

Tonči Gavranić Gamulin
Ratni predsjednik SO Korčula 1990-1993

Knjiga sjećanja „35 godina poslije“ oliti „kako je počeo rat
na mom otoku“

Franjo Tuđman, prvi predsjednik RH u Blatu, 29.10.1992 godine

Tonči Gavranić Gamulin, prvi predsjednik višestranačke SO Korčula, u Blatu 29.10.1992 godine

POSVETA

Ovu knjigu posvećujem redosljedno:

-svom pokojnom ocu Tadiji Gavranić Gamulin koji me odgojio na slijedećim osnovama:

-sine, volio bih doživiti da Hrvatska bude država sa zastavom crven, bijeli, plavi a koji će grb biti neka odredi hrvatski narod i svi građani, po meni može biti i zupčanik (objašnjenje: mislio je na zvijezdu petokratku ako tako odluči narod)
-sine, vridan čovik može biti i zao ali toliko voli raditi i stvarati da mu zloća nikad ne može doći do izražaja

-sine, uči da se ne moraš mučiti kao ja i mati tvoja (Naravoučenje: kad su 1991 počele vojne operacije pričuvnog sastava ZNG općine Korčula i mene kao ratnog predsjednika rekao je: Sine, fali sam, tebi u jednom danu prođe više važnih odluka nego meni u godinu dana pa je dobro što si dobro uči i nauči...

-svojoj majci Dragomiri Gavranić Gamulin rođena Sokol Rabadan, tipičnoj dalmatinskoj otočnoj majci koja je u svemu podupirala svog sina kao ponos njoj i svima Gamulinovićima i Rabadanovićima, koja je po istim otočnim praksama odgajala mene i brata, moju djecu i njima usadila ljubav, poštenje, čestitost i ljubav prema čovječnosti kao i ljubav prema radu i stvaranju

-mojoj djeci: kćeri Ivani, sinu Tadiji, sinu Zvonimiru, kćeri Luciji što su strpljivo podnosili izbjavanje oca u odgoju i obrazovanju i kad su porasli shvatili da je to bilo na načelima općeg dobra koje će biti i njihovo osobno dobro, hvala što niste shvatili da zbog takova odgoja niste „invalidni“

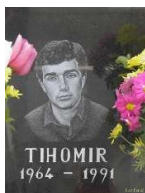
-svim otočanima otoka Korčule kao i poluotočanima Pelješčanima, na rezultatima referenduma 19.05.1991 ali još više svim hrvatskim braniteljima pričuvnog sastava zbora narodne garde općine Korčula koji su se 100% odazvali na regrutaciju tijekom kolovoza 1991 i na mobilizacijske pozive 13.09-14.09.1991 godine i koju su i po cijenu vlastitog života dali obol u stvaranju Hrvatske i vijekovnom snu njihovih očeva, majki, djedova i baka, i policajcima PP Korčula, redovnim i pričuvnim i organiziranom odredom narodne zaštite, civilnoj zaštiti vatrodasnim dobrovoljnim društvima općine Korčula...

-poimenično hrvatskim braniteljima sa otoka Korčule i poluotoka Pelješca koji su svoj život dali za slobodnu Hrvatsku državu:

1. Želimir Žanetić, poginuli pričuvni policajac PP Korčula, poginuo nakon „nezakonite i neuspješne samostalne akcije“ Stanka Šutala, zamjenika zapovjednika PP Korčula, 05.10.1991 godine kod Slanog,

2. Tihomir Antunović, zapovjednik orebičke satnije pričuvnog sastava ZNG općine Korčula, poginulog 25.11.1991 kod Đonta Doli,

3. Ranko Bonvardo dragovoljac iz pelješko – župske satnije, poginuo 18. prosinca 1991. na brdu Zec,

4. Gordan Lasić, pripadnik korčulanske satnije pričuvnog sastava ZNG općine Korčula, zapovjednik u satniji MB 82 mm poginulog 12.02.1992, most Bistrina

5. Ivan Kunjašić, prometna nesreća 3.05.1992. , u Smokvici pripadnik voda MB 120 mm
 6. Žejko Baničević, poginuo prometna nesreća 17.7.1993. u Smokvici pripadnik 1. Satnije MOMP Korčula
 7. Branko Bosnić Bagatela, pripadnik blatske satnije, suicid na ratištu Svitava, 13.11.1993.

8. Alen Pecotić, poginuo 16.1.1994. u području Zavale pripadnik 1. satnije MOMP Korčula

-poimenično hrvatskim braniteljima sa otoka Korčule i poluotoka Pelješca koji su teško ranjeni za slobodnu Hrvatsku državu:

- Vlatko Bokšić
- Damir Šulentić
- Jadran Zlokić
- Zoran Tomaš
- Tonko Gugić
- Ante Nobilo
- Ivo Popović
- Branko Bačić Bačac
- Ante Radaić
- Jure i Damir Bikić
- Arsen Roso
- Damir Mušin
- Jakša Kriletić – Jordes
- Ante Šestanović
- Stanoje Antić

„NAVIK ON ŽIVI KI' ZGINE POŠTENO“...

I) UVOD-1989-1990

Politika je meni strana riječ. Teško mi je definirati njeno značenje. Zato se i danas pitam kako je počelo? Radi čega i koji motiv? Koje pobude su me rukovodile da uđem u tu, meni nepoznatu, sferu? I zapravo, kako je počelo?

Početak seže u rano djetinjstvo, zapravo temelji se na obiteljskom nasljeđu. Rado se sjećam očeve obazrivosti kroz nama poznatu uzrečicu: "I miri (zidovi) imaju uši". To je ono zašto odbojnost iz starta. Ali i česte vapaje oca: "Da mi je doživiti stvaranje-obnavljanje Hrvatske, pa makar narod izabra da na bandiri (zastavi) bude zupčanik (petokrak). Da mi je doživiti da imamo državu!". To je ono što će odrediti da je država prapočetak a političko određenje i obnašanje vlasti sekundarno značenje.

Ili pak oduševljenje Savkom i Tripalom, odlazak u Vela Luku slušati ono što ne razumijem ali ipak osjetiti oduševljenje i zanos ljudi koji pljeskom nose Tripala kroz njegov "urnebesni i zanosni govor".

Uobičajeni radni dan početkom listopada 1989 godine, redovita "inženjerska prepirka" oko sustava mjernih jedinica između plejade "mladih inženjera" pristiglih u Radež i "stare garde", što je prihvatljivije: da li kilopod ili Newton za jedinicu sile ili težine....

I onda plakat na porti Radeža sa pozivom na zbor građana a vezano za opremanje novosagrađene zdravstvene stanice Blato, sazvan za popodne u 18 sati.

Sjedamo za obid i pitam ja svog oca: Stari, dosad je zdravstvena stanica Blato bila smještena u župnom uredu, sada je 20-godišnjim samodoprinosom izgrađena nova zgrada u velom parku. To je uvod a sad pitanje: Stari, kako može mjesna zajednica Blato prodat zgradu župnog ureda?? Je li ta zgrada bila nacionalizirana ili eksproprijirana??

Nije sine moj, župnik je bio don Petar Franulović Repak, mudar i pametan čovik i župnik i on ti je odmah iza rata ih preduhitri (a da mu nebi nacionalizirali ili eksproprijirali!) i predloži je blatskom poteštatu^{*1} da daje općini Blato u najam, bez plaćanja, zgradu župnog ureda za kulturne, zdravstvene ili humanitarne svrhe dok im za to bude služila.

Stari, i zadnje današnje pitanje: Je li ideš na zbor građana??

I mudar odgovor kojega inženjer nije poslušao: Ne idem, bolje je i tebi stat doma jer i miri (zidovi!!) imaju uši.

Vijećnica MZ Blato, oko 18 sati.....

Radni stol na čelu, za njim u sredini sjedi Marin Sardelić-Brajica, predsjednik

^{*1}poteštat-načelnik općine

Skupštine MZ Blato, mr.ph Ante Farac, predsjednik Savjeta MZ Blato, Ivan Vojvodić Ružir,dipl.iur i član Savjeta MZ Blato.

U samoj vjećnici ukupno 35 građana Blata, uključujući i radni stol.

Uvodno Marin Sardelić-Brajica napominje da su nakon 20-togodišnjeg samodoprinosa od 3% na dohodak, završeni građevinski radovi na zgradi zdravstvene stanice Blato i da je prijedlog MZ Blato da se "proda" zgrada stare zdravstvene stanice (čitaj: zgrada župnog ureda!) i opremi zdravstvena stanica. Prepušta riječ drugu Ivanu Vojvodiću-Ružiru, dipl.iur koji će sa pravnog aspekta obrazložiti prijedlog odluke. Drug Ivan se podiže, zauzima mjesto za govornicom te počinje dugo obrazlaganje prijedloga odluke koju današnji zbor građana treba prihvatiti ako hoće da se opremi ambulanta ili zdravstvena stanica Blato.

Slušajući obrazloženje,roje mi se misli u glavi:

Kako se može prodavat tuđe, kad ti više ne služi kao zdravstvena stanica?

Kako se ne može Dom zdravlja opremiti iz sredstava zdravstvenog fonda SIŽ-a zdravstva općine Korčula?

Da li dipl.iur zna da bi zbor građana bio pravovaljan da mora biti nazočno 10% plus jedan registrirani birač i građanin MZ Blato?

Mir i tišinu tijeka obrazloženja prekine pljesak prisutnih građana na zboru, primjetih ne sviju.

Tada primjetim da su prisutni građani na zboru mahom svi preko 60 godina i da sam najmlađi sa trideset godina.

Riječ preuzima predsjedavajući i otvara raspravu po prijedlogu odluke....

Nakon pljeska i riječi predsjedavajućeg mir i tišina, rekao bih grobna.

Okrećem se oko sebe, sjedio sam u zadnjem redu, i ne vidjeh niti jednu ruku podignutu.

Dvojim još jednom o savjetu oca, ali mahinalno podižem ruku pribojavajući se da predsjedavajući ne rekne da se nitko nije javio i da se zatvara rasprava o prijedlogu jedine točke zbora građana.

Cijenjeni skupe, poštovani Blaćani (kako nije bilo niti jedne žene nisam rekao i drage Blajke!).

Slušajući prijedlog odluke da se proda stara zgrada zdravstvene stanice-ambulate Blato, na pamet mi padne "suluda misao" da je bolje da prodamo kampanel^{*2} oliti zvonik, nekom mladom Blaćaninu vičnom ugostiteljsko-turističkoj djelatnosti pa da na vrhu oliti kujbi od kampanela otvori ugostiteljski objekt-vidikovac, atraktivna ponuda i za nas blaćane koji se nikad nismo uspjeli na kujbu od kampanela.

^{*2}kampanel-zvonik

Kao da sam tom rečenicom izbacio roj osa, peckavih i odmah reakcija dipl.iur: Ne može kampanel, kampanel je Crikve!

Tako je družo Ivane ma je i stara zdravstvena stanica-ambulanta (čitaj:župni ured!) te iste Crikve, kampanel ne može a zdravstvena stanica-ambulanta može, ne vidim nikakve razlike.

Opet reakcija dipl.iur: Stara zdravstvena stanica-ambulanta je MZ Blato!

Dipl.iur. govori Vam inženjer da niste u pravu i govori Vam inženjer da nešto dobiveno na besplatno korištenje se ne može prodat, zato sam i predložio kampanel da se lakše shvati da je to Crkve i nije za prodaju. Uostalom, najдите Ugovor o besplatnom najmu zgradu župnog ureda za kulturne, zdravstvene ili humanitarne svrhe dok za to bude služila. Sad više neće služiti i treba je vratiti Blajskoj crkvi.

E sad se uključi i drug Marin Sardelić Brajica predsjedavajući: Ma što ti znaš?? Znam družo Brajica da je don Petar Franulović Repak, bio mudar i pametan čovik i župnik i on je odmah iza rata Vas preduhitri (a da mu nebi nacionalizirali ili ekspropijirali!) predloži je blatskom poteštatu* da daje općini Blato u najam, bez plaćanja, zgradu župnog ureda za kulturne, zdravstvene ili humanitarne svrhe dok im za to bude služila. Sada više ne služi jer će biti izgrađena nova zgrada zdravstvene stanice-ambulance i neka se Ugovor konzumira u cijelosti (jo kako sam ovo lipo reka, opaska autora!) to jest neka se zgrada župnog ureda vrati Crkvi. Drug Marin, nesklon da mu se prkosi, je već počeo pomalo i po osobnosti tipa onog: Mi smo te školovali i zaposlili a ti nam tako vraćaš??

Družo Marine, prvo školovao sam se ki većina drugih: roditelji i stipendija RADEŽ-a za vrijeme studija u Zagrebu, zaposlili su me u RADEŽ-u pa ne vidim gdje tu vidiš sebe a moga mi pomoć da si htio jer u tvojoj arhivi u Vodovodu stoji molba majke moje djece, inženjera građevine, a koja već dvije godine stoji doma, nezaposlena a otkad joj je istekao porodiljni dopust a opet na porodiljni je otišla kao tehnička direktorica vodovoda Ljubuški a Vama bi inženjerka građevine-niskogradnja „smetala“ pa joj molba "kisi" u paučinama arhive. Ali da preskočimo osobno i vratimo se na temu prodaje zgrade župnog ureda. Još jedna napomena koja mora ući u zapisnik: Da li dipl.iur zna da bi zbor građana bio pravovaljan da mora biti nazočno 10% plus jedan registrirani birač i građanin MZ Blato? MZ Blato ima oko 2980 birača, 10% je 298 plus jedan je 299 a nas je 35 i nemožemo ni raspravljat a kamoli donosit pravovaljane odluke. Zato je i zbor građana organiziran u vjećnici MZ Blato a ne u kino dvorani jer tamo se jedino može održavat zbor građana. I završit ću u sklopu tradicionalnog stiha veseljanja za Božić:

I sovim svršava, bila Vam laka noć, anđeli od raja, došli Vam napomoć. A i trebat će Vam (opaska autora). Ustajem, izlazim, i na pamet mi dolazi misao: Ne okreći se sine.....I odlučim: Osnovat ćeš demokratsku inicijativu, definitivno.....moj konačni odgovor na komunističko jednostranačje oliti jednoumlje.

Zaputim se do „Bolera“, kafića gdje sam sa guštom i užitkom ispijao kavu sa „malom blajkom“ (oliti sa poznatom blatskom rakijom a okusom anisa-“anižetom“), naručim i uz dim „Filtera 160“ ispijem gutljaj kave i gutljaj anižete, zamišljeno...nije bilo nikoga sa kime bih „komentirao“ događanja na zboru ali i zaključim: da ih nije strah ili da su zainteresirani, bili bi došli na zbor građana.

Uz žamor sa šanka, i uz užitak u duhanskom dimu i anižeti uz nezaobilazne gutljaje kave, ponovo preispitujem svoje stavove, svoje promišljanje ali i svoje radno mjesto v.d. rukovoditelja konstrukciono-tehnološkog ureda u Radežu i ponovo dojdem do još jedne intrigantne spoznaje: postaneš v.d. rukovoditelj konstrukciono-tehnološkog ureda u Radežu, nisi politički podoban nego si jedino moguće riješenje „stručne tampon-zone“ starijih inženjera koji se svađaju tko je koga izbacio iz partije jer mu je žena krstila kćer (a bez njegova znanja) i onda priopćenje zamjenika direktora: Tonči, iako se pravdaš da ne ispunjavaš uvjete (godine radnog staža) bit ćeš imenovan za v.d. rukovoditelja konstrukciono-tehnološkog ureda u Radežu! A to je „objava rata“ starijim inženjerima jer sam direktno odgovoran zamjeniku direktora i oni kao starije kolege više nemaju ama baš nikakvog utjecaja na mene. Nisu mali ni do tada što se stručnosti tiče ali imali su u hijerajshiskom smislu ali odsada ni to. U takovom promišljanju čvrsto odlučim: Vrijeme je za demokratsku alternativu komunističko-rukovodećem kadru u Blatu....i kao što sam na zboru bio sam i usamljen, i u kafiću sam i usamljen, zaputih se doma, „hrabreći sebe“ da je vrijeme za osnivanje demokratske alternative i da je moja generacija se u većini vratila sa studija iz Zagreba i da se treba organizirati i preuzeti vodstvo i odgovornost u mjestu...

Kupus na tabak i suho meso na trpezi vrata me u realnost svakodnevnice, otac se brijao (uff, što sam mu zavidan, što to nisam od njega naslijedio naviku svakodnevnog brijanja, dvogodišnja kćerka je već spavala i misli su me vodile njezinoj neizvjesnoj budućnosti....

Prenu me potih i očev glas: I što je bilo na skupu, jesu li „mudrijaši“ mučali? Jesu stari moj, nisu ni gukli....a znaš i po sebi da i „miri imaju uši“, pa valjda radi straha mučali.

Ma ti nisi moga izdurat mučat??

Ne stari, predloži sam im da prodadu kampanel a ne staru zdrastvenu stanicu (čitaj: župni ured).Zna sam ja i sad znaj ti da ti se žena neće zaposlit, a da imaš koga za brinut se i uzdržavat!

Znam stari.

Do dugo u noć sam „razmišljao i smišljao“ koji će se sutra odvit scenario u firmu ali sam znao da ću sigurno doznat broj telefona Zorana Kaštopila (Blaćanina po korjenima) i nazvati ga jer se deklarira kao HSS-ovac a to je i moja obiteljska tradicija, po pokojnom didi Nikoli...

Jutarnja kava u projektno-konstrukcijskom uredu a ja rukovoditelj i 12 godišć mlaji od svih u uredu, i nitko nije bio sinoć ali znatiželjno pitaju: Šefe, što je bilo sinoć? Sinoć je bila srijeda večer, Bolero-kafić i kava i anižeta a Vas starije ne pušćaju žene da izađete pa vaju pitat mlaje što se po selu događa, haha...lakonski odgovorih očekujući reakciju starijih kolega.

Nas zajebavaš i mi ti opraštamo ali zajebava si sinoć i drugove pravnike Ivana i Brajicu i oni ti neće oprostiti tu tvoju svojstvenu zajebanciju, haha....rekoše mi.

Ali, da oni ne zajebavaju nas, mi ćemo osnovat demokratsku alternativu drugovi moji, haha.

Ma što ti se to opet vrti po to vele glave, zapitaše uglas.

Demokratska znači poslušat glas naroda, alternativa znači zamjena za postojeće jednoulmje a obe riči zajedno znače novu političku stranku. Zar nije Budiša u ožujku osnova HSLS, zar nije Tuđman u lipnju osnova HDZ-e, zar Čičak i Stipac ne najavljuju obnoviteljsku za HSS? A što mi čekamo, zar moramo zapitat drugove Ivana i Marina i barbu Anteta Lukrića je li možemo ili smijemo?

Muči, barba Ante te je stavi nama za šefa...rekoše mi.

Ije, barba Ante Milat (a ne barba Ante Franulović Lukrić) ali i barba Ante Milat je još 1989 ki saborski zastupnik podržao zahtjev u saboru o nazivu hrvatskog jezika. A kad sam ja došao ovi ured te 1986 godine, ne kao šef nego kao projektant ste govorili šefu Jerku da gre ujutro na kavu u direktora Anteta Lukrića bez svog mišljenja a da će se vratiti sa njegovim mišljenjem??

Ala, fremajte filozofirat i ćapajte se posla.

Ma reci nam što misliš.....reknu odrešito.

Ćapajte se posla, sve će te znat kad za to bude vrime.

Šefe, ko šefa sluša sa šefom se ruga....

Ima jedan kratak pravilnik on glasi:

Članak 1.) Šef je uvijek u pravu!

Članak 2.) Ako misliš ili dvojiš da li je šef u pravu pročitaj članak prvi!

A ja još nadodajem članak 3. koji glasi: Ćapajte se posla!

II) PRVO POGLAVLJE-1990

Dani prolaze u dilemi: Da li HDZ ili HSLS ili HSS i zašto se ruža Hrvatska Savka Dabčević Kučar ne uključuje u politiku, da li joj je 1971 toliko zagorčala politiku?? Kontaktiram profesora filozofije sociologije Franu Petkovića Kovača, kontaktiram odvjetnika Borisa Dragičevića Profoša, i počinjemo se nalaziti i odvjetničkom uredu Borisa Dragičevića Profoša.

Profesor sociologije, filozofije, Frano Petković Kovač nam je predavao u gimnaziji, predavao nam je i Teoriju i praksu samopupravnog socijalizma (popularni naziv TIPS), u studentskim danima bio i novinar Vjesnika u Zagrebu i od njega se i u stručnom i u iskustvenom smislu može puno toga naučiti. Ne želi se baviti politikom, politika se bavi sa njime ali hoće pomoći, savjetovati i želi da se razvije politički pluralizam i u Blatu a ja i Boris smo njegovi gimnazijski učenici.

Pridružuju nam se i barba Donko Donjerković Škvrk i Velimir Bosnić Bagatela i Boris Grbin Grozde. U inicijalni odbor ulazi i Slaven Šulenta, Roko (Neven) Marinović poznat po „nadimku ustaša“, Ivo Bačić Fratrić (nisam znao da je već član HSS-a), I donesemo odluku: Vaja pitat od Branka Borovine broj telefona od Zorana Kaštropila (rodbinska veza), on je u Splitu pokrenuo obnoviteljsku skupštinu HSS-a, još nije održana ali može nam pomoći kako se organizirati, koje su veze u Zagrebu i još dosta toga što mi neznamo.

Ja ću pitat Branku broj i sutradan nakon par pokušaja stupim sa Zoranom u kontakt: Zorane, ja sam Tonči Gavranić Gamulin iz Blata i čitam o Tvom političkom angažmanu po Splitu pa bih volio ako bi želio doći vidit rodno misto svoga oca da dođeš jedan petak i sa nama nekolicinom zainteresiranih popričaš malo o inicijativi za politički pluralizam u Blatu? Evo, najbolje ovi petak, 20.10.1989 i ostaneš i u subotu jer mi je u subotu rođendan (21.10.) pa ćemo i zafrajat!...kažem mu.

A kako si doznao za mene, mi se ne poznamo? priupita Zoran.

Lako, čitajući SLOBODNU DALMACIJU iako nije baš slobodna.....odgovorih mu.

A koja je to nekolicina Vas, imena i prezimena i nadimke, po njima ću ih prepoznat...reče Zoran.

Odvjetnik Boris Dragičević Škvrk, inženjer Tonči Gavranić Gamulin, ekonomista barba Donko Donjerković Škvrk, ekonomista Velimir Bosnić Bagatela, alatničar Zdenko Cetinić Pensa, trgovački putnik Trikopa Boris Grbin Grozde, Slaven Šulenta, Roko-Neven Marinović...i prof. Frano Petković Kovač, profesor Filozofije, Socijologije i Terije i prakse samoupravnog socijalizma (TIPS-a), to je inicijalna nekolicina odgovorih mu. Samo znam ili čuo sam za barbu Donka Donjerković Škvarka, i to da je odslužio ili

robijao radi političkog istupa protiv Tita.....kaže mi Zoran.
Misliš druga Tita?.....našalim se.

Dobro, u petak dođi prid trajekt u Vela Luku po mene i onda ćemo se naći i popričati a u subotu i zafrajat za tvoj rođendan. Ni dobro puno priko telefona, nauči se.....reče mi Zoran.

Dogovoreno.

Navečer se nađem sa Borisom i otiđemo do konobe Zlinje i ja zapitam vlasnika Zlatka Bačića Bajca:

Zlatko, školski, je li može jedan stol za 6-8 ljudi pod voltom, ono gdje nismo na „udaru kurijoznih očiju“, za petak u 19 sati, večera i druženje?

Zlatko zapita: Je li ti to poslovna večera, znaš da Radež ima određene beneficije i popuste?

Znajući dobro „konobarsku maliciju“, odgovorim mu:

Ne, ovo je rođendanska fraja, u subotu mi je rođendan.

Boris se „kurvinjski nasmije“, misleći da sam se dobro snašao ali mu potvrdim da mi je u subotu uistinu 30-ti rođendan.

Uz kavu i bevandu, za šankom u konobi, Boris i ja razmjenimo mišljenje i dogovorimo detalje oko gostoprimstva za Zorana Kaštopila, oko pitanja koja mu „moramo postaviti“ kao i da ostale članove inicijative obavijestimo tek tijekom petka, da bude što manje vremena za „maštu dušebrižnicima“.

Iduća jutra u projektno-konstrukcionom uredu je vrlila radoznalost i znatiželja ali i moj decidirani stav: Čapajmo se posla, tko će nas hraniti?

Petkom ujutro sam se još jednom čuo sa Zoranom Kaštopilom, sve potvrđeno uz napomenu da ću ga čekat na trajektnom pristaništu, da je auto zeleni stojadin i čovik od 195 cm visine, suh i krakat, 84 kg žive vage, črni gusti vlasi, ostrižen „na ježa“ i da mi „latu uši“ više nego što treba. Uspio sam nasmijati Zorana. Obavijestio sam i sve članove inicijativnog odbora o večeri u konobi Zlinje u 19 sati i ne puno kasnit.

Za obidom rečem ocu da večeras idem na brod po Zorana Kaštopila, ne rečem mu zašto i on misleći da je nešto vezano za posao mi objasni kako je jedan od Kaštopila bio uzeo nadimak Borovina kao prezime i odatle ta rodbinska vezanost Kaštopila i Borovine.

Na trajektnom pristaništu, lako se prepoznamo i krenusmo put Blata i u odvjatnički ured Borisa. Tamo se počastimo sa anižetom i uz one konvencionalno upoznavanje spustimo se preko puta do konobe Zlinje. Na putu priko pijace prođemo uz lipu svete Vincence i ja ono tradicionalno: Sveta Vice, ti nam budi od pomoći. I nasmijem Zorana.

U konobi za stolom ispod volta je već sjedila ekipa: barba Donko Škvrk, Zdenko Pensa, meštar Frano Petković Kovač (moram priznat da me iznenadilo što je došao ali bilo mi je i drago, ujedno) i Boris Grbin Grozde i njima se pridružimo i mi, Boris, Zoran i ja.

Uvodno nam je Zoran obrazložio odakle poveznica prezimena Kaštropil i Borovina a onda je opisao političku situaciju „najluđeg grada na svitu“ i stremljenja splitske alternative u odnosu na savez komunista Splita i o blaćanima „komunistima“ u Splitu, o Mladenu Žuveli i Ratimiru Žanetiću, sveučilišnim profesorima u Splitu i njihovim pozitivnim stremljenjima da se na CK-u SKH u rujnu.1989 donese odluku o višestranačkim izborima za Sabor....

Na moje pitanje o podjelama unutar HSS-a (Novaković, Čičak, Stipac) a još prije obnoviteljske skupštine HSS su odgovori bili okruglo pa na čoš ali da su u inicijativi on i Boško Rojić i ostavio mi je dojam da ipak stremi, doduše malo „zakočeno“ ka desnici.

Na pitanje o Splitu i HDZ-u rekao je da postoji inicijativa oko stomatologa Zvonimira Markovića koji je odležao dvanaest godina političkog robijanja ali im nije baš sklon. Izrazio je dilemu i žaljenje što su Savka i Tripalo još uvijek „pretihi“.

Bilo je to lijepo druženje, feštivanje u ime mog sutrašnjeg rođendana ali i opaska da ujutro mora nazad za Split i naš dogovor da ga pokupim ujutro u Prigradici i odvedem na trajekt za Split. Tijekom vožnje do Prigradice rekao sam mu da sam sada više zbunjen nego li dotad.

Vraćajući se doma iz Prigradice, zastao sam kod groblja, i obećao dvojici svojih djedova da ostajem kod njihove HSS-ovske provincijencije ali da mislim da neću osnovati HSS-Blato.

Slijedeću sedmicu idem poslovno u brodogradilište Split, ja i barba Donko Donjerković Škvrk pa ću pokušati u razgovoru sa kolegama inženjerima osluhnut i „inženjersko bilo“ Splita i raspitati se kod njih gdje stremi demokratska alternativa Splita a osnovno i temeljno pitanje je: Koja to politička opcija i snaga može „smjeniti“ komunističku vlast? I da se ne ponovi 1971 i neuspjeh „hrvatskog proljeća“.

Preko vikenda sam se sastao sa Borisom Dragičevićem Profošom i sa profesorom Franom Petkovićem Kovačom i shvatio da nam je dojam sve trojice neuvjerljivost i da tražimo druge alternative. Ja sam im rekao da ću iskoristiti priliku iduću sedmicu kod poslovnog posjeta brodogradilištu Split skupa sa barbom Donkom Donjerkovićem Škvrkom.

III) DRUGO POGLAVLJE-1989-1990

U ponedjeljak, 23.10.1989. sam opet „morao odgovarati“ na pitanja kolega sa posla ali brzo sam to razriješio sa: Čapajte se posla! i vidili da se ne šalim pa prestalo propitivanje. Uz dogovor sa kolegicama i kolegama inženjerima iz splitskog švera Kurtovićem, Domazetom, Jakovom Dulčićem bračaninom i šeficom Stankom Gunio korčulankih veza po mužu Gunio, željno sam očekivao sutrašnji odlazak u Split, 24.10.1989.

Na trajektu „Lastovo“ sa barbom Donkom Škvirkom razgovaramo o mom tehničkom a njegovom komercijalnom dijelu posla, da budemo usklađeni i sinhronizirani. Dotakli se u susreta sa Zoranom u petak i složili se da ni bilo „šuga“.

Nakon formalnosti na kapiji škvera, barba Donko pozdravlja meni tada nepoznatu ženu sa: Dobro ti jutro Julija, da te upoznam ovo je Tonči Gavranić, inženjer i šef projektno-konstrukcionog ureda Radeža.

Znači li Donko to da ni riči o politici, nego samo da možemo o kurvašćini, za kurvašćinu se ne gre na robiju, haha?? uzvratila Julija.

On ti je naš. odgovori Donko.

Onda u znak dobrodošlice, idemo kod mene na kavu. pozove nas Julija.

Uz međusobno rukovanje i predstavljanje, popnemo se u Juliniju kancelariju.

Uz kavu, barba Donko mi pojasni da je Julija Perković zajedno s njim politički robijala radi negativnih konotacija od drugu Titu, isto ko i Donko te da je zato bio njen komentar o kurvašćini a ne o politici.

Inače, Julija isto ko i barba Donko nisu mogli biti formalno rukovoditelji u firmi ali zato su bili stvarni profesionalni autoriteti: barba Donko u Radežu za komercijalu a Julija Perković za financije u splitskom škveru.

Barba Donko joj priopći da smo u petak razgovarali po pitanju politike u blajskoj konobi sa Zoranom Kaštropilom i Splita te da je zaključak da ni on nije načisto što bi: HSS ili ako se osnuje nešto desnije.

Julija nato napomene: Donko, kad smo mi robijali u zatvoru je bio i splitski stomatolog dr. Zvonimir Marković, on je radi „političkog kriminala“ odrobijao 12 godina. A sada je u inicijativi za osnivanje splitskog ogranka HDZ-a.

Julija, je li mi možete dati njegov broj telefona ako imate? zapitam je.

Nemam ali imate u telefonskom imeniku broj njegove stomatološke ordinacije. odgovori mi.

A hoćete li ga Vi isto nazvat i najavit mu da će ga zvat „jedan naš“, Tonči Gavranić iz Blata? Zapitah.

Sve za „naše“, odgovori mi.

A di mi je Ivica Milat, Vaša financijska? zapita Julija.

I ona je „naša“. odgovorih joj i za divno čudo u Blatu je.

Puno mi je pozdravite i od mene i od Frane Donadinija.

Hvala lipa, bit će te usluženi.

Barba Donko je otišao kod šefa nabave Karla Bulića a ja u tehnički ured opreme broda kod Stanke Gunio i ekipe.

Odmah u salu za sastanke i prvo političke teme i baš razgovor koji sam imao neki dan u Blatu sa predstavnicima Prve Petoletke iz Trstenika a bio je prisutan i njihov škveranin Bogdan Šalindrija radilo se o novogradnji 359-362 za ruski Sudoimport. Zapravo, bila je službena večera u motelu „Prigadica“ u Prigradici gdje su gosti i odsjeli a bili su Radežovci Jerko Andrijić Ćućera dipl.ing i Tonči Gavranić Gamulin dipl.ing i „Petoletkaši“ Dragan Mitrović dipl.ing i Borislav Arsić dipl.ing i škveranin Bogdan Šalindrija ing. Priča je bila tzv. „događanje naroda“ srpsko mitingašenje koje je započelo početkom '89-te na Kosovu, nastavljeno po Vojvodini a prenjelo se i u Hrvatsku. U jednom trenutku reče Mitrović da je Zetsko carstvo bilo do Stonskih zidina na što sam mu se ja usprotivio da je Dubrovačka Republika uvijek novcima i diplomacijom uspjela sačuvati samostalnost i neovisnost a i naglasio sam: Slobodan Milošević je uspio ujediniti sve srbe ali hvala mu što je uspio ujediniti i nas ostale protiv srba. Naš je CK SKH se u rujnu opredjelio za višestranačje, Vi Srbi imate fazno kašnjenje i tu se ništa ne može promijeniti. Zapravo može: ja imam stojadina i srpski je ali mu mogu promjenit glavu.

Nakon izjava „Srba“ u Prigradici koje su bile južne granice Zetskoga carstva i mog odgovora, zavlada je grobna tišina i potpisao sam račun za večeru i rekao da ih ujutro očekujem u Radežu u 8,30 i otišao. Bio sam kivan na mog kolegu Radežovca i člana općinskog komiteta SKH što je „mudro šutio“ ili kako sam mu rekao poznata „Hrvatska šutnja“.

Kolege iz škvera su pitale: A Tonči, kako se ponio naš kolega Bogdan Šalindrija? Je li znaš da je on Srbin?

Odgovorio sam im: Kad jedeš za stolom sa jednim Srbinom za stolom i drugim ispod stola, i oni siti za stolom i oni gladni ispod stola isto misle o tebi!

Bravo Tonči! graknuše svi u glas a šefica Stanka reče: Više ga nigdi ne šaljem da nas ne sramoti.

Nakon nastavka razgovora o poslovnim pitanjima i tehničkim riješenjima, prebaciše nas na trajekt i na trajektu smo ja i barba Donko zaključili da nam poslovi sa škverom ipak dobro idu a što se politike tiče da ga raduje što ćemo stupiti u kontakt sa bivšim političkim zatvorenikom i stomatologom Zvonimirom Markovićem.

U međuvremenu me nazvala Julija Perković i da me je najavila Zvonimiru Markoviću da ću mu se javiti i da sam „naš“.

U petak navečer kod odvjetnika Borisa, svi su se složili i založili da stupim u kontakt sa Zvonimirom Markovićem i da ga pozovemo u Blato na gostovanje, kao i Zorana Kaštropila. I da ne čekam „da ugnje“ nego što je moguće prije, da Blaćani uvijek idu prije vrimena a najkasnije u skladu sa vrimenom.

Od onog famoznog „zboru građana“ svako jutro me zove direktor Radeža Ante Franulović Lukrić i tobože maliciozno ispipkava što se događa a ja tijekom razgovora nazovem tušerku i moju „administratoricu“ Mladeku Žaknić Mihojku i rečem joj: Mladenka, molim te danas me vodi na godišnjem odmoru.

Zašto šefe kad ste došli radit? zapita me.

Mladenka, doša sam u Radež ali ne radim ništa nego sam ovdje kod direktora i mlatimo praznu slamu. Ja sam misli da me je zvao radi posla, ma ni nego radi politike, odgovorim joj.

Onda se ćapajte posla i neću Vas vodit na godišnji, šefe, obrusi mi.

Rekao sam ti Mladenka da me zoveš Tonči a ne šefe i da me vodiš na godišnji. Ti si gora od direktora Lukrića jer i on koluta očima glumeći da ništa ne razumi a ja mu ovim dokazujem da se i mi inženjeri značajno ili dijametralno suprotno razlikujemo! I da mu ja nisam inženjer Andrijić, tvoj rojak, koji bi u njega bi doša bez svoga mišljenja i otišao sa njegovim mišljenjem nego da ja dolazim i odlazim uvek sa svojim mišljenjem, i spustim slušalicu.

I opet sebi zadespet oliti u inat, otvorih vrata i zamolim tajnicu direktora da mi nazove stomatološku ordinaciju dr. Zvonimira Markovića u Split i izdiktiram joj broj i ako dobije da me spoji na broj telefona direktora Ante Franulović Lukrića.

Zazvoni telefon direktora, on se javi i predstavi i onda rekne: Tonči Gavranić je tu kod mene i predajem Vam ga.

Dr. Zvonimir Marković imao je vrlo smireni i uljudbeni glas, i nakon onih klasičnih kovencionalnih rečenica upoznavanja predložim mu da dođe u petak 27.10.1989 kod grupe inicijatora demokratske alternative i da nas upozna sa situacijom u Splitu kao i daljnim koracima političke alternative Splita.

Kao prvo, ne mogu se nikako organizirati jer je petak sutra ali da ste i prije zvali nebih mogao jer u srijedu je 1.11. ili Dan mrtvih pa neću napuštati rodno ognjište i ići van Splita.

Kao drugo, o politici ne volim razgovarat na telefon jer sam odrobijao 12 godina radi „političkog kriminala“ premda mi je gđa Julija Palmotić rekla da ste „naš“.

Kao treće, i u Splitu je sve više manje sporadično i ništa organizirano, rekao je.

Nadam se da imate onaj solidarni osjećaj jer nebih ni ja želio odležati ili bolje rečeno odrobijati radi politike, šćeta bi bila sad kad sam mlad, haha...odgovorio sam mu.

Nisam rekao da neću pomoći, odgovorio mi je ljutito.

Znači, vidimo se 3.11. 1989 petak, iduće sedmice a o detaljima dolaska imamo još vremena za dogovoriti se.

Mlad si da ti meni određuješ, tu privilegiju nema ni moja žena...obrusio mi je.

Onda dogovoreno za drugi petak, 3.11. ponovio sam.

Još se čujemo do tada i puno mi pozdravi Donka Donjerkovića i ako ima kvarnih zuba radi robijanja reci mu da će od kolege po robijanju i stomatologa imati popust kod popravka....sada je miroljubljivo i nonšalantno mi poručio.

Zdravi i veseli bili doktore....odzdrazio sam mu.

A koji ti je to bi?...zapita direktor.

Ovo je kolega po robijanju barbe Donka Donjerkovića Škvrka, još jedan u nizu koje ste Vi komunisti poslali na robiju radi toga što su rekli da je boje da Tito gre na vijaž i posjet nesvrstanim sa feratom nego sa jedrenjakom Jadran, da bi narod cinije proša...odgovorio sam mu.

Reka si Mladenki da te vodi na godišnjem ali to ti ne daje pravo da me vridaš....napomenuo mi je.

Oprostite, mora sam reć drug Tito a ne samo Tito, ispričavam se....rekao sam sebi svojstveno drsko i cinično.

I nastavio: Jeste li član partije, jeste li član Blatskoga i općinskog komiteta jedine partije? Je li znači što sam rekao Vi komunisti da sam Vas uvridi?? družu direktore. Ustao sam i uz pozdrav otišao ne čekajući odgovor i još jednom sebe uvjerio da su činjenice jedina gola istina i koga vrijeđaju neka ih mijenjaju ako mogu.

Nazvao sam kolege iz inicijativnog odbora političke alternative za sutra, petak, 27.10.1989. godine navečer u 20 sati u odvjetničkom uredu Borisa Dragičevića Profoša uz napomenu da nas je šest i da će nam se vaja zbivat u uredu ili da se prebacimo u konobu Zlinje.

Ipak smo se zbili u odvjetničkom uredu, i nakon mog uvoda o posjetu Splitu i dogovoru sa Zvonimirom Markovićem za idući petak 3.11. 1989 se raspravljalo i zaključilo da je to sukladno dogovoru sa prošlog sastanka.

Iznio sam svoju dilemu a vezano za buduće kontakte ali i moja osobna stremljenja i simpatije. Dosad su bile osnivačke skupštine:

1. (20.V.) U Zagrebu je održana Osnivačka skupština Hrvatsko socijalno-liberalnog saveza (HSLS), prve opozicijske stranke u Hrvatskoj osnovane nakon II. svjetskog rata; za predsjednika Savjeta HSLS-a izabran je Slavko Goldstein.
2. (17.VI.) Nakon policijske zabrane osnivačkoga skupa u hotelu Panorama (15.VI.), u prostorijama ("baraka") NK Borac na Jarunu utemeljena je Hrvatska demokratska zajednica (HDZ); za predsjednika stranke izabran je umirovljeni general JNA i povjesničar dr. Franjo Tuđman.

Od prijatelja i poznanika imam također saznanja:

U Pločama (tada Kardeljevu), je 18. listopada.1989 na nejavnome mjestu osnovan je općinski odbor Hrvatske demokratske zajednice. Predsjednik Velibor Kikerec.

U Metkoviću će se 30. listopada 1989 osnovati općinski odbor HDZ-a, neznam tko će biti predsjednik ali ću doznat.

U Dubrovniku će se 11. studenoga 1989 održati osnivačka skupština Ogranka Hrvatske demokratske zajednice Dubrovnik. Za predsjednika će biti izabran profesor pomorskog fakulteta i moj strojar Ivo Jelić, njega jedinoga znam.

Po svojim i obiteljskim stremljenjima sam HSS-ovac, kod osnivanja HDZ je došlo do prijedora između Tuđmana i braće Veselica, podijelili su se i sada moja dilema i pitanje inicijatorima demokratske inicijative: Gdje mi kao inicijativni odbor stremimo, kako naprijed i sa kime se povezati??

Zaključili smo: Manolić je poznati udbaša, on je sa Tuđmanom, Tuđman je Titov general i disident, a Manolić ga podržava. Znači, nećemo lutat nego pratiti HDZ i kad se steknu uvjeti da se može registrirati politička stranka onda ćemo biti spremni za to, a za sada smo inicijativni odbor demokratske inicijative. Boris Dragičević Profoš će kontaktirati Ploče i Velibora Kikerca, kolegu pravnika, Boris Grbin Grozde je završi gimnaziju u Dubrovniku i on će kontaktirati Ivu Jelića kojega zna a ja ću Zvonimira Markovića sa kojim sam ionako u kontaktu i potvrditi mu još jednom za idući petak, 3.11.1989.

Zvonimir Marković mi je potvrdio da dolazi u petak 3.11.1989 sa trajektom u 17,30 sati i onda dogovor sa Konobom Blato za stol „u izolaciji“ za petak u 19 sati.

Obavijestio sam članove inicijativnog odbora, svi će doći i sada slijedi isčekivanje radi očekivanja.

Standardna tehnika, odlazak na trajekt u Vela Luku, doček Zvonimira Markovića, odmah pita za Donka Donjerkovića, odgovor da će ga vidjeti za sat vremena, tipična konverzacija kod upoznavanja....

U Konobi nas čeka ekipa: Boris Dragičević, Boris Grbin, Frano Petković, Donko Donjerković, Zdenko Cetinić i Velimir Bosnić. Srdačno rukovanje zatvorskih poznanika Donka Donjerkovića i Zvonimira Markovića, evociranje zatvorskih dana, poslužena je večera i počinju političke teme.

Kao prvo, rekne Zvonimir Marković, nije još osnovan HDZ Split, i u Splitu ima razmimoilaženja kao i u Zagrebu. Osnivanje ostavljamo iza Nove godine.

Kao drugo, u Splitu je jaka struja slijedbenika Savke Dabčević i Mike Tripala.

Kao treće, vrlo utjecajna i stabilna je situacija saveza komunista, SKH u Splitu a tu je Vaš sumještatin Blaćanin i dekan kemijsko-tehnološkog fakulteta Ratimir Ženetić, ali on je liberalna tolerantna struja u odnosu na Jurjevića Baju.

Kao četvrto, tu je i još jedan Vaš sumještatin, Zoran Kaštropil i Zoran preferira HSS iako i HSS ima raskol tako da to sve usložnjava situaciju u Splitu.

Razvije se rasprava, razgovarali smo dugo noć, ništa pametnoga nismo zaključili, svak je otišao svom domu sa dilemama, Zvonimir Marković sa barbom Donkom Škvirkom kod njega na noćenje. Dogovorili smo inicijalni odbor za ponedjeljak, 6.11.1989 u 18 sati.

Zbijamo se u odvjetničkom uredu, sumiramo što smo čuli i zaključili od Zvonimira Markovića i zaključili:

Pozvati prof. Ivu Jelića, dipl.ing iz Dubrovnika. Osnivačku skupštinu nećemo prije nego tek iza Nove godine 1990.

Kako sam bio predsjednik nogometnog kluba Zmaj Blato i član izvršnog odbora nogometnog saveza Dubrovnik-Korčula-Lastovo, na sastanku u Dubrovniku, negdje sredinom studenog 1989. pitao sam tajnika saveza Marka Pehara je li zna profesora Ivu Jelića, mog strojara i rekao mi da zna i da ćemo ga kontaktirati poslije sastanka saveza. I iza sastanka mi Marko dadne Ivu Jelića na telefon i dogovorimo mi piće u Gospinom polju za pola sata.

Prof. Ivo Jelić je bio oduševljen kad je čuo za ideju osnivanja ogranka HDZ-a Blato i općine Korčula, napomenuo mi par prezimena sa Korčule koje bi rado vidio u HDZ-u te mi prepričao neke detalje osnivanja u Dubrovniku 11. studenoga. 1989 općinske organizacije Hrvatske demokratske zajednice. Uprava Kluba pomoraca nekoliko je sati prije početka Skupštine zabranila njezino, prije odobreno, održavanje u svojem prostoru, pa je održana u kavani "Karak". I anegdota vezana uz osnivanje: došao je šef Karake Božo Brajković koji mi je rekao da mu je puna kuhinja agenata koji traže da nas izbací. Da je on rekao da odemo vani, ja bih pošao jer je on mogao izgubiti posao. No, on je kazao: Daj mi da se i ja upišem u HDZ. Unatoč zabrani SUP-a, općinski odbor HDZ-a Dubrovnik osnovan je 11. studenog 1989. u Dubrovniku. Za predsjednika odbora izabran je Ivo Jelić.

Na kraju razgovora mi je rekao i obećao da će doći na osnivanje HDZ-a Blato i da ga pozovemo, dao mi broj kontakt-telefona i da mu se sviđa moja uzrečica: inženjer se inženjer jer je i sam po zanimanju dipl.ing. strojarstva.

Sastanci inicijativnog odbora demokratske inicijative su se nastavili svaki petak navečer u 18 sati ali sa globalnim raspravama i bez konkretnih događanja, uglavnom smo analizirali i prepričavali događanja u Hrvatskoj sa osvrtom za koju ćemo političku opciju mi opredjeliti. Teme su bile : Proglas HDZ "Proglas građanima i Saboru SR Hrvatske i cijelomu hrvatskom narodu" 29. studenoga 1989 sa zahtjevom za oživotvorenje prava Hrvatskoga naroda na samoodređenje te je HDZ-a uputio 26. prosinca 1989 otvoreno pismo Predsjedništvu Republičkog odbora SUBNOR-a (organizacija partizanskih boraca) Hrvatske, Socijalističkom savezu i Savezu komunista zbog neutemeljenih napada na HDZ-a, te otvoreno pismo predsjedniku

Sabora, predsjedniku Predsjedništva CK SKH, generalnom direktoru RTV Zagreb zbog politike kojom se, usprkos najavljenom prihvatanju višestranačke demokracije i slobodnih izbora, u stvarnosti i dalje diskriminira Hrvatska demokratska zajednica, unatoč tomu što je među novoosnovanim strankama u SR Hrvatskoj najbrojnija.

Početkom prosinca 1989 po povratku iz Zagreba Dijana Gavranić rođena Cetinić Koćinica mi je donijela prvu pristupnicu i neke promotivne materijale iz barake u Savskoj ulici broj 16, u neposrednoj blizini Tehničkog muzeja. Naravno da sam iste fotokopirao (po dvije na jedan list) i donio na prvi slijedeći inicijativni odbor demokratske inicijative i onda smo i promijenili naziv u inicijativni odbor HDZ ogranak Blato i Boris Dragičević Profoš je određen za predsjednika inicijativnog odbora, Tonči Gavranić za zamjenika predsjednika i tajnika. Ispunili smo pristupnice bez pečata a sa potpisom predsjednika inicijativnog odbora za sve članove inicijalnog odbora, osim što Donko Donjerković Škvrc i Frano Petković Kovač nisu hteli. Obrazloženje je bilo da će nas oni podupirati ali ne žele bit članovi.

1. siječnja 1990 Denominirana je valuta SFRJ - 10.000 dinara postalo je 1 dinar; građanima je omogućena kupovina deviza u bankama po tečaju 1 DM = 7 dinara, a 1 USD = 12 dinara.

11.siječnja 1990 Na sjednici Vijeća udruženog rada, Vijeća općina i Društveno-političkog vijeća, Sabor SR Hrvatske donio je Ukaz o proglašenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o društvenim organizacijama i udruženjima građana, čime je omogućeno slobodno i dobrovoljno udruživanje građana u razne organizacije (političke, kulturne, znanstvene); u Hrvatskoj je praktično ozakonjen višestranački sustav.

Nakon osnivačke skupštine ogranka HDZ Blato i općinske organizacije HDZ Korčula,u Blatu 03.03.1990 i izrade pečata iste su i pečatirane ali Boris Dragičević Profoš postaje prvi predsjednik općinske organizacije HDZ općine Korčula a Tonči Gavranić Gamulin tajnik općinske organizacije HDZ općine Korčula a predsjednik HDZ ogranka Blato Tonči Gavranić a Boris Dragičević zamjenik predsjednika ogranka HDZ Blato. Original pristupnice od tvrdog papira čuvam doma ali danas kao suvenir.

Svi slijedeći sastanci su odsada inicijalnog odbora HDZ ogranka Blata i bili su dogovori oko tehničkih pitanja osnivanja ogranka HDZ Blato kao i općinske organizacije HDZ općine Korčula. Zaključno: Ne žuriti ispred vremena, ne kasniti nikako.

Poslije Nove godine 1990. slijedi praćenje događanja i onda odlazak u veljači 1990 na osnivačku skupštinu HDZ ogranak Pelješka rivijera Orebić, na čelu sa stomatologom dr. Damir Batistić, dr.stom. i sa Nikšom Krsteljom iz Vignja, Vinkom Franušićem iz Putnikovića, Brankom Meštovićem iz Kune. Blatska ekipa je bila: Boris Dragičević Profoš, Tonči Gavranić Gamulin, Petar Donjerković Škvrc sa sinom Tomislavom. Tamo

smo se susreli sa Ivom Jelićem iz Dubrovnika, Veliborom Kikerecom iz Ploča, Boškom Šiljegom iz Metkovića.....

Tada smo na večeri poslije osnivačke skupštine otvorili razgovore oko osnivanja općinske organizacije HDZ općine Korčula (Orebić je pripadao općini Korčula) i dogovorili:

- Boris Dragičević Profoš, za predsjednika općinske organizacije OO HDZ općine Korčula
 - Damir Batistić za potpredsjednika općinske organizacije OO HDZ općine Korčula
 - Tonči Gavranić Gamulin za tajnika općinske organizacije OO HDZ općine Korčula
- te a ćemo kako se budu formirali ogranci općinske organizacije OO HDZ općine Korčula ostale članove odbora kooptirati.

Dogovorili smo datum osnutka, prva subota u ožujku 1990, 03.03.1990. a mjesto osnivačke skupštine u Blatu gdje će se okupiti najviše ljudi znajući Blatsku Hrvatsku opredjeljenost.

Po povratku u Blato, sastao se inicijativni odbor HDZ ogranak Blato i odlučio: 03.03.1990 se održava osnivačka skupština HDZ ogranak Blato te osnivačka skupština općinske organizacije OO HDZ općine Korčula, pozvat će se gosti: Zvonimir Marković iz Splita, Ivo Jelić iz Dubrovnika, Boško Šiljeg iz Metkovića, Velibor Kikerec iz Ploča te svi sa Korčule i Pelješca hrvatski orijentiranim ljudima.....

Za tijela HDZ ogranak Blato se predlažu:

- Tonči Gavranić Gamulin za predsjednika HDZ ogranak Blato
- Boris Dragičević Profoš za potpredsjednika HDZ ogranak Blato
- Boris Grbin Grozde tajnik HDZ ogranak Blato

Članovi odbora HDZ ogranak Blato:

- Velimir Bosnić Bagatela
- Ivo Bačić Fratrić
- Tonči Bosnić Čorko
- Zdenko Cetinić Pensa

Ogranak HDZ Blato brojio je 27 članova a za osnivanje ogranka bilo je potrebno 15 članova.

Sjećam se kad sam pimenio zatražio za kino dvoranu zadružnog doma Blato, na pitanje rukovodstva MZ Blato da:Hoćete li se skupit? da sam odgovorio da je postojećih 800 sjedećih mjesta nam je premalo pa da povećaju 200-300 mista. I time je diskusija završena.

III POGLAVLJE-OSNIVAČKA SKUPŠTINA HZD Blato i općine KORČULA-1990

„Trči vrime, cvili maška“ je poznati stih iz pjesme Roko i Cicibela, tako se i nama događalo tada.

Na jednom skupu dvije skupštine, osnivačka skupština HDZ ogranak Blato te osnivačka skupština općinske organizacije OO HDZ općine Korčula.

Pozivi upućeni, dvorana rezervirana a vajalo je štogod parićat za tratamenat iza skupštine, u Blajskoj Konobi naravno.

Te subote, 03.03.1990 Blato je neuobičajeno puno obilazile patrole milicije, mjesto je bilo oblijepljeno sa plakatima pozivima na osnivačke skupštine HDZ ogranak Blato te osnivačku skupštinu općinske organizacije OO HDZ općine Korčula.

Pristižu gosti, provjeravam da li je na kazetofonu pripremljena hima Lijepa naša, provjeravam spiskove članova ogranka HDZ Blato i ogranka HDZ Orebić (jedine dvije organizacione jedinice općinske organizacije HDZ općine Korčula koje su duhate).

I napokon, 20 sati, dvorana dupkom puna, ljudi stoje na nogama ispod galerije lijevo i desno, neki se sakrivaju iza kolona-stupova.....

Od pozvanih gostiju, članova HDZ-a pristigli pozvani:

- Velibor Kikerec, Ploče, nakon izbora tajnik hrvatskog sabora
- Ivo Jelić, Dubrovnik
- Boško Šiljeg, Opuzen Metković
- Zvonimir Marković, Split

U prvim redovima časne sestre Kćeri milosrdnica iz Blata predvođene sa pokrajinskom glavaricom časnom Berislavom Žmak, župnik Blata mons. don Ivo Protić, gosti iz Vela Luke, Smokvice, Čare, Pupnata, Žrnova, Korčule, Lumbarde, Orebića, Vignja, Potomlja, Putnikovića.....

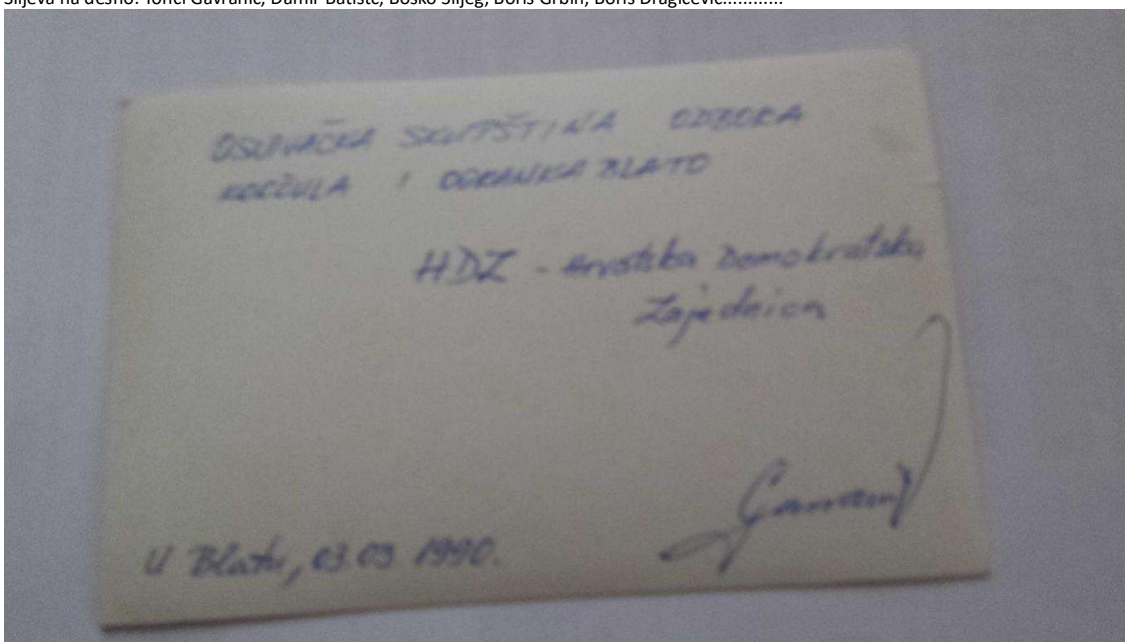
Primjećujem da nema nikoga od čelnštva MZ Blato, nijednog direktora poduzeća iz Blata, nikoga od ravnatelja škola....NAPOMENA: Pošto se danas mnogi hvale da su osnivači kategorično tvrdim da nisu, nije ih bilo ni „iza kolone“ da su se spremivali!

Dogovoreno radno predsjedništvo osnivačke skupštine HDZ ogranak Blato te osnivačke skupštine općinske organizacije OO HDZ općine Korčula zauzima mjesto kao i pristigli gosti:

- Boris Dragičević Profoš, predsjedavajući osnivačke skupštine
- Damir Batistić-Orebić
- Boris Grbin Grozde-Blato
- Velimir Bosnić Bagatela-Blato
- Vinko Franković-Putnikovići
- Velibor Kikerec, Ploče, nakon izbora 1990 tajnik hrvatskog sabora
- Ivo Jelić, Dubrovnik
- Boško Šiljeg, Opuzen Metković
- Zvonimir Marković, Split

Slijeva na desno: Tonči Gavranić, Damir Batistić, Boško Šiljeg, Boris Grbin, Boris Dragičević.....

OSNIVAČKA SKUPŠTINA ODBORA KORČULA I OGRANAK BLATO HDZ-Hrvatska demokratska zajednica, U Blatu, 03.03.1990.-poledina slike

I danas kad vidim se nasmijem da smo osnovali HDZ „pod budnim okom biste druga Tita“ i zastave SR Hrvatske sa „župčanicom“ po sridi.

Odsvirana je himna Lijepa naša sa kazetofona, zapjevalo je mnoštvo okupljenih tako da kazetofona nije bilo ni potrebno.

Predsjedavajući Boris Dragičević Profoš je otvorio skupštine, prisjetio se puta stvaranja HDZ-a na području općine Korčula i poluotoka Pelješca, pročitao pozdravni telegram od Vladimira Šeksa i zatražio minutu šutnje za sve časne i hrabre Hrvatske domoljube koji nisu dočekali rađanje demokracije i višestranačja u Hrvatskoj.

Onda su se redali gosti i uzvanici, atmosfera je bila vrlo razdragana i topla ali ni u jednom trenutku usijana.

Nakon pozdravnog obraćanja župnika don Ive Protića pristupilo se radnom dijelu i to prvo osnivačka skupština HDZ ogranak Blato te određen odbor za brojanje glasova i predloženo za tijela HDZ ogranak Blato i to:

- Tonči Gavranić Gamulin za predsjednika HDZ ogranak Blato
- Boris Dragičević Profoš za potpredsjednika HDZ ogranak Blato
- Boris Grbin Grozde tajnik HDZ ogranak Blato

Članovi odbora HDZ ogranak Blato:

- Velimir Bosnić Bagatela
- Ivo Bačić Fratrić
- Tonči Bosnić Čorko
- Zdenko Cetinić Pensa

Na pitanje predsjedavajućeg tko je ZA aklamacijom ruku u zraku je prijedlog prihvaćen tako da nije bilo potrebno pretraživati 27 članova HDZ ogranka Blato da li su oni glasali jer su svi prisutni u dvorani oko 1000 ruku je bilo u zraku (da nebi netko ni promislio da su ljudi dizali po dvije ruke, nisu nego samo jednu).

Tako je konstituirano rukovodstvo HDZ ogranka Blato a izabrani predsjednik Tonči Gavranić se zahvalio i obratio skupu naglasivši da se ovime prekida „Hrvatska šutnja“ i da ćemo slijediti misli i djela hrvatskih velikana naročito socijalni nauk braće Radića.

Predsjedavajući je nastavio radni dio sa prijedlogom za tijela općinske organizacije HDZ općine Korčula (Orebić je pripadao općini Korčula) i predložio:

- Boris Dragičević Profoš, za predsjednika općinske organizacije OO HDZ općine Korčula
- Damir Batistić za potpredsjednika općinske organizacije OO HDZ općine Korčula
- Tonči Gavranić Gamulin za tajnika općinske organizacije OO HDZ općine Korčula

te a ćemo kako se budu formirali ogranci općinske organizacije OO HDZ općine Korčula ostale članove kooptirati i općinski odbor.

Na pitanje predsjedavajućeg tko je ZA aklamacijom ruku u zraku je prijedlog prihvaćen.

Nakon toga se novoizabrani predsjednik općinske organizacije OO DHZ općine Korčula Boris Dragičević Profoš zahvalio svim prisutnima na velikom odazivu, i podršci, obećao da će se inicirati i osnivanje ogranka u svim MZ na općini Korčula jer vrlo brzo slijede višestranački parlamentarni izbori za Sabor i lokalni izbori za općine.

Eto, tako je osnovan HDZ na otoku Korčuli i općini Korčula i još jedna napomena: Izlaskom Tonči Gavranica iz HDZ-a 30.03.1994 i predaje kompletne dokumentacije HDZ ogranak Blato i općinske organizacije HDZ općine Korčula tajniku Ivanu Milatu Šavliji, slijedeće godišnjice se uobičajeno slave 05.03. iz jednog banalnog i prostog razloga zato što tih „tobožnjih osnivača“ tada te večeri 03.03.1990. tamo nije bilo, završen citat. Dapače, nije je ih bilo na listama HDZ-a ni za Sabor ni za općinsku skupštinu a na moje pitanje da pristupe HDZ-u i ojačaju HDZ odgovor bi bio: Znaš, ja sam državni ili općinski službenik, dapače rukovodilac, ja sam sudac općinskog suda! A Jakov Belić, voditelj odjela urbanizma općine Korčula je mogao, on je izabrani odbornik skuštine općine Korčula 1990? I sve do međunarodnog priznanja republike Hrvatske 15.01.1992 nije ih bilo. Premda su ih pune novine i intervjui „da su osnivači“ ali NISU, ne govore istinu zbog eventualno loše ili uništene arhivske dokumentacije HDZ-a. Ili još nešto indikativno: Iz popisa imena i osnivača i kandidata za prve izbore za Sabor ili skupštinu općine Korčula vidi se da je jako mali broj nas fakultetskih obrazovanih, da nema nikakvih rukovodioca i nema nikoga iz općine, iz društveno-državnih-općinskih službi, revnosno su čuvali svoje pozicije a lako će se onda prišaltat. Zašto ih Boris Dragičević Profoš ili Boris Grbin Grozde osnivači na to nisu upozorili? mislim da je jasno ali neću iznositi svoje mišljenje za njihovo.

Poslje oficijelnog dijela išli smo na tratamenat u Konobu i uslijedio je dogovor sa Velolučanima, Smokvičanima, Čaranima, Pupnaćanima, Žrnovcima, Korčulanima i Lumbardžanima za osnivanje ogranka u njihovim mjestima što prije poradi nadolazećih izbora.

Izdvojio bih još osnivanje ogranka HDZ za Vela Luku i Korčulu poradi dva kurioziteta prilikom osnivanja.

Prilikom osnivanja ogranka HDZ Vela Luka 14.04.1990 u klavir sali Centra za kulturu Vela Luka, nazočno je bilo 15 članova HDZ Vela Luka, a za predsjednika izabran dr.

Donko Sardelić Kolinac Blaćanin kojega smo ispisali iz HDZ Blato i koji je radio u Kalosu Vela Luka a živio u Gršćici Blato, i žena mu je bila Luška. I drugi predsjednik iza njega je bio Blaćanin, prof.dr. Petar Gugić Crnac ali on je bio prof. na FESB-u Splitu ali liti je dohodi i stanova u Veloj Luci jer mu je žena bila Veloluška. Tek treći predsjednik je bio Blago Oreb, Velolućanin. I još kuriozitet: na prvim izborima za općinu Korčula Vela Luka nije predložila listu HDZ-a nego listu nezavisnih vijećnika.

Prilikom osnivanja ogranka HDZ Korčula 25.03.1990 u OO HDZ Korčula je izabran je za predsjednika Marko Buzolić, profesor, za potpredsjednika Đino Mladineo a za člana i Ante Novaković zvanu Ante Razvitak. On je komentirao da „nakon mraka“ dolazi svjetlo na što mu je jedan iz publike dobio da neka moli Boga „za mrak i njegov lopovluk u Razvitku neprepoznat u mraku“.

Marko Buzolić, Vladimir Šeks i moja malenkost...i dan danas rečem: Ni za hvalit se.....

Prije prvih višestranačkih izbora još je osnovan ogranak HDZ Lumbarda, ogranak HDZ Žrnovo i ogranak HDZ Pupnat.

IV POGLAVLJE-VIŠESTRANAČKI DEMOKRATSKI IZBORI U SR HRVATSKOJ-1990

Prvim višestranačkim izborima predhodili su sljedeći važni događaji;

5. veljače 1990. godine je Republički sekretarijat za upravu i pravosuđe SR Hrvatske, izdao predstavnicima osam stranaka rješenja o registraciji čime je formalno obznanjen politički pluralizam u Hrvatskoj. Rješenja su uručena predstavnicima:

- Hrvatske demokratske stranke,
- Hrvatske demokratske zajednice,
- Hrvatske kršćanske demokratske stranke,

- Hrvatskog socijalno-liberalnog saveza,
- Radikalnog udruženja za Sjedinjene Europske Države,
- Socijaldemokratska stranka Hrvatske,
- Savezu komunista Hrvatske i
- Socijalističkom savezu radnog naroda Hrvatske

Dvije posljednje političke organizacije bile su praktički na vlasti, ali su se formalno nanovo registrirale po novim pravilima. Do 9. travnja 1990. u Republičkom sekretarijatu za upravu i pravosuđe registrirane su 33 stranke, dok će na izbore izaći i druge društveno-političke organizacije.

15. veljače 1990. godine, Sabor SR Hrvatske usvaja ustavne amandmane, kojim su legalizirani višestranački izbori i Zakon o izboru i opozivu odbornika i zastupnika, čime su ispunjene sve zakonske pretpostavke za održavanje izbora u Hrvatskoj (prvi krug glasanja 22. i 23. travnja, a drugi 6. i 7. svibnja 1990).

Evo taksativno kako je došlo do prvih višestranačkih parlamentarnih i lokalnih izbora u SR Hrvatskoj:

Dne 27. srpnja 1989. predsjednik Sabora SRH Anđelko Runjić primio je rukovodstvo hrvatske političke oporbe. Predsjedniku sabora predan je tekst "Zahtjevi naroda" kojeg je potpisalo 100.000 građana SR Hrvatske te je obavješten je da je poslano "otvoreno pismo" Ujedinjenim narodima zbog započete hajke na neistomišljenike.

Listopada 1989. HSLS je organizirao peticiju da se vrati Jelačićev spomenik na staro mjesto (današnji Jelačićev trg). Potpisalo ju je 70.000 osoba.

9. studenoga 1989 pao je Berlinski zid. Uslijedila je Revolucija svijeća od 10. prosinca, kad je 12 političkih stranaka i oporbenih skupina tražilo neka se raspišu slobodni izbori. Tad su reformisti u SKH 10. prosinca pučem smijenili dogmate.

Tog 10. prosinca 1989 bombastična je stvar došla na dnevni red Predsjedništva CK SKH: prijedlog o raspisivanju slobodnih parlamentarnih izbora. Snage su bile podijeljene: četvorica su bili "za", a četvorica "protiv". Naposljetku je pobijedila Korčulanska struja: Celestin Sardelić, Mladen Žuvela, Stjepko Gugić te Drago Dimitrović (Korčulanski zet). Ta je struja na svoju stranu pridobila predsjednika hrvatskog Srbina Stanka Stojčevića i odluka je prošla.

Anđelko Runjić, predsjednik Sabora SR Hrvatske je bio političar koji je potpisao zakon kojim je u Hrvatskoj uvedeno višestranačje.

Izbori su održani u okružju neizvjesnosti i pritiska. Hrvatske se je političke iseljenike

ubijalo po inozemstvu još 1989. godine, milicija je oduzimala hrvatske zastave sa "šahovnicom" svima koji su išli na predizborne skupove prije prvog izbornog kruga.

Izbori za Sabor SR Hrvatske su izbori koji su bili raspisani 23. veljače 1990 za tri vijeća od kojih je bio ustrojen Sabor SR Hrvatske (Društveno-političko vijeće, Vijeće općina, Vijeće udruženog rada), a održani su u dva kruga. Prvi krug izbora za zastupnike u Društveno-političkom vijeću te Vijeću općina održan je u nedjelju, 22. travnja 1990. godine, a za Vijeće udruženog rada sljedećeg dana, 23. travnja 1990. Drugi krug izbora održao se 6. i 7. svibnja.

Naime, prvi višestranački izbori provedeni su po većinskom sustavu. To znači da je zemlja bila podjeljena na izborne jedinice u kojima se birao jedan zastupnik. U Društveno-političko vijeće biralo se 80, u Vijeće udruženog rada 156, a u Vijeće općina 115 zastupnika; ukupno se biralo 351 zastupnik u Saboru SR Hrvatske. Za zastupnika izabran je kandidat za kojeg je glasala natpolovična većina birača koji su pristupili izborima, uz uvjet da broj glasova koje je dobio nije manji od jedne trećine broja ukupno upisanih birača u izornoj jedinici. Ako ni jedan kandidat nije dobio potreban broj glasova, izbori se ponavljaju za 14 dana (drugi krug, što je i bio slučaj). Na ponovljenim izborima (odnosno u drugom krugu) mogli su sudjelovati oni kandidati koji su u prvom krugu izbora (prvom glasanju) dobili najmanje 7% glasova birača koji su pristupili izborima. U drugom krugu izbora za zastupnika je izabran kandidat koji je dobio najveći broj glasova birača koji su glasali.

11. travnja 1990 :

Proглаšenje Zakona o provođenju popisa stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava u 1991. godini

Proglašava se Zakon o provođenju popisa stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava u 1991. godini, što ga je Sabor Socijalističke Republike Hrvatske donio na sjednici Vijeća udruženog rada 11. travnja 1990. na sjednici Vijeća općina 11. travnja 1990. i na sjednici Društveno-političkog vijeća 12. travnja 1990. godine.

Član 9.

Republički zavod za statistiku objavit će prve rezultate popisa za Republiku, po naseljima, mjesnim zajednicama, općinama, zajednicama općina i gradskim zajednicama općina u roku 30 dana, a ostale rezultate popisa u razdoblju od 1. siječnja 1992. do 31. prosinca 1993. godine, postupno prema utvrđenom programu obrade.

Član 10.

Podaci prikupljeni popisom koriste se isključivo u statističke svrhe.

Skupština općine odnosno skupština gradske zajednice općina može podatke prikupljene popisom koristiti kod vođenja ili ažuriranja Jedinstvenog registra stanovništva, ako odluku o tome donese do 31. prosinca 1990. godine.

Član 11.

Skupštine općina neće provoditi teritorijalne promjene u naseljima i mjesnim zajednicama u razdoblju od 1. siječnja 1991. do 30. travnja 1991. godine.

Član 17.

Skupština općina osnovat će općinske popisne komisije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona

Izbori za skupštine općina u tadašnjoj SR Hrvatskoj su održani 22. travnja i 6. svibnja 1990. godine, istovremeno sa prvim višestranačkim izborima za Sabor. Slično kao i u slučaju izbora za Sabor, ustavne promjene koje je Sabor SR Hrvatske donio u veljači 1990. godine su omogućile višestranačke, neposredne i tajne izbore s više kandidata, ali su dotadašnji upravni sustav, temeljen na jugoslavenskom samoupravnom socijalizmu ostavili netaknutim; s obzirom da ispod republičke nije postojala niža razina osim općina (s izuzetkom Gradske zajednice općina Zagreb), lokalna razina se odnosila jedino na općine, odnosno birani su vijećnici u općinskim skupštinama koji su potom trebali izabrati lokalnu vlast na čelu sa predsjednicima skupštine i predsjednicima izvršnih vijeća skupštine (općinske vlade). Svaka od općinskih skupština se sastojala od tri vijeća - Vijeća mjesnih zajednica, Društveno-političkog vijeća i Vijeća udruženog rada.

Izborni sustav je bio isti kao i na republičkoj razini - dvokružni većinski sustav. Svaka od mjesnih zajednica je tvorila posebnu izbornu jedinicu; u Društveno-političkim vijećima su izborne jedinice podijeljene prema teritorijalnom kriteriju, a u Vijećima udruženog rada po kriteriju djelatnosti. U svakoj od izbornih jedinica se birao po jedan kandidat; kandidat koji bi dobio više od 50%+1 glasova (apsolutna većina) bi bio izabiran u prvom krugu; ako se to ne bi dogodilo, u drugi krug su se kvalificirali ulazili kandidati s više od 7% glasova, i tada bi pobjeđivao kandidat s najviše glasova (relativna većina).

Zaključno: Prvi krug izbora za zastupnike u Društveno-političkom vijeću te Vijeću općina je bio u nedjelju, 22. travnja 1990. godine, a za Vijeće udruženog rada sljedećeg dana, ponedjeljak, 23. travnja 1990. Drugi krug izbora održao se 6. i 7. svibnja 1990.

OPĆINA KORČULA-općinsko izorno povjerenstvo za Sabor SR Hrvatske

Predsjednik: VICKO DABELIĆ, predsjednik Općinskog suda Korčula;

Zamjenik: MARKITA VOJVODIĆ, sudac Općinskog suda Korčula;

Član: IVNA KALIMAN, diplomirani pravnik u Centru usmjerenog obrazovanja Korčula;

Zamjenik: TONČI ANZULOVICH, upravni pravnik u Sekretarijatu za upravno-pravne i opće poslove općine Korčula;

Član: LUCA FARAC, sudac za prekršaje općine Korčula; Zamjenik: JAKOV BELIČ, sudac za prekršaje općine Korčula;

Član: SANJA JURKOVIĆ, diplomirani pravnik u Brodogradilištu "Greben" Vela Luka;

Zamjenik: VEDRANA BOTICA, diplomirani pravnik u Brodogradilištu "Inkobod" Korčula;

Član: RADOJKA ČURKOVIĆ, diplomirani pravnik u HTP "Orebić" ;

Zamjenik: MATKO ŽUPA, umirovljenik u Orebiću;

Ova izborna komisija nadležna je za provođenje izbora:

- zastupnika u Vijeće općina Sabora u općini Korčula,
- zastupnika u Vijeće udruženog rada Sabora u 140. Izornoj jedinici Korčula,
- zastupnika u Društveno-političko vijeće Sabora u 80. Izornoj jedinici Korčula.

„Trči vrime, cvili maška“ je poznati stih iz pjesme Roko i Cicibela, tako se i nama događalo tada. Čapajmo se posla bila mi je česta rečenica.

Treba formirati kandidacijske liste za Društveno-političko vijeće-1 kandidata, za Vijeće udruženog rada-1 kandidata te Vijeće općina-1 kandidata za Sabor SR Hrvatske.

Treba formirati kandidacijske liste za tri vijeća - Vijeća mjesnih zajednica (13 odbornika), Društveno-političkog vijeća (19 odbornika) i Vijeća udruženog rada (31 odbornik) skupštine općine Korčula-ukupno 63 odbornika za skupštinu općine Korčula.

Slijede ubrzane konzultacije za kandidate za Sabor i skupštinu općine i na kraju smo usaglasili listu za Sabor-kandidate OO HDZ općine Korčule dok su lokalne liste po mjesnim zajednicama formirale liste za odbornike skupštine općine SO Korčula.

Nakon dogovaranja u okviru općinske organizacije HDZ općine Korčula i kooptiranja u istu Marka Buzolića Korčula, Vicka Krajančića Čara, Ante Kriletića Jordes Lumbarda, dogovorili smo kandidacijsku listu za Sabor dok će kandidacijske liste za skupštinu općine činiti ogranci HDZ-a. Za kandidacijske liste su se počeli prikupljati potpisi po svakom ogranku.

Kandidati izborne jedinice za Vijeće općina Sabora Socijalističke Republike Hrvatske su svi oni koje je na osnovi pravovaljano prikupljenih potpisa predložilo najmanje 400 birača ili najmanje 50% birača izborne jedinice.

Kandidati izborne jedinice za Vijeće udruženog rada Sabora Socijalističke Republike Hrvatske su svi oni koje je na osnovi pravovaljano prikupljenih potpisa predložilo najmanje 200 radnika ili najmanje 5% birača izborne jedinice.

PRIJEDLOG IZVRŠNOG ODBORA ogranka HDZ Blato:

HRVATSKA
DEMOKRATSKA
ZAJEDNICA

GLASAOKI LISTIĆ

SKUPŠTINA OPĆINE KORČULA

V.M.Z.

1. Bosnić Velimir
2. Padovan Tonči
3. Bošković Boris
4. Gavranić Ivo
5. Bosnić Ante "Čorko"
6. Franulović Ante "Vilić"
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Bira se 4 kandidata.

D.P.V.

1. Grbin Boris
2. Marinović Tonči
3. Gavranić Tonči
4. Cetinić Zdenko
5. Tatković Ivan Antuna
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Bira se 3 kandidata.

Prijedlog daje Izvršni odbor, a članovi mogu predložiti i druge kandidate.

V.U.R.

- I "RADEŽ", "K.B.I.", "KISIKANA"
 1. Bačić Ivo "Fratric"
 - 2.
- II "TRIKOP"
 1. Prižmić Katija
 - 2.
- III "BLATO" i ostali
 1. Bačić Boris "Posinak"
 - 2.
- IV POLJOPRIVREDA
 1. Franulović Ante "Prcalo"
 - 2.
- V ŠKOLSTVO
 - 1.
 - 2.
- VI ZAMARLIJE
 1. Bačić Zlatko
 - 2.
- VII ZDRAVSTVO
 1. Boroe Katija
 - 2.

Bira se po 1 kandidat.

Izvršni odbor nije prihvatio da se Padovan Tonči i Ivo Gavranić predlože jer nisu članovi HDZ-a, dok će Boris Grbin Grozde bit kandidat za Vijeće općina Sabora RH. Kandidati izborne jedinice za Društveno-političko vijeće Sabora Socijalističke Republike Hrvatske su svi oni koje je na osnovi pravovaljano prikupljenih potpisa predložilo najmanje 500 birača.

Kandidacijska lista općinske organizacije OO HDZ općine Korčula za Sabor SR Hrvatske:

za Društveno-političko vijeće- kandidat Vicko Krajančić, dr. Čara-izabran u prvom krugu

za Vijeće udruženog rada-kandidat Frano Skokandić, ing. Žrnovo-izgubio u drugom krugu

te za Vijeće općina-kandidat Boris Grbin Grozde, Blato-izgubio u drugom krugu

Prvi krug izbora za Sabor SR Hrvatske održani su u nedjelju 22.04.1990 za Društveno-političko vijeće i Vijeća općina Sabora Socijalističke Republike Hrvatske a za Vijeće druženog rada u ponedjeljak 23.04.1990.

U prvom krugu 22.04.1990 za Društveno-političko vijeće je izabran kandidat Vicko Krajančić, dr. Čara, on je jedini izabran u prvom krugu.

U drugi krug 06.05.1990 za Vijeće općina ušli su: kandidat HDZ Boris Grbin Grozde i dr. Josip Podbevšek (SKH–SDP, SS–SSH) a u drugi krug 06.05.1990 za za Vijeće udruženog rada za Sabor SR Hrvatske ušli su: kandidat HDZ Frano Skokandić, ing. i Marko Vlašić-Čiče (SKH–SDP, SS–SSH).

Po završetku drugog kruga za Sabor SR Hrvatske su izabrani:

Josip Podbevšek (SKH–SDP, SS–SSH)-VO

Vicko Krajančić (HDZ)-DPV

Marko Vlašić-Čiče (SKH–SDP, SS–SSH)-VUR

Kandidati izborne jedinice za vijeće mjesnih zajednica i društveno-političko vijeće općinske skupštine su svi oni koje je na osnovi pravovaljano prikupljenih potpisa predložilo najmanje 50 birača ili najmanje 5% birača izborne jedinice, a za vijeće udruženog rada općinske skupštine svi oni koje je na isti način predložilo najmanje 50 radnika ili najmanje 5% birača izborne jedinice.

Prvi krug izbora za skupštinu općine Korčula održani su u nedjelju 22.04.1990 za Društveno-političko vijeće i Vijeće mjesnih zajednica skupštine općine Korčula a za Vijeće druženog rada u ponedjeljak 23.04.1990.

Jedino mjesna zajednica Vela Luka i mjesna zajednica Smokvica nije dala liste

kandidata HDZ-a nego su išle sa nezavisnim kandidatima.

Kandidacijska lista ogranka HDZ Blato za skupštinu općine Korčula:

1. Velimir Bosnić Bagatela, dipl.oec.
2. Boris Bošković, ing.
3. Ante Bosnić Čorko
4. Franulović Ante Vilić
5. Tonči Gavranić Gamulin, dipl.ing.
6. Zdenko Cetinić Pensa
7. Ivan Tatković Antuna Tula
8. Ivo Bačić Fratrić
9. Katija Prižmić (Boglić)
10. Bačić Boris Posinak
11. Franko Bosnić Markun-nezavisni
12. Katija Borojević, dipl. sociolog
13. Ante Franulović Prcalo
14. Zlatko Bačić

U prvom krugu je lista sa kandidatima HDZ ogranak Blato za 14 mjesta u SO općine Korčule imala svih 14 odabranih kandidata sa napomenom da je 13 kandidata bilo HDZ a jedan kandidat kao nezavisni kandidat sa potporom HDZ ogranak Blato. SKH–SDP Blato dožao je totalni krah, obistinilo se ono što sam im prognozirao na zboru građana.

Na dan oslobođenja Blata, 23.04.1990 delegacija ogranka HDZ Blato predvođena sa Tonči Gavranićem, Borisom Dragičevićem i Ivom Bačićem položila je vijenac na spomenik kod groblja (vijenac ruža) vijenac na kojem je pisalo: „Blaćanima koji su svoj život dali za oslobođenje Blata od fašističkih okupatora“ ogranak HDZ Blata.

Kako su blaćani poznati po tzv. „obični blajski škerac“ ili šaljivosti evo jedne iz tog vremena: Poznati blajski šaljivčina i stolar Markica Sardelić Marketo bio je u stolarskoj zadruzi Smokvica i oni ga pitaju: Markica, kako su prošli izbori u Blatu, jesu izašli Vaši? A on odgovara: Ma šta izašli, već su počeli i kucat!

Drugi krug izbora za skupštinu općine Korčula održani su u nedjelju 06.05.1990 za Društveno-političko vijeće i Vijeće mjesnih zajednica skupštine općine Korčula a za Vijeće druženog rada u ponedjeljak 07.05.1990.

Rezultati općinskog izbornog povjerenstva objavljeni po predsjedniku izbornog povjerenstva i predsjedniku općinskog suda Korčula Vicku Dabeliću:
Skupština općine Korčule

Društveno-političko vijeće:	17
Vijeće udruženog rada:	25
Vijeće MZ:	21

Ukupno: 63

-lista HDZ-a osvojila je 25 mandata od 63 što čini 39,68 % i relativni je pobjednik izbora

-lista SKH–SDP;SS–SSH-a osvojila je 23 mandata od 63 što čini 36,50 %

-nezavisna lista kandidata osvojila je 15 mandata od 63 što čini 23,80%

Sastaje se OO općinske organizacije HDZ općina Korčula, i vrši analizu:

- razočarani smo rezultatima u Veloj Luci, nije uopće bilo liste HDZ nego samo neki HDZ-ovci kao nezavisni odbornici
- zadovoljni smo sa rezultatima u Blatu jer je 13 kandidata HDZ-a od 14 ukupno prošlo a i 14 kandidat bio je nezavisni ali skloniji HDZ-u nego SDP-u
- nismo zadovoljni rezultatima u Smokvici, nije uopće bilo liste HDZ nego samo neki HDZ-ovci kao nezavisni odbornici
- nismo zadovoljni rezultatima u Čari, kandidati na listi HDZ nisu prošli
- zadovoljni smo sa rezultatima u Pupnatu jer je prošao HDZ-ov kandidat
- zadovoljni smo sa rezultatima u Žrnovu jer su prošli HDZ-ovi kandidati
- razočarani u rezultatima Korčule jer su samo dva kandidata HDZ-a prošli
- zadovoljni smo sa rezultatima u Lumbardi jer je prošli HDZ-ovi kandidat
- zadovoljni smo sa rezultatima u Orebiću jer je prošli dva HDZ-ova kandidata ali pelješka rivijera do Mokala što pripada općini Korčula je ipak podbacila

što znači dva od tri općinska središta pripala SDP-SKH i imamo dva saborska zastupnika SKH-SDP a jedan HDZ.

Za HDZ pozitivni su bili Blato, onda Pupnat, Žrnovo, Lumbarda, Orebić.

Dogovaramo kandidate OO HDZ Korčula za tijela skupštine općine Korčula:

-Tonči Gavranić kandidat za predsjednika SO Korčula

-Ante Kriletić Jordes kandidat za zamjenika predsjednika SO Korčula

-dr Lovro Steka, kandidat za predsjednika VUR SO KORČULA

-Damir Batistić za predsjednika DPV SO Korčula

-Danko Oreb Kosor, nezavisni kandidat za VMZ

-Slobodan Curać,dipl.oec za predsjednika IZ SO Korčula, mandatar za „općinsku vladu“

Evidentno je da će nezavisni kandidati određivat općinsko čelništvo iako u startu nisam baš bio siguran da neće biti i lokalizma u interesima unutar iste političke stranke ili opcije. Počinju pregovori sa nezavisnima i za natpolovičnu većinu u

skupštini općine Korčula treba 32 glasa. Znači svih 25 HDZ kandidata i još treba minimalno sedam nezavisnih izabranih odbornika. Nisam baš siguran jer se nisu htjeli kandidirati kao HDZ-ovi kandidati pa sumnjam i mogućnost dogovora.

Lista nezavisnik po mjestima:

Vela Luka _____ 5 odbornika

Smokvica _____ 2 odbornika

Čara _____ 1 odbornik

Pupnat _____ 1 odbornik

Korčula _____ 4 odbornika

Račišće _____ 1 odbornik

Lovišće _____ 1 odbornik

Prvi razgovori sa dva nezavisna kandidata iz Smokvice, traže da resor poljoprivrede bude „njihov“, nudimo im da služba za selo i poljoprivredu bude njihova, prihvaćaju i čini se da neće biti lako jer još trebamo petoricu nezavisnih.

Vela Luka ima ima pet nezavisnih kandidata, razgovaramo sa njima i nema ni nekih posebnih zahtjeva ali nikakve sigurnosti da će podržati HDZ-ovu listu.

Nezavisni odbornici Čara, Pupnat, Korčula, Orebić

V POGLAVLJE-KONSTITUIRANJE OPĆINSKE VLASTI NAKON VIŠESTRANAČKIH DEMOKRATSKIH IZBORA U SR HRVATSKOJ-1990

Prva, konstituirajuća sjednica skupštine općine Korčula sazvana je za dan 28.05.1990, utorak u kino dvorani Liburne.

Kandidati OO HDZ Korčula

-Tonči Gavranić kandidat za predsjednika SO Korčula

-Ante Kriletić Jordes kandidat za zamjenika predsjednika SO Korčula

-dr Lovro Steka, kandidat za predsjednika VUR SO KORČULA

-Damir Batistić za predsjednika DPV SO Korčula

-Danko Oreb Kosor, nezavisni kandidat za predsjednika VMZ

-Slobodan Curać, dipl.oec za predsjednika IZ SO Korčula, mandatar za „općinsku vladu“

Kandidati OO SKH–SDP Korčula

- dr. Živan Filippi kandidat za predsjednika SO Korčula

-Tonči Surjan kandidat za zamjenika predsjednika SO Korčula

-Zdenka Andrijić, kandidat za predsjednika VUR SO KORČULA

- Tonči Andreis za predsjednika DPV SO Korčula
- Boris Marelić, kandidat za predsjednika VMZ
- Petar Franulović, dipl.oec za predsjednika IZ SO Korčula, mandatar za „općinsku vladu“

Sjednicu vodi najstariji odbornik dr. Lovro Steka (1926 godište), prisutni svi 63 odbornika, tajnik Ivan Roso je sve pripremio, verificiraju se mandati ali problem je već kod tročlane verifikacione komisije ali jedan HDZ, jedan SKH-SDP, jedan nezavisni, i nezavisni predsjednik i verificirani su mandati.

Predloženi kandidati za predsjednika skupštine općine Korčula.

Kandidat OO HDZ Korčula-Tonči Gavranić kandidat za predsjednika SO Korčula
 Kandidat OO SKH-SDP Korčula- dr. Živan Filippi kandidat za predsjednika SO Korčula
 Glasovanje tajno, izborni rezultati:

Tonči Gavranić, dipl.ing.-30 glasova-nedovoljno jer trebaju 32 glasa
 dr. Živan Filippi-29 glasova-nedovoljno jer trebaju 32 glasa
 dok su četiri listića prazna-nevažeća

Ponavlja se drugi krug glasovana i izborni rezultati identični prvom krugu:
 Tonči Gavranić, dipl.ing.-30 glasova-nedovoljno jer trebaju 32 glasa
 dr. Živan Filippi-29 glasova-nedovoljno jer trebaju 32 glasa
 dok su četiri listića prazna-nevažeća

Pristupa se glasovanju za zamjenika predsjednika SO Korčula:

Kandidat OO HDZ Korčula-Ante Kriletić Jordes kandidat za zamjenika predsjednika SO Korčula

Kandidat OO SKH-SDP Korčula-Tonči Surjan kandidat za zamjenika predsjednika SO Korčula

Glasovanje tajno, izborni rezultati:

Ante Kriletić Jordes-32 glasa-izabran jer trebaju 32 glasa
 Tonči Surjan-29 glasova
 dok su dva listića prazna-nevažeća

Ante Kriletić Jordes izabran jer za zamjenika predsjednika SO Korčula i od tada on vodi skupštinu do izbora predsjednika.

30.svibnja 1990 konstituirajuća sjednica Sabora i bila je u Pupnatu centralna proslava zahvalnosti za rezultate izbora i za Sabor i za skupštinu općine Korčula, ispekao se vol i bilo je to okupljanje kakvo Pupnat ne pamti.

Predsjedništvo SR Hrvatske izabrano 30. svibnja 1990.

član	ime i prezime	stranka	dužnost	napomena
1	Franjo Tuđman	HDZ	predsjednik	
2	Krešimir Balenović	HDZ	član	
3	Dušan Bilandžić	SKH-SDP	član	
4	Dalibor Brozović	HDZ	član	
5	Antun Vrdoljak	HDZ	član	
6	Milojko Vučković	nezavisni	član	
7	Josip Manolić	HDZ	član do kolovoza 1990., kada je izabran za predsjednika Vlade Hrvatske.	

31. svibnja 1990 je Izvršno vijeće Sabora –Vlada i mandat joj je trajao od 31. svibnja - 24. kolovoza 1990.

Predsjednik Vlade Stjepan Mesić

Potpredsjednik Vlade Bernardo Jurlina

Potpredsjednik Vlade Mate Babić

Potpredsjednik Vlade Milan Ramljak

Ministar društvenog planiranja Stjepan Zdunić

Ministar energetike i industrije Božo Udovičić

Ministar financija Marijan Hanžeković

Ministar građevinarstva, stambeno-komunalnih poslova i zaštite čovjekove okoline
Milan Hrnjak

Ministar informiranja Milovan Šibl

Ministar informiranja Zdravko Mršić

Ministar obrane Petar Kriste

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ivan Tarnaj

Ministar pomorstva Davorin Rudolf

Ministar pravosuđa i uprave Branko Babac

Ministar prometa i veza Josip Božičević

Ministar prosvjete, kulture i športa akademik Vlatko Pavletić

Ministar rada, boračkih i invalidskih pitanja Marin Črnja

Ministar turizma Janko Vranyczany-Dobrinović

Ministar unutarnjih poslova Josip Boljkovac

Ministar u Vladi Zvonimir Medvedović

Ministar u Vladi Dragutin Kalogjera

Ministar u Vladi Gojko Šušak

Ministar u Vladi Zdravko Mršić

Ministar zdravstva Andrija Hebrang

Ministar znanosti, tehnologije i informatike Osman Muftić

Ministar vodoprivrede Branko Bergman (od 25.07. do 24.08. 1990)

Ministar za robni promet Zvonimir Medvedović (od 25.07. do 24.08. 1990)

Tajnik Vlade Vjenceslav Cvitan

31.svibnja 1990. Dragutin Dražen Kalogjera, prof. dr. ekonomist porijeklom Blaćanin izabran je za ministara za koordinaciju gospodarskog razvitka i preobražaj vlasništva u prvoj hrvatskoj Vladi. Kalogjera je bio prvi ministar koji je zbog neslaganja s procesom privatizacije podnio ostavku. Kuriozitet: Dragutin Dražen Kalogjera je sin Marka Kalogjere, biskupa starohrvatske crkve, a ta ckva je dopuštala da se svećenstvo ženi i ima djecu. Također, Marko Kalogjera biskup starohrvatske crkve imao je i kćerku Maja Boras (r. Kalogjera) i ona potječe iz stare korčulanske obitelji, bivša je odvjetnica i kći Marka Kalogjere, utemeljitelja i prvog biskupa Hrvatske starokatoličke crkve. Inače rođak Marka Kalogjere, biskupa starohrvatske crkve bi je i Marko Kalogjera (Blato, 7. prosinca 1819. – Split, 4. prosinca 1888.), hrvatski svećenik, kotorski (1856. – 1866.) i splitski i makarski biskup (1866. – 1888.).

Treći lipnja 1990 u župnoj crkvi Svi sveti u Blatu je bila misa za domovinu.

Slijede konzultacije i razgovori OO HDZ Korčula i OO SKH-SDP Korčula u prostorijama OO SKH-SDP u Korčuli, HDZ svoje prostore nije imao.

Predstavnici OO HDZ Korčula bili su: Tonči Gavranić Gamulin, Boris Dragičević Profoš, Boris Grbin Grozde i Slobodan Curać a OO SKH-SDP: Mladen Šeparović, Tonči Surjan, Živan Filippi.

Prvi krug razgovora nije donio dogovor, nastavak razgovora su dogovoreni za tri dana.

Nakon dugih pregovora napokon je postignut dogovor:

Kandidat za predsjednika SO Korčula: Tonči Gavranić Gamulin HDZ, Blato

Kandidatkinja za predsjednicu VUR-a: Zdenka Andrijić-nezavisna, Korčula, Mediteranska plovidba

Kandidat za DPV-a: Tonči Andreis SKH-SDP, Vela Luka

Kandidat za VMZ: Boris Marelić SKH-SDP, Korčula

Tajnik: Ivan Roso SKH-SDP, Viganj

Zaključno: od pet članova predsjedništva SO Korčule, predsjednik i zamjenik predsjednika HDZ, dva člana SKH-SDP, jedna nezavisna odbornica.

Za članove IV SO Korčula:

Kandidat za predsjednika IV SO Korčule: Petar Franulović SKH-SDP, Vela Luka

Kandidat za zamjenika predsjednika IV SO Korčula: Živan Filippi SKH-SDP Korčula

Kandidat za člana IV SO Korčula: Boris Dragičević Profoš HDZ, Blato

Kandidat za člana IV SO Korčula: Ivan Grbin HDZ, Žrnovo

Kandidat za člana IV SO Korčula: Tonči Žanetić SKH-SDP, Vela Luka

Kandidat za člana IV SO Korčula: Josip Pecotić SKH-SDP, Smokvica

Kandidat za člana IV SO Korčula: Slavko Pavičić HDZ, Lovište

Tajnica: Anđelka Beroš SKH-SDP, Lumbarda

Po postignutom dogovoru (1*) sazvana je nova sjednica skupštine općine Korčula za dan 08/06/1990, četvrtak sa točkama izbora za predsjednika SO Korčula i za

predsjednika IV SO Korčule, za članove predsjedništva odnosno predsjednike vijeća SO Korčula kao i za izbore članove IV SO Korčula. Mandati tajnika SO Korčula i tajnice IV SO Korčula nisi bili prestali tako da nisu birani.

Budući je postignut dogovor HDZ i SKH-SDP nezavisni vjećnici su glasali po svojoj savjesti.

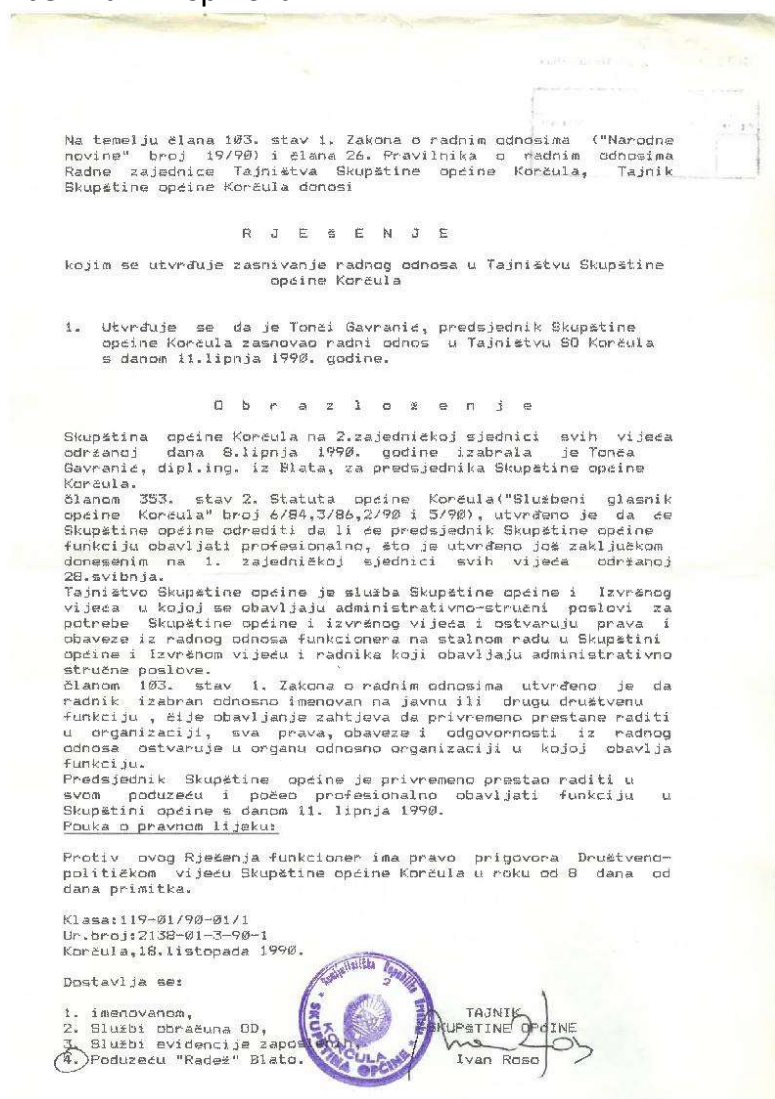
Kandidat za predsjednika SO Korčula: Tonči Gavranić Gamulin HDZ, Blato dobio je 61 glas od prisutna 62 odbornika.2*

Kandidat za predsjednika IV SO Korčule: Petar Franulović SKH-SDP, Vela Luka dobio je 51 glas od prisutna 62 odbornika.2*

Dakle, u petak 08/06/1990 konstituirana su tijela SO Korčule i IV SO Korčule.

Slijedi prigodno čestitarsko piće i primopredaja u zgradi SO Korčula.

Nazdravio je dotadašnji predsjednik SO Korčula Duško Kalođera i predao „fotelju predsjednika“ novoizabranom predsjedniku Tonči Gavraniću Gamulinu, vrlo korektno i bez ikakvih spinova.

Nakon zdravice novoizabrani predsjednik Tonči Gavranić Gamulin se zahvalio se na izboru, obećao da će biti element suradnje (a ne razdvajanja i djeljenja) i da će se

općina Korčula ravnomjerno razvijati na dobrobit svih građana. Zahvalivši i nazdravljajući rekao je da će odmah otići jer ga otac čeka u polju Poje da podora lozje. Napomena: Kad sam došao u Poje otac je čekao, bilo je 13:15 a ja obećao doći u 13:00 i opravdam se ocu da sam izabran za predsjednika općine na što mi je otac hladno i mirno rekao: Sine moj, da je to dobro nebi tebe dopalo.

Razmišljao sam kako se zaštititi od „vlastite samodopadnosti“ te sam pozvao na večeru kod mene doma u subotu 9. lipnja 1990 tri svoja osnovno-školska i gimnazijska prijatelja/ice sa svojim bračnim partnerima.

Večeru je paricala majka, i zamolio sam i nju i oca da ostanu.

Uz zdravicu, i nakon što sam svima poželio uslast za jelo tada sam rekao:

Ća' (oče) i ma' (majko, ženo, školske kolege od osnovne preko gimnazije i studenskih dana, Vaši muževi i žene, Vi me najbolje poznajete, znate moje vrline i mane. Nas gimnazijalce je meštar (profesor) Frano Petković Kovač kroz predmete: profesor Filozofije, Logike, Sociologije i Teorije i prakse samoupravnog socijalizma, popularno TIPS, zaslužan što nas je učio i pokazao kako logično razmišljati, što znači anarhizam i nikilizam i kako da ti vlast ne promjeni moralne i vrijednosne kriterije. Odsada ste Vi moja vanjska savjest i dužni ste me upozoriti dobronamjerno ako osjetite da sam se moralno, etički promjenio na gore a pohvaliti ako se budem mijenjao na bolje. Odsad ćemo svaku subotu se naći u Konobi Zlinje i uz razgovor i piće i zalogaj o tome pričat a Vi imati privilegiju imati prvi informacije od predsjednika općine.

NAPOMENA:

1. Nitko od mojih troje školskih kolega od osnovne škole preko gimnazije i studenskih dana, i njihovi muževi i žene, nije bio član HDZ do 1993.
2. Jedan od mojih najboljih prijatelja, čija mi je žena donjela prvu iskaznicu HDZ-a 1989 i ja ih kopirao da imamo i kojima sa bio vjenčani kum u Starogradskoj vijećnici u Zagrebu 1982 godine ali ne i u Crkvi sv. Marka je on nije imao crkvene sakramente krštenja, ispovijesti, pričesti i krizma a žena je želila. Kad je 1995 u Blato došao za župnika don Josip Barišić i dogovorio sa biskupom mons. Želimirom Puljićem dolazak autobusom i osobnim automobilima u Dubrovnik da mogu u istom danu dobiti svete crkvene sakramente krštenja, ispovijesti, pričesti i krizme da bi im ja te 1995 ponovno bio kum ali crkveni kum. Tada su oni bili učlanjeni u HDZ ali ja nisam jer sam se izčlanio 30.3.1994. Otada sam u svoj vokabular uveo pojam "veliki hrvat" kojeg pišem malim slovima jer su se krstili kad su bili veliki a ne ki mali.

1* "Popravni za kandidate", Slobodna Dalmacija, (Split), br. 14183., 29. 5. 1990.,

2* "Dogovorom do predsjednika", Slobodna Dalmacija, (Split), br. 14194., 9. 6. 1990.,

NEDOUMICA, a više nego sam siguran, o čemu se radi:

Budući smo mi isto kolege iz osnovne škole, iz gimnazije i iz studenskih dana u Zagrebu, samo su oni generacija prije mene, dakle Branko Bačić Baćac, dipl.geodeta i Miroslav Šeparović Buda, hrvatski pravnik, aktualni sudac i predsjednik Ustavnog suda Republike Hrvatske, bivši ministar pravosuđa. Miroslav je diplomirao 1981 godine, njegova tada cura a buduća supruga Ljerka Rupčić je također diplomirala i zakazali su vjenčanje u Zagrebu a mene on pozvao za kuma. Rekao sam mu da mi je čast i da hoću ali Branko mu je školski, susidi su u Blatu i veći prijatelj nego li ja pa neka ponudi Branku. On mi je rekao da mu je ponudio ali Ljerka insistira na crkvenom braku a on Branko nema crkvene sakramente pa ne može biti crkveni vjenčani kum tako da sam ja Miroslavu Šeparoviću vjenčani kum. Kako je Branko Bačić Baćac u svojoj biografiji naveo:

1982. - diplomirao na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (diplomirani inženjer geodezije)

1982. - 1993. - Uprava za katastar i geodetske poslove skupštine općine Korčula (zaposlenik, direktor)

Član je HDZ-a od 1990. godine

Kad sam kao osnivač HDZ-a u Blatu i na općini Korčula izabran za predsjednika SO Korčula 11.6.1990 i Branko Bačić me dočekao kao direktor Uprava za katastar i geodetske poslove skupštine općine Korčula. Znao da se od 1983 do 1990 nije moglo postati direktor Uprava za katastar i geodetske poslove skupštine općine Korčula a da nisi bio član Saveza komunista a pogotovo kad nisi ni svom prijatelju biti crkveni kum jer nemaš crkvene sakramente pa ne možeš biti crkveni vjenčani kum??

Ovo za član je HDZ-a od 1990. godine sa tri upitnika??? Sigurno nije bio član HDZ-a jer bi ja kao osnivač HDZ-a u Blatu i na općini Korčula to sigurno znao. Iz navedene kandidacijske liste Izvršnog odbora ogranka HDZ Blato vidljivo je da Izvršni odbor nije prihvatio da se Padovan Tonči i Ivo Gavranić predlože na listi kandidata jer nisu članovi HDZ-a a nigdje spomena imena Branka Bačića a on u svim "intervjuima tvrdi da je utemeljitelj HDZ-a, ja tvrdim da je to notorna laž.

Onda situacija 7.listopada 1992 godine poradi opravdane sumnje u korupciju odlučim smjeniti sekretara opće uprave SO Korčula Berislava Farčića, inspektorat-voditelj ispostave Korčula i odlučim da sjednica bude održana u konferencijskoj Sali hotela Feral u Brni-Smokvica. Pred sjednicu je bilo vrlo burno jer je Berislav išao po gradu Korčuli i "prodava baze" da ja želim općinu primistiti u Blato. Imao je "pobornike" baš iz HDZ Žrnovo, Jakova Belića, šefa urbanizma SO Korčula i Pavla Belića, zaposlenika Pošte Korčula. Naravno, i ja sam se pripremao i razgovarao sa velikom većinom odbornika SO Korčula i na moje pitanje: Hoće li doći na skupštinu 7.listopada 1992 u Smokvicu i hoćete li glasati za smjenu Berislava Farčića, imao sam 32 odbornika koji su mi obećali da hoće (natpolovična većina od 63 odbornika a od toga samo 15 HDZ-ovaca. Naravno pitanje je bilo tko je kandidat za novog sekretara a ja sam odgovorio Branko Bačić. Na samoj skuštini 7.listopada 1992, Jakov Belić je izveo predstavu i tada sam mu morao reći: Jakove Beliću, ja sam još 1989 podnio

zahtjev prvo za lokacijskom dozvolom za kuću koju bi počeo graditi i za građevinskoj dozvoli i još nemam dozvolu samo zato što ti nisam htio dati tisuću i petsto DEM da mi Ti učiniš projekt jer nisam htio da mi Ti izradiš projekt kojeg ćeš onda ki šef urbanizma odobrit. Dakle, i ti si "krimić" koji štiti svog nadređenog šefa Berislava Farčića "krimića". Tada sam zamolio tajnika Ivana Rosa da izvrši pojedinačku prozivku i ustanovljeno je da imamo kvorum i možemo pravovaljano raditi i odlučivati, te je Berislav smjenjen sa 32 glasa ZA. Kod predstavljanja novog kandidata za v.d sekretara uprave (ostaje i dalje šef katastra) u obrazloženju za Branka Bačića naveo sam da je nestranački čovik, prihvatljiv i HDZ-u i SKH-SDP-u. I Branko Bačić je izabran sa 32 glasa ZA. O ovome postoje dokumenti u Arhivu skupštine općine Korčula u Žrnovu.

11.6.1990 godine, ponedjeljak ujutro zove mene Mate Botica direktor Mediteranske plovidbe Korčula-Račišćanin u Korčuli i čestita mi na izboru i napomene: da nisu glasali naši komunisti za Tebe nebiš bio izabran. Ja mu odgovorim: Hvala najbliži susidu. A sad dođi do mene, ni ti largo, povedi moga Blaćanina Franka Burmasa na kavu i zdravicu. I od tada pa do kraja mandata bilo bi neparnim danima (ponedjelnik, srida i petak) kava kod mene a parnim (utorak i četvrtak) kod Mate u Mediteransku a bio je tajni prolaz između općine i Mediteranske i koristili smo ga. Inače, dva mandata prije Mate Botica, dipl.oec bio je predsjednik IVSO Korčula.

Prvom prilikom na šetnji po poklati do Pladnjaka gdje sam hodi na obid, zaustavi me postariji čovik, vrlo ugledan i u odijelu, pozdravi i čestita na izboru za predsjednika i zapita: Je li ti mene Gamulinu znaš? Iznenaden oslovljavanjem po nadimku Gamulin, rečem mu: Neznam barba. A on mi odgovori: Ja sam ti Ante Padovan Črivo, Blaćanin iz Malega Učijaka a Blaćani su uvijek govorili: Mali Učijak, Hrvatska država. Meni ti je najbolji prijatelj Anđelko Šimunović Papa, Tebi susid, i on mi je rekao da si mu odličan susid, najbolji inženjer i premda smo mi komunisti da mu je drago da si ti ki HDZ-ovac izabran, da ti je otac Tadija i mat Draga, vridna težaška familija i da ti pomognem kad god Ti zatreba a pogotovo jer slabo znaš ove Korčulane. Pozoveg da samnom ide na obid u Pladnjaka i odosmo a ja upoznam još jednog „novog prijatelja“ Blaćanina u Korčuli.

13.6.1990, srijeda, slijedi predaja Zapisnika o primopredajom Izvještaju i to:

1. Zapisnik o primopredajnom Izvještaju 1986-1990 IVSO Korčula, predaje predsjednik IVSO Korčula 1986-1990 prof. Ante Telenta novoizabranom predsjedniku IVSO Korčula dipl.oec Petru Franuloviću
2. Zapisnik o primopredajnom Izvještaju SO Korčula 1986-1990, predaje predsjednik SO Korčula 1986-1990 dipl.oec Dušan Kalogjera novoizabranom predsjedniku SO Korčula dipl.ing. Tonči Gavraniću

Dotadašnji čelnici kažu koliko im je ostalo godišnjeg odmora iz prijašnjih godina uključujući 1989 i da im napišemo rješenje i da uključimo maksimalno i 30 dana za 1990. Ispada da imaju po 63 dana plus 30 za 1990, dakle 93 dana godišnjeg

odmora. Pravnici Anđelka Beroš i Ivan Roso kažu da može maksimalno 30 dana do 31.12.1989 i kako nije još kraj lipnja 1990 da ne može 30 dana za 1990 nego maksimalno 15 dana za 1990 odnosno ukupno maksimalno 45 dana godišnjeg odmora.

Pravnica Anđelka Beroš napiše Rješenje za prof. Antu Telentu i pravnik Ivan Roso za dipl.oec Dušana Kalogjeru. Napomenem im da još u rješenju napišu za Telentu poduzeću Blato da sukladno zakonu ga moraju primiti na radno mjesto iz kojega je došao na političku profesionalnu funkciju a to je komercionalni direktor poduzeća Blato a za dipl.oec Dušana Kalogjeru na mjesto direktora Inkobroda. Potpišemo ja i Petar Rješenja, predamo ih Anti i Dušanu i nazdravimo za uspjehe u budućem radu.

Ekipa koja me je dočekala u općini Korčula:

Tajništvo SO Korčula

-Ivan Roso, dipl.iue tajnik,

-Tanja Vlahušić, tajnica predsjednika SO Korčula

-Nives Alaković

-Jagoda Bonguardo

-Anđelka Beroš, dipl.iue, tajnica IV SO Korčula

-Pero Biliš, portir

-Milivoj Todorović, vozač

-Biram Islamović, kućni majstor

Općinska uprava, policija, sud, obrana:

Berislav Farčić-sekretar općinske uprave

Ivo Farčić-voditelj poreznog odijela

Branko Bačić-voditelj ureda za katastar

Jakov Belić-voditelj ureda za urbanizam i graditeljstvo

Nikola Biliš-voditelj ureda za gospodarstvo

Tonči Anzulović-voditelj ureda za imovinsko-pravne odnose

Goran Luketin-voditelj Centra za obavješćivanje

Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu

Marko Mujan-zapovjednik Teritorijalne obrane

Branko Gavranić-Centar za socijalnu skrb

Vicko Dabelić- predsjednik Općinskog suda u Korčuli (od 6. travnja 1991. za predsjednika Općinskog suda u Korčuli izabran VLADIMIR DEPOLO)

Mirko Pecotić-sekretar općinskog sekretarijata MUP-a

Marko Bakarić-tajnik OO SIZ-zdrastva Korčula

Mirko Duhović-predsjednik OO SIZ-za ceste općine Korčula

Ivica Žaknić-tajnica CK općinske organizacije Korčula

Melhior Kalogjera-odjel za komunalno-građevinski i imovinu

Dražen Tomić, inspektor za zaštitu ustavnog poretka

Ivica Padovan – Brigela, vatrogasni zapovjednik

Tonči Oreb, zapovjednik Civilne zaštite

Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636

DANKO URBAN. javni pravobranitelj Korčule

Napomena: Od svih gore navedenih općinskih rukovoditelja jedino je Jakov Belić voditelj ureda za urbanizam i graditeljstvo bio član HDZ-a i kao HDZ izabran kao odbornik SO Korčula.

Toliko o osnivačima HDZ-a na području otoka i općine Korčula. A o dragovoljcima domovinskog rata bit će govora kasnije, neznam kako možeš biti dragovoljac pošto sam osobno 13.9.1991 i 14.09.1991 potpisivao mobilizacijske pozive, znači dragovoljaca nema kad imaš mobilizacijski poziv.

14.6.1990, četvrtak je bila prva sjednica novoizabranog predsjedništva skupštine općine Korčula koje je bilo u sastavu:

1. predsjednika SO Korčula Tonči Gavranić Gamulin HDZ, Blato
2. zamjenik predsjednika SO Korčula Ante Kriletić Jordes HDZ Lumbarda
3. predsjednica VUR-a Zdenka Andrijić-nezavisna, Korčula, Mediteranska plovidba
4. predsjednik DPV-a Tonči Andreis SKH-SDP, Vela Luka
5. predsjednik VMZ Boris Marelić SKH-SDP, Korčula
6. Tajnik Ivan Roso SKH-SDP, Viganj

Zaključno: od pet članova predsjedništva SO Korčule, predsjednik i zamjenik predsjednika HDZ, dva člana SKH-SDP, jedna nezavisna odbornica.

Odlučeno je da se sjednice predsjedništva SO Korčula održavaju četvrtkom u 15 sati, na sjednice se obavezno pozivaju čelnici tijela javne vlasti s obzirom na teme za koje se raspravljaju na sjednici predsjedništva SO Korčula.

15.6.1990, petak, dolazi mi Marko Bakarić, Žrnovčanin, profesionalni tajnik OO SIZ-a zdrastva Korčula, za uručiti mi poziv za skupštinu Općinskog odboja SIZ-a (Samoupravna interesna zajednica) zdrastva općine Korčula, za dan 23.6.1990.

Uz uručeni poziv na kojem je dnevni red čitam da je prijedlog da se stopa doprinosa zdravstvenog osiguranja sa 6% poveća na 8%.

Budući da nema nikakvog Izvještaja rekнем mu: Ovo mi je prvi u životu, u 30 godina da se saziva skupština bez Izvještaja te ljubazno molim da dostaviš izvještaj. Ja inače nisam član skupštine SIZ-a zdrastva ali ću nakon što pročitam Izvještaj, koji moraš dostaviti, ću donjeti odluku kako da savjetodavno reagiram.

Prvi „politički potez“ bio mi je da sam tajnika SIZ-a zdrastva Marka Bakarića pitao kako općina Korčula može svim svećenicima kao i časnim sestrama sa područja općine Korčula ali i onima koji nemaju zdravstveno (kao npr zatvorenici koji izađu iz zatvora i nemaju radni odnos) dati i platiti da imaju zdravstveno osiguranje i zdravstvene usluge a njegov odgovor: Predsjedniče možete tako da im općina uplati zdravstveno osiguranje tri mjeseca unatrag ali znate, Vi ste za predsjednika izabrani 11.6.1990 i nemate u proračunu predviđena za takve osobe! Hvala Marko, ali

predsjednik općine ima pravo da raspolaže sa proračunskom rezervom u iznosu od 10% proračuna i nadam se da će bit dosta a onda će bit rebalans proračuna i sve po zakonu.

Kad sam nakon tri dana dobio Izvještaj i pročitao ga, uvidio sam da je naplata doprinosa zdravstvenog osiguranja 75%, da je to zapravo automatska naplata preko SDK-Službe društvenog knjigovodstva od društvenih poduzeća koje ne mogu isplatiti plaće a da ne uplate doprinose za zdravstveno i mirovinsko i porez na dohodak. Znači, 25% nenaplaćenog doprinosa zdravstvenog osiguranja se odnosi na privatne davatelje usluga i robe i rekнем Bakariću da makar i ovrhom naplati i stopa može ostati 6%. Da znam delegata iz Radeža Anđelka Kovačića i Danka Kosora iz Grebena i da ću ih obavijestiti o čemu se radi.

Napomena: Kako Marko Bakarić ubrzo stiće pravo za mirovinu, IZ SO Korčula raspisalo je natječaj za novog profesionalnog tajnika OO SIZ-a zdravstva općine Korčula. Javili su se dva kandidata: Rade Kaštropil Culić, prof Biologije i Ivan Radić dipl.pravnik. IZ SO Korčula je utvrdilo da Rade Kaštropil Culić, prof Biologije ne ispunjava tražene uvjete i izabralo i Ivana Radića dipl.pravnika. Kad je OO SIZ-a zdravstva općine Korčula ugašen i prešao pod Ministarstvo zdravstva, ministarstvo je utvrdilo da mu je diploma dipl.pravnika falsifikat, to mi je bilo prvo iskustvo sa lažnim diplomama članova HDZ-a.

18.6.1990, ponedjeljak je bila prva sjednica novoizabranog Izvršnog vijeća skupštine općine Korčula:

1. predsjednik IV SO Korčule: Petar Franulović SKH-SDP, Vela Luka
2. zamjenik predsjednika IV SO Korčula: Živan Filippi SKH-SDP Korčula
3. član IV SO Korčula: Boris Dragičević Profoš HDZ, odvjetnik Blato-dobiva resor uprave i samouprave
4. član IV SO Korčula: Ivan Grbin HDZ, Žrnovo-dobiva resor komunikacija i digitalizacije
5. član IV SO Korčula: Tonči Žanetić SKH-SDP, direktor Grebena Vela Luka-dobiva resor gospodarstva
6. član IV SO Korčula: Josip Pecotić SKH-SDP, Smokvica-dobiva resor poljoprivrede i ribarstva
7. član IV SO Korčula: Slavko Pavičić HDZ, Lovište-dobiva resor proračuna i financija
8. Tajnica: Anđelka Beroš SKH-SDP, Lumbarda

Odlučeno je da će se sjednice Izvršnog vijeća skupštine općine Korčula održavati svaki ponedjeljak sa početkom u 8 sati.

Odlučeno je da će se na sjednice obavezno pozivati predsjednik SO Korčula Tonči Gavrančić Gamulin i tajnik skupštine SO Korčula Ivan Roso a iz razloga djelotvorne komunikacije Izvršnog vijeća i Skupštine općine Korčula, naravno sa pravom za raspravu ali ne i glasovanja. Prijedloge odluka koje donese izvršno vijeće dostavljaju se predsjedništvu SO Korčula i predsjednik SO Korčula saziva sjednice SO Korčula.

19.6.1990 razgovaram sa tajnikom Ivanom Rosom i Ivan mi kaže da je općina Korčula naručila zračne snimke općine Korčula od Zrakoplovna baza Split-Divulje. Donese mi i ugovor i pročitam da je ugovor potpisao predsjednik SO Korčula Dušan Kalogjera i u ime Zrakoplovna baza Split-Divulje Gorki Tičinović. Kako Gorki Tičinovića osobno znam i Veluški je zet rekнем tajniku Ivanu Rosi: Tajniče, Gorki rukovodi i eskadrilom helikoptera za zračni hitni zdravstveni prijevoz i molim te nazovi ravnatelja doma zdravlja Ante Franulović Glumac, doktora Petra Bosnića Zoricu i pitaj ga kako da mi kao općina Korčula zaštitimo naše doktore i da bez ustručavanja pozovu helikopter za hitan zračni prijevoz do bolnice a ako se onda ustanovi da zračni prijevoz nije bio potreban da se ne tuži liječnike nego troškove preuzima općina Korčula. Ugovor je potpisan 17.7.1990. Napomena: Identičan ugovor je potpisan i u veljači 1993 samo se promijenilo ono iz 1990 iz Jugoslavensko sada 1993 u Hrvatsko.

Socijalistička Republika Hrvatska promijenila je ime u Republika Hrvatska 20. lipnja 1990. godine. To se dogodilo nakon prvih višestranačkih izbora u Hrvatskoj, koji su održani 1990. godine, a koji su doveli do promjene političke i društvene orijentacije u državi.

21.6.1990 me zove Mirko Pecotić, sekretar Policijske postaje Korčula i kaže mi da je od posljedica eksplozije mine pri lovu ribe smrtno stradao Drage Bačić Posinak, moj susid iz moje ulice. Tragedija jer je Dragetov otac doma slijep i bez ruke isto zadobivene od eksplozije mine pri lovu ribe. Inače, po pravilima službe sekretar me svakodnevno izvještavao o sigurnosnom stanju na području općine Korčula.

22.6.1990 me zove moj prethodnik Dušan Kalogdjera i kaže mi da je u Korčuli čuveni škotski vojnik, pisac i političar Sir Fitzroy Maclean koji je bio je šef britanske vojne misije kod jugoslavenskih partizana, veliki Titov prijatelj i diplomat čija je vojna misija 1943. bila odlučujuća za priznanje partizanskog pokreta. Maclean je često posjećivao Tita, pa je tako Tito omogućio da kao jedini stranac u bivšoj Jugoslaviji može kupiti i kupio kuću na Korčuli. Njegova žena Veronica Maclean, i on, desetljećima je dio godine provodila u svojoj kući na Korčuli.

Kažem Dušku neka dođu i moram reći da nakon toga našeg prvog razgovora rekнем Macleanu da kadgod je na plokati da slobodno dođe kod mene na kavu i „šačicu razgovora“.

Od puno njegovih priča i savjetovanja Tita najinteresatnije mi je bilo ono iz 1971 i kako je Tito pokušao riješiti Hrvatski nacionalizam i Srpski hegenitizam i to tako što se smijenio čelnike SKH Savku i Tripala kao i Latinku Perović SKS ali i doneseni novi Jugoslavenski Ustav onda 1974 kad je u Ustav ušla odredba da republike i autonomne pokrajine imaju pravo na samoodređenje što će se kasnije pokazati kao

osnova za raspisani referendum 19.5.1991.

Kako sam svakodnevno putovao na relaciji Blato-Korčula-Blato, ujutro bih dolazio u 6,45, kroz Žrnovo bih pokupio portira Peru Biliša i još bi bila Tanja Vlahušić tajnica koja bi mi kuhala prvu kavu. Kao aktivni pušač i kavopija, piti prvu kavu sam, nije mi pasalo pa sam zamolio direktora Mediteranske plovidbe (u susjedstvu zgrade općine) i prijatelja Matu Boticu da kavu pijemo zajedno, jedan dan u mom uredu a sutradan u njegovom. Kad smo pili u Mediteranskoj onda bi došao pravnik Mediteranske, Blaćanin Franko Burmas a ponekad i financiski Mediteranske Orhanović. Budući je Mate dobro poznao općinsku administraciju jer je odradio mandat predsjednika IV SO Korčula, rado sam ga i vrlo često pitao za savjet. Kako sam za odlazak i povratak doma u Blato dobio službeni automobil Yugo 45, star desetak godina, a prvi susjed mi je bio Mladen Šeparović Fažol, profesionalni sekretar OO SKH-SDP, sa sjedištem u Korčuli, ja sam barbi Mladenu predložio da ne idemo sa dva auta u Korčulu nego samo sa mojim službenim. Barba Mladen je prihvatio i moje „zloćudne stranačke kolege“ su tada pričale da predsjednik općine HDZ je „službeni vozač“ sekretara partije SKH-SDP. Kasnije sam bio vozač i direktora katastra Branka Bačića Baćac i suca općinskog suda Korčula Ante Žanetića Pudarića.

25.06.1990, ponedjeljak u 8 sati održana je prva sjednica Savjeta za narodnu obranu, konstituirajuća te su sukladno poslovniku potvrđeni predsjednik i članovi savjeta:

1. Predsjednik Savjeta po dužnosti je predsjednika SO Korčula Tonči Gavrančić Gamulin
2. Član Savjeta predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović-po funkciji
3. Član Savjeta Tonči Bosnić Čorko-izabrani odbornik SO Korčula
4. Član Savjeta Denis Zlokić-izabrani odbornik SO Korčula
5. Član Savjeta Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu-po funkciji
6. Član Savjeta Marko Mujan-zapovjednik Teritorijalne obrane-po funkciji
7. Član Savjeta Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636-po funkciji
8. Član Savjeta Mirko Pecotić-sekretar općinskog sekretarijata MUP-a-po funkciji
9. Član Savjeta Dražen Tomić, inspektor za zaštitu ustavnog poretka-po funkciji
10. Član Savjeta Ivica Padovan – Brigela, vatrogasni zapovjednik-po funkciji
11. Član Savjeta Tonči Oreb, zapovjednik Civilne zaštite-po funkciji

Standarni protokol sjednice Savjeta je:

1. Stanje sigurnosti na području općine Korčula-podnosi Izvještaj sekretar općinskog sekretarijata MUP-a
2. Vojni obveznici za upućivanje na služenje vojnog roka-podnosi Izvještaj sekretar sekretarijata za obranu
3. Sastanci Štaba Teritorijalne obrane-podnosi Izvještaj zapovjednik Teritorijalne obrane

4. Popuna članstva u dobrovoljnim vatrogasnim društvima-podnosi Izvještaj vatrogasni zapovjednik
5. Popuna članstva u Civilnoj zaštiti-podnosi Izvještaj zapovjednik Civilne zaštite
6. Razno

Pod točkom razno Predsjednik Savjeta Tonči Gavranić pitao je Marka Mujana zapovjednika Teritorijalne obrane je li imao odobrenje Štaba Teritorijalne obrane da sedam dana prije drugog kruga izbora preda oružje TO Korčula smiješteno u Inkobrodu i Radežu u skladište JNA u Korčuli? Povod tom mom pitanju bilo je to da me je moj susjed Anđelko Šimunović Papa „savjetovao da pitam“ jer je on bio član predsjedništva Štaba Teritorijalne obrane i da ih Marko Mujan uopće nije kontaktirao.

Marko Mujan je počeo petljati da je on kontaktirao mog prethodnika i predsjednika SO Korčula i predsjednika Savjeta Dušana Kalogjeru ali da Dušan nije htio ništa poduzeti.

U raspravu su se uključili i ostali članovi Savjeta, nije baš bilo jedinstvenog mišljenja te sam zaključio raspravu sa svojim stavom kojeg nisam stavio na glasanje jer nisam bio siguran da će dobiti većinu glasova: Oružje TO je oružje naroda općine Korčula, nikome nije predstavljalo nikakvu prijetnju, bilo je u blindiranim skladištima u Radežu u Inkobrodu. Ako su mogli Slovenci odbiti mogli smo i Mi ali očito nismo htjeli. Osobno garantiram da ću ga vratiti.

Par dana poslije, pozvao sam Štab Teritorijalne obrane u Vela Luci, svi su se odazvali osim Marka Mujana, tobože morao je ići na sastanak TO Dalmacije. Pitao sam ga tko njemu potpisuje putne naloge na što mi je odgovorio da predsjednik SO Korčula to jest Vi. Moje retoričko pitanje odnosno komentar je bio da mu ništa nisam potpisao. Nakon dosta duge i konstruktivne rasprave postavio sam pitanje pojedinačnog glasanja na pitanje: Da je zapovjednik Marko Mujan pitao Štab Teritorijalne obrane o predaji oružja TO Korčula smiješteno u Inkobrodu i Radežu u skladište JNA u Korčuli, odgovorite sa DA ili NE. Dakle, pojedinačno 17 članova Štaba Teritorijalne obrane odgovor je bio da se NIJE smjelo ga premjestiti odnosno predati.

Sutradan sam pozvao Marka Mujana u svoj ured da mi pojasni zašto nije bio na sastanku Štaba TO Korčula na koji sam ga pozvao, tko mu je potpisao putni nalog kad ja nisam i što je to bilo toliko hitno na sastanak TO Dalmacije? Inače komandant štaba TO Dalmacije bio je pukovnik Ante Marinov.

Opet izvlačeći se, rekao mi je da su ga pitali je li ima TO Korčula plan kako preuzeti zgradu OO HDZ Korčula?

Ja mu cinično odgovorim: Vrlo lako pitanje a još lakši odgovor jer OO HDZ Korčula nema ni prostorija a kamoli zgradu, sastajemo se po kafićima.

Zaključio sam da neće baš biti neke partnerske suradnje ni međusobne komunikacije što će se i kasnije pokazati kao točno.

Slijedeći događaj je dolazak broda cjevopolagača iz Danske, 25.06.1990 i tom prilikom su uz dvije postojeće postavljene još dvije podmoske vodovodne cijevi u sustavu vodovoda NPKL-Korčula koje će osigurati dovoljne količine vode za otok Korčulu i otok Lastovo. Tijekom radova je sidrom ošteti podvodni kabel te je dva dana potrošeno za popravak podvodnog kabela a još sedam dana za polaganje dvije podmoske vodovodne cijevi u sustavu vodovoda NPKL-Korčula.

Odmah po izboru (a ja u tome nisam sudjelovao nego me dočekalo) lijepi događaji a prvi od njih je Europsko prvenstvo u windsurfing-u, Viganj, natjecanje se događalo u periodu 30. VI. – 7.VII., a na njemu se prijavilo 113 natjecatelja (79 muških i 24 ženskih) iz 19 europskih država – Francuska, Španjolska, Portugal, Švicarska, Italija, Austrija, Malta, Istočna Njemačka, Zapadna njemačka, Poljska, Belgija, Danska, Velika Britanija, Finska, Švedska, Norveška i Jugoslavija. Reprezentaciju Jugoslavije tada je predstavljalo 8 natjecatelja i jedna natjecateljka.

U prigodi otvaranja mnogobrojne strane i domaće windsurfinje, goste i turiste pozdravio je novoizabrani predsjednik SO Korčule Tonči Gavranić. Svečano otvaranje održalo se na mulu uz postavljene tribine i uz kulturno-zabavni program uz nastup Kumpanije iz Blata i velolučke klape Ošjak, te organizirane izložbe u Domu. Ispred mula je bio usidren jedrenjak ratne mornarice Jadran – kao simbol pomorske prošlosti ovog kraja.

Kroz lipanj 1990 održana je i treća sjednica skupštine općine Korčula gdje su bila izvještaji inspekcijskih službi, priprema za nadolazeću turističku sezonu te zabrinjavajuća izvješća o boćatosti vode sa Blatskog polja. Iz izvještaja Zavoda za javno zdrastvo Split bilo je vidljivo da su u uzorcima vode u tragovima pronađen DDT (di-di-ti), akronim za diklor-difenil-trikloretan, bijeli kristalni organski halogeni spoj. Prvo upotrijebljen kao insekticid protiv krumpirove zlatice. To je otrov koji razara živčani sustav. U početku djelotvoran protiv insekata, poslije su neke vrste postale

otporne na nj. Teško se razgrađuje i ostaje dugo u biosferi. Djelotvoran i u suzbijanju i iskorjenjivanju malarije. Štetan za ptice, životinje i ljude (kancerogeno, teratogeno i mutageno djelovanje).

Organiziran je sastanak sa direktorom Vodovoda Blato Marinom Sardelićem Brajicom i tehničkim direktorom Antom Marinovićem Brščanom i oni su uvjeravali da je nivo bunara na Blatskom polju ispod uobičajenog nivoa za lipanj ali dovoljan nivo za pupanje 120 litara/minut što je dovoljno za područje koje Vodovod Blato opskrpljuje a to je Blato, Vela Luka, Smokvica.

Ne baš zadovoljan odgovorima bez ikakvih garancija, a sjećaju se redukcija tijekom ljeta 1989 godine, obratio sam se direktoru Mediteranske plovidbe Korčula Mati Botici koji je u sastav flote imao vodonosce Banja, Bok, Bristva i Bisaće koji su razvozili vodu na istočni dio Korčule, Lastovo i Mljet.

Ostala područja to jest naselja Čara, Pupnat, Žrnovo, Korčula, Lumbarda, Orebić, Kućište, Viganj i Lovište opskrpljivao je N-P-K-L vodovod a direktor Jure Srhoj mi je potvrdio da je stanje stabilno.

Što se tiče da je u uzorcima vode u tragovima pronađen DDT (di-di-ti), akronim za diklor-difenil-trikloreto, bijeli kristalni organski halogeni spoj, smo poljoprivrednim apotekama u Veloj Luci, Blatu i Korčuli naložili da je DDT (di-di-ti) u mnogim zemljama zabranjen te općina Korčula zabranjuje prodaju DDT (di-di-ti) sredstva u svim oblicima u poljoprivrednim ljekarnama na otoku Korčuli. To i nije bilo neko rješenje jer su ljudi to mogli kupiti bilo gdje a poljoprivredne inspekcije nismo imali pa je mjera više bila simbolična ma ne i učinkovita.

Kontaktiram ministra vodoprivrede Branka Bergmana za mjere Vlade vezane za sanacije vezane za suše i kažem mu stav da bi otoci i priobalna područja trebali imati isti tretman i sufinanciranje kao i područja pogođena poplavama. dogovorimo sastanak u ministarstvu vodoprivrede u četvrtak 21.6.1990 u 8 sati.

Satanku su nazočili predsjednik SO Korčula Tonči Gavranić, predsjednik IVSO Korčula Petar Franulović, ministar Bergman sa suradnicima a među njima i Ramljak Tomislav iz Splita.

Uz dosta povišenih tonova, suglasili smo se da skupština općine Korčula donese odluku po kojoj će svi vlasnici vodomjera za vodu će plaćati 10 novih jugodinara (što je tadašnjem tečaju 7 YUN(novi jugodinar)= 1 DEM (njemačka marka)) što je bilo 1,43 DEM po kubnom metru vode (1000 litara). Za uzvrat, ministarstvo će raspisati javni međunarodni natječaj za završetak regionalnog vodovoda Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo N-P-K-L a on je dotada podvodnim cjevovodom do Kneža blizu Račišća i razvijena lokalna mreža kroz grad Korčulu i djelomično kroz MZ Lumbarda, MZ Račišće i MZ Žrnovo.

Na prvoj slijedećoj skupštini SO Korčula donesena je odluka po kojoj će svi vlasnici vodomjera za vodu će plaćati 10 novih jugodinara što je bilo 1,43 DEM po kubnom metru vode (1000 litara).

Krajem lipnja 1990 održan je sastanak sa novoizabranim čelnicima u mjesnim zajednicama općine Korčula (općina Korčula imala je 13 mjesnih zajednica)

1. MZ Vela Luka-predsjednik Petar Dragojević Birbo-SKH SDP
2. MZ Blato-predsjednik Donko Donjerković Škvrc-nezavisni sa liste HDZ
3. MZ Smokvica-predsjednik Jure Andrijić-nezavisni
4. MZ Čara-predsjednik Ante Laus-SKH SDP
5. MZ Pupnat-predsjednik Farac Ante– HDZ
6. MZ Žrnovo-predsjednik Vicko Šegedin – HDZ
7. MZ Korčula-predsjednik Aljoša Milat- SKH SDP
8. MZ Račišće-predsjednik Silić–SKH SDP
9. MZ Lumbarda-predsjednik Željko Nobilo- SKH SDP
- 10.MZ Orebić-predsjednik Damir Batistić-HDZ
- 11.MZ Kučišće-predsjednik Ante Bubrig-HDZ
- 12.MZ Viganj-predsjednik Asja Perčić –SKH SDP
- 13.MZ Ločište-predsjednik Sveto Jerković- SKH SDP

Za početni i prvi sastanak puno-previše lokalnih tema te je dogovoreno da se sastanci održavaju svakih dva mjeseca a da će mjesne zajednice dostavljati pismene prijedloge.

Imat će šansu ubrzo je skupština općine Korčula ima obavezu imenovanja ravnatelja osnovnih škola i dvije gimnazije i tri srednje škole.

Istaknuo sam da prijedlog za ravnatelje neću slati na sjednicu skupštine ako prijedlog nisu usaglasili čelnici mjesne zajednice i odbornici skupštine SO Korčula sa područja mjesne zajednice djelovanja škole.

Sugerirano je čelnicima mjesnih zajednica da osnuju radio postaje jer je tako najbrži i najinformativniji način komuniciranja lokalnih vlasti i građana.

Krajem lipnja 1990 „HDZ-ovci“ grada Korčule stalno me upozoravaju da je u više navrata u PP Korčula „začepila kanalizacija“ od bacanja dokumentacije „o političkim sumljicima općine Korčula“ koju je po službenoj dužnosti vodio policajac Vlašić iz Pupnata. Na to sam im odgovorio: Odlično tako ne moram pitati za moj dosje u kojem je pisalo da sam klero-nacionalista ali neznam tko me je prijavio a „pala bi mi krila“ da slučajno otkrijem da im je to dojavio moj brat.

Nedugo potom ispred hotela Korčule pijem piće i priđe mi policajac Vlatko Bokšić i ponudim mu da sjedne i samnom popije piće.

I tako uz piće on mi rekne da je čuo ono za „HDZ-ovce“ grada Korčule i da ništa nije uništeno ali kako vidi da ja sjednem na piće sa bilo kime da me želi upozoriti da među onima sa kojim popijem piće ima dosta onih koji su bili „plaćeni policijski doušnici“ i da će sad poč tu u policijsku postaju (susistvo hotela Korčula“ i donit mi spisak „plaćenih policijskih doušnika“. Dok sam se snašao on je već otišao i ubrzo se vratio i u kuverti mi je donio „Spisak policijskih suradnika na području općine Korčula“.

Otvorio sam kovertu, izvadio spisak i 92 imena i prezimena uz gore navedeni naslov. Letimično sam pogledao i uistinu je bilo puno imena ljudi, pogotovo iz Blata sa kojima sam pio piće, točno ono što mi je i Bokšić rekao. Savinu sam papir i stavio ga u novčanik. Nasmijao sam se i rekao: Bogu hvala, nije mi brata.

U vremenima koja slijede, najviše na skupovima općinske organizacije HDZ-a ili ogranaka HDZ kad su mi zamjerali korektnu suradnju sa SKH-SDP-om, kad bi mi bilo prikipilo onda bih izvadio papir iz novčanika i rekao: Ovo je papir kojem je naslov Spisak policijskih suradnika na području općine Korčula. Na njemu su imena i prezimena 92 doušnika policije po političkim temama, i ako mi zamjerate zbog korektne suradnje sa SKH-SDP-om, hoćete li kad Vam pročitam ime i prezime se malo zacrvenit ili posramit kao policijski doušnici ali sumnjam jer ste navrimo cijepljeni od srama. A u sebi bi promisli: Hvala Bokšiću.

Još jedna situacija sa policijom: Nije mi se bilo drago vezat sa pojasom u vožnji. I jedan petak, vozim se nazad doma u Blato, i kod ACI-ja zaustavi me policija, traži papire vozačku i prometnu, provjere jesam li vezan, a bio sam, pozdrave i zažele mi ugodan vikend. Nastavim i na ulazu u Pupnat, opet policija, traži papire vozačku i prometnu, provjere jesam li vezan, a bio sam, pozdrave i zažele mi ugodan vikend. U ponedjeljak ujutro, nazovem Mirka Pecotića sekretara PP Korčula i rekнем mu: Mirko, ti imaš priliku da me prisiliš da dam ostavku na msto predsjednika općine na slijedeći način: Rečeš policajcima da popodne prije mog završetka posla se postave na tri mjesta: izlaz Korčula, ulaz Žrnovo i ulaz Pupnat. Ne moraju gledat dokumente nego samo pojas. I kad tri puta u jednom danu ne uhvate bez pojasa izgubit ću vozačku, ja neću sa autobusom putovat do Korčule i dat ću ostavku. A ti sretan. Na to mi Mirko reče: reć ću ja njima, to jest policajcima! Na to mu ja rekнем: Ni slučajno a još ni slučajnije da im daš moju sliku kao što si im bio dao sliku mog prethodnika Dušana Kalogjere.

Početkom srpnja 1990 je SDK (Služba društvenog knjigovodstva) Korčula, ravnateljica Mara Milat, dipl.oec Blajka mi je donjela Izvještaj za ostvarene financijske rezultate na području općine Korčula (račun prihoda i rashoda, bilans stanja, izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih, godišnji izvještaj o izvršenju budžeta na dan 31.12.1989. godina ali i privremeni za prvih 6 mjeseci 1990 godine.

Iskreno mi je žao što te dokumente nisam uspio sačuvati niti pronaći ali se jako dobro sjećam nekih podataka, neke sam nažalost i zaboravio:

- Broj zaposlenih 8.725 radnika/ca
- Broj stanovnika: 20.126 stanovnika
- Omjer stanovnika /radnika: 2,3
- Bruto dohodak 76,5 miliona DEM
- Dobit prije oporezivanja: cca 5.000.000 DEM
- Gubitak prije oporezivanja: cca 750.00 DEM, uglavnom komunalna poduzeća i

refundira općina Korčula

- Broj noćenja na općini Korčula: 1.450.000 noćenja
- Udjeli gospodarskih grana u ukupnom prihodu:
 - Brodogradnja (Greben, Radež, Inkobrod): 32%
 - Brodarstvo (Dalmatinska plovidba, Mediteranska plovidba): 24%
 - Poljoprivreda i ribarstvo (poljoprivredne i ribarske zadruge):22%
 - Turizam, trgovina i ostalo: 22 %.

Tada me upoznala da je 1986 MZ Blato i MZ Vela Luka dogovorile o raspodijeli javnih službi te da je u dogovoru bilo da SDK (Služba društvenog knjigovodstva) Korčula, ostane u Korčuli a da se ispostava iste otvori u Veloj Luci.To je obećao i mr. oec Bogumil Cota, blajski zet, direktor SDK (Služba društvenog knjigovodstva) uz uvjet da od MZ dobije adekvatni prostor.

Kako MZ Vela Luka nije četiri godine osigurala prostor, kad je MZ Blato ponudila adekvatni prostor Bogumil Cota je donio Rješenje za ispostavu SDK Blato, uz veliki protest Velolučana. Kad su godinu dana kasnije MZ Vela Luka ponudila adekvatni prostor Bogumil Cota je donio Rješenje za ispostavu SDK Vela Luka. Samo napomena: sve društvene firme platni promet putem virmana vršile su putem SDK tako da je ovako riješenje bilo zadovoljavajuće za zapadni dio otoka jer je prestala svakodnevna potreba putovanja od cca 100 kilometara do Korčule i nazad.

10.srpnja 1990,utorak se odazivam na poziv na Dubrovačkim ljetnim igrama i idem u Dubrovnik, smještaj mi je osiguran u hotelu Excelsior.

Dočekao me predsjednik OO HDZ Dubrovnik profesor Ivo Jelić. Pridružuje nam se predsjednik SO Dubrovnik Pero Poljanić i predsjednik IVSO Dubrovnik Željko Šikić. Sa profesor sa Pomorskog fakulteta Ivo Jelićem popričam o korčulanskim studentima a onda ga zamolim da za iduću Sv. Vincencu 28.travnja 1991 on kao predsjednik Narodne limene glazbe članove orkestra dovede u Blato.

Naprasno se uključi predsjednik SO Dubrovnik Pero Poljanić sa pričom kako su Blatski i Veloluški partizani krivi za zločine na otoku Daksi te da je Luki I Đuri Kordi otac odveden i bačen u jamu Vranine u Veloj Luci.

Odgovorim mu: Pero Poljaniću, najmlađi sam predsjednik općine u Republici Hrvatskoj, rođen sa 21.listopada 1959, petnaest godina poratno. U II svjetskom ratu rodno mjesto Blato izgubilo je 400 mladih života, 374 kao partizani 26 kao okupatorski domaći izdajnici, Vela Luka je imala 278 poginulih kao partizani i 16 okupatorski domaći izdajnici. Osobno, nitko iz moje familije nije bio ni u partizanima, otac maloljetan a dida invalid ali ni u komunističkoj partiji. Za Blato, moje rodno mjesto ti mogu reći da se nikada nije opopravilo jer je izgubilo 10 % populacije u reproduktivnoj dobi.

Ali sad dolazi predsjednik Tuđman,pitat ću ili pitaj ti Pero njega, on je partrizan, njegov Mario Nobilo glasnogovornik i savjetnik za vanjsku politiku je naš Lumbardžanin a Mariov otac „je po pričama otočana bio glavni UDBA-š Korčule i Dubrovnika“ a barba Jerko Nobilo, otac odvjetnika Ante Nobila bio je Boljkovcu

podčinjeni službenik karlovačke Ozne.

Ulazi predsjednik Tuđman, osiguranje uz njega, prepoznajem Matu Laušića, prilazi našem stolu, Ivo Jelić se diže, bočno prilazi Tuđmanu i pozdravlja ga Jelić i reče mu: Poštovani predsjedniče, da Vas upoznam sa Tonči Gavranićem kolegom inženjerom strojarstva, predsjednikom SO Korčula, najmlađim predsjednikom općine u Hrvatskoj i naravno članom HDZ-a.

Pružim ruku predsjedniku, pozdravimo se i on me zapita: Kako su Vam prošli izbori u „maloj Moskvi“? Ako ostajete tu u hotelu Excelsior možemo ujutro u sedam popiti kavu i popričati, interesira me kako moji „ratni drugovi“ sa Korčule.

Rado ću Vas čekati ujutro predsjedniče, neću kasniti.

Predsjednik pozdravlja domaćina predsjednika SO Dubrovnik Peru Poljanića i predsjednika IVSO Dubrovnik Željka Šikića i odlazi.

Vidim da su domaćini vidno nezadovoljni osim Ive Jelića.

Pozdravljam i odlazim se prošetati, odlučim da ću otvaranje Dubrovačkih ljetnih igara gledati na TV u sobi.

Ujutro u 6,45 sam već u prizemlju i pet minuta prije 7 na vratima lifta izlazi Mate Laušić tjelohranitelj i predsjednik Franjo Tuđman, skaču novinari a on im govori da će im kasnije dati izjavu i prilazi stolu.

Ustajem, pozdravljamo se, ponovi predsjednik Tuđman da čestita najmlađem predsjedniku općine u Hrvatskoj a ja ga ispravim: ja i predsjednik SO Omiš Ivan Franić i pozovem konobara. Naručujemo piće, i započinjemo razgovor sa njegovim pitanjem: Kako su prošli izbori na općini Korčula, počni od Vela Luke?

Izbori što se Vela Luke tiče i HDZ-a nikako, nisu sačinili listu HDZ-a jer su osnivanje ogranka HDZ Vela Luka održali tek 14.04.1990 u klavir sali Centra za kulturu Vela Luka, samo osam dana prije prvog kruga raspisanih izbora 22.4.1990 a , a za predsjednika su izabrali dr. Donko Sardelić Kolinac kojega smo ispisali iz HDZ Blato i koji je radio u Kalosu Vela Luka. Izašla je nezavisna lista ali nijedan sa liste nije iz HDZ-a, loše za HDZ ali dobro za SKH SDP, Vela Luka ostala komunistička.

A Blato?

Odlično, od 14 odabranih odbornika 13 HDZ i jedan nezavisni privržen HDZ-u, SKH SDP nijedan, nisu im pomogli ni Celestin Sardelić, ni Mladen Žuvela ni Ratko Žanetić visoko pozicionirani i ugledni komunisti koji su zaslužni za višestranačke izbore u Hrvatskoj.

Bravo Blato reče predsjednik Tuđman i nastavi: Gavraniću, i Celestin Sardelić, i Mladen Žuvela i Ratko Žanetić su hrvatski orijentirani komunisti, a isto je bio i tragično poginuli general major Sardelić Ante. Da predsjedniče, poginuo 19.08.1969 a Blaćani su mu postavili spomen bistu na ulazu u zgradu Gimnazije Blato.

Pita predsjednik: Kako su Vam prošli izbori u „maloj Moskvi“?

U Smokvici su pobijedili dva nezavisna kandidata, nijedan HDZ-ovac ma ni komunista, odgovaram.

A kako znaš da sam mislio na Smokvicu, pita me.

Pa moj otac mi je objasnio zašto Blaćani Smokvicu zovu „mala Moskva“, i da je

admiral JRM Bogdan Pecotić iza rata išao na izborazbu u Rusiju i za sobom povukao još neke Smokvičane pa su ih Blaćani zvali „mala Moskva“ aludirajući na Rusiju.

A kako ste prošli u Čari,Pupnatu, Žrnovu, Račišću, gradu Korčuli, u Lombardi?

Čara dva nezavisna za odbornike jedan blizak SKH-SDP a drugi blizak HDZ-u ali i dva saborska zastupnika, Vicko Krajančić (HDZ)-DPV i Marko Vlašić-Čiče (SKH-SDP, SS-SŠH)-VUR.Dakle,predsjedniče, jedna od istinitih činjenica sa gledišta iz glavnog grada Hrvatske Zagreba je da Čara ima 596 stanovnika i dva saborska zastupnika tako da naselje Čara ima najveću gustoću saborskih zastupnika u Hrvatskoj.

Pupnat, HDZ, Žrnovo HDZ, Račišće kao i Andrija Silić Račišćanin general-potpukovnik JNA a oni jugonostalnični, grad Korčula više crvena nego HDZ a Lombarda Vašeg savjetnika Marija Nobila je HDZ.

Što se Pelješkog dijela općine Korčula, Orebić je HDZ, Kučišće je HDZ, Viganj je SKH-SDP a Lovište najviše SKH-Pokret za Jugoslaviju. Usput podijelili smo vlast i dogovorili između HDZ-a i hrvatski orijentiranog SKH-SDP.

Dobro je Gavrančiću, mlad si i trudi se a imaš moj broj preko optičke linije NEPTUM pa nazovi kad trebaš.

Hvala predsjedniče, učinili ste moje kolege zavidnima radi vremena posvećeno meni.

13.7.1990, petak 13-ti u posjeti su općinu Korčula izaslanik za poljoprivredu UN organizacije FAO židov David Schachncr, Velolučanin Dalibor Žuvela dipl.inž.

agronomije,odbornik u skupštini općini Korčula, Blaćanin Ante Franulović Prcalo, poljoprivrednik-težak u Poljoprivrednoj zadruzi Blato, odbornik u skupštini općini Korčula, Blaćanin Branko Žanetić Savo, dipl.inž. agronomije,ravnatelj Poljoprivredne zadruge Blato, član IV SO Korčula Smokvičanin enolog Josip Pecotić , Smokvica resor poljoprivrede i ribarstva, mr. sc. Pavle Bakarić, dipl. ing.a gronomije, Žrnovčanin, direktor je Stanice za južne kulture u Dubrovniku, Stanice za južne kulture u Dubrovnik, Institut za jadranske kulture i melioraciju krša Split, , dipl. ing. agronomije Branko Škarica.

Teme razgovora:

1. Izgradnja otvorenih bunara za prikupljanje kišnice za navodnjavanje-iskustva Izraela je iznio izaslanik za poljoprivredu UN organizacije FAO židov David Schachncr
2. Ekološka poljoprivredna proizvodnja zdrave hrane, izlaganje i izvještaj je iznio izaslanik za poljoprivredu UN organizacije FAO židov David Schachncr
3. Izgradnja moderne uljare za preradu maslinovog ulja tipa tvrtke PIERALISI, uljara Poljoprivedne zadruge Blato na Blatskom polju-nova tehnologija ekstrakcije maslinovog ulja iz ploda masline i to centrifugiranjem, koja joj je omogućila da postane vodeći svjetski proizvođač opreme u tom području, s udjelom većim od 70%-izlaganje je prezentirao Branko Žanetić Savo, dipl.inž. agronomije,ravnatelj Poljoprivredne zadruge Blato, uz potporu mr. sc. Pavle Bakarić, dipl. ing.a gronomije i dipl. ing. agronomije Branko Škarica. Rečeno je da će se prikupiti 20-tak uzoraka sa dvije košare od cca 12 kg friško ubranih

maslina i odnjeti na preradu u roku od max 2 sata- Branko Žanetić Savo, dipl.inž. agronomije,ravnatelj Poljoprivredne zadruge Blato je potvrdio da imaju tih 20-tak poljoprivrednika uljara.

4. Što se tiče ekološka poljoprivredna proizvodnja zdrave hrane, član IV SO Korčula enolog Josip Pecotić ,resor poljoprivrede i ribarstva je izjavio da je Izvršno vijeće SO Korčula već donijelo zaključak i ponuda za odabir najpovoljnije ponude za Studiju ekologije i ekološke poljoprivredne proizvodnje hrane na području općine Korčula.NAPOMENA: Mjesec dana kasnije je IVSO Korčula izabralo ponudu prof. dr., dr. h. c. Timi Ećimovića,Slovenca, za izradu Studije ekologije i ekološke poljoprivredne proizvodnje hrane na području općine Korčula.

16.7.1990-izbor direktora brodogradilišta Inkobrod Korčula, izbor vrši Radnički savjet Inkobroda, naravno da nisam pozvan. Čekam hoće li me nazvati moj prethodnik ali ne dočekam.

Sutradan me dočekaju „priče“ da je izbor u trećem krugu lažiran, da je dipl.oec Dušan Kalogjera izabran a tek kad je Frani Skokandiću HDZ-ovcu obećao da će ga imenovati tehničkim direktorom Inkobroda. Je li ili nije neznam ni do danas....

20.7.1990 mi javlja prof. Ante Telenta da je imenovan komercijalnim direktorom poduzeća Blato.

25. srpnja 1990., Hrvatski sabor donosi

ODLUKU

o proglašenju Amandmana LXIV. do LXXV. na Ustav Socijalističke Republike Hrvatske

u kojem je između ostalog izmjenjena zastava i grb Republike Hrvatske:
AMANDMAN LXVI.

1. Grb Republike Hrvatske je povijesni hrvatski grb, osnovica kojeg se sastoji od 25 crvenih i bijelih polja.
2. Zastava Republike Hrvatske sastoji se od tri boje: crvene, bijele i plave, s povijesnim hrvatskim grbom u sredini.
3. Oblik i opis povijesnog hrvatskog grba i zastave kao i tekst himne Republike Hrvatske te uporaba tih državnih simbola uređuju se zakonom.
4. Točkom 1. zamjenjuje se član 6, točkom 2. zamjenjuje se član 7, a točkom 3. dopunjuje se Glava I. Ustava.

Međutim, prije toga su dva datuma praznika u mjesecu srpnju:

1. Dan borca 4.srpnja
2. Dan ustanka u Hrvatskoj 27.srpnja

Za Dan borca dobivam poziv Hermana Dernovška kapetana sa jedrenjaka JADRAN (brod je tada bio u vlasdnosti i pod upravljanju JRM-Jugoslavenske ratne mornarice) da će brod biti u akvatoriju Vela Luke i pozivaju me da na brodu proslavimo državni blagdan-praznik Dana borca. Na poziv sam pozitivno odgovorio ali za svaki slučaj kupim diktafon sa dvije kasete od 45 minuta.

Policijski gliser me dovede do broda, popnem se preko jakovljica na brod i uključim diktafon u unutarnjem džepu od jakete. Dočeka me Herman Dernovšek kapetan, Kuzma Pecotić naš Smokvičanin i posada i ročnici JNA.

Pozdravni govor kapetana Hermana Dernovška je naravno sukladno prazniku Dana borca na što mu ja i posadi uzvratim da sam rodom iz Blata, mjesta koje se nikada nije oporavilo od gubitka i pogibilje 400 mladih Blaćana i Blajkih u borbi protiv stranih okupatora i domaćih izdajnika.

Bilo mi je drago što sam kupio diktafon i uključio ga jer sam imao snimljeno glasovno sve što sam i ja rekao ali i što sam čuo od kapetana Hermana Dernovška ali i od Kuzme Pecotića našeg Smokvičanina. Naknadno sam doznao da je Kuzma Pecotić „sigurnjak“ zadužen za zaštitu ustavnog poretka SFRJ.

Ta snimka mi je poslužila 1992 godine kad je Kuzma Pecotić došao da izvrši smjenu sekretara za narodnu obranu Drage Šaina jer je ured za obranu izdvojen iz općinske nadležnosti na ministarstvo obrane u kojeg je on „uredno prešao“ i pitao me je li se slažem da prestojnik ureda bude Tomislav Gavranić Lotre, Blaćanin i moj prezimenjak a po prijedlogu predsjednika općinskog odbora HDZ Korčula Borisa Grbina Grozdeta. Uz moje protivljenje uz napomenu da je previše da dva električara, Zdravko Žuvela zapovjednik pričuvnog sastava ZNG općine Korčula bude još jedan električar za prestojnika ureda za obranu općine Korčula. Uz to pustio sam mu snimku sa diktafona kad mi je rekao da se nikada nismo dosada upoznali i kad je čuo što sam tada 4.7.1990 snimio što je govorio (vrlo negativno o predsjedniku Tuđmanu) i na moje pitanje da li da tu snimku pošaljem predsjedniku Tuđmanu rekao da je najbolje da snimku uništim a reknem mu ime kandidata kojeg ja podržavam. Snimku nisam uništio ali ni poslao predsjedniku Tuđmanu ali sam mu predložio profesora kineziologije Blaćanina Nenada Šeparovića Kustro Lumbrelina, kolegu sa studija koneziologije današnjeg generala Josip Lucić a tadašnjeg zapovjednika antiterorističke jedinice Lučko. Na moje žalost Nenad nije prihvatio i imenovan je Tomislav Gavranić Lotre.

Kad su proglašene ustavni amandmani i promjene zastave i grba napisao sam dopis svim mjesnim zajednicama, svim društvenim ustanovama i institucijama, svim poduzećima i svim društvenim tijelima lokalne vlasti da su dužne slike druga Tita i republički grb sa zvijezdom i zastave sa zvijezdom pohraniti u arhive i postaviti novoizabrane:

1. Grb Republike Hrvatske je povijesni hrvatski grb, osnovica kojeg se sastoji od 25 crvenih i bijelih polja.

2. Zastava Republike Hrvatske sastoji se od tri boje: crvene, bijele i plave, s povijesnim hrvatskim grbom u sredini.

U Čari na otoku Korčuli 25. srpnja 1990 je bila proslava Gospe čarskog polja kao i blagoslov nove čelične konstrukcije za zvona i blagoslov zvona koje je blagoslovio msgr. Frane Franić, nadbiskup splitsko-makarski u miru a nastavljeno igrom čarske Kumpanije i narodnim slavljem i veseljem. Svečanosti su nazočili i dva saborska zastupnika iz Čare, dr. Vicko Krajanjčić-HDZ i Marko Vlašić Čiče SKH SDP kao i predsjednik MZ Čara Ante Laus.

Mene su Čarani zamolili da se ja obratim prisutnima nakon blagoslova msgr. Frane Franića nadbiskupa splitsko-makarskog. Nakon čestitki poradi brige za crkveno blago Čare i na pitanje msgr. Frane Franića nadbiskupa da je li viši zvonik u Čari ili u Smokvici, odgovorio sam: Sa ovog kuta gledišta, sa bine u Čari čini mi se da je ovi čarski zvonik oliti kampanel viši ali kad budem u Smokvici i budem gleda i ako me pitaju onda ću odgovoriti da iz smokvičkog kuta gledišta je viši oni u Smokvici. Inače oče nadbiskupe, jedna od istinitih činjenica sa gledišta iz glavnog grada Hrvatske Zagreba je da Čara ima 596 stanovnika i dva saborska zastupnika tako da naselje Čara ima najveću gustoću saborskih zastupnika u Hrvatskoj. Dobio sam veliki pljesak.

Za Dan ustanka u Hrvatskoj 27. srpnja. 1990 odazvao sam se na poziv MZ Lovište i firme Partizanska veza Lovište i direktora Mira Matijaševića i člana Izvršnog vijeća za financije Slavka Pavličića.

Doček baš nije bio nimalo uobičajen: na trgu ispred Doma je na jarbolu sa tri koplja stavljene dvije zastave: Jugoslavenska i Hrvatska sa zvijezdom petokrakom a ne novoizglasana sa povijesnim grbom. I policajac Savan Zlojutro, Srbin po nacionalnosti a okolo par Lovišćana sa lovačkim puškama, čuvaju da nebi netko skinuo te zastave a među njima primjećujem Petra Jerkovića, odbornika SKH-SPD u skuštini općine Korčula.

Pita mene policajac Zlojutro: Predsjedniče, ja bih skunuo staru zastavu i postavio novu ali pošto su ovi sa puškama zvao sam na intervenciju specijalce iz Dubrovnika. Ja mu odgovorim: Žao mi je da si zvao specijalce, a te zastave će sigurno skinuti oni koji su ih i postavili. Zovi specijalce da ne dolaze, a ja ću se popet gore u Dom i tamo ćemo postaviti Hrvatsku zastavu. Tako i napravim.

Na terasi Doma me dočekaju predsjednik MZ Lovište Sveto Jerković, jedno i odbornik u skuštini općine Korčula i direktor firme Partizanska veza Lovište Miro Matijašević i člana Izvršnog vijeća za financije Slavko Pavličić. I postavi se Hrvatska zastava na stupu nadstrešnice terase Doma, i izvede se Lijepa naša i ja se prigodno obratim i još jednom istaknem da sam rodom iz Blata, mjesta koje se nikada nije oporavilo od gubitka i pogibilje 400 mladih Blaćana i Blajkih u borbi protiv stranih okupatora i domaćih izdajnika. I da ću domaćinima ponuditi da za Velu Gospu 15.8.1990. u Lovište dođe Kumpanija Blato kojoj barjaktar Šeparović Markota vije veliku Hrvatsku bandiru sa povijesnim grbom pa će oni dole sa puškama naučiti kako izgleda Hrvatska

bandira sa povijesnim grbom. Kako je bila subota, rečem policajcu Zlojutru da ću u pondinik provjerit kod zapovjednika policije Mirka Pecotića jesu li prijavljeni oni koji su za Dan ustanka predsjednika skupštine općine dočekuju puškom.

Napomena: Naravno da sam za 15.8.1990 u Lovište doveo Kumpanija Blato a barjaktaru Šeparoviću Markoti sugerirao da kad vije veliku Hrvatsku bandiru sa povijesnim grbom da onima u prvom redu koji su 27.7. bili sa puškama da nauče kako izgleda Hrvatska bandira sa povijesnim grbom koja će ih milovat po obrazima. I naravno da su na jarolima bile Hrvatske bandire. I još jedan kuriozitet: Petar Jerkovića u prvom redu, odbornik SKH-SPD u skuštini općine Korčula se ispisao iz SKH-SPD-a u učlani u HDZ. Sjećam se da je 27.7.1990 bio petak i tijekom povratka na otok u popodnevnim satima na iz trajektnog pristaništa Dominče kod Žrnova naletio sam na DVD-Korčula-Žrnovo jer je izbio požar ispod i sjeverno od ceste iznad područja Kneža-Žrnovska Banja i već je prešao cestu pa sam se vratio u ured u općinu Korčula i pozvao kanadere na pomoć ali dok su kanaderi došli iz Zadra požar se proširio južno do obale i do uvale Bačva. U subotu, 28.7.1990 policijskim helikopterom doletio je zamjenik ministar unutarnjih poslova R. SUP-a Perica Jurić i vatrogasni zapovjednik Jurin. Dva kanadera su nastavili radom i požar je tijekom subote lokaliziran i onda još dva dana dobrovoljni vatrogasci Korčula, Orebić, Žrnovo, Čara, Smokvica, Blato i Vela Luka vršili dežuranje i polijevanje sa brentačama.

29.srpnja 1990 nedjelja , pozvan sam od opata Ive Matijace, na proslavu svetkovinu sv. Todora, suzaštitnika župe i zaštitnika grada.

Dan prije, u subotu 28. srpnja, zvona korčulanske katedrale najavljivala su proslavu nebeskog zagovaratelja Korčulana, a nakon večernje mise župnik don Toma Lučić iznio je kasu s relikvijama sv. Todora koja se čuva u glavnom oltaru, te su ju bratimi korčulanskih bratovština Svih svetih, svetoga Roka i Gospe od Utjehe – Mihovilci izložili na počasno mjesto na čašćenje vjernicima.

Središnje svečano koncelebrirano misno slavlje na svetkovinu je predvodio svećenik don Stanko Lasić iz župe Čara, koji je u propovijedi naglasio važnost štovanja svetoga Todora, mučenika, čije su moći iz Rima u Korčulu stigle 1736. godine.

Prikazao je životopis sv. Todora koji se rodio u gradu Amaziji u Maloj Aziji. Bio je rimski vojnik i potajno kršćanin. Budući da je odbio žrtvovati rimskim bogovima, osuđen je na strašne muke u doba cara Maksimijana, oko 305. godine. Bio je čašćen kao zaštitnik vojske, a dugo vremena i kao prvotni zaštitnik Venecije. Već 282. godine sveti Todor, mučenik, zaštitnik je i grada Korčule.

Na slikama ga obično prikazuju kao rimskog vojnika ili srednjovjekovnog viteza.

„Koja je zapravo svrha i cilj ovih godišnjih proslava i okupljanja, misa i procesija? Što nam naši sveti mučenici i zaštitnici poručuju na kraja 20. stoljeća kršćanstva?“, upitao je u propovijedi predslavitelj. „Odgovore smo mogli naslutiti u večerašnjim čitanjima“, nastavio je.

„Dok smo slušali te tekstove, posebice iz knjige Makabejaca, mislili smo na stotine ucviljenih majki diljem Hrvatske i svijeta. Divimo se hrabrom držanju majke

Makabejke koja je ,u jednom danu gledala smrt svoje sedmorice sinova', s molitvom i zakletvom: ,Sinko moj, smiluj se meni koja sam te devet mjeseci nosila u utrobi i došla te tri godine. Molim te dijete, pogledaj nebo i zemlju i znaj da je sve to Bog načinio.... Ne boj se ... krvnika, nego budi dostojan svoje braće.““

„Potaknuti primjerom brojnih mučenika, koji su za svoje uvjerenje žrtvovali i vlastite živote, mi štovatelji svetoga Todora ispovijedamo da smo voljni ustrajati na putu obrane naših svetih ideala, ognjišta i naših svetišta“, rekao je propovjednik Lasić. Osim domaćeg opata Matijace i župnika Lučića i don Frano Kuraja, kapelana Župe sv.Marka u Korčuli, misu su suslavili svećenici iz Korčulanskog dekanata i gosti na festi.

Župnik domaćin pozdravio je sve nazočne te čestitao svetkovinu sv. Todora.

Nakon svečanoga slavlja, koje je pjevanjem pratio mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem maestra Josipa degl' Ivellia, uz orguljsku pratnju, formirana je svečana procesija gradskim ulicama u kojoj su sudjelovali brojni bratimi triju korčulanskih bratovština i vjerni puk, noseći ovozemaljske ostatke svoga sveca izvan zidina grada. Članovi bratovština odjeveni u svoje tonige nosili su bogati inventar: torce, kandelabre, ceroferale, zvijezde, križeve, svjedočeći time privrženost svecu i samoj župi.

Procesija je završila molitvom ispred kase, blagoslovom puka i župne zajednice i zazivom vjernika sv. Todoru da im bude zaštita od svih teških bolesti i pomoć u svim iskušenjima života, pomažući im da ne izgube ni jednu kršćansku krepost u ljutnji, gnjevu i u ljudskim napastima.

2.8.1990 pozvali su me korčulanski vjernici da idem sa njima na otok Badiju jer je u tradiciji bilo svake godine na 2. kolovoza održava se procesija oprosta - Asiško proštenje, korčulanskim dijalektom rečeno Perdun, za štovanje i sjećanje na Franju Asiškog koji je u 13. stoljeću duhovno obnovio Katoličku crkvu i osnovao franjevački red. Na procesiji hodočasnici s Korčule i Pelješca dolaze svojim čamcima i brodovima. Osobno sam na Badiji bio 1974 kao učenik 8 razreda osnovne škole na trodnevno logorovanje u samostanu na Badiji. Moj pokojni otac mi je pričao i kazivao da je on na pozive fratara sa Badije od 1946 do 1950 išao kao težak-mladić od 17 do 21 godine života išao kopati i saditi povrće na Badiju.

Inače crkva Gospe Milosrdne (Gospe od Milosti, Gospe od Otoka) s klaustrom i crkvi prigradna kapelica Svetoga Križa je renesansno djelo (projektant kapele Giorgio Massari, a monumentalni klaustar sagradili su korčulanski majstori u 15. i 16. stoljeću. U korčulanskom vjerničkom puku, živi istinska vjera u čudotvornu moć i majčinski zagovor Blažene Djevice Marije koja je 1571. svojim zagovorom očuvala Korčulu od osvajačkih osmanskih napada. Samostan je doživio razne prepravke. Odluka o osnivanju gimnazije donesena je 1906., pa je nadograđen dio samostana 1907. – 1909. (poduzetnik Ivan Jeričević). Niža klasična gimnazija otvorena je 1909., a sljedeće godine osnovani su voćnjak, peradarnik i ostalo potrebno za djelovanje škole. Sirotište s osnovnom školom i gimnazija s internatom otvoreni su 1922.

godine. Proširenje samostana (nadogradnja glavne zgrade, gradnje u vrtu i praonica) završeno je 1927., po projektu kojeg je izradio ing. Venceslav Barada iz Korčule. Gimnazija ima pravo javnosti od 1924. i bila je jedna od najpriznatijih škola te vrste u Europi. Školski se program odvijao u specijaliziranim kabinetima, đaci su odlazili na izlete čak do Venecije. Rad gimnazije prestaje 1943. Električnu struju samostan dobiva iz vlastitoga agregata od 1927. godine. Braća samostana su upravljala kapelanijom Vrnik, pomagala župnicima u pastorizaciji Korčule i dijela Pelješca, te održavala misije na tom području, kojemu je samostan bio kulturno žarište (imali su hospicije u Korčuli, Žrnovu, Smokvici i Blatu).

Kad sam došao prizor me šokirao. Na vratima crkve čelični lanac, vrata poluotvorena a brdo smeća u crkvi i oko crkve. Pitam: tko upravlja sa Badijom?

Odgovor: Nakon Drugoga svjetskog rata jugoslavenske vlasti su protjerale franjevece s otoka. Odlukom Predsjedništva vlade NR Hrvatske od 12. prosinca 1949. izvršena je na zahtjev vojnih vlasti eksproprijacija samostana u koji je smještena vojska, a zatim zatvor. Ponuđenu novčanu otkupninu nakon eksproprijacije Provincija je odbila, a upotrebnici predmeti i spomeničko blago su raseljeni: npr. alabastreni reljefi Muke Kristove, vjerojatno ih je donio fra Matej iz Engleske, jedan od prvih poglavara samostana su u Opatskoj zbirci u Korčuli, 16 drvenih klupa, izradio Vicko Tomović 1915. u Crikvenici, gdje su i dva zvona – jedno dar Petra Vlašića iz Vele Luke (1930.). Konzervatorski zavod za Dalmaciju donosi rješenje o zaštiti spomeničkoga sklopa 1. ožujka 1950. Korčulanska općina, iza 1956., predaje samostan na 30 godina, športskim organizacijama SR Hrvatske. Godine 1956. Badija je preuređena u športski centar i odmaralište, a crkva pretvorena u skladište namirnica. Inače, djelatnosti na Badiji vrše radnici Hotelsko turističkog poduzeća (HTP) Korčula.

Vratim se na Kočulu idem u svoj ured i usput rečem sekretarici-ja je zovem tajnicom- Tanji Vlahušić: Tanja, molim Vas nazovite mi prijatelja Juru Vlašića, direktora HTP Korčula. Rekнем mu: Prijatelju Jure, sad sam se vrati iz Badije, i imam namjeru kad se budem vraćao doma za Blato svratit do Pupnata do matere ti i pokazat slike crkve na Badiji koju je Vaš sin a moj prijatelj Jure pretvori u veliki kontejner smeća koji se čak ni ne prazni. Je li se slažeš? Je li pošteno?

Molim te nemoj bit lud, ubila bi me. Poć ćeš samnom za dva dana i vidit ćeš da nigdi neće bit smeća ali ja nisam vlasnik i ne mogu učinit nikakvu rekonstrukciju niti adaptaciju ali očistit hoću i mogu.

Jure, skim si od bivših vlasnika zadnji put kontaktira?

Tonči, sa fra Marijom Šikićem, provincijalom Franjevačke zadarske provincije.

Molim daj mi tajnici Tanji broj telefona i vidimo se preksutra.

Tajnica mi nazove i spoji me telefonom sa fra Marijom Šikićem, provincijalom Franjevačke zadarske provincije. Predstavim mu se kao novoizabrani višestranački predsjednik skupštine općine Korčula, da mi je prvi potez bio da sam kontaktirao tajnika SIZ-a zdrastva Marka Bakarića i pitao ga kako općina Korčula može svim svećenicima kao i časnim sestrama sa područja općine Korčula ali i onima koji nemaju zdrastveno (kao npr zatvorenici koji izađu iz zatvora i nemaju radni odnos)

dati i platiti da imaju zdravstveno osiguranje i zdravstvene usluge a njegov odgovor: Predsjedniče možete tako da im općina uplati zdravstveno osiguranje tri mjeseca unatrag ali znate, Vi ste za predsjednika izabrani 11.6.1990 i nemate u proračunu predviđena za takve osobe! Hvala Marko, ali predsjednik općine ima pravo da raspolaže sa proračunskom rezervom u iznosu od 10% proračuna i nadam se da će bit dosta a onda će bit rebalans proračuna i sve po zakonu.

Provincijal mi odgovoru: Bogu hvala na nadahnuću, svaka čast.

Fra Marijo provincijale, jedno retoričko pitanje: Znam da je 12. prosinca 1949. izvršena eksproprijacija samostana, znam da franjevci nikada nisu htjeli uzeti novce tako da je to bilo isto kao da je nacionilizirano ali formalno pravno nije isto pa retoričko pitanje ali ne i realno: Kad bi Vam svjetovna vlast vratila samostan i pomogla u rekonstrukciji i adaptaciji na početno stanje kad bi se fratri mogli vratiti na Badiju?

Nikada nažalost jer smo kadrovski podkapacitirani ali jedno obećanje, osobno: 28. rujna 1944., partizani su fra Bernardina Sokola po noći odveli iz samostana s otoka Badije. Došli su po njega na motornom čamcu ljudi koje su drugi fratri na Badiji poznavali. Rekli su im da će Sokola, u tom trenutku bolesna, odvesti na Vis, ali su ga ubili između Badije i Orebića. Jedan rukom pisani dokument, nedatiran i nepotpisan, a sačuvan u samostanu Male braće u Dubrovniku, kaže: „Kad su ga počeli na smrt tući, uzviknuo je: `Živio Krist Kralj!` Ubivši ga bacili su ga u more, pa mu je tijelo isplivalo na obalu Pelješca blizu Orsana. Tamo je kraj puta i pokopan.“ Potrudit ću se da mu pronađemo grob i tijelo i pokopamo.

P.S. Fra Marijo Šikić, provincijal Franjevačke zadarske provincije, pokušao je bezuspješno otkriti Sokolov grob. Tek 2012., neke osobe koje su bile prisutne kod Sokolova pokopa, preciznije i javno su pokazale mjesto na kojem je on pokopan. Ministarstvo hrvatskih branitelja 2018., na osnovi tog svjedočenja, pokušalo je naći posmrtnu ostatku ubijenog fra Bernardina. Na tom mjestu našli su, međutim, samo potplate njegovih fratarskih sandala, što ukazuje na moguću činjenicu da su ubojice njegovo tijelo premjestili.

5.8.1990 Pupnat, povodom zaštitnice mjesta Gospe od Sniga, pozvan sam od župnika don Mile Protića Pipina rođenog Blaćanina na proslavu zaštitnice mjesta Gospe od Sniga , odnosno uz popratni folklorni program se „siče volu glava“ kojom se onda nagradi cijelo selo. Misu je predvodio biskup dubrovački msgr. Željko Želimir Puljić, misu su suslavili svećenici iz Korčulanskog dekanata i gosti na festi.

Svečani godišnji nastup održalo je VU „Kumapnija“ iz Pupnata otplesavši tradicionalni ples od boja i folklorni ples stari bal.

Kako smo se obiteljski bavili iznamljivanjem apartmana u Dancima-Prižba, stalni gosti su nam bili obitelj Miloš iz Beograda, obitelj plivačkog prvaka Jugoslavije u kraul-stilu. Kako su nakon izbora počelo „četnikovanje“ ruralnih Srba u Hrvatskoj, vrlo

indikativno mi je da je došao plivač, sestra i majka im a otac koji je bio doktor nuklearne fizike i radio u Institutu za nuklearne nauke „Vinča“ nedaleko od Beograda. Objašnjenje nedolaska je bilo da nije dobio godišnji odmor. Balvan revolucija i cestovne barikade, napravljene od balvana i velikog stijenja, koje su se pojavile 17. kolovoza 1990. godine u okolici Knina su mi dale odgovor zašto otac Miloš nije došao na Prižbu.

Kako je moj prethodnik Dušan Kalogjera u prošlom sazivu uspio da općina Korčula i predsjednik općine Korčula uđe u 35-člansko Predsjedništvo Saveza gradova i općina Jugoslavije, dobio sam poziv na skupštinu Saveza gradova i općina Jugoslavije koja se održavala u Budvi Crna Gora od 10-12.8.1990.

U predloženom dnevnom redu pročitam:

- Izbor predsjednika Predsjedništva Saveza gradova i općina Jugoslavije, po utvrđenoj rotacijskoj izmjeni i biranju, prijedloženi kandidat je Boris Buzančić, predsjednik SO Zagreba.....

Nazovem našeg proslavljenog glumca Borisa Buzančića, predsjednika SO Zagreba i pitam ga da li će ići s obzirom na ovo „četnikovanje“ Srba u Hrvatskoj na što mi je odgovorio. Pitat ću predsjednika Tuđmana i savjetovati se sa njim. OK, javi mi. Hoću. Nakon otprilike dva sata poziv Buzančića i reče mi: Predsjednik savjetuje da ja ne idem ali da ti Tonči obavezno ideš i da vidiš što će biti i onda izvjestiš predsjednika Tuđmana.

Hvala, obavijestit ću.

Budući ja par godina ugrašen optički kabel Neptum, i imao sam direktni telefon sa predsjednikom Tuđmanom putem linije Neptum, nazovem predsjednika Tuđmana i spoje me i on mi potvrdi da idem u Budvu, da zastupam Hrvatske stavove, da umjesto Buzančića predložim sebe i da ostanem u Predsjedništvu Saveza gradova i općina Jugoslavije dok ne dobijem od njega drugačije stavove.

Iako sam kao predsjednik SO Korčula imao službeni auto Fiat Argenda i vozača Milivoja Todorovića odlučio sam se ići sam sa Jugom 45 i sam sebi vozač.

Dođem na parking hotela Budva petak popodne, ja sa Jugom 45 a ostali sa vrlo skupocijenim automobilima za 1990 godinu, najviše Mercedesa. Kasnije ću onda vidjeti da predsjednik SO Kragujevca gdje je tvornica automobila LADA-Fiat Srboljub Vasović je došao sa Mercedesom.

Inače je program bio predviđen u kongresnoj sali hotela Budva i sjednica predsjedništva navečer u 20 sati.

Napomena: Višestranački izbori su jedino održani u SR Hrvatskoj i SR Sloveniji pa se nadam da ćemo mi i Slovenci imati bliske stavove ali priznajem nikoga neznam. Čak sam mislio pozvat Dušana Kalogjera samnom radi njegovih poznastava ali nisam jer znam kako bi reagirali „moji HDZ-ovci“.

Slijedi sjednica predsjedništva u 20 sati u kongresnoj sali hotela Budva, pozdravlja nas domaćin Djordjije Pribivolić predsjednik skuštine općine Budva i slijedi radni dio:

- Izbor predsjednika Predsjedništva Saveza gradova i općina Jugoslavije, po utvrđenoj rotacijskoj izmjeni i biranju, prijedloženi kandidat je Boris Buzančić, predsjednik SO Zagreba

Konstatira se da gosp Boris Buzančić nije prisutan te ja predložim da budući su višestranački izbori su odžani u SR Hrvatskoj i SR Sloveniji a ne želim da budem samodopadan i da predložim sebe onda predlažem gosp. Joža Strgara novoizabranog predsjednika SO Ljubljana.

Kad sam već uzeo riječ, predlažem da za nastradale rudare u rudniku Trepča na Kosovu, sjeveroistočno od Kosovske Mitrovice, humanitarno darujemo svoje dnevnicke koje smo dobili a račune hotela isto tako plaćamo novcima općine.

Na oba moja prijedloga oštro je reagirao Srboljub Vasović predsjednik skuptine općine Kragujevac koji je moje prijedloge nazvao antisrpskim i da mu je žao da nema bivšeg „predsednika“ Dušana Kalogjere.

Moj komentar na to je da sam ja izabran na višestranačkim demokratikim izborima a ne po diktatu Partije i druga Slobe. Još sam rekao da hvala drugu Slobi jer je ujedinjući sve Srbe uspio nemoguće: ujediniti sve protiv srpskog unitarizma i hegemonizma.

Kako moj prijedlog da za nastradale rudare u rudniku Trepča na Kosovu, humanitarno darujemo svoje dnevnicke koje smo dobili, jer nema nadopune dnevnog reda napomenuo sam da ću ujutro prije početka skupštine Saveza gradova i općina Jugoslavije na ulazu u kongresnu salu staviti kutiju za humanitarnu uplatu i moram reći da je tehničko osoblje koje je radilo na pripremi skupštine uz glasačke kutije donijelo meni još jednu kutiju na kojoj je pisalo: HUMANITARNA POMOĆ ZA NASTADALE RUDARE TREPČE, i smjestili na stol na ulazu u kongresnu salu.

Kako sam stajao uz kutiju, vidio sam da je većina predsjednika ubacilo novce ali čekao sam Srboljuba Vasovića predsjednika skuptine općine Kragujevac i kad je došao nije imao namjeru išta uplatiti. Kako je bio stariji čovjek cca 60 godina, debeo sa izraženim trbuhom komentirao sam mu: Bolje je uplatiti dnevnicke nego li ih pojesti, evo moj primjer 195 cm visok i 85 kila težak. Vratio se i uplatio.

Zamolio sam jednog iz tehničkog osoblja, izbrojili smo novac, napisao sam na papir koliko je novca i potpisao a i on mi je sutpopisao. Dao sam mu noivac, i uputio da podnese na poštu u Budvi i sa poštanskom uplatnicom uplati na rudnik Trepča Kosovska Mitrovica uz naznaku HUMANITARNA POMOĆ ZA NASTADALE RUDARE TREPČE.

Zaključio sam da mi je gubitak vremena ostati još i u nedjelju nego sam se u subotu poslipodne vratio kući.

U ponedjeljak 13.8.1990 preko linije NEPTUM nazvao sam predsjednika Tuđmana i izvijestio ga i rekao mu da se nisam borio da općina Korčula ostane u Predsjedništvu Saveza gradova i općina Jugoslavije i da se nadam da ni Republika Hrvatska neće ostati u sastavu SR Jugoslavije. Nasmijao se, rekao da je zadovoljan i da se nada da nećemo još dugo ostati u sastavu SR Jugoslavije.

14.8.1990, utorak, vižija blagdana Vele Gospe, na trgu ispred općine Korčula nenajavljeni protest sa zahtjevom za smjenu Mirka Pecotića sekretar općinskog sekretarijata MUP-a, protest vodi taxista Matković (žena od Matkovića radi u agenciji Jadrolinije –Korčula) a većinu koji protestiraju su zaposlenici brodogradilišta Inkobrod Korčula. Samnom u uredu je bio moj tajnik Ivan Roso i moj zamjenik Ante Kriletić Jordes i kad je pogledao pod prozor i vidio gomilu od cca 40-tak ljudi reče mi: Predsjedniče, daj mi oni TT-pištolj koji dužiš ki predsjednik i ja idem dole se obračunat sa njima. Tajnik mi reče: Predsjedniče, kad je 1988 predsjednik SO Korčula Dušan Kalogjera trebao skupštini predložiti Mirka Pecotića za sekretar općinskog sekretarijata MUP-a, onda je trebao suglasnost tadašnjeg sekretara Sekretarijata za unutrašnje poslove SR Hrvatske a tada je sekretar bio Pavle Gaži. I tek iz četvrtog pokušaja je dobio suglasnost. A što se tiče taksista Matkovića uvijek je dužan općini porez, pitajte šefa Porezne Ivu Farčića a žena od Matkovića radi u agenciji Jadrolinije –Korčula. Rekнем tajnici Tanji da mi zove Ivu Farčića i kad je Ivo došao pitam ga za dug poreza taxista Matkovića i Ivo mi odgovori točan iznos i rekнем Ivotu da mi napiše i donese Rješenje o ovrsi za dug poreza taxista Matkovića. Kad sam dobio Rješenje o ovrsi za dug poreza taxista Matkovića, izađem na plato trga ispred općine i počme zviždanje. Pitam ih koji je povod i razlog a glasnogovornik taksista mi reče: Zato što štitiš komunistu Mirka Pecotića, šefa milicije Korčula? Pitam ga: Oli te je kazni, ki takstistu??

Ni, nego je komunist a ti ga štitiš a HDZ-e si....

Izvadim papir Rješenje o ovrsi za dug poreza, priđem Matkoviću i unesem mu se u lice, predam mu Rješenje o ovrsi za dug poreza i rekнем: Ovo nije ništa osobno nego da mogu dobit plaću a moja plaća je od Tvojega poreza kojeg nisi plati godinu dana. A sada ću ti reći i nešto osobno: Kad se vratim u ured nazvat ću prijatelja predsjednika uprave Jadrolinije dr. sc. Slavko Lončar, i zamoliti ga da ženu od taksista Matkovića koja radi u agenciji Jadrolinije –Korčula malo provjeri, naravno radno a ne politički.....

Taksist Matković se počne povlačiti a od većine koji protestiraju i koji su zaposlenici brodogradilišta Inkobrod Korčula, prepoznam Farca varioca iz Pupnata koji je jedno vrime radio u Radežu. Obratim se Farcu: Farac, je li Vas ovo novoizabrani direktor Dušan Kalogdjera poslao da protestirate ispred općine sa zahtjevom za smjenu Mirka Pecotića sekretar općinskog sekretarijata MUP-a? Molim vratite se na posal jer ni Vi nećete dobit plaću radi političkih protesta, a Dušanu recite da je po Vama Tonči poruči da ga je on postavi 1988 ali ne baš lako jer te 1988 predsjednik SO Korčula Dušan Kalogjera trebao skupštini predložiti Mirka Pecotića za sekretar općinskog sekretarijata MUP-a, onda je trebao suglasnost tadašnjeg sekretara Sekretarijata za unutrašnje poslove SR Hrvatske a tada je sekretar bio Pavle Gaži. I tek iz četvrtog pokušaja je uspio dobiti suglasnost. Sada je predsjednik Tuđman imenovao Josipa Boljkovca za ministra MUP-a SR Hrvatske a oboje su u biti komunjare pa neće izdati suglasnost za smjenu prof zemljopisa Mirka Pecotića sekretara općinskog sekretarijata MUP-a. A sad se razidite jer ću pozvat Pecotića da Vas policija rastjera

jer protesni skup niste prijavili. I vratim se u općinu i nisam zvao predsjednika uprave Jadrolinije dr. sc. Slavka Lončara ali sam nazvao direktora Inkobroda Dušana Kalogjeru i rekнем mu: Duško, molim te je li mi možeš dobiti Farca varioca iz Pupnata, nešto mi treba? Duško mi reče: Sad će mi ga tajnica pronaći i zvat da dođe do mene pa ću ti se javit i dat Farca. Hvala, čekam odgovorim mu.

Poziv od Dušana za desetak minuta i kaže on meni da Farac ne radi a ja mu rečem: Znam da ne radi jer on i desetci radnika Inkobroda isprid općine protestiraju sa zahtjevom za smjenu Mirka Pecotića sekretar općinskog sekretarijata MUP-a a ja sam ih pita jesi li ih ti poslao i neka se vrate fatigat i da ti prenesu poruku: Dušanu recite da je po Vama Tonči poruči da ga je on postavi 1988 ali ne baš lako jer te 1988 predsjednik SO Korčula Dušan Kalogjera trebao skupštini predložiti Mirka Pecotića za sekretar općinskog sekretarijata MUP-a, onda je trebao suglasnost tadašnjeg sekretara Sekretarijata za unutrašnje poslove SR Hrvatske a tada je sekretar bio Pavle Gaži. I tek iz četvrtog pokušaja je uspio dobiti suglasnost. Sada je predsjednik Tuđman imenovao Josipa Boljkovca za ministra MUP-a SR Hrvatske a oboje su u biti komunjare pa neće izdati suglasnost za smjenu prof zemljopisa Mirka Pecotića sekretara općinskog sekretarijata MUP-a.

Dušane, mlad jesam ali glup nisam, korektno sam ti napisao za Inkobrod da se vraćaš na mjesto sa kojeg si došao u općinu a to je direktor i kad sam 17.7.1990 čuo „priče“ da je izbor direktora u trećem krugu lažiran, da je dipl.oec Dušan Kalogjera izabran a tek kad je Frani Skokandiću HDZ-ovcu obećao da će ga imenovati tehničkim direktorom Inkobroda, nisam istraživao ali sad znam da je tako bilo jer znam da je Frano Skokandić tehnički direktor....

Tonči nisam.

Duško jesi ili ako nisi ti onda je Frano Skokandić tehnički direktor kojeg si ti imenovao.

15.8.1990 je Vela Gospa i MZ Lovište i nastup Kumpanije Blato o čemu sam pisao.

Sukob MZ Korčula i MZ Lumbarda oko odlagališta smeća Kokojevica Lumbarda, MZ Lumbarda zabranjuje Komunalnom poduzeću HOBBER Korčula da donosi smeće na Kokojevicu. Moli ne moj zamjenik Ante Kriletić Jorđes da se ja uključim i organiziram sastanak između MZ Korčula, MZ Lumbarda i HOBBER-a Korčula. Sastanak „tvrd i na granici incidenta“ i na kraju se uspiju dogovoriti da će MZ Korčula financirati uređenje puta do odlagališta smeća Kokojevica koja nije asfaltirana i oborinske vode stvaraju velika udubljenja i nanose da osobni automobili teško prometuju a ti put vodi i do privatnih posjeda Lumbardjana.

2. Vlada RH

24. kolovoza 1990. - 17. srpnja 1991.

Predsjednik Vlade Josip Manolić
 Potpredsjednik Vlade Bernardo Jurlina
 Potpredsjednik Vlade Franjo Gregurić
 Potpredsjednik Vlade Mate Babić (do 8. studenog 1990.)
 Potpredsjednik Vlade Milan Ramljak
 Ministar društvenog planiranja Stjepan Zdunić (do 4. listopada 1990.)
 Ministar energetike i industrije Božo Udovičić
 Ministar financija Marijan Hanžeković
 Ministar građevinarstva, stambeno-komunalnih poslova i zaštite čovjekove okoline
 Milan Hrnjak (do 4. ožujka 1991.)
 Ministar informiranja Milovan Šibl (do 04.03.1991.)
 Ministar informiranja Hrvoje Hitrec (od 04.03.1991.)
 Miministar inozemnih poslova Zdravko Mršić (do 08.11.1990.)
 Ministar inozemnih poslova Frane Vinko Golem (od 08.11.1990. do 05.03.1991.)
 Ministar inozemnih poslova Davorin Rudolf (od 05.03.1991.)
 Ministar za narodnu obranu general pukovnik Martin Špegelj (do 02.07.1991.)
 Ministar obrane Šime Đodan (od 02.07.1991. do 17.07.1991.)
 Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ivan Tarnaj
 Ministar pomorstva Davorin Rudolf (od 03.05.1991. do 17.07.1991.)
 Ministar pravosuđa i uprave Branko Babac
 Ministar prometa i veza Josip Božičević
 Ministar prosvjete, kulture i športa akademik Vlatko Pavletić
 Ministar rada, boračkih i invalidskih pitanja Marin Črnja (do 04.03.1991.)
 Ministar rada, socijalne skrbi i obitelji Bernardo Jurlina (od 04.03.1991.)
 Ministar robnog prometa Petar Kriste
 Ministar turizma Janko Vranyczany-Dobrinović
 Ministar unutarnjih poslova Josip Boljkovac (do 02.07.1991.)
 Ministar unutarnjih poslova Onesin Cvitan (od 02.07.1991. do 17.07.1991.)
 Ministar vodoprivrede Branko Bergman
 Ministar zdravstva Andrija Hebrang
 Ministar znanosti, tehnologije i informatike Osman Muftić
 Ministar u Vladi Zvonimir Medvedović (do 04.10.1990.)
 Ministar u Vladi Dragutin Kalogjera (do 04.10.1990.)
 Ministar u Vladi Gojko Šušak
 Ministar u Vladi Zdravko Mršić
 Tajnik u Vladi Vjenceslav Cvitan (do 30.06.1991.)

BALVAN REVOLUCIJA-KRONOLOGIJA-POVOD-UZROK-POSILIJEDICE

22.-23.IV. 1990 i 6.-7.V. 1990 Na prvim višestranačkim izborima u Hrvatskoj (nakon 1938.), uvjerljivo je pobijedila Hrvatska demokratska zajednica (HDZ). U dva izborna kruga, tzv. većinskim izbornim sustavom, birani su poslanici za Sabor SRH i općinske skupštine. U prvom izbornom krugu HDZ je dobio 42%, SDP 25%, a Koalicija narodnog sporazuma 14% glasova; u drugom izbornom krugu HDZ je postigao apsolutnu većinu (osvojio je 196, SKH-SDP 66, a ostale stranke 69 zastupničkih mjesta u Saboru).

13.V. 1990 Zbog velikih nereda na stadionu i sukoba između hrvatskih i srpskih navijačkih skupina, prekinuta je utakmica jugoslavenske 1. nogometne lige Dinamo – Crvena zvezda u Zagrebu; početak raspadanja zajedničkih jugoslavenskih sportskih liga.

14.V. 1990 Prema nalogu Saveznog sekretarijata za narodnu obranu (SSZNO) iz Beograda, Hrvatskoj je u narednih desetak dana oduzeto naoružanje Teritorijalne obrane (TO) i smješteno u skladišta JNA;

30.V. 1990 Održana je konstituirajuća sjednica višestranačkoga Sabora SRH (taj datum započeo se obilježavati kao Dan državnosti do 2001. kada je određen 25. lipnja); za predsjednika Predsjedništva SRH Sabor je izabrao dr. Franju Tuđmana

25.VII. 1990 Sabor SRH usvojio je amandmane (64.-75.) na Ustav. Iz naziva države uklonjen je pridjev “socijalistička”, utvrđen je novi (“povijesni”) grb i zastava, a promijenjeni su i nazivi državnih dužnosti (predsjednik Predsjedništva postaje predsjednik, Izvršno vijeće Sabora – Vlada RH, republički sekretar – ministar).

5.VIII. 1990 U okviru tečaja za nove hrvatske redarstvenike („Prvi hrvatski redarstvenik”), u MUP-u RH formirana je prva brigada policije (oko 1700 pripadnika); od polaznika tečaja ubrzo je (7.IX.1990) formirana, zapravo popunjena novim ljudstvom, Antiteroristička jedinica policije (Lučko)

17.VIII. 1990 naoružani pobunjenici zaposjeli su prometnice na kninskom području, a balvanima i kamenjem zapriječili glavne prometnice iz unutrašnjosti Hrvatske prema Dalmaciji. Pokušaj hrvatske policije da uspostavi red i osigura mir na tom području spriječila je JNA. Potom su srpski ekstremisti u večernjim satima 20. kolovoza 1990. kod Civljana (između Sinja i Knina) zapucali iz pješačkoga naoružanja na hrvatsku policiju, koja je došla ukloniti barikadu. Tzv. Balvan revolucija početak je oružane pobune dijela Srba u Hrvatskoj protiv demokratski izabrane hrvatske vlasti. Njezin krajnji cilj bilo je pripajanje dijela teritorija Republike Hrvatske Republici Srbiji i stvaranje jedinstvene srpske države, što se moglo postići jedino agresijom Srbije i JNA na Republiku Hrvatsku.

Zovem direktore hotelsko-ugostiteljskih organizacija na općini Korčula:

HT Vela Luka, Rade Dragojević Cicić

RO Blato, Petar Kalogjera

Hotel Feral, Brna, Žarko Pecotić

RO Čara, Marko Vlašić Čiče

HTP Korčula, Jure Vlašić

Hotel Mediteran Račišće, Ante Drušković

HTP Lumbarda, Frano Milina

HTP Orebić, Ante Mrgudić

RO Partizanska veza, Miro Matijašević

Dobivam podatak da broj dolazaka manji za cca 23% i cca 25% noćenja u odnosu na 1989. god.

Zovem i ministra turizma Janka Vranyczany-Dobrinovića i direktoricu Atlasa Dubrovnik Pave Župan-Rusković. Ministar mi kaže da je u dogovoru sa Pave Župan-Rusković poradi posjeta Dubrovniku i Korčuli. Ministar mi kaže da mi je uputio i dopis u kojem mi kaže na pritužbu privatnog poduzetnika radi „moje blokade“ završetka privatnog hotela u Brni.

OK ministre kad dobijem odmah ću odgovoriti, volim uvijek pismene tragove.

Dobit ćete obavijest o mom dolasku na Korčulu, vrlo brzo.

Hvala ministre.

Zovem direktoricu Atlasa Dubrovnik Pave Župan-Rusković, kažem joj da rezervira cijeli dan ministra za Korčulu i da ću ja dočekat ministra u Orebiću i osobno ga vozim na destinacije po Korčuli.

Zovem i direktora hotela Ferala, Brna, Žarka Pecotića i najavim mu da vjerovatno iduću sedmicu dolazi ministar turizma Janko Vranyczany-Dobrinović, i kako mi je rekao da mi je napisao dopis (nisam ga još dobio) u kojem mi kaže na pritužbu privatnog poduzetnika radi „moje blokade“ završetka privatnog hotela u Brni.

Žarko, pripremit ćeš stol na terasi Ferala, uz zid da gledamo ono „betonsko čudovište od Rencija Pecotića“ u Brni pa neka se ministar nagleda „moje blokade“ završetka privatnog hotela u Brni.

NAPOMENA: Već sam po pitanju „betonsko čudovište od Rencija Pecotića“ u Brni imao zbor građana Smokvice i imao sam u rukama Rješenje o rušenju od građevinskog inspektora Poljanića o tome da je hotel izgrađen bez građevinske dozvole, da je izgrađenost parcele 100% a dozvoljeno 40%, da nema parkinga, da je izgrađena betonska riva i da je u more izvedena kanalizaciona cijev, sve bez ikakvog lokacijskog i građevinskog rješenja.

Dolazak ministra turizma je najavljen za 22.8.1990 u Dubrovnik a 23.8.1990, srijeda oko 9,45 sati u Orebić.

Srijeda, 8,30, uzmem pismo što mi je ministar poslao, već sam napisao i odgovor i potpisao ga i pečatirao a skraćeni sadržaj je bio:

Poštovani gosp. ministre turizma Janko Vranyczany-Dobrinoviću,

Neznam jeste li se konzultirali sa predsjednikom Vlade Stjepanom Mesićem, Renci Teodorenko Pecotić se hvali sa „kumskim prijateljstvom sa predsjednikom Vlade Stjepanom Mesićem“, ali ja sam zadovoljan i veselim se da se ne hvali sa prijateljstvom sa ministrom građevinarstva, stambeno-komunalnih poslova i zaštite čovjekove okoline Milanom Hrnjakom. Zašto, zato što ću zatražit od Mesića sastanak sa Vama i sa Hrnjakom i zatražit od Mesića da naredi ministru građevinarstva, stambeno-komunalnih poslova i zaštite čovjekove okoline Milanu Hrnjaku da izda građevinsku dozvolu za ono „betonsko čudovište od hotela Rencija Pecotića“ u Brni i da poništi Rješenje o rušenju od građevinskog inspektora Poljanića o tome da je hotel izgrađen bez građevinske dozvole, da je izgrađenost parcele 100% a dozvoljeno 40%, da nema parkinga, da je izgrađena betonska riva i da je u more izvedena kanalizaciona cijev, sve bez ikakvog lokacijskog i građevinskog rješenja.

Vidit ćemo hoće li Mesić to učiniti a ako učini odmah idem kod predsjednika Tuđmana, on me zna ki najmlađeg predsjednika općine u Republici Hrvatskoj pa ću ili pa ćemo čuti i mišljenje Tuđmana.

Idem na trajektno pristanište Dominče, ukrkam se na trajekt sa Fiatom Argentom, i izašem na trajektnom pristaništu Orebić.

Tamo je već došao ministar sa direktoricom Atlasa Dubrovnik Pave Župan-Rusković, ispozdravljamo se i ja rekнем: Gosp. Pave, ja Vam uzimam ministra, mi ćemo usput razgovarati a Vi ćete nas pratiti. Tamo je bio i direktor HTP Orebić i on će za nama.

Trajekt Orebić-Dominče i onda nastavak puta za hotel Feral Brna. Za nama ide i direktor HTP Korčula Jure Vlašić i Mihajlo Grbić, Aljoša Milat, onda novinar i urednik Radio Dubrovnika Božo Brzica i Vedran Benić HTV Dubrovnik.

Tijeko vožnje objašnjavam ministru da idemo u Brnu, Brna je jedna od malih destinacija, Orebić, Korčula, Vela Luka su velike destinacije i njima ne treba promocija ministra. Dođemo u Smokvicu i skrenemo za Brnu. Kad smo se počeli spuštati za Brnu usporim i pukne pogled na Brnu i na ono „betonsko čudovište od hotela Rencija Pecotića“ u Brni.

Pita me ministar: Gavraniću, tko je dopustio ono građevinsko ruglo??

Ministre kako mi se čini po Vašem pismu Vi!

Izvadim ministrovo pismo i moj odgovor uz komentar: Sad ćemo dva sata gledati uz ručak, sad će moći radio i televizija sa terase hotela Feral na udaljenosti 300-400 metara popratiti „divlju gradnju“ a Vi imate svoje pismo i moj odgovor pa ćete odlučiti hoćemo li to dati novinarima radija i televizije HTV ili će te poderati?

Naravno da sam u drugom džepu napravio kopije koje ću zadržati.

Dočeka nas je direktor Ferala Žarko Pecotić, pozdravio nas i otpratio do stola na teresi koji je bio namješten bez stolica na strani gdje smo gledali na ono „betonsko čudovište od hotela Rencija Pecotića“ u Brni.

Ministar mi šapne: Gavraniću, uništite ono moje i Vaše pismo odgovor!

Šapnem ja njemu: Sve je u Vašim rukama, kod Vas su, dao sam Vam ih!

Novinar i urednik Radio Dubrovnika Božo Brzica i Vedran Benić HTV Dubrovnik odmah počnu sa pitanjima o hotelu Rencija, tko je dopustio?

Odgovorim im da odlože alat i ručaju u predivnom pogledu i jelu a iza ručka ću im dati Rješenje o rušenju od građevinskog inspektora Poljanića o tome da je hotel izgrađen bez građevinske dozvole, da je izgrađenost parcele 100% a dozvoljeno 40%, da nema parkinga, da je izgrađena betonska riva i da je u more izvedena kanalizaciona cijev, sve bez ikakvog lokacijskog i građevinskog rješenja.

Dobrodošli u Brnu, u hotel Feral i „uslast Vam“.

Uz obilje morskih delicija, direktori su najviše govorili o prevelikoj inflaciji i tečaju YU dinara i DEM marke.

Ja novinarima predam Rješenje o rušenju od građevinskog inspektora Poljanića i samo komentiram da neznam koliko novaca će trebati za šrušiti 60% i ostaviti 40% tlocrtne površine parcele i da je građevina sagrađena kaskadno ali je veliki pad prema moru i da neće biti baš ni jeftino ni jednostavno. Ministar zaplješće i shvatim da je prihvatio. NAPOMENA: Slijedio je rat, slijedilo ja obnova novih općina (sedam novih na osnovi jedne) 1993. Danas 35 godina poslije još „gordo stoji betonsko čudovište od hotela Rencija Pecotića“ u Brni.

Poziv predsjednika mjesne zajednice Vela Luka Petra Dragojevića na sastanak, teme sastanka su nezadovoljavajuća situacija oko vodoopskrbe Vela Luka kao i spiskovi HDZ-a „za odstel članova SKH-SDP-a“, vladajuće strukture u Veloj Luci. Predsjednik IV SO Korčula Petar Franulović SKH-SDP, Velolučanin se nije htio odazvati pa sam otišao sam.

Prva tema: Vodoskrba Vela Luke sam rekao da ovog ljeta nismo imali ni dana redukcije vode i niti jedan nalaz Zavoda za javno zdrastvo nije bio negativan, a što se zahtjeva Vela Luke da oni ne dobijaju vodu iz Blatkog vodovoda jago iz Vida putem N-P-K-L vodovoda da je pripremljen i iza godišnjih odmora ću sazvat sjednicu SO Korčula i raspisat ćemo javni natječaj za završetak N-P-K-L vodovoda od Kneža do priključka kod Heliodroma za Vela Luku. Što se tiče opskrbe u uvalama do kojih još nije napravljena lokalna vodovodna mreža imaju hidrantske stanice i neka MZ organizira prijevoz sa npr. Vatrogasnim cisternama do tih uvala. Da općina nema predviđena sredstva za to ali u pripremi proračuna za 1991 će se i to uvrstiti. A da čujem o kojima spiskovi HDZ-a „za odstel članova SKH-SDP-a“, vladajuće strukture u Veloj Luci. Nabroje mi: Stipe Zlokić, Nevenko Šeparović i Dr Radivoje Vuleta?? A jeli imate ikakvi papir? Ne, samo usmeno. Nazovem iz MZ Vela Luka u Kalos, dr Donka Sardelića Kolinca i pitam ga: Doktore, Tonči je i pozdravi Vas je otac Tadija. Ja Vas pitam oli ni posla i pacijenata pa se čine spiskovi od strane HDZ-a „za odstel članova SKH-SDP-a“, vladajuće strukture u Veloj Luci? Doktor Donko, koji je bio istinski kršćanin i sve pod Hipokritovom zakletvom mi odgovori: Tonči, pozdravi i ti oca Tadiju a Tebi i tima iz MZ Vela Luka poručujem: Čapajte se posla i ne zajeblajte, a ovima iz MZ Vela Luka neka oni ne činu "spiskove za smjenit kadrove koji su članovi HDZ-a". Budući je doktor Donko radio u Kalosu a ravnateljica Kalosa je bila dr. Nadja Franulović i bila je član SKH-SDP, svatio sam da je na nju aludirao. Opet uzmem telefon i nazovem prijatelja Zorana Tomaša, dipl. kriminalista i zapovjednika policijske

ispostave Vela Luka, objasnim mu gdje sam i koja je tema i zamolim ga da obavi provjere navoda i izvjesti me kad bude imao ikakva saznanja.

Kako mi je doktor Vuleta kasnije postao prijatelj jer mi je otac tri puta operirao kukove a majka jednom a sin Tadija dvaput kolino, imao sam česte susrete sa njim. Ponekad, kad nisam baš bio zadovoljan a to se odnosilo jer je uvijek bilo dugo čekanje i puno pacijenata bio bih mu rekao: Sad mi je žao što 1991 nisam rekao da te likvidiraju i nebih imao ovakove frustracije! Naravno iza toga bi išli na piće.

Susreti sa poznatim Korčulanima tijekom srpnja i kolovoza 1990.

- Svetozar Tedeski-po pričama bio je oficir UDBE te je prvu tvrtku osnovao sa sinom Emilom, i to s kapitalom kojega mu je dala tvrtka UDBE iz Luxembourg?? Kad je došao u moj ured donio je bačvenu staklenu bocu viskija a ja sam zahvalio i dao tajnici Tanji uz obrazloženje da sam inzulin ovisan dijabetičar-tip I i da mi je zabranjen alkohol. Pitao sam ga da li hoće da nazovem mog prethodnika Dušana Kalogjeru ali rekao je da se sa njim već sastao i da ne treba. Ispričao je da polako poslove prepušta sinu Emilu.
- Don Luka Depolo-meni izuzetno drag i omiljeni svećenik, rođeni Korčulanin a vrlo aktivan pisac za Lanternu sv. Marka i Maloga koncila – Maka-član uredništva »Glasa Koncila« (u kojem je ostavio neizbrisiv trag u rubrici »Braća naša zaboravljena«) te od 1974. glavni urednik »Maloga koncila«.
- Lujo Lozica (1934.), kipar- Vraća se Lumbardu i na otočiću Vrniku otvara atelijer sa stalnim postavom svojih radova. Nadovezavši se na mediteransku kiparsku tradiciju, stalne uzore Franu Kršinića i brata Ivana Lozicu, stvorio je opus bez velikih stilskih mijena.
- slikar Stipe Nobilo (1945.)- Diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1971. godine u klasi prof. Šime Perića. Nakon Akademije vraća se u rodnu Lumbardu gdje u prekrasnom Kaštelu i danas stvara nadahnuta umjetnička djela.
- dirigent Ivo Lipanović (1958.)- podrijetlom je iz Lumbarde na otoku Korčuli. Pošto je moja generacija za vrijeme studija, bio je cimer u Studentskom domu Stjepan Radić-Sava blatskom studentu geodezije Branku Bačiću. U Zagrebu je studirao dirigiranje na Muzičkoj akademiji. Godine 1986. pobijedio je na natjecanju mladih dirigenata u Zagrebu, nakon čega je na poziv maestra Vjekoslava Šuteja, angažiran kao zborovođa i dirigent u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu. U dva je navrata bio ravnateljem Opere splitskog HNK. Debitirao je kao operni dirigent izvedbom Verdijeve La Traviate (1987.). Na Splitskom ljetu debitirao je 1989. godine dirigirajući Orffovu kantatu Carmina burana. Inozemnu karijeru započeo je 1995. godine. Od 2001. do 2003. u Turskoj je bio generalnim umjetničkim ravnateljem Državne opere u Ankari i umjetničkim direktorom festivala u Aspendosu. Od 2007. godine djeluje kao samostalni umjetnik stalno nastanjen u Zagrebu. Nagrađen je najuglednijim hrvatskim kazališnim priznanjem, Nagradom hrvatskog glumišta. Maestro

- Lipanović dobio ju je u kategoriji najboljeg opernog dirigentskog ili redateljskog ostvarenja za dirigiranje operom Nabucco na 64. Splitskom ljetu.
- Vojin Bakić, hrvatski kipar (Bjelovar, 5. VI. 1915 – Zagreb, 18. XII. 1992). Jedan od predvodnika hrvatskog i europskoga visokog modernizma u kiparstvu. Uglavnom je redovno boravio po nekoliko meseci u uvali Duboka kraj Gršćica na otoku Korčuli. Mediteranska sredina pogodovala je stvaralačkom radu, o čemu svedoči stara ribarska kuća preuređena za atelje u Dubokoj.
 - Celestin Sardelić- Celestin Sardelić (Zagreb, 26. studenoga 1944. – Prižba, 16. kolovoza 2009.) bivši je hrvatski političar. Član je nekadašnjeg predsjedništva CK SKH. Rodom je iz Blata na otoku Korčuli. Rodio se u Zagrebu 1944. godine. U Blatu, odakle je rodom, pohađao je osnovnu školu. U Dubrovniku je završio učiteljsku školu. Studirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu gdje je diplomirao sociologiju i filozofiju. Obnašao je dužnosti u odborima (komitetima) SKH na sveučilištu, gradu i naposljetku u središnjem odboru (Centralnom komitetu). Obnašao je dužnost zamjenika ministra znanosti. Svoju je veliku ulogu u hrvatskoj povijesti pokazao u prvim godinama predraspadnog razdoblja u SFRJ. Uoči posljednjeg republičkog partijskog kongresa i svojeg odlaska s dužnosti, tajnik ("sekretar") Predsjedništva Saveza komunista Hrvatske Dragutin Dimitrović izborio se, zajedno s istomišljenicima, za povijesnu odluku o raspisivanju demokratskih izbora u Hrvatskoj a Celestin Sardelić je bio jednim od vođa reformske struje koji je iste godine prvi prekinuo t.zv. "hrvatsku šutnju" u odnosu na Miloševićeva nastojanja i općenito dugogodišnju hrvatsku šutnju i politiku koja se sluganski odnosila prema Beogradu. Oštro se je suprotstavio, agresivnoj politici Slobodana Miloševića na poznatoj sjednici CK SKJ 11. rujna 1989. u Beogradu, koju je prenosila televizija. Učinio je to javno, ne na nekoj skrivenoj sjednici, nego politički otvoreno, na hrvatskom jeziku, a riječima je bilo precizno, ne u uvijenim i skrivenim frazama. U samostalnoj je Hrvatskoj obnašao veleposlaničku dužnost u Sloveniji. Obnašao ju je od 2000. do 2004. godine, nakon čega je izašao iz tridesetogodišnje aktivne nazočnosti u politici. Poslije toga bio je u upravi Croatia osiguranja. Sardelić je bio jednim od značajnika hrvatskog vaterpola. Bio je aktivan u zavičajnim društvima: bio je član Društva Blaćana i prijatelj Blata.[1] Uređivao je Blatski ljetopis. Godine 2009. odlikovan je posmrtno Redom hrvatskog pletera za osobit doprinos razvitku i ugledu Republike Hrvatske i dobrobiti njezinih građana. Moja impresija o Celestinu- ne sjećam se niti jednog studenta sa Korčule moje generacije koji se obratio Celestinu a koji je bio predsjednik Studenskog zbora a da mu Celestin nije pomogao. Po mom sudu i mjerilima jedan od tri najvećih Blaćana koje je Blato dalo.
 - Šeparović, Zvonimir Burćina, hrvatski pravnik (Blato na Korčuli, 14. IX. 1928 – Zagreb, 30. I. 2022). Doktorirao na Pravnom fakultetu u Ljubljani 1966., usavršavao se u Salzburgu (1962), Freiburgu (1963–65), Warrensburgu (1972–

73) te Kölnu, Freiburgu i Berlinu (1979–80). Radio u pravosuđu (1953–61). Na Pravnom fakultetu u Zagrebu profesor kaznenoga prava i kriminologije (1961–98) i dekan (1985–87). Profesor emeritus od 1998. Rektor Zagrebačkoga sveučilišta (1989–91). Predavač na poslijediplomskim studijima Pravnoga, Medicinskoga i Stomatološkoga fakulteta u Zagrebu, na Sveučilištu Mito u Japanu (od 2001) i Katoličkom sveučilištu San Salvador (od 2004). Ministar vanjskih poslova (1991–92), prvi veleposlanik RH pri UN-u (1992) i ministar pravosuđa (1999–2000). Suosnivač Svjetskoga žrtvoslovnoga društva (World Society of Victimology, 1979) i njegov predsjednik (1985–89), te osnivač i prvi predsjednik Hrvatskoga žrtvoslovnoga društva (od 1990). Član Europske akademije znanosti i umjetnosti (od 1994). Glavni urednik časopisa Viktimologija (1990–91). Objavljivao radove iz područja kaznenoga prava, kriminologije, medicinskoga prava, bioetike i viktimologije. Moja impresija: glavnu riječ vodila je supruga Branka Šeparović (Borić r. Oklobdžija).

- Veljko Petković- prof. rođen je 30. kolovoza 1920. godine u Blatu na Korčuli. Osnovnu školu završio je u Blatu, realnu gimnaziju u Senju, a kulturno-tehnički i geodetski odsjek Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1950. godine. U svibnju iste godine izabran je za asistenta u Zavodu za višu geodeziju, godine 1962. za docenta, a 1971. za izvanrednog profesora za predmet Viša geodezija.
Za dekana Geodetskog fakulteta biran je 1976, 1977. i 1979. na kojoj dužnosti je ostao do odlaska u mirovinu. Kao dekan aktivno je učestvovao u radu samoupravnih interesnih zajednica za usmjereno obrazovanje i znanstveni rad, u organima Sveučilišta kao član i rukovodilac raznih odbora i komisija. Pratio je kretanja u struci, u stručnim, društvenim i radnim organizacijama i uspješno priveo kraju potpisivanje Samoupravnog sporazuma Geodetskog fakulteta sa 28 geodetskih radnih organizacija, tri vodoprivredne organizacije, Sveučilištem u Splitu, Fakultetom u Zagrebu i Vojnom tehničkom akademijom u Zagrebu. 1. rujna 1981. godine otišao je u mirovinu. Moja impresija: Njegov student i sumještani Branko Bačić je kao ministar građevine njegov najbolji učenik.
- Prof dr Petar Gugić Črnac (Blato na Korčuli, 1. IV. 1924). U Zagrebu završio realnu gimnaziju 1943. i ponovo 1946, Domobransku zastavničku školu 1943. i Zrakoplovnu vojnu školu 1944. Diplomirao u Elektrotehničkom odsjeku Tehničkog fakulteta 1953. te doktorirao tezom Istraživanje kombiniranog bioelektričnog i mehaničkog motora za pogon humanih ekstremiteta na Elektrotehničkom fakultetu u Ljubljani 1975. Specijalizirao se u Isotope School u Harwellu u Engleskoj 1958. God. 1943–45. služio u Zračnim snagama NDH, potom u Institutu za medicinska istraživanja u Zagrebu 1954–69. te kao docent od 1969, izvanredni profesor od 1974. i od 1979. do umirovljenja 1984. kao redoviti profesor Elektrotehničkog fakulteta (od 1971. Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje) u Splitu. Područje njegova znanstvenog rada jesu instrumentacija za električno mjerenje neelektričnih

veličina, nuklearna instrumentacija i zaštita od zračenja te automatska regulacija i elektronična računala. Stručnim i znanstvenim radovima surađivao je u zbornicima skupova i u periodicima Kemija u industriji (1955), Arhiv za higijenu rada i toksikologiju (1963, 1969, 1971), Poljoprivredna znanstvena smotra (1966), Automatika (1969–70), Elektrotehnika (1975–76), Zdravstvo (1976), Privredni vjesnik (1977), Cement (1982–83). Napisao je skripta Introduction to Radiological Survey and Protection (Zagreb 1964) i udžbenike Analogna tehnika (Split 1971), Metode detekcije ionizantnog zračenja. Tečaj nuklearne energetike (Split 1978) i Teorija automatskog reguliranja, 1–2 (Split 1981–82). Obradio je područje ionizantnog zračenja u Tehničkom rječniku, 1–2 (Zagreb 1969–70) V. Dapca. Bio predsjednik Uredničkog odbora Automatike u Splitu 1971–84, urednik Zbornika radova JUREMA za Međunarodne simpozije »Medicina i tehnika« 1975–79, član Međunarodnoga komiteta za mjerenje 1977–84. Urednik je Veloluških novosti, lista za iseljenike, od 1990. U izvanstručnom radu služi se pseudonimom P. P. Črnac. Moja impresija: Nikada nije zatajio da je 1943–45. služio u Zračnim snagama NDH, supruga mu je iz Vela Luke i kad nitko od Velolučana iz Vela Luke kod osnivanja OO HDZ Vela Luka nije htio bit kandidat za predsjednika onda su dvoje Blaćana izbrisano iz OO HDZ Blato i upisano u OO HDZ Vela Luka i onda je prvi izabrani predsjednik OO HDZ Vela Luka bio Blaćanin dr. Donko Sardelić Kolinac (i njemu je supruga bila Vedloluška) cca pola godine a onda nakon njega izabrani predsjednik OO HDZ Vela Luka postaje Prof dr Petar Gugić Črnac. Tek treći izabrani predsjednik OO HDZ Vela Luka je bio Oreb Blago, građevinski inženjer

- Izvor Oreb- Izvor Oreb (Vela Luka, 7. studenog 1946.), hrvatski slikar, kipar i pjesnik.Široj javnosti je poznat po svojim izmagličastim, sanjanim slikama krajobraza otoka Korčule i Kornatâ, a pokoje pute i Zagreb.Kako je sam rekao, objašnjavajući zavičajnu tematiku svojih slika, „važno je podrijetlo djeteta koje se rodilo u Veloj Luci, mjesta tako arhaičnog, plemenitog, mirnog, s ribarima, vrijedim ženama, sve je to bilo toliko jako, jutro i zore, moj otac - ja sam skrojen od emocija tog života.”U kiparstvu je također bio značajno ime, a najviše je radio u drvu.Poznat je i po graditeljskom djelu, kamenom kaštelu. Rečeno djelo je osmislio skupa sa svojom suputnicom iz studentskih dana, Emilijom Karlavaris.Njegovi pjesnički radovi su mu na zavičajnog velolučkoj čakavici.
- Bračni par Palma i Wolfgang Matz, humanitarna pomoć, koju su u njemačkom gradu Filderstadtu u zajedničkoj akciji sa svojim njemačkim prijateljima, susjedima i poznanicima sakupili Palma Matz, rođena blaćanka Milostić-Periša i njen suprug Wolfgang Matz.Bilo je ukupno šest konvoja humanitarne pomoći u mom mandatu.

Sva sreća što iza Vele Gospe i 15.8. bi se svi vraćali pa je nastupalo primirje.

Kako je 15.kolovoza 1985 izbio požar u Potirni, a upravo na ovaj blagdan u Veloj Luci zabilježena je 1985. godine velika tragedije. Na Veliku Gospu u požaru je poginulo četvero veleolučkih gasitelja, svi obiteljski povezani. Gaseći požar u Potirni smrtno su stradala braća Ante i Ljubiša Anić, njihov rođak Mladen Anić i šogor braće Anić Đurica Aleksić. Tada je poginuo i vatrogasac Rakela Zdravko Bembo iz Dugog Rata ali ne od vatre nego je legao za odmoriti se na bultu (betonsku taracu) neke kuće u Veloj Luci, i okrećući se u snu pao i poginuo.

Išao sam 15.8.1990 se pokloniti na spomen ploču na mjestu gdje su poginuli. Još nešto, sutradan me tajnica Tanja pita je li može spojiti sa Bepinom Rakela, majkom poginulog vatrogasca Rakele Zdravka Bembe iz Dugog Rata. Spoji me i plaćući da joj nje juče bila godišnjica smrti sina vatrogasca Zdravka Bembe. Da je ona umirovljena medicinska sestra i gotovo svakodnevno gladna. Je li joj kako mogu pomoć?

Odgovorim joj da mi dade adresu i da će joj svaki mjesec dolaziti humanitarna pomoć od Crvenog križa Korčula i da mi rekne kolika joj je mirovina pa će joj općina Korčula nadoplaćivati razliku do republičkog prosjeka mirovine. Zahvali mi a ja tajnici rekнем neka mi pozove predsjednicu Crvenog križa Korčule, moju bivšu profesoricu iz Latinskog jezika, Stanku Kraljević i tajnika Ivana Rosu. U razgovoru sa njima rekнем im svoje obećanje i Stanka mi obeća slanje paketa svaki mjesec kad dijele humanitarnu pomoć domaćem stanovništvu a Ivan mi reče napisati Rješenje za razliku mirovine. Ivanu tada rekнем neka provjeri koliko je djece ostalo iza poginulih braće Ante i Ljubiše Anića, njihovog rođaka Mladena Anića i šogora braće Anića Đurice Aleksića te za djecu napiše rješenje za stipendije. Nakon prestanka mandata predsjednika SO Korčula 28.2.1993 godine u primopredajnom zapisniku bilo je i gore navedeno zapisano i zamolio sam novoizabranog načelnika Vela Luke Sretena Žuvelu Lese da mu ostavljam vojarnu Privala i da nastave svaki mjesec slati humanitarnu pomoć Bepini Rakela te razliku mirovine, a da djeci ostaloj iza poginulih braće Ante i Ljubiše Anića, njihovog rođaka Mladena Anića i šogora braće Anića Đurice Aleksića nastave davati stipendije. Bepina Rakela me nastavila zvati sve do kraja 1998 kad je preminula.

BALVAN REVOLUCIJA-neposredni početak

Balvan revolucija naziv je za početnu fazu, a ponekad i za cijelu oružanu pobunu dijela Srba u Hrvatskoj, potaknutu iz Srbije i od velikosrpskih krugova u JNA. Naziv je dobila po tome što su je karakterizirale cestovne barikade, napravljene od balvana i velikog stijenja, koje su se pojavile 17. kolovoza 1990. godine u okolici Knina.

Balvan-revolucijom nanесena je velika ekonomska šteta gospodarstvu Hrvatske zatvaranjem prometnica i prekidom špice turističke sezone. Zemljopisno područje koje je bilo zahvaćeno pobunom smješteno je u središtu Hrvatske i sadržavala je u sebi kritične odnosno strateške prometnice i infrastrukturu koja je spajala jug Hrvatske sa sjeverom. Zatvaranjem tih prometnica koje su spajale jug sa sjeverom,

dovelo je do mnogih ekonomskih problema jer zbog nesigurnih cesta sva vozila koja su prometovala između Zagreba i Splita trebala su zaobilaznim odnosno duljim putem i s time se poskupio prijevoz robe i putnika. Prekidom prometnica i telekomunikacijskih čvorišta narušio se teritorijalni integritet tadašnje SR Hrvatske i time je nastalo dvovlašće na njenom teritoriju. Ovim činom isto se pokazivalo da vlast koja je došla na čelo Hrvatske nije bila u stanju svojim redarstvenim snagama i pravnim aparatom održati državni poredak tom području, iako je zakonski taj teritorijalni integritet i vlast unutar svojih granica bio navodno zajamčen Ustavom SFRJ iz 1974. godine. U narednom razdoblju Hrvatska je stoga poduzela aktivnosti u organiziranju novih struktura i snaga potrebnih za obranu svojeg suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti.

21. svibnja 1990., na sjednici Srpske demokratske stranke u Kninu donesena je odluka o istupanju općine Knin iz Zajednice općina Dalmacija i stvaranju nove Zajednice općina sjeverne Dalmacije i Like koje obuhvaćaju sljedeće općine:

Benkovac, Donji Lapac, Gračac, Knin, Obrovac, Titova Korenica,

27. lipnja 1990., Milan Babić postaje predsjednikom "Zajednice općina sjeverne Dalmacije i Like",

3. srpnja 1990., 50 pripadnika SUP-a iz Knina šalju otvoreno pismo Saveznom SUP-u gdje odbijaju poslušnost Vladi Hrvatske tako što odbijaju nositi nove policijske odore, i odbijaju preimenovanje službe s milicija u redarstvo,

5. srpnja 1990., ministar MUP-a Josip Boljkovac sreće se s neposlušnim policajcima iz Knina. Za vrijeme susreta ispred zgrade se okupilo mnoštvo građana, a Boljkovac je napravio mnoge ustupke,

25. srpnja 1990., u Kninu je održan Srpski sabor. Odlukom ovog sabora donesena Deklaracija o suverenosti i autonomiji srpskog naroda u prisutnosti 120.000 ljudi. Srpski sabor je izglasao održavanje referenduma o autonomiji srpskog naroda koji se trebao održati između 19. kolovoza do 2. rujna 1990. godine,

4. kolovoza 1990., Hrvatska vlada proglašava taj referendum nelegalnim,

13. kolovoza 1990., Borisav Jović prima u audijenciji u Beogradu srpske izaslanike iz Krajine na čelu s Milanom Babićem. Izaslanstvo traži intervenciju Saveznih vlasti od navodne opasnosti od nove Hrvatske vlasti,

13. kolovoza 1990., pojavljuju se prve mjesne straže u većinskim srpskim općinama,

16. kolovoza 1990., sastanak sekretara unutrašnjih poslova općina: Gospić, Zadar, Split i Šibenik s Ministrom unutrašnjih poslova u Zagrebu. Donesena odluka da se preuzme arsenale pričuvnog oružja iz pobunjenih općina,

17. kolovoza 1990., policijski specijalci iz zadarskog MUP-a uspjeli su odnijeti količinu automatskog oružja iz benkovačke policijske stanice, dok ova nakana propada u Obrovcu i Kninu intervencijom lokalnog srpskog građanstva. Oružje iz arsenala u Obrovcu i Kninu podijeljeno je lokalnim Srbima, te nastaju prve barikade po lokalnim cestama. U 18 sati Radio Knin prenio je vijest da je proglašeno ratno stanje odlukom Milana Babića. Ovu vijest 3 sata poslije (21 sati), Milan Babić je opovrgavao na Radio Kninu.

Bez ikakve ovlasti i bez prijetnje izvana, radikalni elementi iz redova lokalnih Srba okrenuli su se terorizmu, izvršivši zaprečivanje prometnica i oružanu pobunu u okolici Knina u središnjem dijelu Hrvatske (tzv. balvan revoluciju) sredinom kolovoza 1990. godine, te su započeli proces stvaranja nove paradržave, i paralelno pokrenuli postupak njezina pripajanja Srbiji, kako bi ostvarili temeljni cilj tadašnje srpske, zapravo velikosrpske, politike da svi Srbi žive u jednoj državi.

Usporedno s podizanjem barikada, Srpsko nacionalno vijeće najavilo je da će raspisati referendum o autonomiji Krajine. "Zakonom o državnim praznicima Republike Srpske Krajine" 17. kolovoza, dan kada je počela oružana pobuna Srba u Hrvatskoj, proglašen je "državnim praznikom RSK - Danom ustanka srpskog naroda".

24. kolovoza 1990: Na izvanrednom zasjedanju Hrvatski sabor je donio Rezoluciju o zaštiti manjinskih prava u RH, kao i o zaštiti ustavnog poretka. Umjesto dotadašnjeg predstavnika SRH u saveznom Predsjedništvu Stipe Šuvara, odlukom Sabora RH na tu dužnost imenuje se Stjepan Mesić kao novi predstavnik RH. Na upražnjeno mjesto predsjednika Vlade RH dolazi Josip Manolić.

- Predsjednik Tuđman, preko posrednika Borisava Jovića kojeg je sreo na zasjedanju proširenog sastava Predsjedništva SFRJ, traži razgovor sa Slobodanom Miloševićem.

27. kolovoza 1990. napad na međunarodni vlak kod Knina;

28. kolovoza 1990. pobuna u policijskoj postaji u Petrinji i napadi na policijske postaje u Glini, Obrovcu i drugdje;

27. kolovoza 1990: U Splitu je dr. Franjo Tuđman otvorio XV. europsko atletsko prvenstvo.

30. kolovoza 1990: Ustavni sud RH poništio je odluke SO Knin, Benkovac, Obrovac, Donji Lapac, Glina, Vojnić, Dvor i Gračac o osnivanju zajednice općina „Sjeverna Dalmacija i Lika“.

3. rujna 1990 predsjednik SO Split Onesin Cvitan i po toj funkciji ujedno i predsjednik Zajednice općina Dalmacije pozvao je sve predsjednike SO općina Dalmacije, od Dubrovnika do Knina. Tema sastanka: turistički rezultati Dalmacije u kontestu balvan revolucije.

Došli su svi predsjednici SO općina osim Milana Babića, predsjednik SO Knin.

On je poslao predsjednik Skupštine općine Obrovac Sergeja Veselinovića a ovi je opravdao Milana Babića na način da Babić poručio da je on Milan Babić od 27. lipnja 1990., postao predsjednikom "Zajednice općina sjeverne Dalmacije i Like".

Nije ni Veselinović neko cviče jer je u novinama u kolovozu 1991. predsjednik Skupštine općine Obrovac Sergej Veselinović je izjavio: "Mislim da su Srbi zauvijek izgubili svaki interes u hrvatskoj državi i da ga nikad više u njoj neće tražiti".

Iz principa oliti zadespet sjeo sam na solicu u prvom redu odmah do predsjednika Skupštine općine Obrovac Sergeja Veselinovića.

Uvodni govor održao je Onesin Cvitan Split, naveo da je ovo što rade Srbi terorizam,

da Split ima puno lošiji turistički rezultat. Nadalje su nastupili predsjednici SO općina Dubrovnik, Metković, Ploče, Imotski, Makarska, Omiš, Trogir, Šibenik, Zadar a ja sam odlučio da ću se javiti iza predsjednik Skupštine općine Obrovac Sergeja Veselinovića. Svo vrijeme sam pratio koje je pisao bilješke očekujući da će ih pisati ćirilicom koju sam ja učio u trećem razredu osnovne škole to jest 1969 ali trideset godina je puno i bio sam je zaboravio. Ali on je vodio bilješke latinicom.

Javio se Sergej Veselinović, govorio kako Hrvatska postaje ustaška, da su vlasti uskratili sredstva za nerazvijene, da nemaju tekuće vode, da im je uskraćeno korištenje ćirilice i itd.

Kad sam izašao za govornicu počeo sam pitat Veselinovića retirička pitanja na koja ne očekujem odgovore:

Kao prvo, lažeš Veselinoviću, tužiš se na uskraćivanje prava na ćirilicu a bilješke pišeš latinicom jer ti je lakše a ne zato jer ti je ukraćeno?

Kao drugo, je li Hrvati u Obrovcu imaju tekuću vodu a Srbi nemaju jer kako ja mislim da voda ne teče putem nacionalnih cjevovoda nego ne teče jer nemaju cjevovoda?

I kao zadnje: Predložiti ću Vladi RH da nam od sredstava od Fonda za nerazvijene uplati upola smanjen turistički promet baš radi nerazvijenih i njihove balvan revolucije. Ostale kolege zapljeskaju a Sergej Veselinović napusti skup.

Kad smo završili, i otišli na piće, Onesin Cvitan sjedne do mene i zapita me: Tonči, ti si Blaćanin, je li?

Potvrдно mu odgovorim a on mi počne priču o mudrosti i snalažljivosti Blaćana kroz priču njegove prethodnice Gordana Kosanović (1987.–1990.)

Dakle njoj kad je bila predsjednica SO Split dođe jedan dan sveučilišni profesor Franko Bačić iz Blata i rekne joj: On i supruga isto profesorica sa dvoje djece su podstanari i već 15 godina čekaju da im grad Split riješi pitanje društvenog stana sa pravom korištenja. Gordana Kosanović mu rekne da mora provjeriti kod Komisije za stambeno zbrinjavanje i neka svrati za 15-tak dana pa da će mu reći odgovor.

Kad sutradan eto opet sveučilišni profesor Franko Bačić ispred njezina ureda i ona mu ponovi: Jučer sam Vam rekla neka svratite za 15-tak dana pa da će Vam reći odgovor.

Opet sutradan opet sveučilišni profesor Franko Bačić ispred njezina ureda. Kosanović pozove predsjednika Komisije za stambeno zbrinjavanje i rekne mu: Je li želiš da napravim samoubojstvo? Ako ne želiš, onda mi donesi Rješenje društvenog stana za obitelj sveučilišnog profesora Franka Bačića. I Franko Bačić u roku od tri dana dobije stan a gradonačelnica ne izvrši samoubojstvo. A Onesin Cvitan da su Blaćani mudri i snalažljivi.

6.rujna 1990 ugovoreni sastanci u Zagrebu sa:

Hrvatska vodoprivreda, sa ministarom vodoprivrede Brankom Bergmanom.

Tema:

Raspisivanje javnog natječaja Završetak Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka.

Postignut dogovor:

1. Skupština općine Korčula će raspisati javni natječaj Završetak Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka.
2. Skupština općine Korčule će donjeti odluku po kojoj će svi vlasnici vodomjera za vodu plaćati 10 novih jugodinara što je bilo 1,43 DEM po kubnom metru vode (1000 litara) kao novčana sredstva za vraćanje kredita za financiranje projekta.
3. Hrvatska vodoprivreda će jamčiti i izdati garanciju za projekt.

Navečer sam se u Središnjici HDZ-a, Savska 16 našao sa Josipom Manolićem, Pericom Jurićem, Nevenom Juricom i Žarkom Domjanom sa temom da OO HDZ Korčula moli za profesionalnog tajnika kojeg će financirati Središnjica. Predložio sam Lenka Salečića, dipl.iur, Smokvičanin. Manolić me je zapitao: Kako funkcionira izborna koalicija HDZ sa SKH-SDP-om na općini Korčula? Za sada odlično a kako će dalje vidit ćemo, odgovorih. Manolić mi obeća da će riješenje tajnika biti ubrzo riješeno. Nažalost, nakon nešto vremena jave mi da Lenko Salečić zapravo nije dipl.iur, propalo.

Sutradan 7.rujna 1990 ugovoren sastanak Hrvatske ceste, Vončinina ulica 3, sudionici Ljubomir Trgo, tajnik i Miloš Pecotić dipl.ing, Smokvičanin.

Teme:

1. Cesta Kneže-Blatko polje kao osnova za Završetak Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka
2. Zaobilaznica Viganj i nastavak zaobilaznice Orebić do spoja Stankovci.
3. Zaobilaznica Čara-Smokvica-Blato.
4. Zaobilaznica Vela Luka.
5. Rekonstrukcija Pelješke ceste.

Postignuti dogovori:

1. Cesta Kneže-Blatko polje kao osnova za Završetak Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka-odmah će se dati izraditi projekt.
2. Zaobilaznica Viganj i nastavak zaobilaznice Orebić do spoja Stankovci-za zaobilaznicu Viganj, projekt izrađen, parcijalno već izvede, nadograditi projekt po pitanju zaštite od odrena i oborinskih voda, i dati u izradu projekt nastavak zaobilaznice Orebić do spoja Stankovci.
3. Zaobilaznica Čara-Smokvica-Blato- dati u izradu projekt.
4. Zaobilaznica Vela Luka dati u izradu projekt.
5. Rekonstrukcija Pelješke ceste-u izradi je projekt i prema preliniminarnim projekcijama duljina trase Orebić-Ston bit će kraća 7 kilometara.

Hvala tajniče Trgo a Ti Miloše Pecotiću prati rokove jer ako ne budeš bit će zaje... kad dođeš doma.

7. rujna 1990: Ministar unutarnjih poslova RH, Josip Boljkovac, letkom tiskanim

latiničnim i ćirilničnim pismom poziva građane Knina i drugih područja koji su „narušili suverenitet i teritorijalnu cjelovitost Republike Hrvatske“ na „obustavu svih radnji koji-ma se narušava ustavno-pravni poredak i ugrožava javni red i mir“ te da „najkasnije do 11. rujna u 12.00 sati vrate“ oružje i municiju“

11. rujna 1990 sazivam sjednicu Savjeta prva sjednica Savjeta za narodnu obranu, u sastavu:

1. Predsjednik Savjeta Tonči Gavranić Gamulin
2. predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović
3. Tonči Bosnić Čorko-izabrani odbornik SO Korčula
4. Denis Zlokić-izabrani odbornik SO Korčula
5. Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu
6. Marko Mujan-zapovjednik Teritorijalne obrane
7. Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636
8. Branko Puljizević, zapovjednik PU Dubrovnik-prvi put pozvan
9. Mirko Pecotić-sekretar općinskog sekretarijata MUP-a
10. Dražen Tomić, inspektor za zaštitu ustavnog poretka
11. Ivica Padovan – Brigela, vatrogasni zapovjednik
12. Tonči Oreb, zapovjednik Civilne zaštite

Dnevni red:

1. Informacija o političko-sigurnoj situaciji u općini Korčula i RH- Tonči Gavranić
2. Informacija o oružju TO Korčula-Marko Mujan
3. Popuna pričuvnih vojnih rezervi-Drago Šain
4. Stanje sigurnosti na općini Korčula- Branko Puljizević, Mirko Pecotić i Dražen Tomić
5. Stanje robnih rezervi na općini Korčula- predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović
6. Informacija o protupožarnoj situaciji- Ivica Padovan – Brigela i Tonči Oreb
7. Razno

Provedene iscpne rasprave i doneseni slijedeći zakljuci:

1. Zadužuje se predsjednik SO Korčula i predsjednik Savjeta Tonči Gavranić da u koordinaciji sa republičkim intitucijama nađe rješenje da se oružje TO Korčula vrati iz skladišta VP 6636, zahtjev nije podržao Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636 Korčula
2. Zadužuje se Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu za popunu pričuvnog sastava Policije Korčula, vatrogasaca i TO Korčula- zahtjev nije podržao Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636 Korčula jer smatra da treba kao prioritarno popunjavati vojne rezerve.
3. Zadužuje se predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović da se robne rezerve na općini Korčula redovno znavljaju.
4. Prihvaća se Izvještaj o Stanju sigurnosti na općini Korčula.

5. Prihvaća se Informacija o protupožarnoj situaciji na općini Korčula i zadužuje predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović da putem općinskog proračuna, Vatrogasne zajednice RH i Robnih rezervi RH osiguraju barem tri vatrogasne cisterne.

Po završetku sjednice savjeta kontaktirao sa komandanta TO Dalmacije Antu Marinova za povrat oružja TO Korčula vrati iz skladišta VP 6636 u sigurna skladišta TO Korčula u firmama Radež-Blato i Inkobrod Korčula. Rekao mi je da on ništa ne može i neka se obratim POJER Đuri, kontraadmiralu JNA, Hrvatu, načelniku Operativno-planskog odsjeka Komande VPO Šibenik, načelnik komandant VPS-a u Šibenik. Zvao sam Pojera da nam vrati oduzeto oružje TO Korčula koje je kupio narod Korčule za vlastitu samoobranu i da vrati iz skladišta VP 6636 Korčula u sigurna skladišta TO Korčula u firmama Radež-Blato i Inkobrod Korčula. Rekao mi je da to je odluka politike a ne njega i kad politika donese drugačiju odluku da će je on ispoštovati.

Sazivam sjednicu skupštine općine Korčula za petak, 14 rujna 1990 i predložim slijedeći Dnevni red:

1. Odbornička pitanja
2. Prijedlog odluke o izboru predsjednika VUR općine Korčula
3. Prijedlog Odluke o raspisivanju javnog natječaja Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka.
4. Prijedlog Odluke općine Korčule za povećanje cijene po kojoj će svi vlasnici vodomjera za vodu plaćati 10 novih jugodinara što je bilo 1,43 DEM po kubnom metru vode (1000 litara) kao novčana sredstva za vraćanje kredita za financiranje projekta.
5. Prijedlog Odluke o imenovanju izbornog povjerenstva za na javnog natječaja Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka.
6. Informacija predsjednika općine Korčula o sastanak Hrvatske ceste, sa Ljubomir Trgo, tajnik HC i projektant Miloš Pecotić dipl.ing, Smokvičanin i donesenim zakljucima.
 - a. Cesta Kneže-Blatko polje kao osnova za Završetak Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka- odmah će se dati izraditi projekt.
 - b. Zaobilaznica Viganj i nastavak zaobilaznice Orebić do spoja Stankovci- za zaobilaznicu Viganj, projekt izrađen, parcijalno već izvede, nadograditi projekt po pitanju zaštite od odrena i oborinskih voda, i dati u izradu projekt nastavak zaobilaznice Orebić do spoja Stankovci.
 - c. Zaobilaznica Čara-Smokvica-Blato- dati u izradu projekt.
 - d. Zaobilaznica Vela Luka dati u izradu projekt.
 - e. Rekonstrukcija Pelješke ceste-u izradi je projekt i prema

preliminarnim projekcijama duljina trase Orebić-Ston bit će kraća 7 kilometara.

7. Informacija predsjednika općine Korčula o sjednicu Savjeta prva sjednica Savjeta za narodnu obranu i donesenim zaključcima:
 - a. Zadužuje se predsjednik SO Korčula i predsjednik Savjeta Tonči Gavranić da u koordinaciji sa republičkim institucijama nađe rješenje da se oružje TO Korčula vrati iz skladišta VP 6636, zahtjev nije podržao Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636 Korčula
 - b. Zadužuje se Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu za popunu pričuvnog sastava Policije Korčula, vatrogasaca i TO Korčula- zahtjev nije podržao Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636 Korčula jer smatra da treba kao prioritetno popunjavati vojne rezerve.
 - c. Zadužuje se predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović da se robne rezerve na općini Korčula redovno zadržavaju.
 - d. Prihvaća se Izvještaj o Stanju sigurnosti na općini Korčula.
 - e. Prihvaća se Informacija o protupožarnoj situaciji na općini Korčula i zadužuje predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović da putem općinskog proračuna, Vatrogasne zajednice RH i Robnih rezervi RH osiguraju barem tri vatrogasne cisterne.

Rasprava je bila "burna i žestoka, dakle uobičajena", svi prijedlozi odluka su prihvaćene većinom glasova. Tako je za predsjednika VUR-a općine Korčula biti izabran dotadašnji zamjenik Ivo Bačić Fratrić i po funkciji postaje član Predsjedništva SO Korčula, umjesto Zdenke Andrijić koja odlazi u Zagreb. Dosta sporova bilo je kod odluke Odluke o imenovanju izbornog povjerenstva za na javnog natječaja Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka ali je prihvaćen većinom glasova prijedlog:

- a. Tonči Gavranić, dipl.ing predsjednik SO Korčula
- b. Petar Franulović, dipl.oec predsjednik IV SO Korčule
- c. Jure Srhoj, dipl. iur., direktor N-P-K-L vodovoda
- d. Mirko Duhović, dipl.ing i predsjednik OO SIŽ-za ceste općine Korčula
- e. Tonči Žanetić, dipl.ing. , član IVSO Korčula i direktor Grebena Vela Luka
- f. Slavko Pavličić, dipl.oec , član IVSO Korčula i financijski Partizanske veze

Tri inženjera vodit će projekt po pitanjima tehničko-tehnološkim a dvoje ekonomista i pravnik po pitanjima ekonomsko-financijskim i pravnim pitanjima.

Odluka o o raspisivanju javnog natječaja Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka, objavljena je u Službenom glasniku općine Korčula, u Narodnim novinama i Slobodnoj Dalmaciji.

14. rujna 1990: Na skupu SDS-a u Krnjaku (kod Karlovca) dr. Jovan Rašković najavio je, u slučaju da dođe do konfederacije, osnivanje nove „samostalne države Krajine“ koja će imati više od 3 milijuna stanovnika.

18. rujna 1990: Adil Zulfikarpašić i Muhamed Filipović zvan Tunjo pokušavaju nasilno preuzeti SDA od Alije Izetbegovića tvrdnjama da SDA skreće u fundamentalizam. Izetbegović uspijeva zadržati potpuni nadzor nad strankom.

19. rujna 1990: Skupština SR BiH opredijelila se za federativnu Jugoslaviju.

26. rujna 1990: Srbi s područja Petrinje, Siska, Pakraca i Srba počinju višednevne provokacije i nasilno obustavljaju promet na tom području.

28. rujna 1990: Skupština SR Srbije prihvatila je novi Ustav kojim je SR Srbija definirana kao demokratska država svih svojih građana. Obje autonomne pokrajine izgubile su dotadašnji status i potpuno su teritorijalno integrirane u Srbiju, u skladu s velikosrpskim ambicijama. Predstavnici pokrajina ostali su u saveznom Predsjedništvu i dalje svaki sa svojim glasom.

29. rujna 1990: Ante Marković, savezni premijer, osniva vlastitu političku stranku - „Savez reformskih snaga Jugoslavije“.

30. rujna 1990: „SNV“ je, temeljem rezultata provedenog referenduma, utvrdio da se „srpski narod izjasnio za srpsku autonomiju na etničkim i istorijskim teritorijama na kojima živi, a koje se nalaze unutar sadašnjih granica Republike Hrvatske kao federalne jedinice SFRJ“.

Listopad je mjesec u kojem se „budi“ srpska pobuna u RH. Lokalni ekstremni Srbi, potpomognuti „dobrovoljcima“ iz Srbije, naoružavaju se oružjem dobivenim od JNA i iz policijskih pričuva. Nasilno suprotstavljanje hrvatskim vlastima događa se na područjima Knina, Bukovice, Petrinje, Dvora na Uni, Gline, Obrovca, Srba, Gračaca. Zatvaraju se cestovne i željezničke komunikacije iz Dalmacije prema Zagrebu koje vode preko kninskog područja kao i preko unskog područja gdje je pruga više puta minirana.

1. listopada 1990: „Srpsko nacionalno vijeće“ u RH donosi odluku o proglašenju „Srpske autonomne oblasti (SAO) Krajina“. Srbi blokiraju promet na prometnicama oko Knina.

Na marginama sastanka UN-a, Borisav Jović je održao sastanak s predsjednikom SAD-a Georgeom Bushom koji je rekao da "želi da podvuče da SAD pružaju punu podršku jedinstvu, nezavisnosti, teritorijalnom integritetu Jugoslavije i političkim i ekonomskim reformama vlade Jugoslavije“.

2. listopada: Održana je sjednica Predsjedništva SFRJ na kojoj je donesena odluka o preuzimanju, od SSNO-a, sustava zapovijedanja TO Slovenije. Također je doneseno naređenje kojim se traži da „Hrvatska prestane da maltretira Srbe specijalnom policijom na Baniji i da pusti pritvorene“.

- Borisav Jović prima „30-ak najuglednijih Srba iz Hrvatske koji tvrde da je oružani sukob između Srba i hrvatske vlasti na pomolu“.

3. listopada 1990: Predsjedništva Republike Hrvatske i Republike Slovenije predlažu saveznom Predsjedništvu konfederalni model uređenja jugoslavenske

zajednice.

- Tijekom razgovora s Borisavom Jovićem, Veljko Kadijević iznosi da, s ciljem rješavanja krize u SFRJ, „treba maknuti samo sto ljudi i sve će biti u redu. Vojska, za slučaj potrebe, sprema takve planove“.

4. listopada 1990: JNA naređuje izuzimanje svog oružja TO koje se već nalazilo u posjedu JNA i preostalog u posjedu TO Hrvatske i Slovenije. U Sloveniji je svega oko 40% sredstava izuzeto dok je u Hrvatskoj, velika većina izuzeta od TO već u svibnju, a prije primopredaje vlasti.

- Slovenski parlament poništava 27 saveznih zakona na slovenskom teritoriju.

- Nakon održane sjednice Predsjedništva SFRJ, predsjednik Tuđman prigovara Borisavu Joviću, na sastanku održanom u Jovićevu uredu, „da ono što ja i Milošević radimo (misli na pobune Srba u Krajini) vodi ka građanskom ratu i razbijanju zemlje i da ćemo mi u Srbiji snositi istorijsku odgovornost“. Tuđman predlaže organiziranje sastanka s Jovićem i Miloševićem jer od sastanka tih osoba ovisi sudbina Jugoslavije.

5. listopada 1990: Milošević prihvaća Tuđmanov prijedlog, ali na inzistiranje Borisava Jovića ipak odustaje od organiziranja sastanka.

8. listopada 1990 sastao sam se u Potomlju sa predsjednikom SO Dubrovnik Perom Poljanićem, na moj zahtjev (Pero Poljanić je inače Pelješčanin iz Trstenika) i sa prijedlogom da malo raspravimo o Pelješkoj cesti. Ja sam mu rekao da sam 7. rujna 1990 imao sastanak sa Hrvatskim cestama sa Ljubomirom Trgo, tajnikom i Milošem Pecotićem dipl.ing, Smokvičaninom. Budući da općini Korčuli od Pelješca pripada od Lovišta do Mokala (cca 20 km) većina Pelješke ceste pripada općini Dubrovnik od Mokala do prijelaza Doli. Trgo mi je rekao:

1. Zaobilaznica Viganj i nastavak zaobilaznice Orebić do spoja Stankovci-za zaobilaznicu Viganj, projekt izrađen, parcijalno već izvede, nadograditi projekt po pitanju zaštite od odrena i oborinskih voda, i dati u izradu projekt nastavak zaobilaznice Orebić do spoja Stankovci.
2. Rekonstrukcija Pelješke ceste-u izradi je projekt i prema preliniminarnim projekcijama duljina trase Orebić-Ston bit će kraća 7 kilometara.

Zamolio sam Poljanića da i on izvrši dodatni pritisak i ubrzavanje tih projekata. Rekao sam mu još da ki pravi Pelješčanin bi učinio sve da se cesta preko Pelješca top uredi da svi Pelješčani koji žive i rade u Dubrovniku mogu radit u Dubrovniku ali živit na Pelješcu kad bi ujutro potrošilo uru do Dubrovnika i popodne uru za doma umisto tadašnjih dvi i po ure u jednom smjeru. Imao sam dojam da Peru to ne zanima nego ga zanimaju žrtve komunističkog terora na Daksi i jamom Vranine i Šibalove noge u Veloj Luci i za to optužuje komuniste i partizane sa otoka Korčule. Na to sam mu odgovorio: Nitko od mojih nije bio ni komunista ni partizan, ma ni ustaša niti izdajnik u korist talijanskih i njemačkih fašista i nemam potrebe ni želje nikome se ispričavat. Tebi, braćo Kordi preporučam ono što sam ovo lito preporučio rektoru Pravnog

fakulteta dr Zvonimiru Šeparoviću čijeg su brata Dušana Šeparovića Burćinu "komunisti i partizani" bacili žive u jamu Paklenica, zajedno sa braćom Petra Sardelića Fire, Mirka Sardelića Fire: Zvonko, profesor si na Pravnom fakultetu, potpresjednik si Svjetskog viktimološkog društva, Marin Cetinić Bonasera (Blato na Korčuli, 2.3. 1915 — 14.6.1996, sekretar KK SKOJ-a i član KK KPH jedan je od organizatora ustanka i borbe protiv talijanskih okupatora na Korčuli) je živ u Beogradu, i ovo lito dohodi je i bio doma, u Korčuli i Blatu, zar ti je teško napisat krivičnu prijavu za poznatog ti ubojicu brata. Doduše, u Blatu ima i živih svjedoka i spomen ploča u obliku slova H koju su Blačani podigli u predjelju Hotina 1954 i na ploči pišu imena partizana koje su Talijanski fašisti ubili 13.8.1943, 47 dana prije pada i kapitulacije Italije a onda su partizani 3 dana kasnije, na sv. Roka 16.8.1943 na kupanju u Prigradici i odveli i bacili žive u jamu Paklenica. Razlog izdaja okupatorima Talijanskim fašistima. Doduše, možda sam malo subjektivan jer je na ploči ime Petar Bačić Baćac, brat od moje babe Mare koja me odgojila jer mat i otac su radili pa nisu mogli. Danas 35 godina poslije, nitko nije digao kaznenu prijavu protiv Marina Cetinića Bonasere (a sada više ni neće jer je umro 1996) a zemni ostaci trojice Blačana, braće Petra i Mirka Sardelića Fire i Dušana Šeparovića Burćina, ekshumirani su tek krajem 2011. godine????

8. listopada 1990: Savezni sekretar za narodnu obranu general Veljko Kadijević izdaje naredbu kojom zabranjuje svako političko organiziranje u JNA.

10. listopada: Na sjednici Predsjedništva SFRJ u proširenom sastavu, Slovenija i Hrvatska su podržale koncept konfederacije, Srbija i Crna Gora podržavaju koncept čiste federacije, dok Makedonija i BiH nude „nešto između“. Slobodan Milošević izjavljuje „da se uopšte ne može razgovarati o tome da srpski narod živi podeljen u više država.“

11. listopada 1990: Radnici novosadske tvrtke „Naftagas“ „preuzeli“ su Inine benzinske crpke u Kninu i Kistanjama.

12. listopada 1990: Borisav Jović dobio je „potpuno pouzdanu i proverenu informaciju“ o stajalištima i namjerama hrvatskoga političkog vodstva, odnosno HDZ-a. Informacija govori o razradi plana od strane „Vrhovništva Hrvatske“ kojim se želi učvrstiti savez sa Slovenijom, plana o razbijanju JNA i organiziranju oružanih snaga, za što je zadužen Martin Špegelj. Polazišne točke plana i jesu „Špegeljeve procjene“ o nesposobnosti JNA da „izvede briljantnu operaciju poput vojne intervencije u Poljskoj“. „Franjo Tuđman je u sve ovo još ugradio politiku tzv. cik-cak linije čija je suština stalno optuživanje Beograda, JNA i Srba da su scenaristi razbijanja Jugoslavije, kako bi se time Armija dovela u poziciju da se „ona boji nas a ne mi nje“.

16. listopada 1990: Održana je sjednica Predsjedništva SFRJ na kojoj su Hrvatska i Slovenija nastavile konfederalni model organiziranja buduće zajednice. Srpskom i crnogorskom o federalnom modelu uređenja Jugoslavije priklonili su se predstavnici BiH i Makedonije u federalnoj Jugoslaviji ostanu Slovenija i Hrvatska. Dodatno su Srbija i Crna Gora tražile „ponovnu podjelu teritorija onih republika koje

žele otcepljenje, na etničkim principima“.Prihvaćen je i referat Borisava Jovića koji će, umjesto 17. listopada, održati 21. listopada u Saveznoj skupštini.

- Na glavni zagrebački trg vraćen je spomenik banu Josipu Jelačiću, uklonjen nakon završetka 2. svjetskog rata. Trg ponovno dobiva stari naziv: Trg bana Josipa Jelačića. 19. listopada 1990: Usprkos srbijanskim namjerama da proglašavanje Stjepana Mesića članom Saveznog predsjedništva na što duži rok spriječe, on je ipak, na sjednici Savezne skupštine, postao članom Predsjedništva SFRJ, i to potpredsjednik.

21.listopada 1990 slavim svoj 31 rojendan, tajnica Tanja mi priredila malu zakusku, pozvala Velebit Veršića sa klapom Revelin i uistinu lipi dan za užitak. Inače da ne zaboravim, kratko o tajnici Tanji Vlahušić, tajnici koju sam zadržao jer je bila vrlo vrijedna i što bi Blaćani rekli žvelta (brza) i bila je u pravom smislu tajnica jer ni volila čakule i ogovaranja.Ona je bila sekretarica Dušanu Kalogjeri, mom prethodniku i vrlo ga je cijenila i uvažavala. Stalno mi se činilo da svaki moj potez i riječ komparira kako bi to Dušan bio izveo. Kad sam prestao bit predsjednik nova Korčulanska vlast dr. Lakić i profesor Buzolić su je makli, a kćerka joj je bila u Zagrebu i zamolila me je li joj mogu pomoći i pomogao sam joj na način da sam zamolio mog prijatelja direktora INFORMATORA Zagreb Ivu Burića da je zaposli, ako može u računostvo, to joj je struka a ako ne može to onda čistačica ili bilo što.Onda se dugooo nismo ni čuli ni vidjeli i onda na promociji knjige Dušana Kalogjere, 22.08.2021, Knjiga Dušana Kalogjere "Na putu bez povratka / On The Road Of No Return", u kojoj piše o Hrvatskom klubu "Dalmacija-Sydney", po pozivu Dušana bio sam na promociji sa ženom Burmas-Gavranić Daria. Tamo je bila i moja tajnica Tanja i Dušan je i nju kao bivšu sekretaricu pozvao na promociju ali kasnije na tratamenat na terasi hotela Korčula. Tada je sebe postavio na glavu stola, moju ženu na jednu livu stranu od njega a Tanju na desnu a mene do žene, uz komentar da „uvik uživa u društvu lipih žena“. Tanja ga je zapitala: Komu je bilo teže, Tebi 1986-1990 ili Tončiju 1990-1993. Tada je Dušan odgovorio da je bilo Tončiju i da je razumno i maestralno vodio općinu u ratnom vrimenu i da mi je imao samo jednu zamjerku a ta je da sam krivu stranku izabra. Ja sam mu reka da 1990 nisam birao nego osnivao i da sam ki HDZ dobio i postao predsjednik i njega naslijedio a on je bio u pravoj stranci koja je izgubila.Na to je Tanja rekla da prve dane kad mi je kuhala kavu da je mislila kako bi mi stavila otrova u kavu jer sam HDZ ali kako je na kavu dolazi i Mate Botica pa nije. Glasni smjeh izazvao je znatiželju ostalih.

22. listopada 1990: U SSNO u Beogradu održan je sastanak Borisava Jovića s generalom Veljkom Kadijevićem, admiralom Stanom Brovetom, generalom Blagojem Adžićem i još nekoliko njihovih suradnika o stanju u Jugoslaviji. Razmatran je način mogućeg rješavanja krize vojnom akcijom, ako ne bude dru-gog izlaza.

23. listopada 1990: Srbijanska skupština, tajnim glasovanjem, uvodi poreze na svu robu koja u Srbiju dolazi iz Slovenije i Hrvatske. Kako tvrdi Borisav Jović, „to je korak

dalje ka raspadu zemlje“.

- Na vojnoj vježbi, održanoj na poligonu „Krivolak“ u Makedoniji, general Kadijević tvrdi, u razgovoru s Borisavom Jovićem, da je „vojni tužilac pripremio detaljnu dokumentaciju za pokretanje postupka protiv generala Špegelja“.

25. listopada 1990: Predsjedništvo RH polaže nade u strpljivu i miroljubivu politiku te ističe da ona već daje pozitivne rezultate.

26. listopada 1990: Tijekom razgovora sa Slobodanom Miloševićem Borisav Jović prenosi gledišta i namjere vojnog vrha prema Hrvatskoj i Sloveniji. Milošević predlaže da se „akcija preduzme što pre, ali samo prema Hrvatskoj, da Sloveniju ostavimo na miru, i to u Hrvatskoj samo tamo gdje žive Srbi, ako do sukoba dođe, a doći će“.

31. listopada 1990: Hrvoje Šarinić, šef Ureda predsjednika RH Franje Tuđmana, brzojavom obavještava umirovljenog admirala Branka Mamulu o Tuđmanovoj molbi za održavanjem zajedničkog sastanka. Mamula je poziv odbio.

1 studenoga 1990 Svi sveti i 2 studenoga Dušni dan (po Blajsku Dan mrtvih) uobičajeno polažem vjenac na krvave ruže za 372 poginula Blaćanina i Blajke od strane okupatorskih fašističkih Italije i Njemačke i njihovih saveznika ustaša i domobrana i domaćih izdajnika. Naravno i na grobove mojih djedova i baka Gavranić Gamulin i Sokol Rabadan.

Dana 3. studenoga 1990. SKH-SDP mijenja ime u SDP (Stranka demokratskih promjena).

12 studenoga 1990: Održan je prvi krug višestranačkih izbora u Makedoniji.

14. studenog 1990 je isteklo 60 dana a na raspisani javni natječaj Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka su se javili dvije firme:

- Aquaterm poduzeće čija je djelatnost izvođenje građevinskih radova u niskogradnji-Karlovačka
- SWIETELSKY” , glavni grad Gornje Austrije, Linz

ali nisu dostavili bankovne garancije ni za avans ni za dobro izvršen posao. Natječaj je poništen ali je raspisan novi, članovima je sugerirano da pozovu poslovne partnere od povjerenja da se jave na natječaj sa rokom predaje ponude i svih traženih dokumenata do 15. siječnja 1991 godine. Ja sam pozvao direktora splitskog Brodomerkura Antu Leticu da preda ponudu i dogovorili smo se da sutra popodne 16.11., petak čekam trajekt i da ćemo uz večeru razgovarati. Zamolio me da bude i predsjednik IVSO Korčula Petar Franulović, bivši direktor Grebena što sam mu i potvrdio. Letica mi još reče da večeru rezerviram u restoranu „Sunce“ za njega, Krasnog Bašića i Nediljka Čarića i da on plaća a ja rekнем da očito nije tamo bio i da je restoran devastiran i ne radi. Da ćemo radnu večeru održati u restoranu „Doma umirovljenika Vela Luka“ i smještaj i noćenje kao što ja kad sam u Splitu noćim u

Domu umirovljenika Spinčićeva ulica ispod KBC Fitule. Može Tonči, nasmije se i pozdravi. Nazovem prijatelja Damira Marinovića, objasnim mu situaciju i rezerviram restoran i večeru za 19,30 i noćenje u tri sobe za goste, plaća splitski Brodomer kur a ako ne platu onda općina. Rekнем predsjedniku IVSO Korčula Petru Franuloviću koga sam kontaktira i tko dolazi, i da je Ante molio i da on bude, što Petar prihvati. Rekнем mu jednu svoju zamisao: U natječaju je širenje i kopanje ceste za cjevovod ali nije i da se cesta asfaltira i nije da MZ Čara kojoj Babina pripada kao KO Čara zahtjeva da se probije cesta od Babine do iznad Čare. Moj prijedlog je da Anti Letici rekнемo da smo falili jer u budget price (budžetkoj cijeni) od 23 milijuna DEM nismo ovo naveli da se cesta asfaltira i nije da se probije cesta od Babine do iznad Čare, pa da ćemo poništiti natječaj. A onda ćemo ponuditi da on u ponudi od 23 milijuna DEM ponudi da će asfaltirati cestu koju iskasapi od Kneža do Blatkog polja i da će probiti cestu-šumsku cestu od Babine do iznad Čare GRATIS ako dobije ponudu. Sutradan naveče dočekamo ja i Petar goste, prvo na piće u Korkiry a onda na radnu večeru i nakon obavljenih razgovora Ante Letica rekne da će poslati ponudu od 22,8 milijuna DEM uz napomenu da će asfaltirati cestu koju iskasapi od Kneža do Blatkog polja i da će probiti cestu-šumsku cestu od Babine do iznad Čare GRATIS i da će nam pronaći jednog njemu poznatog partnera iz Ljubljane kao investitora-kreditora financijera. Rastanemo se u prijateljskom tonu. A sjeti sam se, kako znam budžetsku cijenu od 23 milijuna DEM? Rekao mi je projektant iz Hrvatskih voda vodno područje Split, dipl. Ing Tomislav Ramljak, prijatelj.

18. studenoga 1990: Održani su višestranački izbori u BiH. Najveći broj zastupnika dobile su nacionalne stranke: SDA 86 (35 posto glasova), SDS BiH 72 (29 posto glasova), a HDZ 44 zastupnička mjesta (sa 18 posto glasova). SK BiH dobio je 6 posto glasova. Od sedam članova Predsjedništva, SDA je dobila 3 člana: Fikreta Abdića, Aliju Izetbegovića i Ejupa Ganića, HDZ je dobio 2 člana: Stjepana Ključića i Franju Borasa, kao i SDS BiH: Nikolu Koljevića i Biljanu Plavšić.

19. studenoga 1990: U beogradskom „Sava-centru“ osnovan je „Savez komunista-Pokret za Jugoslaviju“ (SK-PJ) čiji su članovi uglavnom umirovljeni i aktivni pripadnici JNA. Vodeći su ljudi SK-PJ:

- generali i admirali: Branko Mamula, Veljko Kadijević, Stevan Mirković (koji je javno preuzeo ulogu organizatora), Perunčić, Mile Babić, Vojo Radović, Žika Mirčetić, Aleksandar Vasiljević, Blagoje Adžić, Andrija Rašeta, Simeon Tumanov, Jovan Popović, Brana Kuzmanović, Radojica Nenezić, Dušan Pekić, Todor Vračarević, Milosav Đorđević te

- pukovnici: Boško Todorović, Dušan Vilić, Slobodan Rakočević (poznat iz afera „Opera“ i „Labrador“).

Za predsjednika SK-PJ izabran je Dragan Atanasovski.

Tajnik jugoslavenskog odbora SK-PJ je Vukota Popović, dok je predsjednica Koordinacijskog odbora SK-PJ za Hrvatsku Mirjana Jakelić. Predsjednik SK-PJ za BiH je Gajo Sekulić.

Značajnu ulogu u stvaranju SK-PJ imala je Mirjana Marković, članica užeg rukovodstva SK-PJ gotovo od početka, supruga Slobodana Miloševića. Upravo je njezinim djelovanjem, poslije, ujedinjenjem 14 manjih stranaka uključujući i SK-PJ, organizirana nova politička stranka u Srbiji: JUL (Jugoslovenska udružena levica). Branko Mamula je, prema svjedočenju Nijaza Durakovića aktivno radio na kolektivnom učlanjivanju SK BiH u SK-PJ.

22. studenoga 1990: U Novom Marofu (Slovenija) održan je susret slovenskog i hrvatskog predsjednika na kojem su dogovorene aktivnosti na zajedničkom putu osamostaljivanja.

22. studenog 1990, četvrtak sjednica skuštine općine Korčula i sa slijedećim dnevnim redom:

1. Odbornička pitanja
2. Prijedlog odluke o proračunu općine Korčula za 1991 godinu
3. Prijedlog odluke o izvršenju proračuna općine Korčula za 1991 godinu
4. Prijedlog odluke o produčenju roka za javni poziv završetka regionalnog vodovoda N-P-K-L
5. Informacije i izvještaji inspeksijskih službi općine Korčula
6. Prijedlog Odluke o imenovanju ravnatelja osnovne škole „Petra Kanavelića“ iz Korčule zbog odlaska ravnatelja u mirovinu

Nisam zaboravio u stavke proračuna uvrstiti i:

- Stavka za izdvajanje za zdravstveno osiguranje svih osoba koje zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti iz radnog odnosa (npr. svećenike, časne sestre, zatvorenike koji izađu iz zatvora dok ne zasnuju radni odnos i sl.)
- Stavka da se putem općinskog proračuna, Vatrogasne zajednice RH i Robnih rezervi RH osiguraju barem tri vatrogasne cisterne.
- Stavka za stipendije djeci poginulih vatrogasaca obiteljima Anić-požar Potirna

Interesna rasprava bila je vezana za izbor ili imenovanju ravnatelja osnovne škole „Petra Kanavelića“ iz Korčule zbog odlaska ravnatelja u mirovinu. Kako sam za sve lokalne stvari uvijek pitao mjesne zajednice tako sam i za ovo pitao predsjednika MZ Korčula Aljošu Milata za prijedlog i on je predložio Berislava Ćurkovića. Napomenuo sam mu neka pozove sve odbornike sa područja grada Korčule i čuje njihove prijedloge jer da sigurno odbornici sa područja ostalih mjesnih zajednica koji ne poznaju baš „lokalne face“ će glasati po vlastitoj savjesti a ne baš po stranačkoj stezi. I MZ Korčula je predložila prof Berislava Ćurkovića za novog ravnatelja umjesto odlazećeg Marka Farca. HDZ grada Korčule je predložio prof Marka Buzolića, predsjednika HDZ ogranak Korčule. Kako prijedlog odluke izrađuje IV SO Korčula a IV ima 7 članova, 4 člana SKH-SDP a 3 člana HDZ, IV SO Korčula je predložilo prof Berislava Ćurkovića

i nakon vrlo burne rasprave na sjednici SO Korčula i bezbroj uvreda tipa komunističko-boljševički kadar i slično (nije tako stanje umanjila ni činjenica da su sjednice skupštine prenošene putem radio-Korčule, radio-Blata i radio-Vela Luke)

većinu glasova je dobio prof Berislav Ćurković a moji blajski odbornici HDZ-ovci su mi dodali da ne samo da sam osobni vozač sekretara partije nego sam i glasao za SKH-SDP-ovog ravnatelja škole uz moju napomenu da svatko glasa po svojoj savjesti.

23. studenoga 1990: General Kadijević izvješćuje Borisava Jovića o nastavku priprema za pokretanje sudskog postupka protiv generala Špegelja kojeg namjeravaju vrlo brzo uhititi i optužiti pred vojnim sudom JNA. Operacija uhićenja Martina Špegelja, Josipa Boljkovca, Josipa Perkovića, Željka Tomljenovića, Ivana Dodika, Marjana Balabana, Gorana Pavlova, Ivana Jelića, Ante Bujasa, Ante Petrićevića, Branimira Glavaša, Ivana Merčepa, Đure Dečaka, Ivana Belanija, Franje Kovača i Vlade Šarabića nosi naziv „Štit“.

25. studenoga 1990: Održan je i drugi krug višestranačkih izbora u Makedoniji na kojima je najveći broj glasova dobila VMRO-DPMNE (37 zastupnika), dok su bivši komunisti dobili 31 zastupnika.

28. studenoga 1990: Janez Drnovšek traži, i dobiva, „suglasnost“ Srbije (koju predstavlja Borisav Jović, a temeljem nedavnog razgovora sa Slobodanom Miloševićem) za slobodan i neometan izlazak Slovenije iz sastava SFRJ ako se većina građana Slovenije na referendumu izjasni za takvu mogućnost.

29. studenoga 1990: U Zagrebu su se susreli predsjednici Tuđman i Kučan sa saveznim premijerom Markovićem. Na susretu je od Markovića zatražena depolitizacija JNA.

- U Dvoru na Uni uhićen je Željko Ražnatović Arkan sa suradnicima zbog posjedovanja veće količine automatskog oružja i četničkog znakovlja.

- CIA je, prema pisanju lista „New York Times“, iznijela prosudbu o raspadu jugoslavenske federacije u roku od 18 mjeseci.

28.11.1990, nedjelja, ja predjednik BŠK Zmaj Blato i derbi utakmica Dalmatinske lige jug protiv Hajduka Vela Luka na igralištu Moćni laz Vela Luka, sudac Suad Šoše Metković. Naravno krcato i policajaca. Uz glasnom navijanje Velolučana „Gazi, gazi toware, gazi Blaćane“ uzvraćaju navijači Zmaja Red dragonsi opet u njihovu stilu „Tre tre trese se ko u Zmaja dirne se“ i „Blajska mulad, Blajska mulad“....stalno iskri između igrača Zmaja Željka Kapora Breškija i igrača Hajduka Tabaina Koke, te u 76 minuti pri rezultatu 1:1 dođe do fizičkog obračuna njih dvojice, nalete i ostali igrači Zmaja i Hajduka, u teren uleti policajac Boško Pavić koji živi u stanu u hotelu Lipa u Blatu da razdvoji sukobljene u tuči....onda se zaleti igrač Zmaja Milun Purić i iz trka nogom u guzicu šutne policajca Boška Pavića a sudac Šoše prekine utakmicu....tada na igralište ulete i navijači Hajduka i navijači Zmaja i nastane opća tučnjava cca 15 minuta kad je policija uspjela razdvojiti i uspostaviti red...Nakon utakmice kad se policajac Boško Pavić vratio doma u stan u hotelu Lipa u Blatu, ispod stana na trgu se okupilo stotinjak navijača Zmaja i vikalo: Izađi izdajice četnički aludirajući na srpsku nacionalnost policajca Pavića. Izašao sam ispred navijača Zmaja u nadi da ćemi

pomoć autoritet predsjednika općine ali nije, uistinu nije....Čuo sam i ja da branim četnika a ja sam odgovarao da branim Blato za što manju kaznu neigranja utakmica u Blatu za što će i oni bit krivi, da zapravo kažnjavaju sami sebe...Ipak to je potrajalo pola sata, došlo je policisko pojačanje i red je napokon uspostavljen.Finale, utakmica je registrirana 3:0 za Hajduk i sa tri utakmice neigranja u Blatu, na što sam se žalio i kazna je smanjena na jednu utakmicu neigranja u Blatu. Ta situacija mi je dala inspiraciju da nazovem predsjednika Hajduka, Marka Tabaina Koku (pootac nogometaša Hajduka iz sukoba Tabaina Koke) mog prijatelja i odličnog susida na masliniku Zračvo, Veloluški konfin. Dogovorimo sastanak uprava i na sastanku predložim: Odsada, bilo da se igra u Blatu ili u Veloj Luci, kod bilo kojeg sukoba igrača razdvajaju članovi uprave a trener igrača koji je sukob započe mora ga hitno zamjenit. Iza utakmice, igrači i uprave idu zajedno, u Blatu u hotel Lipu, u Veloj Luci u hotel Korkyru i onda rečemo igračima koji su izazivali sukub: Mi ćemo ovdje formirat ring našim tjelima, tucite se dok ne zaključimo da morate u ambulantu, u Blatu u blajsku u Veloj Luci u lušku...Prijedlog je bio prihvaćen i više se ne sjećam većih sukoba igrača a navijači i dalje skandiraju pogodne uzvike ali se ni oni ne tuku...

Sazivam 30. studenog 1990 novu sjednicu Savjeta prva sjednica Savjeta za narodnu obranu, u sastavu:

1. Predsjednik Savjeta Tonči Gavranić Gamulin
2. predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović
3. Tonči Bosnić Čorko-izabrani odbornik SO Korčula
4. Denis Zlokić-izabrani odbornik SO Korčula
5. Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu
6. Marko Mujan-zapovjednik Teritorijalne obrane
7. Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636
8. Branko Puljizević, zapovjednik PU Dubrovnik-prvi put pozvan
9. Mirko Pecotić-sekretar općinskog sekretarijata MUP-a
- 10.Dražan Tomić, inspektor za zaštitu ustavnog poretka
- 11.Ivica Padovan – Brigela, vatrogasni zapovjednik
- 12.Tonči Oreb, zapovjednik Civilne zaštite

Dnevni red:

1. Informacija o političko-sigurnoj situaciji na općini Korčula i RH- Tonči Gavranić
2. Informacija o stanju u garnizonu VP 6636 u okvirima odnosa Tuđnam-Kadijević, Simeon Vučetić- komandant garnizona VP 6636
3. Popuna pričuvnih vojnih rezervi-Drago Šain
4. Stanje sigurnosti na općini Korčula- Branko Puljizević,Mirko Pecotić i Dražen Tomić. Pitam Pecotića je li to misli i na utakmicu prije dva dana??
5. Stanje robnih rezervi na općini Korčula- predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović

6. Razno

Provedene iscpne rasprave i doneseni slijedeći zakljuci:

1. Zadužuje se predsjednik SO Korčula i predsjednik Savjeta Tonči Gavranić da nastavi u koordinaciji sa republičkim intitucijama da nađe riješenje da se oružje TO Korčula vrati iz skladišta VP 6636, zahtjev ponovo nije podržao Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636 Korčula
2. Zadužuje se Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu da nastavi preraspodjelu rezervista za popunu pričuvnog sastava Policije Korčula, vatrogasaca i TO Korčula- zahtjev nije podržao Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636 Korčula jer smatra da treba kao prioritetno popunjavati vojne rezerve u ovoj situaciji.
3. Ne prihvaća se informacija o stanju u garnizonu Korčula kao sigurna jer mi ostali imamo informacije da to nije objektivno ni istinito i da je počelo šikaniranje oficira Hrvatske nacionalnosti i da ih se naziva Tuđma novci.
4. Zadužuje se predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović da se robne rezerve na općini Korčula redovno znavljaju te da se putem općinskog proračuna, Vatrogasne zajednice RH i Robnih rezervi RH osiguraju barem tri vatrogasne cisterne.
5. Prihvaća se Izvještaj o Stanju sigurnosti na općini Korčula.

30. studenoga 1990: Umro je Momčilo Popadić Pop, Pope ili Momo (Blato na Korčuli, 25. ožujka 1947. – Split, 20. studenog 1990.), poznat kao autor brojnih tekstova hrvatskih evergreena (npr. "Oprosti mi, pape"), hrvatski je novinar, književnik, pjesnik i esejist.[1] Hedonizam njegova pisanja, Momčila Popadića svrstava u doajene splitske pisane riječi zlatnog doba 70-ih i 80-ih godina 20. stoljeća, kao i činjenica da je pisao jednako kao što je i živio, da mu je poezija bila što i disanje, da je živio za pisanje i od pisanja.

Počeo je izvanredni sabor SPC (završio je 6. prosinca) zbog unutarnjeg sukoba između mitropolita Jovana i „justinovaca“ (koji su skloni Miloševiću i agresivnoj politici s jasno izraženim teritorijalnim pretenzijama prema RH i BiH). Sabor SPC, zbog bolesti tadašnjeg patrijarha Germana, prerastao je i u izborni sabor. Za novog je patrijarha (tek nakon devet krugova biranja) izabran tadašnji episkop raško-prizrenski Pavle.

- U Zagrebu je održan posljednji dogovor pripadnika KOS-a JNA i pripadnika postrojba JNA za posebne namjene. Vodio ga je tadašnji zamjenik načelnika „Uprave bezbednosti JNA“, pukovnik Aleksandar Vasiljević, o postupcima i vremenskom rasporedu provođenja operacije „Štit“ od 23. studenoga 1990.

3. prosinca 1990: General Kadijević, budući da nije dobio političku suglasnost Predsjedništva SFRJ koju, po njegovu mišljenju, mora dobiti, privremeno obustavlja izvođenje operacije „Štit“.

4. prosinca 1990, utorak pozvan sam na 36-godišnjicu osnutka Radeža. Uz blagoslov stola don Ive Protića ja rečem da za Radež ni problema kad se i župnik moli za firmu. Inače, kad smo kod Radežu ja sam u općinu došao sa mjesta rukovoditelja Projektno-konstrukcionog ureda, a budući po tadašnjim zakonima sam mogao ostati zaposlenik Radeža a Radež je od općine refundira moju plaću. Inače, zadržao sam plaću iz Radeža i bila mi je oko 180 DEM i veća nego što bi imao da sam radnu knjižicu prebacio na općinu. I još nešto o cijenama rada tada: Kako sam započeo izgradnju obiteljske kuće, cijena dnevnice bila je 20 DEM/dan a manovala 15 DEM/dan tako da sam ja mogao za mjesečnu plaću predsjednika općine platiti 5 dnevnica meštra i manovala mjesečno a da familija ništa ne jede, da ne plaćamo ni struju ni vodu ni režije. Ma tako je bilo zahvaljujući ocu i materi jer su oni plaćali sve kućne troškove (živili smo skupa) a stara majka je kuhala i čuvala dicu. Inače je po Markoviću dinar denominiran 1:10.000 puta, ukinute su nule ali je tijekom 1990 (prosjeck godišnje inflacije (%)) iznosila 728,5 %.

7. prosinca 1990: Veljko Kadijević daje intervju TV Beograd u kojem žestoko napada Hrvatsku i predsjednika Tuđmana zbog „obnavljanja fašizma i genocida protiv Srba“. U Hrvatskoj su te izjave dočekanе kao signal za izvršenje vojnog udara. General Martin Špegelj traži od hrvatskoga političkog vrha opći napad na JNA, uključujući i napade na obitelji oficira JNA koje se nalaze po gradovima i selima u Hrvatskoj, što predsjednik Tuđman i hrvatski vrh u potpunosti odbacuju.

9. prosinca 1990: Održan je prvi krug višestranačkih izbora u Srbiji i Crnoj Gori. Najveći broj glasova u Srbiji dobila je Miloševićeva SPS. Najveći broj glasova u Crnoj Gori dobili su članovi SK CG. Albanci su bojkotirali izbore u Srbiji (Kosovu). Slobodan Milošević je, kao predsjednički kandidat, dobio 65,35 posto glasova.

11. prosinca 1990: SSNO dostavlja Predsjedništvu SFRJ „Informaciju o neovlaštenom formiranju oružanih paravojnih sastava u SFRJ“.

12. prosinca 1990: U Okružnom zatvoru u Zagrebu održana je tiskovna konferencija povodom pokretanja istrage protiv uhićenih srpskih terorista među kojima su Željko Ražnatović zvan Arkan, Goran Hadžić i Zoran Stevanović.

- U razgovoru s generalom Kadijevićem, Borisav Jović predlaže, a Kadijević prihvaća, da se bar desetak dana odgodi sjednica saveznog Predsjedništva, na kojoj treba biti razmotreno stanje u Hrvatskoj i podatci o organiziranju paravojnih postrojba HDZ-a, a prema operativnim podacima JNA. Jović potpuno točno zaključuje: „Odlazemo, mada nam vreme nije saveznik. Vreme radi protiv nas“.

18. prosinca 1990: Do tada zabranjena, Matica hrvatska obnavlja rad. 20. prosinca: U BiH su imenovani čelni ljudi: predsjednik Predsjedništva BiH postao je Alija Izetbegović-SDA, predsjednik Skupštine je Momčilo Krajišnik-SDS, potpredsjednik Skupštine Mariofil Ljubić-HDZ, prvi mandatar za sastav nove Vlade je Jure Pelivan-HDZ.

- U Kninu je donesen „Statut autonomne oblasti Krajine“, a Knin je postao njezinim „glavnim gradom“.

- Na prvoj konferenciji SK-PJ u članstvo je, kolektivno, ušla „armijska organizacija SK“.

21. prosinca 1990: U Kninu je proglašeno osnivanje „Srpske autonomne oblasti Krajina“.

22. prosinca 1990: Sabor Republike Hrvatske donosi odluku o proglašenju i stupanju na snagu novog Ustava i pripadajućeg Ustavnog zakona za provedbu Ustava RH. Proglašenju Ustava nazočili su Milan Kučan i Alija Izetbegović.

Izvorišne osnove:

Izražavajući tisućljetnu nacionalnu samobitnost i državnu opstojnost hrvatskoga naroda, potvrđenu državotvorne misli o povijesnom pravu hrvatskoga naroda na punu državnu suverenost, što se očitovalo: - u stvaranju hrvatskih kneževina u VII. stoljeću;

- u srednjovjekovnoj samostalnoj državi Hrvatskoj utemeljenoj u IX. stoljeću; - u Kraljevstvu Hrvata uspostavljenome u X. stoljeću;

- u održanju hrvatskoga državnog subjektiviteta u hrvatsko-ugarskoj personalnoj uniji;

- u samostalnoj i suverenoj odluci Hrvatskoga sabora godine 1527. o izboru kralja iz Habsburške - u samostalnoj i suverenoj odluci Hrvatskoga sabora o pragmatičnoj sankciji iz godine 1712.;

- u zaključcima Hrvatskoga sabora godine 1848. o obnovi cjelovitosti Trojedne Kraljevine Hrvatske - i Slavonije - i Kraljevine Ugarske na temelju pravnih tradicija obiju država i Pragmatičke sankcije iz

- u odluci Hrvatskoga sabora 29. listopada godine 1918. o raskidanju državnopravnih odnosa Hrvatske s nacionalno pravo, Državi Slovenaca, Hrvata i Srba, proglašenoj na dotadašnjem teritoriju Habsburške

- Kraljevinii Srba, Hrvata i Slovenaca (1. prosinca 1918. godine), poslije (3. listopada 1929. godine) - u osnutku Banovine Hrvatske godine 1939. kojom je obnovljena hrvatska državna samobitnost u - u uspostavi temelja državne suverenosti u razdoblju II. svjetskog rata, izraženoj nasuprot proglašenju oslobođenja

Hrvatske (1943.), a potom u Ustavu - Narodne Republike Hrvatske (1947.) i poslije u

Čl. 1. Republika Hrvatska jedinstvena je i nedjeljiva, demokratska i socijalna država;

čl. 2. Suverenitet RH neotuđiv je, nedjeljiv i neprenosiv. ...; čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina pravaši idemokratski....

čl. 140. RH-a ostaje u sastavu SFRJ do novog sporazuma jugoslavenskih republika ili dok Sabor RH ne odluči drugačije.

(28.XII.) Zaduhivši se kod Narodne banke Srbije za više od 18,2 milijarde dinara, (oko 1,4 milijarde USD) Srbija je upala u monetarni sustav Jugoslavije i srušila njezinu jedinstvenu financijsku politiku

23. prosinca 1990: U Republici Sloveniji održan je plebiscit na kojem je 88,2 posto

glasača (od 93,2 posto onih koji su na re23. prosinca: U Republici Sloveniji održan je plebiscit na kojem je 88,2 posto glasača (od 93,2 posto onih koji su na referendum izašli) poduprlo nezavisnost i suverenost Republike Slovenije.

- Održan je drugi krug višestranačkih izbora u Srbiji. Miloševićeva SPS je s

48,06 posto osvojenih glasova, a zahvaljujući većinskom izbornom sustavu, osvojila uvjerljivu većinu: 192 od 250 zastupničkih mjesta. Slobodan Milošević je izabran za predsjednika sa 65,35 posto glasova.

- Za predsjednika Predsjedništva Crne Gore izabran je kandidat Saveza komunista Crne Gore, Momir Bulatović, blizak Miloševićev suradnik, dobivši 76,9 posto glasova ukupnog broja birača.

23.prosinca 1990, vratio se brat iz Kanade, sa ženom i kćerkom Dragicom, po babi Dragi, ona odušeljna jer je prvi put vidila jednogodišnju unuku i imenjakinju. Dolazak je privremen, samo na misec dana da Božić i Novu godinu provedeno skupa. Unuka Dragica tada nas je „uveseljevala dječjim plačom“ a danas nam je najveća pomoć jer je medicinska sestra na Hitnoj službi u Blatu.

24.prosinca 1990 Badnjak i obavezni obiteljski bakalar (uvik se pritom sjetim Roka Prča i Malog mista). Navečer uobičajena ponoćka i uobičajena molitva na početku mise kad se sjećamo naših pokojnika i don Ivo Protić Gardenal počne molitvu za njegova pokojnog oca i pokojnu majku a misa za narod...i dotada sam to uvik slušao od njega ali ovi put me zasmetalo da ne rečem uvridilo....Po završetku mise slijede čestitke Božića a kako sam ja ki poteštat sebi u prvom redu, pristupi mi don Ivo i reče: Čestit i blagoslovljen Božić poteštatu, Tebi i familiji. Hvala don Ivane, čestit i blagoslovljen Božić i Vama i Vašima. Nego don Ivo privatizirate misu za narod za pokojničku misu za za Vašega pokojnog oca i pokojnu majku. Ako mislite i dogodine poč u Pupnat kod don Mileta Protića Pipina. A don Ivo mi odgovori: A što ćeš Tonči, ja sam svećenik i župnik ali prije svega samo Gardenal (nadimak mu).

26. prosinca 1990: Srbija je tajno „upala“ u monetarni sustav SFRJ (iako je odluka objavljena u Službenom glasniku SR Srbije, ali tajnom izdanju od 28. prosinca) uzimanjem od NBJ oko 18,3 mlrd dinara (2,6 mlrd njemačkih maraka ili 1,8 mlrd američkih dolara) čime je probila financijski sustav SFRJ. Novac je potreban kako bi se namirile potrebe za plaćanjem mirovina i privremeno dizanje standarda građana uoči izbora. Ovaj upad je izazvao žestoke reakcije u tadašnjoj SFRJ. Ujedno je Skupština Srbije donijela odluku kojom je odlučila zadržati iznos od 50 posto poreza na promet za financiranje vlastitih potreba (iako ne bi smjela zadržati više od 25 posto).

31. prosinca 1990: Ustavni sud RH donio je Rješenje (objavljeno dana 1. siječnja 1991.) po kojem tzv. SAO Krajina „pravno ne postoji“.

- Predsjednik slovenskog parlamenta France Bučar proglasio je nezavisnost Slovenije.

Novogodišnji blagdani u obitelji sa djecom koja su me skoro zaboravila, ujutro idem u Korčulu prije nego ustanu a vraćem se navečer kad već spavaju, nažalost ali je tako. Danas nastojim to nadoknaditi i dici i unučadi ali savjet mladima: Nikada se to ne može nadoknaditi.

1991:

4. siječnja 1991: Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman osniva Vijeće obrane i nacionalne sigurnosti (VONS).

- „Izvršno vijeće Krajine“ formira „SUP Krajine“.

- Veljko Kadijević traži prijam kod Borisava Jovića te ga izvješćuje o najnovijim podacima i procjenama JNA te stajalištima i planovima koje namjeravaju ostvariti u vremenu koje dolazi. Traži da:

- se narodi odrede kao nositelji suvereniteta, a ne republike ni narodnosti
- narodi odlučuju o svojoj sudbini i svom (ne)ostanku u federativnoj Jugoslaviji
- se ne dopusti Hrvatskoj stvaranje paravojnih postrojba pod krinkom pričuvnog sastava MUP-a.

General Kadijević tvrdi da je spremljen polusatni film „koji će zgranuti svet“.

- Borisav Jović traži ubrzano djelovanje JNA protiv Republike Hrvatske.

Gusto je, Josip Manolić predsjednik Vlade poziva me u Zagreb i ja se najavam kod ministra obrane Martina Špegelja i ministra pomorstva Davorina Rudolfa, za 7. i 8. siječnja 1991. Teme razgovora:

Manolić: ja mu govorim da je struktura gospodarstva izvozna i uz ovoliko veliku inflaciju i tečaj je protiv izvoznika, ako može uticati. I da općina Korčula ima od RH određenu poreznu stopu 6% a ostalo je proračun RH a RH nije na području općine ništa nije uložila i da se stope za općine povećaju a za RH smanji. Zamolio sam za pripomoć i pritisak na ministra vodoprivrede Bergmana za regionalni vodovod N-P-K-L za participiranje u trškovima izgradnje vodovoda.

Sutradan kod ministra Špegelja me dojmilo, dok smo išli kroz hodnik prema kabinetu mu, četvorica zaštitnjaka ga je okruživalo da ne bude izvršen snajperski atentat na njega. Sa ministrom Špegeljom su uvijek bili jednostavni razgovori: ja bih mu prepričao što poduzimam po pitanju povrata oružja TO, zamolio ga je li on može nešto više poduzeti kod komandanta VPO Šibenik Đure Pojera i da se što prije promjeni zakon o obrani da naši mladići ne moraju ići u mrsku na JNA.

Kod ministra pomorstva Davorina Rudolfa mi je uvijek bilo drago biti jer bi me dočekao i njegov pomoćnik Ivica Tomić, Velolučanin i uvijek bi molio za pomoć za Dalmatinsku plovidbu koja je imala upravnu zgradu nasuprot njegove kuće u Veloj Luki, i uvijek isti odgovor da je krivi potez u integraciji sa Beoplovom 1986 i da zbog starosti brodova i nemogućnosti izgradnje novih brodova. Predložio sam da je RH uzme u vlasnost i imenuje novu upravu i da se počne ponovo.

Iza toga otišao sam do Conninga u ulici 8. Maja do Celestina Sardelića koji je iz politike prešao u građevinsku firmu Radomira Čačića. Nasuprot je bila konoba Zlinje i išli smo na ručak a tema je bila kako zaustaviti Miloševića i pročetničku JNA i Kadijevića. Tada mi je Cele rekao da je to nemoguće jer je Kadijević rođen u Glavini Donjoj, kod Imotskoga, i da sada mora se dokazati da je veći Srbin od Miloševića. Cele

je zaključio da će nam biti gusto ali mi je ispričao jednu o Titu: da se stalno govorilo da Tito nije Tito iz Kumrovca nego ruski agent a onda je Tito okrenuo škinju (leđa) Rusima da bi dokazao zagorjačku mudrost oliti malicioznost. A da mu je Tuđman po rođenju blizu (Veliko Trgovišće kod Kumrovca), da je dovoljno vremena proveo u Beogradu u blizini Tita i da je imao vremena naučit tu zagorjačku mudrost oliti malicioznost.

9. siječnja 1991: Borisav Jović traži odobrenje saveznog Predsjedništva za uporabu JNA protiv RH i Slovenije. Bogić Bogićević i Vasil Tupurkovski usprotivili su se tom prijedlogu pa nije dobio dovoljan broj glasova (rezultat glasovanja bio je 4:4). Međutim, prihvaćena je odluka o desetodnevnom roku koji se daje za razoružanje svih paravojnih grupa, organizacija i postrojba koje nezakonito djeluju na području Slovenije i Hrvatske. JNA se autorizira za izvršenje te zadaće.

10. siječnja: Predsjedništvo SFRJ zasjeda u proširenom sastavu. Vrh JNA traži i dobiva, odluku o razoružanju svih „paravojnih formacija u RH“, misleći na tadašnji ZNG. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman ističe da je „zajedništvo nametnuto silom nemoguće“ te predlaže preobrazbu „jugoslovenske federacije u savez suverenih država“ i „uključenje ovog saveza u europsku zajednicu ravnopravnih, demokratskih naroda i država“. Predstavnici BiH (Izetbegović, Bogićević) kažu kako BiH „hoće federaciju, ali može da bude meka“. S njihova prvog susreta, Izetbegović se u Sarajevo vraća sa sljedećim mišljenjem o generalu Kadijeviću: „To je bio moj prvi susret sa generalom Kadijevićem. Vrlo obrazovan oficir, Jugoslaven po ubjeđenju, za razliku od njegovog zamjenika Adžića, koji je sasvim sigurno bio srpski šovinist. Kadijević je pokušavao sačuvati Jugoslaviju. Vidjeli smo se tada prvi put. I dogovorili se da dođem kod njega u Generalštab. Nisam o njemu ponio negativne utiske. On je branio stvar Jugoslavije, i tu smo se slagali, ali ja sam tvrdio da se država mora rekonstruirati, i tu se nismo slagali.“

- Slobodan Milošević napušta, silom srbijanskog Ustava, poziciju predsjednika Socijalističke Partije Srbije (SPS). Na tu poziciju predlaže tadašnjeg predsjednika Predsjedništva SFRJ Borisava Jovića.
- Predsjednik SDS-a BiH dr. Radovan Karadžić najavio je smjenu Bogića Bogićevića s funkcije člana Predsjedništva SFRJ koji dolazi iz BiH.

11. siječnja 1991 pozvao sam na čestitke za uspješnu Novu godinu crkvene zajednice na području općine Korčula u gradsku vijećnicu Korčula.

Pristigli:

- Don Pero Butigan, župnik Vela Luka
- Don Ivo Protić, župnik Blato
- Don Stanko Lasić, župnik Smokvice i Čare
- Don Mile Protić, župnik Pupnat
- Don Božo Baničević, župnik Žrnovo

- Opat Ante Matijaca, dom Frano Kuraja, don Toma Lučić, Korčula
- Don Jozo Azenić, župnik Lumbarda
- Don Vlado Markić, pelješki dekanat
- ČM Berislava Žmak, Družba Kćeri Milosrđa tsr Sv. Franje
- ČS Marija Lurdes-Sestre dominikanke Vela Luka
- SESTRE DOMINIKANKE KONGREGACIJE SV.ANĐELA ČUVARA

Uz prigodni pozdrav i čestitku za čestit i blagoslovljeni Božić i Novu 1991 godinu, uz čašu nazdravljenja, napomenuo sam da se nastavlja da općina Korčula plaća zdravstveno osiguranja za sve članove crkvenih zajednica općine Korčula, nazdravio je i čestitao i dekan Korčulanskog dekanata i najstariji don Ivo Protić i naveo da je svjedok dobre i plemenite suradnje crkvene i svjetovne vlasti na općini Korčula.

13. siječnja 1991: Počela je operacija „Pustinjska oluja“ u Kuvajtu.

15. siječnja 1991: Veljko Kadijević, u razgovoru Borisavom Jovićem, procjenjuje novonastalo stanje u RH, ističući da „Srbi u Hrvatskoj predaju oružje, a Hrvati ne.“ Stoga se Hrvatima oružje mora silom oduzeti. „Vojska je raspoložena da ide na radikalnu opciju do rušenja hadezeovske vlasti“. Svjesni su problema pronalaženja osobe(a) koje bi trebale obnašati nametnutu vlast. Zaključuju da bi se vojna vlast u Republici Hrvatskoj trebala zadržati „najmanje godinu dana“. „Krv ćemo prolivati, ako drugačije ne bude moglo, samo za teritorije gde žive oni narodi koji žele da ostanu u Jugoslaviji.“

13.siječnja, 14.siječnja i 15.siječnja 1991: Uz snak sijećanja na prerano preminulog i dragog nam prijatelja, Momota Popadića, došla je ekipa iz Splita Tonči Bonači i Dragan Holcer, kapetan Hajduka i odigran je u hotelu Lipa turnir u kartaškoj igri Pikolo, još jedna tradicija ali i posebnost Blata.

Slijeva na desno: Milat Branko, Dragan Holcer, Dubravka Sardelić, Tonči Bonači, Tonči Gavranić, Boris Grbin, Donko Bosnić Delija, uz spomen na našeg Momota Popadića

15 siječnja 1991: ROK za podnošenje ponuda na raspisani javni natječaj Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka je istekao.

Na natječaj su se javili tri firme:

- Aquaterm poduzeće čija je djelatnost izvođenje građevinskih radova u niskogradnji-Karlovac
- SWIETELSKY” , glavni grad Gornje Austrije, Linz
- BRODOMERKUR Split

Aquaterm Karlovac i SWIETELSKY” Austrija Linz ponovo nisu dostavili bankovne garancije ni za avans ni za dobro izvršen posao.

BRODOMERKUR Split je jedini dostavio pravovaljanu ponudu od 22,8 milijona DEM uz napomenu da će asfaltira cestu koju iskasapi od Kneža do Blatskog polja i da će probit cestu-šumsku cestu od Babine do iznad Čare GRATIS i ponudi dodao slovensku firmu ‘Citrus’ iz Ljubljane kao investitora-kreditora financijera.Podizvođač za građevinske radove Kostruktör Split, sve bez ijedne primjedbe ili prigovora.

Svi članovi imenovanog izbornog povjerenstva za na javni natječaj Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka:

- a. Tonči Gavranić, dipl.ing predsjednik SO Korčula
- b. Petar Franulović, dipl.oec predsjednik IV SO Korčule
- c. Jure Srhoj, dipl. iur., direktor N-P-K-L vodovoda
- d. Mirko Duhović, dipl.ing i predsjednik OO SIŽ-za ceste općine Korčula
- e. Tonči Žanetić, dipl.ing. , član IVSO Korčula i direktor Grebena Vela Luka
- f. Slavko Pavličić, dipl.oec , član IVSO Korčula i financijski Partizanske veze

dakle tri inženjera za projekt po pitanjima tehničko-tehnološkim i dvoje ekonomista i pravnik po pitanjima ekonomsko-financijskim i pravnim pitanjima su jednoglasno potvrdili da je BRODOMERKUR jedini koji je dao pravovaljanu ponudu i unutar datog budžeta.

Pozvali smo direktora splitskog Brodomerkura Antu Leticu da si izabрани, da ćemo dati javnom pravobranitelju općine Korčula da izradi prijedlog Ugovora, mora ga izlasat skupština općine (postupak od 10-tak dana) te ih pozivamo 30.siječnja 1991 godine da dođu u Korčulu na potpis Ugovora o Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka. Prihvatio je. Kad je javni pravobranitelj rekao da će prijedlog Ugovora bit gotov 22.siječnja 1991, utorak poslao sam poziv za sjednicu skupštine za petak, 25.siječnja u 8 sati u kongrasnoj ali hotela Liburna Korčula,sa jednom točkom dnevnog reda:

1. Prihvaćanje prijedloga Ugovora o Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka.

Sjednica je održana i većinom glasova je prihvaćen prijedloga Ugovora o Završetka regionalnog Vodovoda N-P-K-L od Kneža-Račišće do Blatskog polja za spoj za vodospremu Vela Luka.

17. siječnja 1991: Na sastanku u Mokricama Hrvatska i Slovenija donose sporazum o zajedničkoj suradnji u pitanjima obrane. - Veleposlanik SAD-a u Beogradu Warren Zimmermann prenosi Borisavu Joviću poruku službenog Washingtona u kojoj se ističe protivljenje svakoj uporabi sile, posebno od JNA, u rješavanju političke krize u SFRJ. Naglasio je da SAD podržavaju jedinstvo SFRJ, ali ne i jedinstvo koje ugrožava demokraciju.

18. siječnja 1991: Stjepan Mesić u razgovoru s Borisavom Jovićem pristaje da RH preda 20. 000 automatskih pušaka. Mesić i Jović izvješćuju Kadijevića o tom dogovoru. Milošević, vrlo nezadovoljan tim dogovorom, vrlo ružnim riječima prigovara Joviću i Kadijeviću što su nasjeli na još jedan Tuđmanov trik.

19. siječnja 1991: Tijekom razgovora s Borisavom Jovićem, generali Kadijević i Adžić također iskazuju nezadovoljstvo postignutim dogovorom jer razmišljaju isto kao i Slobodan Milošević. Joviću prikazuju snimljeni film o aktivnostima generala Špegelja glede kupnje naoružanja. Jovićev je komentar: „Neverovatno je kako su to snimili. Ušli su im u koske“.

- Stjepan Mesić traži produljenje roka za predaju oružja do 21. siječnja.

20. siječnja 1991: Na zahtjev Vlade RH, Predsjedništvo SFRJ produžava rok za predaju oružja i razoružanje paravojnih grupa i organizacija u RH. Na skupu HDZ-a tadašnji potpredsjednik predsjedništva SFRJ S. Mesić ističe da je RH kupila naoružanje i podijelila ga pričuvnom sastavu policije koji se smatra regularnim djelom MUP-a. Jedine su paravojne strukture u RH „snage Srba iz Knina“.

- Predsjednici Tuđman i Kučan potpisuju Sporazum o zajedničkoj obrani u slučaju intervencije JNA.

21. siječnja 1991: U Sarajevu je održan sastanak državnih delegacija RH i BiH radi traženja zajedničkih stajališta u rješavanju krize u SFRJ.

- Nakon završetka hrvatsko-bosanskih razgovora u Sarajevu, Izetbegović od Borisava Jovića traži sazivanje sjednice Predsjedništva SFRJ radi „odlaganja sprovođenja naredbe o razoružavanju“, traži i da „se pregovara s Tuđmanom i Kučanom“.

- Nakon što je Stjepan Mesić obavijestio Borisava Jovića o hrvatskim stajalištima glede potrebe razoružanja srpskih paravojnih grupa, a ne pripadnika MUP-a RH, Jović ta stajališta prenosi Kadijeviću i Miloševiću. Kadijević ističe da je potrebno „slomiti hrvatsku vlast“, dok se Milošević i Jović zauzimaju za „zaštitu srpskog stanovništva u Krajini“, odnosno za ciljano djelovanje.

21./22. siječnja 1991: Savezna vlada zahtijeva od Narodne banke Jugoslavije „odobranje zajma“ iz „primarne emisije“ (odnosno tiskanjem) u iznosu od 5.5 mlrd dinara za potrebe financiranja JNA.

22. siječnja 1991: Admiral Stane Brovet, u govoru koji je održao pripadnicima Centra visokih vojnih škola u Beogradu, zaprijetio je kako će bez posla ostati svi oni koji ne potpišu pristupnicu SK-PJ.

- U Beogradu je održan sastanak delegacija BiH i Srbije radi traženja zajedničkih stajališta u rješavanju krize u SFRJ. Nakon „istaknute pune suglasnosti da se

sačuva Jugoslavija“, Izetbegović izjavljuje: „Srbija uvjetuje suverenitet BiH opstankom Jugoslavije“.

23.siječnja 1991 dolazi splitski KONSTRUKTOR i započinje radove na sanaciji zaobilaznice Viganj i ugradni kamenih blokova iznad ceste kao zaštite od klizišta. Vrijeme u narednom periodu je bilo kišovito tako da se i tajnik Hrvatskih cesta i sam uvjerio u opravdanost zahtjeva za zaštitom od klizišta. Rok završetka do 1.lipnja 1991.

23. siječnja 1991: Slobodan Milošević primio je u Beogradu Milana Babića i Milu Dakića kao „predsjednika i potpredsjednika Srpskog nacionalnog vijeća“.

- U Beogradu je održan sastanak Slobodana Miloševića i Borisava Jovića na kojem je postignuta suglasnost o potrebi vojne akcije u Hrvatskoj, ali na ograničenom, „srpskom“ dijelu Hrvatske. Kadijević prenosi Joviću spremnost JNA da izvrši nužna uhićenja (koja su već počela) kao i druge aktivnosti.

- Štab vrhovne komande JNA izdaje priopćenje za javnost o tome kako će, ne raspusti li Hrvatska mobilizirane „sastave, podići borbenu gotovost jedinica na nivo koji će garantovati sprovođenje na zakonu zasnovanog krivičnog postupka i izvršenja sudskih odluka.“

- KOS JNA, pod optužbom sudjelovanja u tajnom i nezakonitom naoružavanju hrvatskih paravojnih postrojba, uhitio je „vojna lica, Kovača i Šabarića“.

- U Zagrebu su se sastale delegacije Hrvatske i Crne Gore radi traženja mogućih rješenja krize u SFRJ. Predsjednici Tuđman i Bulatović istaknu su da je dijalog moguć i uz različita stajališta.

- Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman obraća se „Proglasom svim Hrvatima i prijateljima hrvatskog naroda širom svijeta“ u kojem ističe ozbiljnu opasnost od vojnog udara u RH.

24. siječnja 1991: Na susretu u Beogradu predsjednici Srbije i Slovenije, Slobodan Milošević i Milan Kučan, postižu sporazum kojim se Sloveniji omogućava neometano napuštanje SFRJ. „Zajednički je konstatirano da se u razrešavanju krize mora polaziti od prava naroda na samoopredelenje, koje ne može biti ničim ograničeno, osim jednakim i istim takvim pravom drugih naroda. (...) Slovenija uvažava interes srpskog naroda da živi u jednoj državi i da budući jugoslavenski dogovor taj interes treba poštivati“.

- Stjepan Mesić traži od Borisava Jovića da prenese Slobodanu Miloševiću Tuđmanovu poruku u kojoj Tuđman predlaže održavanje sastanka njih četvorice kako bi se pokušalo naći rješenje krize koja potresa SFRJ.

- Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman šalje pismo predsjedniku SAD-a Georgeu Bushu u kojem tvrdi da su prijetnje JNA o vojnom udaru u RH vrlo stvarne.

- JNA uhićuje nekoliko osoba zbog, po njima, nezakonitog uvoza oružja u RH i poticanja oružane pobune (Đuro Dečak, Antun Habijanec, Vinko Belobrk i drugi. Osim njih i Martina Špegelja, za ista djela optuženi su i Franjo Kovač, Vlado Šabarić,

Ivan Baleni, Josip Kovač).

25. siječnja 1991: Na izvanrednoj sjednici Sabora RH dr. Tuđman ističe kako je RH spremna za dijalog i obranu. Hrvatska delegacija, koja treba otputovati Beograd, dvoji glede osobne sigurnosti jer u Beogradu očekuju moguća uhićenja pa i likvidiranja. Jedino je „Špegelj rekao kako smatra da nema opasnosti“ od odlaska u Beograd.

- U Sarajevu je održan sastanak delegacija Crne Gore (Momir Bulatović, Svetozar Marović) i BiH (Alija Izetbegović, Bogić Bogičević, Momčilo Krajišnik) radi traženja zajedničkih stajališta u rješavanju krize u SFRJ. Delegacije su „saglasne da kao manje republike u budućoj Jugoslaviji ne smijemo biti podređeni“.

- Prije sjednice saveznog Predsjedništva, a na inicijativu dr. Tuđmana, održan je susret i razgovor hrvatske i srpske delegacije radi traženja zajedničkih stajališta u rješavanju krize u SFRJ.

- JNA izdaje nalog za uhićenje generala Martina Špegelja, tadašnjeg ministra obrane RH, te traži odobrenje saveznog Predsjedništva za nasilno razoružanje paravojnih postrojbi u RH. Borbena gotovost JNA podignuta je na najviši stupanj. Prijedlog JNA nije dobio suglasnost potrebne većine članova Predsjedništva. Janez Drnovšek je napustio sjednicu Predsjedništva. Kadijević predlaže prekid sjednice da bi se mogao pogledati dnevnik TV Beograd koji prikazuje tajno snimljenog ministra Špegelja kako od suradnika KOS-a, kapetana JNA Vladimira Jagara (koji je navodno i rodbinski povezan s Martinom Špegeljem), pokušava kupiti oružje i uvesti ga u RH. Tijekom snimljenog razgovora Špegelj spominje i „odrede za likvidaciju čija bi zadaća bila da ubijaju više srpske časnike i otimaju njihove obitelji“. Kasno uvečer, na 107 sjednici proširenog sastava Predsjedništva (iz RH su nazočili Franjo Tuđman, Žarko Domljan, Josip Manolić), postignut je dogovor o raspuštanju postrojba pričuvnog sastava MUP-a RH te istovremeno ukidanje borbene gotovosti JNA.

- „Srpsko nacionalno vijeće Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema“ uputilo je zahtjev, ali i podršku, Slobodanu Miloševiću „da svi Srbi ostanu u jednoj državi“.

- Sobranje Republike Makedonije donijelo je „Deklaraciju o nezavisnosti“ i „Platformu za pregovore o budućnosti Jugoslavije“.

26. siječnja 1991: Po dolasku u zagrebačku zračnu luku (oko 1.30 sati poslije ponoći) predsjednik Tuđman je održao konferenciju za tisak. Na sjednici Sabora RH je rekao: „Bili smo na rubu građanskog rata“. Istakao je nužnost nastavka razgovora kako bi se „na demokratski i miroljubiv način našlo rješenje o mogućnosti zajedničkog suživota, ili o razlazu“.

- Slobodan Milošević je nepovjerljiv prema najavi susreta s Tuđmanom te ističe kako „samo vjeruje u akcije koje će ih (Hrvatsku - op.a.) prisiliti“ na popuštanje. Nezadovoljan je budući da je propala prilika da JNA izvede vojni udar i brzo zauzme granice zamišljene „velike Srbije“.

- Nakon susreta delegacija BiH i Slovenije u Sarajevu Izetbegović ističe kako je „BiH najpozvanija da ponudi novi koncept pregovora u Jugoslaviji“.

- Za predsjednika Makedonije, glasovanjem u makedonskom Saboru, izabran je

Kiro Gligorov.

- Na konferenciji za tisak u Beogradu Vuk Drašković, predsjednik SPO, kaže: „Može slobodno iz Jugoslavije otići tko god želi i ponijeti sa sobom ono što je samo njegovo. Hrvati mogu otići, ali na svojim opancima ne mogu ponijeti ni parče srpske zemlje. Dubrovnik ne mogu odnijeti. SPO se zalaže da se Dubrovniku vrati vjekovni autonomni status“.

28. siječnja 1991: Nakon izbora za predsjednika Predsjedništva Makedonije, Kiro Gligorov je u susretu s Borisavom Jovićem izjavio da „smatra da Jugoslavija može da opstane“.

29. siječnja 1991: U Sarajevu su održani razgovori Izetbegović -Gligorov kojima se ističe stajalište BiH i Makedonije o ostanku tih dviju federalnih jedinica u sastavu SFRJ odnosno o „očuvanju Jugoslavije, ali bitno preuređene“.

30. siječnja 1991 smo se sastali u gradskoj vijećnici općine Korčula, ista izaslanstva kao i u Veloj Luci, temeljno pitanje je kad će biti početak radova, uz rok izgradnje od 18 mjeseci. Dogovorimo se da Brodomer kur pošalje ugovor slovenskoj firmi 'Citrus' iz Ljubljane kao investitoru-kreditoru financijeru i da će onda oni općini Korčuli poslati Ugovor o investiciji-kreditu o financiranju vodovoda sa krajnjim rokom do 31.3.1991. Rastanemo se u prijateljskom tonu. I podsjetim Antu Leticu da pozdravi i reče mu da smo ugovorili projekt od Hrvatskih voda vodno područje Split, dipl. Ing Tomislava Ramljaka.

30. siječnja 1991: U Ljubljani su održani razgovori slovenske i crnogorske delegacije o budućnosti Jugoslavije.

31. siječnja 1991: Vojni sud u Zagrebu izdaje nalog za uhićenjem Martina Špegelja, što Vlada RH ne prihvaća.

- U Beogradu je održana druga sjednica proširenog sastava Predsjedništva SFRJ na kojoj su teme bile stanje u SFRJ i stajališta Političke uprave JNA.

2. veljače 1991: Rastu napetosti u Slavoniji, inicirane djelovanjem SDS-a.

6. veljače 1991: Delegacija Vijeća Europe (Fernandez Ordonez i Catherine Lalumiere) u svojoj izjavi tijekom posjeta SFRJ, ističe nužnost višestranačkih izbora na saveznoj razini i mirno rješenje krize kao uvjet ulaska SFRJ u Vijeće Europe.

7. veljače 1991: Na sjednici Predsjedništva SFRJ Janez Drnovšek izjavljuje da će Slovenija i formalno pokrenuti postupak razdruživanja, što potvrđuje i Milan Kučan koji, prigodom prijama upriličenog za konzularni zbor akreditiran u Ljubljani, najavljuje istu mogućnost.

8. veljače sazivam sve predsjednike i tajnike mjesnih zajednica sa područje općine Korčula a poradi dogovora oko priprema za provođenje popisa stanovništva od 4.3.1991 do 19.3.1991 godine. Kako je MZ Čara tražila da popis čini u naselju Babina koje je KO Čara usprotivio mu se Boris Grbin Grozde MZ Blato da je Babina sastavni dio naselja Blato. Kako to zakonom baš nije bilo jasno definirano zamolio sam tajnika općine da provjeri kako je to bilo 1981, prije 10 godina. Tajnik je otišao do arhive i

vratio se i rekao da je MZ Blato organizirala i provela popis u Babini. Na to je tajnik MZ Čara Živko Marelić rekao: Na teritorijalnim pretenzijama Blaćana pozavidio bi i Moše Dajan, izraelski vojnik i političar. Moše Dajan je okupirao samo susjede a Blaćani priko KO Smokvica i KO Čara. A onda se obratio i meni jer mu je došlo napamet da sam ja Blaćanin i stalno me zvao i stalno nešto molio i reče mi: Predsjedniče, nisam misli na Tebe, našto sam mu rekao da me je tek sad uvridi kad mi je rekao da nisam Blaćanin. I dodao sam mu: Predsjednik općine to jest ja, ću učinit jedan listić dodatka popisu samo za Babinu na kojem će biti pitanja:

1. Ime i prezime i broj osobne iskaznice
2. Da li se osjećate Blaćanin? DA NE
3. Da li se osjećate Čaraninin? DA NE

Na dnu u potpisu Tonči Gavranić, predsjednik SO Korčula

M.P.

REZULTATI IZBORA OBJAVLJENI u rujnu 1991

Slovenija - 1.962.606

Hrvatska - 4.760.344

BiH - 4.364.574

Crna Gora - 615.267

Makedonija - 2.033.964

Srbija - 9.791.475 (Kosovo 1.954.747, Uža Srbija 5.824.211, Vojvodina 2.012.517)

Jugoslavija - 23.528.230

Općina Korčula:

Korčula: 19.651, Hrvati 18.076, Srbi 206, Jugoslaveni 328, Muslimani 104, Slovenci 45, Mađari 15, Talijani 4 i Česi 8.

U Babini je bilo 92 stanovnika i svi su se izjasnili kao Blaćani, nijedan sa Čaranin. Nazovem Živka Marelića i reknem mu: Babina, 92 stanovnika i 92 Blaćana a on mi odgovori ponovo: Na teritorijalnim pretenzijama Blaćana pozavidio bi i Moše Dajan, izraelski vojnik i političar. Moše Dajan je okupirao samo susjede a Blaćani priko KO Smokvica i KO Čara.

11. veljače 1991: Vrh JNA dopunjenje postojeći plan djelovanja protiv republika Hrvatske i Slovenije, a pod izlikom zaštite od vanjske intervencije.

- Vojni vrh iznosi nacrt „Stavova OS SFRJ o razrešenju krize u zemlji“, s političkim stajališta identičnim srbijanskom političkom vodstvu o: pravu naroda, a ne republika kao konstitutivnih elemenata Federacije i/ili narodnosti na samoopredjeljenje; o potrebi organiziranja referendum naroda u republikama, potrebi napadnog djelovanja JNA s ciljem zaštite Ustava SFRJ i ustavnog poretka.

12. veljače 1991: SDS BiH odbija potpisati „Deklaraciju o suverenosti i nedjeljivosti BiH“.

13. veljače 1991: Vuk Drašković, predsjednik SPO-a, šalje otvoreno pismo

predsjedniku RH dr. Tuđmanu u kojem ističe da „neovisna Hrvatska ne može odnijeti sa sobom ni djelić zemlje nastanjene Srbima. Krvlju srpskom, koja je tekla sa ustaške kame i logorima i jamama našim, postavljene su vječne i nepomične, međe Srpskoj Krajini.“

14. veljače 1991: Prije zasjedanja Skupštine SFRJ, prilikom kontrole zastupnika, njima je oduzeto 5 komada vatrenog oružja.

14. veljače 1991: dobijam informaciju da je MZ Blato putem radio Blata pozvala Blačane da se formira dragovoljački vodovi. Budući nisam nikada želio „biti pravnik MZ Blato“ jer sam izabrani predsjednik SO Korčula i znam da je to protuzakonito, nisam htio to komentirati.

Nakon par dana nova informacija da se odazvalo 227 Blačana i da sada kreću u nabavku oružja. To mi se sve manje sviđa i nazovem Marka Mujana komandanta štaba TO da mi provjeri tu informaciju i on mi reče da zna i da je istina jer im je on pomagao stručno. Sad sam još više zgrožen i nazovem Mirka Pecotića, sekretara PP Korčula i njemu rekнем da provjeri tu informaciju. Nakon par dana on mi reče da nisu došli do nikakvog saznanja, oni iz policije.

15. i 16. veljače 1991: Na susretima srpskih i bošnjačkih intelektualaca, održanima u hotelu „Holiday Inn“ u Sarajevu, na temelju dogovora postignutog tijekom razgovora Izetbegović-Ćosić održanog u siječnju u Beogradu, razgovaralo se o budućnosti BiH. Zaključak Dobrice Ćosića, nakon završenog susreta, glasi: “preti nam rat i s muslimanima”.

- Dobrica Ćosić nudi Aliji Izetbegoviću, tijekom sarajevskog susreta, sljedeće: “Gospodine Izetbegoviću, nemojte da se delimo. Izmešani smo i uslovljeni jedni drugima. Dajte da sačuvamo zajedničku državu. Mi, srpske demokrate, borićemo se da vi budete predsednik te zajedničke Jugoslavije koju će činiti Srbija, Bosna i Hercegovina i Crna Gora. Dođite u Beograd, borićemo se zajedno.” Izetbegović taj prijedlog nije prihvatio.

16. veljače 1991: U Donjem Lapcu donesena je „Deklaracija o položaju i pravima srpskog naroda u Hrvatskoj“.

18. veljače 1991: Na susretu predsjednika Hrvatske i Makedonije, dr. Tuđmana i Gligorova, istaknuto da je zajednica suverenih republika još uvijek moguća te je postignuto jedinstvo o pitanju nepromjenjivosti unutarnjih granica.

19. veljače 1991: Njemački kancelar Helmuth Kohl šalje pismo Anti Markoviću u kojem daje potporu jedinstvu SFRJ te izražava nadu da će se to jedinstvo i novi oblici suživota naroda i narodnosti SFRJ postići bez uporabe sile.

20. veljače 1991: Skupština Slovenije prihvća izmjene Ustava kojima se Slovenija definira kao nezavisna država koja će s drugim zemljama članicama SFRJ utvrditi svoje veze na temelju međunarodnih zakona.

- Borisav Jović, na molbu Dobrice Ćosića, prima Radovana Karadžića s kojim razgovara o stanju u BiH te daljnjim planovima za djelovanje SDS-a BiH.

21. veljače 1991: Sabor RH donosi odluku o poništenju svih saveznih zakona koji su u suprotnosti s republičkima te se ističe da će RH napustiti SFRJ dana 30. lipnja 1991. godine. Pokrenut je postupak razdruživanja. Predsjednik Tuđman tada iznosi sukus politike tog vremena: „Politika se ne vodi samo srcem, politika se mora voditi i razumom, i čak i one sile koje imaju silu da nametnu svoju volju moraju razgovarati, a kamo li one snage koje svoju volju ne mogu nametnuti, koje svoje pravo ne mogu izboriti silom“.

- Lawrence Eagleberger, zamjenik državnog tajnika SAD prvi put iznosi da „ovakva Jugoslavija nije u interesu SAD“ te treba „promeniti stanje na Balkanu kroz raspad Jugoslavije, a potom formirati državu kakva njima odgovara“.

- Dobrica Ćosić prenosi Borisavu Joviću dojmove s nedavnog susreta srpskih i bosanskih intelektualaca, održanog u Sarajevu, kojemu je nazočio i Izetbegović. Ćosić tvrdi da Izetbegović samo želi samostalnu bosansku državu i da ne će ostati u Jugoslaviji odu li iz nje Slovenci i Hrvati. Ujedno napominje postojanje Izetbegovićevog straha od Srba i Srbije.

22. veljače 1991: Na sjednici predsjednika svih republika iz SFRJ održanoj u Sarajevu, Izetbegović iznosi ideju o „asimetričnoj federaciji“ odnosno: „Srbija i Crna Gora su u klasičnoj federaciji, Slovenija i Hrvatska u konfederaciji prema prvim dvjema, a BiH i Makedonija jednako blizu i jednako udaljene od svih“.

23. veljače: U Beogradu je osnovana „Srpska radikalna stranka“ za čijeg je predsjednika izabran četnički vojvoda dr. Vojislav Šešelj.

25. veljače 1991: U razgovoru s Borisavom Jovićem Veljko Kadijević iznosi novi, prilično podroban, plan JNA za nasilno obaranje vlasti u Hrvatskoj i Sloveniji. Traži se političko odobrenje za rušenje vlasti u Sloveniji i Hrvatskoj na sjednici Predsjedništva koja se treba održati 1. ožujka. Počinju se javljati naznake povezivanja samo s onima koji žele Jugoslaviju bez obzira gdje žive. Ako Makedonija i BiH ne žele milom ostati u Jugoslaviji, potrebno je „kombinovanim političkim merama – demonstracijama i pobunama“ srušiti njihovo rukovodstvo „ili ih preokrenuti u drugom pravcu“. Kadijević ipak, što u potpunosti ne odgovara srbijanskom vrhu, ne odustaje od napada na Sloveniju jer „posle akcije u Hrvatskoj, krenulo bi se na Sloveniju“. U Hrvatskoj bi se „uvela vojna uprava“.

26. veljače 1991: „Srpsko nacionalno vijeće Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema“ donosi „Deklaraciju o suverenoj autonomiji srpskog naroda“.

27. veljače 1991: Izetbegović izjavljuje postojanje spremnosti za obranu nezavisnosti BiH. SDA i HDZ predlažu Deklaraciju o suverenosti koju SDS odbija. Na skupu svih tijela HDZ BiH održanom u Bugojnu, „iskristalizirao se stav da BiH treba postati suverena država ravnopravnih naroda i narodnosti“. - Kiro Gligorov izjavljuje da je i Makedonija za savez samostalnih i suverenih država. To znači da Srbija i Crna Gora ostaju same, a Hrvatska dobiva saveznike ako se sa Slovenijom razide u načinu i tempu djelovanja.

27. veljače 1991 sam u Zagrebu, kod ministra obrane Martina Špegelja i uvijek kad

sam kod njega postavim mu pitanje: Ministre, ovdje sam kod Vas da čujem smjernice RH kako da općine provode resor obrane a kad im je oružje TO oduzeto i u skladištima je JNA? Nekidan 21. veljače 1991 je Sabor RH donosi odluku o poništenju svih saveznih zakona koji su u suprotnosti s republičkima te se ističe da će RH napustiti SFRJ dana 30. lipnja 1991. godine. Pokrenut je postupak razdruživanja. Predsjednik Tuđman tada iznosi sukus politike tog vremena: „Politika se ne vodi samo srcem, politika se mora voditi i razumom, i čak i one sile koje imaju silu da nametnu svoju volju moraju razgovarati, a kamo li one snage koje svoju volju ne mogu nametnuti, koje svoje pravo ne mogu izboriti silom“.

Dali sada može predsjedništvo RH sa predsjednikom Tuđmanom donijeti odluku suprotnu predsjedništvu SFRJ da se oružje TO vrati iz skladišta JNA u sigurna skladišta TO?

Na to mi je ministar odgovorio: Ja sam za to a predsjednik Tuđman je malo oprezniji i kupuje vrijeme da se možemo naoružati.

Po povratku iz Zagreba pišem dopis Regionalno štabu TO u Splitu i komandantu Anti Marinovu sa zahtjevom da je on naredio da se oružje TO Korčula preda u skladišta VP 6636 u Korčuli i neka sad naredi da se vrati TO Korčula.

Nakon dva tri dana nazove me Ante Marinov i rekne mi neka ja to naredim komandantu TO Korčula Marku Mujanu ili neka se obratim Đuri Pojeru VPO Šibenik. Ni dan danas mi nije jasno kako je Ante Marinov u rujnu postao zapovjednik HRM u Pločama?

Uputim slični dopis i Đuri Pojeru VPO Šibenik. Pismeni odgovor nikada nisam dobio.

28. veljače 1991: „Srpsko nacionalno vijeće SAO Krajine“ prihvaća „Deklaraciju o razdruživanju Republike Hrvatske i SAO Krajine“, proglašava secesiju od RH i ostanak u Jugoslaviji.- Tijekom ožujka počinju „pobune“ lokalnih Srba na području Pakraca i Borova Sela koje rezultiraju većim brojem poginulih i ranjenih osoba; počinje i aktivno angažiranje JNA na srpskoj strani. Počinje se primjenjivati „kninski“ scenarij dizanja pobune iz kolovoza prošle godine i to na ciljanim područjima, kako bi JNA dobila priliku da „legalistički“, aktivnim posre-dovanjem između zaraćenih strana izađe na granice tzv. „velike Srbije“. Izetbegović putuje u Libiju da bi osigurao pozajmicu oko 50 milijuna američkih dolara za BiH.

1. ožujka 1991: Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman na konferenciji za strane novinare istakao je da postoji namjera srbijanskog vodstva da stvori „veliku Srbiju na teritoriju BiH i dijelovima Hrvatske“. - Počela je pobuna Srba u Pakracu razoružavanjem policajaca hrvatske nacionalnosti u policijskoj postaji u Pakracu. Pobuna je sutradan ugušena akcijom redarstvenih snaga.

2. ožujka 1991: U Beogradu je, u organizaciji SPS-a, održan miting pod nazivom „Jasenovac se neće ponoviti“.

3. ožujka 1991: Pod izlikom „smirivanja stanja“, oklopne postrojbe JNA izašle su na ceste grada Pakraca. Srbi potiču neredu u Osijeku i Bilju.

6. ožujka 1991: Borisav Jović odobrava, bez sjednice Predsjedništva i bez provedenih

konzultacija s članovima Predsjedništva, uporabu JNA na području Pakraca. Naknadno su, „uz manje negodovanje”, svoju suglasnost za donošenje te odluke dali Janez Drnovšek i Vasil Tupurkovski (uz stalna četiri glasa Srbije i Crne Gore).

- U Makedoniji se javljaju zahtjevi da JNA napusti područje Makedonije.

7. ožujka 1991: Slovenija prestaje slati svoje novake u JNA.

8. ožujka 1991 me zove Ante Letica da je slovenskoj firmi 'Citrus' iz Ljubljane kao investitoru-kreditoru financijeru Ljubljanska banka odobrila i da će oni općini Korčuli poslat Ugovor o investiciji-kreditu o financiranju vodovoda sa krajnjim rokom plasmana kredita do 31.3.1991. Treba nam bankovna garancija Splitske banke za Ljubljansku banku. Uputim predsjednika IV SO Korčula Petra Franulovića i člana IV SO Korčula Slavka Pavičića da riješe sa Splitskom bankom bankovnu garanciju i dobijemo bankovnu garanciju Splitske banke za kredit od Ljubljanske banke, za općinu su jamčili Greben, Radež, Inkobrod i Mediteranska.

8. ožujka 1991: U razgovoru za talijanski list „Repubblica“, dr. Tuđman ističe: „ U fazi smo oštrog psihološkog rata, koji vode komunisti-dogmate, koji podržavaju hegemonističke ciljeve Srbije“.

9. ožujka 1991: Najmanje 100 000 posvjednika na ulicama Beograda, prvi dan protestira, pod vodstvom Vuka Draškovića i drugih čelnika tadašnje oporbe, protiv Miloševića i SPS-a. Jake policijske snage napadaju demonstrante. Najmanje dva demonstranta su ubijena. Uhićen je Vuk Drašković, vođa vodeće oporbene stranke SPO (Srpski pokret obnove). Tenkovi JNA su oko 19.30 sati izašli na ulice, nakon telefonske sjednice Predsjedništva SFRJ (suglasnost za korištenje JNA dali su tadašnji članovi saveznog Predsjedništva: Borisav Jović -Srbija, Nenad Bućin - Crna Gora, Jugoslav Kostić -Vojvodina, Vasil Tupurkovski - Makedonija, Bogić Bogićević -BiH, Riza Sapunxhiu – Kosovo. Janez Drnovšek iz Slovenije i Stjepan Mesić iz Hrvatske nisu pitani za mišljenje po zamisli Borisava Jovića, tada predsjedajućeg Predsjedništva SFRJ). Uhićeno je 213 osoba, među kojima i organizator mitinga Vuk Drašković.

- Protesti su nastavljeni i sutradan kad su se proširili i u drugim gradovima u Srbiji. Policija upotrebljava suzavac.

- Milan Babić je bio među prvima koji su Slobodanu Miloševiću poslali brzojav podrške. Moje mišljenje: Neka se između sebe a nas neka ostave na miru.

11. ožujka 1991: Održana je izvanredna sjednica Skupštine Srbije. Milošević pregovara s demonstrantima i studentskim vođama. Patrijarh SPC Pavle obraća se okupljenim studentima-demonstrantima i traži od njih da se povuku s ulice i pokušaju riješiti probleme u institucijama vlasti, nakon čega biva izviždan i ispraćen povcima: „Crvena bando“. Okupljenim se studentima u Patrijarhovo ime ispričao Atanasije Jevtić (dekan Bogoslovnog fakulteta u Beogradu) zbog čega je dobio pljesak nazočnih.

12. ožujka 1991: Izvanredna sjednica Predsjedništva SFRJ održana je na zapovjednom mjestu JNA, u podzemnim prostorijama objekta u Užičkoj 15 u Beogradu, bez

Drnovška. Nazočni su generali Kadijević, Adžić, Đušić, Čubra, admiral Brovet i pukovnik Vuk Obradović. JNA drugi put traži odobrenje za nasilno rušenje vlasti u RH i Sloveniji uz proglašenje stanja neposredne ratne opasnosti na području cijele SFRJ, donošenje odluke o podizanju borbene gotovosti i dodatnu mobilizaciju pripadnika JNA, razoružavanje i rasformiranje nelegalnih oružanih formacija te nastavak političkih razgovora o budućem uređenju SFRJ, referendum na kojima će se narodna republike -očitovali o svojim željama. Prijedlog je odbijen (protiv su glasovali Mesić, Sapunxhiu, Tupurkovski i Bućin) a za Borisav Jović i Jugoslav Kostić, (umjesto Dragutina Zelenovića koji je otišao na drugu dužnost). Bogić Bogićević odbio je glasovati. Tadašnji ministar obrane Veljko Kadijević kasno noću, nakon održanog prvog dijela sjednice Predsjedništva, a nakon tajnih konzultacija s Borisavom Jovićem, leti u Moskvu na tajni sastanak s ruskim ministrom obrane maršalom Jazovim, gdje traži njegovu potporu za izvođenje, kako to naziva Branko Mamula „vojno-državnog udara“. Kadijević ne dobiva potporu očekivao. Odmah nakon susreta s maršalom Jazovim, Kadijević se noćnim letom vraća u Beograd. Upravo je Branko Mamula trebalo postati „novi Tito“, prvo na području Hrvatske, a potom i na području cijele Jugoslavije.

Na Izvršnom odboru Središnjice HDZ-a 13. ožujka 1991. Milivoj Kujundžić predložio je ustrojavanje organizacije pod nazivom Narodna zaštita. Prema riječima predlagača cilj bi bio "pružiti neoružani i ukupni otpor u Hrvatskoj" te se stoga "odmah mora legalno organizirati Narodna zaštita na osnovi dobrovoljnosti i samoorganizacije građana". Tom je inicijativom pokrenuta Narodna zaštita, no kao potpuno nenaoružana formacija. S druge strane, Narodna zaštita bila je tada zamišljena kao "međustranačka organizacija". Narodna zaštita trebala je, prema mišljenju Predsjednika Republike i njezinih osnivača, biti isključivo "oblik obrambenog neoružanog samoorganiziranja građana" te se u slučaju otvorene agresije trebala "neoružano suprotstaviti svim oblicima ugrožavanja slobode, suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske". Takovo ustrojstvo i zadaće usvojilo je i Vijeće za narodnu obranu i zaštitu ustavnog poretka kao i novoustrojeno Međustranačko vijeće, koje je svoju prvu sjednicu održalo 15. ožujka. Toga je datuma 1991. godine na 1. sjednici Međustranačkog vijeća Republike Hrvatske donesen zaključak o osnivanju Narodne zaštite. Tjedan kasnije, na 2. sjednici Međustranačkog vijeća pod predsjedanjem predsjednika Franje Tuđmana konstituirano je i Međustranačko vijeće Narodne zaštite s glavnom zadaćom obrane Republike Hrvatske. Vijeće je od 22. ožujka na neki način "zapovijedalo" Narodnom zaštitom, pod novim imenom Međustranačko vijeće Narodne zaštite. Na općinskoj razini ustrojilo je međustranačke koordinacijske odbore, a predsjednik odbora bio je iz redova većinske stranke u općinskoj skupštini. Narodna zaštita imala je punu potporu gotovo svih parlamentarnih, ali i neparlamentarnih političkih stranaka u Hrvatskoj. Njezinom osnivanju suprotstavile su se samo one stranke koje su bile i inače protiv neovisne Hrvatske, bilo da su bile velikosrpske ili projugoslavenske. Proglasom od 5.

travnja 1991. godine predsjednik Republike Franjo Tuđman poziva sve one koji se žele uključiti u "dobrovoljačke jedinice Narodne zaštite i stati u obranu, domovine, Republike Hrvatske – koja je u pogibelji". Od tada se ustrojavaju postrojbe Narodne zaštite na dobrovoljnom načelu, bez obzira na stranačku i nacionalnu pripadnost s ciljem obrane legitimne vlasti, naroda i države od velikosrpske agresije, najprije u Zagrebu a potom i u cijeloj slobodnoj Hrvatskoj.

13. ožujka 1991: Na sastanku sa Slobodanom Miloševićem i Borisavom Jovićem, generali Kadijević i Adžić tvrde da će Predsjedništvo ne prihvati njihove prijedloge, „vojni udar“ tako što izvršiti će „smijenili Vladu i Predsjedništvo“ dok bi Skupština ostala, ali bez prava na zasjedanje. Budući da se očekuje odbijanje traženih odluka, Jović namjerava, nakon održane sjednice, dati ostavku čime će se otvoriti i pravni put da JNA izvrši planirani vojni udar.

- Parlament EU donosi rezoluciju kojom se ističe mogućnost da Republike iz SFRJ samostalno odluče o svojoj sudbini.

- Ministar unutarnjih poslova Republike Srbije Radmilo Bogdanović podnosi ostavku, što je posljedica demonstracija održanih prije nekoliko dana.

- Sa RTV Srbije otpušteno je pet urednika iz informativnog programa.

14. ožujka 1991: Nastavljajući sjednicu od 12. ožujka, savezno Predsjedništvo ponovno odbija prijedlog vodstva JNA o uvođenju „izvanrednog stanja“ u SFRJ.

Drnovšek ističe da je Slovenija, temeljem donesenih odluka, de iure izvan federalnog sustava SFRJ. Riza Sapunxhiu povlači svoju suglasnost za predloženi plan djelovanja JNA, pa plan dobiva samo tri glasa a čak ih je pet „protiv“.

15. ožujka 1991: Sjednica Predsjedništva je nastavljena; za Srbiju, Crnu Goru i JNA i ovaj put neuspješno. Bogićević je najavio da će na predloženi Plan pristati jedino ako dođe do „izbijanja međunacionalnog sukoba ili građanskog rata“. Posljednju izjavu je na sjednici dao Veljko Kadijević rekavši: „Štab Vrhovne komande uzima sebi pravo i obvezu da odmah, nakon ove odluke, procijeni situaciju i povuče konzekvencije koje iz nje proizlaze“. Na zasjedanju je „odluka o uvođenju izvanrednog stanja“ konačno odbijena, a donesena je „odluka o razoružavanju nelegalnih paravojnih formacija“. Nakon sjednice Predsjedništva Borisav Jović podnosi ostavku na dužnost člana saveznog Predsjedništva.

Imam faximile sa te sjednice Predsjedništva i na inzistiranje Jovića da se uvede Izvrredno stanje, Mesić mu odgovori: Imamo informacije iz novina, beogradska politika i razgovor sa psihijatrom Kostićem da predsjednik Srbije Slobodan Milošević boluje od „psihičke bolesti“ i da mu je to obiteljsko nasljeđe i genetika obiteljska. Budući po zakonu predsjednik ne smije biti netko tko boluje od psihičkih bolesti, i dajem prijedlog nadopune dnevnog reda: Smjena predsjednika Srbije Slobodan Milošević jer boluje od „psihičke bolesti“. Mesić i u teškim trenucima ne gubi smisao za humor i cinizam.

- List SPC „Pravoslavlje“ objavljuje tekst vladike slavonskog Lukijana pod naslovom „Antisrpsko nastupanje ustaške države“.

16. ožujka 1991: Ostavku na članstvo u saveznom Predsjedništvu, vođeni primjerom Borisava Jovića, ali i u dogovoru s njim, podnose Kostić i Bućin (predstavnici Vojvodine i Crne Gore u saveznom Predsjedništvu).

- Predsjednik Milošević ističe da će Srbija poštovati savezne organe ako se dopusti da JNA štiti ustavni poredak u SFRJ. Na skupu u prostorijama beogradskog sveučilišta izjavljuje da će „legalno naoružavati Srbe u Hrvatskoj“.

- Hrvatski Srbi na području tzv. Krajine proglašavaju svoju „državu“ i donose odluku o neprihvatanju i nevaženju zakona RH na području „Krajine“, a koji su u suprotnosti sa saveznim zakonima.

- Srbijanski parlament glasa o smjeni Rize Sapunxhija s mjesta kosovskog člana saveznog Predsjedništva.

17. ožujka 1991: Veljko Kadijević, s Blagojem Adžićem i Stanetom Brovetom, pozivaju Slobodana Miloševića i Borisava Jovića na razgovor u SSNO, da bi im izložio novi - ali temeljen na starom - Plan djelovanja JNA koji i dalje preferira opstanak SFRJ.

Milošević samo traži, i dobiva, spremnost JNA da ponovno intervenira na beogradskim ulicama, ako bude novih demonstracija. General Kadijević odbio je u ime SSNO, poslati predstavnika na zakazanu sjednicu SIV-a.

- Slobodan Milošević saziva sjednicu srbijanske Skupštine, proširenu načelnicima svih općina u Srbiji, kako bi dobio potporu za svoje djelovanje prema Hrvatskoj. Izjavljuje da će „Armija ustavno postupiti ako sutra razoruža HDZ“ jer očekuje intervenciju pripadnika MUP-a Republike Hrvatske protiv 114 osoba koje su jučer proglasile „državu Krajinu“ u Hrvatskoj.

18. ožujka 1991: Skupština općine Knin donosi „odluku o potpunom i trajnom odvajanju od Republike Hrvatske“.

19. ožujka 1991: Štab vrhovne komande JNA izdaje priopćenje u kojem ističe namjeru nemiješanja u političke dogovore, ali i to da ne će dopustiti građanski rat ili međurepubličke sukobe.

20. ožujka 1991: Borisav Jović povlači svoju ostavku na članstvo u saveznom Predsjedništvu, a na „nagovor Skupštine Srbije koja nije prihvatila ostavku“. Ostavku je zapravo povukao zato što JNA nije intervenirala, a realnom je postala mogućnost djelovanja Predsjedništva i bez njega.

- Na susretu s Milanom Kučanom i slovenskim mvp Dimitrijem Rupelom, njemački mvp Hans-Dietrich Genscher (kućni prijatelj mvp SFRJ Budimira Lončara) ponavlja službeno stajališta EZ o potrebi očuvanja SFRJ, iako je svjestan agresivne politike Srbije prema RH i Sloveniji.

- Skupština SR Srbije, umjesto Rize Sapunxhija, smijenjenog člana Predsjedništva SFRJ, izabire Sejdu Bajramovića kojeg Albanci ne priznaju kao svog predstavnika.

21. ožujka 1991: Održana je sjednica proširenog sastava Predsjedništva SFRJ (7. JU-samit). Dogovorena je potreba organiziranja izravnih pregovora predsjednika republika o budućnosti Jugoslavije.

22 ožujka 1991 godine sazivam sjednicu skupštine općine Korčula i predložim slijedeći Dnevni red:

1. Odbornička pitanja
2. Prijedlog odluke o izboru predsjednika VMZ općine Korčula
3. Prijedlog odluke o osnivanju međustranačkog vijeća općine Korčula
4. Stanje robnih rezervi općine Korčula
5. Informacija o sigurnosnom stanju u RH i na području općine Korčula
6. Razno

Najviše pitanja se odnosilo na pitanja vezana za natječaj za završetak regionalnog vodovoda N-P-K-L, zatim o stanju robnih rezervi, onda o situaciji oko oružja TO i povratku iz skladišta JNA u skladišta TO.

Zbog odlaska u London na rad u agenciji GENEX, razrješen je dužnosti predsjednika VMZ općine Korčula Boris Marelić a izabran je njegov zamjenik Tonko Gugić.

Prihvaćena je odluka o osnivanju međustranačkog vijeća općine Korčula i izabrano međustranačkog vijeća općine Korčula u sastavu:

1. Tonči Gavranić, predsjednik SO Korčula HDZ
2. Petar Franulović predsjednik IV SO Korčula SDP
3. Boris Dragičević, HDZ
4. Tonči Surjan, SDP
5. Martin Vojvodić HSLS
6. Ante Komparak HNS
7. Miho Drušković HKDS

23 ožujka 1991 sazivam prvu sjednicu međustranačkog vijeća općine Korčula i prvo međustranačko vijeće Općine Korčula sačinjava:

1. Tonči Gavranić, predsjednik SO Korčula HDZ
2. Petar Franulović predsjednik IV SO Korčula SDP
3. Boris Dragičević, HDZ
4. Tonči Surjan, SDP
5. Martin Vojvodić HSLS
6. Ante Komparak HNS
7. Miho Drušković HKDS

Budući su u općinskoj skupštini HDZ, SDP i nezavisni, a nezavisni nisu nikakva zajednička platforma još sam uključi HSLS, HNS i HKDS. Zadatak svih je bila informiranost ali i koordinacija sa skupštinskim ali i neskupštinskim političkim strankama.

Osniva se Odred narodne zaštite općine Korčula.

Uloga Narodne zaštite:

Odredi Narodne zaštite osiguravali su sve značajne komunalne i zdravstvene objekte, skladišta hrane, prometnice, skladišta strateških sirovina itd. Narodna zaštita je ustrojila vlastitu službu motrenja i obavješćivanja, organizirala samostalnu

neprekidnu radiovezu, obavljala neprekidne noćne ophodnje, osposobljavala postrojbe kako bi što učinkovitije obavljale svoju dužnost itd.

Izabrani su i zapovjednik odreda Narodne zaštite Danko Urban i zamjenik zapovjednika Tomislav Gavranić Lotre.

Dogovor je bio kad predsjednik općine Tonči Gavranić ide na pregovore u garnizon JNA VP 6636 Korčula i da barem jedan član koji nije HDZ ide sa njim da oficiri i komandant se uvjere u jedinstvo političkih stavova na općini Korčula. Nakon toga u tri navrata sam išao na pregovore a nitko nije išao samnom, uvijek imali „neodgodive stvari“ i odustao sam zvati ih.

Dan dva poslije u općinu kod mene dođe Ivan Jeričević Čompo, predsjednik Antifašističkog vijeća saveza boraca otoka Korčule, (predsjednik SUBNOR Korčula), 70-togodišnjak i u dugom razgovoru izjavi mi da SUBNOR Korčula podržava politiku ujedinjenja Hrvatskog političkog korpusa i mudru i konciznu politiku mene kao predsjednika općine Korčula. Kadgod bude uvijek će se odazvati na svaki sastanak i uvijek podržati stavove kontra srbo-četničke JNA. Inače, po tiskovinama sam doznao za Dubrovačku Udrugu „Daksa 1944/45“ i da je ona podnijela kaznenu prijavu Državnom odvjetništvu protiv nepoznatih počinitelja ubojstava na tom Elifatskom otočiću, uz zahtjev za ekshumacijom žrtava. U prijavi Udruga navodi, da se temeljem niza informacija, može osnovano tvrditi da je o uhićenjima i pogubljenjima 45 građana na Daksi odlučio Okružni Komitet KPH za Dubrovnik zajedno s predstavnicima Oblasnog Komiteta KPH za Dalmaciju te dužnosnicima dubrovačke i dalmatinske OZNA-e. Za svjedoke su predloženi Ivan Jeričević Čompo, član OK KPH za Dubrovnik i šef Opunomoćstva OZNA-e za Južnu Dalmaciju, Milan Popović, komandant V. Bataljuna brigade KNOJ-a, te Mate Majstrovic, komandant I. čete V. Bataljuna KNOJ-a.

24. ožujka 1991: Srbija je počela masovno plijeniti imovinu hrvatskih tvrtki na svom području (neke oštećene tvrtke su: „INA“, „Bagat“, „Varteks“, „Gavrilović“...).

25. ožujka 1991: Susret Slobodana Miloševića i Franje Tuđmana u Karađorđevu na kojem je, navodno, dogovorena „podjela BiH i rat u RH“. Međutim, po svemu sudeći, tema njihova razgovora, kao i onog kasnije u Tikvešu 15. travnja, bilo je traženje, prvenstveno s hrvatske strane, mogućnosti za mirnim rješavanjem krize u RH, pri čemu je Milošević pokušao usporiti obrambene pripreme RH. Kao posljedica razgovora, koji nije skrivan jer su i Tanjug i HINA objavili vijest o susretu, stvorena je neformalna radna grupa koja je trebala doći do prijedloga o mirnom rješavanju krize, a ne o podjeli BiH. Cilj grupe je vidljiv iz njezina sastava: dr. Dušan Bilandžić, dr. Zvonimir Lerotić, Josip Šentija, dr. Smiljko Sokol, s hrvatske te dr. Ratko Marković, dr. Smilja Avramov, dr. Kosta Mihajlović i dr. Vladan Kutlešić, sa srpske strane. Grupa je održala tri sastanka (u Osijeku, u Beogradu, u Zagrebu). Budući da su srpska stajališta bila isključiva (inzistiranje na uspostavi zapadnih granica „velike Srbije“), grupa se raspala ne postigavši nikakav dogovor. Sam Milošević o ovom susretu kaže: „Tuđman mi je rekao da želi neovisnu Hrvatsku. Ali se jednostavno nismo mogli složiti—on je

htio uništiti savezne institucije, a ja nisam mogao na to pristati. Predlagao sam, kao i prije, promjenu Ustava kojom će se dopustiti samoodređenje. Bilo je nagađanja da smo se dogovorili o podjeli Jugoslavije. Sad vam kažem, da smo to ondje odlučili, mogli smo odmah i učiniti“.

Milan Babić, tadašnji predsjednik tzv. RSK, prepričao je svoj razgovor s Miloševićem koji je vođen neposredno nakon susreta u Karađorđevu: „Najozbiljniji dokaz da se odstupa od teze „svi Srbi u jednoj državi“, već marta 1991. je sadržaj dogovora između predsjednika Srbije i Tuđmana u Karađorđevu. Milošević mi je tada, pokazujući na mapi, koje dijelove Krajine će prepustiti Hrvatskoj, rekao da će zauzvrat Tuđman njemu pomoći u eliminaciji Ante Markovića. Nedugo zatim, saznao sam i to da mu je Milošević obećao da neće dirati u putni pravac Zagreb-Knin-Split. Ove političke dogovore trebalo je da naučno utemelje članovi tzv. ekspertske grupe“. Borisav Jović o istom sastanku iznosi sljedeće: „Informacije koje ja imam bitno odudaraju od onoga o čemu se stalno priča. Meni Milošević nije rekao da li su zaista razgovarali o podjeli Bosne, ali ja lično u to ne verujem. On je meni tada uvek govorio, kao i ja njemu, sve o čemu je s drugima razgovarao i prosto ne mogu da verujem da se takav razgovor vodio. On je meni rekao da su razgovarali o tome da li da idemo na promenu predsednika savezne vlade. S obzirom da se ni Hrvatska nije slagala sa Markovićem, i ona je imala neke primedbe i Slovenija je imala neke primedbe i Srbija je imala primedbe, oni su razgovarali o tome da li da se promeni predsednik savezne vlade i dogovorili su se da se to još malo odloži“... „Za mene bi to bilo ogromno iznenađenje, jer bi takav pristanak Miloševića (na podjelu BiH - op.a.), u tom trenutku, značio bitno odstupanje od naše celokupne politike. Ja zato u to ne mogu da verujem...“

26. ožujka 1991: U Zagrebu je završena istraga protiv uhićenih Željka Ražnatovića zv. Arkan, Zorana Stevanovića, Dušana Bandića i Dušana Carića zbog pripremanja oružane pobune u Hrvatskoj.

Svakodnevno zovemo Ljubljansku banku kad će biti uplaćen kredit od 22,8 milijuna DEM, odgovor je uvijek isti: sutra

27. ožujka 1991: Ante Marković “preživljava” glasovanje o (ne)povjerenju u saveznoj Skupštini.

- Članovi SANU-a pod vodstvom Dobrice Ćosića izlaze u javnost s inicijativom o stvaranju „Srpskog nacionalnog saveta“, za što dobivaju potporu SANU-a, UKS-a i SPC-a kao i nekoliko političkih stranaka. Zbog razlike u pogledu uređenja „velike Srbije“ i odnosa prema povratku kralja, SNS se nakon nekoliko mjeseci raspada.

28. ožujka 1991: U „Vili Dalmacija“ u Splitu održan je prvi od šest predviđenih sastanaka predsjednika svih republika iz sastava SFRJ. Pokušalo se dogovoriti uvjete pod kojima je moguće doći do zajedničkog dogovora o budućnosti SFRJ. Alija Izetbegović

izjavljuje: „Jugoslavija može opstati bez Slovenije, ali ne bez Hrvatske“.

- Na područje Plitvičkih jezera stiglo je više od 50 pripadnika tzv. kninske milicije.

29. ožujka 1991: Mile Martić zabranio je svaki kontakt pripadnicima MUP-a stacioniranim u policijskoj postaji na Plitvičkim jezerima sa sjedištem MUP-a RH u Zagrebu.

31. ožujka 1991: "Krvavi Uskrs" u Hrvatskoj. Na području Plitvičkih jezera pripadnici MUP-a RH pokušali su uspostaviti red. Međutim, prilikom dolaska na Plitvice, vozila pripadnika MUP-a našla su se u unakrsnoj paljbi. Tom prilikom poginuo je Josip Jović, pripadnik MUP-a RH iz mjesta Aržano kod Sinja. Međutim, „teroristička pobuna“ je ipak skršena. Prema službenim podacima, u akciji je „ubijeno 29 terorista od toga 8 u uniformama tzv. SUP „krajine“, a 21 je bio naoružani civil“. Uhićeni su Goran Hadžić i Borivoje Savić, obojica vođe SDS-a s područja Vukovara. Na područje Plitvica stigle su, oko 18.00 sati, oklopne postrojbe JNA iz smjera Slunja. - Savezno Predsjedništvo donosi odluku kojom se nalaže povlačenje pripadnika MUP-a RH s Plitvica.

Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman izbjegava odlazak u Beograd jer ga vojni vrh JNA želi uhititi. Istu večer u Zagreb dolazi trojka iz saveznog Predsjedništva (Bulatović, Tupurkovski i Bogićević) da bi se postigao sporazum o prekidu neprijateljstva.

- U Borovu Selu donesena je „odluka o ujedinjenju Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema Republici Srbiji“.

- "Varšavski pakt", vojna organizacija zemalja Istočnog bloka za vrijeme hladnog rata, prestaje postojati.

Ljubanska banka zove i kaže da poradi ratnog stanja u Hrvatskoj odustaje od kreditiranja vodovoda N-P-K-L. Žao mi je Jovića i njegovu obitelj ali mi je žao i sebe jer sam svjestan da nema ništa od zacrtanih i dogovorenih projekata a da ću postati ratni predsjednik SO Korčula sa TO bez oružja. Otsada mi je glavni zadatak kako do oružja za TO.

Travanj 1991:

– Srbi postavljaju barikade na području gotovo cijele Slavonije. Kao i u dijelovima Dalmatinske zagore, Srbi i JNA uništavaju kuće u kojima stanuju Hrvati, čime pokušavaju stvoriti etnički čista područja u zamišljenim granicama „velike Srbije“. RH i Slovenija potpisuju sporazum o zajedničkoj obrani.

1. travnja 1991: „Izvršno vijeće SAO Krajine“ donosi „odluku o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji“ i raspisuje referendum.

2. travnja 1991: Na „Svjetskom saboru hrvatske mladeži“, održanom u Zagrebu, predsjednik RH dr. Franjo Tuđman najavio je obranu svakog pedlja hrvatskog teritorija.

4. travnja 1991: U Beogradu je održan drugi sastanak predsjednika republika. Tema: Referendumi i modaliteti razdruživanja; Tuđman i Gligorov predlažu savez suverenih i nezavisnih država.

- Tijekom susreta s „europskom trojkom“, Jacques Poos, mvp Luxemburga ističe: „Želim da vas uverim da EZ neće podržati raspad Jugoslavije, niti će prihvatiti

posebne pregovore sa njenim pojedinim delovima, ukoliko bi došlo do toga“.

5. travnja 1991: Održan je jedan od ključnih sastanaka Slobodana Miloševića i Borisava Jovića s Veljkom Kadijevićem i Blagojem Adžićem u Jovićevu uredu. JNA jamči zaštitu od hrvatske policije „srpskim gradovima koji su sad pod srpskom vlašću“ u Hrvatskoj. JNA više ne traži odluku Predsjedništva, već samo naputak o djelovanju koji im treba izdati predsjednik Predsjedništva Borisav Jović.

- Osnovana je Narodna zaštita RH.

- Udruga 11 parlamentarnih i izvanparlamentarnih srpskih oporbenih političkih stranaka, „Srpski nacionalni front“, donosi odluku o formiranju „Srpske nacionalne garde“ radi „odbrane novouspostavljene zapadne granice Srbije“.

6. travnja 1991: Boraveći u Kninu, predsjednik Srpske radikalne stranke dr. Vojislav Šešelj najavio je dolazak svojih 10 000 četnika koji će pomoći „Krajini“.

8. travnja 1991: Predsjedništvo Sabora RH prosvjedovalo je zbog protuustavnog miješanja Narodne skupštine Srbije u unutarnju problematiku RH te poticanja na nasilnu promjenu republičkih granica i oružanu pobunu protiv RH.

10. travnja 1991: Na sjednici Vrhovnog državnog vijeća predloženo je osnivanje Zbora narodne garde (ZNG) s osnovnom zadaćom zaštite ustavnog poretka i teritorijalnog integriteta RH.

- Temeljem razgovora iz Karađorđeva, u lovačkom dvorcu kod Osijeka održan je prvi radni sastanak hrvatsko-srpske grupe stručnjaka (Lerotić, Šentija, Bilandžić, Sokol – Avramov, Mihajlović, Marković, Kutlešić). Razgovori su trebali pridonijeti mirnom rješenju krize u Hrvatskoj.

11. travnja 1991: Održan je treći susret predsjednika republika na Brdu kod Kranja (Slovenija). Tema: razrada modela razdruživanja i referendum. Potvrđeno je postojanje dvaju bitno različitih stajališta.

- Na sjednici Skupštine BiH govori se o namjeri nekoliko općina s područja sjeverozapadne Bosne da se priključe tzv. Krajini u RH.

12. travnja 1991: Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman sazvao je drugu sjednicu međustranačkog vijeća na kojem je čelnike oporbenih stranaka izvijestio o političkoj situaciji u Jugoslaviji. Ujedno je postignut i visok stupanj dogovora o raspisivanju referenduma o razdruživanju.

13. travnja 1991: Temeljem razgovora iz Karađorđeva, u Beogradu (na Dedinju) održan je drugi radni sastanak hrvatsko-srpske grupe stručnjaka (Lerotić, Šentija, Bilandžić, Sokol – Avramov, Mihajlović, Marković, Kutlešić) sa istom temom kao i prvi: traženja načina za postizanjem mirnog rješenja krize u Hrvatskoj.

15. travnja 1991: Održan je susret Slobodana Miloševića i Franje Tuđmana u Tikvešu, sa sličnim ciljem kao i prethodni koji je održan u Karađorđevu 25. ožujka.

16. travnja 1991: U Zagrebu je održan susret Tuđman-Izetbegović. Tema je očuvanje Bosne i Hercegovine.

17. travnja 1991: Sabor RH je donio Deklaraciju o osudi Narodne skupštine Republike Srbije zbog miješanja u unutarnje stvari RH. Ujedno je prihvaćen zaključak o ubrzavanju postupka razdruživanja RH od SFRJ.

18. travnja 1991: Održan je četvrti susret predsjednika republika u „Vili Biljana“ u Ohridu (Makedonija). Tema: predloženo je održavanje referenduma u svim republikama u SFRJ do kraja svibnja.

20. travnja 1991: Predsjednik RH donosi odluku kojom od redarstvenih snaga MUP-a RH ustrojava Zbor narodne garde (ZNG) RH. - Temeljem razgovora iz Karađorđeva, u Zagrebu je održan treći, i posljednji, radni sastanak hrvatsko-srpske grupe stručnjaka (Lerotić, Šentija, Bilandžić, Sokol – Avramov, Mihajlović, Marković, Kutlešić) sa istom temom kao i prva dva: traženja načina za postizanjem mirnog rješenja krize u Hrvatskoj. Nije postignut nikakav dogovor zbog čvrstih, „velikosrpskih“, stajališta članova srbijanske delegacije koji nisu odustajali od srpske okupacije dijela Republike Hrvatske.

21. travnja 1991: Skupu u selu Jagodnjak (Slavonija) nazočili su dr. Vojislav Šešelj, Milan Paroški, zastupnik u srbijanskoj skupštini, i Stanko Cvijan, ministar Srba izvan Srbije iz Vlade RS. Šešelj je optužio službeni Beograd jer ne želi pripojiti Slavoniju, Baranju i zapadni Srijem Srbiji, a Paroški je poručio da sve „one koji kažu da ovo nije srpsko treba ubiti kao kera kod tarabe“. Zbog toga je govora dr. Šešelj bio na kratko uhićen. Nakon tri dana, 24. travnja 1991, podnesena je kaznena prijava protiv Šešelja, Paroškog i Jovana Ostojića zbog izazi-vanja vjerske i nacionalne mržnje te pozivanja na razbijanje teritorijalne cjelovitosti RH.

23. travnja 1991: Skupština Crne Gore izabire Branka Kostića za novog člana saveznog Predsjedništva.

26. travnja 1991: Srbi iz BiH osnivaju „Skupštinu zajednica opština Bosanska Krajina“ sa sjedištem u Banjoj Luci.

28. travnja 1991: Pripadnici tzv. „krajinske milicije“ uz pomoć oklopnih postrojba JNA marširaju kroz Kijevo (selo kod Knina nastanjeno Hrvatima). JNA je izvela oklopno-mehanizirana sredstva i na šire područje Zadra (kod Obrovca i kod Benkovca).

28 travnja 1991 sam u Blatu, svečanost je dana Blata i Blatske zaštitnice Sv. Vincence. Iza Vele mise ručak je u samostanu časnih sestara Blažene Marije Petković (Papa Ivan Pavao II. proglasio ju je blaženom 6. lipnja 2003. u Dubrovniku, a do tada je to bila redovničke zajednice Kćeri Milosrđa sv. Franje, jedine redovničke zajednice osnovane u Hrvatskoj). Popodne prije precesjuna sa moćima sv. Vincence sam glavar na plesnom nastupu VU Kumpanija, kao poteštat (predsjednik općine).

29. travnja 1991: Održan je peti sastanak predsjednika republika, u „Plavom dvorcu“ na Cetinju (Crna Gora). Tema: razdruživanje. Izetbegović i Gligorov najavljuju svoj zajednički, kompro misni prijedlog o rješenju krize u SFRJ.¹⁸⁴ Predsjednik RH napustio je konferenciju za tisak jer su ga stalno vrijeđali novi-nari koji podupiru stvaranje „velike Srbije“.

Svibanj 1991– JNA se u potpunosti stavlja na stranu srpskih pobunjenika i terorista. Njihove bojne aktivnosti usmjerene su prema hrvatskim ciljevima na gotovo cijelom

području RH (od Slavonije preko Banije i Dalmacije do krajnjega juga Hrvatske). Sve više Hrvata s privremeno okupiranih područja RH napušta svoje domove. Etničko čišćenje uzima maha i postaje dio političkih stajališta i načina djelovanja srbijanskih vođa.

1. svibnja 1991: Srpski pobunjenici kod Borova Sela ubijaju dva pripadnika MUP-a RH, a dvojicu zadržavaju kao zarobljenike.

2. svibnja 1991: U zasjedi koju su organizirali srpski pobunjenici i „šešeljevci“ pridošli s područja Srbije, kod Borova Sela ubijeno je 14 pripadnika MUP-a RH a 23 su ranjena. Naknadno je, 28. svibnja, za sudjelovanje u tom zločinu osumnjičeno 40 osoba.

- Tijekom leta prema opkoljenom Kijevu, izrešetali su pobunjenih Srbi helikopter kojim je letio Vladimir Šeks, potpredsjednik Hrvatskog sabora, je od strane pobunjenih Srba.

- Osnovana je „Patriotska liga“, vojno krilo SDA iz kojega će kasnije nastati „Armija BiH“.

2 svibnja 1991 na predjelu Giža iznad Blata, pozvao sam 32 dragovoljca preko svog prvog rođaka (neograničeno povjerenje) uvečer u 21 sat iza Taletove crkvice, i to nije bila zakonita postrojba, bila je parapostrojba ali nakon što mi sekretar PP Korčula Mirko Pecotić nije htio osigurati policajca i vozilo za izmještanje vojne evidencije iz Ureda za obranu na tajnu lokaciju. Budući su vojni policajci JNA (garnizon Korčula nije imao vojnu policiju u sastavu Garnizona) preplavili otok Korčulu, bojao sam se da nam ne ukradu vojnu evidenciju jer bi nas obezglavili, pa sam odlučio za dragovoljce. Vizuelno mi se činilo da je pola SDP-ovaca i pola HDZ-ovaca. Njih sedmorica: Ante Sokol Rabadan, Ivo Bačić Fratrić, Ivan Šeparović Konde, Tonči Bosnić Čorko, Ivan Sardelić Age, Boro Ciciriko i Tonči Gavranović Gamulin će otići sa osobnim automobilima, do Korčule, tamo će ih čekati Đino Šeparović, Blaćanin sa prebivalištem Račišće i djelatnik ureda i član TO Korčula, on je već u gepek Zastave karavan sa tablicama JNA unio vojnu evidenciju i donit ćemo ga u Blato, na tajnu lokaciju koju ja kao predsjednik ne želim znati, samo dvoje može znati tajnu lokaciju. Naravno da su donjeli od doma svoje osobno naoružanje i onda mi je rođak Sokol i Ivan Bačić Fratrić rekli: Predsjedniče, ti ne ideš, imamo samo jednog i jedinog predsjednika i nećemo ga izgubiti, ti čekaj sa ostalima a mi kad se vratimo, dvojica ćemo pohraniti vojnu evidenciju i onda ćemo nas sedmorica doći do Giže i onda idemo na piće u Bude u kafić. Dogovoreno izvršeno. 1992 godine je predsjednik Republike Franjo Tuđman dati svoj 33-orici (uključen i Đino Šeparović) Spomenica domovinske zahvalnosti 1992. Ponos do neba ali nikada nisam preuzeo.

3. svibnja 1991: Srpska narodna stranka, koja djeluje na slobodnom području RH, izdala je proglas kojim se srpski narod u RH poziva na odricanje od nasilja kao sredstva i metode djelovanja.

- JNA ulazi na područje Borova Sela i postavlja svoje oklopno-mehanizirane postrojbe

prema Vukovaru.

- Četnički pokret iz Srbije izdaje priopćenje kojim tvrdi da se pripadnici njihovih „dobrovoljačkih postrojbi“ već nalaze u istočnoj Slavoniji te potvrđuju njihovo sudjelovanje u masakru pripadnika MUP-a RH od 2. svibnja.

4. svibnja 1991: Savezno Predsjedništvo odobrava posredavanje JNA u hrvatsko-srpskim sukobima na području Republike Hrvatske. - Načelnik Generalštaba JNA, general Blagoje Adžić, telefonski prijeti predsjedniku Tuđmanu da „je podignuta borbena gotovost JNA i da će JNA postupati po pravilima borbene upotrebe u slučaju napada na pripadnike i objekte JNA“.

5. svibnja 1991: Oklopno-mehanizirane postrojbe JNA (oko 40 tenkova) krenule su sa šireg područja Mostara prema srednjoj Dalmaciji što je izazvalo velike prosvjede lokalnoga hrvatskog stanovništva (kod mjesta Prolog koje se nalazi na cesti Mostar - Široki Brijeg). To je usporilo, ali i djelomično zaustavilo vojne aktivnosti. Na intervenciju Alije Izetbegovića, tenkovska kolona je propuštena.

- U izjavi novinskoj agenciji „France press“, Kiro Gligorov izjavljuje kako će se „Makedonija konstituisati kao nezavisna država, ukoliko se Slovenija i Hrvatska budu otcepile od Jugoslavije“.

6 svibnja 1991 sazivam novu sjednicu Savjeta prva sjednica Savjeta za narodnu obranu, u sastavu:

1. Predsjednik Savjeta Tonči Gavranić Gamulin
2. predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović
3. Tonči Bosnić Čorko-izabrani odbornik SO Korčula
4. Denis Zlokić-izabrani odbornik SO Korčula
5. Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu
6. Marko Mujan-zapovjednik Teritorijalne obrane
7. Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636
8. Branko Puljizević, zapovjednik PU Dubrovnik-drugi put pozvan
9. Mirko Pecotić-sekretar općinskog sekretarijata MUP-a
10. Dražen Tomić, inspektor za zaštitu ustavnog poretka
11. Ivica Padovan – Brigela, vatrogasni zapovjednik
12. Tonči Oreb, zapovjednik Civilne zaštite

Dnevni red:

1. Informacija o političko-sigurnoj situaciji na općini Korčula i RH- Tonči Gavranić
2. Informacija o osnivanju Narodne zaštite općine Korčula
3. Informacija o stanju u garnizonu VP 6636 u okvirima odnosa Tuđnam-Milošević-Jović-Kadijević, Simeon Vučetić- komandant garnizona VP 6636
4. Popuna pričuvnih vojnih rezervi-Drago Šain
5. Stanje sigurnosti na općini Korčula- Branko Puljizević, Mirko Pecotić i Dražen Tomić.

6. Stanje robnih rezervi na općini Korčula- predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović
7. Razno

Provedene iscpne rasprave i doneseni slijedeći zakljuci:

1. Nakon što je Tonči Gavranić iznio informaciju o osnivanju Narodne zaštite općine Korčula, upozorio je Dragu Šaina da nemoj ni slučajno da vrši popunu Narodne zaštite sa rezervistima TO jer je TO regularna vojna postrojba općine Korčula ali razoružana a Narodna zaštita, je potpuno nenaoružana formacija, dakle isti status.
2. Nakon što je Tonči Gavranić iznio svoju zabrinutost po pitanju potpunog posrbljivanja kadrova JNA i kako se ništa ne mjenja po pitanju oružja te savjet donosi Zaključak: Zadužuje se predsjednik SO Korčula i predsjednik Savjeta Tonči Gavranić da nastavi u koordinaciji sa republičkim intitucijama da nađe riješenje da se oružje TO Korčula vrati iz skladišta VP 6636, zahtjev ponovo nije podržao Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636 Korčula. Tonči Gavranić ga obavještava da živi, radi i djeluje na općini Korčula a zastupa prosrpske stavove Milošević-Jović-Kadijević i da više neće dobijati pozive na savjet a i sigurnam sam da Ti ki komandant sigurno ne zastupaš stavove ostalih oficira: zamjenika Katića Hrvata, Istoka Sitara Slovenca, Veljka Kabića Srbina iz Knina, Mira Stanojevića Srbina, Dragomira Rajačića Crnogorca....(inače, ja sam se Simeonu Vučetiću u nekim osobnim situacijama obraćao sa komandante i kapetane fregate, Simeone Vučetiću, četniče nevinog anđeoskog lica...
3. Drago Šain govori i zamuckuje, nesmiije ispred Vučetića reć da je predsjednik izmjesti evidenciju i nije mu vojna evidencija dostupna nego samo da pošalje Đina Šeparovića po parcijalu vojne evidencijeda i da mu slučajno ne izleti, zadužujem ga mi da dostavi listu mladića koji služe vonji rok u jedinicama JNA po SFRJ, ime prezime i grad u kojem služa, rok što prije i predlažem da neka zaključak bude:Zadužuje se Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu da nastavi preraspodjelu rezervista za popunu pričuvnog sastava Policije Korčula, vatrogasaca i TO Korčula- zahtjev nije podržao Simeon Vučetić, kapetan fregate i komandant garnizona VP 6636 Korčula jer smatra da treba kao prioriteto popunjavati vojne rezerve u ovoj situaciji.Ja ga priupitam: A što je otok Korčula pun vojne policije, što Vam je sumnjivo? Odgovor nisam, nismo dobili.
4. Ne prihvaća se informacija o stanju u garnizonu Korčula kao sigurna jer mi ostali imamo informacije da to nije objektivno ni istinito i da je počelo šikaniranje oficira Hrvatske nacionalnosti i da ih se naziva Tuđma novci.
5. Zadužuje se predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović da se robne rezerve na općini Korčula redovno znavljaju te da se putem općinskog proračuna, Vatrogasne zajednice RH i Robnih rezervi RH osiguraju barem tri vatrogasne cisterne.

6. Prihvaća se Izvještaj o Stanju sigurnosti na općini Korčula.

6. svibnja 1991: Štab vrhovne komande JNA naredio je mobilizaciju odgovarajućih postrojba JNA te podizanje stupnja borbene gotovosti zbog potrebe „učinkovite zaštite mira“.

- SDS BiH u selu Bosansko Petrovo Selo (ispod planine Ozren) proglašava SAO Ozren.

7. svibnja 1991: Počela je sjednica Predsjedništva SFRJ u proširenom sastavu koja je, s prekidima, trajala tri dana. Sjednica je pokazala praktički nepremostive razlike u stajalištima koja se zastupaju na sjednicama. Ipak je u ranim jutarnjim satima 9. svibnja donesen niz zaključaka kojima se nastoji smiriti razbuktalo ratno stanje u Republici Hrvatskoj uzrokovano agresijom JNA i pobunom dijela lokalnih Srba te njihovim međusobnim potpomaganjem.

- Mirko Jović, vođa „Srpske narodne obnove“, u TV intervjuu YUTEL190-u potvrdio nazočnost i sudjelovanje dobrovoljaca koje je organizirala njegova stranka u ubojstvima pripadnika MUP RH dana 2. svibnja u Borovom selu.

8. svibnja 1991: Vlada Republike Srbije u pismu saveznoj Vladi traži zaštitu srpskog naroda u RH i utvrđivanje svih oblika kojima hrvatske vlasti vrše „teror“ nad Srbima. Ujedno se pokreće inicijativa za smjenom savezne Vlade pred saveznom Skupštinom.

9. svibnja 1991: Savezno Predsjedništvo donijelo je odluku da se u Hrvatskoj odmah zaustavi svako kretanje oružanih formacija i naoružanih građana, osim legalnih organa unutarnjih poslova. JNA je dobila ovlaštenje za djelotvorno provođenje te odluke koja je donesena jednoglasno.

- Nakon povratka s liječenja u Karađorđevu, Veljko Kadijević poziva Borisava Jovića i Slobodana Miloševića i ponovno im iznosi namjere vojnog vrha o izvođenju vojnog udara u Hrvatskoj, ali i u Sloveniji. Kao jednu od mogućnosti, Kadijević predlaže da „Komitet za obranu Jugoslavije“ admirala Branka Mamule privremeno, na rok do jedne godine, preuzme ulogu koju sada ima Predsjedništvo SFRJ. Kadijević ustraje na stvaranju ustavnih i zakonskih „uvjeta“ koji mogu dovesti do potrebe za izvođenjem vojnog udara. Milošević opet traži da se „Slovenija legalno odvoji“, što Kadijević teško prihvaća jer bi s odlaskom Slovenije Titova Jugoslavija prestala postojati.

- Na području BiH, kod mjesta Prolog i Šuica, uglavnom nastanjenih Hrvatima, ponovno su zaustavljene oklopno-mehanizirane postrojbe JNA na svom putu prema južnoj Hrvatskoj.

10. svibnja: Skupština SFRJ odbija proglašavanje novih članova Predsjedništva SFRJ: Jugoslava Kostića, Branka Kostića i Sejde Bajramovića. Odluka o njihovu proglašenju ipak je naknadno donesena. Počinju konzultacije među „srpskim članovima Predsjedništva“, zajedno s Miloševićem, o neizboru Stjepana Mesića za predsjednika Predsjedništva SFRJ.

12. svibnja 1991: Srbi na području tzv. Krajine održavaju referendum o ostanku u SFRJ i priključenju Srbiji. U Zagrebu je osnovano Društvo hrvatsko-srpskog prijateljstva.

13. svibnja 1991: Na sastanku srpsko-crnogorskog političkog i vojnog vrha (Borisav Jović, Slobodan Milošević, Momir Bulatović, Veljko Kadijević, Jugoslav Kostić, Vukašin Jovanović, koji mijenja smijenjenog člana Predsjedništva i koji se u tom trenutku nalazio na dužnosti potpredsjednika Skupštine Srbije) predlagana su dva moguća pristupa izboru Stjepana Mesića za predsjednika Predsjedništva. Jedino je Veljko Kadijević predlagao da se Mesić svakako izabere, dok su svi ostali bili protiv.

- Tadašnji zapovjednik banjalučke logističke baze obavještava tadašnjeg pukovnika JNA Stjepana Šibera da je Blagoje Adžić preuzeo svu vlast u JNA te da „s Nikolom Uzelcem, tadašnjim komandantom banjalučkog korpusa (5. korpus JNA) radi što god želi“, posebno na područjima Banja Luke, Mrkonjić Grada i Manjače.

- Na sastanku političkog vodstva SDA i MBO, koje su vodili predsjednici stranaka Alija Izetbegović i Adil Zulfikarpašić, o krizi u BiH, Izetbegović je, kao jedno od mogućih rješenja, spomenuo i „da se Srbima dadne srpsko, Hrvatima hrvatsko, a da nama Muslimanima ostane ono što mi prosperitetno možemo kontrolirati“.

14. svibnja 1991: Vlada RH poslala je oštar prosvjed Vladi Republike Srbije zbog toleriranja protuhrvatskih demonstracija i boravka na području Srbije osoba koje su počinile ubojstva i zločine na području RH.

15. svibnja 1991: Srbija odbija prihvatiti Stjepana Mesića za novog predsjednika saveznog Predsjedništva, a sukladno pravilima i poslovniku rada saveznog Predsjedništva o rotirajućem predsjedavajućem. Mesić je dobio četiri glasa (Mesić, Drnovšek, Bogićević i Tupurkovski), dok su tri člana bili protiv. Crnogorski je predstavnik bio suzdržan. Nakon Mesićeva neizbora Kadijević i Adžić bili su vrlo ljuti. Adžić je, najvjerojatnije u polušali, rekao kako bi istog trena „slatko uhapsio“ Miloševića i Jovića.

16. svibnja 1991: Štab vrhovne komande JNA, pod vodstvom načelnika generala Blagoja Adžića, izradio je i dostavio zapovjednicima operativnih postrojba JNA u Sloveniji „Plan mjera protiv Slovenije“.

19. svibnja 1991: U Republici Hrvatskoj održan je Referendum o nezavisnosti. Od ukupnog broja birača (3.652.255), na referendum je izašlo njih 3.030.288 (odnosno 82,97 posto). Referendumsko je za pitanje glasilo: „Jeste li za to da Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država, koja jamči kulturnu autonomiju i sva građanska prava Srbima i pripadnicima drugih nacionalnosti u Hrvatskoj, može stupiti u savez s drugim republikama (prema prijedlogu Republike Hrvatske i Republike Slovenije za rješenje državne krize u SFRJ)“. Za nezavisnost glasovao je 2.853.631 glasač (što je 94,17 posto glasača. Protiv su bila svega 126.572 glasa (ili 4,18 posto). Na drugo postavljeno pitanje o želji za ostankom u Jugoslaviji, a sukladno prijedlogu Srbije i Crne Gore, 2.786.814 glasača (91,97 posto) je glasovalo protiv, dok ih je za ostanak u Jugoslaviji glasovalo 164.949 (odnosno 5,44 posto). Srbi iz tzv. Krajine su ga bojkotirali. Na području općine Korčula na referendum je izašlo 86,7 posto%. Za nezavisnost glasovao je 96,7% posto glasača. Protiv su bila svega 3,3% posto). Bolji smo od prosjeka Hrvatske.

20. svibnja 1991: Na vojnom sudu u Zagrebu izrečene su presude uhićenim Virovitičanima, optuženima „za oružanu pobunu“. Antun Habijanec je „dobio“ 3,5 godine, Đuro Dečak 3 godine, Franjo Kovač 2,5 godine, Vlado Šabarić 15 mjeseci, Vinko Belobrk 12 mjeseci Josip Kovač 39 mjeseci.

- Na sjednici Glavnog odbora SPS-a, Slobodan Milošević i službeno napušta dužnost predsjednika stranke. Za predsjednika je izabran Borisav Jović (dana 24. listopada 1992. postaje potpredsjednik stranke, Milošević ponovno postaje njezin predsjednik).

21. svibnja 1991: U komentaru „Glasa Amerike“ ističe se kako je autonomija, a ne nezavisnost, možda ono čemu bi Hrvati i Slovenci trebali težiti. Srbi trebaju shvatiti da nisu najbrojniji u Jugoslaviji, a kosovski bi Albanci trebali prihvatiti činjenicu da Albanija nije njihova država.

22. svibnja 1991: Vlada RH donosi odluku o neprimjenjivanju Zakona o općenarodnoj obrani na području RH.

Odlično, napokon će se moći donjeti politička odluka da se oružje TO vrati iz skladišta JNA u skladišta TO.

- Zastupnici u srbijanskom parlamentu prihvatili su prijedlog da se na sljedećoj sjednici podupre tzv. SAO Krajina i njezino pripajanje Srbiji.

23. svibnja 1991: Oko 20 pripadnika pulske policijske uprave odbilo je otići u pomoć kolegama u slavonskim PU, a potporu su zatražili u pulskom sjedištu Srpske demokratske stranke, kao i od Slobodana Miloševića i Vlade Republike Srbije. Dio njih se odmah priključio tzv. „martićevcima“ u Kninu.

- Oklopno-mehanizirane postrojbe JNA izašle su na ulice u Mariboru i opkolile sjedište TO Slovenije odakle je otet jedan od zapovjednika TO Slovenije. Skupština Slovenije stavlja moratorij na odlazak državljana Slovenije na služenje vojnog roka u JNA.

24. svibnja 1991: Predsjedništvo Slovenije priopćava kako „JNA više nije slovenska“.

25. svibnja 1991: Štab vrhovne komande JNA naredio je zaustavljanje djelovanja postrojba JNA na području Slovenije i dostavu podrobnih analiza djelovanja angažiranih postrojba.

25 svibnja 1991 oko podneva, tajnica Tanja me spaja sa uredom ministra Špegelja, javim se ministru, zapitam ga za zdravlje i ministar me moli da ujutro u 8 sati za satanak u njegovu uredu sa temom: pravci razvoja oružanih snaga RH na područjima općina. Rekнем ministru da ću doći ali Korčula je otočna općina i da mi je do Zagreba 13 sati vožnje uz uvjet da trajekti voze redovito. Ministar se nasmije i reče: Znam ja Gavraniću da ćete doći i sretno na putu. Rekнем tajnici da mi pozove Milivoja Todorovića, službenog vozača. Kad je Milivoj došao i kad je čuo da trebamo sa trajektom u 15 sati preći do Orebića i da idemo preko Mostara, Bugojna, Jajca, Banja

Luke, Okučana do Zagreba požali mi se: predsjedniče, ne mogu, bolestan sam i jutros sam bio kod dr. Komparka i na inekcijama sam. Pitam ga je li na bolovanju a on odgovara da nije?? Tanju zamolim da mi zove dr. Komparka i kad me spoji pozdravim dr Komparka sa pitanjem: Ante kako ste? A on mi uzvрати: Ja dobro a Tonči kako si ti, jeli skače šećer od stresa i adrenalina? Doktore hvala na pitanju, ja dobro i ne zovem radi sebe nego li radi mog vozača Milivoja Todorovića koji me treba vozit za Zagreb ali govori da nije dobro i da je jutros bio kod Vas i da je na inekcijama ali nije tražio bolovanje. Dr Komparak mi odgovori: Tonči nije bio, možda je bio kod nekog drugog doktora ali kod mene nije i nije kod mene na inekcijama. Hvala Ante, čujemo se. Pogledam Todorovića, pogne glavu i počne se ispričavati a ja mu rekнем da pripremi auto i bude ispod općine u 14,30. (NAPOMENA: Milivoj Todorović je Srpskog porijekla, oženio blajku Telenta Vicijo, ona radi u policiji Korčula a sin Zlatko Todorović je moj vršnjak i igrao rukomet kad i ja i poznamo se sa rukometnih terena. Kako ovo nije prvi gaf Milivoja, a inače se uvijek šeta u odijelu sa kravatom po Korčuli, zadužio sam tajnika Ivana Rosu da kad Milivoj ispuni prvi uvjet za odlazak makar u prijevremenu mirovinu da odmah započne sa procesom umirovljenja. U 15,00 sati mi na trajektu, oko 17,00 mi u Višićima kod Metkovića, mora na WC i oko 19,30 sati mi stajemo na večeru u hotel Kalnik u Bugojnu. U restoranu TV a na TV Dnevnik, vjesti pune bradatih rezervista JNA po Mostaru, Banja Luci, Laktašima... Milivoj nevoljko jede i potuži mi se da on više ne može vozit i neka prenoćimo ovdje u hotelu. Pitam ga ja jeli on zna kako mogu uz Te njegove uvjete biti kod ministra u 8 sati. On mi odgovori da neka odgodim sastanak, ja ga pitam kako da odgodim sastanak u 20 sati navečer, da neću nego ću ja vozit a on neka spava na suvozačevom mjestu. I tako mi nastavimo vožnju kroz Bosnu ponosnu(?), svugdje viđam uz put bradate rezerviste JNA i oko 2 ujutro kod Okučana čelični trnovi na putu, slobodna samo jedna traka i uniformirani pripadnici ali ZNG-a me zaustavljaju. Dobra večer, dobra večer molimo osobne i vozačku i putne isprave. Milivoj se ne budi a kako je bio u odijelu ja pružim putni list na kojem je pisalo Fiat Argenda, vozač Milivoj Todorović, predsjednik općine Korčula Tonči Gavranić i svoju osobnu i zamolim da ne budimo predsjednika općine jer ujutro ima važan sastanak kod ministra obrane Martina Špegelja. Kad sam spomenuo ministra Špegelja uniformirani pripadnik ZNG-a mi vrati dokumente i poželi sretan put a moju tihi komentar je bio: običan Blajski „škerac“ (pošalica). Ujutro kod ministra Špegelja pitao sam ga je li ima nade da ćemo vratiti oružje TO iz skladišta JNA ili da pokušam ilegalnu nabavu oružja? Ovo prvo neka ostane nada, ovo drugo je realnije Gavraniću. Ministre, moje je da slijedim politiku Vrhovništva, premda ponekad mi se učini da Vi i predsjednik Tuđman nemate ista stajališta, na što mi ministar odgovori: Tonči, mlad si pa poslušaj mene starog: Kad dvoje ljudi ima identično mišljenje i stajališta, jedan je višak. Hvala ministre, zapamtiti ću i sretno. I tebi Tonči, trebat će nam puno sreće. I vratim se isti dan kući.

27. svibnja 1991: Srbija preko Sejde Bajramovića pokušava sazvati, nelegalnu,

sjednicu Predsjedništva SFRJ za 29. svibnja. Pozivu se nisu odazvali S. Mesić, J. Drnovšek, B. Bogićević i V. Tupurkovski.

28. svibnja 1991: Na nogometnom stadionu u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu javno je predstavljen Zbor narodne garde (ZNG) Republike Hrvatske, zametak budućih oružanih snaga Republike Hrvatske (OS RH). Postrojavanju sam osobno nazočio.

30 svibnja 1991, četvrtak i Tijelovo i uobičajena sjednica predsjedništva SO Korčula. I novi članovi predsjedništva skupštine općine Korčula-u sastavu:

1. predsjednika SO Korčula Tonči Gavranić Gamulin HDZ, Blato
2. zamjenik predsjednika SO Korčula Ante Kriletić Jordes HDZ Lumbarda
3. predsjednica VUR-a Ivo Bačić Fratrić, Radež Blato
4. predsjednik DPV-a Tonči Andreis SKH-SDP, Vela Luka
5. predsjednik VMZ Tonko Gugić, SKH-SDP, Vela Luka
6. Tajnik Ivan Roso SKH-SDP, Viganj

Dnevni red:

1. Informacija predsjednika Tonči Gavranića o događanjima u RH i ustrojavanju Zbora narodne garde (ZNG) Republike Hrvatske na stadionu Kranjčevića
2. Odluka o inicijalnom zapovijedništvu pričuvnog sastava Zbora narodne garde (ZNG) općine Korčula.
3. Priopćenje Predsjedništva SO Korčula

Nakon rasprave doneseni su slijedeći zaključci Predsjedništva SO Korčule:

1. Iskazujemo potpuno političko jedinstvo na području općine Korčula za vođenje politike Vrhovništa RH u skladu sa rezultatima referentuma 19.svibnja 1991, gdje je iskazana volja i odgovor za pitanje glasilo: „Jeste li za to da Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država, koja jamči kulturnu autonomiju i sva građanska prava Srbima i pripadnicima drugih nacionalnosti u Hrvatskoj, može stupiti u savez s drugim republikama (prema prijedlogu Republike Hrvatske i Republike Slovenije za rješenje državne krize u SFRJ)“. Za nezavisnost glasovao je 2.853.631 glasač što je 94,17% glasača, a na području općine Korčula na referendum je izašlo 86,7 posto%. Za nezavisnost glasovao je 96,7% posto glasača. Protiv su bila svega 3,3% posto). Bolji smo od prosjeka Hrvatske. Podršku pruža Predsjedništvo SO Korčula sa osnovanim međustanačkim vijećem općine Korčula, te Ivan Jeričević Čompo, predsjednik Antifašističkog vijeća saveza boraca otoka Korčule, (predsjednik SUBNOR Korčula), 70-togodišnjak sa izjavom da SUBNOR Korčula podržava politiku ujedinjenja Hrvatskog političkog korpusa i mudru i konciznu politiku predsjednika općine Korčula.
2. Na zahtjev ogranka HDZ Orebić za smjenom sekretara PP Korčula Mirka Pecotića „komunjare“, a na o osnovi smjene „komunjare“ načelnika PU Dubrovnik Branka Puljizevića sa „HDZ-ovcem“ Đurom Kordom oni predlažu da se smjeni sekretar PP Korčula Mirka Pecotića „komunjaru“ i imenuje „HDZ-

ovac“ Nikša Krstelj iz Vignja. Ja obrazlažem da PP Korčula i imenovanje zapovjednika nije u ingerenciji SO Korčula nego direktno ministarstva policije. Predložim da ministru uputimo dopis da za zapovjednika policijske postaje kojem je mandat istekao, već više od 6 mjeseci, imenuje nestranačku stručnu osobu, profesionalca. Nakon rasprave je to jednoglasno prihvaćeno.

3. Prihvaćeno je nakon rasprave da uputimo Priopćenje Predsjedništva SO Korčula slijedećeg sadržaja: Iskazujemo potpuno političko jedinstvo na području općine Korčula za vođenje politike Vrhovništa RH u skladu sa rezultatima referentuma 19.svibnja 1991, gdje je iskazana volja i odgovor za pitanje glasilo: „Jeste li za to da Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država, koja jamči kulturnu autonomiju i sva građanska prava Srbima i pripadnicima drugih nacionalnosti u Hrvatskoj, može stupiti u savez s drugim republikama (prema prijedlogu Republike Hrvatske i Republike Slovenije za rješenje državne krize u SFRJ)“. Za nezavisnost glasovao je 2.853.631 glasač što je 94,17% glasača, a na području općine Korčula na referendum je izašlo 86,7 posto%. Za nezavisnost glasovao je 96,7% posto glasača. Protiv su bila svega 3,3% posto). Bolji smo od prosjeka Hrvatske. Podršku pruža Predsjedništvo SO Korčula sa osnovanim međustanačkim vijećem općine Korčula, te Ivan Jeričević Čompo, predsjednik Antifašističkog vijeća saveza boraca otoka Korčule, (predsjednik SUBNOR Korčula), 70-togodišnjak sa izjavom da SUBNOR Korčula podržava politiku ujedinjenja Hrvatskog političkog korpusa i mudru i konciznu politiku predsjednika općine Korčula. Priopćenje se dostavlja Radio-Korčula, radio Blato i radio Vela Luka i Slobodnoj Dalmaciji.

4 lipnja 1991 Drago Šain sekretar ureda za obranu mi po zaduženju dužan da mi dostavi listu mladića koji služe vojni rok u jedinicama JNA po SFRJ, ime prezime i grad u kojem služe. Donosi mi u ured neklasificirani dopis u kojem je 86 imena sa nadopunom da je na popisu još, 6 mladića koji su dobili poziv da se prijave u navedene kasarne dana 12.6.1991 za odsluženje vojnog roka u JNA. Na dodatnom spisku vidim ime mog prvog rođaka, Ivan Boroe (nadimak Kusić), od tete mi Darinke mlaji sin i da ide u kasarnu „Vladimir Gortan“ u Puli. Rekнем Šainu da ne uručuje pozive na što mi on odgovori da je pozive jučer poštom uputio jer on zakonski ne smije ne uručiti pozive, da je Korčula puna vojne policije i da on sebe radi neće dopustiti da ga vojna policija uhapsi i proslijedi Vojnom sudu a doma mu bolesna žena i malodobni sin. Shvatim da je strah i nestručnost „garancija uspjeha“. Zahvalim mu na dopisu, i rekнем mu: Slobodan si. Dadnem tajnici Tanji dopis i rekнем joj: Tanja, molim Vas nazovite mi ravnatelje Doma zdravlja Podbovšeka i Doma zdravlja Blato-Vela Luka Krajančića. Kasnije pronađite brojeve telefona roditelja ovih 6 mladića kojima je Drago uputi poštom poziv da se prijave 12.6.1991 za odsluženje vojnog roka u JNA.

Podbovšek i Krajančiću objasnim ovo za pozive u JNA i rekнем im da 6 mladića mora doći na zdravstveni pregled prije odlaska i neka sugeriraju svojim liječnicima od

kojih to bolesti su ti mladići bolesni što isključuje da idu na služenje vojnog roka, ja po sebi znam da je to dijabetes a oni valjda znaju još koju temeljem koje nećemo uputiti mladiće u JNA. Tanja je u međuvremenu našla brojeve telefona i prvo nazove roditelje meni rođaka Boroe i kako je barba mi Zoran radio u Radežu a teta Darinka domaćica javi se teta Darinka: Teta, neput Tonči je. Ivan je dobio poziv za služenje vojnog roka u JNA u Puli. Mora poć na liječnički pregled i neka ide, liječnik će mu napisati da ima upalu srednjeg uha (a nema!) i da ne može u vojsku nego u bolnicu. Slijedi milijun pitanja a na svako pitanje ja odgovaram: Neka rojak gre u likara i neka ne gre u Pulu, jeste razumili?? Ista priča, repriza 5 puta za preostalih 5 mladića. Nisam znao što se dalje događalo ali sam doznao kad je 27. lipnja 1991 u zoru počela vojna intervencija JNA u Sloveniji. JNA pokreće oko 1900 vojnika i starješina, sa zadatkom da tu odluku „sprovedu u život“. U roku od 48 sati JNA i SSUP su preuzeli nadzor i kontrolu nad 133 od 137 zadanih graničnih prijelaza. JNA ne kreće s većim brojem vojnika i postrojba budući da „gotovih jedinica brigadnog ranga formiranih od mirnodopskog sastava u JNA nije bilo slobodnih, jer su potrebe za takvim jedinicama u Jugoslaviji svakodnevno rasle otvaranjem novih kriznih žarišta posebno u Hrvatskoj“. Republika Hrvatska je pozvala JNA da se vrati u vojarne i prestane ometati pripadnike MUP-a RH u obavljanju svojih dužnosti uspostavljanja pravnog poretka. Pripadnici slovenske policije i TO opkolili su vojarne JNA. Uskratili su im struju, vodu i energiju. Izbio je otvoreni sukob, tijekom kojeg je srušen jedan helikopter JNA u Ljubljani. Zamolim protokol da mi napiše dopis koji ću poslati:

1. Svim gradonačelnicima općina u Sloveniji
2. Svim štabovima TO u Sloveniji
3. Generalnom tajniku UN-a Kofi Annan
4. Međunarodnoj federaciji Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, organizacije sa sjedištem u Ženevi.
5. Nacionalnom Crvenom križu Slovenije.
6. Tekst je bio na hrvatskom i engleskom jeziku a glasio je: Poštovani, jugoslavenska vojska JNA započela je agresiju na Republiku Hrvatsku i Republiku Sloveniju. U jedinicama jugoslavenske vojske JNA nalazi se 92 mladića sa područja općine Korčula, čija Vam imena i jedinice-kasarne u kojima se nalaze, sada zlokoristi JNA za agresiju na Sloveniju i Hrvatsku, a nijedan od njih neće htjeti na narod ni Slovenski ni Hrvatski niti bilo koji drugi i onda se može dogoditi ili da ih ubiju Srbo-četnički komandanti ili pak pripadnici policije i TO Slovenije ili pak pripadnici policije Hrvatske, a bez namjere. Molim Vas da o ovome upoznate i ovaj dopis dostavite svim zapovjednicima policije i TO Slovenije i zapovjednicima policije Hrvatske kao i djelatnicima međunarodne federacije Crvenog križa i Crvenog polumjeseca koji se nalaze na području Republike Slovenije i Republike Hrvatske. Unaprijed hvala, predsjednik SO Korčula, Tonči Gavranić.

Slijedećih desetak dana su roditelji mladića sa područja općine Korčula, a koji su se zatekli služiti vojni rok u JNA, dolazili u gradsku vijećnicu općine Korčula a ja sam

slušao njihove informacije (nažalost tada mobitela još nije bilo!) i redosljedno razgovarao sa gradonačelnicima Ljubljane, Maribora, Celja, Nove Gorice, Koper, Kranj, Murska Sobota, Novo Mesto, Ptuj, Slovenj Gradec i Velenje. Dobre informacije iz Celja, oba Šestanovića iz Lumbarde su u rukama pripadnika TO Slovenije, neozlijeđena ali ne dolazite po njih dokli srbo-četničke okupatore ne istjeramo. Ipak roditelji inzistiraju pa šaljem svog službenog vozača Brama Islamovića sa Fiat Argentom i samo jedan otac Šestanović jer treba pokupiti dva mladića Šestanovića. U Novoj Gorici Blačanin Marko Žanetić je ranjen i gradonačelniku Nove Gorice bilo je lakše prebacit ga u bolnicu u bolnicu Gorica (talijanski: Gorizia) je grad i općina u sjeveroistočnoj Italiji, u autonomnoj regiji Furlanija-Juljska krajina jer se vode bitke u području bolnice Nove Gorice. A i vozaču Bramu Islamoviću sa Fiat Argentom je lakše u Italiju nego u ratnu Sloveniju. Sve ovo oko mladića sa Korčule koji su se zatekli služiti vojni rok u JNA potrajalo do 22.prosinca 1991 kad je Nikica Nobilo prešao na našu stranu na Debelom Brijegu, granični prijelaz Crne Gore s Hrvatskom. Izuzetno zahtjevno je bilo za Jungera i Sardelića iz motorizirane brigade Beograd, Jukić i Grgić koji su dovedeni na napadu na Vukovar do Bobote, moj rođak Ivan Boroe Kusić ,koji je u Puli izašao iz kasarne 10.11. 1991, Neno Mileusnić, sin Dane Mileusnića koji nam je predao Privalu i koji se nalazio u kasarni Babin zub kod Zadra. Dane Mileusnić je bio vodnik, u Privali kod Vela Luke i kod mog posjeta Privali mi je rekao: Predsjedniče, moj sin Neno Mileusnić služi vojni rok u kasarni Babin zub kod Zadra. Predsjedniče, Tebi sam obećao da neću nikada se podignut protiv naroda ni protiv Vele Luke, ali sada te molim da mi pokušaš izvući sina jer su prijetnje sada već počele biti konkretne i ako ga ne uspije izvući iz tamo ne zna kako će moj sin završiti. Mislio sam da neću morati tražiti pomoć od Tebe predsjedniče općine ali stvari su počele izmicati kontroli.Ja mu odgovorim:Imamo sriće Dane: Potrefilo se da je u garnizonu Korčula među vojnicima sin doktora Kalilića iz Zadra koji me je već par puta zvao i molio da nađem načina da mu izvučem sina. Nebrojeno puta mi je napomenuo da je član izvršnog vijeća skupštine općine Zadar jer je znao da mi je tadašnji predsjednik Jozo Škara dobar poznanik. Svaki put razgovor bi završavali riječima da će se čuti čim se pruži prilika za bijeg iz kasarne. Zvao sam Kalinića odmah nakon sastanka sa Mileusnićem i rekao mu da je našao rješenje kako će mu izvući sina iz garnizona.Imamo dogovor, ja ću tebi izvući sina iz korčulnskog garnizona a ti ćeš meni izvući Mileusnića iz Babinog zuba pošto je to ionako pod zadarskom ovlasti. Kalilić mu je tada odgovorio:Preporučite malome da se odma počme tužiti na bol u uhu. Upalu uha mogu rješavati jedino bolnički. Oni će ga poslat odmah bolničkom kampanjolom u medicinski centar Zadar. Prije nego krenu neka mi se nekako javi na broj telefona, ostavit ću ih vašoj tajnici, zadarska policija će ga presresti, oni će uzet maloga a njih će vratit nazad. Smatrajte rješenim, ja ću se osobno pobrinut da mu ne pofali dlaka na glavi. Zahvalio sam mu i uzvratio na način da je tada bila organizirana akcija 27 srpnja 1991 izvlačenja 60 vojnika iz garnizona a među njima bilo je i sin doktora Kalilića. Neno Mileusnić, sin Dane Mileusnića koji nam je predao Privalu i koji se nalazio u kasarni Babin zub kod Zadra, oslobođen je 23. rujna 1991 godine. Dane

Mileusnić mi je 18.9.1991 (šest dana otkad je imenovan zapovjednikom HRM-a bez vojnika i sa jednim brodom dečejcem doprimjenom iz Grebena), rekao da ga je zvao admiral Letica i prijetio da će zvati „kolege iz kasarne Babin zub kod Zadra“ i reći im da likvidiraju Nenu Mileusnića, sina Dane Mileusnića, dakle pet dana prije nego smo oslobodili Nenu Mileusnića i da mu nije rekao da je Privala u vlasnosti općine Korčula i predsjednika općine Tonči Gavranića. Kad sam dobio informaciju od doktora Kalilića, 23. rujna da je Neno Mileusnić slobodan poslao sam vozača Birama u Zadar da preuzme Nenota Mileusnića i onda nazvao admirala Leticu, zapovjednika HRM i rekao mu: Admirale, kućni odgoj nalaže zahvaliti se kad ti netko pokloni vojni brod, makar polovni DČ. Vama očito to nedostaje a u to sam siguran kad znam da prijetite da će zvati „kolege iz kasarne Babin zub kod Zadra“ i reći im da likvidiraju Nenu Mileusnića, sina Dane Mileusnića. Samo da znate: Dane Mileusnić je zapovjednik Privale u sastavu pričuvnog sastava samostalne bojne općine Korčula koja je mobilizirana 13/14/ rujna ove godine kad smo Vam isporučili i jedini brod HRM dečejac DČ Grebena i kojemu ni mista u Splitu nego u ušću Cetine u Omišu. I ne zabavajte nikoga nego popijte koju tabletu anti-strah od Dojčila Isaković ili pitajte za savjet Blajskog zeta Dragoljuba Bocinova a on ne želi niti će služiti stvaranju Velike Srbije. Nisam mu dao ni da mi odgovori nego sam mu još dodao: Admirale pozdravlja Vas barba Dobroslav Kapor – Kačol, i reka mi je da ste mu dužni sidro i konop kad ste bili mornar na njegovom brodu koći koje mu je JRM mobilizirala i na njegovu zapovijed Baci sidro da niste zadržali konop nego ste i konop i sidro, što ću mu reći? Reci mu da sam te posla u pi.... materinu i prekinuo. Uživam ponekad u svom cinizmu prema arogantnim.

- Narodna skupština Republike Srbije izdala je priopćenje o susretu njezinih predstavnika i predstavnika srbijanske vlade s „delegacijom SAO Krajine“ o temi održanog referenduma o priključenju „SAO Krajine“ Srbiji, a kojeg su rezultati „izraz političke volje srpskog naroda u Krajini“.198

- Francuski predsjednik Francois Mitterrand i njemački kancelar Helmut Kohl poslali su zajedničko pismo svim članovima saveznog Predsjedništva i svim predsjednicima republika u SFRJ, u kojemu ponovno ističu potrebu očuvanja SFRJ i traženja miroljubivog rješenja novih oblika suživota u SFRJ.

29. svibnja 1991: Prvi posjet „delegacije EZ“ Beogradu sa svrhom izbora Stjepana Mesića za predsjednika Predsjedništva. Posjet je bio neuspješan. Zanimljiva je izjava Borisava Jovića tijekom razgovora s delegacijom EZ, da Hrvatska snosi veliku krivicu „jer ne prihvata bilo kakvu promenu granice“. Jović tada iznosi i stajališta da Slovenija može izići „jer nema teritorijalnih problema ni sa jednom republikom“.

30. svibnja 1991: U svom govoru u srbijanskoj skupštini Slobodan Milošević ističe da su unutrašnje granice proizvoljne i da nikad nisu bile državne.

31. svibnja 1991: Hrvatski sabor prihvatio je Deklaraciju o kršenju prava hrvatske manjine u Republici Srbiji i AP Vojvodini i Kosovu.

1. lipnja 1991: Radovan Karadžić je na skupu SDS-a BiH u Trebinju (BiH) pozvao

Dubrovnik da se „pridruži Zajednici općina Istočne i stare Hercegovine“.

- Predsjedajući EZ-a, mvp Luksemburga Jacques Poos izjavio kako bi cijepanje Jugoslavije bio anakronizam te da „EZ ne smije učiniti ništa čime bi to postigla“: Jugoslaviju vidi „kao savez država koji nastaje na demokratski način“.

3. lipnja 1991: Alija Izetbegović i Kiro Gligorov objavljuju zajednički prijedlog pod nazivom „Platforma o budućoj jugoslovenskoj zajednici“.

4 lipnja 1991 dobijem od Tomislava Katića i Istoka Sitara nelegalni ili bolje rečeno rukom napisani spisak potrebno oružje za obranu općine Korčula sa količinom i cijenom (cca 1,2 miliona DEM) i zatražim od Splitske banke informaciju koliko je Greben, Radež, Inkobrod, Mediteranska i Dalmatinska uplatni računi u devizama i koliki je bio šticing te tajnika zamolim da mi nađe presudu za talijance i plaćenu štetu za požar 1985 Potirna koji nije plaćen općini Korčula nego republičkim šumama, On mi donese i vidim da je to bilo 400 miliona talijanskih lira. Splitska banka mi dostavi informaciju da su Korčulanske firme uplatile cca 8,5 miliona DEM a šticing mjesečni bio je 30%. Pozovem Tuđmanove savjetnike za logistiku Čermaka i Zagorca da sam sutra kod njih oko 10 sati sa spiskom oružja potreba za naoružanje općine Korčula i da će samnom biti dip.oec Slavko Pavičić, član IV SO Korčula zadužen za financije sa podacima o prodaji deviza Korčulanskih firmi i obavijesti o šticingu za prodane devize. Čermak mi potvrdi uz napomenu da se ne ljutim ako budemo čekali a ja odgovorim da ćemo doći na vrijeme i strpljivo čekati. Pozovem Pavičića i obrazložim mu plan i dogovor, on prihvati i reknem mu da ode u Lovište se presvuć, ja sam došao presvučen i spreman, da nećemo uzet vozača Milivoja nego vozimo malo on malo ja.Tajnici Tanji dam nalog za putne naloge meni i Slavku i da napuni rezervar Fiatu Argendi i da mi još nazove ministra financija Marijana Hanžekovića. Ministru najavim da bi kod njega morao biti oko 12 sati poradi zelenog kartona za nabavku oružja za općinu Korčula i da ću donjeti obavijest Splitske banke da su Korčulanske firme uplatile cca 8,5 miliona DEM a šticing mjesečni bio je 30%. Ok Gavraniću, vidimo se sutra. I krenem ja na trajekt u 13,30 i kupim Slavka u Orebiću i tijeko vožnje pita mene Slavko: Tonči a što ćemo ako nas oko Banja Luke zaustave bradati srbo-četnički rezervisti JNA, a ja mu odgovim: Ako ja budem vozio i vidim da nas zaustavljaju sa puškom na nišanu neću stati nego ću na gas i pregaziti i nastaviti bez zaustavljanja. Je li ti imaš kakav drugi prijedlog? Ne, slažem se. Nakon Banja Luke, Slavko preuzme volan a ja prispim ali ubrzo se probudim od treske i ugledam prizor: auto na stranputici, ispred drvene bandere neke obiteljske kuće, ništa na autu nije razbijeno, ali smo u blatu zemljanog puteljka. Izađem iz auta a prilazi nam vlasnik kuće, isto bradat i pita što je bilo. Reknem mu mali saobraćajni udes, ništa strašno i provjeravam jesmo li mu napravili štetu. Slavko je ostao za volanom i pokušava vožnju unatrag ali kola klize u blatu i auto se ne miče. Vlasnik kuće pregledava banderu, vidi da je neoštećena i pristupi do auta i ja i on guramo i napokon auto izađe na asfalt, ja zahvalim a „gazda“ pozdravi uz oprezno i sretno. Dakle, luda sreća, Laktaši su ravnica a opet nam je trebala pomoć četnika da nas

izgura, komentiram ja i Slavko. Dolazimo u Okučane, opet čelični trnovi na putu, slobodna samo jedna traka i uniformirani pripadnici ali ZNG-a nas zaustavljaju. Sve je uredno i sretno. Oko ponoći smo sretno stigli uz Zagreb.

5 lipnja 1991, u uredu Čermaka i Zagorca, ali pred vratima, čekamo ali red veliki ko na žalovanju na groblju, sva sreća da se može pušiti pa sam manje nervozan. Kad smo ušli, iznenadi me mladoliki izgled Zagorca, predamo popis oružja, gleda prvo Čermak a onda Zagorac, komentar Čermaka je „da imamo vrsnog procijenitelja ilegalnog oružja“ i da je postupak je slijedeći: trebate zaleni karton ovjeren od ministra financija, sad će Vam ga Zagorac ispisati i kad Vam ga ministar Hanžeković sutra potpiše donijeti ćete nam ga i onda ga mi ubacujemo u listu prioriteta, Vi ste F-zona prioriteta. General Čermak znači u prvoj zoni prioriteta! Gavraniću, ne zajebavajte se, valjda znate Hrvatsku abecedu koja počinje sa A. Oprostite generale, zajebavam sam sebe od muke. Nego generale, zašto sutra, ili ne može još danas. Može, valjda ste dobri sa ministrom Hanžekovićem kad pitate za danas? Generale Čermak hvala, vidimo se ponovo za cca sat vremena, lipi pozdrav. Od Banskih dvora do Katačićeve 4 nam je blizu, teško je naći parking pa ću se ja Slavko iskrcati i poći do ministra, a ti kruži za parking, ako ga nađeš ubrzo onda i Ti dođi do ministra ako ne onda me čekaj. Dođem do ministra Hanžekovića, pozdravim ga i rekнем da ga je pozdravio moj Blaćanin a njegov kolega u Vladi ministar Dragutin Kalogjera, na što mi on reče da ga je vidio jučer na Vladi i da mu nije rekao da ću dolaziti. Rekнем mu da i nije mogao jer dokli sam ja dobio potvrdu od generala Čermaka i onda sam Vas nazvao i Vi ste mi potvrdili da se vidimo danas pa ministra Kalogjeru sam tek jutros nazvao a on mi rekao da Vas pozdravim. Jeste za kavu? Nisam moram generalu Čermaku vratiti od Vas potpisani zeleni karton, evo obavijest Splitske banke da su Korčulanske firme uplatile cca 8,5 miliona DEM a šticung mjesečni bio je 30%, i lista oružja sa cijenom od 1,2 miliona DEM što pokriva šticung od 30% na prodaju deviza Korčulanske firme uplatile cca 8,5 miliona DEM, iznos od 2,55 miliona DEM što je puno više od traženih 1,2 miliona DEM za nabavku oružja. Ministar pogleda i potpiše i pozove tajnicu za pečat, zahvalim i pozdravim. Izađem i čekam par minuta i dođe Slavko, svo vrijeme je kružio za parking i nije ga pronašao, ukrcam se i rekнем: pravac Banski dvori. Uđemo, opet je veliki red ispred ureda Čermaka i Zagorca, odglumim da mi je hipoglikemija i ušemo ja i Slavko prekoreda, Čermak i Zagorac trljaju oči i ne vjeruju. Rekнем generalu Čermaku da molim potvrdu za zeleni karton jer sam dijabetičar i imam hipoglikemiju i Slavko me mora odvesti na Zavod za dijabetes Vuk Vrhovec, kod profesora Zdenka Škrabala na pregled. Sve izrečeno je istina osim da mi je hipoglikemija ali i ja ponekad moram iskoristiti dijabetes da mi pomogne, inače uvijek odmaže. Ekspresno dobijemo potvrdu i famoznu F-zonu prioriteta. Izađemo, iz javne govornice nazovem prof dr Milata, Blaćanina na Institutu Ruđer Boškoviću, rekнем mu da ga hitno trebam i da je li mogu doći, ne mogu preko telefona nego osobno. Rekнем mi da mogu odmah doći, Slavko koluta očima, ništa mu nije jasno a ja mu rekнем vozi Bijenička 54 a sve ću ti objasniti u vožnji. Tijekom vožnje objasnim mu da je Milat Blaćanim i radi u Ruđeru i da ima izvrsne kontakte u Čehoslovačkoj za

nabavku ilegalnog oružja, on i Zoričić i sad idemo do njih, odnjet ćemo im listu potrebnog oružja i procijenu od 1,2 miliona DEM i pitati za njihovo mišljenje a Čermaka i Zagorca nećemo spominjati nego ćemo im reći da moramo znati je li 1,2 miliona realno, je li nam mogu nabaviti i rok a nama je da pribavimo 1,2 miliona DEM u novčanicama jer oni sigurno neće preko računa Ruđera. OK predsjedniče, razumio i vrlo kreativan si, haha.

Na razgovoru sa Milatom i Zoričićem, predstavio sam im Slavka, zaduženog za financije općine Korčula i od sada će njega bolit glava kako prikupiti 1,2 miliona DEM, ili više, od njih čekamo odgovor. Pogledaju listu, pogledaju cifre i oni oboje reknu da „imamo vrsnog procjenitelja za ilegalno oružje. Da se moraju vidjeti (a ne čuti) sa Češkim dobavljačem i da će nam onda dati točan odgovor. Pozovu nas na ručak ali se opravdam da noramo na sastanak sa ministrom Špegeljom. Razumijemo i sretno. Slavko koluta očima, ali već je navikao od mene da mi je „laž sredstvo da olakšam sebi a ne naštetim drugom“ pa pita koji nam je plan ili bolje rečeno koji mi je plan. Pogledam na sat, 13,30 je, zadnji trajekt iz Orebića mi je u 22,00 onda ćemo do Lovišta kod njega da prespavam a ujutro na posao u općinu. Složi se i krenemo natrag, kažem mu da ćemo naizmjenično voziti i krenemo. Vožnja je protekla bez očekivanih poteškoća, nismo uhvatili trajekt u 22 sata nego smo oko ponoći došli u Lovište i ujutro na posao u Korčulu. U Splitu ispred Banovine taj dan ubijen je Sašo Gešovski-makedonski vojnik (regrut) Jugoslovenske narodne armije (JNA) koji je ubijen prilikom velikih demonstracija ispred zgrade Komande Vojnopomorske oblasti u Splitu.

4. lipnja 1991: U Kninu je počelo prikupljanje potpisa za povratak ratnog zločinca, četničkog vojvode Momčila Đujića.

- Vijeće ministara EZ-a sa svoga je dnevnog reda izbrisalo točku o prijamu SFRJ u EZ.

6. lipnja 1991: Održan je šesti sastanak predsjednika republika u „Vili Stojčevac“ kod Sarajeva. Predsjednici BiH i Makedonije, Izetbegović i Gligorov, nude kompromisno rješenje o federalnoj konfederaciji kako bi opstala SFRJ („Platforma o budućoj jugoslovenskoj zajednici“).

7. lipnja 1991: General Kadijević potvrđuje Slobodanu Miloševću i Borisavu Joviću namjeru JNA da svojom intervencijom spriječi rušenje vlasti u Srbiji ako dođe do takve situacije na očekivanom mitingu srbijanske oporbe 9. lipnja.

7 lipnja 1991 dobijam Riješenje o imenovanju Mladena Gojuna za zapovjednika PP Korčula.

(Mladen Gojun-biografski-“U ožujku 1991. tadašnji načelnik dubrovačke policije, Branko Puljizević, je povjerio osnivanje Specijalne jedinice policije Mladenu Gojunu postavljajući ga za zapovjednika sa zamjenikom Ilom Topuzovićem.

Uglavnom, samo formiranje jedinice je završeno 5. svibnja 1991. godine. Mladena Gojuna 06. lipnja 1991. novoimenovani načelnik dubrovačke policije Đuro Korda razrješuje ga dužnosti zapovjednika Specijalne jedinice policije i imenuje ga i

odlazi na drugu dužnost zapovjednika PP Korčula.)

Rješenje mi je osobno uručio Mladen Gojun. Tanja nam donese Blajsku Anižetu za nazdravit i ja mu nazdravim uz želju za obostranu korektnu suradnju koja će nadam se prerasti u prijateljsku. Sa današnjeg aspekta prelasla je. Zapitam ga za smještaj, je li mogu pomoći a on odgovori da je PU Dubrovnik ugovorila sa hotekom Korčula smještaj a to mu odgovara jer je u susjedstvu PP Korčula. Pitam ga je li gladan i pozovem da zajedno idemo u Pladnjaka na obid, što je prihvatio. Za obidom mi je objasnio da ga je novoizabrani načelnik Šuro Korda imenovao i poslao na Korčulu da ga se riješi jer ga je predhodni načelnik Branko Puljizević bio imenovao zapovjednikom specijalne policije GROF i da me pozdravlja Branko Puljizević. Zahvalim i reknem mu: Znači i ti si „komunjara“ ki Branko u očima „braće Korda“? Nasmije se i reče mi da sam „klikeraš“ i da ćemo se odlično razumit.

Poslije obida idem u ured za obranu, i pitam Dragu Šaina: Dat ćeš mi popis rezervista na općini Korčula sa najvišim činom. On mi odgovori:

- rez. kapetan 1. klase-Ivan Šeparović Konde, monter Radež

rez. major:

- Dušan Kalogjera, direktor Inkobroda
- Drago Šain, ja sekretar ureda za obranu
- Zdravko Žuvela, električar Eluktrojug Blato
- rez. potpukovnik-Milivoj Bačetić Bače, alatnica Radež

10 lipnja 1991 ostanem u Blatu i prvo idem u Radež poradi razgovora sa Ivanom Šeparovićem Konde, monter Radež i Milivoj Bačetić Bače, alatnica Radež. Na porti me portir najavi direktoru i idem do Ante Milata direktora i pojavi se savjetnik direktora Ante Franulović Lukrić. Ekao sam im sa kim trebam razgovarati, nisam rekao što je tema razgovora, ponude da ih pozovu u upravnu zgradu što odbijem jer želim vidit pogon i pozdravit radnike. Malo popričamo o poslu, o užasnoj inflaciji koja „ubija izvoznike“ i da prvom prilikom odlaska u Zagreb opet ću se susret sa predsjednikom Vlade Josipom Manolićem i inzistirati na realnom tečaju dinara i DEM jer tečaj „ubija izvoznike“ a Radež je taj.

Pozdravimo se i zaputim se u Alatnicu i pozdravim Milivoja. U kancelariji „portret Tita“ i reknem mu: Zašto nemaš grb Republike Hrvatske nego sliku Tita? On me ispravi: Misliš druga Tita? I utren mi sve bude jasno. Ipak ga zapitam: Milivoje, znam da si rez. potpukovnik a neznam gdje si i što si po vojnom rasporedu. Odgovori mi: načelnik u štabu TO. Pitam ga: Jeli se želiš eventualno boriti sa grbom RH na kapi? Hladno mi odgovori: Hoću ako bude potreba. Odem u donji pogon montaže i hodajući razmišljam: Hoću li od Ivan Šeparović Kondeta diživit nešto slično jer je Ivanu barba Mile Šeparović Konde, umirovljeni visoko rangirani oficir JNA i živi u Beogradu. Isti inače ima vikend-kuću u Dancima gdje i moj otac ima vikendicu i kad sam 1978 pustio pjesmu Vice Vukova To je Tvoja zemlja došao do mene i zaprijetio mi da će me prijaviti miliciji radi slušanja nacionalističkih pjesama na što sam mu odgovorio da ću ja njega prijaviti milicija radi upadanja na

tuđi privatni posjed nepozvan i nenajavljen, nakon čega se povukao i otišao. Dođem u kancelariju montaže, uredno grb Republike Hrvatske i budem ponuđen da sjednem i popijem kavu i mogu zapalit. Rekнем Ivanu: Namjera mi je osnovati zapovjedništvo pričuvnog sastava zbora narodne garde općine Korčula i njega pitam je li želi biti načelnik zapovjedništva? Odgovorio mi je: U veljači 1991 sam se odazvao na pozive dragovoljaca, 2 svibnja pod Tvojim pozivom smo evakuirali vojnu evidenciju i sad moj odgovor je: Prihvaćam. Zahvalim mu na nedostvenom odgovoru i iz pogona montaže zaputim se pravniku Radeža Ivanu Vojvodiću sa pitanjem: Ivane, ako Radež nema solada za kupit grb Republike Hrvatske u kancelariji Milivoja Bačetića Bače, alatnica Radeža onda ću Vam ga ja poslat iz općine besplatno a na Vama je skinut sliku druga Tita kako Bače reče i postaviti grb RH. Ne brigaj Tonči, oprosti zapravo predsjedniče, bit će izvršeno do kraja radnog vremena danas. Otiđem do Elektrojuga, nađem Zdravka i predložim mu: Namjera mi je osnovati zapovjedništvo pričuvnog sastava zbora narodne garde općine Korčula i pitam Te je li želi biti zapovjednik zapovjedništva? Načelnik će bit Ivan Šeparović Konde-Blato, ti Vela Luka, Tonči Gatti Korčula, poštena mjesna raspodjela? Zdravko prihvati, sad sutra moram razgovarati sa Gattijem.

9. lipnja 1991: Oko 200 pripadnika „Martićevih specijalaca“ postrojilo se u Bosanskom Grahovu i Drvaru. Martić izjavljuje da je time „granica između RSK i RS ukinuta“. Alija Izetbegović tim povodom da „Bosna i Hercegovina nije u stanju braniti samu sebe“.

10. lipnja 1991: SDA na skupu u sarajevskom Domu milicije organizira „Nacionalno vijeće odbrane“ iz kojeg naknadno spajanjem s „Patriotskom ligom“, u trećoj fazi, nastaje Armija BiH.

11. lipnja 1991 tragičan slučaj dogodio se u Korčuli. Zove me zapovjednik PP Korčula Mladen Gojun i obavještava da je Marić, mlađi sin Anđe Marić-prodavačice povrća na Korčulanskoj plokati- piljarica-iz Gabela Polja, oko 18,30 na bašti caffè bara Galerija Korčula, drsko pištoljem sa metra udaljenosti ubio pomorca Emila Pamukovića. Meni šok i nevjerica. Gojun nastavlja: priveli smo Marića, zvao sam Upravu Dubrovnik, oni će poslati ovlaštene kriminaliste i pozvati tužitelja-odvjetnika iz Dubrovnika jer PP Korčula i općinski sud Korčula nisu ovlašteni za slučajeve ubojstva. Hvala Gojune, ja ću sazvati hitnu sjednicu Predsjedništva SO Korčula. Od kuće telefonski pozovem Andreisa i Gugića iz Vela Luke, Bačića iz Blata, Jordsa iz Lumbarde, i tajnika Rosu iz Orebića i zakažem im sjednicu Predsjedništva u 19,30 u uredu SO Korčula u Korčuli.

Ulaskom u Korčulu, vidim okupljanje Korčulana i ispred caffè bara ali i ispred kuće obitelji Marić. Kad smo se okupili u uredu, ponovo nazovem Gojuna i Gojun ne izvjesti da su mu u stanicu došle majka Emila Pamuković i da traži da vidi ubojicu njena sina i zapita zašto joj je ubio sina jedinca ali i majka Anđa Marić sa pitanjem Gojunu je li joj može preporučiti kojeg dobrog odvjetnika. Ja mu rekнем da sam

zgrožen ali ga molim da sam vidio okupljanje Korčulana ispred kuće Marić pa ga molim za policijsku zaštitu obitelji Marić da se ne dogodi još koje ubojstvo radi bijesa i ogorčenosti građana. Reče mi da je već učinio, zahvalim mu i sjetim se da je djelatnica Centra za obavješćivanje, Ivona Marić (danas Ivona Kapor) ali nisam znao je li joj to muž ili brat od muža, neznam ni danas. Započne sjednica Predsjedništva, svi smo ogorčeni i dok svi pojedinačno raspravljaju ja na papiru sastavljam priopćenje Predsjedništva. Nakon završetka rasprave ja predložim Deklaraciju ili Priopćenje Predsjedništva SO Korčula sljedećeg sadržaja: Poštovano građanstvo općine Korčula, cijenjeni gosti i pridošlice. Općina Korčula sa svojim građanstvom je otvorena i susretljiva, gostoljubiva i ljubazna, njegujući stoljetnu tradiciju svoje gostoljubivosti. Večeras smo svjedoci za građansvo neprihvatljivog ubojstva iz obijesti i mržnje, ubojstva koje nam je neprihvatljivo, gnjusno. Da je to tako najbolje govori da se majka ubojice nije „duboko ispričala majci ubijenog“ nego se pritom interesirala za dobrog odvjetnika za svog sina „bestijalnog ubojicu“. Dragi moji građani i sugrađani, molim Vas da Vi ne uzimate pravdu u svoje ruke nego neka to poštano i pravično odradi pravosuđe. Svima onima koje Korčulu izaberu za svoje prebivalište uljudbeno molim da ne dolaze ako ne mogu prihvatiti tradicionalne vrijednosti bez nasilja i ubojstva, takvi nam neka ne dolaze. Predsjedništvo SO Korčula, predsjednik Tonči Gavranić. Dostaviti Radio-Korčula, Radio-Blato, Radio-Vela Luka, Slobodna Dalmacija Split. Članovi predsjedništva se slože, zadužim tajnika da iztipka i da potpišem i on neka pošalje priopćenje.

Što se poslije dogodilo:

Obitelj Marić je napustila općinu Korčula i naselila se navodno u Mlinima iznad Dubrovnika.

Javio se Silvije Degen, poznati odvjetnik (znači Anđa se brzo snašla) sa člankom-kontra člankom u Slobodnoj Dalmaciji konstatirajući da predsjednik općine Korčula Tonči Gavranić protjeruje građane sa općine Korčula koji nisu rođeni na području općine Korčula. Odgovorio sam mu sa člankom u Slobodnoj Dalmaciji u kojem sam naveo da je laž što tvrdi odvjetnik Degen, da je u upravo izvršenim popisom stanovništva točno koliko je stanovništva sa mjestom rođenja na općini Korčula a da je oko 2000 od 1900 kojima mjesto rođenja nije sa područja općine Korčula. Da ne tražim ispriku nego samo pismenu izjavu da će Marića, „iz samilosti od Gavranića BESPLATNO braniti“.

Sudac Bruno Karninčić, osudio Marića na godinu dana zatvora otvorenog tipa (ovo ide u prilog da je i 1991 bilo „opravdanih sumnji na podmitljivost u pravosuđu“. Nakon cca godinu dana od događaja dobio sam prijeteće pismo od oca Marić u kojem mi je „poručio da ću krvlju platiti njihovih 400.000 DEM izgubljenih mojim progonom iz Korčule“. Pismo predato policiji, nisam tražio zaštitu a budući ovo pišem 5.2025 znači prijetnja nije realizirana.

Odvjetnik Degen mi se više nije javljao, a majci Emila Pamukovića je ponuđena pomoć od općine ali njezin odgovor bio je i više nego jasan: Je li mi možete vratiti

sina?

11. lipnja 1991: Pripremajući se za susret u Splitu, Milošević se sastao s Borisavom Jovićem, Dobricom Ćosićem i Radovanom Karadžićem. Zauzeto je ovo stajalište: traži se očuvanje Jugoslavije u kojoj će biti i BiH jer se ne će dozvoliti „da se srpski narod silom izdvoji iz Jugoslavije“.

12. lipnja 1991: U Splitu je održan sastanak: Tuđmana, Izetbegovića i Miloševića o očuvanju mira na području SFRJ. Izetbegović je tijekom razgovora u Splitu prihvatio kantonalno unutarnje uređenje BiH, ali se, po dolasku u sarajevsku zračnu luku, predomislio i odbio ga.

14. lipnja 1991: U Zagrebu su objavljene presude uhićenim srpskim teroristima. Željko Ražnatović Arkan je osuđen na kaznu od 20 mjeseci zatvora. Svi osuđeni pušteni su na slobodu do pravomoćnosti presude.

- Savezna je Vlada zbog činjenice da Slovenija više ne uplaćuje prihode od carina u savezni proračun, donijela odluku kojom zabranjuje uvoz robe prije plaćanja carina izravno saveznoj Vladi.

15. lipnja 1991: Na susretu predsjednika Tuđmana i Kučana u Zagrebu dogovoreno je da obje republike proglase nezavisnost najkasnije s danom 26. lipnja 1991.

17 lipnja 1991 sazivam novu sjednicu Savjeta prva sjednica Savjeta za narodnu obranu, u sastavu:

1. Predsjednik Savjeta Tonči Gavranić Gamulin
2. predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović
3. Tonči Bosnić Čorko-izabrani odbornik SO Korčula
4. Denis Zlokić-izabrani odbornik SO Korčula
5. Drago Šain-sekretar sekretarijata za obranu
6. Marko Mujan-zapovjednik Teritorijalne obrane
7. Mladen Gojun, zapovjednik PP Korčula
8. Dražen Tomić, inspektor za zaštitu ustavnog poretka
9. Ivica Padovan – Brigela, vatrogasni zapovjednik
10. Tonči Oreb, zapovjednik Civilne zaštite

Dnevni red:

1. Informacija o političko-sigurnoj situaciji na općini Korčula i RH- Tonči Gavranić
2. Informacija o osnivanju Narodne zaštite općine Korčula i imenovanje zapovjedništva pričuvnog sastava ZNG općine Korčula
3. Informacija o stanju u garnizonu VP 6636-Tonči Gavranić će objasniti zašto nije pozvao Simeona Vučetića- komandant garnizona VP 6636
4. Popuna pričuvnih vojnih rezervi-Drago Šain
5. Stanje sigurnosti na općini Korčula- Mladen Gojun
6. Stanje robnih rezervi na općini Korčula- predsjednik IV SO Korčule Petar

Franulović

7. Razno

Provedene iscpne rasprave i doneseni slijedeći zakljuci:

1. Nakon što je Tonči Gavranić iznio informaciju o političko-sigurnoj situaciji na općini Korčula i RH, sa posebnim naglaskom na političkom jedinstvu svih političkih stranaka na području općine Korčula i potpori Vrhovništvu RH istaknuo je zadovoljstvo sa novoimenovanim zapovjednikom PP Korčula, izuzetnim profesionalcem kako smo i zahtjevali koji se pokazao i kod nedavnog ubojstva pomorca Emila Pamukovića. Informacija prihvaćena bez ikoga protiv.
2. Nakon što je predsjednik istaknuo da se pričuvni sastav ZNG općine Korčula i odredi Narodne zaštite općine Korčula osnivanju temeljem ukaza predsjednika RH Franje Tuđmana ali i bez izmjena zakona o obrani, onda će i predsjednik općine Korčula donijeti odluku o osnivanju i imenovanju zapovjedništva pričavnog sastava ZNG općine Korčula i odreda Narodne zaštite općine Korčula i to:
 - a. Zapovjedništvo ZNG:
 - i. Zdravko Žuvela, zapovijednik
 - ii. Ivan Šeparović Konde, načelnik
 - iii. Tonči Gatti, voditelj sustava veze i motrenja
 - iv. Dragan Rakočević, zamjenik voditelja sustava veze i motrenja
 - v. Dalibor Žuvela, voditelj sustava ABH i protuotrova
 - vi. Nikola Sardelić Kraljević, za logistinku a Marin Milat Kisilo, zamjenik
 - vii. MARKIŠA ZLOKIĆ, jedno zapovjednik Privale i 4 Veloluške satnije
 - viii. Marko Sardelić Sajeta, zapovjednik 3 satnije Blato
 - ix. Mirko Duhović, zapovjednik 2 satnije Korčulansko-Lumbarajske
 - x. Tihomira Antunović zapovjednik 1 satnije Pelješke-Orebić
 - b. Zapovjedništvo odreda Narodne Zaštite:
 - i. Zapovjednik Danko Urban
 - ii. Zamjenik zapovjednika Tomislav Gavrančić Lotre

Upozorio sam Dragu Šaina da nemoj ni slučajno da vrši popunu ZNG i Narodne zaštite sa rezervistima TO jer je TO regularna vojna postrojba općine Korčula ali razoružana a Narodna zaštita, je potpuno nenaoružana formacija, dakle isti status a za pričuvni sastav ZNG tek imenujemo zapovjedništvo i čekamo zakonsku osnovu. Zato neka prioritete u popuni rezervista neka ima policija, neka kontaktira MZ i čuju njihovo mišljenje a da ću osobno potpisivati suglasnost za sve pričuvne sastave, za sada prioriteto policije jer je ona i jedina naoružana. Komandant TO Marko Mujan me je zapitao: Predsjedniče, gdje sam ja u ovoj priči? Odgovrio sam mu: Ti si komandant TO bez oružja koje si predao Simeonu Vučetiću i sad si inertan da vratiš oružje TO u Radež i Inkobrod. I po Tvojim informacijama si savjetnik

dragovoljcima iz Blata koje ja ne priznajem. Odluke su prihvaćene od svih osim Marka Mujana. PS. Imao sam diskretne informacije da je Marko Mujan u kontaktima sa Željkom Pavlovićem komandantom TO Dubrovnik koji ga poziva u Dubrovnik, sa njim. Informacija se pokazala točnom kad je Marko Mujan 27 srpnja 1991 ukrao Zastavu karavan jedino vozilo TO Korčula i ureda za obranu općine Korčula.

1. Informacija o stanju u garnizonu VP 6636-Tonči Gavranić je objasnio zašto nije pozvao Simeona Vučetića- komandant garnizona VP 6636 i zašto ga više neće pozivati. Tonči Gavranić iznio svoju zabrinutost po pitanju potpunog posrbljivanja kadrova JNA. Tonči Gavranić ga obavještava da živi, radi i djeluje na općini Korčula a zastupa prosrpske stavove Milošević-Jović-Kadijević i da više neće dobijati pozive na savjet a i sigurnam sam da Ti ki komandant sigurno ne zastupaš stavove ostalih oficira: zamjenika Katića Hrvata, Istoka Sitara Slovenca, Veljka Kabića Srbina iz Knina, Mira Stanojevića Srbina, Dragomira Rajačića Crnogorca....(inače, ja sam se Simeonu Vučetiću u nekim osobnim situacijama obraćao sa komandante i kapetane fregate, Simeone Vučetiću, četniče nevinog anđeoskog lica...

2. Popuna pričuvnih vojnih rezervi-Drago Šain: Drago Šain je rekao da je predsjedniku općine donio spisak 92 mladića koji su u jedinicama JNA diljem SFRJ a da će ispuniti zahtjev predsjednika maloprije izrečen o prioritetu u popuni rezervista da ima policija, i neka kontaktiram MZ i čujem njihovo mišljenje a da će predsjednik osobno potpisivati suglasnost za sve pričuvne sastave, za sada prioritetno policije jer je ona i jedina naoružana

3. Stanje sigurnosti na općini Korčula- Mladen Gojun. Nakon što se Gojun ispričao da može reći da je uspostavio odličnu suradnju sa predsjednikom općine ali nakon deset dana i slučaja ubojstva teško mu je bilo što reći. Predsjednik općine rekao je da će dogovoriti datum susreta i predstavljanja komandantu Kasarne Simeonu Vučetiću.

4. Stanje robnih rezervi na općini Korčula- predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović-nakon što je Petar Franulović izvjestio da je stanje robnih rezervi stabilno i da je započeo postupak sa Pastorom Zagreb za nabavku vatrogasnih cisterni donesen je zaključak: Zadužuje se predsjednik IV SO Korčule Petar Franulović da se robne rezerve na općini Korčula redovno znanjavaju te da se putem općinskog proračuna, Vatrogasne zajednice RH i Robnih rezervi RH osiguraju barem tri vatrogasne cisterne

19. lipnja 1991: U Beogradu je nastavljen sastanak iz Splita Tuđmana, Izetbegovića i Miloševića o očuvanju mira na području SFRJ. I ovaj put bez ikakvog dogovora.

19./20. lipnja 1991: Održana je ministarska konferencija KESS-a u Berlinu na kojoj se daje „podrška jedinstvu i teritorijalnom integritetu“ SFRJ. Dan prije američki državni tajnik James Baker na „Aspen institutu“ u Berlinu podupire jedinstvenu SFRJ.

Bundestag (gotovo konsenzusom njemačkih političkih stranaka: CDU, CSU, FDP, SPD, Zeleni) donosi rezoluciju kojom se prvi put prihvaća ideja da narodi u SFRJ sami

odluče o svojoj budućnosti, uz spominjanje prava na odcjepljenje (radi se većim dijelom o izvješću zastupnika Norberta Gansela (SPD) od 23. svibnja 1991.).

Talijanski mvp Gianni de Michelis izjavio da bi „jednostrano proglašenje nezavisnosti od Hrvatske i Slovenije bilo kršenje načela KESS-a.“U svom izlaganju Budimir Lončar, savezni sekretar za vanjske poslove, poziva na „očuvanje cjelovitosti SFRJ“.

20. lipnja 1991: Srpsko-crnogorski vrh (Slobodan Milošević, Borisav Jović, Branko Kostić, Jugoslav Kostić, Momir Bulatović), zbog očekivanih odluka Hrvatske i Slovenije o izlasku iz SFRJ, plaši se moguće zlouporabe situacije na financijskom tržištu SFRJ od strane Hrvatske i Slovenije. Ističe i potrebu stvaranja srpske vojske ako JNA ne želi postaviti svoje postrojbe na nove srpske granice Jugoslavije. Dogovoreno je da se Sloveniji i Hrvatskoj omogući izlazak iz Jugoslavije. Slovenija može izaći iz SFRJ cijela, a Hrvatska može izaći iz SFRJ samo bez „srpskih dijelova Hrvatske“.

20 lipnja 1991:Predsjednik RH imenovao je general-pukovnika Martina Špegelja zapovjednikom Zbora narodne garde RH.

21. lipnja 1991: Iznenada u jednodnevni posjet Beogradu stiže državni tajnik SAD-a James Baker koji ističe jasnu potporu SAD-a jedinstvenoj SFRJ. Ta je izjava dovela do toga da su “nade nas koji smo težili preuređenoj, ali očuvanoj federativnoj državi, bile dodatno ohrabrene“.

- Na konferenciji za tisak predstavnici SDS-a BiH izjavljuju kako samo Slobodan Milošević ima pravo predstavljati Srbe iz BiH u pregovorima o budućnosti Jugoslavije.

23. lipnja 1991: EZ jednoglasno odlučuje da ne će priznati nove države koje nastanu raspadom SFRJ ako Slovenija i Hrvatska proglase svoju nezavisnost. Hans-Dietrich Genscher upozorava Budimira Lončara i traži da JNA ne poduzima nepromišljene aktivnosti te drži da bi se savezna Vlada, prije donošenja svih odluka vezanih na odluke slovenskog i hrvatskog sabora, trebala posavjetovati sa EZ-om ili „s posebice zainteresiranim zemljama članicama“.

24. lipnja 1991: Nastavljen je sastanak započet 20. lipnja Slobodana Miloševića, Borisava Jovića, Momira Bulatovića, Branka Kostića, Jugoslava Kostića, ali ovaj put s Veljkom Kadijevićem i Blagojem Adžićem. Kadijević se u svojim planovima djelovanja JNA oslanja na ruskog ministra obrane Jazova i na uspjeh pobune protiv Gorbačova, što bi i njega dodatno potaknu na vojni udar. Kao i Adžić, ustraje na izboru Mesića za predsjednika Predsjedništva, dok Adžić drži da „JNA treba braniti sve jugoslovenske narode, a ne samo Srbe“.

- Srbi s okupiranih područja RH i BiH (“Vlada RSK” i “Izvršno vijeće SAO Bosanske Krajine”) u Banjoj Luci potpisuju sporazum o suradnji s krajnjim ciljem ujedinjavanja tih područja u jednu “državnu tvorevinu”. Referendum o pitanju ujedinjenja treba biti održan ne kasnije od 1. rujna 1992. Time se i formalno potvrđuje jedinstvenost područja (okupirani dijelovi RH kao i veliko područje BiH) s kojih se napadaju slobodna područja RH.

- U svom govoru pred Hrvatskim saborom Ante Marković založio se za

nepromjenjivost unutarnjih i vanjskih granica SFRJ. U Bruxellesu je potpisan do tada najopsežniji finansijski protokol između SFRJ i EZ, "težak" gotovo 1 milijardu američkih dolara.

25. lipnja 1991: Na 17. zajedničkoj i skupnoj sjednici svih vijeća (trajno zasjedanje), koja je počela 18. lipnja, Sabor RH, između ostalog, donio je Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti RH te Povelju o pravima Srba i drugih nacionalnosti u RH. Za istaknuti je da su zastupnici SDP-a izašli a jedini SDP-ovac je naš Čaranin Marko Vlašić Čiče glasao za suverenost i samostalnosti RH. Od srca i duše sam mu čestitao.

Republika Slovenija također proglašava samostalnost i nezavisnost.

- Tijekom rasprave u Saveznom vijeću Skupštine SFRJ zastupnik iz Crne Gore Mijat Šuković zatražio je intervenciju vojske Hrvatskoj i Sloveniji. Prihvaćen zaključak kojim se od savezne Vlade i JNA traži poduzimanje mjera i radnja za „sprječavanje prekrajanja Jugoslavije“.

- Savezno izvršno vijeće donijelo je „odluku o neposrednom obezbeđivanju izvršavanja saveznih propisa o prelaženju državne granice na teritoriji Slovenije“ budući da su slovenske institucije počele proces preuzimanja graničnih prijelaza pod svoj nadzor. U točki 2. te odluke predviđeno je „angažovanje i određenih jedinica JNA“.

26 lipnja 1991 razgovaram sa tajnikom Ivanom Rosom a burnim danima ali i sreći poradi Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti RH te Povelji o pravima Srba i drugih nacionalnosti u RH. Da sam ja čestitao njegovom stranačkom kolegi SDP-ovcu našem Čaraninu Marku Vlašiću Čičetu koji glasao za suverenost i samostalnosti RH, da sam mu od srca i duše sam mu čestitao, jesi li Ti Ivane.

Ivan mi potvrdi i zapita me: Jeste li Vi predsjedniče za most Kneže- Sv.Ivan Viganj? Zašto pitaš Ivane? Predsjedniče, PELJEŠKI KANAL, udaljenost u tom dijelu iznosi svega 1200 metara, tako da se lokacija o gradnji mosta sama po sebi nametnula. U projektu Južni Jadran 1964-68 bila je predviđena gradnja mosta koja bi na tom mjestu povezivala Pelješac i Korčulu, da bi 1986 Hidroelektra Zagreb, direktor Čikara i naš Agis Padovan, njegov zamjenik dali izraditi projekt i izradili kompletan projekt sa Studijom o utjecaju na okoliš i fizibiliti studijom isplativost ali nije došla na skupštinu, zapelo na Općinskom komitetu SKH-Korčula. Ali o tome Vam najviše zna Vaš prijatelj i direktor Mediteranske, Mate Botica jer je tada bio predsjednik IVS O Korčula.

Ivane, ja sam za most, ja sam za nove projekte, komunalne i cestovne a ne za politiziranje. Molim te donesi mi iz Arhive projekt mosta. Tajnici Tanji rekнем da pozove druga Mateta na kavu.

Tajnik mi donese projekt i zamolim ga da ostane pa ćem i Mate dati pojašnjenja. Dođe Mate, a ja ga podravim sa Di si druge Mate? Na što mi on odgovori? Nisam ja drug nego gospodin. Dobro gospodine Mate, odsad ću ja tebi gospodine Mate a ti meni družе Tonči, dogovoreno?

Počne razgovor o mostu i Mate me upozna i na kraju rekne: Sve je bilo OK samo je trebao još „blagoslovit Komitet“, ali je na sjednici na Općinskom komitetu SKH-Korčula 1986 godine se javi jedan stariji drug i rekao: Agis je 1973. godine javno optužen od tadašnjeg partijskog rukovodstva Mjesne organizacije SKH - Vela Luka za nacionalizam i krivovjerstvo. Izbačen je iz Partije i sa mjesta direktora Grebena. Sa familijom je išao u Zagreb i Hidroelektra Zagreb. Direktor Čikara je uzeo Agisa Padovana za njegov zamjenika i Mojmira Žuvelu, koji je bio njegova desna ruka. I sad se od nas iz Komiteta traži da mu se izgradi most kao trajni spomenik, mene nećete nagovoriti. A Vi kako znate. Iza toga projekt mosta nije prošao na Komitetu a na IV SO Korčula nije ni došao. Hvala gospodine Mate, zahvaljuje ti drug Tonči.

Reknem Tanji da mi nazove Agisa a nakon toga da mi kupi avio kartu za Zagreb. Tanja mi nazove Agisa, kako ga nisam poznavao ali ni on mene, predstavim mu se i reknem da mu jedino znam sina Gordona koji je mojih godišć i liti je dolazi u Vela Luku, objasnim mu da me ki predsjednika općine izuzetno interesira projekt mosta i ja bih sutra došao u Zagreb i sa njime i ako može sa direktorom Čikarom razgovarao za suglasnost da mi Hidroelektra dopusti da na SO Korčula ide u projekt realizacija mosta kad nije već 1986 htla. Zamolim ga je li mogu pozvati i dekana Građevinskog fakulteta Pavlina, koji je bio stručna revizija projekta. Prihvati i dogovorimo susret u dvorani za sastanke hotela EXPLANADE. Reknem mu da kao student sam prolazio uz Explanadu ali nikad nisam ulazio a on meni da će u 13,30 bit ispred Explanade i čekat me.

27. lipnja 1991: Na aerodromu Zagreb susretnem Ivana Mišetića, Velolučkog dječaka (majka mu je Žanetić iz Vela Luke), direktora Croatia Airlinesa i reknem mu gdje idem na što mi on rekne da će me on odvesti. U razgovoru tijekom vožnje padne mi napamet misao: most Kneže Sv.Ivan Viganj, zaobilaznica Vignja i Orebića u planu realizacije Hrvatskih cesta, izrada projekta skraćenja Pelješke ceste sa 65 na 56 km, i još alternativni aerodrom Stonske Rudine, bingo. Kako sam razmišljao naglas Ivan mi reče: Blago općini Korčula da ima predsjednika koji uz pripreme vojske za obranu Korčule razmišlja i od strateški važnim projektima, svaka čast Tonči. Zamolim ga da i on ide samnom i da ću ga predstaviti kao zainteresiranu stranku a poradi projekta aerodrom Stonske Rudine i Ivan prihvati.

Ispred Explanade Agis čeka, Ivan parkira i pozdravimo Agisa, Agisu reknem da je Ivan zainteresiran poradi alternativnog aerodroma Stonske Rudine ako bude mosta, i uđemo. Slijedi upoznavanje, nikoga dotad nisam poznavao pa sam iskreno rekao prvi put vidim ja Vas ali i Vi mene.

Počne razgovor kako je u zoru počela vojna intervencija JNA u Sloveniji, nisam čuo i pitam je li Špegelj uspio nagovoriti Tuđmana da Hrvatska zaustavi JNA na izlasku i kasarnih u Zagrebu, da nije. Zamolim da započnemo sa temom razgovora za suglasnost da mi Hidroelektra dopusti da na SO Korčula ide u projekt realizacija mosta kad nije već 1986 htla. Zadivno čudo, direktor Čikara se složi samnom i rekne mi da će reći stručnim službama da napišu suglasnost i da će onda potpisati i pismom poslati meni. I da idemo na ručak na čemu mu zahvalim jer još moram do

tajnika Hrvatskih cesta do 15,30 radi zaobilaznica Vignja i Orebića u planu realizacije Hrvatskih cesta, izrada projekta skraćanja Pelješke ceste sa 65 na 56 km, i još radi razgovora sa Ivanom Mišetićem radi ideje alternativno aerodroma Stonske Rudine. Na to mi dekan Građevinskog fakulteta Pavlin rekne: Moram uključiti i mene jer imam idejni projekt aerodroma Stonske Rudine a kao alternativa za slijetanje kad ne rade aerodrom Split i aerodrom Čilipi-Dubrovnik, naručitelj Aerodrom Frankfurt. I onda u 17,30 let do Dubrovnika jer sutra imam izvanrednu skupštinu i osnivanje ZNG-a. Uvažuje moje argumente i krenemo prvo do Građevinskog fakulteta, Kačićeva 26 gdje mi dekan dadne kopiju inicijalnog idejnog projekta aerodroma Stonske Rudine i kontakte za Aerodrom Frankfurt, zahvalim i rekнем da se čujemo i ja i Ivan krenemo u Vončinu 3 u Hrvatske ceste, stigli smo na vrijeme. Upoznam Ljubomira Trga sa Ivanom Mišetićem i objasnim Ljubomiru zašto je Ivan samnom i da mi je najvažnije kako idu zaobilaznica Vignja (znam da je gotova 15. lipnja po planu) ali zaobilaznica Orebića u planu realizacije Hrvatskih cesta, kao i izrada projekta skraćanja Pelješke ceste sa 65 na 56 km. Trgo me nahvali kako logično razmišljam o razvojnim projektima a jo više kako nisam dosadan nego uporan. Obećao mi je da bi navedeni projekti mogli biti završeni do kraja 1993 godine i da do tada mogu riješiti sve za projekt aerodroma Stonske Rudine a kao alternativa za slijetanje kad ne rade aerodrom Split i aerodrom Čilipi-Dubrovnik, naručitelj Aerodrom Frankfurt. Ispričam se Ljubomiru jer ih ne mogu pozvati na ručak jer ću zamoliti Ivana da me odbaci do aerodroma na let za Dubrovnik u 17,30. Vozeći me zapita me Ivan hoće li me čekati vozač u Čilipima na što mu ja odgovorim da neće vozač nego auto jer sam jutros ja sa autom trajektom u 5,30 prešao na Orebić do Dubrovačkog aerodroma i da sam auto ostavi na aerodromu i da me već nervira koliko ću morat platiti parking. Zahvalim mu na vožnji i rekнем da ćemo se ovih dana češće čuti ali da ću se naljutiti ako mi njegov barba a moj član IV SO Korčula Tonči Žanetić rekne da je Ivan bio u Veloj Luci a da mi se ne javi.

Let 17,30, Čilipi 19,30 i tajekt Orebić Dominče 22,00 i doma u 23,00. Uistinu sadržajan ali i naporan dan, stara majka ostavila kupusa na tabak na stolu.

Ujutro, 28. lipnja 1991 rekнем tajnici Tanji da mi zove gospodina Matu Boticu, da ga drug Tonči zove na kavu. Na moju žalost gospodin Mate Botica je na službenom putu.

- U noći između 25. i 26. lipnja 1991 JNA organizira i štiti prebacivanje oko 400 saveznih policajaca i 270 saveznih carinika koji moraju preuzeti nadzor nad graničnim prijelazima SFRJ na području Slovenije.

26. lipnja 1991: Savezna Skupština ne prihvaća secesiju Hrvatske i Slovenije.

- Slobodan Milošević i Borisav Jović odvrćaju JNA (general Veljko Kadijević) od napada na Sloveniju.

- Predsjednik Tuđman odbija Špegeljev zahtjev po kojem bi Hrvatska trebala objaviti rat JNA i povezati se sa Slovenijom jer smatra da se radi o triku kojim se Hrvatska želi isprovocirati na djelovanje da bi, pred međunarodnom javnošću, JNA dobila pravni

temelj za rušenje hrvatske vlasti.

- Srbijanska skupština postavila je ultimatum saveznoj Vladi da će „ako ne intervenira u sukobima u Hrvatskoj, Vlada Srbije poduzeti sve mjere u zaštiti srpskog naroda u svim dijelovima Jugoslavije“.

- Tijekom susreta Milošević-Ćosić, na inicijativu Dobrice Ćosića, izbio je ozbiljan sukob različitih političkih mišljenja. Milošević je zadovoljan jer se ispunjavaju njegova očekivanja razvoja političke situacije u SFRJ, dok je Ćosić nezadovoljan jer je s odlaskom Slovenije i Hrvatske propala Jugoslavija.

27. lipnja 1991 : U zoru počinje vojna intervencija JNA u Sloveniji. JNA pokreće oko 1900 vojnika i starješina, sa zadatkom da tu odluku „spovedu u život“. U roku od 48 sati JNA i SSUP su preuzeli nadzor i kontrolu nad 133 od 137 zadanih graničnih prijelaza. JNA ne kreće s većim brojem vojnika i postrojba budući da „gotovih jedinica brigadnog ranga formiranih od mirnodopskog sastava u JNA nije bilo slobodnih, jer su potrebe za takvim jedinicama u Jugoslaviji svakodnevno rasle otvaranjem novih kriznih žarišta posebno u Hrvatskoj“.

- Republika Hrvatska je pozvala JNA da se vrati u vojarne i prestane ometati pripadnike MUP-a RH u obavljanju svojih dužnosti uspostavljanja pravnog poretka.

- Pripadnici slovenske policije i TO opkolili su vojarne JNA. Uskratili su im struju, vodu i energiju. Izbio je otvoreni sukob, tijekom kojeg je srušen jedan helikopter JNA u Ljubljani.

- Slobodan Milošević i Borisav Jović još pritišću Veljka Kadijevića kako bi on odustao od rušenja slovenske Vlade i usmjerio se isključivo na ispunjavanje ciljeva srpske politike: izlaženje JNA na granice „velike Srbije“ koje Milošević i Jović zovu „buduće granice Jugoslavije“. Kadijević počinje shvaćati, a temeljem odluka donesenih u slovenskom parlamentu i Hrvatskom saboru, da Jugoslavija propada te da Mesićev izbor više nema smisla.

- U Bosanskom Grahovu održana je „zajednička sjednica skupština SAO Krajine i Bosanske Krajine“ na kojoj je done-sena „Deklaracija o ujedinjenju“, a na prijedlog Milana Babića iz Knina i Anđelka Grahovca iz Banje Luke. Tom je „deklaracijom“ predviđeno ujedinjenje „SAO krajine“ i „Zajednice općine Bosanske Krajine“ u jednu političku cjelinu. „Deklaraciju“ su naknadno, na intervenciju dr. Radovana Karadžića, odbili isti oni zastupnici iz BiH koji su je prethodno podržali, sada s obrazloženjem da je „naštetila razvoju dobrih odnosa između Srba i Muslimana u BiH“. Ta je „Deklaracija“ otvoreno pokazala srpske namjere prema Hrvatskoj i BiH.

- Pokrenut je tzv. „Mehanizam KESS-a za izvanredna stanja“, temeljem prijedloga Hansa-Dietricha Genschera, zbog stanja u SFRJ. Savezna Vlada predlaže tromjesečni moratorij na sve odluke vezane uz odcjepljenje i razdruživanje.

- SAD su pozvale sve strane u SFRJ na suzdržanost, ali su prvi put javno istaknu potporu hrvatskim i slovenskim težnjama za autonomijom i suverenitetom.

- Propao je još jedan srpski pokušaj manipulacije saveznom Predsjedništvom i preuzimanja kontrole nad tim tijelom. Sjednici koju je navodno sazvao Vasil Tupurkovski, nisu se odazvali predstavnici Hrvatske, Slovenije i Makedonije, koju

predstavlja upravo Tupurkovski. On je kasnije izjavio kako s pozivanjem na sjednicu nema nikakve veze; njegov je potpis krivotvoren.

28. lipnja 1991: EZ odlučuje posredovati između JNA i slovenske TO. Predstavnici EZ-a (Jacques Poos iz Luksemburga, Gianni de Michelis iz Italije, Hans van der Broek iz Nizozemske) dolaze u Beograd i Zagreb, tražeći da se odluka o nezavisnosti odgodi za tri mjeseca.

- Britanski premijer John Mayor izjavljuje kako je „najvažnije sačuvati jugoslovensku federaciju“.

30. lipnja 1991: Stjepan Mesić, u funkciji ustavnog predsjednika Predsjedništva SFRJ, naredio je Štabu Vrhovne komande JNA obustavu vojnih operacija, kao i povlačenja postrojbi JNA u vojarne.

- Održana je zatvorena sjednica Savjeta za zaštitu ustavnog poretka Predsjedništva SFRJ na kojoj je prvi put, javno, od Borisava Jovića istaknuto pravo Slovenije da mirnim putem napusti SFRJ. Protiv takve su odluke JNA i Hrvatska. Hrvatska zato što bi ostala sama protiv moćnih, združenih, Srbije, Crne Gore i JNA, a vrh JNA zato što i dalje podržava „Titovu Jugoslaviju“. Iz istog razloga kao i Hrvatska, tome se počinju opirati i članovi Predsjedništva iz BiH i Makedonije.

30. lipnja 1991/1. srpnja 1991: Održana je maratonska sjednica saveznog Predsjedništva na kojoj se, pod pritiskom delegacije EZ-a, ipak donosi odluka o izboru Stjepana Mesića na dužnost predsjednika Predsjedništva u sljedećih godinu dana. Mesić je dobio dodatne glasove Jugoslava Kostića i Sejde Bajramovića, što je bilo u skladu s prethodnim dogovorima Miloševića sa srpskim članovima Predsjedništva.

U srpnju 1991 su počeli snažni sukobi u RH između hrvatskih vojnih i policijskih postrojbi, s jedne, te JNA, potpomognute mnogobrojnim i različitim srpskim i srbijanskim paravojnim grupama i postrojbama, s druge strane. JNA otvoreno prelazi s područja Srbije na područje RH. Posebno se žestoko napadaju mjesta i gradovi u Slavoniji. Nasilna iseljavanja i pokušaji stvaranja etnički čistih srpskih područja dobivaju zamah. Slobodna područja Hrvatske počinju prihvaćati velik broj prognanika i izbjeglica. Izetbegović putuje po islamskim zemljama tražeći pomoć za BiH, Turska otvara konzulat u Sarajevu.

1. srpnja 1991: JNA počinje s povlačenjem u vojarne na području Slovenije.

- Raspušten je Varšavski pakt.

1./2. srpnja 1991: U SSNO SFRJ održan je kasni noćni sastanak u organizaciji ministra obrane generala Veljka Kadrijevića. Sastanku su nazočili admiral Branko Mamula, general Blagoje Adžić, admiral Stane Brovet, general Marko Negovanović, general Aleksandar Vasiljević, general Vuletić, pukovnik Vuk Obradović te još nekoliko generala i odgovornih časnika iz Štaba vrhovne komande JNA i Ministarstva obrane. Za neuspjeh JNA u Sloveniji prvog su krivca našli u „konfuznosti generala Adžića“, a potom u Vladi Ante Markovića. Dogovoreno je pripremanje JNA za ponovno provođenje vojnog udara u Sloveniji i stvaranja uvjeta za napadno vojno djelovanje prema Hrvatskoj: „...biti spreman za sljedeći skok u rejon Zagreba, ako bi to situacija u

Sloveniji i Hrvatskoj zahtijevala. U širem rejonu Zagreba - Karlovac, Varaždin, Križevci, Dugo Selo, Zagreb – bilo je dovoljno oklopnih, artiljerijskih, pješadijskih i policijskih snaga da se odupru svakom pritisku do pristizanja snaga iz dubine“.

2. srpnja 1991: Načelnik Štaba vrhovne komande JNA general Blagoje Adžić najavljuje nastavak rata protiv Slovenije, temeljem zaključaka noćnog sastanka u SSNO, po kojima „prvo treba vojnički poraziti vojne formacije Slovenije, a potom napustiti Sloveniju“. Ponovno dolazi do sukoba JNA i slovenske TO u Kokovskoj šumi kod slovensko-hrvatske granice.

- Pri pokušaju napuštanja zagrebačke vojarne „Maršal Tito“, oklopno-mehanizirane postrojbe i pješaštvo JNA napalo je okupljene prosvjednike koji su pokušali spriječiti njihov izlazak iz Zagreba i odlazak u Sloveniju. Tom je prilikom ubijen jedan (Raveno Čuvalo), a ranjeno devet civila. Poginula su dva pripadnika JNA.

- Na zasjedanju EZ-a u Rimu odlučeno je da se u Jugoslaviju pošalju promatrači.

3. srpnja 1991: Na području Baranje dolazi do operativnog razvoja 12 K JNA (Novi Sad) uz topničko djelovanje na Erdut (RH) s područja Bogojeva (Srbija). Iz Beograda kreće „kolona od 180 tenkova i drugih oklopnih vozila“, navodno prema Sloveniji, ali se zadržava na granici s Hrvatskom jer je njihov „pravi zadatak bio zauzeti položaje kod hrvatsko-srpske granice za predstojeći rat protiv Hrvatske“.

- Glavni tajnik CDU Volker Ruehe traži od EZ priznanje RH i Slovenije.

4. srpnja 1991: Savezno Predsjedništvo naređuje povlačenje slovenskih postrojba s granice SFRJ, što Slovenija odbija. Međutim, ipak su prekinuti oružani sukob. Miloševićeva SPS priznaje Sloveniji pravo na nezavisnost.

5. srpnja 1991: Vlada RH zahtijeva od JNA povlačenje u vojarne.

- U uvjetima kad je JNA ponižena u Sloveniji, kad je moral vrlo nizak, kad srbijanska oporba traži od Miloševića osnivanje srpske vojske koja treba braniti Srbe u Hrvatskoj, Milošević i Jović organiziraju „odlučujući“ sastanak s Kadijevićem. Od Kadijevića se traži: povlačenje JNA iz Slovenije, koncentriranje glavnih snaga JNA „na liniji: Karlovac - Plitvice na zapadu; Baranja, Osijek, Vinkovci – Sava na istoku i Neretva na jugu“; potpuno uklanjanje Hrvata i Slovenaca iz JNA. Veljko Kadijević je te prijedloge „bez ikakve diskusije“ prihvatio. Kadijević traži i dobiva pozitivno obećanje, pomoć u dodatnoj mobilizaciji u Srbiji te organiziranje „mitinga za Jugoslaviju“ u Sarajevu.²³⁰

- Na Vojnoj akademiji JNA u Beogradu general Blagoje Adžić, načelnik ŠVK JNA, održao je predavanje časnicima (njih oko 150) koji su prebačeni na svoje položaje u postrojbe JNA u Sloveniji do 8. srpnja, što je bila priprema za novu intervenciju protiv slovenskih vlasti. U govoru je istakao potrebu vojne intervencije zbog očuvanja SFRJ koja je u „ratu zbog, i sa njima, secesionista iz Slovenije i Hrvatske“.

- EZ uvodi embargo na oružje svim republikama s područja SFRJ.

5. srpnja 1991 nazove me „Korčulanska ekipa zabušanata, blago rečeno (Dragan Ugrina, Ivan Čenan“ i da je u Korčuli vodnik JNA u Zadru, Željko Seretinek i da moli za razgovor. Dođite naravno. Zapitam tajnicu je li Željko Seretinek sin gospođe Seretinek

sa kojoj sam prije gotovo mjesec dana imao predstavu kad je prijavila da zlatar Gjerga ne plaća općini porez za najam poslovnog prostora i kad sam pozvao Ivo Farčića šefa porezne i finacija i pitao ga: Ivo, gospođa Seretinek je prijavila da Gjerga ne plaća općini porez za najam poslovnog prostora iznajmljenog od gospođe Seretinek i Ivo ti znaš da i ja i ti primamo plaću od plaćenog a ne od neplaćenog poreza? Presjedniče, Gjerga plaća porez na najam poslovnog prostora ali u iznosu puno većem i prema izračunu porezne od 280 DEM mjesečno a ne po dostavljenom Ugovoru od gospođe Seretinek u iznosu od 200 DEM mjesečno za najam prostora. Očito Gjerga plaća najam po ugovorenih 200 DEM a ne po usmeno dogorenih 1500 DEM na koji iznos po obračunu porezne Gjerga plaća općini 280 DEM mjesečno, dakle veći porez 280 DEM od prijavljenog ugovorenog iznosa najma od 200 DEM. Predsjedniče ovo je pokušaj gospođe Seretinek da natjera Gjergu da joj plaća 1500 DEM!, Hvala Ivo, jasno mi je i slobodan si, i Vi gospođo Seretinek, ne služi Vam na čast!

Dođu Dragan Ugrina, Ivan Čenan“ i Željko Seretinek i pozovem tajnicu da ih počasti što žele. Konstatiramo da se ne poznamo ja i Seretinek nego da mu ja poznam majku koja je susida ispod općine. Čenad predstavlja Seretineka kao vodnika JNA u Zadru, trenutno na bolovanju doma u Korčuli. Ja ispričam svoje planove sa oficirima JNA u Korčuli, da upravo razmišljam da im ponudim Garantno pismo u kojem im garantiram da ako oni ne zapucaju na Korčulu da će im policija štititi djecu i obitelj, da ću im ponuditi da ako napuste JNA da ćemo im osigurati posao i prenos čina u oružane snage RH. Pitam Seretineka je li zna da li Zadarske vlasti moj kolega Ivo Livljanić i Jozo Škara nešto slično poduzimaju i koji su njegovi planovi, hoće li nam se pridružiti u rodnoj mu Korčuli?

Seretinek mi je odgovorio da će ostati na bolovanju JNA i razmisliti i javiti mi se. Nije mi se javio.

NAPOMENA: Ovo pišem iz razloga kad gledam film i knjige od Željka Seretineka iz 1993, 1995 i 2018, gdje on Željko Seretinek, kao pukovnik HRM-a, i zaposlenik u Lori, piše knjige (Sudjelovanje postrojbi istočnog dijela otoka Korčule i Grada Korčule u Domovinskom ratu 1991. - 1992. godine, Ratni put korčulanskih postrojbi u Domovinskom ratu, Razbijanje pomorske blokade Jadrana 14.-16.11.1991. godine : I. Dio, Razbijanje pomorske blokade Jadrana 14.-16.11.1991. godine : II. Dio, Bitka Za Jadran, Željko Seretinek) i snima film Ratni put korčulanskih postrojbi u Domovinskom ratu i Sjećanje na bitku u Korčulanskom kanalu 16. 11. 1991., gdje ispada da su „on i njemu slični“ imenovali predsjednika SO Korčula i ratnog predsjednika Tonči Gavranića za predsjednika a ne da im je Tonči Gavranić **uručio mobilizacijski poziv poslije 26.9.1991 kad je JNA napustila općinu Korčula** a općini Korčula ostala u vlasnosti bitnica Privala (sa oružjem u potkopima osim bez mina SAG-1 i SAG-2 iz miniranog skladišta blizu Privale) i garnizon Korčula sa kompletom naoružanja u skladištu, bitnica rt Ražnić sa kompletnim naoružanjem na temelju Ugovora o ustupanju prostora, zgrada, terena i oružja i naoružanja VP Korula sa

općinom Korčula, datiran 22.8.1991 i antidatiran na 26.9.1991 poradi sporazuma Tuđman Kadijević o nepanju kasarni JNA a sporazum onda nije ispoštovan. Za općinu Ugovor potpisao Tonči Gavranić predsjednik Općine Korčula a za VP 6636 zamjenik komandanta jer je komandant Simeon Vučetić „pobjegao sa Korčule“ (nakon što je Tonči Gavranić uz pomoć zapovjednika policije Mladena Gojuna i građanstva da vonici na vojnom roku u noći 20/21 kolovoza 1991 „sigurno napuste garnizon i budu smješteni u hotel Korčula i onda sljedećih dana se vrate svojim kućama“.

NARAVOUČENJE, nisu oslobodili garnizon VP 6636 ni oni ni Nojko Marinović ni admiral Letica jer ih 22.8.1991 nije bilo ili su pak bili na kontra strani, Bogu hvala da su se opametili!

6. srpnja 1991: Na TV Beograd Slobodan Milošević daje sljedeću izjavu: „Srbija ne smije povjerovati da rata neće biti“. Zauzeo se za „obranu svih Srba ma gdje oni žive“. Gotovo istovrsnu izjavu, iste večeri na TV Beograd, daje i general Veljko Kadijević koji, kao jamstvo mira, najavljuje mobilizaciju.

7./8. srpnja 1991: Potpisan je „Brijunski sporazum“ hrvatskih, slovenskih, srpskih, saveznih i vojnih predstavnika (riječ je o trećem posjetu tzv. Trojke EZ-a području SFRJ od 28. lipnja), koji de facto priznaje neovisnost Slovenije te promatra RH i Sloveniju kao subjekte međunarodnog prava i običaja. Dogovoreno je sljedeće: narodi Jugoslavije će sami odlučiti o svojoj budućnosti, u razgovore postizanju mirnog rješenja krize trebaju biti uključene sve strane, savezno Predsjedništvo mora preuzeti potpunu odgovornost nad JNA, sve sukobljene strane moraju se kloniti bilo kakvog oblika uporabe sile, sve baze JNA moraju se deblokirati, a JNA se mora povući u vojarne te mora doći do demobilizacije svih postrojba TO. EZ postavlja svoje vojne promatrače. Dogovoren je tromjesečni moratorij na odluku Hrvatske i Slovenije o proglašenju nezavisnosti.

- Predstavnik Srba iz BiH traži od JNA zaštitu za Srbe u BiH. - General Kadijević traži uvođenje željezne stege u postrojbama JNA te mobilizaciju JNA na dobrovoljnoj osnovi.

Ne sviđa mi se Sporazum, nikada nećemo do oružja TO iz skladišta JNA, zovem Milata iz Ruđera koja je situacija sa ilegalnim oružjem?Odgovor da još nema ponude me deprimira.

Zovem komandanta garnizona Simeona Vučetića i pitam ga hoće li primiti mene i novoga zapovjednika Mladena Gojuna (naravno po prethodnom dogovoru sa Gojunom)? Odgovor potvrđan uz pitanje kad ćemo doći? Za pola sata. Može! Pozovem Gojuna, potvrdim za pola sata kod Vučetića i idemo sa autom policije radi „boljeg doma kod Vučetića. Dolazimo pred garnizon, dočekuje nas zastavnik Mišo Tris (njemačke nacionalnosti iz Zaječara, pročetničkog opredjeljenja) sav zategnut sa remenjem ali i sa škorpionom za pasom i otkopčanom vezicom na futrolji pištolja,

vojnički pozdravi, ja mu optozdravim Zdravi bili a Gojun sa policijskim pozdravom. Vodi nas do Vučetića ali tako da je dva koraka iza nas što kod mene izaziva nelagodu jer neznas što „luđaku može doć na pamet“. Ispred kancelarije dočeka nas Vučetić i zamjenik komandanta Tomislav Katić. Pozdrav, Vučetića i Katića vojni, Gojuna policijski a ja Zdravi bili. Uđemo u kancelariju, drug Tito „nas mrko gleda“, Vučetić pozove vonjika i pita što ćemo piti, vojnik primi narudžbu i otpozdravi i ode. Pitam Vučetića je li po vojnom protokolu da se goste dočekuje sa škorpionom za pasom i otkopčanom vezicom na futrolji pištolja i topom čija je cijev okrenuta prema gradu Korčuli? Odgovori mi da će opomeniti Trisa i da nikada više tako neću bit dočekan a što se tiče cijevi topa da je prazna ali kako god je okrene uvijek će biti prema gradu Korčuli! Odgovorim mu: Istina ali da je cijev podignuta onda bi bila isto okrenuta prema gradu Korčuli ali cilj bi bio more a ne naseljeno mjesto. Složi se samnom i reče da ću se uvjeriti da je cijev podignuta. Zahvalim i počnem sa prezentacijom Gojuna. Rekнем da sam ga prvi put vidio kad je 7 lipnja 1991 došao u Korčulu, da sam „oduševljen da smo dobili profesionalca“ umjesto „političkog dogmatika“, prethodnika. Da me je oduševio 11. lipnja 1991 kod ubojstva pomorca Emila Pamukovića ali i zaštiti obitelji ubojice Marić da ne dođe do „uličnog uzimanja pravde u svoje ruke“. Prepuštam Gojunu da i on kaže nešto. Gojun rekne da je od ožujka 1991 bio zapovjednik specijalne policije Grof Dubrovnik ali da je nakon smjene načelnika PU Dubrovnik Puljizevića i imenovanjem Đure Korde i pisama Tončija da zahtjeva za zapovjednika PP Korčule profesional da ga je načelnik 6.6. 1991 smijenio sa zapovjednika specijalne i imenovao za zapovjednika PP Korčula i da stanuje u sobi u hotelu Korčula što mu je tri minuta do kancelarije. I to je to, slušat će naredbe načelnika, konzultirat će se sa Tončijem po pitanju lokalnih prilika a da je PU Dubrovačka u stanju pune borbene gotovosti a poradi incidenata u blizini grada i paravojnih formacija iz Crne Gore ali i iz Trebinja od Vučurevićeh paravojske. Na spomen stanja pune borbene gotovosti policije Vučetić je promjenio izraz lica. Slijedilo je razjašnjenje vojnih i policijskih izraza stanja pune borbene gotovosti policije iz kojeg sam shvatio da je razlika u tome je li bojevni metak u cijevi ili nije ali za mene neuka to i nije neka bitna razlika osim u što u goroj varijanti moraš prvo otključat, repetirati i onda početi pucati a u boljoj možeš odmah pucati. Zapitao sam Vučetića kako je stanje u garnizonu, mislim i na oficirski sastav kao i na vojnike, sa obzirom na ova djelomično ratna djelovanja JNA koja „brani nebranjeni srpski narod“ u Krajini i istočnoj Slavoniji ili pak na jugu, npr Prevlala? Da li je on dobio neku zapovjed u tom smislu i misle njegovi oficiri i vojnici. Odgovorio mi je da nije dobio i da neće dobiti. Zapitao sam ga: Imam informaciju da Vam u 8 mjesecu ističe mandat od 5 godina komandanta Garnizona VP 6636 Korčula, da ste činom pretekli i da možete se popeti na viši rang od VP 6636 i jeste li odredili svog zamjenika na mjestu komandanta Garnizona VP 6636? Odgovorio mi je: Dobro ste informirani Tonči, ako me premjestite onda će biti imenovan Katić a ja neću baš plakati. Nadam se da sam bio jasan! Jeste komandante. Pozdravimo se o ja i Gojun otiđemo a komentar ostavio za kavu.

Otiđem u ured za obranu, javim se Dragi Šainu, i započnemo razgovor. Rekнем mu da želim da aktiviramo Narodnu zaštitu kao isključivo "oblik obrambenog neoružanog samoorganiziranja građana" te se u slučaju otvorene agresije trebala "neoružano suprotstaviti svim oblicima ugrožavanja slobode, suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske", sukladno odluci predsjednika Tuđmana. I da se na nivou svake mjesne zajednice na općini Korčula, dakle 13 mjesnih zajednica, svaka od jednog do četiri odreda od četvorki nenaoružanih građana, sa zadatkom zaštite i da bi osiguravali su sve značajne komunalne i zdravstvene objekte, skladišta hrane, prometnice, skladišta strateških sirovina itd. Narodna zaštita će ustrojiti vlastitu službu motrenja i obavješćivanja, organizirati samostalnu neprekidnu radiovezu, obavljati neprekidne noćne ophodnje, osposobljavati postrojbe kako bi što učinkovitije obavljale svoju dužnost itd. Pozovi Đina Šeparovića da rekнем što je njemu zadatak. Uđe Đino, i reče: Predsjedniče na službi sam Vam. Objasnim Đinu da je njegov zadatak da svaki dan ide na tajanstvenu lokaciju u Blatu, da uzme vozilo TO Zastavu karavan i donese u ured za obranu vojnu evidenciju samo jedne mjesne zajednice i onda za svaku mjesnu zajednicu ustroji od od jednog do četir odreda od četvorki nenaoružanih građana, naravno da za npr Pupnat neće bit četiri odreda jer Pupnat s obzirom da ima oko 400 ljudi ukupno nema kapacitete građana. Ali predsjedniče nema Mujana ni auta!A nego di je, jeli se Tebi javi Drago, meni nije, zapitam. Ni meni odgovori Drago. Dođe mi napamet informacija koju sam načuo da Mujan ima namjeru otići u Dubrovnik kod komandanta TO Dubrovnik Željka Pavlovića..Provjerit ću kad dođem u ured a ako ne bude auta ja ću im dati Fiat Argendu pa neka idu do Blata sa njom. Drago, a koliko imamo uređaja radioveze jer moramo im organizirati samostalnu neprekidnu radiovezu. Presjedniče, to riješite kat iznad u Centru za motrenje i obavješćivanje, kod Luketina.OK, kad doznate nešto za Mujana i auto javite mi.Popnem se stepeništem za na sufit, kako sam ja to zvao, dakle drvenim uskim stepeništem za do visokog potkrovlja u kojem je smješten Centar za motrenje i obavješćivanje.Dočeka me jutarnja smjena Centra: Goran Luketin, Nenad Kosović i Ivona Marić. Pozdravim i oni odzrave uz komentar Ivone: Čemu možemo zahvaliti na neočekivam posjetu visokog gosta predsjednika općine Tonči Gavranica, na što joj odgovorim da visoki gost nije u funkciji nego u visini mojoj osobno i to 195 cm. Nasmijemo se i Ivona ponudi kavu našto nevoljko pristanem jer se radi drvene konstrukcije ali i zabrane šefa Gorana nije smjelo pušiti. Rekнем im razlog posjeta i da novoformirane odrede Narodne zaštite moramo povezati sustavom radioveze pa me interesira koliko da Centar kupi tih radioveza, praktično sam mislio da su to motorole kao u vatrogastvu. Luketin mi objasni da je to sustav radio amatera a poveznica im je relejna stanica sv. Staž Žrnovo, Klupca Pupnat i Vela strana Blato. Preporučio mi je Tonči Gattija i Dragana Rakočevića a da Velu Stranu iznad Blata održava Dražen Žuvela. Pitam ga je li Dražen Žuvela Struja, moje vjenčano kumče? Goran mi odgovori da nezna on tko su moja kumča a ovi radi u Radežu. Uzviknem taj je, zahvalim i otiđem.Dođem u općinu

i zapitam tajnicu: Tanja, kad ste zadnji put vidili Marka Mujana, komandanta TO? Odgovori: odavno predsjedniče ali sam čula da nas je napustio i otišao u Dubrovnik, Bogu hvala. Prvi put u životu (mislim prvi put odkako mi je Tanja tajnica) čujem od nje Bogu hvala. Tanja, Marko Mujan Vam nije miljenik? I Tanja volio bih kad nema nikoga se i Vi meni obraćate sa Tonči nego sa predsjedniče. Bit ćete usluženi Tonči. Tanja nazovite mi Gojuna. Pitam ga: Mladene, samo jedno pitanje, kad si zadnji puta vidio Marka gojuna? Tonči na zadnjem savjetu za narodnu obranu prije 15 dana i budući ga nisam osobno poznao ali ni Tebe osjetio sam da „se ne ljubite“? Točno Gojune, milim te provjeri mi informaciju da je sa autom TO LADA karavan sa tablicama JNA otišao u Dubrovnik a ja ću sad nazvati komandanta TO Dubrovnik Željka Pavlovića i provjeriti. Tonči ja ću nazvati Pavlovića, prijatelj mi je pa ću ga nazvati i pitati. Hvala Mladene. Ne prođe ni petnaestak minuta a Gojun mi na vratima, uđe i sjedne a ja naručim kod Tanje, kavu za mene i Gojuna. Gojun mi potvrdi da je Mujan prešao od Pavlovića jer ga Gavranić zaobišao za ZNG i imenovao „komunjare Žuvelu i Šeparovića“ tako je objasnio Pavloviću. Odličan pet, Gojune. Zapalimo, popijemo kavu i rastanemo se. Tanja, molim Vas nazovi mi komandanta TO Dubrovnik Željka Pavlovića. Tanja me spoji i ja započnem: Komandante TO Dubrovnik Željko Pavloviću, na liniji je Tonči Gavranić, predsjednik SO Korčula, kako ste sa obzirom na okolnosti? Dugi uzdaj i odgovor Dobro, a kako ste Vi, dugo se nismo vidjeli? Ja odlično a kako je moj komandan TO Marko Mujan? Opet pauza i onda odgovor: Neznam o čemu pričate? Evo o čemu pričam: Marka Mujana zadržite a auto Zastavu karavan nam vratite bez Mujana. I Još nešto, okanite se laži. I spustim slušalicu. Pozovem tajnika i reknem mu: Ivane prijavu policiji da nam je ukradeno auto TO LADA karavan, tablica JNA „neznam koji je broj ali pronađi“ i molim te što prije da napokon mogu poć doma ručat.

Par dana poslije, dopis od PU Dubrovnik da se policija ne miješa niti istražuje domenu vojnih poslova i savjetuje mi da se obratim vojnoj policiji?! Ma kojoj, vojnoj policiji JNA, haha. Napišem dopis i novoizabranom ministru obrane Šime Đodan (od 02.07.1991. do 17.07.1991.) ali nikada odgovora i tek kasnije shvatim da mu je mandat trajao 10 dana i da nije stigao. Kad je onda imenovan novi obrane Luka Bebić (od 31.07.1991. do 18.09.1991.) i započeo: blokiraj elektro-napajanje garnizona JNA, prekini im telefonske linije, isključi vodu i onda bi nakon 16 ili 24 sata bila promjenjena i onda naređeno odblokiraj: struju, vodu, telefone. Za mene najgori ministar obrane u kritičnim trenucima oduzimanja oružja iz garnizona JNA.

NARAVOUČENIJE-NAPOMENA-POST FESTUM:

Marko Mujan, završio Fakultet političkih nauka, komandant Štaba TO općine Korčula u mandatu za vrijeme Dušana Kalogjere 1986-1990, predao oružje TO općine Korčula iz sigurnih skladišta TO u Radežu i Inkobrodu komandantu VP 6636 Simeonu Vučetiću, sedam dana prije drugog kruga prvih demokratskih izbora u Hrvatskoj. Ukrao autobobil LADU karavam sa tablicama JNA u srpnju 1991, nikad nije vraćeno TO Korčuli. Kad su mi par mjeseci nakon bjega donjeli papire iz njegovog ureda uglavnom su bili isječci iz Službenog lista JNA na ćirilici kao i korespodencija sa

Željkom Pavlovićem komandantom TO Dubrovnik. Prvi put sam ga sreo u zaleđu Stona u prosincu 1991 i nisam ga htio pozdraviti. Nakon rata ostao je u Dubrovniku i postao predsjednik Udruge branitelja Dubrovnika, 2025 je kandidat političke platforme okupljene oko Podružnice HSP-a Korčula ali kao Marko Mišo Mujan, otkad i zašto neznam.

Dobijemo poziv MORH-a za brzi tečaj i obuku u Valbandonu Pula. Četvoricu mladića: Tomislava Radajića, Branka Bačića, Franju Bačića i Ivota Gavranića Jakasa sam poslao na tečaj časnika pri ministarstvo obrane RH, u Zagreb a maloga Baničevića prebjega iz JNA u Dubrovnik Marku Mujanu na obuku. Dakle, nitko tko mi se javi nije mu rečeno da ne može nego mi se nije javio, to je to. Ovo sam napisao na činjenicu iz priča Marka Mujana da se "bjegunce" iz JNA nije htio slat na obuku za ZNG, nije istina.

9. srpnja 1991 : U Crnoj Gori počela je mobilizacija pripadnika JNA. Tijekom srpnja i kolovoza, uspješnost odziva na mobilizaciju iznosila je 110 posto. U agresiju na Hrvatsku uputilo se oko 60 000 pripadnika JNA iz Crne Gore.²³²

- Veljko Kadijević izvještuje Borisava Jovića o svom nedavnom, ali i današnjem, telefonskom razgovoru s ruskim ministrom obrane Jazovim koji mu je negativno odgovorio na zahtjev za tajnom kupovinom dodatnog naoružanja od Rusa. Ministar Jazov najavljuje „Jugoslaviji“ samo diplomatsku pomoć SSSR-a.

Te večeri zazvonio mi je kućni telefon i prekinuo iz razmišljanja. Ustao sam te se javio. Na ručnom satu je tek tada vidio da je dan duboko zagazio u noć.

Dobra večer predjedniče, ovdje Goran Luketin iz centra za obavješćivanje. Imamo za vas nešto ali morat ćete doći do Korčule

Sada ??

Mislim da da.

Ne može čekati jutro ?

Vi procijenite sami, moje je samo da vas obavijestim, označeno je kao hitno.

Stižem Luketine...

Uzdahnem i rastegnem se. Nije mu se dalo u Korčulu. Ali ako je hitno onda nema o čemu razmišljati. Mogao je samo nagađati o čemu se radi. Pozovem Ivota Bačića i Tončija Bosnića, Ivotu rekнем da uzme i lovačku pušku i municiju i da ću ih za 15 minuta pokupiti ispod kuće.

Krenusmo ali uistinu nisam znao o čemu se radi jer mi je Luketin još prije objasnio da nijedan telex sa hitno ili strogo povjerljivo...Pričao sam im kako sam otkrio tko Galiću dojavljava što smo razgovarali na sastancima HDZ-a i da je to Galiću neput koji je zadnji put došao na sastanak i ja radi provjere rekao jednu dezinformaciju koju je Galić na kavi citira policajcu Bokšiću...i vozim, penjemo se Smokvica, kad Ivo Bačić reče: Predsjedniče, moraš se pomiriti ali morat ćemo neke likvidirati. Oblio me hladnio znoj, blokirao sam i zaustavio auto uz rub ceste i zapalio svoj Filter 160...

Rečem Bosniću da on vozi...Kad smo došli, oni su ostali a ja sam se popeo u Centar... Šifrant me je dočeka u prostorijama centra za obavješćivanje i uzbunjivanje te mi predao papir. Rasklopim ga te stanem čitati. U naslovu MORH, u potpisu Ministar obrane Šime Đodan (ovo sam ja dodao-od 02.07.1991. do 17.07.1991.)-„Treba po hitnom postupku svim kasarnama na području RH obustaviti isporuku struje, vode i telefonije.

Bit će to divna noć i slijedeći dan promrmljam sebi u bradu, zahvalim šifrantu, pozdravim se s Luketinom i ode.

Vezano za kontekst da li ili ne „da se ne isključi voda, telefon i struja garnizonu“, to je na savjetu za narodnu obranu bilo rečeno da se malo sačeka.Reknem Ivotu i Tončiju da idemo u moj ured...konzultiramo se i onda oglučim:Zovi Gojuna, znajući da smo se ja sa Gojunom dogovori uvijete i situacije kada da podili duge cijevi, Gojun se javi i reknem mu: Naredba ministra obrane za blokadu kasarne i podili duge cijevi...možeš kad bude izvršeno doć do mene u općinu.....Zovem Mirka Duhovića iz Zanatsko-Zrađevnog Korčula a sam njim sam dogovorio da će imati unaprijed parićani jedan građevinski kamion sa punim kašunom kamenja i kažem mu da u 22 sata kamioni zatvorit portu od garnizona.Sa Slavenom Šulentom Hotina sam se dogovori da i on parića drugi građevinski kamion sa punim kašunom kamenja i da policajci sa dugim cijevima bit iza kamiona kao grudobrana. Nazovem Šulentu i rečem mu da u 22 sata kamioni zatvorit portu od garnizona. Nazovem Jureta Srhoja i rečem da je naredba ministra obrane da se garnizonu isključi voda.Nazovem studentskog kolegu Rencija Milinu i rečem da je naredba ministra obrane da se garnizonu isključi voda se isključi telefonija i voditelja HEP-Korčula (zaboravi sam mu ime iz HEP-a Korčula) da je naredba ministra obrane da se garnizonu isključi. Onda sam nazva predsjednika Izvršnog vijeća SO Lastovo Stijepu Tomašina kako će oni to učinit na što mi je on reka da njemu JNA to sve može isključit struju plus ispeć kruh jer je sve u garnizonu za cilo Lastovo. Obeća sam mu da ću ga ujutro zvat i ako ne budu imali kruha, poslat im policijskim gliserom.

Izađem na hodnik kad ulijeće Ivan Ćenan, vodi dite za ruku i više..Što je Ivane, jidan si što nismo napali kasarnu po želji Tebe i idiota ali sad smo im isključili struju, vodu i kad dođu kamioni i blokiraju portu slijedi napad...padne na kolina i moli, nemojte predsjedniče, nemojte...Ivane, takvi u Blatu se zovu kokoti na fumaru...Dečko, vidiš frižider, hodi do njega i uzmi sladoled. Dječak potrči..Ivane, ti i dječak zavalite se u fotelju a ja razmišljam o povlačenju zapovijedi...

Poslije kiše uvijek dolazi sunce. Nebo je bilo prekriveno zvijezdama. Neke su treperile jakom svjetlošću i dominirale na nebu. One druge, slabašnjeg sjaja bile su razasute unaokolo. Mjeseca nije bilo.

Isto kao što nije znao koliko je pametna ova ideja o isključivanju vode, struje i veza. Što ako to prouzroči toliku količinu bijesa da iz kasarne počmu pucati po gradu. A što će onda? To će biti lančana reakcija u kojoj će se stvari nizati jedna na drugu. Kao domino pločice koje padaju čim ih ona prethodna dotakne.

Ovo je značilo da je počelo ono što se očekivalo cijelo ovo vrijeme. A kada nešto

krene ne može se zaustaviti. Ali nisu mi dali mogućnost da sam odlučim želi li to sprovesti ili ne nego je zapovijed bila sasvim jasna. Ugrožava li se njome prividni mir koji postoji i hoće li se nakon ovoga uopće više moći nadati da jugovojaska prošlost pa JNA otiđe s otoka mirnim putem. Što je više razmišljao to mu se zapovijed činila ne baš tako pametnom.

Morat će obavijestiti Katića o tome. Vučetiću zasigurno neće biti drago te će odmah obavijestiti generalštab. A onda im je svima samo stajati i čekati. Vrijeme će pokazati koliko će ovo ispravno biti. Uzdao se u sposobnosti stratega koji su se odlučili na ovako nešto ali i računao na ljudsku glupost. Ali kako će ga obavijestiti kad im je isključio telefon??Kako će goloruki na silu vratiti silom nije znao. Ono malo naoružanja što su imali bilo je nedostavno za pružanje otpora. JNA je podigla borbenu gotovost svih svojih jedinica ali nije otvoreno djelovala jer se još uvijek mislilo kako će se ugušiti pobuna u republici Hrvatskoj. Svatko imalo pametniji znao je da ovo kraj jedne Jugoslavije.

Sjetim se da je tijekom jednog razgovora u garnizonu: „Ako nam iskopčate struju znajte da imamo tri velika, snažna agregata s kojima ćemo izdržati sigurno dva mjeseca. A kako će se Vučetić i generalštab nakon toga ponašati prema vama to vam ne mogu garantirati. Ako odluče sravniti grad sa zemljom to neće biti moj problem. Lijepo vas upozoravam dok je još na vrijeme da to ne radite. Koliko god se ja trudim da situaciju držim pod kontrolom Vi je jednim potezom možete dovesti u pitanje. Jesam li ti lijepo rekao da dok sam ja tamo i dok držim sve pod kontrolom ti možeš mirno spavati. Postupiš li po dobivenoj zapovijedi ja gubim kontrolu nad svime. Ako mene maknu i dovedu ti rezerviste, nema Vam spasa. A ti sada učini što misliš da treba učiniti“.

Vratim se u ured, Gojuna, Bačića i Bosnića obavijestim da sam razmislio i odlučio da obustavim zapovijed i sve vratim na početak i da osobno preuzimam odgovornost prema ministru obrane i njegovoj zapovijedi...

Pozvao sam Duhovića, Šulentu, Srhoja, voditelja HEP-Korčula i Milinu i rekao da je zapovjed opozvana (ne da sam je ja opozvao, haha) i da se sve vraća na početno stanje. Netom nakon obustave zapovijedi nazvao sam Vučetića i Katića, rekao im da sam dobio zapovjed sa rokom izvršenja odmah i da sam izvršio dio zapovijedi koja nije imala nikakvo borbeno djelovanje. Kad sam par dana nakon toga obavio razgovor s Katićem koji mi je lijepo rekao mi nije želio reći, u tom trenutku, da su topovi čije su cijevi bile okrenute prema gradu Korčuli bili onesposobljeni. Njihovi upaljači nalazili su se kod njega a udarne igle kod Kabića. Tako da ih nitko bez njih dvojice nije mogao aktivirati. Isto je bilo i s bombama postavljenim duž vanjskog kruga vojarne. Upaljači i udarne igle nalazile su se na sigurnim mjestima. A oni bi sada iskopčavali struju i vodu. Baš lijepo.

Ujutro dok sam čekao kavu i šutio, pred vratima kancelarije priča i tako sam saznao da je sinoć izvedena akcija spašavanja 6 vojnika iz kasarne u Korčuli. Svidjela mi se tajnost u kojoj je to izvedeno. Radilo se o šest mladića iz Zagreba čiji su roditelji prije par dana stigli u Blato tražeći pomoć. Kontaktirali su one na koje su ih uputili nakon

čega je akcija pomno osmišljena ne prepuštajući slučaju ni najmanji detalj. Interesantno u svemu tome je bila veza koja se ostvarivala u jednoj zubarskoj ordinaciji u domu zdravlja u Korčuli. Poruke su se razmjenjivale preko papirića koje bi se se uručivale tijekom ulaska i izlaska iz ordinacije. Taj dan su se dogovorili o bijegu iz vojarne u vrijeme smjene noćne straže te je još jedan odlazak zubaru trebao potvrditi takvu odluku. Međutim vojnik se nije pojavio kod zubara u dogovoreno vrijeme što se odmah protumačilo kao propadanje cijele unaprijed dogovorene akcije. Ekipa Svetog Antuna koja se zauzela oko toga odlučila je ipak tu večer u dogovoreno vrijeme opkoliti kasarnu ne bi li mladići ipak odlučili pobjeći. Nisu ih smjeli ostaviti na cjedilu bez obzira hoće li bijega biti ili ne. S obzirom da se nije znalo s koje će strane kasarne pokušati bježati morali su opkoliti sva ona mjesta koja su bila pogodna za bijeg. U slučaju da akcija bude otkrivena sigurno bi došlo do puškaranja da ih se zaustavi pri bježanju. A njima je bio zadatak osiguravati ih pri izvlačenju. Njih troje imali su dva pištolja a ostali lovačke puške što bi zasigurno bilo nedostatno za bilo kakvo suprostavljanje naoružanju u kasarni. Tada je već borbena gotovost unutar kasarni bila podignuta i u oružju se nalazila prava municija. Ali želja je bila prevelika. Stajali su i čekali. Dosta kasnije nego što je bilo dogovoreno vidjeli su ih kako nevjerovatnom brzinom i spretnošću preskaču preko žice. Očekivali su reakcije iz kasarne ili viku ali toga nije bilo. Dva automobila iz Blata su bila parkirana u blizini te su momci odmah nakon što su se našli sa ove strane ukrcani u njih. Odmah se krenulo prema Blatu a ekipa se lagano povukla sa svojih položaja. Akcija je uspješno sprovedena. Kad sam jutros dolazio vidio sam vojne policajce kako se vrzmaju po gradu ali još tada nije znao o čemu se radi. Tek sada sam saznao da su tražili šest odbjeglih mladića. Bilo mu je iznimno drago jer je akcija izvlačenja u potpunosti uspjela ali se nasmijao kada je shvatio kako su Korčulani to vješto od njega spremili. Nije se usudio promisliti što bi se dogodilo da se slučajnio nešto krenulo po zlu. Mogao je biti samo zahvalan dragome Bogu što je sve ispalo kako je ispalo. Ionako je samo bitno da su momci na sigurnome. A onda nije mogao da se ne nasmije kada je čuo kako su rekli da se jedan od njih htio vratiti u kasarnu i uzeti malo pušaka. Oni su stvarno bili poludili. Nitko nije spominjao tko je sudjelovao u akciji ali prešutno se znalo da je to ekipa Svetog Antuna jer su neki koji su sudjelovali u akciji imali potrebu hvalisati se time. Ali jezici se nažalost nisu mogli zaustaviti te su svi sudionici strahovali od dolaska vojne policije. Noći su bile najgore. Neki od njih spavali su sa mačetama kraj glave i trzali se na svaki pa i najmanji zvuk. Uvijek je postojala mogućnost da ih netko prokaže jer su uši i oči udbaša bile svugdje. A vojna policija značila je obavijesni razgovor. Mogli su jedino čekati da se podignuta prašina s vremenom slegne i da stvar pođe u zaborav. Do tada duboki san bio je za njih nedopustiv. Bili su ljuti na hvalisavca koji ih je nepromišljenošću ugrozio. Ali ego je nezaustavljiva stvar. Kao i potreba za javnom pohvalom, ne razmišljajući pri tome o posljedicama. Ali čovjekova djela govore više o njemu samome nego o onome što je učinio.

Sastanak-brifing sa članovima izvršnog vijeća i predsjedništva ja sam upoznao sve

prisutne sa potrebitim detaljima i nakon poduže rasprave odlučeno je da se zbog dobrobiti grada, građana a i cijelog otoka bilo mudro započeti i onda obustaviti zapovjed. Nisam spominjao Katića ne želeći ugroziti njegovu poziciju ali je svima jasno dao do znanja da postoje agregati koji bi dva mjeseca opskrbljivali kasarnu. Uvjeravao je sve prisutne u besmisao dobivene zapovijedi, što je znao odmah čim ju je dobio u ruke.

10. srpnja 1991: Slovenski je parlament prihvatio „Brijunski sporazum“. - Izetbegović ustrojava Vijeće za obranu kao dio SDA. Na području BiH počela se provoditi nasilna mobilizacija pripadnika JNA.

Za 11 srpnja sazvaao sam sjednicu skupštine općine Korčula sa slijedećim dnevnim redom:

1. Odbornička pitanja
2. Informacija o osnivanju pričuvnog sastava zbora narodne garde (ZNG) općine Korčula
3. Informacija o osnivanju Narodne zaštite općine Korčula
4. Izvještaji inspekcijskih službi,
5. Izvještaj o stanju za nadolazeću turističku sezonu
6. Izvještaj o stanju rezervi na općini Korčula
7. Razno

Ludilo od odborničkih pitanja, na svako pitanje iz domene obrane odgovarao sam: Vojna tajna a o onome što nije vojna tajna raspravljat ćemo pod točkama 2 i 3. Istaknuo bih pitanje odbornice Franice Matić poznate po britkom jeziku kao me zapitala kako je sa rezervama krumpira u rezervama općine Korčula na što sam joj odgovorio da nemamo hladnjaka za krumpira a jedina hladnjača sa kojom raspolažemo je Jadranka Vela Luka i njoj je riba i nesmije se mješat krumpir sa ribom da ne promijeni okus u krumpir sa mirisom sardela pa joj preporučam osobni recept a taj je u podrum drvene sanduke i krumpir posuti sa Tuberajtom protiv klijanja. Protestirala je jer ona živi u stanu bez podruma na što sam nadodao stan društveno vlasništvo sa pravom korištenja a Vi „buzdoti“ gradite privatne kuće.

Po točki 2) Informacija o osnivanju pričuvnog sastava zbora narodne garde (ZNG) općine Korčula sam informirao da je formirano zapovjedništvo od 11 članova ali imena i zapovjedno mjesto je vojna tajna.

Pod 3 toči Informacija o osnivanju Narodne zaštite općine Korčula informirao da su odredi Narodne zaštite kao "oblik obrambenog neoružanog samoorganiziranja građana" te se u slučaju otvorene agresije trebala "neoružano suprotstaviti svim oblicima ugrožavanja slobode, suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske". Odredi Narodne zaštite osiguravali su sve značajne komunalne i zdravstvene objekte, skladišta hrane, prometnice, skladišta strateških sirovina itd. Narodna zaštita je ustrojila vlastitu službu motrenja i obavješćivanja, organizirala

samostalnu neprekidnu radiovezu, obavljala neprekidne noćne ophodnje, osposobljavala postrojbe kako bi što učinkovitije obavljale svoju dužnost itd.

Pri tome su imena i zapovjedno mjesto je vojna tajna.

Po 4 točkom je Izvještaji inspekcijskih službi, nisam baš zadovoljan ali imam puno važnijih pitanja od toga.

Pod 5 točkom Izvještaj o stanju rezervi na općini Korčula je ponio predsjednik IV SO Korčula Petar Franulović. Primjetio sam da Franica Matić SDP ništa nije pitala pa sam glasno komentirao uz uključeni mikrofona na stolu predsjednika glasno komentirao da da Franica Matić SDP radi stranačke stegije nije ništa pitala predsjednika IV SO Korčula Petra Franulovića SDP nego Tončija Gavranića HDZ, uz podsmijehe prisutnih.

Pod točkom 6 Razno opet ludilo ali i jedna pozitivna inicijativa da se pri uredu za obranu otvori račun za kupnju oružja što sam prihvatio. PS. U slijedeća tri mjeseca su bile dvije uplate: moje plaće za srpanj i kolovoz a pošto smo u međuvremenu osvojili oružje, račun je ukinut.

Odbornike pozdravim zahvalim na konstruktivnosti i objavim ljetnu stanku osim za slučaj izvrednosti.

Na kraju i ja reknem: Bogu hvala.

11. srpnja 1991: Parlament BiH prihvatio je „Brijunski sporazum“.

- Na sastanku sa Slobodanom Miloševićem, Borisavom Jovićem i Brankom Kostićem, Veljko Kadijević iznosi nove procjene i namjere vrha JNA. Na međunarodnom planu želi se osloniti na Francusku i SSSR kako obranio buduću Jugoslaviju. Prihvaća povlačenje JNA iz Slovenije, ali po „vojnim pravilima“. Kadijević je ponovno izložen kritikama nazočnih zbog sporosti u povlačenju JNA iz Slovenije, kašnjenja reorganizacije i posrbljivanja JNA, kao i kašnjenja u postavljanju na „granice buduće Jugoslavije“, s posebnim naglaskom na „istočnoslavonsku liniju fronta“.

12 srpnja 1991 opet u uredu za obranu, interesira me kako ide i Drago i Đino me informiraju da su sve sredili i formirali i da su jutros po teklićima išli mobilizacijski pozivi-informacije o početku rada i zbornim mjestima za pripradnike narodne zaštite. Idem u potkrovlje u Centar i informiraju me da je u svim mjesnim zajednicama ustrojena kancelarija za javljanje. Inzistiram da provjere budu cjelodnevnne i dan i noć i barem tri četiri puta na sat ali ne u istim terminima. I svako jutro izvještaj od jučer, da znam tko se ne javlja.

Napomena: Par dana kasnije, kad sam vidio da baš dežurstva ne idu kako bih htio sazovem na sastanak sve predsjednike mjesnih zajednica općine Korčula.

Ispred sebe sam imao je evidenciju poziva iz kojih je bilo vidljivo da se u Smokvici i Žrnovu tri dana uzastopno u 03.00 sata nitko nije javio na telefon. Smokvica u 02.58 a Žrnovo u 03.01. U Vela luci dva dana nitko se nije javio u ponoć. Namjera sastanka je bila da ih se upozorim po tko zna koji put da dežurstva imaju svoju svrhu i da ih se s razlogom provjerava jer u slučaju bilo čega, upravo oni su ti koje se prve obavještava. A onda zavisno od situacije upravo oni obavještavaju one potrebite.

Lanac je čvrst onoliko koliko i njegova najslabija karika rekao sam im tog dana. I nemojte da na ovoj kadenci(lancu) rastegnutoj od Pelješca do Vele Luke ona pukne baš na vašem području. Opametite se i nađite savjesne i odgovorne ljude koji to mogu obavljati. Mislim da neću imati potrebe opet isto objašnjavati. A s ovim ljudima obavite razgovor i saznajte razloge njihovog nejavljanja. Želim da me pismeno izvijestite o učinjenome.

Primili su na znanje bez ijedne izgovorene riječi. Samo su klimali glavama i međusobno se došaptavali. Ja sam bio ljut jer sam bio discipliniran i odgovoran i kao inženjer nisam mogao podnijeti da se ovakve stvari događaju. Kao da se igraju sam mnom misleći da mu na taj način prkose a u stvari sebi nanose štetu i riskiraju nepotrebne situacije. Dobro je dok se još ništa nije dogodilo.

Odlučili su se poigravati s mojim strpljenjem ali srećom ga ima dovoljno. Pustit ću ih još malo. Razumio sam ih je jer ovo nije svakidašnja situacija i treba proći vremena dok se ljudi naviknu na nešto. Moglo bi se nadugo i naširoko raspravljati o tome da li sam picajzla ili ne ali ako postoje zacrtana pravila ponašanja onda ih se treba pridržavat. Nikako ne tjerati inat onome koji je takva pravila i zadatke donio.

Ali riješit ću ja to kao što sam riješio i mnoge druge, na prvi pogled nerješive stvari. Ljudi su mi dali povjerenje za rješavanje problema a ne da bježim od njih i zatvaram oči, koristeći se linijom manjeg otpora. Neću biti tek običan ukras u fotelji kao što je to bio moj „narcisoidni“ prethodnik. Želja mi je bila da moja djela govore više od mojih riječi. A znao sam stvarno puno govoriti tako da se o razmjerima djela moglo samo nagađati, haha.

Vratim se u ured i napišem tri dopisa:

1. Uredu geodetskih poslova direktoru Branku Bačiću Bajcu:
 - a. Zamolim da mi ured dostavi slijedeće podatke:
 - i. Podatak od broju parcela od 1986 do 1990 o prodanim parcelama u društvenom vlasništvu i onda razlučiti broj parcela prodanim građanima koji su stanovnici sa osobnom na općinu Korčula i onih koji su izvan općine Korčula a onda tu izvan općine Korčula razdijeliti po nacionalnosti?
 - ii. Podatak o broju parcela i vlasnika koji nisu u roku od dvije godine započeli izgradnju i općina ima pravo na povrat parcele?
2. Uredu za opću upravu i inspekcijske poslove, rukovoditelju Berislavu Farčiću:
 - a. Zamolim ured da mi dostavi slijedeće podatke:
 - i. Podatak o broju izdatih Rješenja za rušenje vlasnicima nelegalnih kuća i objekata od 1986 do 1990 ?
 - ii. Da li je od 11.6.1990 do 12.7.1991 izdato ijedno Rješenje za rušenje?
3. Uredu za arhitekturu i graševinastvo, ravnatelju Jakovu Beliću:
 - a. Zamolim ured o broju podnjetih zahtjeva za lokacijskom a onda iza lokacijske dozvole izdatih građevinskih dozvola?

Navedem rok: Što je prije moguće ali ne kasnije od 7 dana.

12. srpnja 1991: Alija Izetbegović i Adil Zulfikarpašić postižu dogovor o inicijativi za traženjem sporazuma sa Srbima s namjerom spriječavanja raspada Jugoslavije.

13. srpnja 1991: Predsjedništvo SFRJ prihvata „Brijunski sporazum“.

- Nizozemska, kao zemlja predsjedatelj EZ-a, predlaže drugim zemljama članicama razmatranje mogućnosti dogovornih promjena unutarnjih granica između postojećih Republika iz sastava SFRJ.

1. „Predsjedajući i dalje smatra da je nužno pomiriti različita načela Završnog dokumenta iz Helsinkija i Pariške povelje koja bi se mogla primijeniti na stanje u Jugoslaviji. On posebno važnim smatra izbjegavanje selektivne primjene načela. Načelo samoodređenja npr. ne može se odnositi isključivo na postojeće republike i istovremeno biti smatrano neprimjenjivima nacionalne manjine unutar tih republika.

2. Jednako je teško zamisliti da bi se Jugoslavija mogla mirno raspasti na šest nezavisnih republika u njihovim sadašnjim granicama. I Srbija i srpski elementi u federalnoj upravi, a isto tako i JNA, jasno su dali do znanja da se neće nikada pomiriti s nastankom nezavisne Hrvatske sa 11 posto Srba unutar njezinih granica.

3. Nije izgledno niti da bi labavo ustrojena Jugoslavija, sastavljena od šest suverenih republika, ublažila ovu srpsku zabrinutost. Što je veći stupanj hrvatske suverenosti, to je veća potreba za čvrstim garancijama za srpsku manjinu u Hrvatskoj. Što je labavija federalna struktura, to će teže biti dati takva jamstva.

4. Čini se da trenutačna zbivanja upućuju na dobrovoljnu promjenu unutrašnjih granica kao moguće rješenje.“

- Ostale zemlje članice EZ-a ovaj su prijedlog odbile. Međutim, David Owen, koji je kasnije postao supredsjedatelj Mirovne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, u nastavku teksta, tvrdi kako je „uporno ostajanje kod međunarodnih granica šest republika bivše Jugoslavije, ... , bila ludost veća od sama preuranjena priznanja“.

- U Sarajevu su, u uredu Nikole Koljevića, počeli razgovori predstavnika Bošnjaka, Muhameda Filipovića i Adila Zulfikarpašića, s vodstvom SDS-a BiH, Radovanom Karadžićem, Nikolom Koljevićem i Momčilom Krajišnikom. Teži se postizanju srpsko-muslimanske nagodbe o budućem statusu BiH u budućoj državnoj zajednici. Razgovori su nastavljeni poslijepodne u uredu Alije Izetbegovića, koji se složio sa svim što je izneseno i odobrio sutrašnji susret Miloševića i Zulfikarpašića. Radovan Karadžić je rekao kako „se više ne može zaustaviti ideja o spajanju srpske krajine u Hrvatskoj s krajinom bosanskom“.

14. srpnja 1991: U Beogradu je Slobodan Milošević primio na razgovor Adila Zulfikarpašića kako bi postigli sporazum između Srba i Muslimana u BiH sa svrhom ostajanja BiH u sastavu nove državne zajednice. Dogovorili su sljedeće: Muslimani Sandžaka dobiti će kulturnu i administrativnu autonomiju; MBO želi posredovati između „sukobljenih strana u Hrvatskoj“, imenovanje Muslimana zapovjednicima postrojba JNA u Mostaru, Tuzli, Sarajevu i Banjoj Luci, da prvi predsjednik

Predsjedništva Jugoslavije bude iz BiH te da ima ovlasti slične onima koje ima predsjednik Francuske.⁷

- DS i SPO predlažu, a zbog ratne situacije u Republici Hrvatskoj, stvaranje Vlade nacionalnog jedinstva u Srbiji.

14 srpnja 1991: U Zagreb je stigla prethodnica Promatračke misije EZ-a.

3. Vlada RH-17. srpnja 1991. - 12. kolovoza 1992.-Vlada nacionalnog jedinstva

Predsjednik Vlade Franjo Gregurić

Potpredsjednik Vlade Mate Granić (od 31.07.1991.)

Potpredsjednik Vlade Milan Ramljak

Potpredsjednik Vlade Zdravko Tomac (od 31.07.1991. do 26.06.1992.)

Potpredsjednik Vlade Jurica Pavelić (od 15.11.1991.)

Ministar energetike i industrije Enzo Tireli (od 02.08.1991. do 15.04.1992.)

Ministar energetike i industrije Franjo Kajfež (od 15.04.1992.)

Ministar financija Jozo Martinović (od 31.07.1991.)

Ministar gospodarskog razvitka Stjepan Zdunić (od 15.12.1991.)

Ministar informiranja Branko Salaj (od 27.08.1991.)

Ministar iseljništva Zdravko Sančević (od 02.12.1991.)

Ministar iseljništva Gojko Šušak (od 02.08.1991. do 18.09.1991.)

Ministar obnove Slavko Degoricija (od 31.12.1991.)

Ministar obrane Luka Bebić (od 31.07.1991. do 18.09.1991.)

Ministar obrane Gojko Šušak (od 18.09.1991.)

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ivan Tarnaj

Ministar pomorstva Davorin Rudolf (od 01.08.1991.)

Ministar pravosuđa i uprave Bosiljko Mišetić (od 02.08.1991. do 14.05.1992.)

Ministar pravosuđa Ivan Milas (od 08.06.1992.)

Ministar prometa i veza Josip Božičević

Ministar prosvjete, kulture i športa, akademik Vlatko Pavletić (do 15.04.1992.)

Ministrica prosvjete, kulture i športa Vesna Girardi-Jurkić (od 15.04.1992.)

Ministar rada, socijalne skrbi i obitelji Bernardo Jurlina (do 15.04.1992.)

Ministar rada, socijalne skrbi i obitelji Josip Juras (od 15.04.1992.)

Ministar trgovine Petar Kriste (do 15.04.1992.)

Ministar trgovine Branko Mikša (od 15.04.1992.)

Ministar turizma Anton Marčelo Popović (od 16.09.1991.)

Ministar unutarnjih poslova Ivan Vekić (do 15.04.1992.)

Ministar unutarnjih poslova Ivan Jarnjak (od 15.04.1992.)

Ministar vanjskih poslova Zvonimir Šeparović (do 27.05.1992.)

Ministar vanjskih poslova Zdenko Škrabalo (od 09.06.1992.)

Ministar zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Ivan Cifrić (2.8.1991. - 12.8.1992.)

Ministar zdravstva Andrija Hebrang

Ministar znanosti, tehnologije i informatike Osman Muftić (do 31.07.1991.)

Ministar znanosti, tehnologije i informatike Ante Čović (od 31.07.1991. do 15.04.1992.)

Ministar znanosti, tehnologije i informatike Jure Radić (od 15.04.1992. do 07.08.1992.)

Ministar u Vladi Darko Čargonja (od 15.04.1992.)

Ministar u Vladi Ivan Cesar (od 02.08.1991. do 03.06.1992.)

Ministar u Vladi Stjepan Zdunić (od 31.08.1991. do 14.12.1991.)

Ministar u Vladi Vladimir Veselica (od 31.07.1991.)

Ministar u Vladi Zvonimir Baletić (od 02.08.1991.)

Ministar u Vladi Dražen Budiša (od 31.07.1991. do 20.02.1992.)

Ministar u Vladi Ivica Crnić (od 15.04.1992.)

Ministar u Vladi Mladen Vedriš (od 15.04.1992.)

Ministar u Vladi Muhamed Zulić (od 31.07.1991.)

Ministar u Vladi Slavko Degoricija (do 31.07.1991.)

Ministar u Vladi Živko Juzbašić (od 31.07.1991.)

Tajnik Vlade Gordan Radin (od 03.09.1991.)

17. srpnja 1991: U Hrvatskoj počinje djelovati promatračka misija EZ-a sa 48 promatrača i 61 službenikom.

18. srpnja 1991: Predsjedništvo SFRJ sa šest je glasova za prihvatilo odluku o povlačenju JNA iz Slovenije u roku od 90 dana. Protiv odluke je glasovao jedino Stjepan Mesić, a po nalogu iz Zagreba, jer je Tuđman procijenio da je to posljedica tajnog dogovora Milošević-Kučan kojim se Slovenija pušta iz Jugoslavije dok Hrvatska ostaje sama protiv Srbije i Crne Gore. Prilikom glasovanja suzdržan je bio Bogić Bogićević jer se JNA povlači na područje BiH.

- Na susretu u Bonnu dr. Franjo Tuđman traži od Helmutha Kohla i Hansa-Dietricha Genschera snažnije uključenje EZ u političke procese koji se događaju u SFRJ zbog straha od vjerojatnog djelovanja JNA i Srbije.

19. srpnja 1991: JNA se počinje povlačiti iz Slovenije. U BiH je, nedugo nakon povlačenja iz Slovenije, veliki broj pripadnika JNA okrenutih prema RH. Osim trija postojećih korpusa JNA sa sjedištem u BiH, u toj se republici nalaze još četiri korpusa JNA (Užički i Podgorički korpus koji su na područje BiH upali iz Srbije odnosno iz Crne Gore te 14. ljubljanski i 10. zagrebački). Stvorena je ad hoc radna skupina o SFRJ na razini stručnjaka zemalja članica EZ-a.

Prije sam već pisao o 92 mladića koji su bili na vojnom roku u JNA i da smo ih svih žive uspili izvući.

20. srpnja 1991: Vukovarski Srbi napustili grad uz pratnju postrojbi JNA koje su se u tom trenutku nalazile na samim prilazima gradu.

21. srpnja 1991: Veleposlanik Henry Weinandts imenovan je pregovaračem EZ-a za

područje SFRJ.

22. srpnja 1991: U Ohridu je održana sjednica proširenog sastava saveznog Predsjedništva koju je napustio hrvatski predsjednik Tuđman zbog kontinuiranih terorističkih djelovanja protiv Hrvatske.

25. srpnja 1991: JNA počinje s topničkim napadima na Erdut s područja Vojvodine. Hrvatska Vlada osuđuje djelovanje JNA, odnosno njihovu otvorenu agresiju na Republiku Hrvatsku.

26 srpnja 1991 ponovo odlučim i pozovem komandanta VPO Šibenik a kako je bila naredba ministra obrane Luke Bebića o isključenju telefonskih linija koju smo ispoštovali, nazovem i zapitam kolegu sa studija i ravnatelja Telekomikacijskog centra Korčula Renci Milinu i zapitam ga koji je postupak da mogu nazvati VPO Šibenik i komandanta Đuru Pojera. Tonči, uf oprosti, predsjedniče, nazovi svog kolegu u Šibenik i objasni mu i zamoli da ti na pola sata pusti linije za VPO Šibenik i onda nazovi i budi uporan. Hvala Renci, uf oprosti, ravnatelju. I rekнем tajnici Tanji da mi uporno zove komandanta VPO Šibenik Đuru Pojera, ali prije toga gradonačelnika Paška Bubala radi skidanja blokade telefonskih linija prema VPO Šibenik.

Kad me spojila ja započnem: Zapovjedniče, a on me prekine i reče: nije zapovjednik nego komandant 8.vojnopomorske oblasti Šibenik Đuro Pojer, izvolite, tko zove. Ispričam se, uf izvinjavam se, komandante 8.vojnopomorske oblasti Šibenik Đuro Pojeru, zove predsjednik SO Korčula, Tonči Gavrančić, koji Vam je još prije dva tjedna uputio pismo na koje nisam dobio odgovor a u kojem sam zatražio povrat oružja teritorijane obrane, sukladno savjetu našeg prijašnjeg telefonskog razgovora. Nadam se da nećete nadam se i molim da ne izazivate narod da ide u oružanu pobunu na garnizon Korčula i da nam vratite ono što vam ne pripada.

Bio je to dobar čovjek, nadasve pristojan i pametan. Teško se mirio sa činjenicom da se Jugoslavija raspala i balansirao je oko toga do samog kraja jer je mislio da radi ispravnu stvar. Svi koji su tada tako razmišljali znali su da nije bilo JNA da bi se rat najvjerojatnije izbjegao. Oni u kasarnama diljem zemlje, prosrpski nastrojeni, stavili su se na raspolaganje četnicima koji su im bili garancija da će sve biti kao nekada. Ali prevelike želje uglavnom se ne ostvare.

Želio sam se čuti s njim jer kad ja nešto naumim nema te prepreke koja bi me mogla spriječiti da ne učinim zacrtano. Pošto je na snazi bila zapovjed o blokadama svih kasarni JNA, morao sam moliti gradonačelnika Šibenika Paška Bubala da barem na sat vremena puste paricu prema kasarni u Šibeniku kako bi mogao razgovarati s zapovjednikom osobno.

Pojer je na vezi Tonči Gavrančić u i predsjedniče općine Korčula, Jako ste bezobrazni, bahati i arogantni Tončić, jesam pročitao sam Vaše pismo i ne sviđa mi se tonalitet u kojemu je pisano ali sve što ste rekli je istina. Odgovorio bih Vam bio na njega ali kao što znate blokirani smo od strane takvih kao što ste Vi pa je mogućnost da Vam pošaljem odgovor bila ravna nuli.

Da skratimo komandant Pojer, imate li namjeru vratiti nam ono što je naše kao što

sam obrazložio u pismu?

Slušajte Tonči, ja mogu sve, mogu Vam čak i vratiti to Vaše oružje koje svojatate. Ako Vam ga i ne dam Vi ćete ga sami uzeti. To znamo jako dobro i Vi i ja.

Mene interesira komandante Pojer,imate li Vi volje to nama vratiti?

Tonči imam volje to vratiti, pošaljite mi to što tražite ponovo napismeno ali neka ga osobno donese neki od oficira iz kasarne VO 6636 Korčula i da malo popričam sa njim i pitam gas kakvi ste Vi čovjek.

Što, da napišem ponovo i da tražim od vas povrat oružja teritorijalne obrane koje je u skladištima garnizona Korčula ali ne poštom nego preko oficira iz kasarne VO 6636 Korčula?

Možete, naravno ali kao što već rekoh u blokadi smo osim kada je Vi ovako ne probijete. Pošaljite mi pismeni zahtjev po oficiru Mišu Trisu i ja ću vam na njega pozitivno odgovoriti.

Zahvaljujem komandante Pojeru.

U slušalici se čulo samo tuljenje prekinute linije. Pozdrav se izgubio negdje među žicama.

Pojer nije pogiješio kada me je nazvao arogantnim i bezobraznim. Bio sam i puno gore od toga. Ciničan po potrebi prema onima koji bi to zaslužili. A pismo sam pisao pun utisaka i dojmova, bez ijedne dlake na jeziku. Pokušao sam objasniti čovjeku da nikada nije kasno za biti čovjek. Tražio samo ono što je naše i što nam je pripadalo. Nisam molio ni kumio niti preklinjao. S punim pravom tražio saam. U stvari me je iznenadio tijek konverzacije u kojoj mi je Pojer jasno stavio do znanja što misli o meni ali nije me odbio. Ali najviše me oraspoložilo Pojerova konstatacija da ćemo imati oružje da li ga on nama ili ga samo oduzmemo, meni sve odgovara samo da bude bez žrtava.

Ujutro idem do Privale do Dane Mileusnića i reknem mu u povjerenju: Ove dane ili bolje rečeno noći kad na kapiji ili porti garnizona Korčula budu meni „sklone osobe“, pustit će vojnika Kalilića i mi ga vratimo ocu dr Kaliliću a on će Tebi vratiti tvoga sina. Predsjedniče, ja bih za to učinio sve ali nikada se nisam micao iz Privale i da sad idem bit će jako sumnjivo. Ne brigaj Dane, bit će sve riješeno i bez žrtve. Hvala predsjedniče. I nije to sve, ovih dana dati ću Vam garantno pismo, u kojem će biti da nikada policija niti TO neće prve pucati na kasarnu VP 6636 Korčula ali da će uzvratiti ako bude napadnuta. Drugo, da svaki oficir koji pređe na stranu ZNG dobit će Ugovor o poslu u postrojbama ZNG-a i bit će mu preveden čin u adekvatni čin ZNG-a. Zadržat će stan i sva prava koja je imao u JNA. Predsjedniče, ja sam i dosad bio Vaš, Vi ste mi ljudski pomogli i bit ću Vaš. Evo rakijice da nazdravimo.

U auto i pravac Korčula, i stignem ispred ureda oko 8 sati i tajnica Tanja me zapita: A gdje si predsjedniče, zabrinula sam se? Tanja, jesmo li rekli samo Tonči kad nema publike? Molim te zovi Gojuna da dođe popit kavu samnom je nema gospodina Mate, haha. Uđem u ured, zamislim se kako dalje iako sam tijekom vožnje smislio plan i zato sam i rekao Tanji da pozove Gojuna. Iz razmišljanja me prene ulazak Gojuna i pozdrav. Otpozdravim mu i ponudim da sjedne i da ćemo popit kavu i zapalit

i onda se dogovarat što i kako dalje. Dok smo čekali kavu ispričam mu jutrošnji razgovor u Privali sa Danetom i usto uđe Tanja sa kavama. Uz srk kave i dim cigareta mu rekнем prijedlog a temeljen na razgovoru sa Danetom ali i jučerašnjim sa komandantom Pojerom. Pojer mi je jučer rekao da ćemo mi uzeti oružje TO odobrio on ili ne ali da ponovljeno pismo pošaljem po Trisu u VPO Šibenik da mu ga on osobno uruči. Sad moramo organizirati da iz Garnizona izvučemo vojnika Kalilića da ga vratimo ocu doktoru a on će onda izvuć sina Nena Mileusnića koji služi vojni rok u kasarni Babin zub kod Glamoča. Ima još jedan detalj u priči: Nekidan je do mene svrati Šormaz, Srbin iz Glamoča sa pričom da je čuo da će bit natječaj za predstojnika ureda, da smjenjujem Dragu Šaina, a da je on Korčulanski zet sa činom majora, da je dobar prijatelj sa admiralom Leticom i pukovnikom Nojkom Marinovićem i da će ih zamolit za preporuku. Ja mu odgovorim: Slobodno ih pitaj za preporuku i dat će ti je jer su oni valjda na Tvojjoj strani ali nisu na našoj da bi mi ta preporuka značila, A inače neću raspisati natječaj jer nitko poslušniji od Drage. I otišao i ja promislim da ako zapne preko doktora Kalilića da Šormaza iskoristim za Danetu sina. A sad glavno: Je li možemo organizirat 20-tak dragovoljaca (to mogu ja) i da preko Sitara i Katića večeras na kapiji garnizona bude „nesrpska linija nadzora“ a da se ja najavim Vučetiću da imam neke „informacije da je dobio Zapovijed od general-pukovnika Blagoje Adžića da zapali garnizon“ pa da bi došli ja i Gojun čuti da su to dezinformacije i da dok mi budemo sa njim da djeca, mladići, vojnici pobjegnu iz kasarne. Za Privalu je lako a na Ražnjiću ih je isto par tako da njih možemo i kasnije. Najavit ću nas Vučetiću u 22,00, javit dragovoljcima da budu parkirani uokolo kasarne 22,15 javit Katiću da stižemo 22,00 i rezervirat u hotelu Korčula smještaj i večeru za 60-tak mladića oko 22,30. Koji si ti klikeraš, uvik rekнем da si klikeraš a odsad ću dodati i da imaš puno smisla za scenaristu a upoznat ću te sa mojim sinom koji je izuzetno talentiran za film. Ajde hoća, znaš da imam posla. Kad je otišao Gojun nazovem Ivota Bačić Fratrića i Tončija Bosnić Čorkota da organiziraju 20-tak dragovoljaca sa autima i da se neka večeras oko 22,15 parkiraju sa autima uokolo garnizona Korčula jer ću ja i Gojun bit u garnizonu a 60-tak vojnika će izać, ne otputa nego pojedinačno a oni neka kupe po tri i odvedu u hotel Korčula i čekaju mene u hotelu Korčula. OK, bit će odrađeno profesionalno. Mislim se koga iz Korčule ali ponovo nazovem Gojuna da Vlatko Bokšić i Zdravko Đula isto neka dođu sa osobnim autima i čekaju uokolo garnizona. Nazovem Mihajla Grgića za hotel Korčula i počne on komplicirat ali rečem da ću mobilizirat hotel i osoblje, izbacit goste pa će mu bit lakše. I on mi potvrdi i sad još Vučetić, kažem mu da se radi o informaciji zapaliti kasarnu, ali nije za telefon i ja i Gojun dolazimo oko 22,00 kod njega, nevoljko prihvati. Zovem Katića i Sitara, reču mi da ih je već Vučetić obavijestio i sad je sve OK. Nazove mene Tonči Žanetić i reče mi da će danas uplovit u Greben iz Crne Gore brod JRM DJČ-612 na remont u Greben. Hvala Tonči ali nemoj im ga brzo remontirat i neka ostane za nas, haha. I ovo je dobra informacija za večeras. Uđe Tanja i rekne mi: Tonči, vreme je da idete nešto pojesti. Hvala Tanja idem, brižljiva si za mene isto ki moja stara majka. Izađem, svratim do tajnika Ivana i rekнем mu:

Ivane, nazovi članove predsjedništva i sazovi sastanak u 18,00 u uredu, tema formiranje saniteta općine Korčula. Hoću predsjedniče i dobar tek. Hvala.

Ručam, popijem kavu i zapalim, koji gust.

Vratim se, promislim koga da bude čelni doktor saniteta, odlučim se na dr Srećka Baničevića, nazovem i pitam i on prihvati.

Za zamjenika odredim dr Antu Komparka, nazovem i on prihvati.

Promislim kako mi sve ide ki po špagu danas, uđe Tanja i zapita: Tonči je li Vam još štogod trebam jer bi išla kući? Tanja hvala na usluzi, slobodni ste. Nisam nego udata Tonči.

U 18,00 sjednica Predsjedništva, ispričam se na početku svima, rekнем im da mi je dan bio naporan i da ćemo prvo odraditi izbor zapovjednika i zamjenika zapovjednika Stožera saniteta na što me Jordes ispravi da nije zapovjednik nego ravnatelj, uvačim i predložim im dr Srećka Baničevića za ravnatelja i dr Antu Komparka za zamjenika ravnatelja, jednoglasno prihvaćeno. Onda ustanem, nije nikome jasno zašto, obilazim prozore i vrata, virim i vratim se na mjesto, sjednem i rekнем. Sigurno je!

Ionako sporo pričam ali sad nastavim i sporo i tiho i izložim im plan za večeras i noćas, izbjegavajući imena. Stalno pitaju, hoćeš li da i ja idem stobom ali zahvalim i zamolim da bi bilo najbolje da se vrate doma da bude što manje sumljivo, samo tajnika Ivana zamolim da ide u hotel Korčula, on je mladić i nema obiteljskih obaveza i neka pijucka i diskretno promatra. Rastajemo se oko 20,30 i ja odem popiti kavu i čekati Gojuna, pogasim svijetla iza sebe. Tih sat i po bilo mi je kao cijela vječnost, pojavi se Gojun sa policijskih vozilom, ukrcam se i auto i pita me Gojun je li sve pod kontrolom, odgorim da jest i krenemo. Dođemo na parking garnizona i prilikom skretanja vidim puno parkiranih auta na rubnjaku uz cestu prema Lubardi, znači dragovoljci su tu. Izlazim iz auta, na porti je Istok Sitar a ne Mišo Tris, odličan pet. Pozdravljamo se i Sitar hoda u crti uza nas, odlično. Na hodniku ispred kancelarije, čeka nas Vučetić i on sam, odlično pet. Uvodi nas u ured, opet slika druga Tita mrka pogleda. Ne nudi nas pićem, znači vojska je išla na počinak, odličan pet. Ja počinjem polako i tiho priču da imam informaciju da je on, Vučetić dobio naredbu i da baš neznam napamet ali da me je zgrozilo zapalit kasarnu! Naravno da sam znao cijelu zapovjed ali nisam se htio otkriti da sam od nekoga iz garnizona dobio.

(Zapovjed o uništenju i onesposobljavanju oružja i opreme:

1. Odmah izvršiti totalnu blokadu svog morskog i vazdušnog prostora
2. Sva borbena vozila i oruđa odmah onesposobiti do te mere da ne mogu biti upotrebljene protiv snaga JNA. To učiniti zaribavanjem motora, razaranjem najvitalnijih djelova, švajsovanjem i pregorevanjem, naduvavanjem cevi upotrebom eksploziva, polivanjem benzinom i paljenjem.
3. Pešadijsko naoružanje i streljačku municiju, gde nema eksplozivnih materijala, uništavati paljenjem požara.
4. Sva skladišta municije većih kalibara od 12,7 mm uništiti miniranjem, uz preduzimanje mera zaštite (zaklanjanja ili izvlačenja ljudi)

5. Neborbena m/v i druga tehnička sredstva (agregate inženjerijske mašine i drugo) uništiti onesposobljavanjem za pokret (zaribavanjem , uništavanjem i paljenjem elektroinstalacija i vitalnih sklopova).
6. Od borbene tehnike i naoružanja , zadržati samo onoliki broj borbenih vozila i sistema, kao i ličnog naoružanja koliko ima ljudi, posluga i posada. Sa ovim sredstvima izvoditi borbena dejstva u cilju obrane od napada u zoni dometa istih. U slučaju napada neprijatelja žestoko uzvratiti na svaki napad. Ova sredstva takođe pripremiti za onesposobljavanje - uništavanje na odgovarajući način.
7. U toku izvršavanja ovih zadataka svim raspoloživim sredstvima sprečiti izdajnike da ljude i TMS neoštećene predaju u ruke neprijatelju.
8. Bobbene sisteme većih efekata dejstva,kao što su raketni sistemi PVO takođe staviti u funkciju pretnje i odmazde, izabrati ciljeve i zapretiti njihovim sigurnim uništenjem, što i učiniti ako se ne ispune naši zahtevi ili budu ugroženi životi naših ljudi.
9. Skladišta sa većim količinama ubojnih, pogonskih i MES, koja mogu imati veće razarajuće dejstvo takođe staviti u funkciju pretnje i izvlačenjadela tih sredstava. Ako se u tome ne uspije ista uništiti bez obzira na posledice.
- 10.U garnizonima koje je moguće deblokirati spolja ili se probiti, što proceniti , onesposobljavati samo TMS koja se ne mogu izvući, o čemu poslati odluku generalštabu OS SFRJ.
- 11.Početak rušenja i onesposobljavanja odmah, a najkasnije do 9.septembra1991. godine . Komandanti svih nivoa poduzet će stroge mere i lično mi odgovaraju za provođenje ove naredbe.)

Zapita me Vučetić od koga sam dobio informaciju? Vučetiću, od mudrijih i starijih sam naučio da se izvor informacije nikada ne odaje jer nakon izdaje nema informacije! Uskoči Gojun i rekne: Ja sam od uprave dobio informaciju i zapovjed da PU Korčula se PP Korčula podigne na stanje pune borbene gotovosti i ja sam to javio predsjedniku općine. Ja nastavim: Vučetiću, bitan je sadržaj informacije a ne izvor. Na to Vučetić počne da neka je Gojun rekao da su njega nazvali iz policijske uprave a da je on tebi rekao, ja i dalje mislim da si informaciju dobio iz garnizona. Na tom mu reknem da sam iz garnizona dobio u informaciju da komandant sumnja u svoje oficire i to sada i od Vučetića. I tako igra mačke i miša se rastega do u nedogled i pogledam na sat i već je da završimo i ja kažem. I još znam da je rok naredbe za izvršenje odmah na što Vučetić rekne da nije nego do 9. septembra. Ja primjetim da neću doznati ništa, da svaki rok se ističe početkom i krajem, da me Ti Vučetić smatraš lažljivcem izričući da da nije nego do 9. septembra. Da sam umoran i gladan i da on Vučetić i Gojun mogu bit u krevetu za pet minuta a da je meni sat vremena do Blata. Ustanem, zahvalim za ništa i krenem, Gojun zamnom. Kad smo došli do porte, ugledam Sitara i mahinalno rukom napravim gžib što inače znači TO! Sitar nam potihom rekne da su svi, njih 60 već u hotelu Korčula na sigurnom. Zahvalim mu i reknem da se sutra čujemo i vidimo, on mi potvrdi da će se javiti. Krenemo i ubrzo smo u hotelu Korčula, ulazimo ja i Gojun i razlomi se urnebesni pljesak uz povik: Evo

su naši spasioci. Ja konobarima rečem da se posluži večera i ustanem na čelu stola i započnem: Nismo ja i Gojun jedini Vaši spasioci, ima ih puno više i za razliku od mene i Gojuna ti su bili i bit će i dalje u velikoj opasnosti, ali i ja i Gojun i svi dobri ljudi ćemo ih nastojati zaštititi. Najveća vrednota ovog večeras je sloboda odlučivanja za koju nije pala nijedna vlas a kamoli krv. Sad ću hotelu naložit da Vam omoguće besplatno neograničeno telefoniranje i da svi troškovi idu na općinu. Molim Vas da i Vi budete obazrivi poradi gostiju hotela. Za sve Vas koji niste iz Republike Hrvatske a imate nekoga vani obratiti ćete se ovdje prisutnom Mladenu Gojunu i on će Vam odnosno njegove službeni izdati putovnicu odnosno pasoš. Za sve one koji će za Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Makedoniju ili Srbiju, naša policija će Vas odvesti do graničnog prijelaza i krajnje točke koju kontrolira a Vi ćete se morati pobrinuti ili Vaši za dalje. Ako Vas vojska ili milicija bude ispitivala za optužbe za dezerterstvo Vi reknite da niste svojevolumno izašli iz garnizona nego da su Vas lokalne vlasti, predsjednik općine tukao, čupao, vukao i izvukao nasilno i protiv Vaše volje iz garnizona i protjerao. Svojim roditeljima recite istinu, bez uljepšavanja ali i ne poružnjivati. A sada ćemo se uhvatit pribora i uslast Vam. Ponovo urnebesni pljesak i komentar Gojuna klikeraš, ali sada dodatak slatkoriječiv. Po večeri rukovanje pojedinačno, i pozdrav vidimo se sutra. Vožnja do Blata sa punom dušom i srcem ponosom na samog sebe.

Ujutro opet Jugo 45 i vožnja po kiši do Korčule, od parkinga do ureda srdačne čestitke, na ulazu u ured tajnica me zagrlila i majčinski poljubi. Nazove gospodina Matu i reče mu: Stigao Predsjednik sa velikim P! Dođi.

Sad mi pada na pamet da će puno njih se pitati kako uopće i rijetko spominje predsjednika IV SO Korčula Petra Franulovića iako ima puno priča koje su u nadležnosti predsjednika IV SO Korčula a ne predsjednika SO Korčula, i odmah Vam kažem da ste ispravno zaključili i da ste u pravu. Prije nego smo izabrani ja i Petar smo u više navrata pričali i dogovorili: Budući je on SDP a ja HDZ i najmlađi kandidat za predsjednika općine onda ću ja pokrivati sve iz domene obrane, policije, pravosuđa jer su svi ministri HDZ i imat ću otvorena vrata. Za domenu zdrastva, gospodarstva on će sve odraditi i Izvršno vijeće ali ću u ministarstva ja zvati i dogovarati i ići sa njim. Budući je on dva a najviše tri dana sedmično dolazio u Korčulu, prihvatio sam to jer ja sam bio svakodnevno i moram reći da smo funkcionirali kao tim i jedina smo općina koja je vlast formirala kao neformalna koalicija HDZ i SDP. Najbolje se to vidilo kad je donesena odluka o formiranju kriznih štabova općina gdje je predsjednik IV SO općine po funkciji bio predsjednik kriznog štaba ali je Petar i izvršno vijeće imenovalo mene a njega za zamjenika.

Dođe Mate i od srca mi čestita, da je čuo i da mi se divi. Reknem mu ono što sam i dečkima sinoć rekao: Najveća vrednota ovog večeras je sloboda odlučivanja za koju nije pala nijedna vlas a kamoli krv. Ako Vas vojska ili milicija bude ispitivala za optužbe za dezerterstvo Vi reknite da niste svojevolumno izašli iz garnizona nego da su

Vas lokalne vlasti, predsjednik općine tukao, čupao, vukao i izvukao nasilno i protiv Vaše volje iz garnizona i protjerao. Svojim roditeljima recite istinu, bez uljepšavanja ali i ne poružnjivati.

Nakon Mate sa tajnikom idem u hotel Korčula, mladiće upoznam sa tajnikom i rečem im da ako su se odlučili za novi pasoš i put u inozemstvo, dajte tajniku podatke i on će na trošak općine nabaviti avio karte. Isto tako, oni koji nemaju novca a ne mogu pridignuti u banci, jave se tajniku i snjim idu u općinu i bit će im isplaćene tri dnevnice za troškove.

Vratim se u općinu i stigne poziv Istoka Sitaru i potihim glasom mi kaže: U isto vrijeme i na istom mjestu ko svaki put. I prekine. Znači 16,30, Kokojevica kod Lumbarde.

Nazovem svog zamjenika Anteta Kriletića Jordesu iz Lumbarde i nametnem se: Ante, u 14,30 kod tebe u Lumbardi ručak, častim se za noćasnju uspješnu akciju.

Dogovoreno.

Još čestitki i piće sa Gojunom, Bokšićem i Đulom na terasi hotela Korčula i zaputim se u Lumbardu. Dočeka me Dušanka, izgrli i izljubi, sin Jakša sedamnaestogodišnjak isto čestita i sjedemo, jedemo i ponosno pričam napominjući na velikoj pomoći njihovom mještaninu Istoku Sitaru, onda Tomislav Katić i policajci Gojun, Bokšić i Đula te 15-tak Blajskih dragovoljaca vozača. Ustajem, zahvalim i pravdam se da idem doma jer će me zaboraviti i odlazim se naći sa Istokom Sitarom na dogovorenom mjestu. U biti jedva sam čekao da današnji dan prođe. Nije mi se stalo u ni u kancelariji jer je svatko malo netko upadao i pametovao. Danas to nisam mogao slušati. Zato sam se uputi u Lumbardu kod Jordesu ali da budem što bliže do Kokojevice gdje je bilo mjesto zakazanog sastanka. Računao sam da je kiša i da će mi trebati do tamo malo više nego obično. A i volio sam stizati prije svih. Uživati u onih par minuta tišine koje sam koristio za maksimalnu koncentraciju. Imao sam i fotografsko pamćenje i nikada mi nijedan detalj nije mogao pobjeći. Pa ni onaj najmanji. Zahvaljivao sam na tom daru genima i inženjerskoj disciplini. Kada se školuješ za inženjera ni na kraj pameti mi nije da bi jednog dana mogao biti predsjednik općine. I to kakve općine. Misli su bile teške kao i ja sam. Istok bi trebao stići svakog trenutka.

Oblaci su progutali i Kokojevicu tako da nije bilo nikakve šanse da nas netko vidi osim ako nas netko nije slijedio, što do sada nije bio slučaj. Mudar je Istok i pametan.

Dogovor je ako se ne pojavi ni nakon pola sata od dogovorenog vremena da se sastanak odgađa jer i najmanja sumnja da ga netko prati značila je mijenjanje dogovorene rute. To se do sada još nijednom nije dogodilo. Ali uvijek postoji prvi put. Nadao sam se da to neće biti danas jer sam baš želio razgovarati s njim. Sve što se događalo među zidovima kasarne Istok je znao i prenosio mi. Među nama je postojalo je bezgranično povjerenje. Krajnji cilj bio nam je isti i do njega je trebalo doći s time da je Istok puno više riskirao. U posljednje vrijeme poprijeko su ga gledali kada bi napuštao kasarnu. Rekao mi je to. Ali bilo je bitno da sve drži pod kontrolom. Zaštitit ću ga kako god budem znao.

Istok je bio iz Maribora. Kako sam ja imao rodbinu i podosta prijatelja iz Slovenije

raspitao sam se malo i saznao ono što me je interesiralo. Istok je pomagao Sloveniji i Hrvatskoj koliko je to bilo u njegovoj moći ali bio je osoba kojoj se može vjerovati. Samo su mi potvrdili ono što sam već ionako znao. Čovjekove oči ogledalo su duše a Istok me je uvijek gledao u oči kada je pričao s mnom. U tom pogledu vidjela se iskrenost. Za razliku od mnogih drugih koji me nisu mogli pogledat te su skretali pogled kako bi izbjegli kontakt očima. U tome je razlika između velikih i malih ljudi. Vidje u tom trenutku auto (koje?) kako se parkiralo ispod stabla. Srce mu zatreperi od sreće jer je već bio podosta kasnio te izađe iz svog auta, otvori kišobran i krene prema meni. Kiša je pljuštala svom silinom. Otvori vrata, zaklopi na brzini kišobran, otrese ga, sklopi i stavi u auto. Onda sjedne.

Pozdrav inženjeru

Pozdrav i tebi Sitaru, zabrinuo sam se već bio

Znate da sam pod prismotrom pa sam čekao pogodan trenutak da kliznem. Vučetić je otišao sa Stanojevićem negdje pa kad su zamakli za krivinom, uputio sam se.

Nepotrebno riskiranje nema smisla.

Da čujem?

Slušajte, Simeon Vučetiće prerastao rang korčulanskog garnizona. Tu je već pet godina. I njegova obitelj je tu. Mislim da se sprema na odlazak jer kupi papire. Skroz neprimjetno ali potajice se pakuje. Ne znam kada će i kako ali hoće sigurno Jel se ti Sitare slažeš da kad on ode zapovjednik bude Tomislav Katić?

Slažem inženjeru

Onda u redu, nego ono ste jučer odlično odradili.

Hvala inženjeru, sve kako smo se i dogovorili. Izgleda dobar čovjek onaj novi komandant policije.

Svakako bolji od prethodnog, haha.

On je znao za akciju??

Nije, poslije sam mu rekao.

Vi ste se najavili, ja sam prenio poruku Simeonu i on je doduše odma rekao da dođete. Htio ga je što prije upoznati ali tko zna što je očekivao. Kad mu je rekao da je policija u punoj pripravnosti volio bi Vas bio izbaciti oboje.

Svi koji su mogli prisluškivali su Vas. Situacija nije mogla biti idealnija. Tako se posložilo da na porti nema nikoga. Auta su stizala po dogovoru i vojnici su u grupicama samo izlazili. Bilo je puno lakše nego što smo mislili da će bit.

Bravo Sitare, uvijek je bolje očekivati najgore a nadati se najboljem. Kada je poslije shvatio što se dogodio samo je rekao: Sam vrug taj Gavranić i zalupio vratima.

Sitar, sad slijede slijedeće: Kad otiđe Vučetić Dane nam predaje vojnike iz Privale, ja zovem Katića i neka Vas pozove oficire i ja Vas predstavim Garantno pismo sa mogućnosti svakoga pojedinačno, u kojem će biti da nikada policija niti TO neće prve pucati na kasarnu VP 6636 Korčula ali da će uzvratiti ako bude napadnuta. Drugo, da svaki oficir koji pređe na stranu ZNG dobit će Ugovor o poslu u postrojbama ZNG-a i bit ćemu preveden čin u adekvatni čin ZNG-a. Zadržat će stan i sva prava koja je imao u JNA.

Odlično, reče Sitar.

Sitar, kako me danima i noćima nije doma, odoh ja sada. Tebi zahvaljujem što si mi omogućio sinoćni pothvat, ti si najviše riskirao i ti ćeš zapravo poslati Vučetića kući. Evo ruke predsjedniče.

26. srpnja 1991: Predsjedništvo BiH zabranjuje slanje novih ročnika u JNA.

- Ministri EZ-a, predložili su organiziranje mirovne konferencije o Jugoslaviji.

28. srpnja 1991: Po nalogu Vlade Republike Hrvatske, u kratkom je roku, izgrađena cesta Bogdanovci - Marinci koja se tijekom opsade Vukovara pokazala strateškom cestom za opskrbu tog područja MTS i ljudstvom.

29. srpnja 1991: Član Predsjedništva SFRJ Branko Kostić posjetio je Borovo Selo, mjesto koje služi kao baza srpskim teroristima u Slavoniji, koji svakodnevno pobiju više desetak hrvatskih branitelja.

- Makedonski parlament (Sobranje) zahtijeva povlačenje vojnika JNA makedonske nacionalnosti s bojišta u RH.

30. srpnja 1991: Prije sjednice Predsjedništva SFRJ, Veljko Kadijević izvješćuje Miloševića i Jovića o procesu transformacije JNA u „vojsku onih koji žele da ostanu u Jugoslaviji“. Milošević prekora Kadijevića zbog sporosti promjena koje se prema Kadijevićevim riječima provode.

- Na sjednici Predsjedništva SFRJ Branko Kostić izabran je za predsjednika Komisije za nadgledanje prekida vatre u Hrvatskoj. Mesić je napustio sjednicu Predsjedništva zbog izbora Kostića koji se svrstao na agresorovu stranu.

- U Hrvatskoj je na djelu otvorena agresija Srbije i Crne Gore u suradnji s JNA kojima, slabije opremljene i slabije organizirane, hrvatske redarstvene i vojne snage pružaju grčevitu obranu. Borbe se vode gotovo na svim područjima Hrvatske, a najteže i dalje vode na području Slavonije (Vukovar, Vinkovci, Osijek, Gradiška, Pakrac), Banije i Dalmacije.

1. kolovoza 1991: Tijekom 18. zajedničke sjednice svih vijeća Hrvatskog sabora predlaže se uvođenje ratnog stanja i objava rata Srbiji što predsjednik RH dr. Franjo Tuđman ne prihvaća. Sastavljanjem Vlade demokratskog jedinstva, s premijerom dr. Franjom Gregurićem, stvara se široka politička koalicija. U Vladu su ušli predstavnici stranaka SDPH, HNS, HSLS, HKDS i nekoliko izvanstranačkih ministara. Vlada je sastavljena 4. kolovoza.

2. kolovoza 1991: Stjepan Mesić zahtijeva povlačenje JNA u vojarne na području RH. Srpsko-crnogorski blok u Predsjedništvu ne prihvaća taj zahtjev.

Oko 10 sati nazove me Istok Sitar ja jutros nema na poslu komandanta Vučetića ali da ga neći biti ni sutra ni preksutra: Ili je na službenom putu, pitam. Je na službenom putu je kući. Sitar, zamoli zamjenika komandanta Katića da organizira sastak samnom i sa oficirima, tema najavljeno Garantno pismo. Evo Vam Katića. Javi se Katić, predložim mu sastanak i on potvrdi sastanak u 13 sati.

Reknem tajniku da iskopira Garantno pismo u 30-tak primjeraka, odem na ručak.

Dođem na parking kasarne, u kućici nema vojnika a na vratima dtandardni Tris sa otkopčanim škorpionom, ja pozdravim Zdravi bili, on salutira. Opet ide iza mene, uđemo i salu za sastanke pozdravim, otpozdave. Uvodno Katić,izvjesti da je Vučetić otišao i nikome se nije javio da odlazi,i onda meni preda riječ. Objašnjavajući podlijelim svakom od njih i prvi se javi Matković i zapita: Ja prihvaćam uz uvjet da mi se mali-sin zaposli u Mediteranskoj na brod. Objasnim da ne moraju sada odlučivati ali kad je već pitao, moram pitati Boticu i priđem telefonu i objasnim Matetu Botici. Tonči riješeno. Rekнем Matkoviću da preda molbu i da je Mate rekao riješeno.Javi se Miro Stanojević i reče da će se on udati u Smokvici i da prihvaća ali moli da ga ne mobilizaramo 15-tak dana da izvuče roditelje iz Pirota. Imaš i tri mjeseca Miro, to je realinije.Jave se redom Rinčić,Slivka, Sitar,Kabić,.....svima je to prihvatljivo... Prekinem zaključkom: Ostavimo mi 20 dana i nađimo se 22.8.1991, Vi dođite sa pismenim zahtjevima, bit će i pravnik i moj tajnik Ivan Roso pa ćemo konkretno riješiti...Na izlazu me isprate Katić i Sitar i reknu:Donesite predsjedniče i Ugovor o predaji VP 6636 u vlasnost općine Korčula a potpisnici su Gavranić i Katić.

3. kolovoza 1991: Savezno Predsjedništvo objavilo je novu rezoluciju o prekidu vatre i osiguravanju primirja. Protiv rezolucije je glasovao jedino Stipe Mesić.

4. kolovoza 1991: Milošević bojkotira razgovore s predstavnicima EZ-a i odbija dati suglasnost za proširenje mandata Promatračke misije EZ-a i na područje RH.

5. kolovoza 1991: Francuska u VS UN-a predlaže uvođenje "interposition forces" u SFRJ. Prijedlog odbija SSSR.

- Potpredsjednik Predsjedništva SFRJ Branko Kostić i admiral Stane Brovet posjećuju Knin.

6. kolovoza 1991: Vlada RH traži oslobađanje hrvatskih državljana koji se još nalaze u JNA. Savezno Predsjedništvo traži prekid neprijateljstava i primirje. Vijeće ministara EZ-a traži od EK uvođenje gospodarskih i financijskih sankcija za strane koje ne poštuju primirje.

7. kolovoza 1991: Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman susreo se s predstavnicima Srpske narodne stranke u Hrvatskoj čiji članovi osuđuju četnički pokret i velikosrpske ambicije.

- U Hrvatskoj je potpisano primirje.

8. kolovoza 1991: Vlada RH zahtijeva mjere za zamrzavanje odnosa sa Srbijom.

- Nakon što su zrakoplovi JNA nekoliko puta povrijedili mađarski zračni prostor da bi borbeno djelovali po hrvatskim ciljevima, Mađarska ulaže formalni protest.

- Na sastanku sa Slobodanom Miloševićem, Borisavom Jovićem i Kostićem, generali Kadijević i Adžić izvješćuju o tijeku procesa reorganizacije JNA i pregrupiranja na području BiH i Srbije. Milošević ih upozorava da je taj proces i dalje neprihvatljivo spor jer se Hrvatska svakim danom sve više naoružava.

Tog vrućeg 9. kolovoza 1991 u popodnevnim satima 1. satnija-poznatija kao Pelješka

se postrojila se na Orebiću, i 2. satnija u Žrnovu-poznatija kao Žrnovsko-Korčulanska-Lumbarajska Pelješka, a sutradan 10.kolovoza 1991se postrojile su se 3. satnija-poznatija kao Blatska u Blatu i i 4. satnija-poznatija kao Veloluška u Veloj Luci.Radilo se o postrojavanju bez odore i oružja. Radilo se o bataljunu Zbora narodne garde s četiri teritorijalno raspoređene satnije i pratećim vodovima, zapovjedništvom, vodom veze, inženjerijskom vodom, diverzantskim vodom, sanitetskim vodom, intervencijskim vodom i vodom za logističku potporu. Prvo postrojavanje imalo je svrhu obavijestiti ljude gdje su raspoređeni, dati im naputke kako se ponašati, u to vrijeme jugovojaska je još uvijek bila na otoku, a Hrvatska država nije postojala. Ono što je bilo jako mudro od tadašnje vlasti jest priznavanje svih činova bivše vojske, vodilo se računa o specijalnosti i obučenosti pa su satnije, uključujući i 2.

Korčulansku bojnu, bile ozbiljno i profesionalno ustrojene bez obzira na to što se radilo o dragovoljcima. Atmosfera je bila odlična, osjećala se složnost i jedinstvo pričaju nam sudionici tih događaja, u Hrvatskoj se već ozbiljno ratovalo i svi su bili spremni stati u obranu svojih obitelji, otoka i države.

Naručuju se u Trikopu odore, kape koje Trikop nije šio su u Listi naoružanja i opreme koja je predata Čermaku i Zagorcu ih svakodnevno zovem i kad smo ih napokon dobili nisu bile kape nego prvo klobuci.

8./9. kolovoza 1991: Izvanredna skupština OESS-a traži poštovanje primirja. Na Odboru visokih dužnosnika KESS-a predstavnici SSSR-a traže nemiješanje u unutarnja pitanja SFRJ, kao što, je pitanje unutarnjih granica čime ide na ruku srpskim namjerama promjena granica, primjenom sile, a što je neprihvatljivo za EZ.

10 kolovoza 1991 vozim trudnu suprugu u rodilište Dubrovnik.

12. kolovoza 1991: Na susretu u Beogradu predstavnici Srbije i Crne Gore potpisali su "Memorandum o stvaranju treće Jugoslavije".

- U Beogradu je došlo do susreta Slobodana Miloševića, Radovana Karadžića, Nikole Koljevića, Momčila Krajišnika te Adila Zulfikarpašića i Muhameda Filipovića. Tijekom susreta postignuta je suglasnost o „Inicijativi za mirno i demokratsko rešenje jugoslovenske krize“ (tzv. Beogradska inicijativa ili pak "Istorijski sporazum između Muslimana i Srba"). Na prijedlog Slobodana Miloševića, bošnjački su predstavnici prihvatili ponudu da prvi predsjednik „zamišljene nove Jugoslavije bude Bošnjak iz Bosne“. Nakon što su Hrvati iz BiH, nedugo nakon tog sastanka, javnost obavijestilo postojanju tog sporazuma i potpuno ga odbacili, Izetbegović povlači suglasnost koju je prije dao Filipoviću i Zulfikarpašiću.

14.kolovoza 1991 rodio se sin, komplikacije vrpca oko vrata i intezivna žutica, sutra umisto procesije Vela gospa idem vidit novorođenog sina. Padaju čestitke sa svih strana.

14. kolovoza 1991: U Beograd su na trosatni susret s Dobricom Ćosićem došli predsjednik Skupštine Slovenije Franc Bučar i Dimitrije Rupel. Susret je organiziran na zahtjev Slovenaca, „uz saglasnost i dogovor s Kučanom i Drnovšekom“. Cilj je razgovora pokušaj prevladavanja srpsko-slovenskog sukoba te iskazana namjera Slovenaca „spremnih na striktnu neutralnost u hrvatsko-srpskom sporu da bi od Srbije dobili podršku za svoje otcepljenje“. Milošević, nakon što ga je Ćosić obavijestio o rezultatima razgovora, zadovoljan prihvaća razgovor s predstavnicima Slovenije.

Podloga za te razgovore izgleda ovako:

“1. Slovenija se ne meša u unutrašnje odnose drugih naroda i pitanja unutrašnjih granica, niti će se postavljati na stranu bilo kojeg jugoslovenskog naroda u rešavanju jugoslovenske agonije. Slovenija neće dozvoliti da se instrumentalizuje u jugoslovenskim međunacionalnim sporovima.

2. Slovenija se na osnovu nacionalnih interesa, bez predrasuda i emocije, dogovara sa Srbijom o međusobnim odnosima. Pri tome, ona poštuje odlučujuću ulogu Srbije u rešavanju jugoslovenske situacije i kompatibilnosti slovenačkih i srpskih interesa.

3. Slovenija smatra da je moguće rešenje srpsko-hrvatskih odnosa samo na temelju samoopredeljenja naroda iz kojeg treba da proizađu različiti oblici autonomija.

4. Slovenija smatra realnim i razumnim da dođe do federativnog povezivanja Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije. Slovenija priznaje pravo Hrvatskoj da se opredeli prema toj federaciji.

5. Slovenija će se samostalno i suvereno opredeljivati prema tim državnim subjektima. Slovenija je spremna da aktivno sarađuje u procesima konstituisanja tih subjekata, ako oni tu sarad-nju žele.

6. U smislu prethodnih načela, Slovenija i Srbija žele razrešavati međusobne jugoslovenske odnose bez posredovanja stranih faktora, a pogotovu federacije.”

- Provođi se mobilizacija pričuvnog sastava JNA i milicije u Srbiji. Mobilizirane prevoze na područje RH.

15. kolovoza 1991: Umjesto procesije za Velu Gospu idem u Dubrovnik vidit „novorođenog prestolonasljednika Gavranić Gamulin“ jer i brat i ja smo dotad imali kćerke. „Novorođeni prestolonasljednik“ bio je u inkubatoru ali sam ga ipak uspio pogladiti po crnoj kovčavoj kosi.

Kao vozač imao sam naviku da slušam radio i naravno poluotvoren prozor i cigareta. U Dubrovniku predsjednik Tuđman na svečanoj sjednici skupštine općine Dubrovnik. Neka je bila svečana sjednica, predsjednik Tuđman, znajući previranja i znajući za smjene oko načelnika policijske uprave Dubrovnik, „komunjare“ Branka Puljizevića sa geodetskim tehničarom Đurom Kordom, tvrda linija „HDZ“ je vrlo oštro rekao: Prošla su vremena da jedan brat (Đuro Korda) bude načelnik policije dok je drugi brat (Luka Korda) čelnik stranke na vlasti (HDZ). Znajući moje „probleme i nesuglasice sa braćom Korda poradi njihovog oca koji je stradao tako što je bačen u jamu Vranine kod Vele Luke, zapljeskao sam Tuđmanu. P.S. Mjesec dva dana kasnije za načelnika policije

imenovan je Josip Kukuljan iz Rijeke i za šefa carine Antun Uljar iz Rijeke a zbog krize upravljanja gradom imenovan je Jure Burić za povjerenika Vlade i ministar Petar Kriste, rodom Dubrovčanin kao i ministar vanjskih poslova Zdenko Škrabalo i ministar zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Ivan Cifrić. Prilikom mog razgovora sa predsjednikom Tuđmanom 7 listopada 1991 na Tuđmanov poziv i zamolbu da pomognemo Dubrovniku rekao sam mu: Predsjedniče, poslat ću Vam reverse koliko smo oružja poslali Dubrovniku, podsjetit ću Vas što ste 15. kolovoza 1991 rekli na svečanoj sjednici SO Dubrovnik a ja ću Vam reći svoje mišljenje vezano za Dubrovnik: nisam militant nego legalist, kao dijabetičar nisam služio vojni rok, kao ratni predsjednik izvršio sam mobilizaciju i mobilizirao oko 800 pričuvnih vonjika i časnika, pa Vam preporučio da se i u Dubrovniku provede mobilizacija i civilna vlast zamjeni vojnom. Kad je predsjedni Tuđman 29 listopada 1992 godine posjetio Korčulu, prilikom iskrcaja sa vojnog broda Kralj Petar Krešimir IV. raketne topovnjače, prilikom rukovanja samo mi je rekao: Gavraniću, na moju žalost, bio si u pravu.

16. kolovoza 1991: Srpski teroristi na području sela Medari ruše helikopter s promatračima EZ-a. Pilot Roy Pyffers lakše je ranjen.

- Alija Izetbegović najavljuje održavanje referenduma o budućnosti BiH u SFRJ. Po naređenju generala JNA Nikole Uzelca, naoružanje i streljivo deset općina iz Bosanske krajine preuzeto je iz skladišta JNA i podijeljeno lokalnim i mobiliziranim Srbima

17. kolovoza 1991: Predsjednik RH dr. Tuđman u Beogradu potpisuje mirovni sporazum koji Srbi odbijaju potpisati.

18. kolovoza 1991: Milan Martić ultimativno zahtjeva od Hrvata iz Kijeva da napuste svoje mjesto. Oklopno-mehanizirane postrojbe JNA preko most Savi kod Gradiške i s područja BiH prelaze na područje RH.

19. kolovoza 1991: U Zagrebu su se dogodile dvije jake eksplozije: na židovskom dijelu zagrebačkoga groblja Mirogoj i ispred ulaza u zgradu Židovske općine u Zagrebu.

- U SSSR-u je pokušao državni udar i smjenjivanje Mihaila Gorbačova. Vlast preuzima Državni komitet za izvanredno stanje (potpredsjednik Janjajev, potpredsjednik Vijeća obrane Oleg Baklanov, premijer Vladimir Pavlov, šef KGB-a general Vladimir Kriučkov, mup maršal Dimitri, ministar obrane maršal Jazov, Boris Pugo, Starodubčev i Ticijakov).

- Na području BiH djeluje 20 brigada Teritorijalne obrane (TO), a ne 14 koliko bi ih trebalo biti.

20. kolovoza 1991: Na proširenoj sjednici saveznog Predsjedništva dogovorena su načela vođenja razgovora o traženju rješenja krize političkim putem: pravo naroda na samoopredjeljenje do odcjepljenja, nepriznavanje nasilnih promjena granica.

- Vlada tzv. RSK, pod predsjedanjem njezina predsjednika Milana Babića, donosi odluku o ustrojavanju jedinstvenog sustava teritorijalne obrane (TO) kao „Oružanih snaga Krajine koje bi činile dio jedinstvenog sistema Oružanih snaga SFRJ“.

Zapovjednik je TO, po položaju, Milan Babić, a Milan Martić postavljen je za njegova zamjenika, zaduženog za „jedinice milicije u štabu TO“.

21. kolovoza 1991: Pokušaj puča protiv Gorbačova koji su izvršili komunisti nezadovoljni novim programom, tzv. „perestroikom“, nije uspio. Gorbačov se vratio na vlast. Organizatori puča su uhićeni.

22. kolovoza 1991: Dan kad je garnizon-kasarna Korčula VP 6636 postala vlasništvo općine Korčula, 22. kolovoza 1991:

Sastanak, garantno pismo nisu prihvatili:

- Vodnik Saša Tančić, planira napustiti Korčulu, po osobnoj želji kao časno pušten i otišao u Livno
- Stariji vodnik Dragomir Rajačić (Crnogorac po nacionalnosti)-Ražnjić, po osobnoj želji kao časno pušten i otišao u Herceg Novi
- zastavnik Mišo Tris (njemačke nacionalnosti iz Zaječara, pročetničkog opredjeljenja, predao se tek 26. rujna 1991 policajcu Bokšiću
- Zvezdan Vukušić, oficiri sprske nacionalnosti, otišao 27. rujna 1991 kad je JNA napustila Korčulu

Tijekom jutra Dane Mileusnić po dogovoru je „pustio 10-toricu vojnika na službi u JNA“ po već ustaljenoj proceduri i naravno prihvatio garantno pismo. Ostalo nam je još 12 vojnika na služenju vojnog roka koji nisu bili u kasarni kad je „preuzeto 60-tak“ vojnika na službi i za njih smo rekli da još malo ostanu radi Miše Trisa i problema koje bi nam mogao stvarati.

Nakon toga ja i Ivan Roso i Katić i Sitar išli smo u ured Katića, tajnik mu je predao dva primjerka Ugovora o primopredaji VP 6636 sa kompletom zemljišta, zgrada i objekata, oružja i naoružanja, Katić letimično pogleda i zapita tajnika Rosu je li sve onako kako je dogovoreno, Ivan kimne glavom i Katić potpiše, ja pristupim i potpišem, pružim ruku Katiću i rekнем da ćemo nazdravljati kad bude vrijeme.

Nakon potpisa dogovor tko će sve od oficira ostati u garnizonu:

-po mom zahtjevu: Katić, Sitar, Galić, Mileusnić, Rajčić, Kabić, Tančić i Rajačić

-po tome jer nisu potpisali Garantno pismo: Slivka, Tris, Vukušić

Otiđem u ured, dam tajniku ključ od čeličnog sefa da pohrani Ugovor o garnizonu.

Kad mi je vratio ključ, tajnik mi se obrati: Predsjedniče, imaš zadužen pištolj i u ovakovim situacijama ga ne носиš? Ne Ivane, i žao mi je da si pištolj primjeti a da nisi primjeti da sam „opremljen sa srcem i dušom, sa britkim jezikom“ što se dosada pokazalo puno ubojitije nego pištolj? Oprosti predsjedniče.

22. kolovoza 1991: Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman ultimativno od JNA traži trenutno napuštanje RH ili će JNA proglasiti okupatorskom vojskom. Izetbegović optužuje Miloševića da želi 'uzeti' BiH. Pripadnici tzv. „vRSK“ upadaju na područje Velike Kladuše (BiH).

24. kolovoza 1991: Ministar vanjskih poslova SR Njemačke Hanns-Dietrich Genscher

najavljuje veleposlaniku SFRJ u Njemačkoj da će Njemačka priznati Sloveniju i RH ako JNA ne prestane s agresivnim ratnim aktivnostima, iako je prije tri dana, na susretu s potpredsjednikom BiH Ejupom Ganićem, Genscher podržao pregovore o labavoj povezanosti republika unutar SFRJ.250

25. kolovoza 1991: Počinje bitka za Vukovar - JNA pojačana srpskim paravojnim postrojbama počinje opći napad na područje vukovarske općine.

Zove me Katić. Već je po glasu vidio sam da nešto ne štima jer je zvučao iznenađeno pitavši me: Koga si mi to poslao da mu dam ručne bombe?

Kakve bombe? pitao sam ga, začuđeniji nego i on sam. Odgovorio mi je da su tu Ćenan i Kaliman, bio se odmaknuo u susjednu prostoriju da ga ne čuju, i da je rečeno da ih je predsjednik općine poslao po 600 ručnih bombi

Po ništa ja nikoga nisam poslao. Zar ti Tomislave nakon dosada toliko toga dobrog i poštenog sad Ti vjeruješ „jebivjetrima“ Ćenanu i Kalimanu? kratko sam odgovorio. A što je sa izradom oklopnjaka u Inkobrodu Tonči? Nemam pojma Katiću, izbaci Ćenana i Kalimana vanka, daj mi malo vremena da provjerim Tvoje informacije i javim ti se. Istražujem od Katića informacije i dođem do poraznog saznanja: Đuro Korda, uz pomoć Stanka Šutala i Frane Skokandića, tehničkog direktora Inkobroda „ugovorili su“ da se kamion TAM – 260 T26 oklopi sa čeličnim limom i prenamjeni u oklopno vozilo i da mu dadu ime Majsan po otočiću ispred Korčule i izradu 3000 komada ručnih bombi kašikara, od toga 600 komada odmah, i Skokandić se sjetio i poslao Ćenana i Kalimana kod Katića i i da im je rečeno da ih je predsjednik općine poslao po 600 ručnih bombi razgovor.

Obuzeo me je bijes. Što li su sve neki ljudi sebi dozvoljavali. Koliko drskosti i bezobrazluka. Nepromišljenih poteza. Razumio sam ih u potpunosti da je želja bila prevelika. Stvarala se Hrvatska država i euforija je bila u svakom kutku zemlje i svakoj duši. Svi su htjeli konkretna djelovanja i konkretne akcije, da se nešto dogodi, da se jugovojska protjera s otoka. I pojednici su htjeli biti važni ali ovo nisu bila vremena za heroje. Ovo je bilo vrijeme za mudrost i strpljenje.

Inicijative, poput ove postojale su cijelo vrijeme. Prvi korak ka stvaranju zbora narodne garde je učinjen. Sada te ljude treba naoružati a to se može jedino da način da se dočepaju oružja koje leži u kasarni Korčula ali i drugim, kasarnama diljem otoka. Pođe li se na silu otimati oružje iz ijedne od njih, jugovojska će zasigurno učiniti odmazdu i naći načina da uništi svo naoružanje. Što bi bila neopisiva i nepopravljiva šteta.

Trebalo strpljivo čekati ovu dosada organiziranu „zajedničku akciju“ koja se uspješno odvija i bez ikakve štete i nedajbože krvi. Neki ne hoću čekati. Stalno su u govorili da treba napasti kasarnu. Pokušavao sam im objasniti da postoji zapovijed ministra obrane što je značilo da ne smiju poduzimati nikakve akcije na svoju ruku. Ali oni su toga bili željni. Kao da su imali potrebu nadmetati se samnom i prkositi mi. Ali i na takve sam naučio kroz život. U njima nisam vidio problem nego izazov. Do kada, nisam znao.

Nazovem Gojuna, i kažem mu da svrati do mene. Vidi Gojun da sam uzrujan i pita me: Predsjedniče, jesu li moji opet problem? Nisu Tvoji Gojune nego zamjenik Šutalo i njegov Đuro Korda. I ispričam mu poziv od Katića i moje pobočno ispraživanje i informaciju da je Đuro Korda, uz pomoć Stanka Šutala i Frane Skokandića, tehničkog direktora Inkobroda „ugovorili su“ da se kamion TAM – 260 T26 oklopi sa čeličnim limom i prenamjeni u oklopno vozilo i da mu dadu ime Majsan po otočiću ispred Korčule i izradu 3000 komada ručnih bombi kašikara, od toga 600 komada odmah, i Skokandić se sjetio i poslao Čenana i Kalimana kod Katića i da im je rečeno da ih je predsjednik općine poslao po 600 ručnih bombi razgovor.

Užas, komentira Gojun i zamoli me za malo vremena i strpljenja da on po svojim kanalima u Dubrovniku i onda se čujemo. Hvala Gojune na svemu.

26. kolovoza 1991: Združene snage krajiških Srba i JNA, pod zapovjedništvom Milana Martića i potpukovnika JNA Ratka Mladića, napadaju selo Kijevo kod Knina. Vlada RH počinje mobilizaciju.

- „Napadom na hrvatsko selo Kijevo, kod Knina, krajem avgusta, JNA se definitivno priklanja jednoj od zaraćenih strana - srpskoj, a rat ulazi u novu fazu, koju karakterišu velike žrtve i razaranja“.

27. kolovoza 1991: Na Brijunima se hrvatski predsjednik dr. Tuđman susreo s generalom Kadijevićem. „Razgovarao sam i raspravljao, a i nastaviti ću sve dotle dok osjećam da mogu spasiti makar jedan život, bez obzira s kim bih morao pregovarati“, izjavio je dr. Tuđman. Razgovor je prošao bez dogovora i zaključaka.

- Na svojoj sjednici ministri vanjskih poslova EZ-a ističu da se neće priznati nasilne promjene granica te predlažu sazivanje Mirovne konferencije o Jugoslaviji za 1. rujna. Osnovano je Arbitražno povjerenstvo EZ-a od pet članova, pod predsjedanjem predsjednika francuskog ustavnog suda Roberta Badintera, glede arbitriranja u pravnim pitanjima.

Sazovem Zapovjedništvo ZNG-a, i najavim im da su date u izadu odore, da sam jučer razgovarao sa Čermakom i Zagorcem i da sam pozvan da budem u Zagrebu na sastanku kod njih 31 kolovoza i da ću samnom povesti zapovjednika Zdravka Žuvelu. Kasnije nazove me Marija Glibo, rođena Sardelić, Blajka koja živi u Radoču blizu Mostarskog vojnog aerodroma sa informacijom da su podignuta četiri borbena aviona. Hitno pozovem Centar za obavješćivanje i naredim da se proglasi uzbuna za zračnu opasnost. Ubrzo se začuje tuljenje sirena, ostanem u svom uredu, ni sam nisam poštovao vlastitu naredbu.

Navečer uz večeru pita me moj otac Tadija jesam li zvao u Dubrovnik i kako mi sin? Rekao sam mu da sam dvaput zvao, da je stanje nepromjenjeno i da žutica i dalje ne popušta. Na to me otac zapita: A jeste li odlučili za ime sina, moga unuka? Počnem ja uvijeno kako malom ditetu se meni baš ne sviđa ime Tadija ali bih trebao poštovati Blajsku tradiciju našto mi otac odgovori: Na Tebi je da mu odrediš ime (poveselim se ali na kratko) a ja znam kako ću ga zvati. Eto tako sam i ja doznao da će se

„prijestolonasljednik Gavranić Gamulin“ zvati Tadija.

29. kolovoz 1991: Na poziv francuskog predsjednika F. Mitterranda, i u njegovoj nazočnosti, u Parizu su se susreli dr. Franjo Tuđman i Slobodan Milošević.

Nazove me Gojun i potvdi mi „moju informaciju“ o Kordi, Šutalu, Skokandiću, Čenanu i Kalimanu. Rečem mu da ću se ja potruditi preko Tuđmana da se riješimo Korde.

Na temelju odluke Broj : 929/91., Zagreb, 27. kolovoza 1991., Predsjednika Republike Hrvatske, Odluke o kriznim štabovima, Krizni štab bivše općine Korčula za obranu otoka Korčule i zapadnog dijela poluotoka Pelješca od Mokala do Lovišća osnovan je 29. kolovoza 1991. godine, na prijedlog Izvršnog vijeća Općine Korčula. Cilj je bio funkcionalno povezivanje i djelovanja svih segmenata obrane na području svoje nadležnost. U Krizni štab bivše općine Korčula, tada su imenovani:

1. Tonči Gavranić Gamulin predsjednik SO Korčula za predsjednika i koordinatora snaga za obranu
2. Petar Franulović, predsjednik IVSO Korčula za zamjenika predsjednika i koordinatora zdravstvo, kulturu i gospodarstvo
3. Drago Šain sekretar sekretarijata za narodnu obranu
4. Berislav Farčić sekretar sekretarijata za opću upravu
5. Nikola Biliš sekretar sekretarijata za gospodarstvo
6. Slavko Pavičević, član IV SO Korčula-resor proračuna i financija
7. Mladen Gojun, zapovjednik PS Korčula
8. Zdravko Žuvela, zapovjednik pričuvnog sastava ZNG općine Korčula
9. Tomislav Katić, zapovjednik obrane općine Korčula
10. Ivan Roso, tajnik Kriznog štaba bivše općine Korčula

Prvi sastanak Kriznog štaba zajedno sa Zapovjedništvom ZNG-a općine Korčula

održan je 23 rujna 1991 u Blatu u prostorima sportske dvorane Blato, gdje je su lijevom krilu dvorane uređene dvije veće kancelarijske prostorije sa malom kuhinjom i WC čvorom i kupatilom i u podrumu gdje je kuglana postavljeni kreveti za odmor i spavanje.

Na desetu obljetnicu je postavljena spomen ploča. NAPOMENA:35 godina poslije: Nikada nisam pozvan na godišnjice osnutka Kriznog stožera a njih nije bilo pa neznaju.

31. kolovoza 1991:Sa aerodroma Dubrovnik ja i zapovjednik Zdravko Žuvela letimo za Zagreb na sastanak sa Čermakom i Zagorcem. Već u avionu problem jer Zdravko ima neprijavljeni pištolj, ali kapetan pilot razuman čovik i umisto da nas izbac i on preuzme pištolj kao da je prijavljen i stavi ga u sigurni sef a bit će vraćen Zdravkotu kod izlaska iz aviona na Plesu u Zagrebu. Za vrijeme leta malo turbulencija i propadanja ali dobro. Nakon nekog vremena, a ja ljut na Zdravka poradi propusta strujardesa najavljuje: Pažnju molim, obraća Vam se kapetan zrakoplova: Kapetan objavi da je JNA zatvorila aerodrom Pleso i da je avion preusmjeren na aerodrom Maribor. Po slijetanju u Maribor, i procedure povrata pištolja Zdravku, izlazimo iz aerodroma i tražim taxi za Zagreb. Pitajući taksiste za cijenu šokiram se: sa računom 200 DEM a bez računa 180 DEM. Dakle bez računa 180 DEN, mjesečnu plaću predsjednika općine Korčula. Odlučim sa računom da mogu pravdati troškove na nalogu za službeni put. Krenemo, taksist mi govori da je na radiu čuo vijest: Dva zrakoplova MIG JRV prisilno, u vojni dio zagrebačke zračne luke, spustili civilni zrakoplov „Uganda airlines“ zbog sumnje, koja se pokazala opravdanom, šverc oružja. Uhićen je Anton Kikaš, kanadski državljani hrvatskoga podrijetla Anton Kikaš i odveden u Srbiju gdje je zatvoren. Aerodrom zatvoren.

Dodemo do Čermaka i Zagorca, kod njih je bio i Imre Agotić i Čermak nam kaže: Gavraniću, svaka Vam čast, VP 6636 je sada u Vašim rukama ali morat ćete antidatirati jer 22. kolovoz 1991 je datum koji nije prihvatljiv jer je bio sporazum u kojem je bila zabrana napadanja vojarni JNA. Ja se usprotivim da nismo napali vojarnu JNA nego su se predali. Na to mi Čermak reče: I Mišo Tris Vam se predao? Nije, on je još u garnizonu, on i Slivka i Vukušić koji nisu potpisali moje Garantno pismo i nisu htli otić ali i još po mom o mom zahtjevu da ostanu a potpisali su moje Garantno pismo: Katić, Sitar, Galić, Mileusnić, Rajčić, Kabić, Tančić i Rajačić i oni su ostali poradi kontrole Trisa i otići će kad im kažem. Budući je „kasarna moja“ od 22 kolovoza 1991 onda znači da je JNA napala nas a ne mi njih! Mudro i pametno. Pozvan si i da ti kažem da smo promijenili i da općina Korčula nije više F-zona po opasnosti i prioritetima i za dva tri dana će Vam biti dostupno sve ono na Listi naoružanja i oružja i odore ZNG-a, Vi morate osigurati kamione i vozače i osiguranje istih za prijevoz od „neizgrađene bolnice Blato-Zagreb (koje li simbolike!) do Korčule. Ali svaka čast Gavraniću, premda će te morati prominit datum Vi ste prva općina u Hrvatskoj koja je osvojila kasarnu JNA. Čermak, to Vam je putokaz kako da Vi to učinite u Zagrebu.

Iz ureda Čermaka ravno u Selsku 56-podrum Poljoprivredne zadruge Blato, sastanak sa direktorom Vinkicom Milatom, i dogovor da ću mu javiti ali za dva tri dana planiraj kamion sa prikolicom robe za Zagreb ali u povratku ne povratna ambalaža nego bolnica Blato-Zagreb i po listi što ću ti na fax poslati, Lista oružja i naoružanja i odore ZNG-a. Molim te da šofer bude Markica Kroke, on je najbistriji i nekonfliktan.

Dogovoreno a sad se pripomistimo u restoran na obid, bit će drago teti Mariji Bumbinici da te vidi nakon deset godina kad si preko student servisa ode fatiga. I meni će je bit drago vidit i neputu Mericu ako je tamo. Ije, idemo.

Izgrlim se i izljubim sa tetom Marijom Bumbinicom-glavnom kuharicom i neputoj joj Mericom Bumbinicom uz njezin komentar da sam još uvijek suh ki kad sam bi student, da sam se moga barem malo rekuperat ki poteštat. Uz ručak stalno smo provjeravali je li aerodrom otvoren i kada je u 15,30 na radio-vijestima objavljeno da je aerodrom otvoren zamolim Vinkicu da nas odvede do aerodroma jer nam je let u 17,30.

Nije bilo ovaj put problema jer je pištolj prijavljen i let ugodan, 19,00 aerodrom Dubrovnik, 22,00 trajekt Orebić-Dominče, doma 23,00.

Cijeli rujan 1991 vode se nesmiljene borbe za obranu Republike Hrvatske. JNA napada položaje branitelja, ali i naseljena mjesta i gradove na cijelom području RH. Teške bitke vode se na područji-ma Vukovara, Osijeka, Vinkovaca, Daruvara, Kostajnice, Petrinje, Siska, Gospića, Okučana, Perušića, Ličkog Osika, Nove Gradiške, Pakraca, Sunje, Zadra, Šibenika, Ploča, Slavenskog Broda, Otočca, Novske, Karlovca, Ogulina, Splita, Solina, Kaštela, Dubrovnika, Župe Dubrovačke. Sva mjesta i gradovi koji se, kao „unutarnji i pogranični pojas“ nalaze u okviru područja poznatog pod nazivom „velika Srbija“. Tijekom rujna (ali i listopada) „dobrovoljci Srpske radikalne stranke“ Vojislava Šešelja, pre-bacuju se iz Srbije na privremeno okupirana područja

Hrvatske transportnim zrakoplovima JNA koji polijeću iz vojne zračne luke na Batajnici (Srbija), a slijeću u zračnu luku Udbina koja je pod kontrolom „SAO Krajine“. 1./2. rujna 1991: Potpisano je primirje za područje RH (na sastanku u Beogradu), a „Promatračkoj misiji EZ“ omogućeno je djelovanje na području RH. Na zrakoplov kojim se predsjednik Tuđman vraćao iz Beograda u Zagreb pucano je s položaja JNA.

2 rujna 1991 u uredu za obranu općine Korčula razgovaram sa Dragom Šainom i nalažem mu:

A evo ti Pravila za izradu popisa za mobilizaciju koje moraš ispoštovati:

- **Mobilizacijski pozivi mogu se uputiti svim građanima općine Korčule starijima od 18 godina i mlađim od 65 godina.**
- **Mobiliziraju se po VES-u za kvalificirana mjesta u satavu jedinica. Nema privilegija i djelatniku nitko ne može ništa narediti ili sugerirati, ni predsjednik općine pogotovo.**
- **Ne smiju se mobilizirati dva ili više brata ili člana iste obitelji, samo jedan član.**
- **Ne smiju se mobilizirati direktori ili ravnatelji poduzeća, društvenih ili privatnih, niti ravnatelji vrtića, osnovnih škola ili gimnazija niti profesori. Civilni život se mora normalno odvijati i u ratnim okolnostima.**
- **Ne smiju se mobilizirati direktori ili ravnatelji javnih institucija niti općinskih uprava i ureda.**

Napiši Mobilizacijske pozive za mobilizirati 594 vojnika, časnika i dočasnika pričuvnog sastava ZNG općine Korčula, na mjestu datuma ostavi prazno, onda ćete ga ručno popunit kad ti javim datum i potpiši i pečatiraj. Na to mi drago reče da će pečatirati ali neće potpisati jer to nije zakonito jer je predsjednik potpisao Memorandum od tri mjeseca sa datumom 7.7.1991. Na to sam mu rekao da umjesto Drage Šaina stavi Predsjednik općine Tonči Gavrančić i neka mi idućih dana donesu na potpis!

Dan postrojavanja, dodjele odora i naoružanja bit će određen na vrijeme i naknadno.

Pitam ga jesu li odradili sa MZ za liste rezervnih policajaca na što mi odgovori da jesu ali da ima problema sa imenima za MZ Blato i Orebić, da ćem sad dati popise i da ja to probam riješiti. Donese mi popise i liste za rezervne policajce od MZ sa područja općine Korčula, uzmem a čitat ću u svom uredu.

Pitam ga:

1. Jesi li riješio sa osnovnom školom Blato za zapovjedno mjesto za zapovjedništvo ZNG općine Korčula. Riješeno i ključevi predati načelniku Ivanu Šeparoviću Kondetu.
2. Je li riješeno da skladište odora za ZNG bude u skladištu Trikop Blato-riješeno.
3. Što je sa odorama datim Trikopu za ZNG? Po informaciji iz Trikopa bit će gotove 10. rujna 1991. Odlično.

Pozdravim i odem u ured, čitam liste rezervista za policiju i problemi u MZ Blato i MZ

Orebić. Nazovem Batistića iz Orebića i naredim sastanak u vijećnici MZ Orebić u 15,45 sati. Postane upitno 15,45 sati a ja rekнем: Tada jer dolazim trajektom u 15,30 sati, je li jasno. Jasno i vidimo se.

Nazovem Borisa Grbina Grozdeta i da se vidimo večeras na sastanku po pitanju rezervista policije u Blatu, 18:15 sati. Da me on nebi pita ki Batistić zašto u 18:15 odmah odgovor: Zato što se vraćem sa sličnog sastanka u Orebiću i trajek Orebić-Dominče mi je u 17:30 sati. Dogovoreno.

Na sastanku u Orebiću burno i upitno ime bivšeg redovnog policajca Tonči Antunovića koji je otkaz u policiji dao krajem 1990 i započeo sa braćom Željkom i Tihomirom obiteljski posao. Uz Batistića, tu su i Mikulić i Milan Roso, građevinski inspektor općine Korčula. Izgubio sam živce i rekao: Moja je to ovlast i bit će Tonči Antunović, i basta. Na još primjedbe da je Tonči komunjara rekao sa Milanu Rosi: i ti si građevinski inspektor općine Korčula bio jer si „komunjara“ a ja nikoga nisam pitao je li komunjara ili HDZ, na moju žalost, ali ima vremena. Na kraju je zavrna lista bila po mom sa Tončijem Antunovićem.

U Blatu slično, kako su Majski Mašković, Želimir Žanetić, Ante Nobilo komunjare a i Branko Borovina ni largo, di su HDZ-eovci? Odgovorim: Na funkcijama, evo ja, Boris, u Orebiću Batistić a „komunjare“ u pričuvu policije koja je zasad jedina naoružana i ki što je Mujo bio rekao „kad već ginu, boje je da ginu njihovi nego li naši“. I ostanu i Majski Mašković, i Želimir Žanetić, i Ante Nobilo i Branko Borovina.

3. rujna 1991: EZ prihvaća „Deklaraciju o nepovredivosti granica“ i, na prijedlog nizozemskog mvp Hansa van den Broeka, imenuje lorda Petera Caringtona predsjednikom Mirovne konferencije o Jugoslaviji. Iako su predsjednici Tuđman i Kučan uvjerali mvp EZ da Srbija ne će obustaviti svoje operacije, oni im nisu povjerovali vjerujući u sposobnosti lorda Carringtona²⁵⁶.

- Vlada RH zahtijeva hitan sastanak Predsjedništva SFRJ da bi spriječila agresiju JNA na Hrvatsku.

Iz garnizona odlaze uz moju suglasnost većina a ostaju uz moju suglasnost: Kabić, Tančić, Mileusnić Privala i Rajačić a bez moje suglasnosti ostaju Mišo Tris, Zvezdan Vukušić. Na Ražnjiću se u smjenama zadržava po dvoje u smjeni, a noće u Korčuli, ukupno 12 vojnika. Najveća i jedina opasnost je Mišo Tris.

4. rujna 1991: OECS se pridružuje embargu EZ na uvoz oružja u zemlje bivše Jugoslavije.

5. rujna 1991: Slovenija organizira prihvatne centre jer zbog napada JNA i srpskih paravojnih grupa i organizacija očekuje dolazak izbjeglica iz Hrvatske.

- Na sastanku sa Slobodanom Miloševićem, Borisavom Jovićem, Momiom Bulatovićem, Brankom Kostićem i Blagojem Adžićem, Kadijević ponovno iznosi procjenu stanja i namjere vrha JNA. Traži dodatnu mobilizaciju u Srbiji i Crnoj Gori, uz „usklađenost politike i propagande“ te prijelaz na ratno financiranje JNA (u tom su

trenutku imali na računu u NBJ oko 60 mlrd dinara ratne pričuve).

- Na zajedničkoj sjednici „vlada SAO Krajine i SAO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema“ odano je puno priznanje vladama Srbije i Crne Gore, Saveznoj Vladi te „celokupnom srpskom narodu što su nesebično moralno i materijalno podržali ugrožene Srbe Sjeverne Dalmacije, Like, Korduna, Banije, Slavonije, Baranje, Zapadnog Srema, kao i Srbe Hrvatske.... u njihovoj sadašnjoj teškoj borbi za slobodu“.
- 7. rujna 1991: Počela je „Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji“ u Haagu na koju su došli svi članovi saveznog Predsjedništva kao i svi predsjednici republika. Potpisana je „Deklaracija o mirnom rješavanju jugoslavenske krize“.
- U Kninu je, na razgovorima s vodstvom tamošnjih Srba predvođenih Milanom Babićem, boravio veleposlanik Wijnandts.

Sin mi je već 23 dana u rodilištu, radi ludnice ovdje, vidio sam ga tek dvaput doduše zovem svaki dan rodilište i pitao sam i danas i opet da se stanje sa žuticom poboljšava a očekivano puštanje iz rodilišta za dva tri dana. Tako i sada. E neće ići babice mog djeteta, ja ću sada u 15,30 na trajekt i u rodilištu sam oko 18 sati. Do tada, Vi napišite otpusnicu u kojoj će Te navesti da je to izvredno otpuštanje na zahtjev i osobnu odgovornost oca Tonči Gavranića. Ako ste još uvijek u dilemi reći Vam nešto što inače nikako i nikada nebi: ja sam predsjednik općine Korčula, znam dobro i dr. Vlahušića i ravnatelja bolnice Zorana Cikatića i potužiti se. Žao mi je ali moj sin će noćas bit u Blatu. Zamolim Tanju da mi donese dva buketa cvića, jedan za mamu i drugi za bolnicu i jednu veću pletenu košaricu za djete. Sve spremno i ja sa svojim zelenim stojadinom na trajekt i vozim za Dubrovnik. Kad god spomenem zelenog stojadina ili rasprave o „nepromjenjivosti glave u Srba“ po pitanju politike i teritorijalnih pretezija prema Krajini i moru, onda bi ja rekao da znam jednog Srbina kojem se može prominit glavu i na pitanje Tonči, ajde reci koji odgovorio bih: moj zeleni stojadin.

Dođem u bolnicu, na info puntu mi reknu da je vrijeme posjeta prošlo, ja odgovorim da nazovu ravnatelja bolnice Zorana Cikatića da li otočanin Tonči Gavranić predsjednik općine Korčula može poč vidit sina izvan vrmena posjeta i ne čekajući popnem se na prvi kat gdje je rodilište. Ulaz zatvoren i legnem na zvono i pojavi se medicinska sestra i kad me vidila sa dva buketa i sa pletenom košarom upita me: Vi ste očito Tonči Gavranić i uđite. Tamo na pultu čekala je mama, sa djetetom u plahti. Priđem i dam joj buket cvića i poljubim, dam joj pletenu košaru za smještaj sina. Babici poklonim buket i kavu i Bajaderu i ona zahvali i dadne mi otpusno pismo uz komentar: dajem Vam ovu barabu, anđeoskog lica i kose. Nasmijem se i rekнем joj: A ja sam imao komandanta garnizona Korčula Simeona Vučetića, kojem sam se obraćao: Simeone, ti si četnik anđeoskog lica.

Tijekom vožnje po brdovitoj cesti Pelješca sin nije nijednom zaplakao, kao godi mu brža vožnja i poskakivanje i zaključio sam da će biti ili šofer ili automehaničar.

Pogodio sam, automehaničar je.

Veselje u kući kad smo došli ali kako je baba (moja stara majka) branila kćerki Ivani

da ga učestalo dodiruje, Ivana zaplače a ja je pitam: Ivana moja, dosad sam ti se obraćao sa sine moj a odsada ću te zvati ćeri moja i isto ću te volit kao i dosada. Otac, a sad dida Tadija se obraće sinu mom sa: Unuk moj, Tade moj.

8./9. rujna 1991: Na području Bosanske Krupe (u mjestu Bosanska Otoka) uhićen je Mile Martić, tadašnji „ministar unutrašnjih poslova RSK“. S njim je uhićen i pukovnik KOG JNA Dušan Smiljanić, zadužen za nabavu naoružanja za potrebe „vRSK“. Nakon 16-satnog zadržavanja, Marić je pušten, po nalogu tadašnjeg saveznog sekretara za unutrašnje poslove Petra Gračanina i ministra unutarnjih poslova BiH Alije Delimustafića, pa nije izručen Hrvatskoj, nego „Komisiji SSUP-a i SSNO-a, na čelu s načelnikom Uprave sigurnosti JNA generalom Aleksandrom Vasiljevićem, koja ga je vojnim helikopterima vratila u Knin“.

9. rujna 1991: Održan je referendum za nezavisnost u Makedoniji. Od oko 95 posto izašlih glasača, njih oko 71 posto odlučilo se za nezavisnost. Referendumsko je pitanje glasil: „Podržavate li suverenu i samostalnu makedonsku državu sa pravom da stupi u buduću savez suverenih država Jugoslavije?“.

10. rujna 1991: Općine s područja BiH uz rijeku Savu, uglavnom naseljene Srbima, od republičkog štaba TO BiH traže financijsku naknadu za svoje pripadnike koji su ratovali na području RH (Bosanska Gradiška, Bosanski Novi, Bosanska Dubica, Šipovo, Mrkonjić Grad) protiv hrvatskih obrambenih snaga.

Pomoću logistike 17 K JNA (Tuzla) popunjava se ljudstvom kninski korpus JNA.

- EZ je imenovao članove Arbitražne komisije (tzv. Badinterova komisija) koji će sudjelovati u radu Mirovne konferencije. Članovi su suci ustavnih sudova (ustavnih vijeća) iz Belgije, Francuske, Italije, Njemačke i Španjolske.

11. rujna 1991: Predsjednik Tuđman pismom izvještava lorda Carringtona i Hansa van den Broeka o nastavku rata Srbije i JNA protiv Hrvatske.

- U Kninu je na razgovorima s vodstvom tamošnjih Srba, ponovno boravio veleposlanik Wijnandts.

12. rujna 1991: Nastavak sastanka Slobodana Miloševića, Borisava Jovića, Momira Bulatovića, Branka Kostića, Veljka Kadijevića i Blagoja Adžića od 5. rujna. Henry Wijnandts pokazao je Veljku Kadijeviću pismo predsjednika Tuđmana Hansu van den Broeku.

- Lord Carrington šalje Fitzroya MacLeana (imao je stan u Korčuli) na sastanak s Kadijevićem i Brovetom. MacLean im prenosi poruku da bi više trebalo „pritisnuti“ Francusku, jer je Francuska kolebljiva, a sve kako bi Francuska i Velika Britanija, zajedno zaustavile Njemačku. Carrington se protivio „preranom priznanju neovisnosti Hrvatske i Slovenije“ jer je „inzistirao da se neovisnost ne prizna sve dok se ne nađe ustavno rješenje, na razini cijele Jugoslavije, koje bi bilo prihvatljivo svim republikama“ što je potpuno pogodovalo samo i isključivo srpskoj strani. Carrington u svom pismu Hansu van den Broeku izravno povezuje problem preuranjenog priznanja Hrvatske koje će djelovati kao „iskra koja će zapaliti BiH“ jer ni Milošević ni JNA to neće prihvatiti.

13. rujna 1991: Predsjednik Tuđman donio je odluku o blokiranju vojnih postrojba JNA, vojarna i zračnih luka kojima se služe jer se JNA gotovo u potpunosti stavila na stranu Srbije.

13/14 rujna 1991 je započela mobilizacija pričuvnog sastava ZNG Korčula, donose si mobilizacijske pozive na potpis, 594 vojnika, časnika i dočasnika. Dosadašnjeg zamjenika komandatna VP 6636 Korčula Tomislava Katića imenujem zapovjednikom obrane općine Korčula.

Kako je 13. rujna 1991 predsjednik Tuđman donio je odluku o blokiranju vojnih postrojba JNA, vojarna i zračnih luka kojima se služe jer se JNA gotovo u potpunosti stavila na stranu Srbije, a ja to zapovjest nisam ispoštovao, opet nazovem Paška Bubala predsjednika Kriznog štaba općine Korčula i zamolim ga da na pola sata deblokira VPO Šibenik i da mogu obaviti razgovor sa komandantom Đurom Pojerom poradi povratka oružja TO. Paško mi reče: Ti si Tonči sretković, evo prije tvog poziva i ja sam razgovarao sa Pojerom i ostaviti ću liniju odblokiranom slijedećih pola sata. Hvala Paško. Sretno Tonči, nadam se da nećeš proći kao ja.

Nazovem komandanta VPO Šibenik Đuru Pojera da će po njegovom savjetu oficir JNA Mišo Tris mu donjeti pismo-zahhtjev za povrat oružja TO iz skladišta JNA a Pojer me zapita: Zar ga još niste uzeli sami? Ne komandante, ja držim do riječi i to očekujem od Vas. Bit će Gavraniću ali opasno je to od Trisa! Neće komandantu, vozač mu je zapovjednik policije Korčula, Mladen Gojun. Ispoštujmo dogovoreno i oboje ćemo bit zadovoljni.

Nazovem Trisa. Javio se Tris osobno, nervozan i mrzovoljan.

Tris, ovdje je Tonči Gavranić. Razgovarao sam danas sa zapovjednikom Pojerom i dogovoreno je da odneseš pismo njemu osobno u Šibenik. Zatražio sam povrat oružja i on je voljan odobriti mi to ali blokirani su i jedini način da uručimo i da vratimo odgovor je da ti ideš. S njime sam dogovorio tvoj dolazak.

Ne mogu se čuti s njime ?

Ne možeš, pod blokadom su.

A što ako odbijem ?

Pismo će u tom slučaju odnijeti Gojun a tebi Pojer sigurno neće pljeskat što nisi postupio po indirektnoj zapovjedi. Da rade telefoni bila bi direktna a ti sad vidi što ćeš i objašnjavaj zašto si se oglušio. S Pojerom ne možeš pričati, jedino ti ostaje da mi vjeruješ. Vozi te zapovjednik policijske postaje Gojun kako bi bili sigurni da ćeš stići na odredište. Nije me strah da ćeš imat problema sa svojim nego me strah da te naši ne srede.

Kada bi trebalo krenuti?

Trajektom u 15.00 sati, Gojun će te pokupiti ispred garnizona. dat će ti pismo, naslovljeno je na Pojera. Uz njega je i putni nalog, akontacija koliku i ja uzmem.

A dobro....s tim riječima razgovor je bio završen. Trisu se nije išlo i to je bilo evidentno. Ali nije puno dvojio oko toga treba li poći ili ne. Zapovijed je zapovijed,

bila direktna ili indirektna. Da je odlučio slučajno ne poći i ne napustiti garnizon, ja nisam bio siguran što bih učinio. Najvjerovatnije bi ga morali uspravati. Bio je zadovoljan učinjenim pa makar to bilo na bahat i bazobrazan način. Cilj opravdava sredstvo. Sada je samo najbitnije da se Tris ukrca na trajekt i krene. Tajnica otvori vrata i najavi Gojuna. Ustanem i krene prema vratima. Rukujem se sa dragim prijateljem i ponudim mu da sjedne.

Imam zadatak za tebe? veselo mu rekнем.

Ha ha opet, što je sada? nasmješi se Gojun i pogleda me.

Voziš Trisa u Šibenik. Najbitnije je da se makne s otoka da ne učini neku glupost. Ako ga pustim samog uhapsit će ga naši. A mogli bi i njegovi. Ja bi da ga ti voziš i tako mu osiguraš da neće imati putem problema. Nosi ono pismo Pojeru o kojemu smo govorili. Rekao je da je voljan potpisati povrat oružja. Naravno da mu ne vjerujem ništa ali to neće biti ni bitno. Slušaj me dobro, put mora trajati tri dana, napisat ću ti takav nalog ako misliš da je potrebno. Nemoj mi ga slučajno vratiti prije. Oteži kao god znaš. Svi koji trebaju upoznati s time.

Sredit ću ja preko svojih da me na svakome punktu zaustavljaju tako da će se to otegnuti. Sve prepusti meni. Možeš bit miran. Organizirat ću noćenje i sve potrebno. Tebe u stvari uopće ne interesira odgovor? zaključí Gojun nakon izlaganja.

Naravno da me ne interesira, on je sporedan u svoj ovoj priči. Nisam mislio da će nam par oficira srpske nacionalnosti stvarati probleme. Iskreno, očekivao sam da će krenuti stopama svojih kolega. Pogledaj Kabića, na ranu bi ga stavio. Mileusnić isto tako. Al ovi su shvatili doslovno zakletvu koju su dali kao pioniri maleni i kao vojnici JNA. Svaka im čast na odanosti ali nisu vremena za junačenje. Samo ti meni njega makni. U tvoju snalažljivost prijatelju ne sumnjam.

Znaš da možeš računati na mene.. s punim pravom će Gojun.

Zato sam te prijatelju i zvao jer tko će ovo bolje obaviti osim tebe.

Hvala na ukazanom povjerenju, znaš da te neću razočarati.

Tris te čeka, evo ti pismo pa mu daj neka on nosi. Cijeli će biti važan. Nedaj mu samo da nepotrebno priča kad vas budu zaustavljali.

Ne sekiraj se, sve znam

Čim Vi krenete prvo će se poći uzeti oružje na Ražnjiću i na Privali. Mobilizacijski pozivi su potpisani, ljudima sada samo treba dati oružje i ovo nam je vjeruj mi, jedinstvena prilika, stanem mu objašnjavati iako nije bilo potrebe za time.

Pozdrave se, ja mu zaželim sreću i da se javi kada bude u mogućnosti. Sat je pokazivao 14.25.

U 16.00 trebao je biti na Ražnjiću po dogovoru. Prošlog tjedna rekao je vodniku Saši Tančiću da kupe deset novih katanaca i stave ih u mokru zemlju da oksidiraju i neka tamo stoje do daljnega. Iskoristio se Trisov odlazak pa je Katić dao ključeve skladišta u potkopima na Ražnjiću. Stari katanci su zamjenjeni novima koji su toliko promijenili boju usljed stajanja u zemlji, da u polumraku potkopa neće biti lako utvrditi da to nisu oni stari. Ključeve skinutih katanaca su vratili na predviđeno mjesto u garnizon a one novih su zadržali. Akcija je bila uspješno obavljena te je dio oružja kojim će se

naoružati pričuvni sastav ZNG-a, iznesen iz potkopa. Šteta što neću moći vidjeti Trisa dok bude pokušavao otvoriti katance praznih skladišta u potkopima.

U Privali se istovremeno s ovom akcijom odvijala ista i to bez ikakvih problema jer je dole zapovjednik bio oficir srpske nacionalnosti, velaolučki zet Dane Mileusnić koji je još davno prije pokazao da je spreman surađivati te je dogovorio samom i ekipom sve detalje oko uzimanja oružja. Mileusnić mu se jedno vrijeme stalno tužio da ga zove zapovjednik Lastova i naređuje mu stvari koje on nema namjere sprovodit i pitao me za savjet. Rekao sam mu tada da ga preusmjeri na Vučetića i nakon par puta što mu je to rekao više ga nije uznemiravao. Neki ljudi sebi previše toga dozvole i ako ih se na vrijeme ne spusti na zemlju postanu nemogući.

Mileusniću sin Neno bio je na odsluženju vojnog roka u Babinom zubu koji se nalazio na putu od Zadra prema Glamoču a koji je službeno bio pod zadarskim garnizonom. Još u srpnju Mileusnić mi je prilikom jednog sastanka rekao:

„Predsjedniče, nema toga koji mene može natjerati da okrenem oružje protiv ovog naroda. Ja sam se udao u Vela luci i tu želim skončat. Dajem ti usmenu garanciju da ja protiv ovog naroda nikada neću poći.“

Sada kad smo oslobodili sina doktora Kalilića čekali smo „priliku da se Neno javi ocu Danetu da ga voze u bolnicu Zadar, i da ja javim Kaliliću i oni će osloboditi Nenota i to je to...

Uputim se prema rtu Ražnjić.....

Taman je stigao do stražarske kućice na Ražnjiću kada sam čuo Kabićev glas:

Predsjedniče, zvali su iz centra za motrenje i obavješćivanje jer im je tajnica rekla da ste tu, trebalo bi svratiti tamo.

Jesu rekli zašto me trebaju, nešto šifrirano ili ?

Luketin je samo rekao da bi bilo dobro da svratite, to je sve.

Hvala Kabiću, odma ću svratit a vi dobro to čuvajte.

Naravno predsjedniče, ne brinite.

Pozdravimo se i odem. Bio sam zadovoljan načinom na koji je provedena akcija. Sada bi samo trebalo biti dovoljno disciplinirano, ne prepustiti se osjećajima i tako ugroziti sve ovo što je odlično odrađeno. Euforija među pukom bila je velika jer su prilične količine oružja uzete iz potkopa i sada je samo to sve trebalo držati pod kontrolom. Strastima se ne može upravljati niti ih držat pod kontrolom. I toga me je bilo strah. Nesalomljivi dio ljudske psihe koju je teško kontrolirati.

Svi oni koji su trebali, znali su da kasarna više nije čuvana na način kako je to bila prije i tražio se manevarski prostor ne bi se nešto malo oružja moglo izvući onako na svoju ruku. Oružje u kasarnama diljem zemlje bilo je jedino dostupno oružje s obzirom na uvođenje embarga na oružje u zemlje Jugoslavije. I zato se je tako željno iščekivalo.

Vozio sam po makadamskom putu i čekao priključenje na asfaltirani dio. Svratit ću do centra za obavješćivanje da vidim zašto me je Luketin trebao.

Samo moram svratiti do općine uzeti torbicu s inzulinom koju sam skroz nesmotreno ostavio tamo. Dok sam penjao stepenicama čuo sam upornu zvonjavu telefona te

ubrzao korak i stepenice preskakao po dvije. Mislio sam da će tajnica biti gore ali je očigledno sam izgubio pojam o vremenu. Uхватim slušalicu i rečem:

Predsjednik ode...

„Predsjedniče gusto je u Pločama!“ začujem Gojunov glas sa druge strane žice.

Ja mu odgovorim:

Slušaj, ne trebaš mi u kasi (mrtvačkom sanduku) nego se moraš vratiti živ. Čekaj i prati. Ne zaboravi tri dana.“

Nas dva nismo morali dugo govoriti da bi se međusobno razumjeli. Znao sam da će Gojun dati sve od sebe kako bi njih dvoje sigurno stigli u Šibenik i nazad. Nisam nimalo sumljao. S druge strane odjednom se začuje samo bezobrazno tuljenje što je značilo da je linija prekinuta. Gojun je bio odličan zapovjednik policije ali je prvenstveno dobar čovjek. Pouzdana i disciplinirana osoba na koju se u svakom trenutku moglo računati. Čovjek s iskustvom kakav mi je trebao. Da sam tražio takvog ne i ga bio našao.

Nadao sam se da neće valjda negdje nešto poći po zlu. Sada su trebali biti negdje blizu Metkovića i Ploča a tamo situacija nije bila nimalo bajna jer su postojali problemi sa zadržim jugooficirima koji nisu bili voljni za suradnju oko predaje kasarne. Vjerovali su u JNA i Jugoslaviju.

Oružje teritorijalne obrane Metkovića, Vrgorca, Ploča i Makarske bilo je „zarobljeno u skladištu kasarne Male bare u Baćini (rodni kraj Tomislava Katića) pokraj Ploča i to negdje oko 5000 cijevi prema postojećoj evidenciji. Postrojbama pričuvnog sastava Zbora narodne garde i njima i nama nedostajalo je samo oružje.

Temeljem brijunskog sporazuma postojanje ZNG-a stavljeno je van snage. Pošto jedinice teritorijalne obrane nikada formalno nisu raspuštene, pričuvni sastav ZNG-a iskoristio je ugovorsku zavrzlamu i stao pod njihovo okrilje. Tako da su formalno bili teritorijalci a u stvarnosti gardisti. Vođeni su od strane zapovjednika ZNG-a a ne od zapovjednika TO koji više nisu ni postojali kojeg više nije bilo. Izviđali su teren, planirali operacije, spremali se za ratne dane a primarni zadatak bio je ovladati dobro čuvanim i ograđenim skladištima oružja. Taktika kojom se pripremalo izvlačenje oružja bila je svugdje ista i odnosila se na one kasarne u kojima nije bilo lojalnih pojedinaca spremnih na suradnju. Trebalo je najprije opkoliti postor. Ukoliko su postojali psi moralo ih se onesposobiti trovanjem ili uspavljivanjem. Nakon toga pozvalo bi se vojnike, oficire i sve u kasarni na predaju a u slučaju odbijanja odmah je treba napasti. Taktika je bila razrađena do u najmanje detalje samo ju je trebalo sprovesti u djelo.

Uparkiram automobil kraj ulaznih vrata centra za motrenje i obavješćivanje. Taman sam stigao do vrata kada mi ih Luketin otvori.

Čuo sam vas predsjedniče, s ovakvim autom nećete moći u nikakve akcije, prebučan je.

Ha ha pozdrav Luketine, zvao si me?

Jesam, uđite, raskomodite se, jeste za kavu?

Pa da znaš da bi mogao,odgovorim pokušavajući se sjetiti kada sam je uopće danas

stigao popiti.

Zvao sa Vas jer se događa nešto što bi vas moglo interesirati. Na Mosoru, umreženom sustavu radio veza, na kanalu 27 javljeno je točno u 17.00 sati da je presječen vojni telefonski kabel Ploče-Korčula-Vis. Vas sam pokušao dobiti u 17.05 sati ali je potrajalo dok Vas pronađu. Evo maloprije je javljeno da je blokirana jadranska magistrala od Rogotina do Makarske a sve sporedne ceste pod kontrolom su MUP-a.

Znači počela je akcija Male bare?

Tako je, Male bare-zelena tabla, tako se službeno zove.

A znaš li ti da su Gojun i Tris krenuli prema Šibeniku?

Znam, zato sam Vas i zvao jer sam htio da sve čujete na svoje uši.

U tom trenutku zagrmi velika plava kutija pred kojom su sjedili, puna prozorčića sa raznim brojevima te se uz dosta veliki šum u pozadini moglo čuti. Digitalni sat pokazivao je 18.45 minuta

Kamion pred barama !! Zatim je zavladao šum a onda je zagrmilo iz zvučnika.

Opkoljeni ste!! Otvorite ulaz i predajte se. Postupat ćemo humano. Rok za predaju je pet minuta, nakon čega otvaramo vatru!! Radio stanica koja je prenosila bila je upaljena negdje vrlo blizu megafona jer se toliko jako čulo da je na momente bilo skroz nerazumljivo. Onda je nastupila tišina bez ikakvog šuma. Prekidač na radio stanici koja je prenosila više nije bio pritisnut.

Ovo je sigurni kanal, mislim čuju samo naši ?

Da, ovaj drugi je dvosmjerni, tu slušamo njih ali nema ih već dosta dugo, u stvari od 17.00 kada je prekinut kabel.

Kako sada možemo znati što se događa?upitam.

Dok netko ne odluči prenositi ne možemo ništa čuti. Mosor se u tom trenutku opet oglasi:

Otvaraju kapiju !!!! čuo se uzvik oduševljenja i straha istovremeno a onda opet praznina. Buljio sam u ekrane pred sobom zamišljajući što se to tamo događa i uspoređivao sa lakoćom kojom su to oni danas izveli. Opet šumovi ispune prostoriju Evo ih, izlaze, tri podoficira i šesnaest vojnika, nemaju oružje !! Vozilo 16 jesi li na poziciji, nosimo ih tebi ?

Vozilo 16 ovdje, čekam na dogovorenome mjestu. Upravo je oglašena zračna uzbuna, ne znam što se događa.U izmješanim glasovima panika i euforija. To je sve što sam uspio razaznati. Kratke rečenice, isprekidane šumovima.

Kamioni jedan po jedan kako smo se i dogovorili. I dalje je grmilo iz zvučnika koji ih je promatrao. Kava je bila jako dobra i to me obraduje.

Mogu li zapalit?upitam već vadeći cigarete iz džepa.

Naravno odgovori Luketin, koji je stalno nešto pisao te se na trenutak prekine i doda mi pepeljaru s drugog stola. Nisam ga htio ometati te u tišini zapalim. Ovo je bilo ono što mi je nedostajalo. Udahnem duboko i osjetim kako mi nikotin počinje gospodariti mojim plućnim krilima. Izdahnem polako, neopterećeno i spremno za novu akciju ukoliko do nje dođe.Jedino što me je uznemiravalo bilo je ono što sam slušao i čemu

sam prisustvovao. Nisam mogao zamisliti da će se vozači kamiona pozivati preko radio stanica ma koliko se god to činilo sigurnim osim ako nekome nije bilo u interesu da se akcija otkrije. Takve stvari ne bi se smjele shvaćati tako olako te sam cijelu akciju u mojim mislima okarakterizirao kao amatersku. Šokirao me je protok informacija dostupan svima koji sa malo boljim sistemima radio veza mogu probijati sve, pa i one debelo zaštićene kanale. Zato me i zbunilo kada je Luketin rekao da to čuju samo „naši“. Teško je u ovim turbulentnim vremenima bilo razlučiti tko je naš a tko njihov. Dobro odrađena akcija ali loše organizirana barem što se radio veze tiče. Tišinu u prostorijama centra prekine ponovno aktiviranje zvučnika.

U luci se puca. Probijena je telefonska blokada. Digli su se avioni u Mostaru. Potvrdi davanje zračne uzbune odmah !!

Na drugom ekranu zatiraju brojke te se začulo samo kratko zapovjednim tonom Četvero iz pravca Mostara.

Luketine što ti govoriš?

Predsjediniče, kao što ste imali prilike i sami čuti, kasarna je predana bez ijednog ispaljenog metka. Ali ovo što će sada uslijediti koliko se meni čini bit će ajme majko. Bombardirat će kasarnu?

Zasigurno, i kasarnu i luku, neće ovo na dobro završiti

Svjetleće rakete !! grmilo je prostorijom. Panika je postajala prevelika što se osijećalo u svakoj izgovorenoj riječi. Ploče su bile u mraku tijekom provođenja akcije tako da je bacanjem svjetleće rakete iz drugog naleta neprijateljskih aviona sve postalo vidljivo. U sat vremena koliko je trebalo dok akcija ne bude otkrivena iz tko zna kojih razloga izvučeno je iz skladišta dosta oružja koje je odmah ukrcavano na kamione Jadrantransa i odvezeno.

Bacaju rakete !!! sada je već bilo jasno što se događa. Akcija uzimanja oružja iz skladišta bila je otkrivena, neprijatelj je svjetlećim raketama koje su se nazivali pakleni svjetleći grozdovi, osvjetljavao ciljani prostor na kojeg su onda avioni ispuštali razorne projekte koji su pod utjecajem gravitacije a vođeni po slobodnoj balističkoj putanji završavali na zacrtanim ciljevima. A cilj je u ovom konkretnom slučaju bio uništiti preostalo oružje u skladištima. Njih dva nisu znali da li je netko namjerno ostavio upaljenu motorolu ali trčao je s njom jer se čulo kako padaju bombe, pucanje grana, kamenje koje se drobi, eksplozije one bliže i one dalje. Jednom riječju zavladao je pakao.

Tek tada mi prođe kroz glavu s kakvom su lakoćom mi danas iznijeli oružje sa Ražnjića i sa Privale. Nitko nije mogao garantirati da im se neće dogoditi isto kada se Tris vrati i shvati da je nasamaren. Ranjena životinja je najopasnija. A on će biti upravo to.

Dovoljno je da javi svojim u vojno pomorskoj oblasti koji će odmah poslati zrakoplove da unište svo preostalo oružje na Korčuli. A to će biti strašno kao što je i ovo čemu upravo imaju prilike svjedočiti. Nedaj Bože ovakvog zla nikome. Razjarena jugovojska nije prestajala bombardirati skladišta. Naleti raketiranja koje su pratili na planšeti bili su svakih 30-40 minuta. Zadnje riječi koje su čuli oko ponoć bile su:

Ploče su u plamenu, sve gori !!

Na jednoj drugoj radio stanici koja je visila ispod police pokraj bijelog telefona začuo se poziv:

Centar Korčula ovdje centar Metković.

Sluša centar Korčula.

Ploče vam se ne mogu javiti, samo da znate da su se tri minolovca usidrila ispred njih.

Primljeno odgovori Luketin i vrati mikrofon na stanicu.

Bit će veselo predsjedniče.

Moram do Ražnjića, ako bude novosti bit ću tamo ustanem i prvi put osjetim iscrpljenost.

Dogovoreno.

Isprati me Luketin i pozdravi te pun utisaka i dojmova krenem opet prema Ražnjiću. Želio sam osobno uvjeriti da je sve u redu. Nisam sreo niti jedno auto i prošavši pješčanu plažu u samom mjestu stanem se uspinjati laganom uzbrdicom kada moja automobilska svjetla osvijetle dvoje djece od svojih 12-13 godina kako nose drveni sanduk na kojem piše JNA. Usporim, na što oni ubrzaju a ja u tom trenutku vidim da je sanduk pun ručnih bombi. Zaustavim auto i zavičem za njima da stanu. U mrkloj noći moj zapovjedni ton ih prepadne te se zaustave i odlože sanduk na pod. Stajali su kao ukopani.

Zajedno sa deškima čekao sam djelatnike pričuvnog sastava ZNG-a koje sam pozvao ručnom motorolom. Toga me je bilo strah, da ne počme ludilo. A ima bit da je upravo počelo jer po onome što sam vidio lijepo su se gostili sa sanducima oružja. A gdje su svi oni koje nisam uspio vidjeti. Što god da im rečem zvučat će glupo. A ne može dozvoliti da se oružje iznosi kako je kome drago. Smijao sam se neki dan Trisu koji danima nije htio izaći iz vojarne da ne bi netko nešto odnio. Sada sam i sam bio u sličnoj situaciji. Na koji način spriječiti da se nekontrolirano iznosi oružje iz kasarne? Da stojim tamo i dežuram nije mi padalo na pamet jer su ga praktični mogli izvlačiti sa svih strana. Poput bjesnih životinja koje razvlače svoj plijen. Ionako je to sve temeljem ugovora potpisanog između Katića i mene pripadalo općini Korčula. Istina je da su praktički uzimali ono što je njihovo ali nekakav red u svemu tome morao se znati.

Nijam smio dozvoliti da se kula koju gradim već mjesecima raspadne zbog gluposti pojedinaca nenaviklih na disciplinu. Razumio sam ja njih svih, njihove želje da se dočepaju oružja kojim će se hvalisati.

Mobilizacijski pozivi bili su uredno potpisani i čekalo se oružje koje će im se podijeliti prilikom pozivanja, za razliku od prvog postrojavanja četiri satnije kada je to isto učinjeno samo bez podjele oružja. Također će biti podjeljene i pristigle uniforme koje su stigle s kamionom poljoprivrede Blato dogovorene još puno prije sa Čermakom i Zagorcem temeljem zelenog kartona potpisanog sa ministrom financija.

Biti će to prava vojska.

Iako je već dobroano prošla ponoć, ja sam nakon događaja u Lumbardi shvatio da moram poći u obilazak kasarni. Sigurno se slavi zbog svega izdogađanoga što im neću

nimalo zamjeriti. Ali ljudi im nekontrolirano iznose oružje i to mora biti zaustavljeno. Uparkirao sam se na Ražnjiću. Dočekao me je Kabić koji je po mom pogledu znao da nešto nije u redu.

Zazovi mi svih tamo unutra rečem.

Nakon što su se okupili u prostoriji vidno uznemiren i ljut počnem govoriti.

Od ovog trenutka želim da osigurate siguran način iznošenja oružje iz kasarne uz evidenciju svega uzetog. Isto tako želim popis svega dostupnoga. Netko će bit odgovoran za ovo što se događa. Dvoje djece pred nosom Vam iznosi sanduk pun ručnih bombi. Jeste li Vi normalni, hoćete li da se međusobno poubijaju? Ja to neću i ne mogu dozvolit. Ako netko misli da nije sposoban za ovo što predstoji neka slobodno ode. Neću mu zamjeriti samo morate znat da temeljem ugovora ovo sve pripada općini i bilo što da se dogodi ja ću morati odgovarati. Zato želim maksimalnu disciplinu i evidenciju. Ne vjerujem nikome a isto tako i Vama preporučam da ne vjerujete nikome. Previše je euforije, što je razumljivo, emocije rade svoje, s punim pravom se osijećate kao pobjednici jer Vi to i jeste i ništa vam to ne zamjeram. Ali preko nekih stvari neću Vam proći. Sada smo svi dobili oružje i možemo raditi što nas je volja. E pa dečki ne možemo. Ni ja a ni Vi. Jeste me razumjeli?

Jesmo brzo odgovori Kabić. Preuzeo je na sebe odgovornost za njih svih i to ga je činilo velikim. Nije znao što drugo da reće osim da se kao obrambeni štit nadvije nad njih svih. Vidjeli su tu neku djecu gdje se motaju po potkopima ali nisu mislili da bi mogli uzeti oružje. Izgleda da se prevario u procjeni. Sada će bit puno oprezniji. Smatrao se odgovornim i sve ono što nam je predsjednik rekao bilo je ispravno i na mjestu. Žao mu je što se to moralo dogoditi. Ali neke stvari moraju se dogoditi da bi se uvidjeli propusti i greške.

Predsjedniče neće se ponovit.

Kabiću tebe smatram odgovornim, ako se nešto opet dogodi slomit ću ti ruku u laktu Ha ha neće biti potrebe predsjedinče nasmije se Kabić.

Isprate me i malo sam došao sebi nakon što sam je rekao što sam imao.

Izađem kroz vrata i okrenem se bacivši pogleda na natpis na zidu „Tuđe nećemo svoje nedamo. Tito“. Nisu ni oni bili ludi. Neke stvari trebali bi učiti upravo od njih. Oružje je sada bilo njihovo. Formalno i puno prije, sada su ga se samo fizički dočepali. A svoje ne bi trebali tako olako davat nikome. Bila su skoro četiri sata ujutro kada sam se uputio prema Blatu. Nadao sam se da me nitko doma neće dočekat doma ali sam se počelio vidit kćer i sina.

Svratio sam do kasarne u Korčuli, održao predavanje kao onima na Ražnjiću te sam to isto namjeravao učiniti na Privali ali bio sam i više nego uvjeren da Mileusnić to jako dobro drži pod kontrolom. Uvijek je bio pedantan.

Tu večer počeli su se dijeliti mobilizacijski pozivi i svima je bilo osigurano naoružanje i vojna uniforma što je trajalo i cijeli sutrašnji dan. Pričuvni sastav zbora narodne garde sada je postao stvaran i naoružan.

Iako sam kao predsjednik općine mogao taj dan biti na telefonskoj vezi s obzirom na noći terenski rad ali nisam se odlučio za tu opciju već sam krenuo prema Korčuli kao i

svakog jutra.

14. rujna 1991: Počinje blokada vojarna u RH.

- Na susretu u Veneciji njemački mvp Genscher i talijanski mvp Gianni de Michellis razgovaraju o situaciji u Jugoslaviji. Genscher izjavljuje da će propadnu li pregovori zbog nas-tavka agresije, nastupiti vrijeme za priznanje. Nizozemska, predsjedajuća EZ, tu je izjavu protumačila kao jednostrano napuštanje zajedničkog gledišta EZ čime će se „obeshrabriti glasove umjerenosti u Sloveniji i Hrvatskoj“. Time je Nizozemska stala na stranu Srbije i srpske agresivne politike.

Nazvao me direktor Grebena Tonči Žanetić da je razgovarao sa admiralom Leticom i da ga je obavijesti da ćemo predat vojni brod dečejca još danas ali da Letica osigura dva pomorca, časnika palube a Greben će dat dvojicu strojara iz brodogradilišta. Dogovoreno je da će oko 18.00 sati u Greben doći Ivan Matić i Ante Franičević a na porti Grebena su ih dočekali osobno direktor Tonči Žanetić, koji ih je odveo do broda DJČ-112. Usput ih je upoznao s dvojicom strojara iz brodogradilišta, Draganom Živkovićem i Damirom Zokićem koji su radili na održavanju brodskih motora, između ostalih i motora od DJČ-112.

Pri razgledavanju broda Matić i Franičević ustanovili su da brod na sebi nema naoružanje, navigacijski radar Decca-1216 bio je izvan funkcije, a nisu radila niti navigacijska svjetla. Nakon letimičnog razgledavanja broda dogovoren je sastanak pomoraca iz HRM-a i strojara iz Grebena na velolučkoj rivi za 19.30 sati. Tu su dogovoreni detalji preuzimanja broda i njegovog odvoženja na sigurno mjesto. Dogovoreno je da će jedan od strojara, bio je to gospodin Županović isploviti također s brodom na ovu zadaću.

Gospodin Franičević nazvao je admirala Leticu i saopćio mu kako namjeravaju s brodom isploviti u 21.30 sati te da će se uputiti prema Omišu, a kako je prije dogovoreno. Vrijeme plovidbe noću izabrano je kao logično rješenje. Po danu nije bilo šanse da se prođe, a po noći bi se moglo vozeći obilaznim rutama, izbjegavajući splitski akvatorij gdje je koncentracija brodova jugomornarice bila najveća.

15. rujna 1991: U borbama s hrvatskim braniteljima na području Gospića ubijen je Đorđe Božović zv. Giške, zapovjednik srpske paravojne dobrovoljačke postrojbe poznate pod nazivom „Srpska dobrovoljačka garda“.

Nazove me general Čermak i reče da je u bolnici sve spremno za isporuku, neka se javimo i preuzmemo naše. Nazovem Vinkicu i pitam je li kamion i Kroke u Zagrebu? Je, u Zagrebu je i čeka. Jesi li mu predao Listu? Jesam. Ajde, nađi ga i nazovite me. OK.

Za 15-tak minuta, jave mi se. Poziv i javim se, Markica me pita kome će se javiti u bolnici Blato za Listu. Traži Ivana Popovića za općinu Korčula. Marko zapiši moj broj pa mi se javi ako bude problema. Hoću.

Javi mio se Markica i govori: Prdsjedniče, za ovo sve ukrcaj treba pet kamiona a ne jedan. I nema kapa nego klobuci, po kape bi trebao u Varaždin a to je cca četiri sata i znači vozit po noći i strah me je. Markica, obavezno ukrcaj ona dva minobacača 120 mm, obavezno maljutke i municiju za to. Uzmi i te 33 neprobojna zaštitna prsluka. Mi smo se naoružali iz Ražnjića i Privale pa nam ne treba. Reci Popoviću da će po ostatak doć Dubrovčani, ne hodi u Varaždin i ako možeš nać kojega sigurnjaka za pratnju nađi i daj mu malo solada a ja ću ti vratit. Presjedniče, ovdje su dva Metkovčanina, pitaju me da je li mogu samnom ali traže dvi pancirke. Samo jedna i solde. Pristali su. Vozi nazad i povremeno se javljaj. Hoću. Sretno Ti.

Nazovem Peru Poljanića gradonačelnika Dubrovnika i rečem mu. Pero, da se nebi tužili Tuđmanu da Vam nedamo oružje nađi četiri kamiona u Zagrebu, pošalji ih u bolnici Blato-Zagreb, neka traže Ivana Popovića i neka Vam preda oružje koje smo platili po Listi za općinu Korčula, Popović je upoznat. A Tonči kako ću? Neznam, ja tebe nisam zvao kako ću ja a jesi li zapisao 4 kamiona i Ivan Popović? Da te ne zanovijetam požuri.

Nakon četiri pet sati zove me Markica, uznemiren i kaže mi da je Šibenika i da je jedva proleti kod Posedarja i da je sat vrimenta otkad je on proša četiri kamiona upala u unakrsnu vatru kod Posedarja i da su kamioni totalno uništeni a vozači ubijeni. To vidim i na vijestima.

Našalim se i rečem: Ala dobit ćeš medalju za hrabrost, što se hrnjiš. Akcija uspješno provedena, skidam kapu Markici.

Čekam trenutak postrojanja ali sad sa odorama i naoružanjem. Bravo i Tonči.

16. rujna 1991: Osnovana je „SAO Krajina“ sa sjedištem u Banjoj Luci. Potom je osnovana „SAO Hercegovina“ pa „SAO Romanija“ sa sjedištem u Sarajevu.

- Stjepan Mesić izjavljuje: „Jugoslavija više ne postoji“.

- U Crnoj Gori je izvršena nova mobilizacija „zbog pogoršanja stanja u zemlji“.

Ekipa se iz Šibenika sretno se vratila na Korčulu 16 rujna 1991 uz manje neugodnosti na putu ali zahvaljujući vezama i poznanstvima zapovjednik Gojun je sve prepreke uspješno prošao. Objašnjavajući to slikovito kao prelazak nivoa u kompjuterskim igricama. Na pitanje kako je prošlo sa zapovjednikom vojno pomorske oblasti Pojerom, Gojun se nasmijao i rekao da je Trisa samo iskrcao ispred zgrade i čekao ga. Tek poslije se saznalo da je nestao u podzemnim tunelima Šibenske kasarne a pismo

kojim je trebalo regulirati povrat oružja nikada Pojer nije imao prilike vidjeti jer je nestao u tunelima i nikada više nije viđen. Svi su najednom počeli propadati u zemlju. Sada sam čekao prvu reakciju Trisa kad ode na Ražnjić, nema Kabića, nema Tančića, a katance na kapiji ne može otključati i onako nizak preskače kapiju i dođe do katanaca od podkopi i ne otključati jer ne odgovaraju. U garnizonu Korčula ostali su Mišo Tris i Zvezdan Vukušić, dvojac bez kormilara.

NARAVOUČIJE-NJE-POST FESTUM:

Kad me je u lisopadu 1993 godine nazvala Franka Galić rođena Sardelić Melte, Blajka i žena oficira Vinka Galića i rekla mi suznim glasom da je pokrenuta kaznena prijava protiv Vinka i da je to dala odvjetniku Ivanu Surjanu Fodetu, Blaćaninu u Zagrebu, i poznatom i priznatom odvjetniku i da je on uputio na mene i da sam ja ti, koji sam u to vrijeme bio predsjednik SO Korčula i jedini meritoran i koji zna je li Vinko išta nepropisno učinio. Rekao sam joj da ću ja nazvat Ivana i da ne brine, sve je čisto. Nazvao sam Ivana i on mi je rekao da je prijavu podnjela grupa građana iz Korčule koji su u prijavi naveli da je Vinko Galić ostao u JNA iza roka koji je Vlada ostavila pripadnicima JNA da napuste JNA! Ja sam mu na to rekao da je Vinko Galić izašao iz kasarne JNA još 8. rujna 1991, da je došao kod mene još 28. kolovoza 1991 da će izaći iz garnizona ali sam ga zamolio da ostane da idiot Mišo Tris ne bi minirao garnizon. Odlukom Vlade rok je bio 1.11.1991. Tonči, molim te napiši mi to. Hoću. Mojom osobnom istragom došao sam do saznanja da iza grupe građana stoje „HDZ-ovci ogranak Korčula i oni koji su kao državotvorci ali odbili mobilizacijski poziv za Ston“ a motiv je stan Galića dobiven od JNA! **Živili državotvorci poradi osobnih materijalnih interesa.**

Nazvao me je saborski zastupnik SDP, naš Čaranin Marko Vlašić Čiče i rekne mi: Predsjedniče, rekao mi je potpredsjednik sabora, moj SDP-ovac, Ivan Matija da ima informaciju da će predsjednik Tuđman sutra u Igalu Crna Gora potpisati Primirje, što ja pozdravljam ali ako garnizon Korčula „nije naš“ onda ništa ne poduzimaj jer će to onda biti suprotno potpisu primirja predsjednika Tuđmana. Hvala Marko, garnizon Korčula je općine Korčula potpisom mene i Tomislava Katića od 22.8.1991. Hvala Marko na brizi i što si nazvao.

17. rujna 1991: U Igalu (Crna Gora), uz posredovanje lorda Carringtona, potpisano je novo primirje za područje Hrvatske. Potpisnici su predsjednici Tuđman i Milošević te general Veljko Kadijević. JNA se povlači iz Osijeka. Zrakoplovstvo JNA djeluje na području cijele Hrvatske, dok je JRM zapriječila sve hrvatske luke i zaustavila sav pomorski promet duž hrvatske obale. Pobunjeni Srbi su zauzeli HE „Peruća“.

Odlazim u ured narodne obrane i rekнем Šainu da po teklićima pošalje obavijest da se provodi mobilizacija tijekom 17. i 18. rujna 1991, da se mobiliziraju kompletne postrojbe ZNG-a, zaštitni vod predsjednika općine i da mobilizira auto od Radeža sa vozačem Zoranom Borovinom za predsjednika SO Korčula i auto Grebena i vozača Bruno Oreb Šorića za predsjednika IV SO Korčula.

Da se jedinice 4 satnije Vela Luka raspoređuju: oko Privale, na brdo Hum, na Šaknja rat, na jedinice 3 satnije Blato raspoređuju se na Zvirinovici, repetitorij Vela Strana, iznad Prigradice, iznad Gršćice, iznad Blaca.... iznad Brne Smokvičani, iznad Karbuna satnija 2 Čarsko-Pupnatska-Žnovsko-Korčulanska-Lumbarajska, iznad Zavalatice, na Klupca, na Sv. Staž, iznad Račišta, iznad Sv Antuna, rt Ražnjić...1 satnija Pelješka, vod Trpanjska Duba, vod Lovište....

NAPOMENA: Pošto sam osobno potpisivao mobilizacijske pozive na popisu imena sigurno nije bio Željko Seretinek ni Silvano Kapor, za Silvana znam jer mu je bio mobiliziran brat (pravilo dva brata ne smiju biti mobilizirana) ali i Silvano je bio u Australiji a za Seretineka neznam zašto ga nije bilo na popisu, možda je još bio u Zadru??

U općini dočekala me je obavijest da je zvao Nojko Marinović. Prema njemu nisam gajio nikakve simpatije ali odlučio sam ga je saslušati. Točno sam znao što mi treba i što ću ali odlučim prvo popiti kavu i zapaliti jutarnju cigaretu i tako na miru razmisliti o tijeku konverzacije koja će mi zasigurno biti zanimljiva. Vragolasto se nasmijem kao i uvijek kada bi mi tako netko nakon dugog niza godina uletio nenedano na bekend. Marin Milat Kisilo bio je Blaćanin zadužen sada za izdavanje reversa prilikom zaduživanja oružja uzetog iz vojarni diljem otoka. Isti taj Kisilo je u Šibeniku je odsluživao rezervu vojni rok (ili rezerva??) za vrijeme kojeg je Nojko Marinović bio tamo zapovjednik. Kisilo je bio vjernik i kako je te nedjelje bio slobodan pohodio je nedjeljnu Svetu misu. Kada se vratio u kasarnu Marinović ga je kaznio i odredio mu tri dana zatvora.

Ljudima nije potrebno uskraćivati pravo izbora i kažnjavati ih radi njihovih opredjeljenja, u ovom slučaju vjere. Mnogi rezervisti i novaci radili su tada puno gore stvari pa nisu bivali kažnjeni. A Kisilo je bio kažnjen jer je vjerovao. Kada mu je to prepričavao, nisam mogao vjerovati do kojih granica ljudska zloća može sezati i kako se očajničkim mjerama pokušava u čovjeku ubiti ono najbitnije. Zar je stvarno mislio da će sa tri dana zatvora nešto promijeniti osim što će se vidjeti očaj bezbožnika. Tog dana Marinović je klonuo u njegovim očima i pao toliko duboko u bezdan iz kojeg se neće izvući. Od tada je prošlo dosta vremena ali ja nisam zaboravio nepravdu nanesenu prijatelju i odlučio sam sada ovom prilikom ispraviti.

Marinović ovdje.

A ovdje Tonči Gavranić iz Blata, predsjednik skupštine općine Korčula. Čujem da ste me zvali jutros rano.

Jesam Gavraniću, dobre vijesti se daleko čuju. Pa tako čujem da ste ispraznili skladišta oružja po kasarnama na Korčuli. Imate li viška da nama u Dubrovnik pošaljete?

Marinoviću a zar te Poljanić nije obavijestio za ona četiri kamiona oružja koje smo mi platili a javio sam Poljaniću da donese 4 kamiona i da se jave Ivanu Popoviću u bolnici Blato u Zagrebu (koje ironije, i opet Blato!) i preuzmu oružje. Moj jedan kamion je donio, zapravo samo dva minobacača 120 mm a Vama sve ostalo.

Rekao mi je ali i da su kamioni uletiti u unakrsnu vatru kod Zadra, kamioni sa oružjem uništeni a vozači poginuli.

Žao mi je ali što sam ja sad kriv, Marinoviću?

Ništa ali Vas pitam: Pa tako čujem da ste ispraznili skladišta oružja po kasarnama na Korčuli. Imate li viška da nama u Dubrovnik pošaljete?

Imam Marinoviću, ja uvijek imam viška ali prije toga morat ćeš nešto učiniti.

A to je ?začuđeno će Marinović

Sječaš li se ti Marina Kisila iz Blata?

Moram priznati da ne.

E vidiš on se tebe jako dobro sjeća iz vremena kada je služio rezervu vojni rok (ili rezervu) u Šibeniku kad si ti bio zapovjednik i kada si ga radi toga što je bio na misu poslao tri dana u zatvor.

Ne sjećam se Gavraniću svih koji su mi prošli kroz kasarnu.

Pošto se on tebe jako dobro sjeća pozdravljam te u njegovo ime i poručujem ti da ću ti revers potpisat kada mu se ispričaš.

Što to Gavraniću govoriš?!

Mislim da si me dobro čuo, kada me Kisilo nazove i reče da si mu se ispričao, potpisat ću ti revers. Do tada oružje moje općine nećeš vidjeti. Traži ga negdje drugdje.

Mislim da nije vrijeme za osobna razračunavanja.

Nije ovo nikakvo razračunavanje, situacija je vrlo jednostavna. Tebi treba oružje a meni treba isprika. Reci mu lijepo da ti je žao što si ga onomad kaznio sa tri dana zatvora jer je išao na misu.

Vi Gavraniću niste normalni !!

Dogovorili smo se. Do skorog čujenja prekinem vezu tada dok mi je na licu treperio pobjednički smješak. Stvari se uvijek dogode samo ih treba dovoljno dugo čekati. A dilema oko toga bi li bilo dobro neke stvari zaboraviti odgovor je bio ni slučajno.

Samo ih treba usmjerit u pravome smjeru da mnogi zemaljski bogovi shvate koliko su zapravo besmisleni i maleni. A Marinović će se iz petnih žila morati potruditi da dobije traženo. Kako mala beznačajna stvar u trenutku postane velika i značajna.

Sada će se morat ustati iz svog prestolja i obratiti se malom, beznačajnom čovjeku kojeg se čak ni ne sjeća. Tko zna koliko je takvih prošlo kroz njegov život. Ali ljudi vide samo ono očima vidljivo.

Za nekoliko dana sam sreo Kisila u Blatu koji mi je s oduševljenjem stisnuo ruku i rekao:

Predsjedniče Marinović je došao na primopredaju oružja, napisao sam mu revers kako smo se dogovorili i ispričao mi se što me bio poslao u zatvor.

I što si mu ti rekao na to ?

A da je u redu i da sam to već zaboravio. A on mi je odgovorio

Zato onaj tvoj ljudi predsjednik nije, ha ha.

Stvari su se nizale jedna za drugom isprekidane onima dobrima i onima malo manje dobrima ali kada bi se gledalo sve skupa bili su to jako dobri dani.

18. rujna 1991: Sabor Makedonije i formalno proglašava nezavisnost.

- Oko 20 000 pripadnika JNA dolazi na područje grada Mostara gdje se razmještaju na strateška mjesta (ukupno je na područje BiH iz Srbije i Crne Gore ušlo oko 100 000 pripadnika JNA od kojih je 50 000 nastavilo put kroz BiH prema Hrvatskoj, dok su ostali zauzeli položaje u BiH).

19. rujna 1991: Gardijski korpus JNA, s brojnim drugim postrojbama napušta Beograd i kreće prema granici s RH, smjerom preko Šida. S dolaskom na područje Hrvatske (u Slavoniju) prelaze u operativni raspored. Njihov je cilj izbijanje na šire područje Zagreba (preko Slavonije) i spajanje s drugim postrojbama JNA koje se kreću iz pravca BiH kao i iz unutrašnjih dijelova RH.

- Nepriznati (od srbijanskih vlasti) parlament Kosova proglašava nezavisnost i ističe namjeru organiziranja referenduma.

- U Bonnu je nakon susreta francuskoga predsjednika Mitterranda i njemačkog kancelara Kohla dana izjava o potpori opstanku SFRJ istaknut zahtjev da se priznanje veže s pravima etničkih manjina, što potpuno odgovara Miloševićevim željama.

- U Beogradu je na zatvorenoj sjednici Vlade SFRJ Ante Marković predstavio prikupljene podatke o povezanosti Slobodana Miloševića, Radovana Karadžića i generala Nikole Uzelca s ciljem naoružavanja Srba s područja BiH (koje se aktivno i vrlo uspješno, sudeći prema podacima ovog autora, provodi tijekom cijele godine).

20. rujna 1991: Nastavak sastanka Slobodana Miloševića, Borisava Jovića, Momira Bulatovića, Branka Kostića, Veljka Kadrijevića i Blagoja Adžića od 12. rujna. Adžić izvješćuje nazočne o razvoju ratne situacije u Hrvatskoj. Budući da mobilizacija nije uspjela nisu se „ostvarili svi postavljeni ciljevi: a) presijecanje Slavonije pravcem Okučani-Pakrac-Daruvar b) izbijanje na liniju Vinkovci-Osijek i dolinom Drave spajanje s vojskom do Daruvara

c) probijanje pravcem Petrovac-Karlovac i spajanje s postrojbama s tog područja, kojima bi se priključile postrojbe koje dolaze iz Slovenije, s ciljem presijecanja Zagreba s južne strane

d) probijanje prema Jadranu na liniji Zadar-Šibenik-Split

e) presijecanje Hercegovine i Hrvatske na liniji Mostar-Ploče“.

- Zapovjednik banjalučkog korpusa JNA, general Nikola Uzelac proglašava opću mobilizaciju vojnih obveznika u dobi od 20 do 60 godina na području „Bosanske krajine“.

20./21. rujna 1991: Postrojbe JNA s mobiliziranim Crnogorcima (ukupno oko 60 000 ljudi) pod zapovjedništvom generala Radomira Eremije, zapovjednika Podgoričkog korpusa, kreću iz Crne Gore prema Trebinju odakle počinju napade na južni dio RH.

- Europski parlament zahtijeva od svojih članica da razmatre mogućnost međunarodnog priznanja republika Hrvatske i Slovenije.

22. rujna 1991: Predsjednik Tuđman i general Kadrijević su dogovorili, deseti po redu, početak prekida vatre za 15.00 sati. JNA djeluje napadnim operacijama velike snage na područjima Zagreba i Zadra.

23. rujna 1991: Uspješnim djelovanjem hrvatske protuzrakoplovne obrane na cijelom

području Republike Hrvatske srušena su čak 22 zrakoplova JRV.

24. rujna 1991: Veljko Kadijević je tijekom razgovora sa Miloševićem, Jovićem i Kostićem pokazao „zbunjeno, skoro izgubljeno“ lice. Razočaran je zbog neuspjeha JNA, brojnih dezertera, zbog potrebe smjenjivanja „2000 oficira“. Upozorava da će JNA „izgubiti rat protiv Hrvatske“ bez motivacije i uspješne mobilizacije, iako je u posljednje vrijeme JNA mobilizacijom „dobila 50 000“ ljudi. Jović i Milošević iz političkih razloga odbijaju preimenovanje JNA u „vojsku Srbije i Crne Gore“, što traži Štab vrhovne komande JNA.

- U napadima na Vinkovce upotrijebio je JRV bojne otrove. JNA je iz pravca istočne Hercegovine i Crne Gore napala Dubrovnik i Župu Dubrovačku.

Moja opaska: Bogu hvala, navrimo sam izvukao sina iz Dubrovnika, na vlastitu odgovornost,kao i uvijek i zauvijek.

Navečer oko 20 sati čujem korake kroz stepenice jer su mi vrata bila otvorena i gledala prema kraju stepenica na prvom katu i ugledam ženu i curu, pozdravljaju i pitaju me: Jeste li Vi predsjednik općine Tonči Gavranić? Dobra večeri Vama. Jesam i kako Vam mogu pomoći? Ja sam žena Miše Trisa a ovo mi je kćer! Kako nam možete pomoći? Pomozite nam da ne umremo od srama, ubijte tu divljač nerazumnu.

Ponudim im da sjednu i da im jedino mogu donit hladne vode iz frižidera? Ne treba ali nam pomozite da prestane ova sramota. Od tolike sramote ne mogu po gradu hodati, rekla mu je, pomozite mi molim vas.

Nisam volio ženske suze pa makar se radilo o suzama supruge srpskog oficira koji opstruira postojeća nastojanja da se primopredaja kasarne dogodi mirnim putem, kako je i planirano cijelo to vrijeme. Ponudio sam im još jednom sok i smirivao. Objasnio sam im kako će ova situacija još malo trajati i da će sve učiniti kako bi im omogućio dostojanstven odlazak iz grada. Ali najkasnije do subote.

25. rujna 1991: Rezolucija broj 713 VS UN-a uvodi embargo na oružje za sve republike iz sastava bivše SFRJ, uz isticanje da se „nikakva teritorijalna korist ili mijenjanje granica u Jugoslaviji ne može provoditi silom“.

- Predsjednici Tuđman i Milošević, zajedno s generalom Kadijevićem, nastavili su, u lgalu započete, pregovore o primirju u Hrvatskoj.

Mišo Tris večer prije nije spavao za razliku od svojih kolega. Pošto su im svi načini komunikacije bili uskraćeni a on je bio vrsni radioamater dosjeti se da VPU Lastovo pošalje poruku koristeći Morseovu abecedu. Bio je to način prenošenja poruka na daljinu putem signala putem telegrafa, malene mudro osmišljene kutijice, kojim su se umjesto glasa prenosila koodirana slova. Bavio se nekada radiotelegrafijom i mladim naraštajima prenosio znanje učeći ih slova i način odašiljanja poruka. Vrijedilo je pokušati. Stane ispred velikog kenwood uređaja te ga upali, zvučnik zapišti i začuju se glasovi nalik vanzemaljskim. Izmjenjivali su se visoki i niski

tonaliteti koji su parali uši. S druge strana tipkala iz malenog utora izlazio je tanki duguljasti papirić na kojem su bile otisnute točke i crtice. Nakon što se zaustavio, izvuče papirić iz utora, stavi ga pred sebe i olovkom zaokruži grupe simbola. Poruka koja je odaslana glasila je „Nismo uspeli postupiti po naređenju. Sutra napuštamo garnizon. Oružje je u rukama ustaša“.

Bio je više nego siguran da je poruka već stigla u ruke kapetana frigate Milana Cvetkovića koji će znati što treba učiniti. Za razliku od njega koji više ništa nije mogao učiniti. A nitko ne može reći da se nije trudio samo su se Korčulani trudili puno više od njega. A i njegovi su mu okrenuli leđa. Nikada im to neće oprostiti. Uzme kožnati kofer i stane u njega slagati stvari iz ormara. Na vrh stavi sliku sa stola i povuče zatvarač. Kofer dodatno zategne metalnim kopčama. Stavi ga potom na prazan stol pored sebe i sjedne u fotelju. Odluči tako dočekati jutro. Previše ga je uspomena vezivalo za ovo mjesto i za ljude kojih više nije bilo. Osuli su se poput drobljena leda i nestali u ovoj opasnoj igri.

Jutro je zagazilo u novi dan i budućnost je počinjala već danas. Do podne nije se događalo ništa pa su se svi već počeli pitati jesu li oni unutra uopće živi.

Oko garnizona Korčula bilo je raspoređeno nekoliko policajaca osiguranja.

Oko 12.00 sati Gojunu stigne poziv od policajca iz osiguranja.

Zapovjedniče, ovdje je supruga Zvezdana Vukušića, moli da je pustimo u garnizon da razgovara sa suprugom.

Pustite je odgovori Gojun kratko i jasno. Već nakon desetak minuta zazove ga ponovo taj isti policajac i reče mu da je žena izašla i da bi htjela razgovarati s njime.

Odgovori mu je da je krenuo i neka ga priček.

Još u automobila vidio je kako stoji ispred kapije i čeka ga. Parkira, izađe te se rukuje s njom. Ona mu šapne: Sada će i on doći. Znači počelo je, promisli Gojun nadajući se da će sve proteći mirno i bez ikakvih incidenata. Udahne duboko. Na vratima zgrade pojavio se Zvezdan Vukušić u uniformi JNA koji im je dolazio u susret. Prešao je kroz kapiju, stao pred njega i rekao mu: Zapovjedniče, ja izlazim. Gojun klimne glavom jer nije bilo potrebe za nikakvim riječima. Zvezdan nije izbjegavao kontakt očima i znao je da ono što govori to i misli. Zagrlio je tada svoju ženu, poljubio u obraz i rekao Odmah se vraćam.....krenuo je prema zgradi. Imali su prilike gledati čovjeka polomljene budućnosti koja se raspala na krhotine ovdje u garnizonu u Korčuli. Snovi o Jugoslaviji rasplinuli su se tijekom proteklih mjeseci kada je postao napokon svjestan da ovo što oni pokušavaju nema nikakvog smisla. Bili su iscrpljeni slušanjem svih tih zapovijedi koje nisu imale smisla i u kojima se vidjela samo želja za osvetom i revanšizmom jer nije onako kako bi neki željeli. Lako je davati zapovjedi i biti kilometrima daleko, kako da unište svo oružje i municiju kada se nalaze u srcu naseljenog mjesta koje će zasigurno osjećati posljedice svega toga. Kada je sam sebi rekao „dosta je“ postalo mu je puno lakše i time je ostavio iza sebe sve zapovjedi zbog kojih noćima nije spavao. Sada je bio rasterećen i odlučio je zakoračiti u neki novi svijet. Kada se makne s ove proklete Korčule odlučit će što i kako dalje. Sada mu je trebao samo mir jer ovoliko količini stresa normalan čovjek nije mogao podnijeti.

Da je kojim slučajem potrajalo još koji dan ne bi mogao odgovarati za svoje postupke jer je pucao po šavovima koji su se počeli rastvarati pod svim tim teretom. Bio je tužan i sjetan ali smiren. Neprospavana noć donijela je neopisivo olakšanje. Za nekoliko minuta izašao je iz zgrade preodjeven u civilnu odjeću i čim je prešao preko kapije rekao je zapovjedniku Gojuni: Zapovjedniče, Mišo Tris bi razgovarao sa vama i želi da dođete. Meni je rekao da neće izaći, možda Vama kao autoritetu rekne ha hoće, sretno.

Mišo Tris nije htio izaći iz garnizona. Ipak je bio petak i ostao mi je jedan dan, haha. Kiseli osmjeh.

U 12,00 sati, razgovor putem Radio Splita i Žuvela Noeme, Blajske neviste, novinarka i urednice (od 1971. na Radio Splitu, 1981–85. njegova glavna urednica, a 1985–9. direktorica do umirovljena 1991) i najave kapetana fregate JRM Cvetković iz Lastova koji je postavio ultimatum da do 16,00 sati se sve vrati na prijašnje stanje ili će Korčula biti srušena sa zemljom. Predlažem mu da dođe u Vela Luku na pregovore, ne prihvaćam ultimatum. Sastanak u MZ Vela Luka, Vi kažite satnicu i nađemo se i pregovaramo, ja ću „pokupiti Mišu Trisa, koji Vas je valjda pozvao a ako je kod Vas na Lastovu bivši komandant VP 6636 Simeon Vučetić, neka dođe i on, admirale! Nisam ja admiral nego kapetan fregate. Znate admirale, ups kapetane fregate kako sam dijabetičar nisam išao u JNA pa su mi činovi admirala, poštara ili šumara isti!

U 13,30 mesna zajednica Vela Luka, pregovori i dogovori. Dogovoreno, odgovorim. Odmah nazovem Trisa i kažem mu da ga Gojun vodi u mjesnu zajednicu Vela Luka na pregovore kapetana fregate JRM Cvetkovića i mene. Gojun dolazi za pola sata po Tebe. Dogovoreno.

Zovem Gojuna i rečem mu da vozi Trisa za pola ure u MZ Vela Luka na pregovore sa kapetanom fregate JRM Cvetkovića sa Lastova. Dogovoreno.

Promislim: Poslat ću Petra Franulovića, on je zamjenik meni Kriznog štaba općine Korčula, neka pregovara, može digod i malo popustiti i onda reći: Nažalost predsjednik je imao dijabetičku hipoglikemiju i u ambulanti je u Korčuli, ja sam ga došao zamjeniti ali jedino on može potpisati, ja nemam ovlasti za potpis. Nazovem Petra i objasnim mu i on će ići u MZ Vela Luka i pregovarati.

Zovem zapovjednika Zdravka Žuvelu da upozori jedinice oko Privale a on neka dođe u MZ Vela Luka.

Zovem na Privalu Daneta Mileusnića, njega još ništa nije pitao. Najavim mu da sam kapetana fregate JRM Cvetkovića iz Lastova pozvao na pregovor u MZ Vela Luka.

Upozori me da je on tašt, zajedljiv i ambiciozan i da sebe vidi u Lori, sretno predsjedniče moj.

Zove Centar Korčula i prenosi mi:

Izvolite Cetar za Korčulu je...

Podmornica kraj Vela luke. Velika podmornici. Gledamo je s balkona !!

Vaše ime molim?

Dragičević, Stojan Dragičević

Vinko javljaju za neku podmornicu, imaš li je negdje ?

Kakva podmornica, jesi ti poludio?

Sada su zvali ljudi iz Vela luke , vide je s balkona

Nemam podmornicu nikakvu, imam samo dojavu da se približava brod

Zovi stožer, pitaj znaju li za podmornicu !!

Ante mu samo kratko reče:Oglasi uzbunu, nemamo što čekati, izgleda da slijedi desant na Privalu.

Telefoni nisu prestajali zvoniti. Podmornica je upravo izranjala iz mora.

Malo tko je mogao zamisliti što se događalo na drugoj strani otoka. Šifrirana poruka oficira Miša Trisa očigledno je učinila svoje.

Nazovem Zdravka, neka ide vidit do Privale i neka našima oko Privale reče da se što više sakriju i neka me izvjesti.

Nakon pola ure, Zdravko javlja:

Ide topovnjače i jedan za drugim pristižu su razarač, torpedni čamci, desantno jurišni čamci i ostali manji brodovi i složili se u formaciji poluluka i tako zaokružili cijelu uvalu. Uspjeli su izbrojiti 24 plovila.Privala je bila blokirana. Od usta do usta prenesite ponovno izdanu zapovjed da nemoj slučajno da netko povuče obarač jer ćemo svi izginuti.Presretena je poruka JNA na radio valovima koja je glasila da ih imaju svih na nišanima i da će zaviti korčulanske majke u crno, naredi sam da se još više povlače u pozadinu.

U tijeku svih tih događanja komandant VPU Lastovo uplovio je topovnjačom u Privalu i putem radio stanice Cvetkovi obavještava predsjednika općine Korčula, Tončića Gavranića da će prvo izvuć mine SAG-1 i SAG-2 iz miniranog skladišta JNA-Privala na PO-93 i PO-94, i da će onda za cca 45 minuta doć u Vela Luku na pregovore.Nazovem Petra i prenesem mu informaciju i rečem neka se povuču a ja ću zvat Centar za obavještavanje da putem sistema sirena objave opću opasnost i neka obavijeste Radio Blato i Radio Vela Luka i da pozivamo promatrače EU ("sladoledare") iz Dubrovnika da se uvjere da naše vojne objekte napada JRM (dostavljamo im potpisani sporazum iz kojeg se vidi da je općina Korčula vlasnik objekata).

NAPOMENA: Oni tek dolaze 29.09.'91. da bi mogli sa žaljenjem konstatirati činjenice. A sam preko radio stanice pozivao u pomoć admirala Leticu i HRM ali objektivno nitko nam ne može pomoći. JRM je sa Privale odnjela oko 800 podvodnih mina tipa SAG-1 i SAG-2, te oštetila vozni park Privale te objekte na Privali.

Preko radio stanice sam pozvao Cvetkovića i rekao mu da sa lažljivcem nema smisla ni razgovarati, da će se sad oglasiti sirene za uzbunu i opću opasnost i da sam pozvao promatrače EU iz Dubrovnika da se uvjere da nas je napala JRM sa 24 vojna broda i plovila i da nam oštetila vozni park Privale te objekte na Privali.Gavraniću nisu 24 plovila nego 20 i doć ću mesnu zajednicu i doneti Zapisnik o bezuvetnoj kapitulaciji nad obektima JNA VP 6636 Korčula. Ne dolazite jer me nema a policija će Vas razoružati jer naoružani ne možete u mjesnu zajednicu.Pošto nismo uspjeli pronaći zajednički jezik, s obzirom da su stavovi Cvetkovića bili jako kruti ja sam se povukao iz pregovora, nakon što njegova inzistiranja da se svi objekti vrate pod kontrolu JNA

nisu prihvaćena. Optužio me je da smo maltretirali njegove oficire i vojnike i prijetili im, te da su oni pod tim pritiscima morali predati kasarne u naše ruke. Odmah na početku pregovora mogao se naslutiti i njihov kraj jer ja nisam popuštao ni milimetra oko svojih uvjeta kao ni Cvetković koji je čvrsto branio stavove JNA i JRM. Mislio je da još uvijek polaže puno pravo na sve i nikakvi potpisani ugovori ga nisu interesirali. Kada je vidio da je pregovaranje gubljene vremena, povukao se.

Povlačili su se i pripadnici zbora narodne garde, mrak se već počeo hvatati a oni su trčali kako god je tko mogao.

Iako su se svi drugi povukli sa svojih položaja, prateći vod cijelu je večer ostao u Šantrovoj gori i bio u punoj pripravnosti u slučaju da se nešto dogodi jer s ovakvim neprijateljem nikada se ne zna. Za njih pravila ratovanja ne postoje.

Iz pravca Privale čule su se detonacije. Kako je večer bila tiha i bez imalo vjetra svaki zvuk se prenosio klizeći po bonaci nošen tišinom. Potkopi su stvarno bili prepuni streljiva.

Strah njih samih bio je veći od onog kojeg s kojim su se nosili pripadnici zbora narodne garde porazbacani po šumarcima oko Privale iako se na prvi pogled nije tako činilo. Nije ispaljen niti jedan jedini metak iako je napetost bila takva da se svaki sekunda to očekivalo s bilo koje strane. U Šantrovoj gori pripadnici pratećeg voda čekali su.....

Oko 20.00 sati vojnici JNA su se ukrcavali na brod koji je bio privezan nakon što je Cvetković izdao zapovjed da ispluje. Na Privali je ostao samo zapovjednik Dane Mileusnić.

Sa Huma smo pratili radio vezom razgovore između brodova i pošto su pramčane rampe na PO-93 i PO-94 propuštale more a i bilo je valovito, negdje oko 21,30 otvarali su pramčane rampe i ispustili po desetak mina SAG-1 i SAG-2 u more.

26 rujna 1991, subota, Gojun krene. Penjao su se na kat gdje je bila zapovjedna soba. Tris ga dočeka na hodniku u civilu. U rukama je držao automatsku pušku. Gojun je i dalje koračao hodnikom. Na trenutak osjeti kako mu otkucaju srca počinju ubrzavati svoj ritam te ga zasvrbe dlanovi. Sasvim neprimjetno podlakticom dotakne zbrojovku i osjećaj neugode se smanji. Čim je stigao pred Trisa on mu pruži automatsku pušku držeći je za njen središnji dio. Gojun je prihvati i nakon što mu ponudi da sjedne u njegovu sobu i reče smireno: Zapovjedniče možemo li razgovarati?

Možemo odgovori Gojun nakon što sjedne i nasloni pušku na rukohvat fotelje.

Nelagoda još nije bila skroz nestala ali se nadao da će to riješiti čašica rakije. Na stolu se nalazila boca rakije i dvije čaše. Tris skine stakleni čep, zadrži ga u ruci te stane prvo lijevati njemu pa onda sebi. Vрати čep na bocu i stavi je na isto mjesto. Dvourmio se da li da je ispije ili ne ali nakon što vidje njega kako je cijelu sasuo u grlo nagnuvši glavu, učini i on isto ne bi li barem malo razbio napetost koja je vladala u prostoriji. Domaćina se ne smije odbiti jer može to shvatiti kao uvredu. Osjeti kako mu osrednje dobra rakija klizi niz grlo i zagrijava tijelo. Izvuče Tris potom iz otvorenog pretinca u

stolu dva mesna doručka, sastavni dio suhog dnevnog obroka, stavi ih na stol, otvori malenim otvaračima te ih onako u limenci nareže na komadiće. Izvadi dvije vilice te nasloni svakome na svoju limenku. Uz mesni i rakiju malo su popričali pa Gojun shvati da je on skroz prizemljen i da on njega ne treba očekivati više nikakvih problema. Tris tada ustane te izađe iz prostorije. U tom trenutku zazvoni telefon. Radnja se odvijala kao u hičkokovim psihološkim trilerima koji su ledili krv u žilama. Gojun ustane, uzme slušalicu i prisloni je na uho.

Izvolite, ovdje zapovjednik policije Korčula a s druge strane čuo se najprije muk a onda osoba s druge strane žice reče: Ovdje Dane Mileusnić s Privale, znači gotovo je čim ste se vi zapovjedniče javili na telefon?

Gotovo je.....odgovori Gojun čime je razgovor bio završen.

Napustio je tada zgradu i počeo izdavati zapovijedi kako bi se uspostavio red prilikom izvlačenja stvari iz garnizona. Trisa je preuzeo policajac Vlatko Bokšić i odveo ga u općinu.

Ja sam tog subotnjeg popodneva sjedio zavaljen u fotelju u svojoj kancelariji jer mi se nije išlo u Blato s obzirom na situaciju. Znao sam da će me zvati sa svih strana a bolje da budem što bliže jer mi se ne vozika cijeli dan tamo amo preko otoka.

Začujem u tom trenutku otvaranja donjih vrata i priđem vrhu stepenica. Bio je to policajac Vlatko Bokšić kako mi je i rečeno. U odori i s naoružanjem u rukama Vlatko se penjao stepenicama a ispred njega Mišo Tris glavom i bradom.

Predsjedniče mogu li ga malo ubiti? reče Vlatko promatrajući ga iskosa.

Slušaj Bokšiću, 2.5 marke po metku previše je za njega nakon čega Tris progovori te me pogleda.

Ti si inženjer, zašto se baviš politikom?

Zato što sam previše godina kao porezna budala davao novac za ovakve idiote kao što si ti!

Tris više ne progovori. Bokšić se nasmije. Stvarno su 2.5 marke bile previše za potrošiti na njega, bolje ih pametnije iskoristiti.

Što ću s njim predsjedniče?

Pošto ne vrijedi toliko da ga ubijemo odvest ćeš ga do stana, tako sam obećao mu ćeni i kćeri da ćemo vratit joj do subote a mi obećanja i ispunjavamo.

Ujutro neka ih patrola isprati do Debelog brda. Čut ću se ja s zapovjednikom oko detalja.

Dogovoreno.....reče Bokšić i njih dva napuste prostorije općine.

Jave mi da je podignut stijeg RH u vojarnama diljem Korčule.

Taman uzmem cigaretu i htjedoh je upaliti kada opet zazvoni telefon koji od samog jutra nije prestajao sa zvonjavom.

Predsjedniče, ne znam da li znate ali u kasarnu je upravo ušao bijeli golf čapljinških tablica s prikolicom.

Hvala ti Borovina na informaciji. Nema na čemu.

Znao sam po početku dana da će me loša karma naganjati cijeli dan. Baš zbog toga odlučio sam ostati u gradu. Uzmem slušalicu i odvrstim broj zaštitnog voda predsjednika SO Korčula, Mladeko Protić Lubo, Blačanin u kojeg sam imao povjerenja i kao onih koji su imali zadatak biti mi na raspolaganju kao moja osobna zaštita i zaštita moje obitelji.

Rečem mu u slušalicu: Mladenko, Tonči je. Ja krećem za petnaestak minuta prema garnizonu i čekam i čekam Vas pred kapijom, nemoj zaboravit 2 BK komplet za tebe i ostale i nemoj zaboravit Milorada Petkovića Grižu. Nemojte da budem morao opet zvati. Zgrabim polupraznu kutiju cigara sa stolai upaljač te zatvorim vrata i izađem iz općine. Stigao sam pred kapiju garnizona upravo u trenutku kada su stigli i moji. Izađemo svo četvero i krenemo unutra. Ja prvi a Mladenko drugi i Milorad treći i Puhatić četvrti, nijedan niži od 190 cm. Nasmijem se jer me to podsjeti na seriju Smogovci koju sam nebrojeno puta znao gledati s djecom. A nije mi bilo do smjeha. Kraj ulaza u zgradu prepoznam Stanka Šutala, zamjenika zapovjednika policije kako u prikolicu čaplijskih registracija nosi sanduk sa automatskim puškama. U njoj je već bilo naslagano nekakvo inox posuđe. Razbjesnim se kroz sekund.

Što to radiš ? upitam ga.

Ja..ovaj..ništa zamuca Šutalo i stane. Situacija je bila krajnje neugodna. Ja odmah zazovem zapovjednika Gojuna i zamolim ga da dođe u garnizon čim prije. Šutalu rečem da prestane odmah sa time što rade. Prikolica je bila dopola napunjena stvarima. Ono što planiram reći Gojunu biti će upućeno Šutalu ali on će to shvatiti čim ga vidi. Nas dva jako smo se dobro razumjela. Gojun je stigao jako brzo i kada je vidio Šutala pao mu je mrak na oči. Znao je što ga sljeduje. Stane pred mene, na što nam se pridružio i Šutalo koji je dotad stajao po strani. Namignem neprimjetno Gojunu i počnem: Ti si preuzeo obavezu da čuvaš garnizon. Znaš da imam ugovor kojim sve ovo pripada općini Korčula. Mislio sam da mi je policija lojalna a sada vidim da policija služi za pljačkanje. Sram neka vas bude. Reci svome zamjeniku da vrati sve što je iznio iz garnizona u prikolicu čaplijskih tablica i kad vrati ukradeno neka ide i da ga moje oči više ne vide. Od sada ovo područje čuva zaštitni vod predsjednika skupštine općine Korčula. Gubite mi se s očiju, stisnutih zuba izgovorim.

U tih par sati koliko je policija bila u prilici čuvati garnizon Korčula dovoljno sam se nasekirao. Strahovali smo od jednog (Mišo Tris) a dogodilo nam se sasvim nešto drugo (Stanko Šutalo i policijski lopovluk).

Kakva luda ironija mentalnog stanja. Pohlepa i gramzivost ili tek preveliki očaj proizašao iz izvojevanje svojevrzne pobjede, ako se to tako moglo nazvati. Ja nisam mogao razumjeti koliko god se trudio. Usred bijela dana bez imalo srama, na očigled svih kolega policajaca on je radio to što je radio. A žalosno je bilo i to što me nije zvao nitko od čuvara garnizona već susjed koji je sve to gledao.

Upravo zato problemi i postoje, da bi se rješavali. A ovo je bio još jedan u nizu. Nisam ni znao što me sve čeka od Stanka Šutala i njegovih „pajdaša“

27. rujna 1991: Srbijanski parlament objavljuje djelomičnu mobilizaciju.

27./28. rujna 1991: Slobodan Milošević nasilno pokušava smijeniti neodlučnog jugoslavenskog orijentiranog Veljka Kadijevića i postaviti Blagoja Adžića na mjesto saveznog ministra obrane. Četrdesetak časnika, pripadnika gardijske brigade, noću upada u SSNO i preuzima kontrolu nad zgradom Ministarstva te Štabom vrhovne komande, tražeći promjenu na vrhu SSNO. Zanimljivo je da grupu Miloševićevih poslušnika predvodi Veselin Šljivančanin, tadašnji major KOS-a, pripadnik iste brigade. Pokušaj smjene propao je jer je Adžić odbio sudjelovati u tom planu.

28. rujna 1991 je vojni brod JRM zadnji put uplovio u Korčulu, pokupio Mišu Trisa i odplovio, uz pozdrav Korčuli sa sirenom.

Pitam se i dvojim, sada kad pišem ovu Knjigu sjećanja 35 godina poslije, da u nitijednoj knjizi, arhivima HRM-a nisam pročitao da je Korčula prvi otok sa garnizonom VP 6636 ali i bez vojnih brodova JRM, sa kojeg je pričuvni sastav ZNG-a potjerao JRM-JNA?

Jedini odgovor mi je: ja sam morao čekati da idem u mirovinu da mogu pisati jer je trebalo odgojit djecu i da počnem pisati i da napišem istinu jer sam i odbio braniteljsku mirovinu a članovi „mog zapovjedništva ZNG-Korčula“ su nastavili svoj radni put, ne vratišvi se u Elektrojug kao električar ili u Radež kao monter, nego su išli „pod skute admirala Letice a koji Tonči Gavranića nije „organski podnosio“ zato jer je HRM osnovana 12.9.1991, do 14.11.1991 je HRM bio u Monteru-Split na „fitu“ a do tada je Tonči Gavranić sa „ekipom iz ZNG-a“ preuzeo garnizon VP 6636, bez ikakve pomoći HRM i 16.11.1991 „pokosio razarač Split i jedan minolovac, (M-143) pogodio i uz potmulu eksploziju potonuo, a jedan M 144 pogidio i poslao na nasukanje u uvali Torac-Hvar, pogodili smo minolovac M153 Francuz koji je prije bitke stalno boravio u kontroli prometa kroz Neretvanski i Korčulanski kanal i poslije naše bitke brod je na svom desnom boku imao rupu 120 x 70 cm.

Profesionalni časnici su išli „pod skute admirala Letice“, pisali knjige i snimali filmove ali kako prkositi Letici i reći mu da je Korčula prvi otok koji je sam sebe i sa svojim branitelji oslobodio od JNA 28.9.1991 dok su se sa ostalih otoka JNA povukla temeljem sporazuma Tuđmana sa EZ i Miloševića sa svim naoružanjem i oprenom, samo zgrade nisu mogli uzeti.

Dragi otočani, svaka Vam čast i služi Vam na ponos!

Podaci lako provjerivi-još jedan moj cinizam:

JNA je napustila Split je 4. siječnja 1992. (4 mjeseca nakon Korčule) izašla iz ratne luke Lora, većinu stvari je jugo mornarica odnijela u Crnu Goru, a ostatak uništila (sa Korčule uzela mine SAG-1 i SAG-2 i djelomično uništila par kamiona i udarne igle topova a to je u roku od 7-8 dana Radež popravio). Samo mi smo se mobilizirali 13/14 rujna 1991, a Split??

Inače, kontrolu pomorskog prometa JRM je obavljala putem pomorskih blokada, koje su tijekom 1991. godine objavljene u tri navrata i to:

od 17. do 23. rujna - prva,
od 3. do 11. listopada - druga i
od 8. studenog do 3. prosinca - treća.

Od 28.9.1991 nikada više Taktička grupa (TG) Vis koja je djelovala u Viškom i Korčulanskom kanalu s osloncem na vojna pomorska uporišta (VPU) Vis i Lastovo nije ugrozila otok Korčulu i izvela blokadu otoka ali je naprimjer blokirala područja izvan otoka Korčule a na liniji trajekta Vela Luka Split pa smo bili u blokadi trajekta.

Evo dva karakteristična događaja iz tog vremena:

Goran Milić, (otac glasnogovornika Vlade Marka Milića), je od 29. listopada 1990. pa sve do 11. svibnja 1992. radio je kao urednik i voditelj televizijskog dnevnika Yutel je dvije večer poslije akcije Privala i na dan kad je Koprčula oslobođena od JNA, 28.9.1991 u večernjem televizijskom dnevniku Yutela uz prikaz vojnih brodova sa Lastova, prikazao izjavu Cvetkovića da je ustaška Korčulanska vojska okupirala srpska naselja na Korčuli Privalu, Karbune a da su iznad Karbuna postavila 80 topovskih gnezda (na liniji od Šaknja rata do Karbuna bili smo postavili kartonske cijevi cca 80 mm obojene u maskirnu boju koje su virile iz smršaka (žbunja) , dakle bilo ih je strah od nas i nise se usudili ponovo nas napasti.

Čak i kod bitke 16.11.1991 nijedan vojni brod iz Visa i iz Lastova više nije ušao u Veloluški akvatorij. Brodovi iz sastava VPBR-31 Split i dvije raketne topovnjače krenula je u izvlačenje iz područja Lovišta u smjeru otoka Šćedro kako bi se sastala s prvom grupom minolovca M-143 u koji je pogođen u pramac, a minolovca M-144 u krmu i išao je na nasukavanje u uvalu Torac na Hvar. Dakle, Korčulaski branitelji dali su im straha u kosti.

28. rujna 1991: Na Kadijevićevo traženje održan je sastanak Slobodana Miloševića, Borisava Jovića, Momira Bulatovića, Branka Kostića, Veljka Kadijevića i Blagoja Adžića. Kadijević izvješćuje nazočne da su „svi srpski krajevi u Hrvatskoj oslobođeni“. Kadijević se žali da su u prošla tri dana pokušana tri „puča svuda s istim parolama i zahtjevima“ (u ratnom zrakoplovstvu, u VMA i u Gardijskoj brigadi). Kadijević optužuje Mihalja Kertesa da stoji iza zahtjeva za njegovom i Brovetovom smjenom. 29. rujna 1991: Kontraadmiral JRM Vladimir Barović na otoku Visu počinio je samoubojstvo. U oproštajnom je pismu, između ostalog, napisao da je „agresija JNA protiv Hrvatske za njega djelo suprotno crnogorskoj časti“.

Moj komentar: tijekom razgovora sa komandantima JRM ili JNA (Cvetković, Pojer...) uvio sam da su to vojnici bez časti! Jedino su Bocinov i Vladimir Barović bili vojnici sa časti i ponosom sa kojima sam imao priliku razgovarati. Dragi Baroviću, dragi Bocinov, svaka Vam čast i služi Vam na ponos Vaših obitelji!

- Na sastanku održanom u uredu predsjednika srbijanske Vlade D. Zelenovića, a kojem su uz njega nazočili Goran Hadžić, Željko Ražnatović zvan Arkan te osoba

poznata pod nadimkom Kum (blizak Arkanu), bila je i Dobrila Gajić-Glišić, po nalogu ministra obrane Srbije generala Tomislava Simovića. Ona je dobila zadaću medijske promocije Gorana Hadžića kao novog vođe pobunjenih Srba u istočnoj Slavoniji te potom i u svim okupiranim dijelovima Republike Hrvatske.

Tijekom mjeseca listopada 1991 u Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike BiH u višemjesečni „nadzor i pomoć“ dolaze „stručnjaci iz saveznog SUP-a“. Njihova je zadaća prikupljanje podataka o sposobnostima i mogućnostima rada SDS RBiH. Došli su temeljem dogovora mup BiH Alije Delimustafića („aktivnog suradnika KOS-a“) i saveznog mup Petra Gračanina. U „inspekciji“, su ostali sve do siječnja 1992. godine.

1. listopada 1991: JNA u 02.00 sata šalje ultimatum RH u kojem prijeti uništavanjem svih vitalnih objekata na području RH. JNA počinje granatiranje Dubrovnika. Napala je sela Marinci i Cerići u vukovarskoj općini. Nakon okupacije tih sela JNA je zapravo zatvorila obruč smrti oko Vukovara.

- Predsjednik Tuđman odgovorio je na ultimatum da JNA može napustiti RH na način utvrđen potpisanim sporazumom u Haagu, a pod nadzorom EZ.

- Postrojbe JNA popunjene Crnogorcima, napadaju i uništavaju sela Hrasno i Ravno (BiH, uglavnom naseljena stanovništvom hrvatske nacionalnosti kao i drugih pet hrvatskih sela u južnoj Hercegovini) na svom putu prema Dubrovniku.

- Crnogorski pisac Jevrem Brković bilježi: „Desilo se ono što nitko normalan nije želio: Crna Gora je od jutros u ratu s Hrvatskom! Jugo armija i crnogorski rezervisti napali Hrvatsku duž čitave granice sa Crnom Gorom“.

- Na 143. sjednici krnjeg Predsjedništva SFRJ (nazočili su Borisav Jović, Branko Kostić, Jugoslav Kostić, Sejdo Bajramović, generali Veljko Kadijević i Blagoje Adžić te admiral Stane Brovet) utvrđeno je da „se zemlja nalazi u stanju neposredne ratne opasnosti“.

2. listopada 1991: U SFRJ, odlukom Predsjedništva SFRJ (u kojem djeluju samo 4 člana (Srbija, Crna Gora, Vojvodina, Kosovo), uvedeno je izvanredno stanje, odnosno „stanje neposredne ratne opasnosti“. Prihvaćene su „Polazne osnove za rješavanje državno-pravne krize u Jugoslaviji“ s „Platformom o položaju Krajine u budućoj Jugoslaviji“.

- Predsjednik Crne Gore Momir Bulatović zahtijeva promjenu hrvatsko-crnogorske granice.

- Predsjednik Tuđman traži od predsjednika SAD-a Georgea Busha i pape Ivana Pavla II pomoć i pokretanje diplomatskih koraka koji bi onemogućili daljnju agresiju JNA na RH.

Uvod za stanje policije u PP Korčula a prije 2/3 listopada 1991 i „najpodlije, najgluplje i na kraju krajeva protuzakonite osobno promotivne akcije policajca Stanka Štala, zamjenika zapovjednika PP Korčula“ u spezi sa načelnikom PU Dubrovnik, geodetskim tehničarom Đurom Kordom, bratom Luke Korde „šefom HDZ-a“ Dubrovnik:

Kako me je moj omiljeni profesor povijesti naučio, važno je odgovoriti na tri pitanja: uzrok, povod i posljedice pa evo mog odgovora:

- **Uzrok:** osobna frustracija policajca Stanka Šutala i nerealna želja postati zapovjednik PP Korčula ulizivajući se načelniku PU Dubrovnik, geodetskom tehničaru Đuri Kordi
- **Povod:** nerealna želja postati zapovjednik PP Korčula Stanka Šutala ulizivajući se načelniku PU Dubrovnik, geodetskom tehničaru Đuri Kordi- zahtjev načelnika nakon što je specijalna policija napustila položaje od granice sa Crnom Gorom do aerodroma Čilipi da iste zamjene „dragovoljci Stanka Šutala“ sa Korčule
- **Posljedice:** Za Stanka Šutala nikakve a za njegove „dragovoljce“ tragične: smrt-nestanak jednog pripadnika, zarobljavanje i ranjavanje jednog i mučenje u četničkim kazamatima Trebinje i Bileća šestorice pripadnika PP Korčula naravno bez Stanka Šutala. Kad sam doznao sve okolnosti i posljedice nezakonitog postupanja Stanka Šutala sa ranjavanjem i mučenjem ali i sa smrtnim posljedicama, prijavio sam ministru policije Ivanu Vekiću pogotovo poradi smrtnih posljedica na što sam tek šest mjeseci kasnije dobio odgovor ministra da će umiroviti Stanka Šutala što sam tom ministru odgovorio da je to nagrada a ne kazna i da je to morbidno.

Postupak imenovanja zapovjednika vrlo se je dobro znao: na prijedlog skupštine općine Korčula predloženu osobu bi imenovao ministar.

Iako je politika tiskala (gurala) svoje ljude, stranačke kolege bez znanja i kompetencija, ja o tome nisam htio čuti nego sam inzistirao na strogom profesionalcu koji zna raditi svoj posao. Predloženo je bilo još kandidata ali ja sam odlučio da ta osoba ipak bude mladi Mladen Gojun specijalac iz Dubrovnika te sam zaključak sa tog sastanka prosljeđio policijskoj upravi Dubrovnik. Njegovu funkciju do dolaska novog zapovjednika preuzeo je tadašnji zamjenik zapovjednika, samostalni inspektor Stanko Šutalo, jako dobar prijatelj Đura Korde i Nojka Marinovića iz vremena kada su kao pripadnici JNA skupa kartali u kasarni u Trebinju???

Za vrijeme njegovog stoličenja disciplina je znatno opala kao i domena policijskog posla pa se tako išlo službeno u Hercegovinu po janjetinu, nitko nije znao kada je u smjeni, jelo se pilo i bančilo. Novoimenovani zapovjednik Mladen Gojun je sedam dana samo snimao situaciju i nije se mogao načuditi tolikoj količini bezobrazluka i nemara. Njegov dolazak ih nimalo ih nije smeo te su sasvim opušteno nastavljali svoje rituale.

Sedmog dana po dolasku na posao okupio ih je svih i rekao: Od danas bez mog znanja nitko ne može ništa, nitko ne ide nigdje, Vi iz krim policije uhvatite se svog posla i ne možete napustiti zgradu bez da ja odobrim !!

Svi su ga u čudu gledali jer su njegovu indiferentnost prijašnjih dana shvatili kao prihvaćanje svega onoga što rade. Sada su shvatili da je to bilo samo snimanje situacije. Tako to specijalci rade. Nimalo nije sumnjao da će otpora biti ali od njih je samo tražio da budu disciplinirani i da se pridržavaju pravila koja postoje. Upozorili su ga još u Dubrovniku da situacija nije bajna ali ni na kraj pameti mu nije bilo da će

ga dočekati nešto nalik ovome. Problemi su da se rješavaju i krenuo je upravo u tom smjeru. Odmah su se odvojili, kao ulje vrh vode, oni koji su spremni za red i suradnju i oni koji su odlučili praviti probleme. Nimalo nije sumnjao da će i za njih naći prigodno rješenje, za sada će ih pustiti. Ustrojile su se smjene, podijelili poslovi i nakon nekog vremena postala je to prava policijska postaja. Bio je izrazito ponosan na sve odrađeno, nikada nije rekao da je sve to teklo glatko ali ako se uzme u obzir zatečeno stanje onda je ovo sada veliki iskorak.

Paralelno s time radio je Gojun i po pitanjima vojske kako je bilo i planirano pa je preko svojih veza i poznanstava uspostavio kontakte s ljudima iz kasarni a s kojima su vođeni pregovori o mirnoj primopredaji istih, što se na samom kraju i dogodilo kao logičan slijed. Sve su to bile situacije u kojima je imao prilike upoznati krasne ljude i za ničim nije ni trenutka žalio. Sada se trebalo prilagoditi novonastaloj situaciji i nastaviti raditi na naoružavanju postrojbi oružjima iz potkopa te pomagati svima onima kojima je pomoć bila potrebna i koji su je zatražili. Oružje i streljivo danonoćno se vadilo i krcalo na kamione koji su upućivani, temeljem ispisanog reversa gdje god je bilo potrebno. Koliko god su se stvari nastojale držati pod kontrolom dogodilo se nekoliko puta da bi se od tri kamiona koliko bi ih krenulo taj dan, stigao u Dubrovnik samo jedan. Nažalost, događale su se i takve stvari koje su bile sastavni dio tih turbulentnih vremena. Oružje je bilo potrebno svima, bilo za ratovanje bilo za preprodaju na crnom tržištu. Najlakše je bilo zatvoriti oči i praviti se da tako nešto ne postoji ali rat je a takve stvari događaju se u svim ratovima. Dok je nekima prioritet i glavna misao vodilja kako zaustaviti neprijatelja i obraniti rodnu grudu neki su nažalost gledali kako na tome dobro zaraditi. To je ostajalo nekako po strani jer se ljudi bile okupirani drugim važnijim stvarima. Onima kako sačuvati živu glavu i zbrinuti svoje obitelji pred hordama podivljalog agresora. Sve to naravno ne umanjuje činjenicu o misteriozno nestalim kamionima punim oružja i streljiva za koje se jako dobro zna da su krenuli s otoka. Za neke stvari bolje je da ostanu u imaginarnom, misterioznom vakumu punom crnih rupa i crvotočina no to ne umanjuje njihovo postojanje. Ono što je najbitnije je činjenica da je oružje ipak dostavljeno onima kojim je bilo potrebno ili barem dio oružja. Na sve ostalo nije bilo moguće utjecati pa je bilo najbolje ni ne razmišljati o tome jer se stvari ionako ne bi mogle promijeniti. Gledano kroz prizmu ratnih događanja neki su ljudi postajali toliko sitni da ih prostim okom nije bilo moguće vidjeti.

Gojun povuče zadnji dim dogorjele cigarete te reče dežurnome da ide u hotelsku sobu i ako nešto bude da ga obavezno probudi ili pošalje nekoga po njega ukoliko ne bude odgovorio na poziv.

Iako je on 7.6.1991 godine imenovan za zapovjednika policijske postaje Korčula, zamjenik Šutalo je bio taj koji je formalno obnašao dužnost zapovjednika. NEPOMENA: 26.9.1991 kad je Hrvatski stijeg podignut u vojarni Korčula, dakle šest dana od dolje navedene akcije je Stanko Šutalo sa svojim privatnim autom čapljinskih tablica i sa prikolicom i svojom družinom je ušao u garnizon koji su čuvala policija PP Korčula i započela je krađa oružja (naravno ne za

policiju nego za ilegalnu prodaju) i prokromsko posuđe i nakon prijave građanina otišao sam u garnizon sa troje pripadnika voda za zaštitu predsjednika, natjerao Šutala da vrati ukradeno na mjesto sa kojeg ukradeno i izbacio ga i njegovu družinu a Gojunu rekao da čuvanje oduzimam „lopovskim policajcima“ i garnizon dajem na čuvanje pripadnicima voda za zaštitu predsjednika. Dakle šest dana prije!

Za to vrijeme na južnoj granici sa Crnom Gorom pripreme za napad JNA na Dubrovačko područje su se zahuktavale. Nakon odluke o napadu aktiviran je dio snaga druge operativne grupe kojoj je prvotni zadatak bio okupacija cijele Dalmacije ali s obzirom da je odaziv mobilizaciju bio jako slab popunjavala se sa rezervistima iz drugih korpusa Crne gore i Hercegovine kao i sa dobrovoljcima i lokalnim četničkim grupama ne bi li dosegla potrebiti broj od oko 23.000 vojnika koliko je bilo planirano. Potpora iz zraka trebala je stizati sa aerodroma u Podgorici i Mostaru. Toj imponantnoj brojci što vojnika što tehnike bilo je suprostavljeno cca 163 pripadnika postrojbi Zbora narodne garde, policijske uprave, specijalnih postrojbi policije, narodne zaštite, dragovoljaca iz sastava teritorijalne obrane, a naknadno po tom broju je onda ustrojena 163. brigada HV-Dubrovnik . Naoružanje koje su posjedovali u tim trenutcima bilo je oskudno i nikakvo je su ona većih kalibara bila na remontima nakon što su ih onesposobili u kasarnama i trebalo je vremena za njihovu reparaciju. Ali ono čega su imali na pretek bio je prkos i inat, mladost i hrabrost koja ih je činila drugačijom od svih drugih.

Tu večer savezni sekretar za narodnu obranu general Veljko Kadijević naredio je da odmah počne napad na Dubrovnik. Plan napada načinio je general Sokić a on je glasio „Većim delom snaga preči u napad glavnim snagama na pravcima Ljubinje-Zavala-Slano-S.Ljubovo-Ivanica-Čibača i Grab-Dubrovnik-Molunat a pomoćnim snagama obezbediti objekte i aerodrom Mostar u dolini Neretve, sa ciljem: uz avio, artiljerijsku i brodsku podršku jednovremenim i energičnim dejstvom razbiti snage na pravcima napada i izbiti na obalu, preseći jadransku magistralu na više mesta na odseku Slano-Prevlaka, blokirati sa kopna i mora Dubrovnik, aerodrom Čilipi i Prevlaku i onemogućiti manevar snaga neprijatelja , a zatim, obezbeđujući se iz pravca Ploča, pristupiti uništenju i razoružanju okruženih snaga neprijatelja i biti u gotovosti za dalja ofanzivna dejstva u zapadnu Harcegovinu. Rok za izvršenje je 4-5 dana.“

Očigledno je da je agresor jako dobro znao stanje brojnosti dubrovačkih branitelja kada je planirao u samo nekoliko dana osvojiti zadana područja što je prema njihovim vojničkim planovima bilo sasvim realno. Samo su zanemarili jednu jako bitnu stvar. Dok su njihovi vojnici išli u osvajanja tjerani mržnjom prema „ustašama“ zahvaljujući takvoj vrsti propagande koja je vođena kao i oni koji su silom dovedeni da idu u rat s druge strane nalazili su se malobrojni branitelji koji su samo htjeli braniti svoje. Nikada nisu imali pretenzija prema tuđem teritoriju ali isto tako nisu htjeli nikome dati ono što im pripada. Gojuna koji je još uvijek stajao naslonjen na dovratnik pozove dežurni policajac i reče mu da ga trebaju iz Centra za

obavješćivanje. Uzme slušalicu i tada čuje: Zapovjedniče, nešto se čudno događa, velika su grupiranja duž južne granice. A po ovome što smo uspjeli uloviti na njihovim frekvencijama izgleda da planiraju krenuti u napad na Dubrovnik prema unaprijed dogovorenoj strategiji. I još jedna informacija, specijalci sa Gruda su najavili su povlačenje prema aerodromu Čilipi jer su i tamo nekakva čudna atmosfera. Hvala odgovori Gojun i vrati slušalicu u njeno kućište. Znači počelo je, zaključi i uzdahne.

Policajca Damira Šulentića probudilo je lupanje na vratima iako je noć već dobrano bila zakoračila u novi dan. Isprva polagano kucanje pojačavalo se i sada je to već bilo lupanje koje je iritiralo i govorilo da nešto nije dobro, te mu se ne trenutak učinilo da je to sanjao jer kada se teškom mukom ustao nije se više ništa čulo. Tek kada je netko s one strane kućnih vrata opet počeo po njima mlatiti krene prema njima, otključa ih i otvori. Pred njim stajao je dežurni policajac sav zbunjen i rekao:

Obuci se i spusti dole u postaju!

Zašto? upita Šulentić

Ne znam, dobio sam zapovijed od zamjenika zapovijednika da vas probudim i da se stavite na raspolaganje sa potpunom opremom i naoružanjem.

Zatvori Šulentić vrata za njim te promisli na trenutak, ovo sigurno ima nekakve veze sa Dubrovnikom. Ali među njima nikada se nije pričalo o tome da postoji mogućnost da se ide dolje. Njihovi zadaci bili su dobro zacrtani a radilo se za sada o oslobađanju kasarni i krcanju oružja u kamione. Sve bi to bilo puno prije odrađeno da oficiri srpske nacionalnosti Zvezdan Vukušić i Mišo Tris nisu odugovlačili i zavlačili svih. Prije par dana taj Zvezdan, pametnjaković, tako ga je bio razljutio da mu je zaprijetio da će mu puškom razbiti glavu. Bio je tako bezobrazan i bahat. Da ih nisu razdvojili ne bi to bilo dobro završilo. Oblačio se polagano još u polusnu i mislio što se moglo dogoditi. Da ne krade možda netko oružje ili kamione iz kasarni, da se nije jugovojaska iskrcala negdje na otoku ili izvršila desant. Svašta mu je prolazilo kroz glavu a što bi moglo biti dovoljan razlog za ovakvo iznenadno buđenje ali nešto očigledno nije moglo dočekati jutro. Još malo i saznati će što.

Dežurni policajac Miro Orlović bio je u smjeni tu večer od 22.00 do 06.00 sati. U 23.50 sati zagrmio je glas zamjenika zapovijednika Stanka Šutala sa zvučnika radio stanice. Nakon što je obostrana veza uspostavljena rekao je dežurnome Orloviću, obavijesti slijedeće redovne i pričuvne policajce i to Šulentića, Bokšića, Šereka, Boticu, Šeparovića, Višnjića, Lausa i Šaina da dodju u policijsku postaju Korčula sa osobnim naoružanjem i opremom. Isto tako odmah obavijesti Zorana Tomaša da dođe u Korčulu sa 9 rezervista i jednim aktivnim policajcem. Obavijesti i Milana Matića da u najkraćem mogućem roku dodje u postaju, on će znati o čemu se radi jer smo o tome već pričali. Čim ujutro dođe zapovijednik Gojun obavijesti ga o svemu.

Dežurni je potvrdio da je sve razumio ali je i upitao: Da li je zapovijednik upoznat sa time ?? na što mu je Šutalo odgovorio: Reći ću ti kada ćeš ga obavjestiti. Sada ga

nemoj buditi. Biti će dovoljno da ga obavijestiš ujutro kada dođe na posao. Jesi li me razumio?

Jesam ali mislim da bi trebali obavijestiti zapovjednika inzistirao je dežurni na što mu je Šutalo rekao:

Nije tvoje da misliš !!te prekinuo nakon toga vezu.

Policajac Šulentić približavao se postaji i vidio ljude pred njom što ga još više zbuni. Bilo je tu 10 ak ljudi iz Blata i Vela Luke, pričuvnih policajaca i svi oni pozvani su po nalogu zamjenika zapovjednika. Okupili su se u prostorijama policijske postaje Korčula.

Milan Matić, inače inspektor za suzbijanje općeg kriminaliteta pomagao je zamjeniku oko koordinacije aktiviranja dijela djelatnog i pričuvnog sastava PS Korčula sa kojim se još se prije par dana dogovarao vezano za sadašnju akciju i tada im je rekao. Ekipa, u Dubrovniku se uvodi policijski sat. Oni nemaju ljudi za to i trebat će im ispomoć. Idemo zato dolje a zadatak nam je kontrola i regulacija prometa i osiguranje objekata odnosno vršenje poslova i zadataka policijskog karaktera, paziti da se ne provaljuje po dućanima za vrijeme trajanja policijskog sata. Krećemo odmah...

A gdje je zapovjednik?

Zapovjednika ćemo ujutro obavjestiti o svemu, ovo je zapovijed zamjenika zapovjednika Stanka Šutala koji je zvao dežurnog preko radio stanice i rekao mu koga sve da se aktivira temeljem unaprijed pripremljenog spiska. Ja samo sprovodim njegovu zapovijed putem dobivene zapovijedi, odgovori Matić

Nitko nije postavljao pitanja već se to samo po sebi činilo kao pravi policijski zadatak, čak možda i više nego prekrćavanje oružja u kasarnama. Neki su negodovali i komentirali među sobom kako je sve skupa u najmanju ruku čudno jer nema zapovjednika niti je obaviješten, kako je spisak nejasan i kako se ne slažu sa njime te je situacija neorganizirana iz čega proizlazi nejasno i misteriozno aktiviranje.

Dalo se naslutiti da odustaju Mladenko Živkušić koji je prije odustajanja inzistirao na telefonskom razgovoru sa Šutalom i tražio je od njega da mu reče tko je načinio spisak ali očigledno je da ga odgovor nije zadovoljio jer je nakon toga otišao kući. Smiljan Strihić, Veseljko Ravlić i Miljenko Surijan također su odustali te iznijeli razloge zbog kojih ne žele učestvovati u akciji. Ostali policajci uzeli su ruksake već unaprijed pripremljene, oružje objesili o rame i krenuli prema kombijima hotelskog turističkog poduzeća Korčula koji su ih prevezli do trajektnog pristaništu na Dominču gdje je bila usidrena brodica spremna da ih prebaci na Orebić. Nakon 15ak minuta vožnje iskricali na pristaništu u Orebiću gdje ih je već čekao autobus i tri policijska automobila. Tada im je rečeno da je Boško Simović odustao od odlaska a što je zahtijevao inspektor Milan Martić te da ni isti ne ide s njima, na čemu je inzistirao zamjenik zapovjednika osobno. Sve je izgledalo dosta neobično i nedorečeno ali možda je situacija bila takova da nije ni moglo biti drugačije. Ionako je to bio samo običajeni policijski zadatak izlaska na teren kao što im je objašnjeno.

Da li su možda ovi koji su odustali iz samo njima znanih razloga znali nešto više a što

je u datom trenutku bilo nedostupno svima ostalima, nisu znali. A da je puno toga bilo čudno sada je bilo više nego sigurno. Svi oni koji su se nalazili u prostorijama PS Korčula mogli su slušati razgovor koji se vodio putem radio veze između Stanka Šutala i Milana Matića koji je koordinirao akcijom u Korčuli. Upravo ono što je čudno u svemu tome je činjenica da nije kompletan razgovor vođen putem radiofonije već je drugi dio razgovora vođen preko telefona što je izazvao dodatnu sumnju svih prisutnih. Kao da su njih dvoje namjerno nešto prešućivali i skrivali od ostalih. To je nakon svega bilo više nego očigledno. Neprisutnost zapovjednika Gojuna kojeg se nije niti jednom spomenulo bila je u najmanju ruku čudna jer nije bio tip čovjeka koji je ovakve stvari prepuštao slučaju i odlazak bez njegovog prisustva bio je u najmanju ruku zbunjujući. Ako ništa drugo barem bi ih došao pozdraviti i poželjati im sreću. Zrakom se širila neka čudna atmosfera nezadovoljene znatiželje ali nitko nije imao razloga sumnjati u zapovijedi zamjenika koji je jasno i glasno rekao gdje se ide i sa kojom namjerom.

Ionako se u kuloarima među korčulanskim zidinama navelike pričalo kako će Stanko Šutalo nakon Gojuna biti novi stari zapovjednik. A da li će Gojun otići sam ili će ga smijeniti nije se znalo, ionako je po papirima Stanko Šutalo bio taj koji je ozakonjeni zamjenik prijašnjeg zapovjednika Mirka Pecotića što je uvelike olakšavalo preuzimanje priželjkivane dužnosti. A i znali su za prijateljstvo sa Kordom i Marinovićem koje nije bilo zanemarivo pa bi tjeranje inata i dugotrajno propitkivanje sigurno malo nekakve posljedice pogotovo u slučaju ako se priče obistine i ovaj postane zapovjednik PU Korčula za što je postojala velika šansa. Trebalo se samo dovoljno dokazati. Policajci su se pogledima međusobno propitkiivali ali pitanja su ostajala tamo gdje bi se i stvorila.

Istovremeno u policijskoj stanici u Orebiću nalazio se zamjenik zapovjednika Stanko Šutalo koji je čekao da se okupe svi pozvani policajci nakon čega je rekao isto ono što je korčulanskoj ekipi rekao inspektor Milan Martić a to je da se ide u Dubrovnik radi pružanja pomoći u obavljanju redovitih policijskih poslova. Osim toga naglasio je Ako se netko ne osijeća sposobnim ili ne želi ići, može slobodno odustati, za njih neće biti nikakvih sankcija.

Tišina i muk bili su odgovor na izrečenu ponudu što je značilo da nitko nema namjere odustati. Pripadnike koji su odustali zamijenila je nova grupa pričuvnih policajaca te nakon što su stigli policajci s Korčule, njih 29 ukrcalo su se u autobus poduzeća Libertasa i krenuli su prema Dubrovniku.

Nitko nije znao za onaj dio razgovora koji su Milan Martić i Stanko Šutalo odrađivali putem telefonske veze izbjegnuvši tako komunikaciju putem radio stanice kojom se ništa ne može sakriti niti prešutiti. A ovakova akcija tražila je razgovor između „dva uha“. Nakon što ga je Matić dobio na telefon upitao ga je

Što se događa šefe, da li je ovo ono i čemu smo razgovarali prije par dana?

Da, dobio sam zapovijed i ovlaštenje od načelnika PU Dubrovnik Đura Korde da skupim dovoljno dragovoljaca radi odlaska i ispomoći PU Dubrovnik

Hoćeš li Gojuna obavijestiti?

To je također zapovijed od Đura Korde da se zapovijednika ne budi večeras nego da ga se obavijesti ujutro odmah po dolasku na posao.

Što mi je za raditi, ono što smo se dogovorili ili ?

Svakog pristiglog policajca upoznaj sa situacijom i ukoliko vidiš da je netko neodlučan oko odlaska taj neka ne ide. Ti ne trebaš sada dolaziti nego ćeš doći naknadno s ostalom grupom dragovoljaca ukoliko bude potrebe za time. Dolazi Tomaš pa nema potrebe da dolaziš i ti.

Primio sam sva na znanje. Za nebitno te zovem preko radio stanice, za sve bitnije na telefon. Pozdrav, odgovorio je Matić i prekinuo vezu.

Nakon što su krenuli iz Orebića Šutalo je obavijestio dežurnog u PS Korčula da sve ide prema planu i da su preko veze obavijestili PU Dubrovnik da stižu. Dežurni ga je po tko zna koji put te večeri pitao treba li obavijestiti zapovijednika Gojuna na što je dobio isti i konstantan odgovor.

Ne budi ga, ujutro ćeš ga obavijestiti !!! i tu je priči bio kraj. Međutim toj njegovoj rečenici nedostajao je nekakav prešutni, neizrečeni kraj. A on je trebao glasiti „obavjestit ćeš ga ujutro kada mi već budemo u Dubrovniku i kada neće moći reagirati jer bi nas sigurno bio spriječio u nakani“. Upravo zato nije smio znati. I baš zato nešto nije štimalo. Dečki su krenuli za Dubrovnik bez njegovoga znanja.

Zapovijednik koji se nalazio na manje od 10 metara udaljenosti u apartmanu 202 u hotelu Korčuli nije ništa znao. Ništa nije smio znati.

Zamjenik zapovijednika vozio je službeni automobil za autobusom Libertasa kojim je upravljao Frano Dalmatin iz Orebića. Pred mjestom Janjina na Pelješcu pričuvni policajac Ante Nobilo iz Blata izrazio je želju da se stane pred kapelicu svetog Nikole, zaštitnika putnika kako bi u znak štovanja ostavili nekoliko novčića i zamolilo ga za blagoslov i čuvanje na putu kao i na dodijeljenom zadatku. Kada je svoju želju podijelio sa svojim kolegom Želimirom Žanetićem rekavši mu pri tome da zamoli šoferu da stane on mu se nasmijao i rekao

Pa ne vjeruješ valjda u te gluposti !!

Preko Pelješca i Jadranske magistrale prošli su bez ikakvih problema te stigli u hotel Petku 03.10.1991 oko 05.00 sati gdje su se smjestili.

To jutro, 3.listpada 1991 sam išao u Privalu i usput svratim na obrt Kamp Mindel, kod prijatelja Maričića čija žena je radila na policiji u Korčuli na izdavanju dokumenata.

Pita me: A kako si posla policajce u Dubrovniku, zar nisi govori da ćemo Korčulu braniti na Stonu?

Ma što pričaš Maričiću, je li ti to rekla kćerka Silvana.

Predsjedniče, ti uvijek rečeš da te pitamo za sadržaje a ne izvore informacija.

Tako je i daj mi telefon da nazovem Gojuna i da ga zapitam za sadržaj informacije i kako me izbjegnem informirat pa ćeš ti znati i izvor informacije i sadržaj informacije.

Evo ti telefon i zovi Gojuna a ti da si jutros proša uza peškariju bio bi doznao što i ja znam.

Nazovem Gojuna u hotel Korčula i bilo je 7,30 pa sam zvao u hotel jer je u stanicu

dolazi u 8,00. Javi mi se i pitam ga: Kako si mogao poslati svoje policajce u Dubrovnik a meni ne javit, oli smo se svadili a da ja neznam?

Tonči, jesi li pio? Koji bakrači, koji Dubrovnik?

Hodi u policijsku stanicu a ja dolazim za pola sata. *11

Nakon doručka, u 08.00 sati krenuli su u Vilu Palma gdje je bila smještena policijska uprava Dubrovnik i zapovjedništvo garde a gdje ih je dočekaio Nojko Marinović i Đuro Korda. Nakon što ih je pozdravio i neformalno s njima popričao rekao je.

Dečki, znate da je počeo napad na šire dubrovačko područje i trebala nam je ispomoć, što sam i rekao Vašem zamjeniku zapovjednika Šutalu. Hvala vam što ste došli. Od Vas stvaramo formaciju kojom će zapovijedati vaš zamjenik zapovjednik Stanko Šutalo dok će Damir Šulentić, Zoran Tomaš i Vlatko Bokšić, Vi ćete biti zapovjednici desetine. Odvest će Vas na položaje.

Njih troje se pogledaju i pogledima upitaju

Kakvi položaji? Kakva formacija? Gdje je tu Grad? Policijski sat? Čuvanje reda i mira? Što se događa? Gdje nas to šalju?

Damir Šulentić intezivno je razmišljao o ovome što se upravo odigravalo. Nitko im nije spomenuo nikakve položaje. Njihov zadatak je jasan, spriječiti pljačkanje prodavaonica u gradu Dubrovniku za vrijeme trajanja policijskog sata odnosno održavanje reda i mira koliko god to bude moguće u svom tom ludilu. O ničemu drugome nije razmišljao nego samo o onome što im je rečeno prilikom odlaska s Korčule. A sada nekakve priče da idu na položaje. Valjda ih je netko trebao o tome obavijestiti i reći ima razloge promjene plana. Bio je ljut i vidno razočaran jer kao pojedinac nije mogao utjecati na ništa. Zapovjednik nije ništa govorio pa je izgledalo sasvim normalno sve ovo što se događalo. A nije nimalo bilo niti normalno niti profesionalno. Prihvatili su to kao nešto slučajno što se usput dogovorilo ali još uvijek se njihov zadatak nije znao. Idu u Dubrovnik, u grad u kojem će uvoditi red i mir. Ništa drugo ni blizu ne dolazi u obzir. O kakvim položajima on priča, pa ne idu u rat valjda da bi zauzimali položaje. Sve skupa bilo je sada već jako mučno i sve je više postajalo jasno da s ovdje ne radi o nikakvom policijskom satu a još manje o uvođenju nekakvog reda i mira u gradu Dubrovniku. Shvati tada Šulentić da je došlo do nekakve zabune ali nije znao razloga za to. Vjerojatno je u međuvremenu došlo do promjene plana pa su neki drugi, koji su stigli možda prije njih raspoređeni na taj zadatak a njima je dodijeljen drugi. Nitko od njih nije znao da su se specijalne postrojbe povukle iz područja Gruda i da je upravo to područje bilo ono na koje su upućeni. Nisu oni krivi što od Korčule do Dubrovnika treba par sati vožnje samo trebao im netko to sve lijepo objasniti a ne ovako. Idete na nekakve položaje tamo negdje. Što da rade tamo na tim položajima. Da čuvaju što? Da rade što? Pitanja koja su se vrzmala po glavi pretvorena su sada već u neizvjesnost u koju ih se šalje bez nekog konkretnog razloga. A nitko dovoljno mentalno snažan da se usudi pitati gdje se to u stvari ide i zašto. Možda zamjenik zapovjednika zna nešto više i možda je njemu sve jasno pa nitko ništa ni ne propitkuje. Vidjet će poslije kada ostanu sami.

Stvorena je situacija kojoj se nisu nadali i za koju nisu bili pripremljeni pa je prihvate kao takvu, upitnu ali vjerovatno bezazlenu i kući će sigurno za koji dana kada učine to što imaju. A nisu znali kakav konkretno zadatak imaju osim da će čuvati položaje podijeljeni u formacije. Zašto bi uopće bili podijeljeni i koji su mozgovi uopće smislili tako nešto. On ne želi ići tamo. Njemu je rečeno da se ide u Dubrovnik. I tada se opet pojave dva vuka. Jedan je izražavao sumnje na dodijeljeni zadatak a drugi u tome nije vidio nikakav veliki problem. Nije znao kojeg vuka da hrani jer su razmišljanja oba bila nejasna i nedovoljno oblikovana. U jednom trenutku učini mu se da je sam među tom gomilom i čuo je samo mumljanje Marinovića koji je i dalje pričao ali ništa konkretno nije govorio. Njegove riječi izlazile su iz usta kako nejasan izobličen zvuk bez mogućnosti da ga se razumije. Usporena slika u pokretu zaustavljena od misli koje su stizale od svih njih. Šulentić ga je promatrao, gledao njih svih tako okupljene s ruksacima na leđima i puškama na ramenima. Da li je stvarno ovo što se događa? Još jučer su vadili oružje iz potkopa.....A sada ih voze na položaje tamo negdje Bogu iza nogu, iza Dubrovnika prema Debelom brijegu. Valjda neprijatelj nije još stigao do tamo kada ih tako bez puno razmišljanja šalju tamo. Možda tamo pljačkaju kuće pa to treba staviti pod kontrolu. Premalo informacija a puno pitanja. Njegov mozak nije prihvaćao činjenicu da se ide igdje drugdje osim u Grad i nije mogao o ničemu drugome razmišljati. Osjeti da ga vlastite misli žderu i da se troši na nešto što neće moći promijeniti. Dio njega vrištao je da ne ide nigdje i da se poput onih koji su još na Korčuli odustali, okrene i ode a drugi dio je govorio da ide i da nije to ništa opasno, tek najobičniji policijski zadatak. Borba koja se u tim trenutcima vodila unutar njega bila je opsežna i nemilosrdna a riječi preslabe da bi izašle iz utrobe. Pomiri se tada sam sa sobom i postane spreman za izvršenje najobičnijeg policijskog zadatka spriječavanja pljačkanja i krađe tamo u toj Grudi, mjesta u Konavlima koje je od Dubrovnika bilo udaljeno 30 kilometra. Valjda će ih nakon toga vratiti u Dubrovnik da nastave obnašanje dobivenog zadatka. Rekli su im da idu na samo jedan dan. Ovo je samo nešto usput, neplanirano. Ali odradit će oni to, odrađivali su i gore stvari od krađe, pljačkanja te održavanja reda i mira.

Istovremeno na Korčuli odvijala se prava drama. Zapovijednik Gojun stigao je u policijsku postaju u 07.46 sati, nakon obavijesti predsjednika općine a sada je obaviješten od dežurnog o sinočnjim događanjima. Pao mu je mrak na oči i osjeti se nemoćnim, kao da je netko rastvorio zemlju pred njime. Veze sa PU Dubrovnik bile su u prekidu pa nije mogao doći do Korde ili Nojkovića s kojima je htio popričati i pitati ih što su to učinili i zašto su to učinili, ali vezu nije bilo moguće uspostaviti. Nekoliko trenutaka poslije sreo je Tonči Gavranića koji mu je javio i koji ga je pitao zna li što se dogodilo, odgovorio mu je da ne zna jer je tek prije nekoliko trenutaka izvješten o svemu te pokušava dobiti dubrovčane ali veze ne vrijede. Očajnički pokušaji zvanja urodili su plodom i Tonči je bio taj koji je prvi uspostavio vezu za Đurom Kordom. Što ste to učinili sinoć, znate li gdje su policajci?

Nismo ništa učinili, kakvi policajci ?

Znate vi jako dobro, poslali ste naše dečke neopremljene tamo gdje ste ih već poslali,

a mi ovdje imamo kompletnu opremu za njih, od pancirki do motorola. A oni su u patikama pošli dolje. Pitat ću vas još jednom gdje su !?

Ne znamo !!! odgovorio mu je Korda i veza se prekinula. Znao je da je to namjerno učinio kako bi se poštedito daljnjih pitanja i blamaže. Zar je stvarno bio toliko naivan ili možda siguran kada je mislio da njegovo ime nitko neće spomenuti. Isto kao i ime Nojka Marinovića. Iz nastojanja da sve bude u strogoj tajnosti dogodilo se upravo suprotno. Njihova imena bila su ista ona koja su natjerala Šutala da bez pogovora učini ono što su njih dva od njega tražili. A nije bilo potrebno puno razmišljati da bi se shvatili Šutalovi motivi i ambicije u tom trenutku. Tončića i Gojuna razbjesne njihova izbjegavanja odgovora i drsko laganje, skrivajući tako istinu te shvate da ovo što se događa neće donijeti nimalo dobrog. Laganjem su namjeravali skinuti odgovornost sa sebe praveći se da nemaju pojma gdje su policajci u nakani da za sve optuže Šutala koji ih je samoinicijativno odnio na prvu liniju. Priča je upravo tako bila planirana ali nije krenula tokom kojeg su zamislili i kada je sve krenulo po zlu odlučili su se praviti blesavi. Nitko nije zaboravio njihovo prijateljstvo i kartanje u kasarni za vrijeme Jugoslavije kada njihovo druženje nije bilo na kušnji kao što je to sada, kada su shvatili da će nekome morati odgovoriti i položiti račune o tome gdje su i kako i na koji način poslali korčulanske policajce od kojih su svi nekim čudom bili Hrvati. Oni drugih nacionalnosti nije bio među njima.

Puka slučajnost ili možda pomno smišljen plan?

Isti odgovor dobio je Tonči nekoliko trenutaka kasnije i od Nojka Marinovića kada ga je pitao zna li gdje su policajci Nije imao pojma gdje su kao ni što se to dogodilo.

Znao je da muljaju i lažu jer mu je Gojun ispričao što mu je ispričao dežurni kako je tekla sinoćnja akcija i tko je sve spominjan te tko je koordinirao akcijom. Nakana je bila više nego očigledna. Zamijeniti položaj specijalaca koji su se povukli sa Gruda sa korčulanskim policajcima, ako sve prođe u redu Korda i Marinović pobrat će lovorike, Šutala nagraditi zapovijednim mjestom, policajcima dati nekakve nagrade za uspješno obavljen zadatak i svi zadovoljni, bez puno propitkivanja. Ali stvari nisu krenule zamišljenim tokom te su se odlučili za šutnju dok ne smisle dovoljno prigodne i pogodne odgovore. Bilo je to žalosno, neprimjereno i za svaku osudu. Policajci su se pred vilom Palma krcali su se u autobus koji ih je trebao odvesti na zadani položaj a pratio ih je zapovjednik pričuvnih jedinica Oružanih snaga republike Hrvatske za južnu Dalmaciju Željko Pavlović koji im je po dolasku dao sljedeće naputke, nakon što su ga pitali što da rade tu u toj vukojebini. Rekao im je tada: Budite svatko uz svoju jedinicu. Nemojte se držati preblizu niti biti skupa. Razmak među vama neka bude minimalno 50 metara. I dobro gledajte oko sebe. Vidimo se sutra. Rekao je to i otišao. Iz par dimnjaka na kućama izlazio je bijeli, uspravni dim. Iako je bio početak listopada jutro su bila izrazito hladna. Oko njih u polju šetala je slobodno stoka i brstila slanom pokriveno lišće i travu. Velika šarena krava je na samo nekoliko metara od njih tako snažno zamukala i razbila tišinu. Kao da ih je pozdravila i obznanila mjestu njihov dolazak. Ni sami nisu znali kamo bi krenuli, naputci su bili

šturi i nedovoljno jasni. Sve je bilo savršeno mirno i izgleda da su bez razloga negodovali prilikom dolaska. Ovo je izgleda stvarno nešto usput za odraditi pa će to tako i učiniti ali se ne vidi što će se to odrađivati. Možda kada se stanari probude bude nešto jasnije. Valjda će oni znati objasniti im malo bolje što im je za raditi. Šarena krava znatiželjno ih je promatrala tupim pogledom i žvakala travu. Upute se preko ledine laganim koracima promatrajući stoku koja je besciljno tumarala unaokolo. Dan je već dobrano preuzeo primat i nebo je postajalo plavije. Okolni prostor dobio je obrise vidljivosti i postajao prepoznatljiv. Polje se uguralo ispod Ilijinog brda i nalazilo se na samom rubu Konavoskog polja te bilo okrenuto prema sjeveru. To područje bilo je naseljeno još davnih vremena kada su pristigli i prvi stanovnici a sve se to događalo u prapovijesno doba i doba antike kada se ovo mjesto zvalo Jarić-grad. U pisanim dokumentima prvi puta se spominje početkom 17. stoljeća kao mjesto Držojevići koje je dva stoljeća poslije preimenovano u mjesto Gruda a bili su poznati po travnatom aerodromu koji je postojao i na koji je 1936 godine sletio prvi avion. Služio je svojoj svrsi sve do 1962 godine kada se u Čilipima izgradio novi. Iz kuća još uvijek nitko nije izlazio. Napetost koju su osjećali prilikom iskrcavanja iz autobusa topila se i odlazila sa sumrakom te su sada već opušteno razgovarali i zezali se. Izgleda da će ipak sve biti dobro.

Odjednom ugledaju preko polja na samo par metara pred njima nekog lika u odori JNA kako bez straha prilazi životinjama jer je zdanje pred kojim su se nalazili izgledalo kao stočna farma na kojoj je bio dosta životinja od kojih su neke slobodno šetale unaokolo. Vojnik nije izgledao nimalo opasan ali je bilo jako čudno vidjeti ga kako se bez imalo straha prešetavati pred njima. Približe mu se.

Odakle si ti došao, što radiš ovdje? upita ga Šulentić uperivši pušku u njega dok su ga i svi ostali držali na nišanima. Nije se nimalo uznemirio te mirno odgovori:

Došao sam nahraniti stoku, žao mi je životinja

A gdje su svi ostali? nastavi ispitivati Šulentić.

Nema nikoga, svi su otišli prije 7-8 dana. Kuće su prazne.

Mislim da nas zajebava... okrene se ostalima i reče im bez puno razmišljanja. Vojnik je i dalje hranio stoku čupajući listove biljaka usput i pružajući ih da dlanovima.

Bezopasan vojnik jugovojske ili možda netko na tajnom zadatku. Ljubitelj životinja ili tek mudri provokator. Kaže žao mu je životinja, a što je sa ljudima koje su istjerali odatle. Priča mu nije imala nekog smisla ali isto tako nije imala razloga ne biti istinita ali mir i lakoća kojom se on pojavio bila je nevjerovatna. Nisu znali što da misle i nemir se opet vrati među njih.

Da ga svežemo? reče jedan od njih.

Odnesemo u Vila palmu? nadopuni ga drugi.

A da ga ubijemo? zaključio treći.

Ne znamo ni tko je ni što je? rezimira četvrti.

Što ćemo s njim? upitali su se svi jer je izgledao kao jedan od njih, spontan i bezopasan. Jedino što je bio u uniformi agresorske vojske sa kojom se nikada nije znalo i koja je bila nepredvidiva i iskvarena svojim taktičkim, pomno smišljenim

akcijama. Dovikivali su se, raspravljali i pokušali naći rješenje što da rade s ovim vojnikom. Gledali su unaokolo ne bi li vidjeli možda još nekoga ali nigdje nije bilo nikoga. Kao mjesto koje se zaglavilo u vremenu tako prazno i tiho. Jedini zvukovi koji su se čuli bilo je roktanje svinja koje su shvatile da ih je netko došao nahraniti. Zlosutna tišina, nevjerovatno primirena i uglavljena u okolni prostor. Kao da se sve zaustavilo na trenutak. Osim životinja i dima koji je izlazio iz uskih metalnih dimnjaka u tankom bijelom tragu da bi se rasplinuo nakon nekoliko trenutaka pretvorivši se u malene bijele oblačiće nošene vjetrom. Ljepota u krajoliku probuđenom sunčevim zrakama koje su ih dohvatile. Dan je bio prekrasno lijep.

A onda je eksplodiralo takvom silinom da su se svi pobacali po travi i kamenim mejama kroz koje se prolazili. Zvuk je iskidao prostor i granata je pogodila autobus kojim su stigli a koji se nalazio na uzvisini sa koje su se prije nekog vremena spustili. Zvuk slomljenog stakla koje leti na sve strane i cviljenje metala. Prepolovila ga je na pola u savršenom pogotku i svaka polovica prevalila se na svoju stranu a u sredini rupčaga sažvakanog metala iz koje je sukljala vatra praćena stogom crnog dima koji se spuštao u kotlinu stvarajući dimnu zavjesu. Vatra je zahvatila okolnu travu ali se nije širila zbog slane koja se tog jutra nataložila. Šulentić koji se bio bacio iza hrpe naslaganog kamenja zavikao je:

E da znam koji ga je ovako posred uspio pogoditi sada bi mu ruku stisnuo !!

I onda je počelo. Kiša granata padala je po njima i nije se zaustavljala satima. Padala je po njima zemlja, grumeni zemlje, kamenje i sve što god se nalazilo unaokolo. Granate su fijukale jedna za drugom i jedino što se čulo bila je zaglušujuća lomljava koja se nadvila nad njima. Tako porazbacani po livadi šćućurili su se svaki u svom kutku, pritisli dlanove na uši ne usuđujući se podignuti glave. Bilo je to nešto strašno, skroz oprečno onom neopisivom miru i stvarnosti koje je vladalo do malo prije. Nezaustavljivo i nemilosrdno su tukli po njima i nema mjesta na koje nisu padale. Tlo se otvaralo pod njima sa svakom granatom zabitom u zemlju koja se rastvarala i tresla pod silinom metala i eksploziva koja se pretvarala pred njima u vatru i dim. Geleri su fijukali oko njih proizvodeći zvukove nepostojećeg orkestra odbijajući se o kamenja i stabla. Osjećali su težinu na leđima od svega toga nataloženog na njima ne usuđujući se pomaknuti. Jedva su stizali disati od silne podignute prašine i zemlje koje im je ulazila u usta i oči, puneći nosnice. I upravo kada je izgledalo da nema kraja i kada su se već pomirili sa činjenicom da će tu svi izginuti jer ovo je bilo nemoguće preživjeti nekim čudom sve utihne. Sat i po vremena granatiranja izgledao je kao potpuna vječnost. A stvorena tišina bila je stravična i još se nitko nije usuđivao pomaknuti. Tek kada je tišina potrajala i kada zrak više nije ispunjalo fijukanje počeli su se poput mumija izdizati iz naslaga zemlje. Izgledalo je kao da je zemlja oživjela dok su se njihova tjelesa borila sa preteškim teretom kojim su bili zatrpani. Izašavši dopola iz svih tih naslaga, prašnjavi i iscrpljeni počeli su se dozivati i tražiti jedni druge. Prostor pred njima izobličen, krovista kuća nestala a iz razbijenih i otpalih prozora strmoglavljivala se podivljala vatra. Stravično poprište nedavne bitke. Izdizali su se policajci, sada već skroz izašli iz svojih čahura te počeli preskakati naslage

zemlje i kamenja kako bi pomogli kolegama koji se još uvijek nisu uspjeli izvući iz svih rupa u koje su bili uskočili prilikom granatiranja. Što je bilo sa onima koji su se nalazili dalje nisu znali jer se iz njihovog pravca ništa nije čulo a i pucketanje vatre bilo je preglasno da bi se moglo išta sa takve udaljenosti čuti. Zvali su se poimenično i kako bi se netko odazivao tako bi išli prema njemu. Nekolicina njih bila je u rupčagama što im je i spasilo živote jer je oko njih bilo tako izrešetano gelerima da su slučajno bili na površini ne bi se bili izvukli. Međutim rupe su bile duboke i trebalo je smisliti načina kako da ih se izvuče odatle prije nego opet počnu granatirati. Veliki bor kojeg je granata izbila iz zemlje pao je neposredno pred rupe pa su se preko njegovih grana uspjeli popeti i izaći vani. O tome kako su izgledali nije potrebno puno govoriti ali nijedan rudar ne bi im pozavidio. Plave policijske uniforme sada su bile smeđe i više su sličile na maskirnu uniformu što im je mogla biti sada i povoljnija okolnost. Neće se više tako isticati među travom. Dva sata tražili su se i otkopavali. Na sreću svi su bili živi. Ogrebotine i površne rane nije imalo smisla brojiti. Dragi Bog spasio ih je svih od ove strahote kojoj su svjedočili.

Onog vojnika nije bilo nigdje, možda je ipak bio samo mamac a možda tek obična budaletina koja je poginula.

Da pljačkanje i krađa, nasmije se Šulentić shvativši da je živ te nastavi: Ovo više sliči na prvu crtu bojišnice. A da nismo mi zauzeli položaje na prvoj crti ha ha.

Zamjenik zapovjednika Stanko Šutalo, nakon što je ustvrdio da su svi njegovi na broju još uvijek ne znajući svrhu i namjeru boravka ovdje reče im: S obzirom da je ovakva situacija nećemo puno šetati okolo naokolo. Ne izlasku iz sela prema lgalu ćemo se stacionirati. Imaju tamo oni masivni suhozidi pa ćemo tamo držati položaje. Ovdje na ovoj vjetrometini smo čudom sačuvali žive glave. Nećemo tako nešto više dozvoliti. A znamo li gdje smo? upita Šulentić shvativši na napokon netko od njih mora postaviti to pitanje no odgovor kolege nimalo ga ne iznenadi.

Ne znamo, nadamo se da nismo na prvoj crti, ha ha.

I nakon ovog proživljenog još uvijek su imali snage šaliti se i u nevolji pronaći razloga za smijeh bez obzira što nisu imali gdje se trenutno nalaze i zašto se nalaze baš tu gdje se nalaze. Bitno je bilo da su na nogama i živi. Proslavilo se to uz prepričavanje i pokoju kapljicu tek onako da se malo opuste nakon onoga što su preživjeli. Zauzeli su položaje kraj suhozida kako je bilo i dogovoreno. Sve skupa nije imalo smisla kako god okrenuli priču. Nadali su se da će još danas u neko doba krenuti prema Dubrovniku kako je bilo i planirano što su se nadali da će potvrditi legionar koji je upravo stigao u društvu zamjenika zapovijednika Stanka Šutala. Bio je iz Francuske i ponudio se da će biti s njima i voditi ih u svim daljnjim akcijama ukoliko ih bude te im je onako frajerski rekao:

Dečki ništa ne brinite. Vidjeti ćete vi sada kako se sređuju četnici. Kako mi francuzi „brijemo“ sve takve kao što su oni. Nego idem ja vidjeti kakva je situacija na terenu. Vratit ću se.

Uputi se pješke pa nakon nekog vremena uđe u garažu pred njim. Izađe s automobilom marke golf nakon kraćih manevara i krene u pravcu Crne Gore. Nakon

20ak minuta naslonjeni na suhozide primjete istog tog golfa koji je projurio pored njih vozeći sigurno preko 160 km/sat. Nisu ga stigli ni pošteno pogledati, projurio je kao da ga goni sto vragova. Nakon toga stalno su zapitkivali zapovjednika jedinice gdje mu je rođak iz Francuske koji je obećao da će ih voditi a on im je na to odgovarao: A valjda će se vratiti, ha ha ha, iako su svi jako dobro znali da ga više nikada neće vidjeti uvjereni da je s onim golfom produžio za Francusku i da se neće zaustaviti dok tamo ne stigne. Ovo je bio rat, ne video igrice na kojima je njihov rođak bio odgajan zbog čega je i pobjegao brže nego što se i pojavio. Virtualna stvarnost postala je pred njegovim očima prava stvarnost. Bilo je dosadno stajati tako i ne raditi ništa satima. Ali slanje na položaj značilo je valjda upravo to. Stajati i promatrati i ne raditi ništa. Oni koji su ih poslali ovdje nisu se potrudili dostaviti im hranu i vodu a o nekakvom sredstvu veze da i ne govore. Izolacija bez mogućnosti da se primi ili prenese bilo kakva informacija. Ali koga je to uopće bilo briga jer možda je to i bila poanta svega, da nitko ne zna gdje su i što se s njima događa. U protivnom bili bi im dali radio stanicu ili neku motorolu i pobrinuli se da ne budu gladni i žedni. Kako se već satima nije ništa događalo zapovjednik se odluči malo zabaviti te stavi konzervu na granu stabla, odmakne se nekoliko koraka, nacilja puškom prema njoj i ispali par metaka jedan za drugim od kojih nijedan ne pogodi svoj cilj. Ostala je stajati tamo gdje je i bila.

Nemoj da je nitko dira, pokušat ću ponovo, reče zapovjednik i zakorakne malo naprijed te opet stane pucati. U jednom trenutku stanu fijukati hici preko njih. Shvate da je neprijatelj odlučiti pogoditi limenku koju zapovjednik nije mogao. Izdignu se malo preko suhozida i ostanu u šoku viđenim. Na 10-15 metara ispred njih pojavili su se četnici, baš oni pravi cijeli zeleni sa kokardama na glavama koji se se približili puzajući prema njima pa ih tako nije bilo moguće ni vidjeti dok nisu stigli na samo par metara. Počelo je međusobno pucanje. Meci su fijukali sa svih strana. Ne zna se da li su policajci žešće tukli po njima ili je to bilo obrnuto. Želja za preživljavanjem bila je prevelika i kanonada metaka nije prestajala. A gledali su stalno po toj livadi, secirali je pogledom i nikako im nije bilo jasno kako su se i odakle stvorili ti smrdljivci, tako odvratno zeleni nalik na bumbare ugurani iza travki, sljubljeni sa zemljom u pokušaju da ih prikolju svih jer to je bila njihova taktika i strategija. Eto obična konzerva spasila ih je svih. Dok su četnici gmizali prema njima oni su se još uvijek zafrkavali i zezali nastojeći ubrzati vrijeme još uvijek ne shvaćajući gdje su zapravo. Rođak za kojeg su se nadali da će im obznaniti gdje su i koliko će tu još biti, nepovratno je pobjegao a sada su shvatili i zašto. Mogao ih je barem upozoriti. Valjda to tako francuski legionari rade. Pucali su još uvijek prema tim gmizavcima i pitali se odakle su došli. Izronili iz zemlje i tek tada postali primjetni u namjeri da ih ubiju, prikolju ili tko zna što već jer jednostavno ih je bilo nemoguće ne primjetiti na tom zelenom prekrivaču rasprostrtom pred njima. Sada i rođak ima nekakve logike jer je možda baš on izašao iz videoigrice, mjesta gdje se napadači pojavljuju odasvud pa su možda i oni sami, nesvjesni toga ugurani u jednu od mnogih krvoločnih virtualnih arena u kojima je samo bitno tko će koga uništiti. I onda je

sasvim logično da su se izgubili u prostoru jer virtualni prostor je dezorjentiran bez jasne predodžbe o određenom mjestu. Samo je radnja bitna i može biti smještena bilo gdje. Baš kao što su i oni sada smješteni u arenu kojoj se ne zna nivo, sa gušterima koji ih napadaju sa svih strana. Bili su iznenađeni jer nisu očekivali ovakav otpor. Netko ih je očigledno krivo informirao kada je rekao da su slabo naoružani.

Damir Šulentić imao je automatsku pušku u kojoj se nalazio umetnut okvir sa 30 metaka. Ostala četiri okvira nalazila su se u unutrašnjosti torbice koju je nosio prebačenu preko torza. Svi ostali raspolagali su sa istim, kao i sa određenim brojem ručnih bombi koje su također bacali gdje god su stigli. Nije se imalo vremena puno razmišljati i gledati gdje je tko. Pred njima bila je ledina po kojoj su gmizali četnici i jedino ih je neprestano gađanje moglo zaustaviti. Ali i oni nemilosrdno su uzvraćali iznenađeni silinom napada za koji nisu bili spremni. Tri sata otegnulo se međusobno puškaranje i fijukanje. Tišina je prestajala postojati i kaos je preuzeo stvar u svoje ruke. Netko će morati ostati bez municije, iskreno su se nadali da to neće biti oni. Šulentiću je ostao jedan puni okvir i par metaka u pušci što je bilo jako malo ako se napad i dalje nastavi. Vjerovao je da je slična situacija i sa svima ostalima. Zapovjednik je stalno od njega tražio ručne bombe koje je on onda svom silinom i u trku bacao na četnike. Izraz njegovog lica dovoljno je govorio o tome koliko ih želi uništiti. Kao i svi oni. Nije ih tjerao da oni napadaju i uzvraćaju već je zajedno s njima aktivno sudjelovao u svemu, što ih je svih prilično iznenadilo. Jedino smješno bilo je to što prije koji sat nije mogao pogoditi konzervu na samo par metara udaljenosti a sada gađa žive mete koje pužu po poljani pokušavajući im se približiti. Najednom pucnjava sa polja počne jenjavati te se tako prekine neprekidni niz hitaca koji su postajali sve rjeđi da bi nakon samo nekoliko trenutaka utihnuli skroz. Dogodilo se ono što su priželjkivali svo ovo vrijeme a to je da upravo zločesti likovi ostanu bez municije. Da je obrnuto ne bi nikako bilo dobro jer bi to onda bila borba prsa u prsa kao u dobrim starim vremenima kada se se na poljima poput ovog vodili ratovi. Ni nakon nekoliko minuta pucnjava se nije nastavljala. Čekaju li možda pojačanje, nisu znali. Ono što su znali i u što su bili sigurni upravo je činjenica da što prije moraju otići odavde. Tako raštrkani krenuli su prema Čilipima što im se činilo kao jedino logično i ispravno. Trčali su preko porazbacanog kamenja ne gledajući uopće gdje gaze, bitno je bilo samo što prije pobjeći odavde jer još uvijek nisu znali gdje se nalaze. Ono što su znali je da su prošli kroz pakao. Pitanje je bilo da li idu prema devetom krugu ili prema njegovom izlazu. Nagovještaja nije bilo kao ni naznaka. Trebalo je samo trčati koliko god ih noge nose i ne zaustavljati se. Četnici su shvatili da su počeli bježati i zasigurno javili svojim na brdu jer su tada ispalili na njih par granata koje su padale svugdje oko njih. Izgledalo je da se pakao nastavlja i dalje, međutim nisu prestajali trčati provlačeći se među gomilom gelera koji su ih srećom izbjegavali. Čulo se njihovo ispaljivanje, putanja kojom su putovali i spuštali se, te su više točno po zvuku znali gdje bi mogla pasti te bi ubrzavali ili mimoilazili mjesto na kojem će se to dogoditi. Čuo bi se samo prasak nakon kojeg bi uslijedila

kiša granata i prašina koja je pekla u očima. U tim trenutcima ništa nije bilo bitno osim trčanja. Ono je produživalo agoniju ali i živote u tim trenutcima kada je nemoguće zaustaviti se dok srce očajničkim udaranjem želi iskočiti iz grudi a noge trče same bez da itko upravlja njima. Trčalo se za onim ispred sebe ukoliko ga se moglo vidjeti i nikakvo osvrtnje unazad nije dolazilo u obzir jer se nije moglo isto onoliko koliko se i nije željelo. Što ako su se i oni uputili za njima te ih negdje presretnu u zasjedi i sačekaju.

Svaka novostvorena misao tjerala ih je na još brži trk i kada su shvatili da se približavaju aerodromu zadnjim atomima snage pograbili su prema njemu vidjevši u njemu izlaz iz ovog pakla kojemu se nije nazirao trag kao i objašnjenje koje im je netko dužan dati. Kroz ovo ne prolaze policajci koji su poslani održavati red i mir za vrijeme trajanja policijskog sata i nije ovo nikakva vježba kojom se pripremaju za borbena djelovanja. Bili su gladni, žedni, iscrpljeni i nadasve prestravljeni. Koliko su bili polomljeni i stradali dovoljno govore njihove krvave noge i ruke kojima su nezaustavljivo grabili prema naprijed savladavajući sve prepreke koje bi se stvorile pred njima. Pa su tako lomili grane stabala sa kojima bi se susretali, razmicali ih i gurali stvarajući prolaz kroz gudure i šumarke. Posrtali su ali nije bilo vremena za padanje i ustajanje, rukama bi se pridržavali za tlo kada bi osjetili da je noga nezgodno stala i proklizala a sve u želji što bržeg prilaska kroz polje na kojem su bili tek obične mete u pokretu. Snajper s dobrom infracrvenom optikom mogao ih je skinuti sa obližnjih brdašaca bez pola muke ali nisu primjetili da raspolažu s time jer bi zasigurno već netko bio stradao. Zapravo pravo je čudo bilo da su svi na okupu još uvijek i da nikome ne fali dlaka s glave. Slučajnost ili tek obična sreća nije bilo uopće bitno. Živi su a to je ono što je najvažnijem osim ako nisu upali u svemirsku crvotčinu i zalutali u video igricu u kojoj svatko od njih ima neograničen broj života. Sve je izgledalo moguće s obzirom na protekla događanja. Još samo nedostaju vampiri, virali i troglava divovska čudovišta što im neće biti nikome čudno jer ionako nemaju pojma gdje su. I da li su Čilipi stvarni ili su plod njihove mašte nalikujući oazama u pustinji ili čak mentalnim slikama koje mozak provocira kad se čovjek pogubi sam u sebi. Što su se više približavali to su bili uvjereniji da je pred njima aerodrom i da nije riječ o haluciniranju koje bi im u ovom trenutku itekako dobro došlo kao bijeg od današnje stvarnosti pretvorene u pakao. Shvativši da su stigli skroz blizu uspore malo hvatajući zrak naslanjajući se pri tome dlanovima za koljena što je omogućavalo duboke udisaje i iste takve izdisaje pri čemu su se pluća ispunjavala prijeko potrebitim zrakom. Osjećali su krv koja cirkulira, slušali otkucaje koji su bubnjali u polumraku i toplinu koja je izbijala na površinu tijela te se cijedila sa njihovih lica koja su promatrala jedna druge u želji da se izgrle i tako podijele neizmjernu sreću jer su ipak svi zajedno i tu na istom mjestu pa makar to bio i jedan od krugova pakla. Zajedništvo je ono što ih je vezivalo i omogućilo da sve ovo prebrode skupa. Najgore je bilo ostati sam ili biti ostavljen.

Ušli su u zgradu aerodroma gdje je bilo dosta ljudi. Policajaca ali i onih u odorama hrvatske vojske. Šulentić se popeo na visoki pult na kojem su se izdavale karte, stavi

ruksak pod glavu želeći se na trenutak samo malo odmoriti. Svaka koščica ga je boljela i svako mjesto na tijelu na kojem je bilo mesa. Samo da malo predahne, nekoliko minuta i ustat će. Toliko valjda zaslužuje. Ogleda se oko sebe, vidje da su skoro svi tu negdje i sklopi oči. Ne u namjeri da zaspi nego samo malo da predahne i odmori preumorno tijelo nenaviklo na ovakove napore. Čuo je u polusnu razgovore koji su se vodili oko njega pa je njegove kolege netko pitao odakle su i što tu rade jer nikome od prisutnih nisu bili poznati.

Nakon kontakta s njima i upoznavanja ekipa im je rekla da je u mjestu Čilipi ratni štab a na pitanje naših gdje su zapravo bili odgovoreno im je da su oni upravo stigli sa prvih borbenih linija kod mjesta Grude točnije kraj stočne farme u Popovićima.

Šok i nevjerica na licima, Šulentić otvori oči i pogleda svoje kolege i prijatelje koji su u jasno vidljivom šoku slušali što im govore. Prva borbeni linija. Neka im dragi Bog bude na pomoći. Da li su ovim luđačkim trčanjem pobjegli od te linije ili su joj se još više približili. Sada više ništa nije bilo bitno. Vjerovatno se netko dobro našalio s njima kada ih je bez hrane, bez vode i bez ikakvog sredstva komunikacije poslao ni manje ni više nego na prvu borbenu liniju. Tamo gdje su borbene aktivnosti najintezivnije i gdje je neprijatelj grupiran i dobro ukopan, linija fronta preko koje su zaraćene strane ratovala isključivo mecima i granatama i gdje je neprijatelj bio najbliži. A oni su gađali konzerve i prešetavali se po livadama. Kakva suluda ironija sudbine. Da su kojim slučajem znali gdje se zapravo nalaze nitko od njih ne bi sada bio živ. Upravo to neznanje ih je spasilo i sačuvalo što je zapravo suluda sudbina kojoj bi na neki način trebali biti zahvalni. Bili su u vihoru ratnih događanja, gledali četnike, vojnike koji se prešetavaju, gađali jedni druge dok su granate preoravale polje i čekali da ih se preraspodjeli u Grad na policijske poslove. Još uvijek nije do njih stizala informacija koju su upravo saznali, odbijala se od njih poput bumeranga ne želeći je prihvatiti jer nije bilo ni trunke razuma da oni budu u vrtlogu rata, na prvoj borbenoj crti. Mozak je pokušavao prihvatiti tako oblikovanu priču ogoljenu i istinitu koja nije imala nikakvog pa ni najmanjeg smisla.

Što bi policajci iz Korčule radili na prvoj liniji bojišnice ?

Zašto su Nojko Marinović i Đuro Korda to učinili ?

Kakve veze ima Stanko Šutalo sa svime time i zašto je ovo uoće učinio?

Zar su mu ljudi tek obične brojke koje će se pojavljivat kao likovi poslani na bojište?

Ljudska srca i duše okrutni su i nepredvidivi ali i od takvih monstruma očekuje se istina ma koliko god ona grozna bila. Nojko Marinović nije im rekao istinu što dovoljno govori o njemu. Ali ne samo on nego i svi oni koji su ih na tako podmukao način iskricali u polje. Na prvu borbenu liniju.

Šulentiću je samo mozak radio a tijelo se primirilo i polako počelo opuštat. Težina u nogama još je uvijek bila prisutna a bol u mišićima intezivirala se tek sada kada se tijelo primirilo..

Nadao se da će brzo proći. Odjednom počela je tutnjava, jako velika tutnjava koja se približavala odasvud. Tresla se je cijela zgrada, prozori su vibrirali pa čak i stol na kojem je ležao. Nalik potresu koji se tek počinjao stvarati pristižući iz zemljine utrobe

i izbijajući na površinu. Tutnjava se pojačavala ali sada je već bilo sigurno da to nije bio potres. Bilo je to nešto drugo. Ni deset minuta nije Šulentić uspio ležati na pultu za prodaju avio karata te nervozno upita policajce koji su prolazili kraj njega
Što se ovo trese ?

Izađi vanka pa ćeš vidjeti !!odgovori mu jedan koji je upravo protrčao kraj njega i tek tada shvati da ova tutnjava nije nešto dobro. Digne se sa pulta, zgrabi ruksak i krene prema glavnom izlazu gdje su se svi bili uputili.

Ajme majko !! reče Šulentić i stane promatrati ogromne metalne grdosije koje su pristizale prema njima iz svih smjerova. Tenkovi su ih okruživali pristižući s svih strana a oni su stajali i u čudu ih promatrali kako naviru. Scena iz filmova naučne fantastike kada ekipa promatra što se događa pred njima i zaključuju svi istovremeno da treba bježati. Ali gdje bježati, u kojem pravcu, kamo? Šulentić se momentalno razbudio i rekao samo:A tko će sada opet trčati, pa sada sam tek došao nije mu bilo bitno da li ga netko čuje ili ne ali to je moralo izaći iz njega poput vapaja. Trenutci u kojima se nema koga zamoliti za pomoć gdje god da se čovjek okrene. To više nije ni panika nego stanje nemoći i želje da se što prije pobjegne odatle a nema se gdje bježati jer su te grdosije svugdje. Osvjetljavaju prostor pred sobom i grabe hrvatskom zemljom u želji da ih svih unište. Topovske cijevi svaki će trenutak raspaliti po njima, po zgradi po svemu. Panika je premalena riječ i u nju ne stane sva ona strahota koju je potrebno opisati i označiti kada bi se htjelo opisati ovo što se sada događa. Mrkli mrak u koji su se bezobrazno i nametljivo ugurala svjetla koja od njih stvaraju izbezumljene mete koje trče glavom bez obzira. I u kojem god pravcu da krenu svugdje su svjetla koja u širokom snopu osvjetljavaju hrvatsko tlo. Šulentić se u svojoj nevolji pokuša posložiti u mislima tražeći pogledom ostale kolege koji su isto tako tražili njega. U tom metežu čulo se samo:

Trčao bi ja ali gdje ću trčati ?

Gdje je more ?

Idemo prema moru !

Ne znamo gdje treba trčati !

Nađi tamo nekoga pa ga pitaj !

Moramo znati gdje je more, s koje strane ?

Aloo zna li netko gdje trebamo trčati, gdje da idemo, kamo da se krećemo ??!
odgovor nije stizao pa je pitanje ostalo lelujati u zraku raspršivši se u tisuće komadića razbijenih upitnika. Nitko nije znao kuda da se ide samo se išlo, guralo u mrak i preskakalo preko kamenja i grmova. Izgledalo je kao da im stopala ne dodiruju zemlju već su stalno i konstantno u zraku kao da lebdeći grabe prema negdje. Tek u tom trenutku primjete da iza horde tenkova ide pješadija naoružana do zuba. Ako je ono bila prva linija, što li je onda tek ovo. Neprijateljski teritorij, pa nisu u Srbiji i Crnoj Gori. Strahota je postajala sve veća stvarajući neviđeni pritisak koji ih je gušio. Zraka nije bilo dovoljno a tjeskoba je popimala ljudske obrise za koje im se činilo da ih promatraju i prate sa svih strana. A gdje je Dubrovnik, gdje su ljudi, gdje su branitelji, ima li ikdje ikoga. Šulentić je u trenutcima kada bi uspio doći do daha

zaviknuo:Hoće li mi netko reći gdje trebam bježati ?!!

Sada više nije vidio nikoga i samo je grabio prema imaginarnom pravcu kojeg je u mislima bio zacrtao. Nevidljiva nit za koju se držao i koja ga je usmjeravala a ni sam nije znao gdje. Pretekao bi u tom trku s lijeva ili desna neke ljude u uniformama ali nije se zaustavljao jer zasigurno ne bi mogao više ponovno krenuti. Nije više razaznavao tko je tko i koji su njegovi iz jedinice jer se sve to slilo u jednu masu koja se gibala i bježala. Trčanje se nakon nekog vremena pretvorilo o hodanje pa se tim ritmom nastavilo i dalje. Tutnjava se više nije čula ali u krajevima njihovih misli i dalje je ostao stravičan zvuk koji ih je pratio i kada više nije bio čujan. U tom hodanju su se ponovno pronašli i grupirali. Dehidrirani, bez vode i hrane i bez ikakve mogućnosti da je u tom mraku negdje pronađu. Šulentić da bi što vjernije prikazao kako je žedan i koliko mu očajnički treba malo vode reče. I puška na ramenu mi se osušila

Pređe jezikom preko ispucanih i krvavih usana koje su vapile za vodom. Usta suha, bez pljuvačke a žeđ nadvita nad njima kao najgori neprijatelj. A vode nigdje.

Najednom more. Pred njima se rastvori Trsteno i tek tada shvate koliko su daleko odmaknuli od aerodroma sa kojeg su pobjegli. Kilometre i kilometre ostavili su iza sebe i ovo više nije trebala biti prva crta niti ijedna druga crta. Mještani i svi oni koji su bili u Trstenu u čudu su ih gledali tog jutra kada su se spustili sa brda u mjesto onako prašnjave i izranjavane od bjesomučnog cjelonoćnog bježanja i tko god je prošao kraj njih pitao ih je

Kako ste vi do ovdje došli ? Odakle ste ?

Nitko nije vjerovao da su stigli ravno iz pakla, iz Čilipa. Pristizali su cijelog jutra, samo su izlazili iz šume i tumarali ulicom. Tko nije ovo prošao neće znati nikada objasniti što znači trčati brže od svoje sjene. Čuli su tu svakojake priče. Dok su ih neki žalili i zgražali se nad onim što su proživjeli, neki su išli toliko daleko da su ih nazivali kukavicama i dezterterima koji su pobjegli sa bojišnice što nikako nisu mogli podnijeti i nisu to zaslužili. Nikome nije bilo bitno što nisu znali gdje idu, što nisu bili opremljeni za takvu vrstu ratovanja. Održavanje reda i mira uvelike se razlikovalo od ratovanja na prvoj crti. To nikoga nije interesiralo i samo su oni koji se ništa nisu ni usudili pitati ih nešto donosili zaključke o njihovom bježanju i dezterterstvu. Ali narod uvijek priča, hrani se tuđim životima i ako će ih nakon svega smatrati dezterterima, što tako okrutno zvući, neka izvole. Samo oni i nitko dugi znali su kroz koji pakao su prošli i kako ih je netko grubo izigrao u svoj toj priči koja od početka nije bila namještena kako treba. Proživljene strahote još u mislima nisu ni našle svoje mjesto a neki koju su bezbrižno spavali u svojim kućama, vikendicama i hotelima usudit će se njih nazivati kukavicama. Riječi su bole poput najoštrije bajunete ali istovremeno stvarale prkos i inat. Po posprdnim pogledima nekih kraj kojih bi prolazili shvatili su što misle o njima. Onako prašnjavi, izmućeni i nenaspavani držali su se zajedno ne mogavši ne čuti i ne primjetiti poglede koji su plazili po njima. Nisu bili poput onih sretnika koji su uzimali auta na koja bi naišli usput, ulazili u garaže i tražili bilo koje prijevozno sredstvo. Ali to su mogli samo oni koji su znali gdje da se ide i kroz koja mjesta se prolazi. Oni, koji su cijelu noć istrčavali šumski maraton nisu si to sebi mogli

priuštitu ali nisu to bile nimalo lude ideje te. Šulentiću odmah padne na pamet da potraži neko vozilo jer zašto bi oni nastavili ići pješke i bili toliko drugačiji od drugih. Napješačili su se za cijeli život. Trebalo bi ići doma, doći prije tenkova i ostalih oklopnih monstruma. Razradili su strategiju i dogovorili se kako će u grupama pokušavati ići naprijed i uvijek će se netko vratiti da izvjesti ove koji su ostali kakvo je stajanje i do kuda se može. Nakon nekoliko trenutaka od kada se stvorila u glavi misao Šulentić je došao u posjed automobila FIAT pa njih troje odluči poći do Stona vidjeti kakva je tamo situacija. Vjerovali su da se u dva dana nije moglo ništa drastično promijeniti jer su praktički još jučer tuda prošli ali nakon ovoga što su prošli u ništa nisu bili sigurni. I tako se njih troje upute automobilom prema Stonu, Damir Šulentić, Zoran Tomaš i Jadran Zlokić. Zvali su i Vlatka Bokšića da ide s njima ali on je odlučio ostatu u Trstenom. Vozili su polako, prepričavajući protekla događanja kada najednom nakon što su otvorili okuku ugledaju nekog u maskirnoj uniformi kako hoda uz cestu. Zaustavi Šulentić auto pred njim, spusti prozor i upita ga

Odakle ti ?

Iz Stona sam, izgubio sam se, ne mogu naći jedinicu

Hoćeš li da te povežemo ?

A gdje idete ?

Idemo vidjeti kakva je situacija u Stonu.

Znate, u Stonu nije dobro. Nisam bio i nisam vidio ali svi pričaju da nije dobro. Ali mogu s vama.

Upadaj ukrcaju ga i nastave polako. Raketna topovnjača usidrena na moru cijelu je noć raketirala magistralu kako bi onemogućila prometovanje. Na pola puta do Stona granata je bila pogodila kamion Vinoprometa iz Splita i po razrovanoj cesti bilo je razasutog stakla kojeg nije bilo moguće mimoći niti preko njega proći.

Morat ćemo malo prošetati, nećemo moć preko ovoga. Izađu iz automobila i dogovore se da će hodati dok ne počne svitati a onda će se negdje sakriti i promatrati. Hodali su kako su se i dogovorili, pri tome saznali da se gardista izdvojio iz jedinice kako bi se vratio u Ston i iz zgrade općine uzeo dokumentaciju Hrvatske demokratske zajednice, odnosno spisak članstva koji bi zasigurno imali problema ukoliko isti dopadne u ruke agresora. Nasmijali su se kada su čuli ali nekoga je očigledno imao vremena misliti i na to. Čovjek bi u životu trebao odgovarati za sve svoje postupke pa su tako i stupanjem u raznorazne stranke morali biti svjesni da preuzimaju rizik da bi ih netko nekada mogao tražiti. I sada je eto taj spisak postajao lista za odstrel. Do Slanog trebalo im je još 5 kilometra kada je zora počela nastajati i mrak se pretvarao u suton. Pričali su o ratu, o tome kako će biti hrabri ako opet bude prilike za dokazivanje i kako će pokazati tim četnicima što znači braniti se i obraniti se. Odlučili su još malo hodati prije nego se skroz razdani. Otvarali su okuku koju su još bili odlučili proći i najednom pred njima tenk, velika, prava, zelena grdosija koja se prepriječila i promatrala ih nadmoćno iz polumraka. Pogledaju se svo četvero i jedino što su uspjeli izustiti bilo je

Tenk !!

Nakon toga vikanje

Stoj, stoj...lezi lezi !!

A onda je zapucalo. Šulentić je rekao

Ja ne bježim ! legao je na zemlju a vojnik je odmah sjeo na njega i svezao ga žicom. Kako nisu imali mogućnosti obavjestiti sve one koji su bili iza njih a koji su se približavali bilo je izgledno da čim budu otvorili okuku da će biti uhvaćeni i da će se za njima pucati. Upravo tako se i dogodilo. Nakon njega pohvatali su još neke, pobacali ih na zemlju i svezali žicom. Dok su to radili Šulentić koji nikako nije mogao šutjeti upita ih

Kada ste vi došli, ja sam jučer prošao ovuda i nije vas bilo !?

Tek tada vidjeli su da se iza ovog tenka nalaze i drugi tenkovi. Da je postojala ikakva komunikacija znali bi da je kordon u Slanom probijen i ne bi se uopće bili uputili prema njemu. Hvala Nojku Marinoviću koji se potrudio dati im motorole koje bi ih poštedjele svega ovoga jer bi znali da ne idu tuda. Ovako su uletili u zasjedu kao totalni naivci.

Tražio je taj čovjek od njih da nakon neuspjele akcije u Grudama ostave oružje koje su donijeli sa sobom kako bi ih mogao pustiti da se nenaoružani vrate na Korčulu.

Objašnjavanja da su oružje donijeli sa sobom nije urodilo plodom sve dok zapovijednik policijske ispostave Vela Luka Zoran Tomaš nije našao načina da obavjesti predsjednika općine Korčula u kakvoj su se nezgodnoj situaciji našli.*12

Tada je Tonči Gavranić nazvao Marinovića i rekao mu bjesniji nego ikada:

Slušaj Nojko, žena i dvije kćeri su ti u Lumbardi.

Ako ne pustiš moje dečke momentalno idem tamo u Lumbardu, Izbacit ću ih iz hotela u kojem se nalaze na ulicu pa se onda ti brigaj za njih. Maltretirat ću ih isto onako kako ti maltretiraš moje dečke. Istu sekundu da si ih pustio da se sa oružjem vrate na Korčulu inače će bit problema. Velikih problema.

Dobro Tonči, razumio sam te, smiri se

Kako da se smirim kada mojima želiš oduzeti oružje. Prvo ih šalješ zajedno s onim idiotom Šutalom meni iza leđa na prvu crtu i tražiš od mene da se smirim. Zahvali Bogu što sam ti ovako daleko Marinoviću. Pobrini se da moji stignu sigurno kućama jer u protivnome znaš što ću učiniti. Ako se ikome išta dogodi podnosim kaznenu prijavu!

U redu Tonči, šaljem ti ih onakve kakvi su i došli.

Sada to više nije bilo bitno. Splet neugodnih, nezgodnih i krajnje bezobraznih i opasnih okolnosti doveo je do svega ovoga iz čega se trebalo što prije izvući ako je to uopće više bilo moguće. Ono što je trebalo u ovome ludilu učiniti i tako ostati živ a produžiti agoniju bilo je poslušati zapovijed i leći na zemlju licem prema dolje.

Kada se ni nakon 5-6 sati koji su prošli nitko on njih nije vratio u Trsteno pričuveni policajci Želimir Žanetić i Ante Nobilo bili su ti koji su trebali biti druga ekipa koja će krenuti prema naprijed i vidjeti što se događa.

Nedolazak ove trojke nije mogao značiti ništa dobro ali isto tako mogao je biti niz

nespretnih okolnosti i nije moralo značiti da se nešto u stvarnosti i dogodilo. Njih dva po dogovoru odluče krenuti jer je vrijeme predviđeno za vraćanje već dobroano bilo prošlo. A u Trstenom čuli su informaciju da ih u Stonu na raskršću čeka autobus koji ih vozi na Korčuli. Trebalo je samo stići do Stona.

Slaba opremljenost i neorganiziranost svela im je sve mogućnosti na minimum pa tako i ovaj povratak kući. S obzirom da nitko nije od njih imao ama baš nikakvo sredstvo veze nisu se mogli javljati jedni drugima niti komunicirati s bilo kime. Nojku Marinoviću i Đuri Kordi to ni najmanje nije smetalo jer im vjerovato nije bilo u interesu da netko čuje njihovu komunikaciju iz koje bi se puno toga moglo zaključiti. Osuđeni sami na sebe i svoje snalažljivosti ubačeni su u ratna događanja i bez obzira na pretrčane kilometre još su se uvijek tamo nalazili. A samo je trebalo doći do Stona, zadnja etapa koju je trebalo proći.

Ante Nobilo pričuveni policajac iz Blata razgovarao je sa čovjekom u Trstenu za kojega nije smatrao da je osobito pouzdan jer se raspitivao malo o njemu i nije ulijevao neko osobito povjerenje ali punudio se da ih odvede dokle se bude moglo. Njih dvoje prihvate ponudu jer su htjeli što prije krenuti ali Ante nije imao dobar osjećaj i to je rekao Žanetiću dok su ulazili u automobil. Vozio ih je do uzvisine nakon što je prošao oštru okuku odakle se vidjela druga strana mjesta Slano i rekao

Evo nas, vi pođite vidjeti a ja ću se vratiti po vas !pozdrave se, čovjek se okrene i ode. Kako nisu htjeli hodati po cesti siđu s puta stramputicom pri čemu sretnu mjesnog poštara i staricu koja ih je pitala jesu li gladni i žedni. Pošto im nije bilo do jela nego do toga da pokušaju što prije doći do Stona gdje su ih vjerovatno već čekale i kolege shvate da je možda pametnije vratiti se na cestu te to i učine. Pri tome su pričali i komentirali kako nije pošteno da ih se zove dezterterima jer to ni blizu nije bila priča koja je trebala biti ispričana. Mogli su ih zvati budalama jer su bez pogovora i provjeravanja išli na prvu crtu bojišnice, mogli su ih nazvati i zanesenjacija i idiotima jer su pošli na zadatak bez da su se potrudili o tome izvestiti zapovednika policije, mogli su biti smiješni i blesavi jer su pristali na sve to ali nikako i ni pod kojim uvjetima nisu mogli biti proglašeni dezterterima. Jedva su čekali stići na Korčulu gdje će se dobroano raspraviti o njihovom takozvanom dezterterstvu i svemu što su preživjeli. Bijes je bio jednako veliki kao i tuga zbog onoga što nisu zaslužili. Nadali su se samo da su Bokšić, Šulentić i Zlokić dobro i da ih negdje na sigurnom čekaju. Ali samo mjesto na koje ih je čovjek iskrcao bilo je nekako pretiho i preprazno, niti pretjerano zakriveno niti skriveno od pogleda. Više nalik vjetrometini na koju se pružao pogled odasvud. Žanetiću opet proradi sumnja na čovjeka koji ih je doveo i koji mu je iz nekog neobjašnjivog razloga bio sumnjiv. Kako bi skrenuo misli reče Žanetiću koji je hodao pored njega:

Željko što ćemo, hoćemo li naprijed ili ćemo nazad? Na što on odgovori:

Krenuli smo naprijed, nema nazad i nastave tako hodati pustom cestom po kojoj nitko nije prolazilo i nigdje unaokolo nije bilo nikoga niti se itko čuo. Kao da je netko izbrisao život iz cijelog tog područja, zlosutna tišina parala im je uši i bila je sada već stravična. Previše tišine na jednoma mjestu i dok su osluškivali i hodali zaspe ih

najednom rafalna paljba iz protuavionca na prvome tenku koji se nalazio iza okuke prekinuvši tako tišinu. Nobila je rafal pokosio po nogama te osjeti takvu bol koja ga je odmah natjerala da padne tik uz ogradu. Protuavionski metak rasprsnuo se u mesu kojeg je pogodio stvorivši rupe i prouzročivši bol za koju je mislio da ne može postojati. Bio je svjestan svega oko sebe osim što je bol bila neizdrživa. Oko njega počela se stvarati lokva krvi. Željka srećom nisu pogodili pa je prišao nepokretnom Nobilu u namjeri da ga podigne i odnese negdje u nekakav zaklon da nisu tako nasred ceste. On nije htio ni čuti za to jer ako ga bude nosio biti će prava pokretna meta jer je sada već očigledno da su upali u dobro namještenu zasjedu odnosno smišljeno su dovedeni tu. Čovjek se čak nije ni vratio po njih iako je to sam rekao. Znao je da ga intuicija ne vara. Natjerao je Žanetića da bježi i pokazao mu u kojem pravcu da trči jer je dobro znao ovo područje. Pratio ga je pogledom dok god mu je bio u vidokrugu i vidio u jednom trenutku kako je svukao i bacio policijsku jaknu. Poslije ga više nije vidio ali je čuo pucnjeve. Nije znao da li puca on ili oni ali pucalo se naveliko. A onda je u jednom trenutku nastupila tišina. Nimalo dobra tišina.*¹³ Pred Nobilom u tom trenutku zaustavi se transporter i iz njega iskoči vojnik koji mu priđe, uhvati ga za kosu i povuče je svom snagom, izvadi pri tome nož u namjeri da ga zakolje. Iz transportera koji je bio parkiran tu pred njima začulo se: Ako mu nešto učiniš ja ću te ubiti !! tek tada Nobilo primjeti pukovnika koji je sjedio u transporteru a koji mu je spasio život. Zašto, nije znao. Ime mu je Vasko i bio je njegov spasitelj. Njegov postupak toliko je osokolio ranjenog Nobila da mu se učinilo da se sam može onako iznakažen popeti u transporter. Gesta koja ga je ohrabrila i učinila snažnim iako je bio jako slab i dobrano iskrvario. Trenutci kada se čovjeku učini da je veći od samog sebe i da nema prepreke koje ne može prijeći. Upravo tako osijećao se Nobilo. U svoj toj nesreći i bolu, hrabrost koja ga je na trenutak ispunila bila je ogromna.

Tek tada počeli su ga prenositi u transporter na zapovijed pukovnika koji mu se čak učinio simpatičan, bilo je u njemu nešto ljudsko. Jedan od dvojice mladića uhvati ga je ispod ramena i čekao da ga drugi uhvati za noge, odnosno ono što je od njih ostalo. Podigli su ga sa zemlje, krv je kapala iz natopljenih hlača koje su bile ljubičaste i nakon samo nekoliko koraka koje su učinili ovaj koji mu je držao noge pusti ih te se one mlohavo stropoštaju na cestu.

Mladić se cerekavo nasmije dok ga ovaj drugi sam unese u transporter i stavi na klupu. Iznenadilo ga je pitanje šofera da li ga boli. Odgovorio mu je da ga malo boli i pitao ima li možda malo vode. Pruži mu šofer kojemu ni imena nije znao čuturicu s vodom bez puno razmišljanja.

Nobila dirne ta gesta te skine sat Seiko*¹⁴ koji mu bijaše darovao barba iz Australije kada ga je je 90-ih godina zvao na vjenčanje i pruži mu ga u znak zahvalnosti.

Međutim momak je negodovao ne želeći ga uzeti jer je smatrao da kap vode koju mu je dao ne vrijedi takovog poklona. Ali Nobilo je bio uporan i inzistirao je onako izmučen da ga uzme i zadnjim atomima snage koje je uspio sakupiti u sebi kako bi

nadjačao zvuk motora koje je škrgutao reče mu:

To ti je dar od mene i želim da ga uzmeš !!pruži mu ga još jednom te mladić uzme nevoljko sat i zahvali mu. Nije smatrao da je njegova gesta vrijedna tolike vrijednosti. Vidio je pri tom da se radi o satu Seiko koji ima određenu vrijednost, preveliku za kompezaciju par kapi vode. Ali rat je a u njemu ljudska dobrota nema cijene. Ovo je bilo ono što je to i dokazivalo. Nobilo tada iz razgovora shvati da ga voze u Trebinje u bolnicu. Bol je postajala sve intezivnija i neizdržljivija. Kapljice znoja izbijale su mu po čelu i cijedile se niz obraze. Da je mogao izaći iz vlastite kože pobjegao bi što dalje od te paklene boli moja mu je kidala tijelo. Iako noge nije mogao pomaknuti mozak mu je radio te su ga još uvijek mučile i proganjale riječi koje je čuo u Trstenome Dezerteri !!

Na samo nekoliko metara od njega nalazili su se zarobljeni policajci Šulentić, Zlokić i Bokšić koji su sve to promatrali i zgražali se viđenim.

A ništa nisu mogli učiniti kako bi ih upozorili kada su ih vidjeli da dolaze. I to je bilo ono najboljnije. Nakon što su Nobila unijeli u transporter i krenuli prema Trebinju, Žanetić je i dalje trčao prema malenoj crkvi dok su naoružani vojnici trčali za njim. Okretao se i pucao prema njima ali bilo ih je odasvud, navirali su na njega sa svih strana. Rafal iz automatske puške pokosio ga je i nestao je među žbunjem na samo nekoliko metara od crkvice prema kojoj je trčao. Podivljale životinje zapalile su ga benzinom iz tenka i zapalili. Plamen vatre vinuo se u nebese, u svakom jezičku vidjeli su njega. Kolegu i prijatelja ubijenog od strane srpske vojske, isfrustriranih četnika i crnogoraca kojima su bili okruženi. Životinje koje ne poznaju ništa ljudsko i kojima ništa nije sveto što su sada i dokazali. Nije bilo dovoljno svirepo presjeći ga rafalom nego ga je trebalo još i zapaliti. Uništiti mu tijelo do neprepoznatljivosti.

Monstrumi najgore moguće vrste vođeni nekom ludom i bolesnom potrebom za istrebljenjem i uništenjem.*¹⁵

Zarobljene policajce šokiralo je spaljivanje i ranjavanje kolega i nasilništvo kojem su prisustvovali. Jedno je kada gađaš neprijatelje i pucaš prema njima s jednog kraja polja na drugi a ovo sada je skroz nešto drugo. Tenkovi koji stoje pred njima, žica koja se urezuje u meso, oružje kojim se trljaju o njih i rakija koja im bazdi iz gubica i boce kojima nazdravljaju. Dok nije skroz svanulo bacili su ih u nekakvu prostoriju ograđenu kamenjem. Jedino što su mogli raditi bilo je razmišljati.

Šulentić, koji nikako nije mogao biti miran pokušavao je osloboditi ruku iz žice što mu je i pošlo za rukom. Mogao ju je vratiti kad god je htio što ga je činilo drugačijim od ostalih koji sebi nisu mogli priuštiti takav luksuz. Da li su njegove ruke bile tanje od ostalih ili su njega prelabavo vezali nije znao. Kada su ostali vidjeli što je učinio Tomaš mu reče

Daj molim te izvadi mi kapu JNA iz džepa koju sam ponio ako me slučajno uhvate da je stavim, nikad ne znaš

Ha ha ajde lipo i ti i kapa u onu stvar. Ti partizan ne možeš biti nasmejali su se svi na izjavu koja je bila točno na mjestu.

Nakon njega javi se i Zlokić koji je imao druge namjere

Šulentiću izvadi mi molim te molitvenik iz džepa i baci ga tamo negdje, još mi samo fali da mi njega nađu

I tako je policajac postao đeparoš koji im je svima praznio džepove pa je tako došao u posjed poprilične količine krunica, novaca i svega ostalog što im se u tim trenutcima nalazilo svugdje po njima. Smijali su se dok je sitniš zveckao.

Ni lipe im ne daj, sve bacaj, baš sve !

Naokolo su četnici spavali porazbacani po travi a iz prostorije letjeli su predmeti koje je Šulentić onom slobodnom rukom bacao preko zida. Dva kila metala bilo je bačeno na njih i kada su se probudili imali su što vidjeti.

Sama pomisao na to tjerala ih ja na smijeh jer iako nisu to mogli vidjeti, mogli su zamisliti kako će to izgledati kada budu sa sebe bacali sve te stvari. Suton se pretvorio u jutro, Šulentić vrati ruku u žicu i svi oni čekali su sudnji čas i rasplet ove krajnje neugodne i pogubne situacije.

Stigao je njihov rukovodeći kadar koji je davao daljnje upute. Trebali su ih svih ukrcati u pincgauera i voziti za Trebinje. Naime samo noć prije pričao se kako je Niaz Batlak Daiđa, tadašnji osebujan zapovijednik južnog bojišta planirao nekakve akciju pa se mislilo da su upravo oni dio njegove vojske. Tek kada su ih pretresli i našli im svima dokumente po džepovima shvatili su da su iz Korčule.

Onog izgubljenog maskirnog zengu su ubili a njih potrпали u kamion i odveli. Uz cestu i po cesti nalazila su se tjelesa koja je kupilo vozilo hitne pomoći. Nepotrebni masakr ljudi koji nisu bili spremni poginuti jer nisu radili ništa loše, samo su htjeli braniti svoje pri čemu su ubijeni. Dogodio se rat u kojem se takve stvari događaju. Dobra djela i namjere nisu garantirala preživljavanje čemu upravo svjedoče i oni sami. A Niaz Batlak zvan Daiđa bio je podrijetlom iz istočne Bosne, rođen u Zvekovici. Nadimak je dobio po ujaku koji ga je odgajao kao dječaka i kao pripadnik formacija NDH 1945 godine iz Jugoslavije bježi u Ameriku odakle se sada vratio u namjeri da pomogne organizirati obranu koja je bila prilično konfuzna i nejasna jer se mnogi nisu u svemu tome snalazili. Nikome se nije moglo zamjeriti već se moglo samo pomoći i raditi na nadogradnji svega postojećeg. Daidža je imao upravo taj zadatak, da pokuša pomoći kao i mnogi drugi tada.

Kada su zarobljeni policajci stigli u kasarnu u Trebinje i kada su ih izbacili iz kamiona Šulentić tek tada primjeti na kapiji naslonjenog oficira Zvezdana Vukušića iz garnizona u Korčuli, kojeg je prije par dana htio udariti kundakom te mu prođe kroz glavu ma gdje baš na njega da nalete sada u ovakovoj situaciji jer se nisu rastali na baš dobar način.. Zaboravi sve to i onako od srca ga pozdravi kao da su najveći prijatelji.

Zvezdan ga pogleda, okrene se i ode. Veselje u njemu utihnulo je istom onom brzinom kojom se i pojavilo. Kao da mu je netko odvalio pljusketinu i prizemljio ga svom snagom. Gledali su prema njemu kako odlazi i nadali se da će se ipak okrenuti i vratiti, pokušati im možda pomoći i reći da su s Korčule, da je on tamo bio oficir i da se prema njemu nisu baš lijepo ophodili ali da im on to sve oprašta i da će im pomoći. Trenutci u kojima očekuješ nešto ljudsko od onih koji se i nisu pokazali

ljudima...

Rezultat finale:

1. Želimir Žanetić-nestali hrvatski branitelj, pričuvni policajac
2. Zoran Tomaš-zarobljeni isprebijani profesionalni policajac-razmjenjen nakon 82 dana tortura i premaćivanja
3. Tonko Gugić- zarobljeni isprebijani pričuvni policajac-razmjenjen nakon 82 dana tortura i premaćivanja
4. Vlatko Bokšić-zarobljeni isprebijani profesionalni policajac-razmjenjen nakon 82 dana tortura i premaćivanja
5. Damir Šulentić-zarobljeni isprebijani profesionalni policajac-razmjenjen nakon 82 dana tortura i premaćivanja
6. Jadran Zlokić- zarobljeni isprebijani pričuvni policajac-razmjenjen nakon 82 dana tortura i premaćivanja
7. Ante Nobilo – teško ranjen-obje noge i zarobljeni pričuvni policajac-nakon 10-tak dana prebačen na VMA-Beograd i medicinski zbrinut-razmjenjen 25. studenog 1991. godine na aerodrom Pleso kraj Zagreba kad je sletio posebni vojni zrakoplov JNA u kojem se nalazilo 27 osoba koje su tog dana razmijenjene za 28 oficira JNA.Najpoznatiji Kikaš i Aksentijević.

Ostali, njih 27 (bez Stanka Šutala koji je ostao u Vili palme sa Nojkom i Kordom- osobno žao mi je što nije kao i Marko Mujan ostao trajno kao poklon Dubrovniku) plivajući ili sa kajićima na vesla iz Trstenog ili Bresečina do Šipanske Luke i kojima su pomoć pružili Marko Skračić (njegova sestra Jadranka Seka Brajević, izgubila je muža Jozu Brajevića- poginuo 7. listopada 1991., u Novoj Mokošici , uspila ga donjet 10.listopada 1991 u Šipansku Luku i pokopati, a poslije toga bila u udruzi poginulih Hrvatskih branitelja te je pravno i uljudno pomagala braniteljima u priznavanju statusa i prava) i splitski specijalac Hrvatske ratne mornarice Igora Bušelića za prebacivanje na Broce Pelješac što je značilo dolazak doma i obitelji. **Simbolika:** Bušelića su kao mladog specijalca tek formiranog HRM-a na krajnje okrutan način u hotelu "Šipan" u Luci Šipanskoj ubili pripadnici HOS-a koji su ga, bježeći iz Konavala preko otoka Šipana, proglasili - špijunom.Šutalo je nakon umirovljenja postao predsjednik Korčulanske Hrvatske stranke prava HSP a za izbore 2025 podružnica HSP-a Korčula za kandidata za gradonačelnika Korčule predstavio Marka Miša Mujana.Budući mu je mjesto prebivališta Dubrovnik nije uspjela kandidatura. Naslov Simbolika je uistinu činjenično simboličan!! Tijekom 3-7.listopada 1991 održali su se mnogi protestni skupovi na koje sam pozivan i sudjelovao na kojima sam jedino što sa mogao nadati se sretnom završetku a najteže mi je padalo što reći supruzi i djeci od Želimira Žanetića.

*11 do *12-Izvor-Ivona Kapor, ratni roman Šifra 888 (ja sa njom pričao moje viđenje a ona pisala,-ovo je sigurno pričao Šulentić?

*13-o Žanetiću- kad smo 3.5.1992 ušli u Slano, ja i Nobilo sa Nevenom Klincem,zapovjednikom policije Slano i Branko Žanetić brat Željka

*14- kad smo 3.5.1992 ušli u Slano, ja i Nobilo sa Nevenom Klincem, zapovjednikom policije Slano i Branko Žanetić brat

Željka, sat smo pronašli u dvorištu jedne kuće u Slanom gdje se spaljivalo i sat je bio spaljen ali zbog metalne ručke potvrđeno je da je Nobila jer je Nobilo imao izrazito jak ručni zgob zato duga metalna ručka koja mu je odgovarala *15-kad smo 3.5.1992 ušli u Slano, ja i Nobilo sa Nevenom Klincem, zapovjednikom policije Slano i Branko Žanetić brat Željka, u crkvi uz more prema Banji, pronašli smo crnu vreću za smeće sa naljepnicom na kojoj je pisalo Želimir Žanetić. Tu vreću odnijeli smo u Dubrovnik, i policajku Poljanić pitali što ćemo sa tim, rekla je na patologiju Dubrovnik i predali patologu Burđelezu. Predali smo. Kad je nakon sedam dana došao patološki nalaz patologa Burđeleza na njemu je pisalo: od tri kosti iz vreće koju sam dobio: desna podlaktična na kojoj je vidljiv prelom, od lijeve podkoljenične i desne nadkoljenične mogu zaključiti da se radi o muškarcu visine između 182 do 188 cm, sa prelomom desne podlaktične kosti i iz medicinske dokumentacije Želimira Žanetića u kojoj piše lom podlaktice desne ruke 1977 godine mogu zaključiti da se radi o Želimiru Žanetiću a to je i pisalo na naljepnici na vreći gdje su bile kosti. Žena nije htjela prihvatiti patološki nalaz pa sam predložio da dadne od sina Dejana uzorak za DNK analizu jer se prof. dr. sc. Šimun Anđelinović, izvodi analize i dokaze putem DNK. Obitelj je odbila. Kad sam 29.11.1991 a nakon razmjene Nobila, posjetio Nobila na bolnici Rebro u Zagrebu, on mi je ispričao događanja u Slanom 5 listopada 1991 i tada mi je rekao za prijevoz transporterom od Slanog do Trebinja-Bileće i kako je poklonio sat vozaču transportera, inače osobnom vozaču rezervnim kapetanom Svetozarom Ražnatovićem, 10-te satnije crnogorske brigade. Po kazivanju Nobila, dva dana kasnije je doveden u ratnu bolnicu Trebinje-Bileća teško ranjeni rezervni kapetan Svetozar Ražnatović a da je njegov vozač ubijen, da su to učinile ustaški diverzanti sa zoljom. Navodno je pozvan helikoptert iz Beograda i da su im javili da šalju helikopter ali da u helikopter osim Ražnatovića ukrca i Tuđmanov savjetnik Nobilo koji se maskiran policijskom uniformom zarobljen i u bolnici je Trebinje-Bileća. Helikopter je poslan ali zbog olujnog vjetera iznad Trebinja nije se moglo izvršiti ukrcajanje i transport do VMA Beograd, navodno je preminuo tijekom te noći. Otada slijede puteševlje Ante Nobila. Kad je Ante Nobilo došao na VMA, tamo su bili doktor Vojvodić kojem je Ante Nobilo na vikendici u Potirni postavljao oluke kao limar i vlasnik limarske radnje Nobilo. On se pobrinuo za odlični medicinski tretman i da mu nazove familiju i potvrdi da je Ante dobro. Kad je mene pozvao i rekao da je Nobilo dobro, zapitao sam, ga je li ima ikakvu informaciju o Želimiru Žanetiću koji je bio sa Nobilom kad je ranjen i nije pronađen pa se vodi kao nestali. Obećao mi je da će se raspitati i javiti. Ja sam napisao molbu generalnom sekretaru UN-a Perezu de Cuellaru gdje ga molim da iskoristi svoj utjecaj da doznamo sudbinu Želimira Žanetića. Isto sam poslao i predsjedniku BiH Aliji Izetbegoviću kao i dekanu Medicinskog fakulteta Sarajevo dr. Mladen Cetinić Krnjan, Blačanu kojem je poznata familija Žanetić i on je rekao da će stupiti u kontakt sa kolegama sa VMA Beograd i VMA Titograd da se pokuša dobiti informacija o Žanetiću. Crvenom križu Srbije poslao sam zamolbu za Žanetića ali i za vozača transportera a koji je bio vozač rezervnog kapetana Svetozara Ražnatovića jer ako je vozač imao prijelom desne ruke a sat koji mu Mobilo poklonio pronađen je spaljen u Slanom. Ako je imao prijelom podlaktičnog dijela ruke onda je to njegov leš. Još sam poslao i konobara u Marini Korčula Božidara Globaševića, Crnogorca a kojem je brat zamjenik ministra MUP-a Crne Gore da ide u Crnu Goru i da bratu rekne kakvi tretman ima u Korčuli i da pomogne oko pronalaska Želimira Žanetića. Kad smo postavljili spomen ploču 5. listopada 2021, tajnik ministarstva branitelja Raos mi je rekao da je sin Dejan dao uzorak za DNK i da kosti od leša Želimira koje su išle na DNK analizu i usporedbu sa DNK uzoraka Dejana Žanetića sina nisu to potvrdili i da se Želimir Žanetić i dalje vodi kao nestali hrvatski branitelj. Još jednom izražavam razočarenje u policijsku upravu Dubrovačku i ministarstvo branitelja da spomen ploča nebi bila postavljena nego samo inicijativom prijateljelja Tonči Gavrančića, Majskog Maškovića i Mladena Gojuna! NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO!!“!

3. listopada 1991: Na 144. sjednici krnjeg Predsjedništva SFRJ (nazočili su: Borisav Jović, Branko Kostić, Jugoslav Kostić, Sejdo Bajramović, generali Veljko Kadijević i Blagoje Adžić, admiral Stane Brovet), odlučeno je „da Predsjedništvo prelazi na uslove rada za vreme neposredne ratne opasnosti ... čime se otklanja mogućnost blokade rada i preuzima na sebe određene ingerencije Skupštine SFRJ, koja se ne može sastati“.

- Veljko Kadijević daje izjavu kojom ističe cilj JNA: “svrgavanje neofašističke hrvatske vlasti“.

- Ministarsko vijeće EZ-a zahtijeva žuran sastanak s predsjednicima Hrvatske i Srbije, kao i generalom Kadijevićem u Haagu.

4. listopada 1991:

Lord Carrington se u Haagu susreće s predsjednicima Tuđmanom i Miloševićem te s generalom Kadijevićem. Zatražen je prekid neprijateljstava i vatre te rješenje za

prevladavanje pitanja o promjeni Ustava. Dogovorena je deblokada vojarna JNA u RH i prestanak ratnih sukoba.

- Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović izjavljuje: „Hrvatska vlast je, po svaku cijenu, htjela rat i – ima ga. Samo ovog puta ćemo ih pobijediti i završiti zajednički život sa njima nadam se za sva vremena“.

- Krnje Predsjedništvo SFRJ donosi odluku o mobilizaciji pričuvnog sastava.

- Vlada Republike Srbije šalje otvoreno pismo Vladi Republike Hrvatske. Pismo je potpisao predsjednik Vlade Dragutin Zelenović:

"Na svojoj sednici od 4. oktobra 1991. godine, Vlada Republike Srbije upoznala se sa opasnostima kojima je izloženo civilno stanovništvo i grad Dubrovnik, koji predstavlja deo istorije srpskog i hrvatskog naroda, kao i veličanstveni spomenik svetske kulturne baštine. Vaša odluka da u gradu od neprocenjive istorijske i kulturne vrednosti smestite vaše paravojne formacije, crne legije i mnogobrojne strane plaćenike i da sa tog prostora započnete oružane napade na naseljena mesta u Hercegovini i Boki Kotorskoj predstavlja krajnje necivilizovan, nehuman i nedostojan čin. Nadamo se da ste i sami postali toga svesni i da ćete uložiti potreban napor da sprečite te vaše oružane formacije da razore Dubrovnik, kao što su to učinile i sa mnogim drugim gradovima.

Upućujući vam ovaj poziv da sprečite razaranje Dubrovnika, Vlada Republike Srbije izražava čvrsto uverenje da će svi pripadnici JNA i TO uložiti maksimalne napore da se sačuva ovaj istorijski grad."

- U Ministarstvo obrane Republike Srbije s vukovarskog ratišta dolazi Željko Ražnatović zvan Arkan. Tražeći generala Đorđevića, nakratko ga prima ministar general Simović, na čiji upit „što rade sa zarobljenicima“, Arkan, pokazujući pokretom ruke rez po grlu, kaže kako oni „ne uzimaju zarobljenike“.

4.listopada 1991 prvi dogovori o osnivanju **Ratne bolnice Korčula** održani su u tajnosti između predstavnika KBC Split, Kriznog stožera Korčule i DZ Korčula te je osnovana Ratna bolnica Korčula u podrumu hotela Bon Repos i područna jedinica doma zdravlja Ante Franulović u podrumskoj jedinici Blato.

Dana 6. listopada 1991. djelatnici Kirurške klinike KBC Split podrumu hotela Bon Repos osnivaju kiruršku postaju, dolazi kirurški tim KBC Split doc. dr. Ilijom Petrušićem te dr. Ivom Vidakovićem, anesteziolog u poznim godinama. Korčula je imala veliki broj doktora specijalista kao što su: dr Ivo Prižmić, dr Boris Franulović, dr Vicko Krajančić, dr Alemka Bosnić, dr Vjera Žuvela, dr Srećko Baničević, dr Ante Komparak-ravnatelj Ratne bolnice, dr Ante Lakić, dr Joško Podbovšek, dr Botica, dr Davor Komparak, dr Kristo Cebalo.

Dom zdravlja Korčula pokrivao je u mirnodopskom sustavu zdravstvene skrbi svojom polikliničkom zaštitom i dijagnostikom zapadni dio poluotoka Pelješca, otoka Mljeta, Lastova i Korčulu. Na tom području živi oko 35.000 stanovnika. Zbog svojih specifičnosti, u prvom redu udaljenosti od bolničkih središta kojima gravitira

(Dubrovnik 125 i Split 240 km), nepostojanje prometnih veza, potrebe zbrinjavanja velikog broja turista tijekom sezone-Dom zdravlja u Korčuli se izdvaja iznad razine uobičajne za ustanove sličnog tipa jer se u nekim elementima razvija u medicinski centar. Takva pozitivna transformacija dolazi do punog izražaja tijekom srbočetničke agresije na Republiku Hrvatsku. Izmijenjeni uvjeti života u ratu, posebice agresija na Dubrovnik, pomorska blokada, kopnena blokada Stona i Slanog, znače za Korčulu prekid veza s bolničkim središtima i dovodenje u situaciju:

- a) apsolutne nemogućnosti transporta u središta veće medicinske skrbi,
- b) povremene mogućnosti transpona vodenim ili kopnenim putem, uz postojanje vrlo visokog medicinskog rizika tijekom prijevoza, za koji ne postoji potpuna sigurnost da će ga ranjenik, odnosno bolesnik uvijek uspješno svladati, i
- c) obveze prihvaćanja ozlijeđenih s pri je navedenih područja.

Dom zdravlja Korčula povezu je se sa Stožerom saniteta za sjevernu i srednju Dalmaciju i od KBC-a "Firule" 5. 10. 1991. godine dobiva kirurga, i anesteziologa koji s domaćim kadrovima započinje zdravstvenu službu na otoku, u uvjetima ratne izolacije. Ratna bolnica na Korčuli započinje radom 7. 10. 1991. g. i traje do konzervacije 19. 10. 1993. godine

U tom vremenu obrađena su 553 ranjenika. Kirurških je zahvata u općoj anesteziji je bilo 266, u lokalnoj anesteziji 180 i u drugim vrstama anestezije 107.

Prvi zahvat održan je već sutradan 7 listopada 1991 kad je pri raketiranju relejnog tornja sv. Staž Žrnovo od gelera teško ranjen Stanoja Antić, pomorac Mediteranske plovidbe a tada u statusu mobiliziranog branitelja, operativna sanacija nadlaktičnog dijela desne ruke i krvnih sudova. Odmah nakon operacije koja je trajala preko tri sata, dođem u posjet i tamo mu žena Slovenka (isprika, zaboravio sam joj ime). Stanoja se probudio, kaže mi da je još usporen ali dobro. Pitan je li mogu kako pomoć, je li im treba donjeti drva i iscjepati. Ne treba ali me žena zamoli:

Predsjedniče je li me možete ubaciti u ekipu Crvenog križa da pazim djecu kad su uzbune zbog zračne opasnosti i djeca izlete iz škole i trče po cesti pa se javljam da ih vodim do skloništa. Rekнем joj riješeno jer ću sutra nazvati profesoricu Stanku Kraljević i da je učlaniti. A sad još jedan „moj bunt i cinizam“, opravdani. Kad su 1992 raspisani izbori za Predsjednika Republike, sad direktni i dođe mi Stanoje i reče: Predsjedniče nisam na biračkom spisku iako imam osobnu izdatu u PP Korčula. Žena mi i brat i njegova žena jesu a ja nisam. Ajde, idemo to odmah riješiti i spustimo se do matičara Sretene Tvrdajića i rekнем mu: Sretene čovika ni na biračkom popisu a žena i brat mu sa ženom jesu? Je li poznaš čovika? Samo čas predsjedniče da vidim zašto ga nema? Ahha, nije 5 godina prijavljen pa nema državljanstvo! A kako da to najbrže riješimo, je li može moja potvrda da je braneći RH, mene i tebe Sretene, da dobije? Ma može, ovdje ćemo napisati Osobno poznat i to je to!!

5. listopada 1991: Predsjednik Tuđman pozvao je sve hrvatske građane na obranu Republike Hrvatske.

- Vlada Republike Srbije pozvala je građane Dubrovnika da napuste grad kako bi ga spasili od daljnjih razaranja.

5./6. listopada 1991: Ministri vanjskih poslova EZ-a na sastanku u dvorcu Haarzuoiens (Nizozemska) izdaju deklaraciju u kojoj osuđuju djelovanje krnjeg Predsjedništva SFRJ i ističu da nisu spremni priznati ni jednu odluku koju donese takvo Predsjedništvo. Poduprta je ideja „kako političko rješenje treba tražiti u perspektivi priznanja“.

6. listopada 1991: Tijekom sastanka Mađarske, Poljske i Čehoslovačke, zatražena je intervencija međunarodnih snaga kako bi prestala ratna djelovanja u Hrvatskoj te bila priznata neovisnost Hrvatske i Slovenije.

- U svom TV obraćanju bosanskohercegovačkoj javnosti, Alija Izetbegović traži da se građani BiH ne odazivaju pozivima na mobilizaciju ističući „Zapamtite, ovo nije naš rat. Neka ga vode oni koji žele da ga vode. Mi ne želimo taj rat.“

- Borisav Jović predlaže Slobodanu Miloševiću prelazak u „mirovnu ofenzivu“ i pripremu za rat ako ne bude drugog izlaza.

- Predsjedništvo SFRJ, iako bez Drnovšeka i Mesića, donosi jednoglasnu odluku kojom „Predsjedništvo prelazi na rad u uslovima neposredne ratne opasnosti“ što, po Ustavu SFRJ, omogućava ustavno i zakonsko djelovanje u brojčano „svakom sastavu koji je moguć“. Time su pravno stvoreni uvjeti za donošenje legalnih odluka samo srpskih članova Predsjedništva. Bogićević i Tupurkovski su se kasnije neuspješno bunili.

Nazove me dekan Građevinskog fakulteta Pavlin i rekne mi: Predsjedniče Gavraniću, po dogovoru poslao sam općini Korčula, općini Metković, općini Dubrovnik, općini Ploče i općini Makarska prijelog Ugovora o izradi projekta za aerodrom Stonske Rudine sa potporom aerodroma Frankfurt da oni prihvaćaju i sufinanciraju izradu projekta aerodrom Stonske Rudine kao rezervnog aerodroma Splitskom i Dubrovačkom aerodromu. Od svih sam dobio potpisan Ugovor osim općine Korčula i općine Dubrovnik.

Dekane Pavlin oprostite, zadnjih 15-tak dana sam najmanje bio u uredu, ni sad nisam u uredu ali ću otići u ured i potpisati i poslati Vam. I tako napravim, na stolu nađem Ugovor, pročitam i potpišem i dam na protokol da preporučeno vrate.

Nazovem gradonačelnika Dubrovnika Peru Poljanića i pitam ga zašto nije potpisao a on mi odgovori: Nisam jer je Luka Korda, predsjednik HDZ Dubrovnik otputovao u Zagreb kod predsjednika Tuđmana sa zamolbom da „zabrani aerodrom Stonske Rudine“ jer bi to značilo da srspsko-četničkoj JNA predajemo aerodrom Čilipe! Pero a zar niste? Kažem ti da je načelnik PU Dubrovnik Đuro Korda, brat od Luke, 2/3 listopada 1991 protuzakonito odveo 35 policajaca na Grude, tamo nije bilo nikoga od Dubrovčana, kad su se poradi nadiranja Crnogoske četničko-belogardejske JNA naši policajci vratili do Čilipa-aerodrom ni tamo nikoga a dva tri sata poslije zauzele su i Čilipe! Pero predsjednik Tuđman Vam je na svečanoj skupštini SO Dubrovnik rekao da ne može jedan brat biti načelnik policije a drugi brat predsjednik Partije na vlasti!

Sad ću ja nazvati Tuđmana, sjećaš se da kad su bile Ljetne igre 1990 ni tebe ni braću Kordu nije bendao a sam mnom je rezgovarao više od sat vremena pa ću mu objasniti da most Korčula-Sv.Ivan Viganj Pelješac i rekonstrukcija Pelješke ceste (sjeti se našeg susreta u Potomlju) i mi smo do Stonskih Rudina za sat vremena a do Čilipa još skoro dvi! I ne prepuštamo Čilipe JNA nego ste ga prepustili VI!

Nažalost predsjednik Tuđman je popustio i nakon Vodovoda N-P-K-L mi je propao i drugi veliki projekt, nažalost.

7.listopada 1991:

To mi je jedan od najtežih dana dosada:

Sazovem sjednicu SO Korčula u vjećnici MZ Blato, pozovem po običaju saborske zastupnike, odazove se samo dr Vicko Krajančić.

Otvorim sjednicu, pozdravljam odbornike, IV članove i saborskog zastupnika.

Dr Vicko izvadi ručnu bombu kašikaru i ja ga uljudbeno zamolim da izađe, da ručnu bombu može bojovnici na ratištu ali ne i ovdje. On reče: Samo da malo ubijem komunjaru Svemira Vilovića pa ću izać. Ja zamolim sve da izađu, i ostanemo samo ja i Vicko, dugo sam ga molio da mi preda ručnu bombu i napokon mi je preda kad započne uzbuna za zračnu opasnost, zamolim sve da se kroz portu od Vodovoda idu u sklonište u podrumu Vodovoda koje je pod zemljom a ja idem u ispostavu policije koja je u istoj zgradi, u susjedstvu vjećnice i predam im ručnu bombu. Otrčim do prostora Kumpanije i tada prestane uzbuna. U Kumpaniji je bio radio-Blato ali i telefon, pitam ih je li znaju di je bio napad, ne znaju. Uzmem telefon i zazovem centar za obavješćivanje i pitam Luketina je li ima kakvu informaciju što su gađali? Predsjedniče, kad nas je nazvala Marija Glibo iz Radoča, Blajka rekla je dva aviona, odmah smo alarmirali uzbunu za zračnu opasnost, sad smo je obustavili jer su nestali a imamo informaciju da je gađana Hrvatska zastava na stupu na Vrancu Vela Luka i repetitorij sv.Staž u Žrnovu, tamo je teže ranjen Stanoje Antić i prebačen je u Ranu bolnicu u Bon Repos i započeta mu je operacija. Hvala Luketin.

Izađem, i zaputim se u Vela Danca kod Šaknjarata jer smo tamo imali Bofforse-mitraljez protuavionske i Stingerse. Tamo je zapovjednik bio Šime Juretić i on mi objašnjava da je avion došao iz Lastova u niskom letu i nisu ga vidili i onda se naglo digao i gađao Vranac, stup sa zastavom ali nije pogodio nego meje.

Hvala Šime ali Vi ste glavni za zaštitit i Greben i Radež i Trikop, bez njih možemo svi u Australiju. Istina predsjedniče.

Zove me Lovor Salečić, da je za večeras zakazan zbor građana Smokvice u kino sali i moli me da dođem. A koja je tema, ako će bit rasprava u kojem filmu, ne mogu?

Tražu ovi što su u 3 Blatskoj satniji da ih se izdvoji od Blatske satnije. OK, kad je i doć ću. Dogovoreno. Zove me Zoran Borovina Bilac da di sam? U ratnoj bolnici Bon Repos u Korčuli. A da oli mi je štogod? Ni ništa, tu sam posjeti ranjenoga Stanoja. A kako je ranjen? Zorane, je li ti znaš da je pokojan Hićo sve sredi, jedino ni šofere. Večeras oko 19,30 ću se podignut gore na cestu i čekaj me, pa gremo u Smokvicu u kino dvoranu. Dobro predsjedniče.

Napokon doma, govori mi otac da ćemo dica zaboravit a ja rečem staroj majci: Ma',

onde si bila stavila moju sliku, pa Ivani i malem Tadiji svaki dan pokaži i reci: ovo Vam je otac a sad nas brani od četnika. Nemoj falit i pokazat im sliku od brata Nikole! Oko 19,30 sam na cesti iznad kuće, Zoranu je kuća iznad ceste, susidi. Zoran čeka i krenemo, vidim automatsku pušku na zadnjem sicu i pitam ga je li zna sparavat jer ja neznam pa ne nosim ništa? Znam. OK, onda sam siguran.

U kino dvoirani Smokvica, okupilo se po mojoj Smokvici oko 200 čejadi. Ne želim sest za radni stol nego u prvi red. Za stolom Jure Andrijić Ćućera Poliko, Blaćanin sa Smokviškom adresom, Lovor Salečić, direktor poljoprivredne zadruge Jedinstvo Smokvica i član zapovjedništva za sigurnost.

Započne Andrijić i reče da Smokvićani nisu zadovoljni da su u Blatskoj satniji, da bi oni da budu samostalni. Dignem se i zapitam Lovora: Lovore, kakvo je Tvoje mišljenje ki člana zajedničkog Zapovjedništva. Predsjedniče, ja znam da nisam u pravu ali ne mogu protiv Svojih! Dobro, a je li ima onih koji rade u Radežu, da ja rečem da im ne daje plaću kad su mobilizirani, da će im davat MZ Smokvica. Odjedanput, žamor ali ja ne prekidam. Dakle molim pismeni zahtjev a ja Vas uvjeravam da Vam je zapovjednik satnije Marko Sardelić Sajeta, svaki dan ide u Hotinu i vazima cimenat, šoder i pržinu i ni da se činu bunker i betonski štitovi samo po Grščici i Karbunima nego su učinjeni i iznad Brne i Blaca, na Smokviškom konfilu pa ću reč Marku da nesmu Blaćani gradit i betonirat na Smokviškom konfilu. Dakle, Jure napiši mi ti i Lovor pismeno, ja ću formirat samostalni Smokviški vod, napišite koga za zapovjednika a ja Vam ovdje govorim: Znete da prijete desanti na puno uvala na Korčuli, pa i na Brnu. U ovoj zapovjedi za formiranje samostalnog Smokviškog voda napisat ću: Zabranjujem svim ostalim jedinicama da uđu u Smokviški konfin dokli mi Jurica i Lovor ne reču da su poginuli svi pripadnici Smokviškog voda i da ostali mogu doć, molimo Vas onda ću izdati zapovjed da neka interveniraju. I sovim svršavam, bila Vam laka noić, anđeli od Raja došli Vam upomoć. Dignem se i izađem.

Zoranu rečem da gremo preko Brne, Vinašca, Prižbe i Grščice i Zapovjedništvo i doma. Na izlazu iz Grščice, di su jedna do druge dvi kave od mujare, dvi divje gude dobre kilaže. Zoran ih zabljesne svitlima i one se ukopaju, ne miču! Zoran izađe otvori zadnja vrata i uzme automasku pušku i repetira. Vičem mu: Nemoj, nemoj iznad nas u šumi su naši i kad čuju hitac i vide svitla pucat će na nas! Ne čuje me, zauzima klečeći stav i pokuša ali ne opali. Zamantane, pijance i malu dicu Bog čuva, mi smo kategorija zamantani. Zaglavi mu je metak na ulazu u cijev. Baci pušku na zadnji sic i krenemo. Zorane, sad ću u zapovjedništvu reć Mikotu Sardeliću Krajeviću, lovcu sa trideset godišć staža a nikad još ni ubi divlju gudu da si ubi gudu i da ti nisam dao da je staviš u gepek od službenog auta Radeža nego smo je odvukli do gornjeg ruba ceste di su one dvi kave od mujare. Da neka se organiziraju i idu je vazest i ogulu i da nas samo zazovu na obid, haha. Složi se,, i u zapovjedništvu Miko, Marin Milat Kisilo, Dalibor Žuvela.....I ja počnem priču kako su me najidili u Smokvici ali me oraspoložilo da smo ubili divlju gudu i da Zoranu nisam dao da je staviš u gepek od službenog auta Radeža nego smo je odvukli do gornjeg ruba ceste di su one dvi kave od mujare. Miko u tren: Sad ću zvat Jureta Jakasa i gremo to sredit. A ja gren doma vidit dicu i

malo se naspat.

7. listopada 1991: Dva zrakoplova JNA raketirala su Banske dvore (Ured Predsjednika Republike Hrvatske) i uže središte grada Zagreba. Pukim slučajem, predsjednik Tuđman preživljava raketiranje, iako se samo nekoliko minuta prije trenutka napada s Antom Markovićem i Stjepanom Mesićem nalazio u dijelu zgrade koji je najviše nastradao u napadu. JNA poriče sudjelovanje u tom napadu i tvrdi kako „je hrvatska Vlada sama postavila eksploziv unutar zgrade i u okolne ulice“.

- Predsjednik Predsjedništva SFRJ Stjepan Mesić najavljuje svoju ostavku.

- Predsjednik SSSR M. Gorbačov opominje Jugoslaviju i traži zaustavljanje rata protiv Hrvatske.

8. listopada 1991: Sabor RH na tajnom zasjedanju (19. zajednička sjednica svih vijeća), održanom u zgradi Ine u Šubićevoj ulici u Zagrebu, donosi odluku kojom raskida sve državno-pravne sveze temeljem kojih je s drugim republikama tvorio SFRJ. Donosi i Zaključke kojim JNA i Republiku Srbiju proglašava agresorima na Republiku Hrvatsku.

Bogu Hvala!!

- Cyrus Vance imenovan je posebnim predstavnikom glavnog tajnika UN-a za SFRJ.

Ujutro Andrijić i Lovor Salečić dođu do mene, bez pismenog zahtjeva Smokviški vod izdvojim iz Blajske satnije i zapravo ispade da su se oni i 200 Smokvičana šalili ali neće više. Ni manje odgovorim.

Zove me dr. Mate Granić, ministar vanjskih poslova za sastanak 12.10.1991 u Omišu i pozvani svi gradonačelnici općina Dalmacije. Sastanak u 10,30 u Omišu a tema: Kako Dalmacija može pomoći Dubrovniku da se obrani. Upozoravam ga da je pomorska blokada i kako da dođem, plivajući? Snađi se Tonči, ja znam da ćeš doći! Ja ponovim: nemoj citirati Tita, on je govorio snađi se družo!

Ostali smo bez benzina, dizela i plina, i svi zovu. Nazovem direktora Ine Solin Joško Kovač kako nam nije isporučeno a plaćeno prije 15 dana? Pravda se pomorskom i ne vozi trajekt Split Vela Luka ni Orebić Korčula. Nije istina, Orebić Dominče Korčula vozi. Neće vozači da idu jer ih maltretiraju preko Neuma. Je li može da dovedeš jednu cisternu sa prikolicom cisternom benzina, jednu cisternu sa prikolicom cisternom dizela i plavog dizela za grijanje i jedan kamion plina u Drvenik kod Živogošća a trajekt Zamošće bez obzira na zabranu će doći jer ni trajekti više nemaju goriva? Može, kaže Joško. Neka budu u Drveniku prije 21,00! Može Tonči.

Nazovem Matu Boticu i kažem mu noćas Zamošće po gorivo u Drvenik oko 22,00, je li može? Može samo mi mobiliziraj trajekt sa posadom jer tako ne mogu odbiti.

Naredim Dragu Šainu da mobilizira trajekt Zamošće sa posadom i neka odnese na ruke Mati Botici, to mu je u susistvu.

Oko 21,30 upada u općinu 4-5 žena i sa vratiju mi počne: Vozite Vi trajekt do Drvenika a ostavite naše muževe na miru! Neću nego ću ih sad tužiti vojnom sudu radi odavanja vojne tajne!! Umire se i skuće. Šalim se, rečem im. A kako ćete mi sutra

doć i reć da niste mogle tankirat gorivo u auto jer ga ni? A je li ja mogu drugima reć koji mi se dođu reć da nisu mogli tankirat gorivo u auto jer ga ni, je li mogu Vas osobno imenovat i reć im da Vama zahvalu?NEMOJTEEEEEEEE

Ovako ćemo: Ja ću poć sa trajektom i Vašim muževima po gorivo i što se meni dogodi dogodit će se i Vašim muževima. I one otiđu. Sad mi je jasno zašto je gospodin Mate traži da mu drug Tonči molbilizira trajekt sa posadom.

Oko 21,50 ja na trajektnom pristaništu i izlazim iz auta a pita me prvi časnik palube? A di ćete Predsjedniče, nije nam javljeno i ne gremo za Orebić?

Požudi sam poć u Drvenik i prin pola ure došle su mi Vaše žene i rekle da mogu poć sa Vama! Izleti kapetan Botica (žena mu je bila Blajka!) i reče: Nećete Vi poć snama, mi smo svi zamjenjivi ako se štogod dogodi ali Vi ste nezamjenjivi! Hote doma vidit dicu.

Nisam išao doma i zaspao sam malo u fotelji i oko ure po ponoći javi mi dežurni iz Centra za obaviješćivanje da je Zamošće sa gorivom na trajektnom pristaništu.

Kakva noć, ludilo u nama

Kakva noć, svi na ulicama

Kakva noć

O, kakva noć, kakva noć

9. listopada 1991: Ministar pravosuđa i uprave Bosiljko Mišetić, upućuje mi dopis da radi prekida cestovne komunikacije Korčula Dubrovnik a poradi pada Slanog da ovlašćuje predsjednika SO Tonči Gavranića da preuzmem nadzor na općinskom sudu Korčula i u dogovoru sa ministrom unutarnjih poslova Ivanom Vekićem nadzor na policijskom postajom Korčula.

Odgovorim mu: Poštovani ministre, po Ustavu postoji trodioba vlasti na zakonodavnu, izvršnu i pravosudnu pa Vas ljubazno molim da i Vi dipl.uir i Vekić dipl.uir poštujete Ustav, poruka dipl.ing strojarstva. Ili, ne hvala.

Sabor RH najavljuje izdavanje hrvatske novčane jedinice i hrvatske putovnice.

- Vlada BiH ističe da BiH mora ostati neutralna u ratu koji se vodi na jugoslavenskim prostorima.

10. listopada 1991: OESS izjavljuje da pitanja ljudskih prava u SFRJ nisu isključivo unutarnje pitanje SFRJ.

- Predsjednik Gorbačov poziva predsjednike Tuđmana i Miloševića na razgovor u Moskvu.

- Na novom susretu, a u organizaciji lorda Carringtona u Haagu, predsjednici Tuđman i Milošević te general Kadijević dogovorili su se da JNA napusti područja RH u roku od 30 dana.

10 lisopada 1991 dolaze kod mene saborski zastupnici iz Dubrovnika Hrvoje Kačić i Ivo Mustač, u Luci Korčula je i brod Marina sa stranim novinarina ali na snazi je zabrana isplovljavanja poradi pomorske blokade JNA,iako na Korčuli od 27.9.1991

nema JNA. Kačić i Mustač mole me da dam nalog brodu Marina da isplove, da i oni moraju do Dubrovnika vidit obitelji (Napomena: Još prije, na zamolbu Kačića za oružje za Dubrovačke studente koji se žele vratiti u Dubrovnik radi obrane dao sam reversom oružje i to povjereniku Vlade za Dubrovnik dr Juri Buriću). Kažem da nisam ovlašten a Vi ste saborski zastupnici pa Vi zovite ministra obrane ili načelnika HV ili admirala Leticu da on dade suglasnost za isplavljanje. Na kraju, nitko ih nije uvažio i onda ja nazovem predsjednika Tuđmana, rečem mu da je sada Dubrovniku najvažnije da strani novinari uđu u Dubrovnik i izvještavaju o srbo-četničkim razaranjima i da neka se pozovem na naš razgovor i da ja neka potpišem nalog kapetaniji da brod Marina sa novinarima može isploviti za Dubrovnik i da o tom izvijestim ministra pomorstva i mog dobrog prijatelja Davorina Rudolfa. Kačića i Mustača nisam spominjao. Oni zadovoljni se ukrcaju na brod Marina i otploviše prema Dubrovniku. Nazvao sam Centar za obavješćivanje da prate brod Marina i izvještavaju me i kod Promine na Mljetu patrolac JNA ih je zaustavio i pregledao i na kraju pustio za Dubrovnik.

11. listopada 1991: Pokušaj prolaza prvog humanitarnog konvoja prema opkoljenom Vukovaru. JNA je zaustavila konvoj i nije omogućila prolazak dogovorenim putem (dogovor Mate Granić, Imra Agotić -general Andrija Rašeta). Konvoj se trebao vratiti odmah sutradan, ali ga je JNA zadržala u vukovarskoj vojarni.

- JNA niječe potpisivanje ikakvog dokumenta jučer u Haagu i ističe namjeru ostajanja na području Republike Hrvatske. Predsjedništvo EZ-a tvrdi da postoji snimka usmenog dogovora koji je, isto kao i pismeni dogovor, obvezujući za sve strane.

- Skupština BiH (Hrvati i Muslimani) izglasava odluku o suverenosti BiH i o njezinoj demilitarizaciji.

Najavljena pomorska deblokada za sutra, nazivam predsjednike mjesnih zajednica da organiziraju kamione za liniju Vela Luka Split, da mjesne zajednice Vela Luka, Blato i Korčula kao veće i preko 3000 stanovnika po dva kamiona a ostale po jedan kamion.

12. listopada 1991:

Gliser policijske postaje Korčula vozi me do Omiša, dr. Mate Granić, ministar vanjskih poslova sazvao je sastanak 12.10.1991 u Omišu i pozvani svi gradonačelnici općina Dalmacije. Sastanak u 10,30 u Omišu a tema: Kako Dalmacija može pomoći Dubrovniku da se obrani. Domaćin Ivica Franić predsjednik SO Omiš (tada nisam znao ili nisam bio siguran tko je najmlađi predsjednik općine u Hrvatskoj ja ili on ali pišući ovu knjigu i pronađem podatak: (Ivica Franić rođen je 1961. u Zadvarju a ja listopad 1959. u Blatu, znači Ivica je bio najmlađi predsjednik općine u Hrvatskoj). Sa Hvara je došao Krno Peronja a sa Visa je došao Ivan Tomasović, sa Lastova nije došao Ante Karlović.

Došao je i admiral Letica HRM i Brigadni General MATE VIDUKA, od 25. kolovoza 1991

Zapovjednik Obrane za Sjevernu i Srednju Dalmaciju.

Mate Granić započeo je sastanak tako što je naveo da ga je poslao predsjednik Tuđman, da mu je „naredio ovaj sastanak sa predsjednicima općina Dalmacije“ da nam pojasni da je na stalnim sastancima sa predstavnicima EZ-a i da ako ne obranimo Vukovar a pogotovo Dubrovnik koji je puno poznatiji nema ništa od priznanja RH od članica EZ. Zato je sazvaio ovaj sastanak da mu čelnici općina Dalmacije reknu što mogu dati za obranu Dubrovnika. Prvi se javio domaćin Ivica Franić i rekao: Mi nemamo oružja, jedino imamo par maljutki i njih sa braniteljima koji su obučeni za njih ćemo uputiti kad kažete ministre.

Redom su se javljali Mataga Metković, Novak Makarska, Peronja Hvar, Tomasović Vis, ...i svi redom govore da će sve dat za obranu Dubrovnika ali to sve bez konkretnih činjenica. Tada se javi admiral Letica i kaže: A zašto Gavranić šuti a ima oružja i ljustva viška, osvojili su VP 6636 sa potkopima punim oružja na Privali i rtu Ražnjić Lumbarda? Mate Granić pogleda me i očima me zapita.

Ustajem i kažem ministru: Nije mi čudno za Vas ministre, da Vi pitate općinske predsjednike za vojna pitanja, Vi ste dijabetolog a ja sam dijabetičar i dijabetičari ne služe vojsku te meni vojni činovi ama baš ništa ne znače, ne razlikujem čin poštara, čin šumara od čina admirala ni generala. Zašto ne pitate admirale i generale gdje su vonji planovi ili što piše u tim vojnim planovima, što je sa količinama nabavke oružja, što je i koliko treba mobilizirati ljudstva za izvršit zadatke obrane Juga Hrvatske, izraza koji je našem predsjedniku draži od Dalmacije. Zašto predsjednik ne proglasi opću mobilizaciju, nego ja moram proglasiti mobilizaciju da obranim Korčulu, tu su admiral Letica i brigadni general Viduka, kako su mi pomogli obranit Korčulu? Nikako, a admiral Letica i još gore od toga. Ali i ja ću kao Franić reći da ću dati maljutkaše i stingere ali nemam brodova za odvesti a i Dubrovčanima sam dao gliser koji sam mobilizirao od Smokvičanina Marelića, koji živi u Njemačkoj da mu ne zaruzinave propele, pa ga odred Naoružanih brodova dođe uzet?

Po pitanju viška oružja admirala Letice evo odgovora:

Mataga, jesam ti poslao oružje na revers? Jesi Tonči i hvala ti!

Novak, jesam jesam ti poslao oružje na revers? Tonči i hvala ti!

Ministre oružje sam slao na revers svjestan da nikada neće bit vraćeno ali u eri prodaje oružja za novac i osobne interese to je jedini način zaštite od lopovluka!

Ministre donio sam Vam kopije reversi isporuke oružja za Dubrovnik, do sada:

- Revers sa potpisom sekretara obrane Dubrovnika gosp. Miljenka Bratoša dana 20.09.1991. godine
- revers sa datumom 30.09.'91 i sa potpisom Nojka Marinovića
- Policijskoj Upravi Dubrovnik je u Inkobrodu Korčula predan oklopnjak MAJSAN, što je izrađen u Inkobrodu. Primopredaja je izvršena 27.08.1991. godine. Osobno je došao načelnik Policijske uprave Đuro Korda.
- Revers koji je potpisao imenovani dr. Jure Burića povjerenikom za južnu Hrvatsku i njegovim dolaskom u općinu Korčula, dato je 200 cijevi za obranu Dubrovnika.

- Revers za vojna opremu za 30-tak dubrovačkih studenata po zamolbi Hrvoja Kačića, saborskog zastupnika
- Evo upravo sam došao a ništa neznam što mi je sa policajcima što mi je smjestio načelnik PU Dubrovnik sa policajcem Stankom Šutalom tako da je 02/03.10.1991.godine grupa od 35 aktivnih i pričuvnih policajaca, pod zapovjedništvom Stanka Šutala-zamjenika zapovjednika PS Korčula, otišla u Dubrovnik i odatle upućena u područje Gruda. Oni su otišli ili slobodnom voljom ili pod prisilom od strane načelnika PU Đure Korde.
 - Rezultat : ostavljeni na Grudama sa lakim naoružanjem i streljivom donesenim sa sobom, bez hrane i bilo kojeg suporta, na njima potpuno nepoznatom terenu. Kad su se vratili u Dubrovnik Vama su se javili u vili "Palme". Koliko ste bili svjesni u neozbiljnost takve Vaše akcije-to sam rekao Nojku Marinoviću (te da ste ih poslali da budu topovska hrana) najbolje govori podatak da na Vašu zapovijed da mogu ostaviti oružje i vratiti se na Korčulu, nitko nije poslušao zapovijed i ostavio oružje, nitko nije sankcioniran što je odbio Vašu zapovijed a bilanca te akcije je slijedeća:
 - Petorica aktivnih i pričuvnih policajaca su zarobljena i odvedena na mučenja u četničke kazamate u Trebinju, Bileći i ostala mučilišta hrvatskih bojovnika.
 - Jedan pričuvni policajac teško ranjen, prebačen u trebinjsku bolnicu a odatle u VMA-Beograd. 27.11.'91 zajedno sa Kikašem razmjenjen za Aksentijevića.
 - Pričuvni policajac Želimir Žanetić nestao, vodio se kao nestali

Ovdje prisutnom admiralu Letici smo 13/14.09.1991.godine, iz brodogradilišta Greben-Vela Luka, radnici i poslovodstvo poduzeća oduzimaju brod JRM i sa diverzantima iz HRM-a prebačen u Omiš-prvi brod u satavu HRM-a. Nikad ni hvala a sad me još i proziva!

Ministar Granić: Molim te Tonči za poštovanje, upozori me. Ispričavam se ali neznam na čemu.

Ministar Granić predlaže: Osnivam povjerenstvo za donošenje vojnih planova za obranu i Tonči Gavranic predsjednik a admiral Letica i brigadni general MATE VIDUKA za člana. Rok za izradu 7 dana.

Ja se zahvalim io odbijem jer vojne planove za obranu izrađuju vojne a ne civilne osobe pogotovo ne dijabetičari koji nisu služili vojsku!

Postavljam pitanje ministru Graniću: Ministre a što ću sa izbjeglicama i prognanicima, svaki dan pitaju za doručak, ručak i večeru, za pelene za djecu, za sada ih je ih je 2400 sa svakodnevnim povećanjem od 100 do 200?

Zovi i pitaj Adalberta Rebića, on je zadužen za izbjeglice i prognanike.

Za sada me spašava Palma Metz sa tri šlepera hrane i potrepština iz Njemačke, dobri naši gastarbajteri, hvala im.

Ministar Granić zaduži Leticu i Viduku za vojne planove obrane, rok 7 dana i završi

sastanak. Idem na rivu, nema policijskog glisera, zovem na telefon i oni da su se morali na hitnu intervenciju na Mljet. Kruno Peronja sa Hvara rekne mi da će me odvesti gliser policije Hvar i zapovjednik Ivko Gavranić. Jesmo li u rodu? Nismo ali hvala, prihvaćam ponudu. Pozdravim Ivka i krenemo, prvo Hvar a onda za Korčulu.

Kad sam došao u ured, pregledam pristiglu poštu, nema ništa važnog i odlučim da večeras mogu na vrijeme doć doma na večeru sa familijom, nisam odavno.

Vozeći tako, ispred ulaza u Pupnat buka i gužva ispred trgovine hranom, viču, deru se i vozim polako i slušam. Zaustavim se i nisu ni primjetili da je to Jugo 45 predsjednika općine. Kad sam izašao i kad su me prepoznali stane pred mene tajnik MZ, ja sam ga znao po nadimku Sipa (sorry, zaboravio sam ime i prezime) i objašnjava mi razloge svađe. U kamionu koji je maloprije došao iz Vela Luke, više od polovine su zauzimali plastični sanduci-gajbe od piva i svađa je nastupila kad je jedan od pupnaćana dobio tri gajbe piva a u domaćinstvu žive samo dva člana a drugi pupnaćanin sa sedam članova domaćinstva isto tri gajbe piva a on misli da poradi i duplo više članova domaćinstva da treba dobiti barem šest gajbi ili duplo više!! Ja im rekнем da mi je drago da se svađaju radi više piva, to je puno bolje nego da se svađaju tko će dobiti više oružja ili municije, nasmijem se i odem ostavljajući ih da to sami riješe.

12. listopada 1991: Dva predstavnika „RSK“ u Parizu obavljaju „neslužbene“ razgovore s organizatorima Mirovne konferencije.

13. listopada 1991: U 06.00 sati prvi je put pokušana deblokada Vukovara preko sela Marinci. U deblokadi su sudjelovale postrojbe OZ Osijek, pojačane pripadnicima ZNG-a i MUP-a RH iz drugih dijelova RH, a pod zapovjedništvom pukovnika Mile Dedakovića zvanog Jastreb. Zbog povratka konvoja iz smjera Vukovara 11. listopada, a pod vodstvom promatrača EZ-a Francuza Roberta Michela, naređeno je prekidanje proboja. U pokušaju proboja i povlačenju, hrvatske snage izgubile su 43 pripadnika (odnos snaga na bojnopolju iznosio je otprilike 5400 pripadnika hrvatskih oružanih snaga te oko 45 000 pripadnika neprijateljskih snaga).

- Milan Babić dolazi u Beograd na sastanak sa Slobodanom Miloševićem radi „usklađivanja stavova“, prije Babićeva sastanka s veleposlanikom Wijnandtsom. Na sastanku su bili Miloševićev savjetnik Kutlešić, Smilja Avramov, Ratko Marković, Kosta Mihajlović i Vasilije Krestić. Milošević traži od Babića da pokaže kako će, uz određene uvjete, prihvatiti Carringtonov plan što Babić odbija.

14. listopada 1991: U Hrvatskoj su uhićeni pripadnici i suradnici srbijanskih obavještajnih služba poznati kao „grupa Labrador“.

- Počela je sjednica Parlamenta BiH, na kojoj se Radovan Karadžić oštro usprotivio najavama traženja međunarodnog priznanja BiH riječima „kako će ta odluka odvesti muslimanski narod u propast, jer se Muslimani u slučaju rata ne mogu braniti“.

15. listopada 1991: Na sastanku u Moskvi, u nazočnosti predsjednika SSSR-a M. Gorbačova, predsjednici Tuđman i Milošević potpisali su sporazum o prekidu vatre.

- Nakon što je oko 02.00 sati predsjednik Parlamenta Momčilo Krajišnik (SDS BiH)

prekinuo sjednicu, ona je ipak nastavljena sa zastupnicima iz redova SDA i HDZ BiH. Donosi se odluka kojom Parlament BiH predlaže nezavisnost, prihvaćanjem „Memoranduma o suverenoj BiH“.

- Na sastanku u Sarajevu, Alija Izetbegović i Veljko Kadijević postigli su dogovor o zajedničkim policijskim i vojnim ophodnjama. Izetbegović je tada rekao Kadijeviću: „Bosnu prepuštam tvom srcu i duši“.

- JNA je okupirala Cavtat.

16. listopada 1991: Lord Carrington predstavlja “Arrangements for a General Settlement”.

- SANU (u „Politici“) objavljuje „pismo svjetskoj javnosti“ pod naslovom „Nekoliko osnovnih činjenica o položaju srpskog naroda u Hrvatskoj“, u kojem podupiru srpsku agresiju na RH i komadanje RH (iako je pismo, prema tvrdnjama tadašnjeg glavnog tajnika SANU-a Dejana Medakovića, napisano 9. rujna 1991.).

- Republika Crna Gora traži dio hrvatskog teritorija.

- JNA službeno obustaje od crvene zvijezde petokrake i drugih oznaka SFRJ.

17. listopada 1991: Započeo je egzodus oko 10 000 hrvatskih prognanika i izbjeglica iz Iloka i susjednih sela. Izbjeglice svjedoče o masovnim ubojstvima hrvatskog stanovništva; počinitelji su lokalni Srbi, srpske paravojne postrojbe (uglavnom „arkanovci“) i JNA.

18. listopada 1991: Po zamolbi ravnatelja bolnice Medarevo Dubrovnik Zorana Cikatića i dijabetologa Andre Vlahušića Korčulani su organizirali prikupljanje humanitarne pomoći Dubrovniku i to što su mnogi Dubrovčani zvali prijatelje na Korčuli i molili za pomoć u bocama za plin, hrani i kućnim potrepštinama a ravnatelj bolnice Medarevo Dubrovnik Zoran Cikatić da nemaju više boca kisika koji ne nužan za sve operativne zahvate. Nazvao sam direktore Radeža, Inkobroda i Grebena i oni su dali 20 boca kisika ali su zamolili da im se onda vrate prazne da u Croatia Plinu Dugi Rat mogu naručiti pune boce a vraćajući prazne. Nojko Marinović je zamolio jednog magarca za penjanje na brdo Srđ gdje je zadnja crta obrane Dubrovnika. Po ustaljenoj praksi mobilizirao sam brodicu Tamaris i putnička brodica TAMARIS Mediteranske plovidbe Korčula probija pomorsku blokadu Dubrovnika i premda je JRM pucala po brodici, Dubrovniku je dopremljena humanitarna pomoć. Nakon toga je još dvaput to ponovljeno.

Zastupnici SDS-a u BiH ustanovljuju vlastiti parlament „obznanjaju“ namjeru održavanja referenduma u roku od 30 dana.

- Održana je Mirovna konferencija o Jugoslaviji u Haagu. Milošević nije prihvatio Carringtonov plan tzv. “Arrangements” dok ga je Momir Bulatović prihvatio. Plan predlaže neku vrstu konfederativnih veza ti „poseban status autonomija za određene skupine i područja“ na cijelom području SFRJ. Momiru Bulatoviću odnosno Crnoj Gori, u pauzi sjednice, talijanski mvp de Michellis ponudio je pomoć u iznosu od 40 mlrd talijanskih lira u raznim projektima ako prihvati Carringtonov plan.

- EZ, SAD i SSSR donose zajedničku Deklaraciju o Jugoslaviji kojom odlučno odbacuju promjenu granica uporabom sile.

- Papa Ivan Pavao II. traži međunarodno priznanje Hrvatske i Slovenije.

19. listopada 1991: Prema Vukovaru iz smjera Đakova kreće drugi humanitarni konvoj. Nakon velikih muka, konvojem se iz opkoljenog Vukovara uspijeva spasiti 103 živa ranjenika (jedan je umro na putu zbog dugog povratka okolnim putovima iz Vukovara prema Vinkovcima). JNA je zloupotrijebila konvoj i izašla na nove položaje prema hrvatskim braniteljima koji su morali ukloniti minska sredstva s puta kojim je prolazio konvoj. Konvoj je stigao na slobodno područje RH tek sutradan oko 02.00 sata ujutro, nakon 14-satnog putovanja.

- General Špiro Niković, temeljem naloga SSNO-a, donosi "zapovijed o pretpotčinjavanju" postojećih srpskih dobrovoljačkih postrojba s područja „TO Banije i Korduna“ operativnom zapovjedništvu 1. OG čime postaju „organski dio JNA“.

- Slovenija kao novčanu i obračunsku jedinicu uvodi tolar.

20. listopada 1991: U svom beogradskom uredu Slobodan Milošević primio je Milana Babića. Razlog posjeta je dogovor o stajalištima koja bi Milan Babić trebao zastupati na skorom susretu s predstavnicima međunarodne zajednice.

Prema kazivanju Milana Babića, takvu je vrstu susreta imao svaki put neposredno prije i neposredno poslije svojih razgovora s predstavnicima međunarodne zajednice. Na ovom sastanku Milošević je tražio od Babića da službeno posjeti Banjaluku kako bi podržao bosanske Srbe u odbijanju Carringtonovoga plana.

- Skupština AP Kosovo izabrala je privremenu višestranačku vladu.

- Sandžački muslimani najavili su održavanje referenduma za 25. listopada.

21. listopada 1991: Srbija je zabranila održavanje referenduma na Sandžaku. Organizatorima prijete uhićenja.

Vrlo skromno mi je čestitan 32-gi rođendan u krugu najužiš suradnika.

22. listopada 1991: Prema procjenama hrvatske vlade, dijelove RH zahvaćene plamenom rata i sukoba već je napustilo oko 320 000 osoba, uglavnom Hrvata, koji su pred srbijanskom agresijom i terorom na privremeno okupiranim područjima morali napustiti svoje domove.

- Albanski parlament priznao je neovisnost Republike Kosovo.

Na području općine Korčula se nalazi oko 7.500 izbjeglica i prognanika, zahvaljujem ribarima koji petkom donose ribu u hotele u kojima su izbjeglice i prognanike da petkom imaju za obroke ribu.

23. listopada 1991: Predsjednik Crne Gore Momir Bulatović traži povlačenje crnogorskih rezervista s bojišta u Hrvatskoj, između ostalog i zato što su dvije „veće postrojbe iz Danilovgrada“, s više od 1000 pripadnika, a neposredno nakon Bulatovićevog prihvaćanja Carringtonovog plana, prebačene na drugo ratište u

Hrvatskoj, na područje Banije.

- U Palači Federacije u Beogradu Slobodan Milošević traži od Milana Babića da prilikom susreta, održanog isti dan na istom mjestu ali nešto kasnije, s predstavnicima međunarodne zajednice predloži dopunu srpskih stajališta s četiri nove točke, četiri nova prijedloga. Od predstavnika međunarodne zajednice traži se donošenje odluke kojom Jugoslavija i dalje postoji. U tri navrata (14. listopada u Parizu, 18. listopada u Den Haagu te krajem listopada u Parizu), a prije održavanja plenarne sjednice, Milan Babić susreo se s veleposlanikom Wijnandtsom radi razgovora o prihvaćanju Carringtonova plana.

24. listopada 1991: „Poslanici“ Kluba Srpske demokratske stranke (u BiH) i Kluba Srpskog pokreta obnove u Skupštini BiH donijeli su „odluku o formiranju Skupštine srpskog naroda u BiH“.

- Vlada RH predstavila je nove hrvatske službene dokumente: putovnicu, osobnu iskaznicu, prometnu i vozačku dozvolu, krsni list i nove registarske pločice.

- Narodna banka Jugoslavije prebacila je devizne rezerve na tajni račun u Kini.

25. listopada 1991: obilazeći prvu crtu bojišnice, poginuo je Miljenko Bratoš. U u Domovinski rat dragovoljno se uključio 1. lipnja 1991. godine. Njegovo ratno djelovanje bilo je od iznimne pomoći tijekom vojnih akcija na jugu Hrvatske, a odlikovan je i Redom Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, Redom hrvatskog pletera i Spomenicom Domovinskog rata. Važno je za istaknuti kako u znak sjećanja na Miljenka Bratoša danas ulica u Lapadu nosi upravo njegovo ime.

Miljenko Bratoš bio je sekretar općinskog Sekretarijata za narodnu obranu, jedan od najzaslužnijih organizatora obrane Grada. Bio je sekretar Sekretarijata za poslove obrane i prvi čovjek u Gradu koji je procijenio da će doći do rata. Već tada sa skupinom dragovoljaca pripremao je skloništa, vodu, hranu, agregate, zalihe krvi. U tom smo segmentu bili relativno spremni za rat – kazao je o ulozi Miljenka Bratoša na početku rata general Nojko Marinović. Već u ožujku 1991. godine organizirao je postrojbe za motrenje pograničnih područja. Nešto kasnije je uz Aljošu Nikolića i Rudija Butkovića bio osnivač i Odreda naoružanih brodova te je organizirao vađenje neeksplozivnih minsko-eksplozivnih sredstava iz dubrovačkog podmorja kako bi se eksploziv iskoristio za izradu bombi, tzv. ‘televizija’ u tvornici TUP. Grad je bio u punoj blokadi i da ne bi tijekom noći došlo do ubacivanja specijalnih skupina agresora, postojale su tzv. ‘mrtve straže’, koja najprije puca, a onda zaustavlja. Pokojni Bratoš prošao je pored straže i rekao: vraćam se za 20 minuta. U međuvremenu se straža smijenila. Došla je druga postava, on se zadržao duže nego što je trebalo, i u povratku, misleći da je to ista straža, nije stao nego je produžio i stražar je pucao – prepričao je tragični događaj general Nojko Marinović.

Bio mi je dobar prijatelj a sami događaj izuzetno me podsjeća na događaj iz Osjeka- Josip Reihl-Kir, zapovjednika osječke policije, ubijen iz zasjede— Tenja, 1. srpnja 1991. i obojicu „ubili naši“, nažalost.

NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO

Posljednji vojnik JNA napustio je Republiku Sloveniju crnogorskim trajektom iz luke Kopar. U tom se trenutku u sastavu postrojba JNA koje napadaju Hrvatsku nalazi oko 200 000 vojnika i 100 000 rezervista. U posljednjih nekoliko dana postrojbama JNA su se pridružile dodatne tri brigade za potrebe vođenja rata u Hrvatskoj.

- Plenarna sjednica haške konferencije završila je odbijanjem prijedloga lorda Carringtona od srpske delegacije. General Veljko Kadijević nije ni došao u Haag.
- Pilot JRV Rudolf Peršin, leteći svojim MIG-om 21, dezertirao je. Krenuvši na ratni zadatak (prema području RH) s područja Bihaća, odletio je u Austriju.
- General JNA Pavle Strugar objavljuje ultimatum kojim traži predaju oružja s područja grada Dubrovnika.
- Srpska radikalna stranka Vojislava Šešelja počinje slati „dobrovoljce“ na šire područje Podravske Slatine. Do 5. prosinca tamo boravi ukupno 470 njihovih pripadnika.³¹²

25./27. listopada 1991: Sandžački Muslimani glasuju na referendumu o autonomiji Sandžaka.

26. listopada 1991: SDS donosi odluku o naoružavanju srpskog narađanja u BiH i obavlja druge pripreme za uspješno vođenje budućih ratnih operacija.

- Savezno Predsjedništvo ističe potrebu mobiliziranja dodatnih 220 000 osoba za potrebe ratnih djelovanja JNA na području Hrvatske.
- Savezna Vlada spriječila je prebacivanje 100 mil američkih dolara s računa NBI u Riznici SAD-a na račun Narodne banke Kine.

27. listopada 1991: Tijekom razgovora četveročlanog Predsjedništva SFRJ s članovima ŠVK (20-ak generala i admirala JNA) zatražena je dodatna mobilizacija oko 250 000 ljudi.

28. listopada 1991: Ministarsko vijeće EZ-a daje ultimatum Srbiji: ili će prihvatiti mirovni plan ili će joj nametnuti sankcije, a Konferencija će nastaviti svoj rad bez Srbije.

- Zrakoplovi JRV-a bacili su kasetnu bombu na mjesto Barcs u Mađarskoj, iako je u to vrijeme u Budimpešti, u službenom posjetu Mađarskoj boravio srbijanski.mvp.

29. listopada 1991: Vlada BiH izvješćuje saveznu Vladu u Beogradu o proglašavanju nezavisnosti BiH.

- Na referendum o autonomiji Sandžaka izašlo je oko 80 posto birača, od kojih je 90 posto glasovalo za autonomiju.
- Zrakoplovi JRV-a opet su napali selo Barcs u Mađarskoj. Mađarska je uložila službeni protest.
- Ministarsko vijeće EZ-a poslalo ultimatum Srbiji u kojem, između ostalog, ističe da neće dopustiti iskorištavanje Mirovne konferencije za nastavak ratnih aktivnosti.
- Tijekom razgovora srbijanskog (Milošević, Bakočević, Jović) i crnogorskog (Bulatović, Đukanović, Vukičević, Kostić) političkog vodstva Momir Bulatović „priznaje“ razloge zbog kojih je podržao Carringtonov plan: „Nemamo šta da krijemo. Rekli su nam da ćemo biti na ličnoj dobiti, da će naša partija biti tretirana kao demokratska, da ćemo

dobiti pare za razvoj Crne Gore, da ćemo dobiti Prevlaku mirnim putem, a da Crna Gora neće trpeti blokadu ako do nje dođe protiv Srbije“.

- Slobodan Milošević traži od Milana Babića da ode u Pariz i razgovara s veleposlanikom Wijnandtsom koji ga tamo čeka.

30. listopada 1991:

Konvoj Libertas

– Ratno stanje na Jadranu započelo je već 27.6.1991. godine sukobom JNA sa Slovenskom teritorijalnom obranom. Tada su brodovi Jadrolinije evakuirali oko 10.000 putnika, uglavnom stranaca s Jadrana. Tadašnja Uprava brodarstva 2. srpnja 1991. uvela je i radnu obvezu vezanu za ratno stanje.

Spomen na Konvoj Libertas uvijek me podsjeti na stihove Grandea na početku knjige „Nepokoreni Jadran – kronika jednog bezumlja 1991/92“

Početkom kolovoza (4.8.1991) trajekt Klimno otplovio je za Novigrad gdje je služio za potrebe Hrvatske vojske. Dana 11. rujna taj je brod pogođen i napušten, a ratno stanje širilo se Jadranom. Dana 1. listopada 1991. godine, drevni grad Dubrovnik napadnut je s kopna, mora i iz zraka, a već 17. rujna Jugoslavenska ratna mornarica uvodi potpunu pomorsku blokadu grada. Nakon 4. listopada okupirano je mjesto Slano te je presječena Jadranska magistrala, jedina veza Dubrovnika s ostatkom Hrvatske. Dubrovnik je bio bez vode, struje, hrane i lijekova, a u gradu se nalazilo oko 50.000 stanovnika i izbjeglica iz susjednih mjesta. Krajem rujna iste godine, Jadrolinija uvodi svakodnevnu vezu Rijeka, Zadar, Split, Korčula i Dubrovnik koju održavaju četiri trajekta – Liburnija, Ilirija, Slavija i Istra ex. Balkanija. Ovi trajekti prije uplovljavanja u Dubrovnik svakodnevno prolaze detaljne preglede od strane JRM-e ili skreću na pregled u crnogorske luke Zeleniku ili Bar.

Nadaleko poznati konvoj Libertas se, kao i mnogo pozitivnog što se dogodilo u ono vrijeme „bezumlja“, odvio spontano. Inicirala ga je Branka Šeparović, novinarka HRT-a. Službeno ga je vodio zagrebački Odbor za povrat Dubrovčana u Dubrovnik, a podržala su ga ministarstva i tijela Vlade osiguravajući prijevoz zagrebačkih sudionika autobusima do Rijeke i broda „Slavija I“, koja je predvodila konvoj.

27. listopada 1991.

U nedjelju navečer, u Dnevniku HRT-a, pojavio se Nedeljko Fabrio, predsjednik Hrvatskog društva književnika i vidno uzbuđen pročitao Proglas. Veći dio Proglasa sadrži popis naziva tijela, udruga i pojedinaca koji namjeravaju otići u zarobljeni Dubrovnik. Proglasom su građani pozvani da se odazovu i priključe konvoju koji kreće prema Dubrovniku. Nakon čitanja Proglasa slijedile su upute oko polaska. Već idućeg dana, 28. listopada u 12:00 sati, brojni dobrovoljci, političari, akteri s javne scene, iz Bogovićeve ulice u Zagrebu kreću prema Rijeci, gdje će se ukrcati na brod za Dubrovnik.

Među njima je bio Zvonko Špišić, skladatelj, pjesnik, interpretator šansona, koji je svoje putovanje opisao u knjizi pod nazivom „Konvoj Libertas“ objavljenoj 2001.

godine.

28. listopada 1991.

Iz Zagreba je krenuo 141 sudionik. Među njima je bio ministar Uprave i pravosuđa te 4 saborska zastupnika. Dovedli su se ravno na Tršćansku obalu, sadašnju Rivu Boduli, gdje ih je čekao brod „Slavija I“. Na njihovo putovanje s rive ih je ispratilo mnoštvo ljudi.

Sam zapovjednik broda Slavija, kap. Damir Jovičević, bio je skeptičan o mogućnosti ulaska u Dubrovnik, a posebno se brinuo zbog sigurnosti plovidbe. Međutim, u jednom su se svi složili – valja pokušati doći do Dubrovnika i uputiti jasnu poruku zajedništva cijelom svijetu. Brod je 28. listopada isplovio iz Rijeke, u okrilju noći, praćen prvim manjim brodicama koje su formirale konvoj. Pristali su kratko u Zadru koji je izgledao kao mrtav grad, budući da je bio bez struje, s policijskim satom i objavljenom općom opasnosti.

I ispred Zadra i ispred Šibenika konvoju se pridružilo mnoštvo manjih brodova/ribara.

29. listopada 1991.

U jutarnjim satima konvoj je uplovio u Split.

Predstavnici organizatora Odbora za povratak u Dubrovnik i zapovjednik broda otišli su kod Sveta Letice, admirala Hrvatske ratne mornarice. Namjera im je bila razgovarati o napredovanju prema Dubrovniku. I admiral je iskazao zabrinutost za sigurnost konvoja zbog izazova koji ih čekaju na putu prema Dubrovniku. Unatoč tome, odlučeno je da se putovanje nastavi. U 16:00 sati svi su prostori na brodu bili dupkom ispunjeni. Također, s rive ih je ispratilo mnoštvo ljudi. Na improviziranoj pozornici izmjenjivali su se sudionici prigodnog programa. Mnoštvo je s oduševljenjem i ovacijama pratilo dolazak tadašnjeg predsjednika predsjedništva SFRJ Stipe Mesića, predsjednika Vlade Republike Hrvatske Franje Gregurića, potpredsjednika vlade Milana Ramljaka, predsjednika sabora Stjepana Sulimanca, ministar vanjskih poslova Zdenko Škrabalo, Zvonimir Šeparović, muž od Branke Šeparović, Nevena Jurice i drugih. Njihovim dolaskom i zbog energije okupljenih više nije bilo sumnje u nastavak putovanja. Na brodu je bio organiziran „radio“ koji je preko razglasa objavljivao novosti. Također, u ostatku zemlje na radio postajama i TV programima objavljivane su vijesti o kretanju broda. Posebnu je pažnju privlačila „tajna depeša“ koju su ulovili radio amateri iz Dubrovnika, u kojoj je navedeno da je iz Rijeke krenuo konvoj naoružanih brodova prema Dubrovniku. Naravno, na brodovima nije bilo oružja. O razlozima putovanja obaviješteni su, između ostalih, Savezni tajnik za narodnu obranu Veljko Kadijević, predsjednik Mirovne konferencije o Jugoslaviji lord Carrington, predsjedavajuće Ministarsko vijeće EZ, šef promatračke misije EZ i drugi. Situacija je bila posebno napeta jer je Stipe Mesić formalno bio predsjednik predsjedništva SFRJ i komandant oružanih snaga tada još postojeće države. Pridružio se konvoju protestirajući protiv svoje vlade i svoje vojske.

Na jarbolu se vijorila nova, državna zastava. Slavija je time postala „komandni brod“. Brod je iz Splita isplovio uz zvuk brodske sirene. Uz njega, po svjetlima, moglo se izbrojiti oko 30 manjih brodova koji su činili konvoj.

30. listopada 1991.

Konvoj je u 1:30 uplovio u Korčulu. Mnogi su spavali, ali ih je probudilo jutarnje iznenađenje – miris kroštula, fritula, suhih smokava i rogača, slastica koje su mještani Korčule donijeli na brod.

Dočeka sam brod, predsjednik predsjedništva SFRJ i komandant oružanih snaga Stipe Mesić, i ministar vanjskih poslova Zdenko Škrabalo, moj šef Klinike za dijabetes Vuk Vrhovec kad mi je 1982 godine otkriven dijabetes spuštaju se brodskim sizom na obalu, Škrabalo sa kartonskim paketom, rukovanje sa Mesićem i Škrabalom, Škrabalo mi uručuje paket uz napomenu da je ovo lijekovi i inzulin za dijabetičare sa Korčule, Vojka Cetinića, Niku Perića, Vedranu Marelić, Tebe Tonči i ostale, ja se ispričavam da nisam pripremio ništa osim osim dve boce Anizete i predsjednik Brod je nastavio putovanje već u 4:00 sata. Konvoj su u tom trenutku činila 43 plovila. Među njima je bio i potpuno novi brod Ivana Tomića (Kapetan Luka – Krilo) na kojem je, osim njega, bila gotovo cijela njegova obitelj.

Otišao sam u Centar za obavješćivanje da sa njima pratim putovanje Slavije do Dubrovnika.

Već u 6:00 sati, nadomak svjetionika Lirica, s patrolnog broda je naređeno da Slavija nastavi sama prema Zelenici na rutinsku kontrolu, a da se svi ostali vrate u Korčulu. Brod je stao. Putem razglasa obaviješteni su putnici da se mogu iskrcati ako ne žele nastaviti putovanje. Stipe Mesić je nazvao admirala Broveta, tadašnjeg zamjenika Saveznog sekretara NO i opomenuo ga da general Pavle Strugar nema ovlasti za bilo kakvu naredbu takve vrste i da razdvajanje konvoja ne dolazi u obzir, a da rutinski pregled brodova u konvoju može biti izvršen na moru. Zaredali su se pregovori, no nakon 4 sata pregovaranja, uspješno je dogovoreno da se cijeli konvoj pregleda u Mljetskom kanalu. Telegrafist Jakov Pivčević imao je pune ruke posla. Sa Slavije je spušten "lajbot" u kojemu su bili, kao i nebrojeno puta prije, „taoci“ – I časnik palube Zlatko Lacković i II časnik palube Raoul Potočnik, koji su prešli na patrolni brod JRM 178, dok je trajao pregled konvoja. Svi su na brodu čekali hoće li časnik pregledati Stipu Mesića, njegovog komandanta. Mesić je tada nazvao admirala Broveta, tadašnjeg zamjenika Saveznog sekretara NO i rekao: Stane govoriti ti predsjednik predsjedništva SFRJ i komandant oružanih snaga Stipe Mesić: Ja sam Tebi zapovjednik a ne Ti meni. Reci svojim da ostave mene i brod na miru jer ću Te inače hitno smijeniti. Ipak, to se nije dogodilo. Pregledali su samo teret u garaži, rasparali par paketa i napustili brod. Pregled ostalih brodica u konvoju nije prošao tako mirno. Pregled je trajao punih 14 sati. U isto vrijeme, u Gružu je trajala mitraljeska paljba. Osim toga, znalo se da u 21:00 sat u Dubrovniku započinje policijski sat. Stoga je odlučeno da se putovanje prema Dubrovniku nastavi idućeg jutra. Mnogi putnici na brodu nisu više imali novaca za kupnju brodske hrane. Kad je Mesić doznao za to, odlučeno je da se hrana ne naplaćuje.

31. listopada 1991.

S prvim zrakama svitanja krenuli su prema Dubrovniku.

Tako je Konvoj Libertas predvođen brodom „Slavija I“ uplovio u Gruž. Na prozorima

hotela „Babin kuk“ bile su upaljene svijeće kao pozdrav brodovima. Upravo su ti brodovi donijeli „svjetlo slobode“ zarobljenom Dubrovniku.

Brod Slavija

1. studeni 1991.

Konvoj, specifičan po mnogo čemu, isplovio je iz Dubrovnika za Rijeku, gdje je stigao 2. listopada 1991. godine. Nažalost, time rat u Dubrovniku nije završio. Najteže je bilo na dan sv. Nikole 6. prosinca, no to je priča za drugu prigodu.

Danas, nakon 35 godina, još uvijek protrnem kad se sjetim što su prošli sudionici Konvoja, a posebno zapovjednik broda Damir Jovičević, časnici Zlatko i Raoul te cijela posada „Slavije I“. Nedavno sam pregledavala popis posade Slavije. Nažalost, sve manje ih je među nama, a nitko od njih niti ne želi ispričati svoju priču jer se ne žele podsjetiti na to vrijeme i na nepravdu, budući da nikada nisu stekli zasluženi status.

U Parizu je došlo do susreta „predstavnik SAO Krajine“ Milana Babića i Gorana Hadžića s veleposlanikom EZ-a Wijnaendtsom (koji je imao dužnost pregovaranja sa Srbima iz okupiranih dijelova Hrvatske - op.a.). Na ovaj su način i Babić i Hadžić, „bočnim pristupom“, uključeni u pre-govarački proces.³¹⁴

- Tijekom razgovora Babić je, po nagovoru Sobodana Miloševića, morao, kao prvu točku prijedloga, tražiti: da „SAO Krajina“ dobije poseban status unutar Jugoslavije, razmještaj mirovnih snaga duž crte bojišnice, ostanak JNA i TO na području „SAO Krajine“ te neprimjenjivanje hrvatskih zakona na području „SAO Krajine“. Prema kazivanju Milana Babića, veleposlanik Wijnaendts mu se odmah, prije nego je Babić išta rekao, obratio riječimai: „Gospodine Babić, mi možemo sve prihvatiti. I možemo prihvatiti prvu točku vašeg prijedloga“.³¹⁵

- Srbija i Crna Gora predlažu amandmane na Carringtonov plan koje lord Carrington proglašava neprihvatljivima.

- Član saveznog Predsjedništva Branko Kostić, povodom pri-jetnji EZ, izjavio je da će „srpski narod rado jesti korijenje ako EZ nametne sankcije Srbiji“.³¹⁶

- Milošević se usprotivio Kadijevićem općem napadu na Hrvatsku i rušenju hrvatskih gradova s ciljem rušenja Vlade u Zagrebu jer i dalje traži „samo“ zaštitu „granica buduće Jugoslavije“.

31. listopada: Delegacija Vlade BiH posjetila je uništeno selo Ravno (naseljeno Hrvatima iz BiH).

1. studenoga 1991: Po dobrom starom običaju obiteljski posjed pokojnicima na groblje Svetog Križa u Blatu i sa mislima za nestalim Želimirom Žanetićem kojega se u molitvi sjetio i don Ivo Protić.

Na naslovnoj stranici glasnika SPC-a „Pravoslavlje“ objavljuje se otvoreno pismo koje je patrijarh SPC Pavle poslao lordu Carringtonu, a u kojem ponavlja da Srbi ne mogu živjeti s Hrvatima u Hrvatskoj te se ističe jasna potreba pripajanja dijelova sadašnje Hrvatske „matici srpskog naroda, Republici Srbiji“. Navodno su stvarni autori pisma

mitropolit Amfilohije i vladika Atanasije Jevtić.

- Američki senator Al Gore predlaže rezoluciju o priznavanju Hrvatske i Slovenije te zamrzavanje srpske imovine u SAD.

2. studenoga 1991: Drugi put se organizira pokušaj deblokade Vukovara, napadnim djelovanjem preko sela Marinci (kao i prilikom prvog pokušaja deblokade). Operacija počinje 2. studenog i traje, s prekidima, do 16. studenog. Odnos snaga iznosi oko 3100 (OS RH) prema oko 32 000 (neprijateljske, agresorske snage).

- Borisav Jović predlaže Slobodanu Miloševiću - kako bi se zadržalo postignuto i pripremio za nadolazeće međunarodno priznanje Hrvatske, dovođenje mirovnih snaga UN-a, tzv. „plavih kaciga“ na područje Hrvatske.

4. studenoga 1991: Ministri vanjskih poslova zemalja članica EZ-a predlažu uvođenje sankcija Srbiji i Crnoj Gori ako i dalje budu nepopustljive prema nastojanjima EZ-a za mirovnim rješenjem stanja u SFRJ, dok se za „kooperativne republike“ predlaže nagrađivanje uvođenjem pozitivnih mjera.

- Na vukovarskom ratištu poginuo je general JNA Mladen Bratić.

5. studenoga 1991: Konferencija o SFRJ u Haagu. Konferencija je odgođena na neodređeno vrijeme jer je Milošević odbio plan EZ-a. Postignut je i 12. po redu sporazum o prekidu vatre (ovaj put između RH i JNA) koji treba stupiti na snagu sutradan u 17.00 sati.

Obilazim naše branitelje na Privali, u Zvirinovici,.....uvik pitam je li im navrima i u dovoljnim količinama donose dobru spizu...i uvik puno šala i pošalica. Kadgod sam u to vrime išao u Zagreb, uvik bih posjetio načelnika HV generala Antona Tusa a on bi mi rekao kako su Korčulani a posebno Blačani njemu nedostižni vojni moral koji postižu kroz viceve ili šale, što bi mu ja ispravio da se to kaže: običan Blajski škerac.

6. studenoga 1991: Vlada Republike Srbije donosi „Zaključak“ kojim ukida status izbjeglica muškarcima u dobi od 20 do 60 godina, a koji su sposobni za borbu.

- Njemački kancelar Kohl, spoznavši stvarno stanja na područje SFRJ, najavljuje njemačko priznanje Slovenije i Hrvatske uz traženje priznavanja prava etničkim manjinama u RH od službenog Zagreba.

- Predstavnici RH i saveznih vlasti potpisali su sporazum o razmjeni po načelu „svi za sve“.

7. studenoga 1991: SSNO donosi naredbu po kojoj je obvezno skidanje „Titovih slika sa zidova ureda te promjena dotadašnjih simbola JNA na kapama i šapkama: skidaju se zvijezde petokrake te se stavlja jugoslavenska zastava, ali bez zvijezde petokrake“.

- Veljko Kadijević predlaže Predsjedništvu SFRJ da se odmah „proglasi ratno stanje i opšta mobilizacija“.

- Republika Srbija izdala je proglas o stvaranju vlastite vojske što je izazvalo čuđenje među pripadnicima JNA.

8. studenoga 1991: Na marginama sastanka Vijeća NATO saveza u Rimu, održana je sjednica mvp zemalja članica EZ-a gdje je donesena odluka o uvođenju trgovačkih

sankcija Srbiji. Također su istaknuli kako "the prospect of recognition of the independence of those Republics wishing it, can only be envisaged in the framework of an overall settlement", a na pritisak SAD-a. Tada je, prvi put u svojoj povijesti, NATO objavio vlastitu deklaraciju o krizi u SFRJ u kojoj su ponovljen prijašnja stajališta EZ-a bez spominjanja priznanja.

9. studenoga 1991: Sabor RH je na svojoj 20. zajedničkoj sjednici svih vijeća prihvatio „Rezoluciju o ratu protiv Hrvatske i potrebi međunarodne intervencije za mir u Hrvatskoj“ i donio „Zaključke o Haškoj mirovnoj konferenciji i pozivu na obranu domovine“ kojom se odobrava dosadašnje djelovanje RH na Konferenciji.

- Na sjednici Predsjedništva SFRJ donesen je prijedlog pozivanja mirovnih snaga UN-a radi „zaštite Srba u Krajini“.

Na večeri doma pita me stara majka: Sine moj, a kad ćemo krstit unuka mi? Ja se našalim i rečem: Kad se dogovorimo kakvo ime ćemo mu dat? Kako to kad ga i ti zoveš Tadija? Ma' zabunila si se, to ja tako zazovem oca a ti misliš da sam zvao sina. Ustanem, uzmem telefon i nazovem don Ivu Protića. Don Ivo, a kad ćemo krstit malega Tadiju, stara majka me stalno punja (predbacuje) radi krštenja maloga unuka joj? Čekaj da vidim na kalendar. Evo, subota 16. studeni 1991 u 9,30 u župnoj crkvi sv. Svetih! Može don Ivo.

9./10. studenoga 1991: Srbi u BiH održavaju referendum o ostanku u SFRJ. Vlada u Sarajevu ne priznaje rezultate referenduma. Dana 9. studenog 1991, skupština srpskog naroda u BiH proglašava nezavisnost „Srpske Republike u BiH u okviru Savezne države Jugoslavije“.

11. studenoga 1991: Općinski štab TO Banjaluka podnosi izvješće RŠ TO BiH u Sarajevu iz kojeg je vidljivo da je s područja te općine do 11. studenoga 1991, poginulo 20, a ranjeno 150 pripadnika TO u borbama na području RH.

- U Vojvodini i BiH prosvjedovalo se protiv opće mobilizacije u JNA, a Vlada BiH mobilizaciju je proglasila nezakonitom.

- EFTA i G-24, po uzoru na EZ-u, uvode gospodarske sankcije Jugoslaviji.

- Predsjednik Tuđman poslao je pismo lordu Carringtonu u kojem traži žuran nastavak Mirovne konferencije, zaustavljanje agresije na Hrvatsku uz isticanje posebne pomoći za Vukovar i Dubrovnik jer su ratne operacije JNA i Srba dosegle stupanj sveopćeg rata.

Pomno pratim situaciju oko Vukovara a pogotovo poradi maloga Jukića, Korčulanina koji je u motoriziranoj brigadi JNA u Beogradu, navodno da su došli u Bobotu kod Vukovara, ja u kontaktu sa našim Matom Nišićem iz HV, kontakt mi dao general Tus i da se povežem na njega. Otac Jukić ima neke i svoje izvore i on se trudi izvuć sina doma što i uspjeva prije pada Vukovara, otac a ne ja.

12. studenoga 1991: Osnovana je HZ bosanska Posavina.

- Ministri vanjskih poslova EZ-a od VS UN-a odlučili su zatražiti da razmotri prijedlog o slanju mirovnih snaga UN-a u Jugoslaviju, što je isti dan, također od UN, zatražio predsjednik Predsjedništva SFRJ Stjepan Mesić. Cyrus Vance traži od VS UN-a da se „Mesićev zahtjev“ proglasi nezakonitim.

14. studenoga 1991: **Boj u Splitskom kanalu** je pomorski boj između snaga Hrvatske ratne mornarice (HRM) i znatno nadmoćnijih snaga Jugoslavenske ratne mornarice (JRM) u Splitskom kanalu 14. i 15. studenog 1991. godine. Pobjeda Hrvatske ratne mornarice u ovom boju imala je veliku ulogu. Grad je obranjen, okupatorska je mornarica protjerana iz hrvatskih unutarnjih voda, probijena je pomorska blokada na Jadranu, a hrvatski su branitelji uspostavili normalne komunikacije na moru.

Zbog stalnih uznemiravanja od strane obalnih topničkih bitnica i diverzanata HRM-a, JRM je 14. studenoga 1991 u područje Splitskog kanala poslala taktičku grupu "Kaštela". Većina se brodova rasporedila u kanalu između otoka Šolte i Čiova dok je PČ-176 Mukos upućen nešto jugoistočnije kako bi nadzirao Splitska vrata.

Diverzanti HRM-a su tada u svom naoružanju imali i radio-vođeno torpeda koje je izrađeno u Trogiru. Cilj je bio VPBR-31 Split ili RTOP, ali se ni jedan ni drugi brod nisu približavali obali. Stoga je torpeda usmjeren na PČ-176. Torpeda je oko 17:30 sati pogodio brod u pramčani dio i teško ga oštetio. Preživjela posada je u panici napustila brod (spasio ih je TČ-224) ostavivši za sobom tri poginula mornara i važne brodske dokumente. Oštećeni brod, u čije je oštećene pramčane prostore prodrlo more, ostao je plutati tako da su ga mještani Šolte ribarskim brodom otegili i nasukli u uvali Stomorska, čime je spašen od potonuća.

Nakon toga događaja Komanda Vojnopomorske oblasti JNA stavila je sve brodove u najviši stupanj borbene pripravnosti.

TG "Kaštela" je trebala djelovati sa sjevera, a dijelovi TG "Vis" (1 VPBR Koper, 1 RTOP i 2 RČ s juga otoka Šolte. Ostali brodovi JRM-a su bili na Visu (RTOP, i nekoliko manjih brodova) i na Lastovu (VPBR Pula, 2 RČ i 2 TČ. U Neretvanskom kanalu patrolirala su 3 ML i 1 RČ. Četvrti VPBR Kotor je ostao u pričuvi i nije sudjelovao u djelovanjima.

Prosudba zapovjedništva JRM-a je bila da su Splitska vrata i Šoltanski kanal zapriječeni morskim minama i da je do gubitka Mukosa došlo zbog nailaska na minu. Stoga se TG "Kaštela" i TG "Vis" nisu smjele spojiti i zajednički djelovati.

Ratni brodovi iz sastava TG "Vis" su u 00:50 sati 15. studenoga 1991. godine otvorili topničku paljbu po otocima Braču i Šolti gađajući mjesta Milnu i Grohote te topničke položaje HRM-a. Kako im topništvo HRM-a nije odgovorilo, nastavili su paljbu do 1:20 sati po naseljenim mjestima Milni na Braču i Gornjem Selu na Šolti, pri čemu je nanesena znatna materijalna šteta.

Kad je brodovlje JRM-a ponovo otvorilo paljbu po naseljima, zapovjednik šoltanske bitnice Marinča rat (4 x 88 mm) zapovijedio je uzvraćanje paljbe po grupi protivničkih brodova (TG "Vis"). Nakon izmjene paljbe, koja je trajala do 5:00 sati, brodovi TG "Vis" bili su prisiljeni povući se prema otoku Visu.

Istoga dana, u 6:00 sati, zapovjednik VPBR-31 Split TG "Kaštela" dao je zapovijed za djelovanje po unaprijed "odabranim ciljevima" u Splitu. Ista je zapovijed upućena i drugim snagama JNA razmještenima po vojarnama u Splitu i Divuljama.

Snage JNA iz vojarni nisu djelovale odmah sve dok brodovi iz sastava TG "Kaštela" nisu započeli žestoki topnički udar na grad Split oko 6:30 sati iz Splitskog kanala. U tom združenom napadu snaga JNA pogađani su "odabrani ciljevi" poput Arheološkog muzeja, zgrade Općine Split, dvorane na Gričama, Higijenskog zavoda, Tehničke škole, trajekti Bartol Kašić i Vladimir Nazor te mnogi drugi civilni objekti. Na trajektu Vladimir Nazor, koji je bio privezan u gradskoj luci, smrtno su stradali djelatnici Jadrolinije Jure Kalpić, vođa stroja i Dinko Maras, upravitelj stroja, koji su se u vrijeme napada zatekli u teretnom prostoru trajekta, a kormilar Ante Vidović je bio ranjen. Osim tih žrtava u Splitu je bilo ranjeno još šest civilnih osoba.

Lord Carrington i general Kadijević postigli su dogovor o primirju uz uvjet da se prekine blokada vojarna kojima se služi JNA u RH. Vlada RH daje suglasnost na taj dogovor o primirju.

- Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović traži od lorda Carringtona slanje mirovnih snaga UN-a i u BiH.

15. studenoga 1991: Topničke posade sa splitskih Kašjuna (1. Obalno-topnička bitnica Kašjuni[1]), s položaja Vela Straža na Šolti i s položaja Golo brdo na Braču su odmah uzvratile paljbu. Nešto poslije 7,00 sati brodovi JRM-a su odustali od daljnjeg djelovanja po civilnim ciljevima i paljbu su preusmjerili na obalne topničke bitnice HRM-a. U međusobnoj razmjeni vatre HRM nije imala gubitaka, a pogoci obalnog topništva su bili sve precizniji i granate su padale sve bliže brodovima JRM, iako su to bili pokretni ciljevi.

U međuvremenu je i protuzračna obrana (PZO) HRM-a imala pune ruke posla. Nepovoljnim razvojem situacije za brodove TG "Kaštela" u Splitskom kanalu prisilila je JRM da im u pomoć pozove 6 zrakoplova tipa Jastreb. Djelovanjem PZO-a s otoka Brača oborena su 2 zrakoplova. Pilote je iz mora izvukao helikopter JNA. Hrvatske postrojbe nisu sprječavale akciju spašavanja.

Sve preciznijom paljbom topnici HRM-a su znatno jačeg protivnika uskoro prisilili na odustajanje od borbe i povlačenje. Naime, nakon što su se pogoci topničkih bitnica opasno približili VPBR-u i RTOP-u, zapovjednik TG "Kaštela" je oko 8:00 sati 15. studenoga zapovjedio povlačenje svih brodova iz Splitskog kanala.

S obzirom na prosudbu čelnika JRM-a da su svi prolazi iz Splitskog kanala prema Visu bili minirani, brodovi su se povlačili obilaznom rutom, odnosno Bračkim i Neretvanskim kanalom. Svo vrijeme pratim situaciju sa zapovjednikom obrane općine Korčula Tomislavom Katićem, zapovjednikom bataljuna ZNG Korčula Zdravkom Žuvelom, načelnikom bataljuna ZNG Korčula Ivanom Šeparovićem i zapovjednikom za vezu bataljuna ZNG Korčula Tonči Gattijem. Donosim odluku i za 16.11.1991 sazivam Krizni štab općine Korčula u 7,00 sati u zapovjedništvu u Blatu.

Na sastanku s Mitterrandom Kohl iznosi namjeru Njemačke da prizna RH zbog snažnih pritisaka iz raznih dijelova njemačke javnosti. Mitterrand je izrazio žaljenje što se Kohl nije odupro tim pritiscima. Bundestag je jednoglasno podržao prijedlog njemačke vlade o priznanju Hrvatske i Slovenije u njihovim "konstitucionalnim granicama".

- Članovi Predsjedništva SFRJ iz tzv. „srpskog bloka“ pokrenuli su postupak (pred Skupštinom SFRJ) za smjenu Ante Markovića s mjesta saveznog premijera kao i Budimira Lončara s mjesta saveznog sekretara za vanjske poslove, dvojicu posljednjih Hrvata u saveznim institucijama.

16. studenoga 1991: Sastanak Kriznog Štaba općine Korčula, 16.11.1991, u zapovjedništvu u Blatu: na Kriznom stožeru pričuvnog sastava zbora narodne garde sa ratnim zapovjednikom predsjednikom skuštine općine Korčula Tončijem Gavrančićem i sa zapovjednikom obrane općine Korčula Tomislavom Katićem, zapovjednikom bataljuna ZNG Korčula Zdravkom Žuvelom, načelnikom bataljuna ZNG Korčula Ivanom Šeparovićem i zapovjednikom za vezu bataljuna ZNG Korčula Tonči Gattijem je analiza jučerašnjeg napada na Split i povlačenje brodovlja JRM-JNA u Korčulanski kanal. Prvo nazovem Žaju u pomoski hidrometerološki centar i pitam ga za vremeski izvještaj i prognozu za Korčulanski kanal i on mi odgovori: jugo u porastu, stanje mora 3-4, oblačno i očekuje se kiša u popodnevnim satima. Ja ga pitam: Žaja, jeli se pri takovome stanju naoblake mogu očekivati zračni napadi JRZ? Ne, jer im je vidljivost nikakva i visina oblaka je nisko pa oni na takovim visinama se nesmiju spustiti jer su laka meta i za puškomitraljeze. Hvala Žaja. Pitam Zdravka Žuvelu: Zdravko je li mogu topovi iz Privale i ZIS-ovi iz Zahumlja doseći razinu Lovišća da ona dva broda JRM u Lovištu i razarač Split u Zahumlju da ih napadnemo i prisilimo na predaju. Odgovorio mi je: Zvao me admiral Letica i zabranio da ih napadnemo! Zdravko nisam te pitao za admirala Leticu nego za tehničko-taktičke mogućnosti topova? Odgovori mi Katić: Privala i topovi imaju doomet i ZIS-ovi Trpanjska Duba a ZIS-ovi u Zahumlju su na tristotinjak metara od razarača Split što je premala udaljenost za precizne pogotke uz elevaciju a kamoli za delevaciju! Hvala Katiću. Zapitam Danka Miroševića, zapovjednika za diverzante i razaranja: Danko je li imaš sredstva i ljude da u Zahumlju razorimo dvi tri meje od maslinika (ne puno jer ih onda iza ove akcije moramo ljudima popraviti, i da onda obavijestim "sladoledare"- pripadnike ZE-promatrače u Dubrovniku da nas je prvi napao razarač Split u Zahumlju i da ćemo uzvratit?? Pita me Zdravko: Predsjedniče, je li to misliš da napadnemo a admiral Letica mi je zabranio? Zdravko, je li imaš slučajno tu pisanu zapovjed uz sebe? Nemam, to mi je rekao na telefon! Zdravko koliko puta te je dosad zvao admiral Letica sa zahtjevom da 100 ili 200 svojih pošalješ u Dubrovnik i ti bi mu bio rekao: moj ratni zapovjednik je predsjednik općine Tonči Gavrančić pa njega zovite? Predsjedniče puno puta. E Zdravko tako će biti i ovaj put! Predlažem da Centar za obavješćivanje proglase uzbunu za opću opasnost i da naložimo evakuaciju

Lovišta, da inženjerci bate dvi tri ograde na Zahumlju, da ja pozovem "sladoledare"- pripadnike ZE-promatrače u Dubrovniku da nas je prvi napao razarač Split u Zahumlju i da ćemo uzvratit, i nakon što nam jave da je evakuirano Lovište da započnemo paljbu, istovremeno Privala prema brodovima u Lovištu, ZIS-ovi Trpanjska Duba na brodove u Lovištu a ZIS-ovi u Hahumlju na razarač Split. Imali netko neki drugačiji prijedlog? Nije nitko osim što je Zdravko bio namrgođen poradi Letice!

Nakon što sam odnio na telegram i poziv za pripadnike ZE-promatrače u Dubrovniku da nas je prvi napao razarač Split u Zahumlju i da ćemo uzvratit, rekнем ostalima. A sad postupite po zapovjedi, sad je 9,05 a ja moram poć doma, uzet sina i ekipu i poć u Župnu crkvu i krstit sina. Vidimo se kasnije!

Krstio sam sina pod uzbunom za opću opasnost a tekst dalje je iz knjige Željka Seretineka „Bitka u Korčulanskom kanalu“ osim u dijelu kojem navidim kao moji komentari!

TOPNIČKE POSTROJBE KOJE SU PALBENO DJELOVALE U BICI

-Pokretna obalna topnička bitnica 76 mm m-42 ZIS

Zapovjednik: **Željko Seretinek**

- Topnički vod 76 mm m42 ZIS Trpanjska Duba (nije djelovao)

Zapovjednik: **Ivan Vitalić**

Zapovjednik dežurne smjene: **Jozo Milić**

- Topnički vod 76 mm m-42 ZIS Lovište

Zapovjednik: **Miro Matijašević**

Zamjenik zapovjednika: **Ljubo Silić**

- Topnički vod 76 mm m42 ZIS Blace

Zapovjednik: **Petar Brčić**

Zamjenik zapovjednika: **Boro Pendo**

Pokretni obalni topnički vod 76 mm M 42 ZIS Lovište

posluga 1. topa

zap.IVICA ARAMBAŠIĆ

cilj.ALEKSANDAR VULETIĆ

pun.IVICA GUĆ

tem.IVICA DESPOT

vozač IVO SRHOJ

posluga 2. topa

zap.ROBERT JERKOVIĆ

cilj.FRANC ŠIRNIK

pun.ANDREJ IVANKOVIĆ

tem.ZDENKO ČONDIĆ

dod.DRAGO VEKIĆ

dod.PETAR ORTOLIJO

U prvom dijelu bitke ciljač Sandi Vuletić pogodio je minolovac M 144 u krmu, a Franc Širnik minolovca M 143 u provu. U rafalnom dvoboju u drugom djelu bitke ispred Lovišta ciljač Franc Širnik pogodio je raketni a Sandi Vuletić torpedni čamac. između rta Lovište i Hvara pogođen je i veliki i minolovac M 153 nakon čega su se ovi brodovi vrtili u krug. Od pogođenih brodova dva mala minolovca M 143 i M144 zauvijek su ostali u Korčulanskom kanalu. U tijeku bitke vod je po neprijatelju ispalio 76 projektila

-Pokretni obalni topnički vod 76 mm m42 ZIS Blace

posluga 1. topa

zap. NIKOLA PENDO

cilj.: IVAN SARDELIĆ

pom. DRAGAN FISTRIĆ

pun. IVAN RADOJKOVIĆ

tem. DAMIR STIPANOVIĆ

vozač: MARINKO MARELIĆ

posluga 2. topa

zap. MARIN TVRDEIĆ

cilj. ZLATAN JERIČEVIĆ

pom. IVAN BLITVIĆ- ČAVA

pun.: MARKO SKOKANDIĆ

tem.: SMILJAN MAŽURANA

dod.: MARKICA BLITVIĆ

vozač: NIKICA SKOKANDIĆ

Napomena: interventna desetina zapovjednika Marina Tvrdeića nije paljbeno djelovala

ODJELJENJE IZ BLATA

zap.: IVO SIMONI

cilj.: IVO FRANULOVIC

pom. p. FRANKO MARINOVIĆ

pun.: DAMIR TOMAS

dod.: PERE ŠEPAROVIC

voz.: JAKOV STANIŠIĆ

POSLUGA PZO:

Vlado Šeparović

Ivan Petković

Jakov Marinović

pun.: MARKO SKOKANDIĆ

tem.: SMILJAN MAŽURANA

dod.: MARKICA BLITVIĆ

Napomena: Desetina PZO paljbeno je djelovala u sastavu desetine Iva Simonija

U početku bitke kod Lovišta vod je imao zadaću zaprečavanja ulaza glavnine brodova u uvalu Lovište U tom prvom dijelu bitke zajedničkom paljbom oba voda, pogođen je veliki minolovac M 153 Francuz.

Oko 16 sati po izvlačenju grupe brodova sa VPBR SPLIT pravcem uz Korčulu ka Šćedru ciljač Ivo Franulović pogodio je VPBR SPLIT. U tijeku bitke vod je ispalio 36 projektila od čega je 5-6 ispaljeno sa kamenom i "česvinom".

-Obalna topnička bitnica 85 mm Privala

zap. OTB 85 mm Privala: **MARKIŠA ZLOKIĆ** (jedno zapovjednik 1. voda)

zap. vojarne Privala: **DANE MILEUSNIĆ**

Sastav bitnice:

1.topnički vod

zapovjednik: Marko Zlokić

1.zaštitni vod

zapovjednik: Dinko Farčić

vod PZO

zapovjednik Branimir Žuvela

sastav desetine koja je paljbeno djelovala u bici 16. 11

zap. Topa: **DRAGI ŽUVELA**, posluga: **JOSIP PRIŽMIĆ, FRANKO BAČIĆ, PETAR BAČIĆ, ALEN ŽANETIĆ**

ciljač: **ELDO ŽUVELA**: na topu **FRANKO ANDRIJIĆ, FRANKO ŠEPAROVIĆ, JAKOV MARINOVIĆ**

Strela 2M **SILVIO JAKIR**

2.topnički vod: (nije djelovao)

zapovjednik: Neno Šeparović

2.zaštitni vod:

zapovjednik: Emil Andrejs

Po pristizanju brodova, iz pravca Lovišta i Blaca VPBR "SPLIT" je prvi otvorio je paljbu prema Privali dok su se brodovi iz njegove pratnje nastavili kretati prema Šćedru. U uzavreloj borbi, a nakon otklanjanja zastoja na zatvaraču, na VPBR SPLIT bitnica je isplila 11 projektila, od čega su imali sedam pogodaka. Kroz noć VPBR se je nasukao na Šćedro, gdje je ispumpavao more, a potom se uz pomoć brodova iz pratnje izvukao na Vis.

Dežurne postrojbe veze, motrenja i prisluškivanja koje su djelovale u vrijeme bitke pokretni radio centar (VOZILO PINC - GAUER)

1. zapovjednik za vezu: **TONČI GATTI**
2. zapovjednik voda veze: **DRAGAN RAKOČEVIĆ**
3. OPERATIVAC: **ANTE CIBILIĆ**

*Radio centar
načelnik
operativci*

Radio centar 2 KLUPCA

Načelnik: Jakša Brčić

- 1. Ante Curać- Raškić**
- 2. Alen Seretinek**
- 3. Mile Depolo**
- 4. Jerko Žuvela**
- 5. Siniša Kirhmajer**
- 6. Šime Novaković**

Radio centar 1 KORČULA

Stipe Jurjević

- 1. Stipe Jurjević**
- 2. Ante Stanišić**
- 3. Nenad Pecotić**
- 4. Mario Budak**
- 5. Frano Botica**
- 6. Denis Seretinek**

Radio centar 3 HUM

Načelnik: Tonči Cvitanović

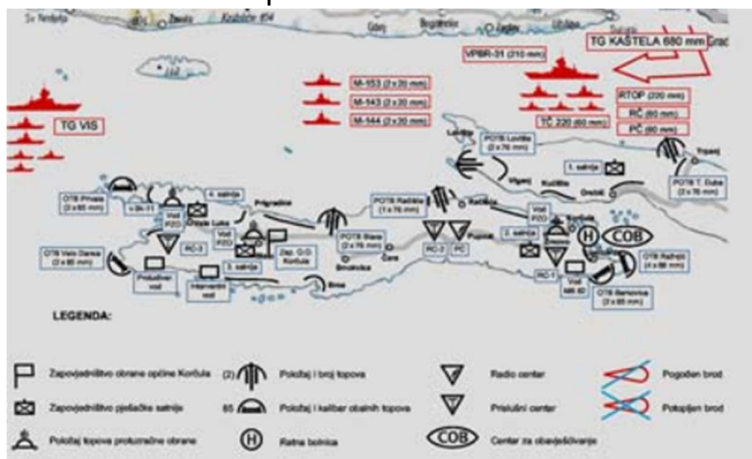
- 1. Slobodan Curać**
 - 2. Dragan Žuvela**
 - 3. Damir Surjan- Rubo**
 - 4. Tonči Oreb- Kagalo**
 - 5. Jozse Oreb- Murinac**
-

Poslije povlačenja jugoflote iz splitskih vrata, grupi od tri broda (BG-Pelješac) koji su se do tada nalazili u blokadi našeg akvatorija, pridružilo se je i šest brodova u povlačenju iz splitskih vrata (TG - Split).

U Neretvanskom se je kanalu tada našlo ukupno 9 brodova koji su i po broju i paljbenoj moći bili više od 3 puta jači od svakog našeg topničkog voda, kojima smo kontrolirali područje Neretvanskog i Korčulanskog kanala.

Od postrojbi obrane općine Korčula za kontrolu akvatorija Neretvanskog i Korčulanskog kanala topovima, određene su bile pokretna obalna bitnica 76 mm ZIS i baterija 85 mm Privala koja je kontrolirala izlaz iz Korčulanskog kanala ka Visu i Lastovu. Pješačke su postrojbe tadašnjeg bataljuna ZNG bile organizirane za provođenje zadaća protudesantne i priotudiverzantske obrane općine.

Mnogi naši borci, a pogotovo čelnici jugoflote, tad nisu vjerovali da smo u nepuna dva njeseca od preuzimanja topova, koje je jugovojska onespособila prilikom napuštanja vojarni otoku, uspjeli stvorili silu koja se može suprostaviti moderno naoružanoj floti JRM, koju je koju je neprijatelj stvarao 40 godina. Topovima, opravljenim u našim brodogradilištima Radež i Inkobrod suprostavili smo se brodovima Jugo-flote i izvojevali veliku pobjedu kojom smo zauvijek razbili njihovu blokadu na našim prostorima.

Pravac kretanja TG-Split 15/16. 11 i stanje oko Lovišta prije bitke

Svojim vodovima razmještenim na položajima u Trpanjskoj Dubi, Lovištu i na Blacama, svaku točku akvatorija Neretvanskog kanala od rta Sućuraj na Hvaru do Privale na zapadnom dijelu otok Korčule, baterija 76 mm ZIS kontrolirala je s najmanje 4 topa.

U težištu obrane bio je akvatorij Lovišta, oko kojeg je u u tijeku bitke bio doveden vod maljutki (u mjesto Lovište) i jedan ZIS (u Račišće na Korčuli).

Nakon što su se 2 minolovca, zbog olujnog juga ujutro 16.11., povukli u uvalu Lovište, od ZHRM je dobivena dugo očekivana zapovjed za otvaranje paljbe po brodovima u akvatoriju.

Paljbu po minolovcima u uvali je započeo vod Lovište, a vod Blace je djelovao po brodovima u dometu svojih topova, koji su se nalazili van uvale, između Lovišta i

grupa brodova za potporu, koja je bila 3 puta paljbeno jača od voda Lovište, ne uđe u uvalu Lovište, kako bitka ne bi dobila neželjeni tijek. Iako su mu neprijateljski brodovi tad bili na krajnjem dometu topova (i do 10 km) zajedničkom paljbom sa vodom Lovište, pogodili su minolovac M153 Francuz, koji je prije bitke (uz M 143 i M144) stalno boravio u kontroli prometa kroz Neretvanski i Korčulanski kanal. Kako smo saznali poslije bitke brod je na svom desnom boku imao rupu 120 x 70 cm

Kada im je kod Lovištaviše od pola brodova bilo pogođeno, a u vrijeme kada se je i interventna posluga 76 mm ZIS spremala da ih tuče iz pravca Račišća, brodovi su krenuli u izvlačenje ka Šćedru. VPBR u pratnji dvije topovnjače, otvorio je paljbu između Račišća i Blaca i uz Korčulu krenuo prema Privali kako bi se kod Šćedra sastao sa prvom grupom.

Prilikom prolaska ispred Blaca, iako je na jednom topu otkazala poluga udarnog mehanizma; pa je posluga iz njega opaljivala udarajući kamenom po grančici česvine naslonjenoj na udarač, pogođeni su zastali prvo VPBR Split a potom i brod iz njegove pratnje. U bici je vod Blace je ispalio ukupno 36 projektila po od čega je 5-6 projektila bilo ispaljeno uz pomoć kamena i grančice.

Kad su došli ispred Privale VPBR Split je da bi zaštitio brodove iz pratnje prvi otvorio paljbu, po našoj bateriji, a u bitku se je uključio i VPBR Vis iz pozicije između Visa i Sušca.

Poslije otklanjanja zastojana topu do kojeg je došlo pri ispaljenju prvog projektila, baterija je po VPBR Split ispalila ukupno 11 projektila. Sa 7 preciznih pogodaka naša baterija 85 mm Privala je udaljila VPBR Split ka Šćedru gdje je nasukan ispumpavao vodu iz svojih stiva.

Pod zaštitom magle i nadolazeće noći pogođeni VPBR, topovnjače iz njegove pratnje i 3 od 5 brodova pogođenih kod Lovišta, uspili su se izvući ka Visu i Lastovu, dok su njihova dva minolovca zauvijek ostali u našim vodama.

Primirje koje je još prije bitke bilo potpisano za 16.11. 1991 od 18.00 sati osigurali smo razbijanjem jugoflote, sa samo 5 topova od kojih na jednom topu M 42 ZIS nismo imali nikakvih kvarova ni zastoja.

Moji navode te eventualne opaske:

Svo vrijeme tijekom bitke vsam proveo u obilasku Zahumlja, pa do Privale pa brdo Hum i radio-praćenje kretanja brodova JRM, vod Šaknja Rat, zapovjedništvo 1 satnije Vela Luka, motel Jadran, zapovjedništvo Blato, radio-Blato i zamolba da se poštuje uzbuna za opću opasnost, radio-Blato i zamolba da se poštuje uzbuna za opću opasnost. Zabranio sam bilo koje informacije medijima dok traje vojna operacija, jedino se ne sjećam koji je bio tajni naziv ove operacije.

Kad sam došao u zapovjedništvo u hotelu Jadran, načelnik Ivan Šeparović Konde je razgovarao na telefon, kad je završio pitam ga tko je bio i kaže mi da je ponio Izvještaj admiralu Letici! Pitam ga po čijem ovlaštenju kad je jutros bio na sastanku kad je Zdravko u dva navrata izričito tvdio da ne smijemo napasti i to si čuo a sada mu podnosiš Izvještaj?? Sa ćeš na TV vidit i zašto si mu podni Izvještaj a radi se uvek o samohvali!

Opet izvadci iz Seretinekove knjige:

Na obilježavanju dana postrojbe 20.08.1994. godine, prilikom podjele Spomenica Domovinskog rata pripadnicima postrojbi obrane općine sa otoka Korčule na Veloj rivi u Vela Luci, dožupan **Franko Burmas** je u svom svečanom obraćanju stroju o bitci rekao: „Za bitku protiv brodova bih rekao da je po pobjedi ravna onoj koju su naši preci vodili pod Visom. U toj je bici Jugo-srpska mornarica podvita repa pobjegla u Boku, da tamo rđa i više nikad neće predstavljati nikakvu prijetnju našem dijelu Jadrana.

Istog je dana tadašnji zapovjednik HRM admiral **Sveto Letica** o bici rekao: "Topništvo sa otoka Korčule i poluotoka Pelješca je po „zapovjedi zapovjedništva HRM“-(moja opaska laž) u bici rastrojilo dio okupatorske mornarice, koja je i dan ranije u Splitskom kanalu osjetila što su topnici HRM.

Tog je dana Jugo-flota definitivno istjerana iz našeg dijela Jadrana, kada se je povukla na otoke Vis i

Lastovo i odatle u Boku, gdje će ruzina pojesti brodove i njih same.

Na obilježavanju 5. Godišnjice korčulansko-zapadnopeljeških postrojbi povodom bitke protiv brodova ratni je zapovjednik HRM admiral Sveto Letica u svom obraćanju stroju postrojbi općine Korčula na zapadnoj rivi u Korčuli rekao: *"Povijest i vojni teoretičari će sigurno odredit kako postrojbama tako i svakom od nas, mjesto za to, što je tko učinio u toku Domovinskog rata. Ja bih htio da vam kažem da nismo nikad iz zapovjedništva HRM zapostavljali ili umanjivali uspjeh Korčulanskih i Peljeških postrojbi, ne samo u ovoj bitci, nego i uopće.*

Borili smo se da se prizna u HV, da je HRM tad i ovdje u Korčulanskom isto tako i u Splitskom i Bračkom kanalu, potukla neprijateljsku mornaricu i izvojevala prvu pobjedu u Domovinskom ratu, onda kada smo se na kopnu morali povlačiti.

Da se to prizna jer je to povjesna činjenica i u interesu istine to je tako. Zasluga je to svih mornara, ribara seljaka Korčule i Hvara i Brača i Splita"

Obranu otoka završili smo velikom pobjedom bez ijedne žrtve u najvećoj pomorskoj bitci u Domovinskom ratu, poslije čega se veći dio snaga sa otoka oslobađa za prebacivanje na Stonsko ratište.

Otišao sam na brdo HUM i sa djelatnicima radio-veze „sa užitkom slušao jadikovke“ sa brodova JRM, sa zatjevima za kesone za razarač Split i za helikopter za ranjene ali helikopter ne može djelovati u okvirima olujnog jutra. Pitao sam se i kakav sam ja to čovik kad uživam u nevoljama drugih i opravdavao to sa: Da su stali doma ko ja i da nisu nikoga napali, ki ja onda nebi imali ni posljedica.

Sa HUM-a sam se vratio u u zapovjedništvo u hotelu Jadran, tamo slavlje i pozitivni žamor. Kad sam se pojavio svi gotovo uglas: Di si predsjedniče, hodi da proslavimo ovu pobjedu, velečanstvenu a bez poginulih! Hvala, nepozvanom gostu mjesto iza vrata. Ali ja ću sa vrata: Zabranjujem da me se više zove tipa zvao admiral Letica, 100 vojnika ovamo, 200 vojnika tamo! Ni admiral Letica Vas nije organizirano smjestio u HRM, ni general pukovnik Mate Viduka Vas nije prihvatio u zapovjedništvo 4 bojnog područja Split. Vi ste samostalni bataljun pričuvnog sastava ZNG općine Korčula a općina Korčula je od Privale do Mokala i svako djelovanje izvan je protuzakonito dok se ne donese drugačija odluka. Ne budite šutalo i Korda da protuzakonito djeluju i trebat će im odgovarat i za Želimira Žanetića i ostale po Trebinju-Bileći. Uživajte bez nepozvanog, lipi pozdrav. I otiđem doma.

U Crnoj Gori, usprkos protivljenju crnogorskog parlamenta, izvršena je mobilizacija pričuvnog sastava JNA.

17. studenoga 1991: Vukovar, nakon tromjesečnih razornih napada okupiraju postrojbe JNA i pripadnici TO s područja Slavonije i Srbije, kao i razne dobrovoljačke-paravojne i četničke postrojbe. Izvršena su masovna ubojstva ranjenika i zarobljenika.

- Na sjednici EZ-a, njemački kancelar Kohl i njegov mvp Hans Dietrich Genscher uspijevaju dobiti privolu drugih zemalja članica EZ za priznanje Hrvatske i Slovenije koje je odgođeno za 15. siječnja 1992.

TUGA I BIJES, ZAPADNA DEMOKRACIJA NAM ZABIJA ČAVLE U LIJES!

18. studenoga 1991:

Sazivam sjednicu Kriznog stožera općine Korčula sa jednom jedinom točkom: Obrana općine Korčula na Stonu.

Na sastanak nisam pozvao zapovjedništvo ZNG-a Korčule jer sam istakao da „neću pametovanje“ onih koje se plaća iz proračuna općine a oni bi slušali admirale i generale a naši vojnici bi bili topovsko meso za admirale i generale koje je strah od Dojčila Isakovića koji još upravlja Lorom.

U raspravi sam naglasio da je palo Slano, Donji Majkovi-Kljunak i s istočne strane Slanog i Banić-Durjani na zapadnom pravcu od Slanog. Svakog dana ako padne Ston a nema ga tko braniti, doć će nam do Mokala i tada će bit kasno za Korčulu.

Složili smo se da je nova crta obrane općine Korčula Slano. Budući su uobičajene smjene 15 dana na bojištu i petnaest dana doma, dao sam nalog Dragi Šainu da postojeći broj mobiliziranih poveća na 1200 vojnika. Po završetku sastanka, pozvao sam Katića, Žuvelu, Šeparovića i Gattija i rekao im da se pripreme, da povećavamo broj mobiliziranih na 1200, i da ćemo ići braniti općinu Korčulu u Ston. Da je zapovjednik Petar Šimac, general-bojnik Hrvatske vojske i da je u zaleđini Ploča Mate Šarlija Daižda koji je od 16. do 26. listopada zapovjednik je Stona, a onda ga zamjenjuje Petar Šimac a on je „navodno promaknut u čin brigadira i postavljen za zapovjednika Sektora Dubrovnik. Tu je dužnost preuzeo 14. studenog. Na njoj je ostao mjesec dana. . Zamijenio ga je pukovnik Luka Džanko. Dakle stanje po zapovjednom pitanju je poprilično kaotično, nigdje ni spomena admirala Letice ni pukovnika Mate Viduke ali ja ću inzistirati da i Katić i Zdravko Žuvela uđu u zapovjedništvo Stona i upravljaju Korčulanskim postrojbama. Pošto je područje od Mokala do Stona općina Dubrovnik koja ne funkcionira, u povećanje sa 594 na 1200 uključili smo i vojne obveznike od Mokala do Stona. U Stonu je don Josip Barišić i don Franjo Kuraja i budući Crveni križ općine Korčula preko njih dostavlja hranu i potrepštine.

Budući je velika većina mobiliziranih vojnika bila iz naših poduzeća (Radež, Greben, Inkobrod, hotelskih poduzeća i ostalih društvenih poduzeća, cca 85%, plaće su primali od svojih poduzeća a oni su nama slali račune za refundaciju a ostalih 15% smo davali plaće iz proračuna općine Korčula). Mi smo slali sve to na ministarstvo obrane ali nam nije dosada ništa refundiralo jer nas još nije rasporedilo u nijednu vojnu jedinicu HV. Nazvao sam ponovo ministar obrane Gojka Šuška (ministrom imenovan od 18.09.1991.) i zamolio ga za refundaciju sredstva za rujnu i listopad 1991 jer općina ne može financirati 594 vojnika i oko 9000 izbjeglica i prognanika koji su na Korčuli. Čak je i gradonačelnika Slavenskog Broda dr. Jozo Meter poslao skoro 200 prognanika u Ferijalni savez u Korčuli.

Nato mi je ministar Šušak uzvratio: Baš sam ja Tebe imao namjeru nazvati a vezano za sastanak sa ministrom Granićem u Omišu i zahtjeva predsjednika Tuđmana za pomoć Dubrovniku. Čuo sam da ste mobilizirali preko 600 vojnika a nama Dubrovnik brani cca 150 vojnika pa sam mislio da pomognete braniti Dubrovnik! Ministre nakon sastanka u Omišu i moje ponude da pošaljemo maljutke to smo i napravili i 15.10.1991 smo na traženje tadašnjeg zapovjednika Južnog Vojišta Mate Šarlije-

Daiđe vod 9 K11 odlazi na prostor Stona sa zadaćom djelovanja po neprijateljskom brodovima u Mljetskom kanalu. Grupu vodi zapovjednik bataljuna ZNG Zdravko Žuvela. Osim voda 9 K 11 ispred zapovjedništva bataljuna ZNG u sastav grupe je ušao i dio vezista. Iz grada Korčule tu su bili: Ante Curać Raškić i Niko Ivančevići. Mislimo i jučer smo na Kriznom stožeru donijeli odluku da Korčulu branimo na Stonu a Ston je dio općine Dubrovnik. Povećali smo broj mobiliziranih sa 594 vonjika na 1200 vojnika, a općina Korčula ima 19.500 stanovnika od kojih je cca 12800 vojnih obveznika, dakle mobilizirali smo 10% vojnih obveznika. A Vi hoćete da branimo Dubrovnik a nećete refundirati sredstva. Ministre, ima Vam jedna odlična Blajska uzrečica i glasi: Taman kad sam nauči tovara da ništa ne ji a on mi krepa. Što u prijevodu na naš lipi Injiževni Hrvatski jezik glasi: Baš kad sam naučio magarca da ne jede a on mi uquine! Haha, ja Vam sutra refundiram a Vi se javite pukovniku Petru Šimcu. Nazovem ja Petra Šimca, predstavim mu se kao Tonči Gavranić, predsjednik SO Korčula, predsjednik Kriznog štaba općine Korčule i ratni predsjednik i prepričam mu razgovor sa ministrom Šuškom. I kad Vi planirate da dođemo do Stona? Napominjem da ćemo prvo doći sa Pelješkom satnije a dalje ćemo pak vidjeti. Dođite sutra! Dođite u Trpanj, u sportskoj dvorani imat ćemo upoznavanje i raspoređivanje, od 17,30 popodne.

Tada Petar Šimac započne da se je umirovio 1988. godine u činu kapetana bojnog broda, ali nije mogao odoliti te se od 21. prosinca 1990. stavio se je na raspolaganje Ministarstvu obrane RH. Sudionik sastanka 28. travnja 1991. godine na kojem se je odlučilo stvoriti Četvrtu gardijsku brigadu. 19. srpnja je na prijedlog Mladena Bujasa imenovan za zapovjednika obrane sjeverne i srednje Dalmacije. Rujna 1991. godine vodio je akciju Zelena tabla – Male Bare u kojoj su razoružane vojarne JNA u Pločama i okolici te zaplijenjena vrijedna vojna oprema. Imam dva zlatna sina Srđan i Hrvoje. Na to se ustane moj Blaćanin Ivan Šeparović Rišpulo i zapita: Zapovjedniče, je li to mislite da su moja dva sina posrana?

Odsada navodim činjenice iz knjige Željka Seretineka SUDJELOVANJE POSTROJBI OBRANE KORČULE NA STONSKOM RATIŠTU:

18.-21.11.1991: Vod 76 mm ZIS Trpanjska Duba u otišao je u Visočane. Po zapovjedi zapovjednika Luke Džanka izvršena je priprema i paljbena djelovanje po četničkoj motrionici Treskavac i položajima oko Orahova Dola (po ciljevima je ispaljeno 146 granata 76 mm).

Posluga voda bila je iz Trpnja , topovi su bili iz sastava potb 76 Obrane općine Korčula Akciju je vodio zapovjednik potb 76 mm Željko Seretinek.

20.-21. 11.1991: Četnici nadiru prema selu Doli uz jaku avio (oko 14. aviona) i topničku potporu. Naše postrojbe, izvlače se iz Dola:

- 2 topa 88mm izvlače se i odlaze prema Splitu
- 2 topa 85 mm prebačeni su kod Prapratnog(iza Stona)
- ZIS 76 mm iz položaja kod DTS prebačen je kod Konštara

U avio napadu tučene su stonske zidine. Naši bofors iz dola oborili su jedan avion

tipa Galeb.Vod 85 vodi zapovjednik Baković a ZIS Željko Seretinek.

22.11.1991: Vojnici iz Orebičke satnije i dio Zapovjedništva bataljuna ZNG dolaze u selo Doli.Od 09 - 12.00 traje topnički dvoboj . Naši topnici djeluju iz topova 85 mm i ZIS 76 mm po ciljevima ispred Slanog : u Banićima, Trnovi i Mravincima.

Izvidnici "JNA" ulaze na prostor Zatona Gornjeg čime i pješačkim oružjem kontroliraju prostor sela Doli.Prvu grupu "korčulana" predvode zapovjednici bataljuna ZNG Zdravko Žuvela i orebičke satnije Tihomir Antunović.

23.11.1991: Na područje Stona ulazi i grupa iz 2. Korčulanske satnije te voda MB satnije - 82 mm.

Od ranih jutarnjih sati pa sve do 17.00 neprijatelj jakim topničkom paljbom tuče naše položaje u prostoru kamenoloma Mironje i Rudina, kada započinje tenkovsko - pješački napad na Rudine, gdje su probijene naše prve crte obrane.

Nakon probijanja Rudina neprijatelj nastavlja tući prostor sela Doli. Na oko 100 ispaljenih granata iz našeg topništva neprijatelj je ispalio nekoliko tisuća svojih.Grupu iz 2. Korčulanske satnije vodi zamjenik zapovjednika satnije Maki Skokandić a vod minobacača Zdravko Markalauz koji svojim vodom podupire uvođenje pješaštva u prostor sa položaja kod DTS- a .

Odmah po ispaljivanju prvih mina iz minobacača četničko topništvo "ih pronalazi."

24.11.1991: Neprijatelj uz jaku topničku potporu u jutarnjim satima nastavlja napredovati prema Smokovljanima i Visočanima bez većeg otpora našeg topništva.

Ujutro i treća grupa (5. vod 3.Blatske satnije) i dio Zapovjedništva obrane predvođen zapovjednikom Tomislavom Katićem dolazi u Ston.

Poslije sastanka u kino sali sa zapovjednikom obrane Pelješca Petrom Šimcem naše pješaštvo posjeda položaje za obranu u i oko sela Doli.Kako su neprijateljski izviđači iz dominantnih kota kontrolirali šire područje sela Doli ,čim bi naše topništvo otvorilo paljbu iz bilo kojeg položaja neprijatelj bi nam u roku od oko 5 minuta uzvratilo paljbu.Popodne oko 16.00 pale su prve dvije granate i na grad Ston.

25.11.1991:U pokušaju stabiliziranja crte pod gotovo neprekidnim djelovanjem neprijateljskog topništva po Dolima, pogiba zapovjednik 1. Orebičke satnije Tihomir Antunović, a ranjeni su: Jure i Damir Bikić te Arsen Roso iz Orebičke satnije, Ante Radaić iz zapovjedništva bataljuna ZNG i Damir Mušin iz voda minobacača 82mm.

Silina paljbe i velika nadmoć neprijatelja u sredstvima potpore, gubitak kontakta između naših postrojbi i boraca te velike žrtve odmah po uvođenju u borbu slomili su moral naših postrojbi,

25/26.11.1991:Naše se postrojbe tijekom noći i rano ujutro izvlače iz sela Doli.

Četnici preuzimaju kontrolu nad selom.Obrana Pelješca se organizira na zapadnoj strani ceste na crti : Slano - Bistrina

26.11.1991: Zapovjedništvo postrojbe obrane općine Korčula i dio pješaštva zauzima položaj na brdu Planjak poviše Konštara.

Minobacači i ZIS se nalaze kod sela Konštari a dio pričuve pješaštva u tvornici biljnog ulja na putu prema Hodiljama.Od 10 - 12.00 baterija 85 mm sa Prapratnog je opalila 20 tak granata po četnicima u Dolima.

Zapovjednik obrane Pelješca Petar Šimac zapovjedio je prekid naše paljbe? Od 16.00 do 16.30 neprijatelj je po Stonu ispalio dva punjenja VBR i 5 granata. Predveče se pod paljbom neprijateljskog topništva grupa branitelja izvlači sa Planjaka i zajedno sa vodom minobacača kreće ka Stonu. Četnici su gotovo cijeli dan svojim topništvom tukli bunker na Planjaku u kojemu su se nalazili T. Katić, Z. Žuvela i 20 tak pripadnika postrojbe. Imali su i nekoliko direktnih pogodaka. Još više od naših gubitaka i jake neprijateljske paljbe moral naših postrojbi slomila je dezorganizacija zapovjedanja na bojištu.

26/27.11.1991: Prikupljanje svih korčulanskih bojovnika i zbrinjavanje poginulih i ranjenih. Izvlačenje svih postrojbi obrane općine Korčula prema otoku Korčuli. Posluga ZIS-a 76 mm izvlači i ukopava top na položaj Prapratno (blizu topova 85 mm).

Donesena je odluka za početak priprema za samostalno preuzimanje crte uz angažiranje sopstvene potpore. Na području Stona od korčulanskih postrojbi ostala je trpanjska posada ZIS-a sa zapovjednikom Željkom Seretinekom.

Formiranje crte obrane ispred Stona

Pješake satnije bataljuna ZNG, ojačane vodom minobacača 82 mm, na stonsko bojište stižu od 21 do 24.11. predvođene zapovjednicima bataljuna ZNG Zdravkom Žuvelom i obrane općine Tomislavom Katićem; (22.11. stiže Orebička satnija 23. dio Korčulanske a 24.11. „dragovoljno“ 5-ti vod iz Blatske satnije sa dijelom

Zapovjedništva obrane općine (moja opaska: „dragovoljno“ 5-ti vod iz Blatske satnije jer je po rasporedu bila veloluška satnija koja je odbila otići i onda je po mojoj zamolbi rođaku Anti Sokolu Rabadanu da skupi dragovoljce iz Blata on okupio 5-ti vod iz Blatske satnije i otišle na Ston, uvijek kašem da ne možeš biti dragovoljac a mobiliziran).

20 tak „dragovoljaca“ iz 2. Korčulanske satnije vodi zamjenik zapovjednika Marko Skokandić (moja opaska kao i gore-po rasporedu bila veloluška satnija koja je odbila otići te je 20 tak „dragovoljaca“ iz 2. Korčulanske satnije koje vodi zamjenik zapovjednika Marko Skokandić otišla na Ston).

Naša je postrojba pokušala zaustaviti neprijatelja koji je poslije pada Čepikuća napredovao ka Stonu iz pravaca Rudina i Slanoga (prethodna napomena autora Seretinika-Neprijatelj iz Popova polja prodire preko Zavale i Orahova dola, i kontrolira šire područje Slanoga. U zaustavljanju prodora četnika na dubrovačkom području: u Konavlima, kod Osojnika i oko Čepikuća posebno su se istakli pripadnici djelatne bojne 116 br. čiji je zapovjednik bio korčulanin, prijeratni komandant štaba Teritorijalne obrane općine Korčula Marko Mujan-moja napomena: Nisu ih uspjeli zaustaviti!).

Po zauzimanju Rudina 23.11.1991, neprijatelj je sa dominantnih kota kontrolirao sve naše položaje, tako da bi već 5 minuta po otvaranju paljbe, naši položaji bili snažno i precizno tučeni paljbom neprijateljskog topništva.

Prilikom pokušaja učvršćivanja naše obrane u i oko sela Doli, pod neprekidnom paljbom neprijatelja, 25.11. 1991. pogođen minom iz minobacača smrtno je stradao

zapovjednik 1. Orebičke satnije Tihomir Antunović. Tog smo dana oko Dola imali još 4 ranjena: Jure i Damir Bikić te Arsen Roso iz Orebičke satnije te Ante Radaić iz zapovjedništva bataljuna ZNG. Kod Konštara je ranjen u ruku Damir Mušin iz satnije MB 82 mm.

25/26.11.1991: Naše se postrojbe tijekom noći i rano ujutro izvlače iz sela Doli. Četnici preuzimaju kontrolu.

Dva dana poslije pretrpljenih gubitaka, naše su se postrojbe povukle na otok kako bi se konsolidirale i pripremile za organizaciju odsudne obrane, uz dovođenje jačih sredstava potpore na područje Stona.

Sada moje autorstvo:

28.11.1991 je bio pokop Tihomir Antunović u Vignju, održao sam mu oproštajni govor sa završetkom NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO! (opet moja cinična napomena: pokopu Tihomira Antunovića nije prisustvovao zapovjednik Zdravko Žuvela, bojnič kojeg sam nakon tog neprimjerenog čina ja nazivao raz-bojnik! I još nešto: U 34 godišnjice na dan pogibije Tihomira Antunovića Tonči Gavranić, Ivo Bačić Fratrić i Petar Borovina uvek bili na misi i na grob, a a njegov zapovjednik Zdravko Žuvela nikada. Imenovao sam Petra Borovinu za zapovjednika 1 Pelješke satnije koja je sad proširena na Pelješčane od Mokala do Stona. Nazvao sam admirala Leticu i rekao mu: admirale, ili nećemo ići na Ston ili nećemo pod zapovjedništvo Petra Šimca, zamjeni ga jer je on šarlatan.

Nastavak iz knjige Željka Seretineka SUDJELOVANJE POSTROJBI OBRANE KORČULE NA STONSKOM RATIŠTU:

Kritični dani u zaustavljanju napada Jugovojske na Ston bili su 04, 05 i 06. prosinca 1991. godine.

Iako se je u to vrijeme u i oko Stona nalazilo i do 1000 bojovnika (toliko se je nalazilo na hrani) iz raznih postrojbi, naše su se slabo organizirane i uvezane postrojbe, sa slabom topničkom potporom (2 topa 85mm i 2 topa 76mm) teško suprostavljale daleko jačem neprijatelju koji bi na naših 100 ispalio po našim postrojbama po oko 5000 granata. Tih je dana pokušavajući organizirati zaustavljanje prodora neprijatelja ispred Malog Stona, poginuo član Zapovjedništva obrane Stona Miodrag Perkušić. Zauzimanjem Debelog brda na Rudinama neprijatelj je mogao kontrolirati put od Stona do Ponikava sve do uvale Prapratno.

Posebno su bile jake borbe 05. prosinca kada je neprijatelj prešao preko magistrale i zauzeo brdo Konštar.

Iako na brzinu, dobro organiziranom i brzo sprovedenom akcijom koju je uz topničku potporu naših topova vodio zapovjednik policijskih snaga Neven Klinac četnici su dok se još nisu utvrdili bili izbačeni iz vrha Konštara.

Uprkos uspješno odbijenom napadu neprijatelja za zauzimanje prostora s pelješke strane magistrale, velika malodušnost u našim redovima nastupila je 06. 11, kada su

odlukom zapovjednika Petra Šimca zapovjedništvo iz Malog Stona i kuhinja iz Stona bili prebačeni u Ponikve.

Silina napada uz jaku topničku potporu i poljuljan moral naših snaga olakšali su neprijatelju zauzimanje Konštara i Zamasline, prvih sela na Pelješcu uz Jadransku magistralu

NAJZNAČAJNIJI DOGAĐAJI U PERIODU 28.11 DO 07.12.1991

28. 11.1991: Naše pješastvo se brani na crti Zaton Doli - i položaji ispred Konštara i Zamasline.

U vremenu od 16 do 18.30 traje topnički dvoboj naše topništvo djeluje po neprijatelju u dolima. Naša paljba i njegova nesigurnost zaustavili su neprijatelja koji se utvrđuje na dostignutoj crti (iza magistrale je ostao sve do 04. 12.1991.)

04. 12.1991: Od 06.30 neprijatelj je počeo tući topništvom po Zatonu, Konštarima i Zamaslini.

Naše topništvo je uzvratilo oko 10 i oko 12 sati sa 30 - 40 projektila

Dio 1. Orebičke satnije na čelu sa svojim novim zapovjednikom Petrom

Borovinom stiže u Mali Ston i smješta se u kuće Karabatića i u susjednu kuću prema moru. Naše topništvo tada nije bilo uvezano sa izvidnicima. Paljbene je zadaće primalo pozivanjem zapovjednika topova 76 ili 85 kod zapovjednika obrane Petra Šimca u zapovjedništvo u Malom Stonu, a paljba se otvarala po povratku na položaj, usljed čega se nije pravodobno reagiralo na djelovanje neprijatelja.

05.12.1991: Od 06.30 sati neprijatelj je počeo tući topništvom po selima Zamaslina i Konštari. Četnici su uz jaku potporu zauzeli brdo Konštar poviše Konštara i penju se na brdo Planjak.

Do 12 .00 ekipa policajaca na čelu sa zapovjednikom Nevenom Klinec uspjele je vratiti brdo uz topničku potporu topova 85 po konštaru i ZIS eva po Planjaku. Prvi puta je topništvo bilo direktno uvezano sa pješastvom. Topovi 85 su tukli po 200 metara ispred našeg pješastva a paljbu je ispred sebe i svojih boraca navodio zapovjednik Neven Klinac.

06.12.1991: Do sada najžešći topnički napad neprijatelja koji je trajao od 06.30 do 12:00. Naše se pješastvo i topništvo suprostavilo ali je neprijatelj daleko nadmoćniji. Oko 12 sati četnici su ušli u Konštare i Zamaslinu.

U pokušaju organiziranja obrane poginuo je član zapovjedništva obrane Stona Miodrag Perkušić.

Iz Malog Stona zapovjedništvo je zapovjednik obrane Pelješca Petar Šimac zajedno sa kuhinjom iz Stona prebacio u Ponikve. Topovi 85 i ZIS premješteni su iz Prapratnog na nove položaje kod Ponikava. U Malom Stonu je tad ostalo desetak naših boraca što je bilo dovoljno da četnici zbog nepoznavanja novonastale situacije nisu nastatavili prodor preko Malog stona ka Stonu.

05.12.1991: U u Splitu održan je sastanak zapovjednika obrane općine T. Katića i bataljuna Zdravka Žuvele sa Zapovjednikom HRM admiralom Svetom Leticom i načelnikom obalnog topništva HRM puk. Antom Bilićem. Amiral Letica je imenovao pukovnika Antu Bilića zapovjednikom obrane Stona. Datum stupanja na dužnost 07.12.1991.

Na sastanku su preuzrte obveze u svezi organiziranog upućivanja i prihvata postrojbi iz sastava obrane općine Korčula na stonsko ratište. Dogovoreno je upućivanje: 1 pješačke satnije, 3 mb 120, 4 mb 82 i 2 zisa na 1. crt, te jednog voda pješaka na brdo Čučin i 2 topa 85mm. za obranu Pelješca po dubini. Od organiziranog upućivanja naših postrojbi, čime ratište počinju braniti uglavnom postrojbe sa Pelješca i Korčule front se počinje stabilizirati na crti Konštari - Zamaslina - most Bistrina.

U sjećanjima i zapisu tadašnjeg zapovjednika policijskih snaga u Stonu Antuna Frankovića:

Sve se međutim promijenilo dolaskom u Ston pukovnika Anta Bilića, dotadašnjeg načelnika Obalnog topništva Hrvatske ratne mornarice koji postaje prvi zapovjednik Mornaričkog odreda Pelješac.

Odmah ustrojava obranu i učvršćuje prve crte na ratištu. Hrabar, sposoban i odlučan legendarni zapovjednik Ante Bilić ulio je dodatnu snagu braniteljima s Pelješca, Korčule, Splita, Pule i drugih krajeva Hrvatske, zaustavio napredovanje neprijatelja i braniteljima stvorio uvjete za kasnije akcije oslobađanja šireg stonskog i drugih područja juga Hrvatske u prvoj polovici 1992. godine.

U sjećanjima i zapisu tadašnjeg zapovjednika policijskih snaga u Stonu Antuna Frankovića ostao je Bilićev upit o dolasku u Ston 7. prosinca ujutro: „Žandar, koliko imaš vojske?“ Odgovorio sam da imam 50, ali računaj na 10, a on mi je rekao: „Dosta je!“ Bilićevim dolaskom, sjeća se Antun Franković, profunkcionirala je obrana, a svi smo u njega imali veliko povjerenje jer je iz njega zračila sigurnost i odlučnost koja nas je dovela do konačne pobjede za sve Pelješčane i Korčulane i druge sudionike u obrani Pelješca. Pokojni Ante Bilić ostao je u trajnom sjećanju kao junak Domovinskog rata.

Opet podaci Željko Seretinek: Stabiliziranje obrane na crti: Konštari - Zamaslina - Bistrina

Početkom prosinca, 07. prosinca. dolaskom puk. Ante Bilića za zapovjednika obrane Pelješca, uz angažiranje postrojbi obrane općine Korčula neprijatelj je zaustavljen na crti Konštari - Zamaslina - most Bistrina. Najžešće su borbe vođene 17 i 18 i noć 23/24. prosinca 1991: U spriječavanju prodora ka Stonu, braneći na našem desnom krilu brdo Zec, 17. prosinca poginuo je jedan, a nekoliko je pripadnika iz sastava 53. Bojne Mornaričko desantnog pješaštva iz Splita bilo ranjeno, što je uzrokovalo napuštanja naših položaja. To su četnici iskoristili pa je sutradan 18. prosinca., prilikom vraćanja napuštenog položaja, na brdu Zec, poginuo je Ranko

Bongvardo dragovoljac iz pelješko - župske satnije.

Poslije nekoliko dana prolaz neprijateljevih snaga na pravcu Konštari -

Marinica kontrolira se i spriječava iz područja susjednog položaja Vrijesovica.

U držanju promjenjene crte, uprkos poljuljanom moralu, istaknula se je naša Orebička satnija, koja je nekoliko dana držala cijelu crtu od Malog Stona do Vrijesovice. Po zaustavljanju neprijatelja, a prema odluci za obranu novog zapovjednika Ante Bilića, postrojbe otočkog bataljuna (4 satnije) uz pelješko - župsku, a kasnije i stonsku satniju utvrđuju i organizirano brane položaje na prvoj crti na Vrijesovici - Supavi i Malom Stonu.

Posebno se čvrsto uređuju položaji oko Malog Stona, gdje prvo Orebička, a za njom i ostale satnije iz sastava bataljuna ZNG općine Korčula grade bunkere i uređuju taborišta i prilaze do položaja na crti.

Za potporu pješačkim postrojbama sa Korčule se dovodi topništvo od kojeg se ubrzo formira divizion sastava: topnički izviđači, bitnica 85 mm (4), bitnica 76 mm (4) i minobacačke bitnice 120 (3) i 82 mm (11). Svo se topništvo dobro utvrđuje.

Formiranjem stalne topničke izvidnice na Supavi i uvezivanjem svega topništva i izvidnica sa zapovjedništvom, omogućena je stalna kontrola prostora čime su naše postrojbe uprkos stalnom pomanjkanju streljiva postajale gospodari na bojištu.

Reorganizacijom je reagiranje topništva, na sve djelatnosti neprijatelja, od 2 - 3 sata, koliko je kroz listopad i studeni bilo potrebno, od uočavanja neprijatelja, preko prenošenja i obrade podataka, do ostvarenja paljbe po cilju, smanjeno na vrijeme od 5 do 15 minuta.

Po dubini se organizira protudesantna obrana Pelješca braneći širi prostor uvale Žuljane i Trstenika sa jednim pješačkim vodom (koji priprema i brani brdo Čučin) i topničkim vodom 85 mm (kasnije 2 topa 85 prebacuju u Ponikve a položaj kod Dingača se brani sa 2 topa 76 mm ZIS). Uvalu Lovište brani vod (2) 76 mm ZIS, a jedna satnija iz 53 bojne MDP -Split stalno se u pričuvi u Trpnju.

Zapovjednik Ante Bilić ubrzo uspostavlja dnevno zapovjedanje i kontakt sa svim zapovjednicima postrojbi na terenu, u čemu mu veliku pomoć pruža načelnik stožera Berivoj Mrković.

Kao odgovoran za rad svih korčulanskih postrojbi u sastav zapovjedništva obrane pelješca ulazi zapovjednik bataljuna općine Korčula Zdravko Žuvela a za zapovjednika topništva određen je Željko Seretinek.

Žična se veza pruža iz zapovjedništva prema svima postrojbama za što je u to vrijeme bio odgovoran zaopovjednik voda veze Drago Igrec iz ZHRM.

U vrijeme stabiliziranja fronta, naročito jaka obostrana djelovanja topništva ispred Stona bila su 13, 18 i 23/24 prosinca 1991. Tada smo na novi način organiziranim djelovanjem, uprkos tome što je neprijatelj raspolagao daleko većim zalihama streljiva za topništvo, neprijatelju prvi puta pružili neočekivano jaki otpor i gubitke, nakon čega se je front stabilizirao na dostignutoj crti.

Na sreću, i zahvaljujući dobrom utvrđivanju položaja, u tim bitkama na našoj strani nije bilo većih gubitaka.

NAJZNAČAJNIJI DOGAĐAJI U PERIODU OD 07.12. DO 26.12.1991

07.12.1991. Zapovjedanje obranom poluotoka Pelješca od Petra Šimca preuzeo je Ante Bilić. Zapovjedništvo obrane Pelješca iz Ponikava vraća se u Ston u kuću porodice Cvitanović.

Neprijatelj i naše postrojbe se utvrđuju na dostignutoj crti.

08.- 10. 12.1991: Izviđači Ante Curać Raškić i Krešimir Pecotić dolaze na stonsko bojište .

Poslije probijanja puta i uspostave žične veze sa zapovjedništvom (09. i 10. prosinca), te kraće obuke koju je s njima proveo Ž. Seretinek formira se topnička izvidnica na Supavi. Izvidnica se preko centra veze povezuje sa svim postrojbama na terenu .

Od 10.12. Izvidnica počinje djelovati 24 sata na dan. Prva organizirana smjena postrojbe na crti je provedena dana 19.12.1991. djelovanjem topničke izvidnice naše postrojbe kontroliraju teren do Rudina i omogućuju pravodobno djelovanje našeg topništva po neprijatelju.

Za zapovjednika topničkih izviđača određen je Ante Curać Raškić. Grupa održava broj na 10 izvidnika (4+4+2)

09.12.1991: Postrojbe obrane Općine Korčula se vraćaju na stonsko bojište Orebička satnija koja sada na crti broji 96 boraca uređuje položaje kod Malog Stona. U utvrđivanju im pomaže i inženjerski vod obrane općine Korčula.

Od postrojbi za potporu minobacači 82 posjeduju položaje kod Broca a voda 120 mm kod samostana svete Ane iza Stona.

Sa zadaćom protudiverzantske obrane 2 vod 4. Veloluške satnije posjeda brdo Čučin kod Žuljane a 2 topa 85 mm sa poslugom iz Lumbarde pripremaju i brane se s položaja kod Dingača. Korčulanske postrojbe došle su na čelu sa zapovjednikom bataljuna ZNG Zdravkom Žuvelom.

Poslije pogibije pok. Tiha Antunovića zapovjedanje 1. orebičke satnije preuzima Petar Borovina.

Predajom položaja 1. crte orebičkoj i župskoj satniji zapovjednik se oslanja na postrojbe sa prostora Pelješca i Korčule koje odmah počinju sa utvrđivanjem položaja (čime se front se stabilizira).

13. 12. 1991: Topnički dvoboj traje od 09 do 11.00 topovi 85 i 76mm su po ciljevima u području sela Doli ispalili oko 100 projektila. Paljba naših topnika navodi se iz topničke izvidnice na Supavi.

17.12.1991: Braneći brdo Zec pripadnik 53. Bojne MOMP Samir Mustafić je poginuo, a nekoliko je pripadnika ranjeno.

Naše žrtve uvjetuju povlačenje "splićana" i pripadnika župske satnije sa položaja Zec što je neprijatelj iskoristio.

18.12.1991: Kroz jutro interventni vod iz 1.Orebičke satnije i policije koje vodi zapovjednik Neven Klinac, penju se na brdo Vrijesovica, a interventni vod iz župske satnije na brdo Zec.

Ispod vrha brda Zec pogiba dragovoljca iz župske satnije Ranko Bongvardo nakon čega se odustaje od daljnjeg napredovanja ka vrhu. Držanje brda Mali Zec (ispod Velikog kojeg drže četnici) i sela Marinice preuzima 1. Orebička satnija. Velika kanonada neprijateljskih granata u večernjim satima pada na područje Stona na što naši topnici uzvraćaju.

Topnički dvoboji sa prekidima su trajali od: 18.00 - 19.30 ; 21 -22.00 ; 23 - 23.45 ; 0.10 - 0.35 i 1 - 1.50 sati. Satniju iz 53. bojne mornaričkog pješastva zapovjednik A. Bilić stavlja u priču u područje Trpnja , a župsku satniju na nekoliko dana izvlači iz borbe.

U bitci su naši topnici ispalili oko 1000 granata.

Prema podacima zapovjednika Ante Bilića i neprijatelj je u bitci imao velike gubitke. (govori se o danu žalosti u Trebinju).

23/24.1991: 12. Pješачku i topničku paljbu neprijatelj otvara po cijelom frontu, na što i naši topnici uzvraćaju.

Jako obostrano topničko djelovanje.

Naše djelovanje i gubici u ljudstvu , natjeralo je četnike na povlačenje iz Konštara i Zamasline u selo Doli odakle je sutradan ljudstvo iz prve crte neprijatelj zamjenio pričuvom. Uslijed jake paljbe po malom Zecu , naši branitelji napuštaju taj položaj. Posluge Voda minobacača 82 mm iz Korčule povlači se na otok. Na položajima ostaje 11 minobacača i posluge iz Donje Vrućice i Trpnja. Neprijatelju se pješčkom paljbom iz Vrijesovice i topničkom paljbom, nije dalo spustiti sa velikog na mali Zec. Od tada se je naše pješastvo stabilizirao na crti Vrijesovica - Mali Ston - Bistrina. A neprijatelj na crti Konštari - Zamaslina - benzinska pumpa Doli .

Poslije nekoliko dana novu smjenu za minobacače , sa Korčule dovodi Mario Kaštelan koji je određen za novog zapovjednika postrojbe.

26.12.1991: Neprijatelj po Stonu djeluje višecjevnim bacačima raketa .

Paljba uzrokuje samo štetu u materijalnim dobrima. Neprijatelj je djelovao uglavnom po dijelu Stona prema Hodiljama. Uglavnom su bile lomljene kupe na kućama.

Nastavak Tonči Gavranić, iz Arhive sabora:

18.11.1991: JNA, uz pomoć dobrovoljačkih četničkih postrojba iz Srbije i lokalnih Srba, ulazi i u posljednji dio Vukovara koji se bori: Borovo naselje. Na širem području Vukovara prestao je svaki oblik otpora srpskim okupatorima. Napade na Vukovar i njegovo šire, slobodno područje, od sredine listopada predvodio je general JNA Života Panić koji je bio i zapovjednik prve vojne oblasti JNA. Panić je potpuno uvezao djelovanje JNA i srpskih paravojnih grupa.

- Vrhovno državno vijeće objavljuje da je Stjepan Mesić dao ostavku na mjesto predsjednika saveznog Predsjedništva.

- Osnovana je „Hrvatska zajednica Herceg-Bosna“.

- Cyrus Vance je otputovao u Beograd na sastanak sa Slobodanom Miloševićem i generalom Kadijevićem.

- Agencija Reuters iz svog beogradskog ureda objavljuje lažnu vijest o ubojstvu 41 djeteta srpske nacionalnosti u Vukovaru. Sutradan se ta vijest iz sjedišta agencije demantira, a novinar beogradskog ureda, Vjekoslav Radović, dobiva otkaz.

20. studenoga 1991: Srpske paravojske i dobrovoljačke postrojbe, pod zaštitom JNA, u predjelu Vukovara zvanom Ovčara masovno ubijaju Hrvate i druge nesrbe, zarobljene ranjenike i bolesnike iz vukovarske ratne bolnice kao i iz drugih dijelova grada.

- Vlada BiH traži zaštitu UN-a.

- U Ministarstvu obrane Republike Srbije general-potpukovnik Tomislav Simović ministar, prima delegaciju Srba iz Republike Srpske, koju mu šalje Radovan Karadžić, a zadužena je za koordinaciju organiziranja i naoružavanja Srba iz BiH. Postižu se dogovori o povezivanju u skladu sa zajedničkim interesima.

21. studenoga 1991: JNA je srušila Maslenički most kod Zadra kako bi jug Hrvatske dovela u potpunu prometnu izolaciju.

- U Sarajevu je „Skupština srpskog naroda u BiH“ donijela „odluku o verifikaciji proglašenih srpskih autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini“ (SAO Krajina, SAO Hercegovina, SAO Romanijsko-Birčanska, SAO Sjeverna Bosna). Ujedno su donijeli i „odluku o priznanju Republike Srpske Krajine kao federalne jedinice Jugoslavije“ te „odluku o pripremama za formiranje Republike Srpske Bosne i Hercegovine“.

- Na sjednici u Kninu „Skupština SAO Krajine“ smjenjuje Velibora Matijaševića te bira novog „predsjednika Skupštine SAO Krajine“, Milu Paspalja iz Gline.

- U Ministarstvu obrane Republike Srbije održan je sastanak kako bi se dogovorile oko aktivnosti na „vraćanju života u SAO Krajinu“, s posebnim naglaskom na Vukovar. Sastanku su, između ostalih, nazočili ministar general-potpukovnik Tomislav Simović i general Milan Pujić.

- Njemačko Ministarstvo vanjskih poslova traži žurnu sjednicu VS UN-a zbog rata u Hrvatskoj.

22. studenoga 1991: Na susretu s njemačkim premijerom Kohlom i mvp Genscherom, u Bonnub Alija Izetbegović trudi se „upozoriti njemačku stranu na opasnosti priznanja“, ističući zanimanje da se „Hrvatska barem pridruži labavoj federaciji s ostalim republikama“ jer na svaki mogući način želi spriječiti priznanje Republike Hrvatske.

23. studenoga 1991: Potpisan je sporazum o prekidu vatre u Ženevi. Potpisnici su predsjednici dr. Franjo Tuđman i Slobodan Milošević, general Veljko Kadijević te Cyrus Vance kao posebni izaslanik glavnog tajnika UN-a. Na razgovorima su sudjelovali i Marack Goulding i lord Peter Carrington. HV će deblokirati vojarne, a JNA će se povući iz RH.

- Na redovitoj sjednici SANU-a donesena je izjava, koju je objavio glavni tajnik Dejan Medaković, a kojom se SANU ograđuje od proturatnih izjava svojih članova koji su početkom studenoga izašli u javnost „apelom za mirno rešenje sukoba u Jugoslaviji“. Medaković je kako je to stajalište pojedinaca, a ne Akademije.

- Borisav Jović naglo je otputovao u jednodnevni radni posjet Kini, gdje ga je primio predsjednik kineske Vlade Li Peng. Svrha je posjeta traženje kineske potpore na

predstojećim zasjedanjima VS UN-a, a sve kako bi Kina iskoristila svoje pravo veta.
24. studenoga 1991: Tijekom susreta u Parizu njemački kancelar Kohl je rekao da Njemačka neće čekati ostatak EZ-a kako bi priznala Sloveniju i Hrvatsku.

- U svojoj „Poslanici hrvatskom narodu i svim građanima Hrvatske“, predsjednik Tuđman iznosi i sljedeće: „Zbog nepovoljnog odnosa snaga, i radi izbjegavanja novih razaranja i žrtava, činili smo sve, jačajući usporedo našu obranu, da probleme pokušamo riješiti i pregovorima. Na to nas je poticala i međunarodna zajednica, bez čijeg uključivanja, priznanja i pomoći teško možemo izaći iz ovoga nametnutoga nam rata“.

25. studenog 1991: Na neformalnoj sjednici VS UN-a dogovoren je razmještaj mirovnih snaga UN na kriznim područjima.

- U drugoj je razmjeni zarobljenika za Antona Kikaša, poslovnog čovjeka iz Kanade koji je pokušao prokrijumčariti oružje u RH i kojeg je uhitila JNA, hrvatska strana oslobodila generala Aksentijevića i druge ratne zločince iz JNA. (moja napomena: Tada je u razmjeni razmjenjen i Ante Nobile, Blaćanin).

- Gradonačelnik Petrinje dr. Radovan Marković poslao je pismo Željku Ražnatoviću zvanom Arkan u kojemu prihvaća prijedlog o dolasku pripadnika njegove postrojbe na područje Petrinje „s ciljem sudjelovanja u obrani grada“. Predviđen je „ulazak te postrojbe“ u sastav „2. motoriziranog bataljona 622. motorizirane brigade“.

26. studenoga 1991: Veleposlanik SFRJ pri UN-a u pismu VS UN-a zahtijeva slanje mirovnih snaga UN-a na područje bivše SFRJ.

- Vlada RH utemeljuje Ured za prognanike i izbjeglice čija je zadaća zbrinjavanje prognanika i izbjeglica jer se u tom trenutku u Hrvatskoj, na skrbi ovlaštenog ministarstva, nalazi oko 200 000 prognanika. (Moja opaska: Na području općine Korčula tada je bilo oko 9000 prognanika i izbjeglica a najveći broj je bio narastao na 12500).

- Predsjednik HOO-a Antun Vrdoljak prima pismo predsjednika MOO-a Juana Antonia Samarancha u kojemu on potvrđuje nastup hrvatskih športaša na OI u Barceloni 1992.

27. studenoga 1991: Vijeće sigurnosti UN-a donosi odluku o slavlju mirovnih snaga u RH (UNPROFOR) Rezolucijom broj 721.

- Predsjednik SSSR-a M. Gorbačov optužio je zapadne zemlje za rat protiv Hrvatske, ističući da rata ne bilo da neke zapadne zemlje nisu podupirale separatizam u Jugoslaviji.

28. studenoga 1991: JNA počinje povlačenje iz RH. Predsjednik Tuđman prihvaća odluku o dolasku mirovnih snaga UN-a u Hrvatsku.

Pokopali smo našeg heroja Tihomira Antunovića u Vignju. Neka mu je vječna slava i spokojstvo na Nebesima.

29. studenog 1991: Njemačka i Italija dogovorile su se o donošenju odluke o priznanju Hrvatske i Slovenije do 18. prosinca 1991.

30. studenog 1991: Izetbegović je ponovno izabran za predsjednika SDA.

1. prosinc 1991: Održan je sastanak Heksagonale (Italija, Čehoslovačka, Mađarska, Austrija, Poljska i Jugoslavija) na kojem je donesen zaključak da SFRJ više ne postoji, a Hrvatska i Slovenija su dobile status promatrača, što je bila više nego jasna najava skorog priznanja.

2. prosinca 1991: EZ ukida sankcije RH, Makedoniji i BiH.

- Cyrus Vance je ponovno u Beogradu razgovarao s Miloševićem i Kadijevićem, ispitujući kakvo je stanje uoči dolaska mirovnih snaga UN-a u Hrvatsku.

4. prosinca 1991: Po naređenju generala JNA Pavla Strugara, pukovnik Spase Tatalović odvozi oružje i streljivo iz skladišta TO općine Mostar čime je potpuno razoružana TO Hercegovine.

4./5. prosinca 1991: Sabor RH donosi Zakon o zaštiti prava manjina u RH, kao ispunjavanje uvjeta EZ za dobivanje međunarodnog priznanja. Mesić, odlukom Sabora RH, 8. listopada 1991 podnosi ostavku na dužnosti i članstvo u Predsjedništvu SFRJ. Sabor prihvaća dolazak i razmještaj snaga UN-a na područje Hrvatske.

- Nakon dvomjesečnog sudjelovanja u ratnim operacijama na području Hrvatske oko 200 srbijanskih rezervista demonstrira u Beogradu protiv rata u Hrvatskoj.

- Tijekom razgovora Slobodana Miloševića i Borisava Jovića iskristalizirala se potreba „zamjene pripadnika JNA“ tako da se oni podrijetlom iz BiH onome i upute da bi poslužili osnivanju srpske vojske u BiH. Nalog je odmah predan Veljku Kadijeviću na izvršenje.

6. prosinca 1991: Sv. Nikola, Dan pomoraca i zaštitnik pomoraca, Dubrovnik je izložen najsnažnijem topničkoraketnom napadu. U pregovorima oko trajnog prekida vatre, održanim 5. prosinca 1991. u Cavtatu, koje su s admiralom Miodragom Jokićem vodili ministri Davorin Rudolf, Petar Kriste i Ivan Cifrić, nisu postignuti značajniji rezultati. Jokić je i dalje tražio bezuvjetnu predaju naoružanja i povlačenje hrvatskih vojnih snaga iz Dubrovnika. Istoga dana, nakon što je nastavak pregovora zakazan za sutradan, održao je sastanak s podređenim zapovjednicima u Kuparima. Na njemu je prihvaćen plan napada na Srđ koji je sačinio i vodio zapovjednik 3. bataljon 472.

motorizirane brigade – kapetan Vladimir Kovačević–Rambo. Napad je otpočeo 6. prosinca 1991. u 5.50 sati djelovanjem neprijateljskog topništva po cijeloj crti obrane, a posebno po Sustjepanu i Srđu. Uslijedio je pješački napad oko 100 vojnika koji iz tri smjera, uz potporu četiri tenka i cjelokupnog topništva, napreduju prema vrhu Srđa. Zahvaljujući premoći u ljudstvu, naoružanju i topničkoj potpori, napadači uspijevaju zauzeti plato ispred tvrđave i krovnu terasu istočnog dijela. Usprkos herojskom otporu, 31 hrvatski branitelj morao se povući u unutarnje prostore Imperijala. Uz dubrovačke branitelje, tvrđavu su tog dana branili i pripadnici 9. bojne Hrvatskih obrambenih snaga, pod zapovjedništvom legendarnog Ivana Perkušića Barbe.

Nastojeći pomoći braniteljima zapovjednik obrane Dubrovnik, general Nojko Marinović izdaje zapovijed za otvaranje vatre po samoj tvrđavi iz svog raspoloživog topništva.

U isto vrijeme se južnom padinom Srđa kreću skupine pripadnika specijalne policije i Zbora narodne garde, kako bi pomogle okruženim braniteljima Imperijala.

Zajedničkim snagama uspjeli su odbiti neprijatelja i iznova uspostaviti potpunu obranu Srđa. Osobnom hrabrošću posebno se istaknuo dubrovački branitelj Cvijeto Antunović koji je u borbi ošteti neprijateljski tenk, a potom između neprijateljskih vojnika iznio ranjenog suborca iz okružene tvrđave u Grad. Trpeći značajne gubitke i želeći izbjeći poraz, neprijatelj je svoju razornu topničku vatru nastavio usmjeravati na Grad Dubrovnik. Istodobni napadi na položaje branitelja od Sustjepana do Belvedera, uspješno su odbijeni. U ovom bezumnom napadu poginulo je 19 osoba, a ranjeno više od 60 njegovih stanovnika. U najrazornijem napadu na Dubrovnik ikad, 6. prosinca 1991., prostor unutar zidina pogodilo je više od 600 projektila. Sve važnije zgrade doživjele su nova teška oštećenja, a najviše su stradali Franjevački samostan koji je pretrpio 37 pogodaka, Stradun 45 pogodaka, Dominikanski samostan 23 pogotka, palača Sponza sedam pogodaka, a gradske zidine oštećene su na 40 lokacija kao i mnogi drugi spomenici najviše kategorije. Devet palača je u potpunosti izgorjelo uključujući i zgradu Dubrovačkih ljetnih igara s dokumentacijom koja je skupljana 43 godine te palaču u Širokoj ulici, dom i atelijer umjetnika Iva Grbića sa svim njegovim djelima. Tog 'crnog petka' srušen je i križ na Srđu, a potpuno je izgorjela zgrada Interuniverzitetskog centra s knjižnicom od oko 25.000 bibliotečnih jedinica.

POGINULI BRANITELJI 6. PROSINCA 1991., 14 vitezova položilo živote na oltar Domovine:

Tog 'crnog petka', 6. prosinca 1991. braneći Dubrovnik poginuli su hrvatski branitelji Marko Bitunjac, Miroslav Buntić, Bruno Glanz, Šaban Islamovski, Ante Jablan, Niko Mihočević, Drago Obradović, Teo Paskojević, Ilija Radić, Stjepan Salmanić, Andro Savinović, Vlaho Škilj, Pavo Urban i Mario Zelenika. Neka im je vječna hvala i slava!

ODLUČUJUĆA BITKA

Jedna od najvećih pobjeda Domovinskog rata

Cijeneći značaj tvrđave na Srđu koja je postala simbol herojstva i pobjede, od polovice 1992., Zapovjedništvo 163. brigade Hrvatske vojske djeluje u njenim prostorima, a od 2008. godine u njoj je smješten Muzej Domovinskog rata Dubrovnik. U spomen na herojsku obranu 1991., Grad Dubrovnik je šesti prosinac proglasio Danom dubrovačkih branitelja.

- Izetbegović traži slanje mirovne misije UN-a u BiH.

- SAD uvele gospodarski embargo svim republikama bivše SFRJ.

7. prosinca 1991: Arbitražno povjerenstvo, tzv. Badinterova komisija, iznosi svoje prvo mišljenje: SFRJ je u procesu raspadanja, a postojeće Republike postaju države sljednice.

8. prosinca 1991: Potpredsjednik Vlade RH dr. Mate Granić i general Andrija Rašeta u nazočnosti predstavnika promatračke misije EZ-a, veleposlanika Van Houtena te predstavnika VS UN-a veleposlanika Okune potpisuju sporazum o uvjetima

povlačenja JNA iz Hrvatske.

9. prosinca 1991: Neslužbeni sastanak lorda Carringtona s predsjednicima svih šest republika bivše SFRJ u Haagu. Postignut je dogovor o nastavku Konferencije o Jugoslaviji.

10. prosinca 1991: General Veljko Kadijević izdaje zapovijed o korištenju postrojba JNA s ciljem: zaštite srpskog stanovništva, mirnog razrješenja krize u SFRJ i stvaranja uvjeta za očuvanje SFRJ za one narode koji to žele.

- Na granici s BiH, ponovno su razmijenjeni zarobljenici: Hrvatska je oslobodila 123 pripadnika JNA, a prihvatila 661 zatvorenika, uhićenog na širem području Vukovara.

- Predsjednik Makedonije Kiro Gligorov u svom pismu Arbitražnoj komisiji EZ-a zahtijeva priznanje Makedonije kao neovisne države.

11. prosinca 1991: Cyrus Vance podnosi izvješće glavnom tajniku UN-a Perezu de Cuellaru u kojem piše da „se još nisu stekli uvjeti za dolazak mirovnih snaga UN-a“ jer još nije stupio na snagu prekid vatre što su ga potpisali predsjednici Tuđman i Milošević te general Kadijević. Zato je Glavni tajnik predložio VS UN-a donošenje odluke kojom se mirovne snage UN-a neće uputiti u RH te zatražio odgodu procesa priznavanja novih država.

- „Skupština srpskog naroda BiH“ donosi preporuku JNA o potrebi očuvanja teritorijalne cjelovitosti Jugoslavije i pružanja pune zaštite onima koji žele ostati u Jugoslaviji.

11./12. prosinca 1991: U Maastrichtu je potpisan sporazum o stvaranju EU.

Nizozemska još uvijek vjeruje u „mogućnost stvaranja nove federacije na Balkanu“ dok Njemačka ne odustaje od priznanja Hrvatske i Slovenije.

12. prosinca 1991: U Karlovcu su još jednom razmijenjeni zarobljenici. Hrvatska je predala 288 neprijateljskih, a prihvatila 141 hrvatskog vojnika.

- Četiri člana saveznog Predsjedništva (koliko ih je i ostalo) produljili su vojni rok u JNA za ročnike na neodređeno vrijeme, a pričuvi sa 45 dana na 6 mjeseci.

- Glavni tajnik UN-a Perez de Cuellar, predložio je VS UN-a donošenje odluke kojom se mirovne snage UN ne upućuju u RH te zatražio odgodu procesa priznavanja novih država.

13. prosinca 1991: Predsjednici Tuđman i Kučan su objavili da je očuvanje Jugoslavije uzrok nestabilnosti, dok bi priznanje Hrvatske i Slovenije zaustavilo eskalaciju ratnih aktivnosti.

- Njemački mvp Hans-Dietrich Genscher poslao je pismo glavnom tajniku UN-a Perezu de Cuellaru u kojem tvrdi da su i Hrvatska i Slovenija ispunile sve uvjete za dobivanje međunarodnog priznanja.

15. prosinca 1991: Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman upućuje pismo svjetskim državicima u kojem ih izvješćuje republike Hrvatske da preuzima obvezu poštovanja svih načela Povelje KESS-a, Pariške povelje i Povelje UN-a.

- U Bruxellesu je održana ministarska sjednica mvp zemalja EZ. Njemačka je odlučila priznati Hrvatsku i Sloveniju čemu se „Britanija žestoko usprotivila“, optužujući Njemačku za razbijanje „duha Maastrichta“. Nizozemski mvp Hans van den Broek je

također „preuranjeno priznanje smatrao kobnim“. Tim se procjenama pridružio i lord Carrington.

25. prosinca 1991: Održana je sjednica skuptine općine Korčula na kojoj je prihvaćen proračun za 1992 godinu sa povećanim stavkama za obranu i za prognanike i izbjeglice. Data je puna podrška Kriznom stožeru i predsjedniku u mudrom i razumnom vođenju politike i odluci da se općina Korčula brani na Stonu.

16. prosinca 1991: Island, kao prva međunarodno priznata država, priznaje Republiku Hrvatsku kao nezavisnu državu.

- Izvanredno zasjedanje ministarstvo vanjskih poslova EZ-a na kojem se donose tri deklaracije, među kojima je i "Guidelines on the Recognition of New States in Eastern Europe and in the Soviet Union".

- Glavni tajnik UN-a Perez de Cuellar i njegov posebni izaslanik Cyrus Vance te lord Carrington, uz veliku potporu SAD-a, jako se protive donošenju odluke o priznanju Hrvatske i Slovenije.

17. prosinca: EZ utvrđuje zajedničko stajalište prema SFRJ: priznat će svaku republiku koja to zatraži i koja ispuni kriterije EZ-a.

19. prosinca 1991: Njemačka Vlada donosi odluku da će 23. prosinca donijeti odluku o međunarodnom priznanju onih republika koje to žele i koje se obvežu poštovati načela EZ-a.

- „Odlukom o proglašenju Ustava Republike Srpske Krajine“ potpisanim od „predsjednika Ustavotvorne skupštine RSK Mile Paspalja“, a ujedinjavanjem „SAO Istočne Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema“ sa „SAO Krajinom“ proglašava se nezavisnost „RSK“ i traži njezino međunarodno priznanje od Srbije i Ujedinjenih naroda. Za prvog „predsjednika RSK“ izabran je dr. Milan Babić.

- U svom priopćenju srbijanski Parlament ne prihvaća odluke EZ-a o priznanju republika iz sastava bivše SFRJ.

20. prosinca 1991: Vatikan priznaje Hrvatsku i Sloveniju. BiH traži priznanje od EZ-a.

- Savezni premijer Ante Marković podnosi ostavku jer „ne želi prihvatiti proračun za 1992. koji naziva ratnim proračunom“.

Bogu hvala, napokon je počelo, hvala Islandu i Svetom ocu Ivanu Pavlu II., Karolu Józefu Wojtyli.

21. prosinca 1991: SDS najavljuje stvaranje Republike Srpske u BiH, najkasnije do 14. siječnja sljedeće godine.

22. prosinca 1991: U optjecaj je pušten hrvatski dinar kao prijelazna hrvatska valuta.

- Vlada RH žurnom je porukom američkom državnom tajniku Jamesu Bakeru zatražila, zbog velike opasnosti za cijeli nizvodni slijev, sprječavanje rušenja HE Peruča kod Sinja.

23. prosinca 1991: Njemačka priznaje nezavisnost Hrvatske i Slovenije. Slovenija

prihvaća novi Ustav. Grčka stavlja veto na priznanje Makedonije.

- Članovi tzv. „srpske skupštine u BiH“ donose odluku o formiranju „srpske BiH“ najkasnije do 14. siječnja 1992.

24. prosinca 1991:

Badnjak i misa ponoćka u tihoj tuzi radi stradavanja naših branitelja i molitvi i nadi da će priznavanje Vatikana Republike Hrvatske potaknuti kršćanke države u našem okruženju da i one priznaju Republiku Hrvatsku.

Sa Stona:

Goran Lasić, četvrti slijeva.

-Parlament Crne Gore odbacuje Carringtonov plan „kao neprimereno mešanje u

unutrašnje stvari Jugoslavije“.

- U Sarajevu je održan sastanak delegacija SSNO-a i BiH, kojem su nazočili Alija Izetbegović, Biljana Plavšić, Ejup Ganić, Stjepan Kljujić, Momčilo Krajišnik, Jure Pelivan i Radovan Karadžić iz BiH te generali Veljko Kadijević, Blagoje Adžić, Aleksandar Vasiljević, admiral Stane Brovet i pukovnik Slobodan Jevtović u ime SSNO-a. Dogovoreno je zajedničko „angažiranje državnih organa BiH i JNA“ kako bi se spriječili eventualni međunarodni i drugi sukobi“ te „rasformiranje svih paravojnih formacija“.

25. prosinca.1991: Veljko Kadijević izvješćuje Slobodana Miloševića i Borisava Jovića da je već 90 posto pripadnika JNA podrijetlom iz BiH ili državljanina BiH „dislocirano u BiH“, a u skladu s uputom primljenom 5. prosinca 1991.

28. prosinca 1991: Glavni tajnik UN-a Javier Perez de Cuellar i dalje tvrdi kako ne postoje uvjeti za slanje mirovnih snaga UN-a u Hrvatsku.

30. prosinca 1991: Predsjednik RH dr. Tuđman ističe da se „proces priznavanja Hrvatske više ne može zaustaviti“.

- Mirko Jović, predsjednik SNO-a i zapovjednik „Belih orlova“, u Beogradu izjavljuje da će „rat završiti kad srpska vojska uđe u Zagreb“.

- Potpredsjednik saveznog „krunjega“ Predsjedništva Branko Kostić prijeti priznavanjem „RSK“.

31. prosinca 1991: Liječnica Vesna Bosanac, ravnateljica ratne bolnice u Vukovaru koja je cijelo vrijeme agresije na Vukovar provela u bolnici, ističe: „U Vukovar ćemo se vratiti i ponovo ga izgraditi“.

- Predsjedništvo SFRJ prihvaća „Koncept angažovanja mirovnih snaga UN u Jugoslaviji“ kakav je predložio C. Vance.

- Nakon sjednice Predsjedništva SFRJ Veljko Kadijević, a u razgovoru s Borisavom Jovićem, Brankom Kostićem, Jugoslavom Kostićem i Sejdom Bajramovićem najavljuje podnošenje ostavke „iz zdravstvenih razloga“.

1992.:

1. siječnja 1992: Slobodan Milošević i general Veljko Kadijević u Beogradu su potpisali „Vanceov mirovni plan“ rasporeda mirovnih snaga UN-a na području RH.

- U 26 gradova Republike Hrvatske oglašena je zračna opasnost.

- Boutros Boutros Ghali, egipatski diplomat, preuzeo je dužnost glavnog tajnika UN.

- Predsjedanje EZ-om preuzeo je Portugal koji je odmah zatražio da se održavanje „Mirovne konferencije o Jugoslaviji“ prebaci iz Haaga u Bruxelles.

- SAD od svih sukobljenih strana traže poštovanje preuzetih obveza i započinjanje istinskog dijaloga kako bi se postiglo političko rješenje krize. Jim Moody, član američkog Kongresa, obavio je smotru četničkih postrojbe u Erdutu u pratnji Željka Ražnatovića zvanog Arkan.

2. siječnja 1992: U Sarajevu su, u nazočnosti Cyrusa Vancea, sporazum o bezuvjetnom prekidu vatre potpisali ministar obrane RH Gojko Šušak i general–

pukovnik JNA Andrija Rašeta. Sporazum stupa na snagu 3. siječnja 1992 u 18.00 sati. Riječ je o provedbi sporazuma koji su, u Ženevi 23. studenog 1991., potpisali predsjednik Tuđman i general Kadijević. Cyrus Vance je uvjeren u uspjeh ovog, 14-og po redu mirovnog sporazuma. Njime se na području RH stvaraju demilitarizirana područja i UNPA zone kao područja pod zaštitom UN-a.

3. siječnja 1992: Načelnik Glavnog stožera Hrvatske vojske general zbora Anton Tus naredio je bezuvjetni prekid vatre koji stupa na snagu istoga dana u 18.00 sati. Bez obzira na potpisano primirje, neprijateljske snage i dalje "žestoko tuku hrvatske gradove".

- U Beogradu je potpisana „Konvencija o novoj Jugoslaviji“ koja je, prema riječima Radovana Karadžića, otvorena za sve one koji žele ostati u Jugoslaviji.

4. siječnja 1992: JRM napustila je ratnu luku Lora u Splitu. Bogu hvala, napokon.

- Milan Babić, „predsjednik RSK“, protivi se dolasku snaga UN-a na „svoj teritorij“.

5. siječnja 1992: Primirje je od petka 3. siječnja do nedjelje 5. siječnja prekršeno čak 84 puta.

6. siječnja 1992: Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman čestitao je Božić pravoslavnim vjernicima.

7. siječnja 1992: Tijekom unaprijed najavljenog leta Beograd-Zagreb, u 14.10 sati na području sela Podrute (Hrvatska), srušen je, vidljivo označen, helikopter europske promatračke misije. Drugi helikopter europske promatračke misije uspio se spasiti od napada. Helikoptere je napao zrakoplov JRV, MIG 21 kojim je upravljao major Emir Šišić. U pogođenom helikopteru poginulo je svih pet osoba, četiri državljanina Republike Italije te jedan francuski. Italija je, kao odgovor, povukla veleposlanika iz Beograda u Rim na konzultacije. Zbog toga događaja koji je iskorišten kao isprika, predsjednik krnjeg Predsjedništva SFRJ Branko Kostić donio je naredbu o smjeni generala Zvonka Jurjevića (nažalost Hrvat po rođenju, ne i po časti!) s dužnosti zapovjednika RV i PVO JNA.350

- U Češkom Selu kod Petrinje četnici su uhitili 12 časnika europske promatračke misije.

8. siječnja 1992: General armije i savezni sekretar za narodnu obranu Veljko Kadijević podnio je ostavku na tu dužnost iz „zdravstvenih razloga“ (bolovao je i liječio se zbog srčanih problema krajem travnja i početkom svibnja 1991.). Do imenovanja novog ministra obrane tu će dužnost obavljati general-pukovnik Blagoje Adžić, načelnik Štaba vrhovne komande JNA.

- VS UN-a oštro je osudilo rušenje helikoptera promatračke misije EZ-a, dok je Rezolucijom broj 727 odobreno raspoređivanje prve skupine od 50 vojnih promatrača u bivšoj SFRJ, kao prethodnice dolasku oko 10 000 pripadnika „plavih kaciga“.

- U otvorenom pismu Slobodan Milošević optužio je Milana Babića, „predsjednika RSK“, za opstrukciju Vanceova plana. Optužio ga je i za sve posljedice koje će donijeti mogući nastavak ratnih sukoba stanovništvu „SAO Krajine“. Milošević je pozvao mjerodavne u „SAO Krajini“ da smijene Milana Babića. Punu potporu u odbijanju

primjene „Vanceova plana“ Milan Babić je dobio od Demokratske stranke Zorana Đinđića.

- U Zagrebu je, na poticaj dr. Nikole Koljevića, održan susret hrvatske i delegacije Srba iz BiH. Sastanku su nazočili Josip Manolić, Milan Ramljak, Gojko Šušak, Zvonko Lerotić, Franjo Boras i Nikola Koljević. Cilj sastanka je, kako ga je oblikovao Nikola Koljević, pokušaj nalaženja rješenja hrvatsko-srpskih odnosa na području cijele bivše SFRJ. Koljević je istaknuo namjeru stvaranja „tripartitne zajednice u BiH s posebnim i zajedničkim institucijama“ (odnosno konfederacije triju konstitutivnih jedinica). Istovremeno je predsjednik Tuđman, koji se povremeno pridruživao razgovorima, tražio da se prestane s napadima na Hrvatsku s područja Bosne i Hercegovine.

9. siječnja 1992: U nastavku Mirovne konferencije, u Bruxellesu je zaključeno da je priznanje Hrvatske i Slovenije gotova stvar. Slobodan Milošević, pokušavajući odgoditi donošenje odluke o priznanju, traži da se Mirovna konferencija o Jugoslaviji preseli u UN.

- Predsjednik Tuđman javno izjavljuje kako je s Miloševićem postigao dogovor o tome da „pitanje Srba u Hrvatskoj jeste pitanje manjina, a ne teritorija“. Milošević nikad nije negirao tu izjavu predsjednika Tuđmana.

- „Skupština srpskog naroda u BiH“ proglasila je, na sjednici u Sarajevu, „Republiku srpskog naroda u Bosni i Hercegovini kao federalnu jedinicu Jugoslavije“.

10. siječnja 1992: Postrojbe JNA sastavljene od Crnogoraca, koje su napadale grad Dubrovnik i dubrovačko zaleđe, počinju se povlačiti prema Crnoj Gori. Prema svjedočenjima pripadnika tih postrojba, u vojne knjižice im je vrijeme provedeno u agresiji na Hrvatsku upisano kao ratni staž.

- Vijeće ministara EZ-a donijelo je odluku o ukidanju gospodarskih sankcija protiv Crne Gore zbog „doprinosa stvaranju neophodnih uvjeta za nastavak rada Konferencije o Jugoslaviji“.

- Na sastanku u Beogradu Radovan Karadžić prenosi Slobodanu Miloševiću sadržaj zagrebačkog razgovora Nikole Koljevića.

- Na dužnost zapovjednika (de facto od 4. siječnja 1992) novouspostavljene „Druge vojne oblasti JNA sa sedištem u Sarajevu, koja je obuhvatala prostore zapadne Slavonije, Banije, Korduna, Like, Kninske krajine (sa izlaskom na more) i Bosne i Hercegovine“ postavljen je general Milutin Kukanjac, dotadašnji zapovjednik 3. vojne oblasti JNA (kojoj je sjedište bilo u Skoplju).

11. siječnja 1992: Nikola Koljević u razgovoru s Franjom Borasom prenosi stajalište Slobodana Miloševića koji se ne slaže s predloženim načinom unutarnjeg i vanjskog uređenja BiH.

- Skupština muslimanskog nacionalnog vijeća Sandžaka traži poseban status unutar Srbije.

12. siječnja 1992: U Pečuhu (Mađarska) postignut je dogovor između Hrvatske vojske i JNA o uspostavi stalne veze radi brzog rješavanja svih spornih pitanja. Sjedište časnika za vezu JNA u Zagrebu će biti u Hotelu „I“. Hans van der Broek, nizozemski mvp, nakon ministarskog sastanka EZ-a istaknuo je da, prema izvješću Arbitražne

komisije, Hrvatska u dovoljnoj mjeri ne udovoljava zahtjevima za zaštitu ljudskih prava manjina.

- Milan Babić odgovara otvorenim pismom Slobodanu Miloševiću na njegovo otvoreno pismo. Babić u svom pismu ističe opravdani strah koji Srbi imaju od „hrvatskih neonacističkih agresora“ stoga ne žele prihvatiti Vanceov plan.

13. siječnja: Sveta Stolica priznala je Republiku Hrvatsku.

- Počela je dvodnevna, 23. zajednička sjednica svih vijeća Hrvatskog sabora na kojoj su doneseni zaključci o međunarodnom priznanju Republike Hrvatske i dolasku mirovnih snaga UN“.

- Predsjednik Tuđman, u pismenom obliku, izvješćuje Roberta Badintera, predsjednika Arbitražne komisije, o hrvatskoj spremnosti za prihvaćanjem svih odredaba Carringtonova plana kako bi Hrvatska bila priznata.

14. siječnja 1992: San Marino priznao je Republiku Hrvatsku. U Zagrebu je otvoreno veleposlanstvo Savezne Republike Njemačke. Prvi veleposlanik je dr. Horst Veisel.

15. siječnja 1992: Hrvatska je uspostavila diplomatske odnose s Njemačkom.

- Isti dan RH su priznale i ostale članice EZ-a, ali i neke druge države: Francuska, Austrija, Velika Britanija, Italija, Australija, Španjolska, Nizozemska, Kanada, Mađarska, Poljska, Belgija, Danska, Bugarska, Norveška, Švicarska, Malta, Grčka, Luksemburg, Portugal. Već prije Republiku Hrvatsku priznale su i: Vatikan, Slovenija, Češka i Slovačka, Estonija, Irska,.....

Priznavanje Republike Hrvatske dočeka sam i proslavili smo u Centru za obavješćivanje općine Korčula jer sam putem Centra i praćenjem razgovora imao najobjektivnije stanje na Stonskom ratištu. Inače tri puta tjedno sam osobno obilazio Stonsko ratište a i u dogovoru sa don Josipom Barišićem i don Franjom Kurajom smo 29.11.1991 evakuirali svo zlato i svetinje iz Stonske župne crkve i deponirali na sigurno mjesto na Korčuli uz detaljni spisak svega evakuiranog. Inače, kada je zapovjednik Stonskog ratišta bio Mate Šarlija Daižda, i tobožnja njegova pukovnija od 1000 vojnika, otišao bih do Kapetanove kuće u Stonu, gdje su se hranili hrvatski branitelji Stona i tamo je bio ALBERTO ŽILE, inače 1986 kad sam bio predsjednik NK Zmaj-Blato golman Zmaja, i moj dobar prijatelj i pitam ga za tih 1000 obroka za Daidžine borbe, on mi je odovorio da dnevno ih bude desetetak petnaest, to je najobjektivniji podatak.

Nastavak iz knjige autor Željko Seretinek:

Organizacija protudiverzantske obrane Pelješca

Početkom 1992. godine poslije priznanja Republike Hrvatske od vodećih svjetskih sila sa neprijateljem su vođeni pregovori u svezi prekida paljbe. Između našeg zapovjedništva i komande Jugovojске, je uspostavila i vruća linija. U održavanju potpisanih primirja jača i uloga evropskih promatrača.

Prave se novi i ojačavaju se stari zakloni a položaji se osiguravaju grupama mina.

Prestankom borbenog djelovanja u jedinicama je bilo došlo i do malog opuštanja. U tom je periodu, 12.02 geler potezne mine, na koju je naišao, smrtno ranila

zapovjednika u MB bitnici 82 mm Gorana Lasića, a tom je prilikom bio lakše ranjen i Jakša Kriletić - Jordes.

Prije odlaska na smjenu pogiba pripadnik bitnice MB 120 mm Ivo Kunjašić iz Smokvice, a na položaju topova 85 mm prilikom rukovanja s eksplozivom ranjen je Daniel Tomić.

U očekivanju novih napada neprijatelja ,organizacija paljbenog djelovanja i obučenosti svih postrojbi dovodi se na viši nivo.

Početkom proljeća zbog narušenog zdravlja zapovjednik stonskog ratišta Ante Bilić odlazi u Split na operaciju bruha. Njegov dotadašnji zamjenik Berivoj Mrković ranjen je u nogu, prilikom pokušaja osposobljavanja topa 40 mm Bofors. U toj je situaciji zapovjedanje obranom Pelješca ZHRM povjerilo Zdravku Žuveli a za njegova je zamjenika iz Šibenika stigao Ferid Pazelja.

Početkom travnja pristupa se organizaciji protudesantne i protudiverzantske obrane Pelješca.

Posebna se je pažnja u zaštiti od pomorskog desanta (za kojeg je neprijatelj činio pripreme na otoku Visu) posvetila obrani uvala Žuljane i Trstenika, a od zračnog desanta osiguranjem Janjinskog i Potomskog polja.

NAJZNAČAJNIJI DOGAĐAJI U PERIODU OD 01.01 DO 09.04.1992

01 -15 01.1992:Između našeg i zapovjedništva Jugovojske uspostavljena je vruća linija.

12.02.1992: Grupa bojovnika iz položaja minobacača 82 mm Bižanj kod Hodilja sa barkom je prešla na drugu stranu obale kod mosta Bistrina.Nailaskom na minsko polje na mostu Bistrina, aktivirana je potezna mina usljed čega je smrtno stradao Goran Lasić, a ranjen je bio Jakša Kriletić - Jordes.

Napomena Tonči Gavranić: Nazvao me pukovnik Ante Bilić, zapovjednik Stonskog ratišta i vrlo tužno i razočarano rekao: Predsjedniče Gavranić, Goran Lasić i maloljetni Jakša Kriletić – Jordes (kako to da ste mobilizali maloljetnike??) suprotno mojoj zapovijedi su iz Hodilja čamcem prešli Malostonski zaljev i došli do mosta Bistrina, sa pravca Ploča. Na toj polovini mosta bile su naše protutenkovske potezne mine, a druga polovina mosta u pravcu Zaton Doli kojeg su zauzeli srbo-četnici JNA bile su njihove mine. Lasić i Jordes ušli su u naše minsko polje, išli jedno pedesetak metara naprijed, Lasić je petom zakačio jednu protutenkovsku poteznu minu koja je eksplodirala. Počeli su trčati natrag i nakon 30-tak metara Lasić je smrtno pao a Jordes je ranjen. Sad moram napisati izvještaj za MO i zapovjedništvo HV da je protivno naredbi Lasić i Jordes ušli u naše minsko polje i Lasić poginuo a Jordes ranjen. Na to zamolio sam Bilića: Pukovniče Bilić, ovo za Jordesa maloljetnog i kako je mobiliziran ću provjeriti u uredu za obranu. Lasić je moj prijatelj sa rukometnih terena po Korčuli, obitelj Lasić jako dobro znam, njegova supruga je Merica, Blajka i molim Vas, ne pišite Izvještaj nego ću sad ja napisati Izvještaj, u potpisu Ja i VI i u

izvještaj ću napisati: Prilikom redovne kontrole naše protutenkovske zone poteznih mina na mostu Bistrina, očito neoprezno Lasić je petom zakačio jednu protutenkovsku poteznu minu koja je eksplodirala. Počeli su trčati natrag i nakon 30-tak metara Lasić je smrtno pao a Jordes je ranjen.

Lasić ima malodobnu kćer Goranu i nebi bilo pošteno kad odraste da promisli da joj je otac napravio samoubojstvo. U redu Gavraniću, čekam Vas.

Nakon što sam na brzinu napisao Izvještaj i potpisao i pečatirao uzeo sam tri primjerka i pečat za svaki slučaj i sa trajektom do Orebića i vložio ga do Stona do zapovjedništva i pukovnika Bilića. Bilu su prisutni i Katić i Žuvela i Maki Skokadić. Uz suze smo se pozdravili, rekli su mi da su pozvali i mrtvozornika Jungera iz Korčule, rekao sam im da mrtvo tijelo ne ide na Korčulu bez nas Korčulana a nakon što ja i pukovnik Bilić ne potpišemo Izvještaj i dok se izvještaj ne pošalje u Zagreb. Pukovnik Bilić pročitao i suznih očiju potpiše i traži pečat da pečatira. Kako sam ja već potpisao i pečatirao, podigne se, zagrlj me i reče: Gavraniću, mlad si i pametan ali izrazito si mudar i dalekovičan, emotivno visoko čestit i pošten. Hvala ti na ovome danas. Nakon toga, pozdravimo se i ja krenem nazad na Korčulu da budem kod Lasića kad Junger donese tijelo poginulog Gorana Lasića. Pritom mi bolničar Zdenko Matković rekne da je pancirka Jordesova puna gelera i da ima samo jednu ogrebotinu na lijevoj nadlaktnici.

Dolaskom u kuću Lasić izrazim suosjećanje majci i ocu, supruzi Merici. Sva moja sreća, kćerka Gordana nije bila.

Opet nema zapovjednika Zdravka Žuvele, samnom su bili Maki Skokandić i Mirko Duhović, zapovjednici Korčulanske satnije.

Organiziran je pogreb i opet pozdravni govor koji završavam NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO!

25.03.1992. Prilikom pokušaja osposobljavanja PZO topa 40 mm Bofors koji se je prevrnuo kod Prapratnog ranjeni su načelnik stožera obrane Pelješca Berivoj Mrković, zapovjednik bitnice Pero Visković i pripadnik postrojbe Franušić

Kako se je puk. Ante Bilić već neko vrijeme nalazio u bolnici na operaciji bruha za zapovjednika stonskog ratišta zapovjednik HRM je za novog zapovjednika obrane Pelješca odredio zapovjednika bojne ZNG Zdravka Žuvelu.

09.04. 1992:Organizirana je protudesantna obrana po dubini Pelješca sa zapovjednim mjestom (izm) u Pijavičinu

1 satnija ojačana Topom Bofors 40mm branila je područje Potomskog polja

1. Satnija ojačana 1 topom 20 mm i raketom Strela 2m brani područje Janjinskog polja

2. ZISa priječe iskrcavanje u uvale Trsteno i Žuljanu iz položaja Dingač (moja napomena: naši pripadnici bili su u rodnoj kući Kačić Hrvoja, hrvatskog vaterpolista i pravnika i političara (Potomje, Pijavičino , koju je navodno prodao Srbima, po navodu stanovnika)

u to je vrijeme oko 730 boraca branilo Pelješac

Po postrojbama:

Veza.....13

ZIS.....30

Izviđači.....26

T 85 39

V.policija.. 12

MB 82 64

Župska sat. 120

MB 120....56

Stonska sat 80

PZO.....47

Orebić sat.....70

Korčul.sat..120

Topništvo.... 236

Logistika.....50

ukupno 727

Poduzimanjem pomenutih organizacijskih mjera postrojbe su obrane Pelješca spremne dočekale početak zadnjeg i najžešćeg napada neprijatelja.

Posljednji napadi neprijatelja i "Bobetkova ofenziva"

Početak travnja 1992. godine neprijatelj zadnji puta silovito napada sa težištem na proboj cestom Smokovljani - Topolo – Osojnik ka Neumu, ali je naišao na žestok otpor i nas i naših lijevih susjeda iz 1. GBR , koji su mu nanosili velike gubitke pješačkim i topničkim oružjem.

U očajničkom pokušaju u kojemu se nije obazirao na nanesene mu gubitke, imao je jaku potporu topništva i aviona. Pogođen gelerom minobacača 120 mm prilikom granatiranja Malog Stona 08.04.1992 u grlo je bio ranjen bojovnik 2. Korčulanske satnije sada pokojni Ante Šestanović

Bombe -Krmače iz aviona su bacane po području oko Stona i Ponikava, gorio je veliki

požar na brdu Supava. Svi naši položaji topništva bili su tučeni su , ali su i uzvraćali paljbu neprijatelju. Oni su svojom paljbom ali i prihvaćanjem paljbe na sebe, razvlačili i slabili napadnu moć neprijatelja, tako da nije došlo do pomicanja naše crte.

NAJZNAČAJNIJI DOGAĐAJI U PERIODU OD 08.04 DO 15.04.1992

08.04.1992:U djelovanju četničkih minobacača po Malom Stonu oko 9.00 u vrat je ranjen Ante Šestanović iz 2. Korčulanske satnije.Prvu pomoć pružio mu je

bolničar Zdenko Matković nakon čega je prevezen i obrađen u bolnici u Splitu
11.04 1992:Neprijatelj paljbeno djeluje sa težištem na pravcu Topolovo - Neum Naše se topništvo uključuje u bitku.U topničkom djelovanju koje je trajao od 16 - 19.30 po neprijateljskim položajima ispaljeno je oko 400 granata 76 i 85 mm te oko 250 mina iz MB 120 i 82.Paljba neprijatelja je u tom vremenu bila prebačena na naše položaje čime je oslabila njegova napadna moć a pravcu Topolovo –Ošlje- Neum

12.04 1992:Na sastanku zapovjednika u zapovjedništvu Južnog Bojišta u Dubokoj dotadašnji zapovjednik Luka Džanko je predstavio generala Janka Bobetka kao novog zapovjednika Južnog Bojišta.Na sastanku su zapovjednici postrojbi upoznali novog zapovjednika sa stanjem u svojim područjima odgovornosti.

15.04 1992:Neprijateljski avion je u pokušaju uništenja položaja bitnce 85 mm oko 500 m jugozapadno od topova bacio 14 bombi (težine oko 80 kg) Umjesto tadašnjeg položaja neprijateljski je avion tukao položaj njemačke baterije iz 2. Svjetskog rata.

U drugoj polovici travnja, 10 - tak dana po dolasku generala Janka Bobetka za zapovjednika južnog bojišta počinje veliki protunapad naših postrojbi. Iako raspoložemo sa manje streljiva ravnopravno se nosimo s neprijateljem, a sa preuzimanjem inicijative ubrzo svojim djelovanjem tjeramo neprijatelja u paničan bijeg ka Konavlima i Trebinju.

U "Bobetkovoj ofenzivi " sudjelujemo na boku, a poslije spajanja kod pumpne stanice u Dolima dajemo topničku potporu 1. GBR, u njenom napadnom djelovanju kroz dubrovačko primorje.

Nakon proboja crte neprijatelja na pravcu napada 4.gbr kod Hutova 18.05 i izvlačenjem neprijatelja pod jakom topničkom paljbom našeg topništva, pješaci postrojbi obrane Pelješca 19.05. 1992 ulaze u Konštare, Zamaslinu i na prostoru benzinske pumpe na magistrali dočekuju pripadnike 1.gbr., i generala Marekovića.

NAJZNAČAJNIJI DOGAĐAJI U PERIODU OD 20.04 DO 19.05.1992

20.04.1992: Ujutro u 04.30 do 05.00 trajalo je naše topničko djelovanje, sa oko 100 projektila tukli smo po školi u Smokovljanima.Neprijatelj je bio zatečen i nije djelovao po našim prostorima.Nakon zaustavljanja neprijateljevog napada počinje "Bobetkova ofenziva".U školi im je bila smještena jedna pješačka četa.

22.04 1992:Od 13 - 19.30 traje topnički dvoboj u kojemu je naše topništvo ispalio oko 1000 granata po ciljevima na oba pravca djelovanja neprijatelja Jedan pravac bio je na komunikaciji Rudine- Topolo - Neum a drugi Slano -Doli - Pelješac

23.04 1992: Od 05.30 naše je topništvo započelo obostrano djelovanje koje je trajalo do 11.00. U djelovanju po neprijateljskim položajima na oba pravca je ispaljeno oko 1000 granata i mina.Isto toliko granata neprijatelj je ispalio po nama. Kako su naši položajio dobro utvrđeni povrijeđenih nije bilo.

24.04.1992:Oko 13.00 neprijatelj je otpočeo žestokom paljbom po našim položajima na što su naši topnici još žešće uzvratili.Obostrana je paljba sa prekidima trajala do 19.00.Oko 20.00 neprijatelj je sa Rudina ispalio 2 punjenja iz VBR na Neum

25.04.1992: Od 4.30 -5.00 neprijatelj je iznenada djelovao sa oko 30 haubičkih granata 105 mm po našoj bitnici 85 mm Srećom bez posljedica.Nismo uzvratili na taj napad. Naše topništvo nije u to vrijeme imalo pričuve granata kolike su imali Srbi. Kritičano je stanje streljiva 76 mm za ZIS-eve.

03.05. 1992:Prije povratka njegove smjene sa otoka Korčule na bojišnicu,u prometnoj nesreći na cesti između Smokvice i Blata smrtno je stradao pripadnik birnice MB 120 Ivan Kunjašić.NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO!

06.05.1992: Od 19. 45 do 24. 00 traje obostrano djelovanje topništvom.Utrošak 17 mina MB 82, 59 mina MB 120 i 50 granata 85 mm.

07.05.1992. Od 11 do 15.30 traje obostrano topničko djelovanje pri čemu je naše topništvo, po ciljevima na oba pravca ispalilo nekoliko stotina mina i granata. Po ciljevima oko Orahova Dola djeluje i topništvo sa otoka Šipan.Zapovjedništvo satnije Elafiti u topničkim je djelovanjima bilo operativno podređeno i uvezano žičnom vezom sa zapovjedništvom Pelješca u Stonu.Iz motrionice na Šipanu kontrolirali smo djelovanja iz dubine neprijatelja a topništvom smo ga s leđa tukli u bok.

09.05.1992: Od 13 do 16 sati traje obostrano topničko djelovanje pri čemu su naši topnici ispalili oko 500 granata po neprijatelju. Pješastvo 1. Gbr se uz našu topničku potporu bori za zauzimanje neprijateljskih položaja na Smrčevcu i Debelom vrhu (preko Bistrine).

12.05.1992: U 4.00 neprijatelj je započeo jaku topničku pripremu za povrat izgubljenih položaja na Debelom vrhu djelujući po Ošljem.U bitku se uključuje i naše topništvo djelujući po neprijatelju u Zatonu, Smokovljanima i Oštrikovcu. Djelovanje je utihnulo oko 12.30.Po neprijateljskim položajima na oba pravca naši su topnici ispalili oko 800 granata i mina.

18.05.1992: Neprijatelj je počeo sa pripremama za izvlačenje sa položaja u Konštarima Zamaslini i Dolima kako ne bi ostao odsječen prodorom 4.Gardijske brigade na njihovu desnom krilu.Popodne iz svojih MB u Konštarima ispaljuju nekoliko mina 120 po stonu nakon čega im naše topništvo žestoko uzvraća po njihovim položajima u Konštarima, Zamaslini i Dolima.Prilikom njihova izvlačenja tijekom noći sva su križanja puteva tučena našim topništvom, koje je tijekom noći po pomenutim ciljevima ispalilo oko 400 mina i granata.

Po neprijatelju na prostoru Slanog i Orahova dola snažno djeluje i topništvo sa Šipana. 4. Gbr probila je neprijateljske položaje u Hutovu Blatu.

Izvlačenje jugovojске štiti tenk iz okuke na putu Slano- Orahov do.

Tijekom noći su vozila iz kolone neprijatelja napravila zastoj na cesti Slano- Orahov do .Jedan kamion pun naoružanja izvrnuo se je na cesti Doli – Rudine.

19.05.1992: U 14. 24 pješastvo postrojbi obrane Pelješca je ušlo u Zamaslinu.

U 15.10 naši pješaci stigli se na pumpnu stanicu Doli.U 16.30 uspostavljena je veza između vulkanizera u Dolima sa zapovjedništvom obrane Pelješca.Naši su pješaci na pumpi dočekali naše lijeve susjede iz 1. Gardijske brigade nakon čega njihovo pješastvo nastavlja gonjenje četnika prema Slanomu.

Nakon prebacivanja cijelokupnog topništva preko magistrale, uslijed velike dinamike gonjenja neprijatelj je ubrzo izašao van dometa naših oruđa, pa se dio se je topništva (bitnica 76 mm ZIS i MB 120 mm) preko mora prebacio na Elafitske otoke, odakle neprijatelja koji se je izvlačio prema Konavlima nastavljaju tući u bok. Po izlasku neprijatelja iz dometa njenih topova, bitnica 85 mm se prebacuje u dolinu rijeke Neretve kako bi učestvovala u oslobađanju tamošnjih zadnjih četničkih uporišta u Klepcima, Tasovčićima i Pribilovcima.

NAJZNAČAJNIJI DOGAĐAJI U PERIODU OD 19. DO 30.05.1992.

19 - 21. 05.1992: Naše topništvo se prebacuje na naredne položaje : MB 82 u Mali Ston , Topovi 85 mm u Greguriće , T 76 ZIS u Đonta Dole, MB 120 u kamenolom Vriješac.Na sastanku sa zapovjednikom 1.Gbr u zapovjedništvu u Stonu, koordinirana je potpora našeg topništva i napredovanja pješastva i oklopa tigrova ka Slanom i Orahovu Dolu. Naše topništvo po prvi put djeluje u potpori napada, po kodnim kartama i vođeno radio vezom sa dostignute crte „Tigrova”. Odma po premještanju neprijatelj je djelovao po svima položajima.Nekoliko punjenja VBR ispalio je po položaju ZIS-eva a naročito je jako tukao i novi položaj MB 120 u kamenolomu VriješacUslijed velike dinamike gonjenja minobacačima 82 a potom i 120 neprijatelj je ubrzo izišao van dometa.

21.05.1992: Neprijateljski avion je kako bi olakšao izvlačenje svojih snaga raketirao naše položaje na Šipanu i Zamaslini Naša PZO je pri izvlačenju, pogodila avion raketom Strela 2M.

22. 05.1992: Vod minobacača 120 mm i topnički izviđači brodom su prebačeni na otok Šipan sa zadaćom djelovanja u bok neprijatelja pri njegovu izvlačenju ka Dubrovniku.

24. i 25 05.1992: 4 ZIS-a ,(2 na Šipan 1 na Lopud i 1 na Koločep), 3 topa PZO 20/1 i 1 raketa Strela 2M prebačeni su na Elafitske otoke.

Prilikom paljbenog djelovanja po neprijatelju sa Šipana, rasprsla se je cijev minobacača 120 , a mina je pala oko 200 m ispred cijevi. Na sreću nije bilo neželjenih posljedica po našim poslugama.

U svrhu osiguranja novoosvojenih položaja pješastvo župske i stonske satnije prebacuje se u uvalu Janska kod Slanoga.Svo topništvo osim topova 85 koji su i dalje

ostali na položaju u Gregurićima operativno se podredilo za djelovanje s Elafita Zapovjedniku satnije Elafiti Zoranu Šimiću.

25.05 Bitnica 85 iz položaja Gregurići djeluje po ciljevima u Orahovu dolu, Paljbu navode "Tigrovi " Baterija 85 operativno je bila predpočinjena 1. Gbr

25 - 30.05.1992: Neprijatelj je otjeran van domete našeg topništva.

Temeljem zapovjedi zapovjednika Južnog bojišta generala Janka Bobetka:

- razvojačuje se sav pričuvni sastav odreda Korčula i Pelješac

- bitnica topova 85 mm i vod 40 mm PZO premještaju se na položaje u dolinu rijeke Neretve gdje se pretpočinjavaju zapovjedniku 156.br. HV za napad na Klepce , Tasovčiće i Pribilovce.

- MB 120 predaju se 163 brigadi HV

- sat. Željko Seretinek se zadužuje za izobrazbu

vojnika iz sastava MOMP Dubrovnik na topovima 76 mm poslije čega topovi i posluge ulaze u sastav Obalne Topničke Grupe-Dubrovnik

Po oslobađanju Dubrovačkog primorja, do kraja lipnja većina postrojbi je razvojačena, kada slijedi i organiziranje novih postrojbi HRM.

Po neprijatelju je na stonskom ratištu ispaljeno oko 6000 granata, a po našim je položajima palo barem duplo više.

Koliko je bilo naprezanje našeg topništva govori i to da se je u svibnju mjesecu 1992 na otoku Šipanu prilikom opaljenja rasprsla cijev jednog minobacača 120 mm.

1991 i 1992. godine postrojbe obrane općine Korčula su brojile oko 1270 bojovnika od kojih je 5 -toro ugradilo svoje živote u temelje naše slobodne Hrvatske

1991. godine poginuli su Želimir Žanetić iz Blata, Tihomir Antunović iz Orebića i Ranko Bongvardo iz Trstenika a 1992.: Goran Lasić iz Korčule, i Ivan Kunjašić iz Smokvice ,

Na obilježavanju 5. Godišnjice korčulansko - zapadnopeljeških postrojbi ratni je zapovjednik HRM admiral Sveto Letica u svom obraćanju stroju postrojbi općine Korčula na zapadnoj rivi u Korčuli rekao: .

„Vi ste zaustavili srpsko - crnogorske postrojbe neprijatelja i na Stonu, kada je prijetilo, da zauzmu cijeli Pelješac, da kompromitiraju našu obranu u neretvanskoj dolini i da dođu do Neretve. Da zauzmu Korčulu i postepeno ostvare plan generala Kadijevića da se od Dubrovnika ide prema Splitu, te da se Hrvatska preko Dalmacije baci na koljena.

Korčulani i Pelješčani su izvojevali i tu pobjedu, ostajući hrabro na svojim položajima oko Stona, čime su spriječili da srpske i crnogorske postrojbe nisu tad prodrle na puntu Lovišta i na Korčulu.To je gospodo vaša zasluga. I ne samo to;

Hvala, posebno Korčulanima , što niste poslušali poruku, koja vam je došla imperativno napisana, da se povučete sa Stonske prevlake,odnosno da napustite položaje.Nikad nisam sumljao u vaše domoljublje, nikad nisam sumljao u vašu hrabrost i hvala vam za vaš doprinos u toku Domovinskog rata.”

Željko Seretinek

Osvrat Tončija Gavranića a vezano za promotora knjiga i filma Željka Seretineka, ravnatelja Centra za kulturu Vela Luka dr. sc. Dinka Radića, kao zapovjednika za IP djelatnost mornaričkog odjela mornaričkog pješastva Korčula.

Dinko Radić je četvrti po redu predsjednik OO HDZ Vela Luka, poslje Blaga Oreba. Dinko Radić je profesionalno bio ravnatelj Centra za kulturu Vela Luka, istraživao je sa prof Čečukom Velu spilu Vela Luka, sa dr. sc. Igorom Borzićem, docentom na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru lokalitet Kopila, sve odličan pet.

Ali zapovjednik za IP djelatnost mornaričkog odjela mornaričkog pješastva Korčula, nakon ustrojavanja i mobilizacije 13/14. rujna 1991 NE! Kod formiranja zapovjedništva nikako nisam želio da nakon političkih komesara SKH_SDP sada imenujem političkog komesara HDZ, u čemu bi bila razlika!

Moguće je da ga je imenovao kao zapovjednika za IP djelatnost mornaričkog odjela mornaričkog pješastva Korčula kada je MORH, krajem 1992. opžina Korčula predala postrojbe općine Korčula da je MORH ustrojio tri postrojbe: Mješoviti odred mornaričkog pješastva (MOMP) Korčula, Domobransku bojnu (DB) Korčula i Obalnu topničku bitnicu (OTB) Ražnjić a njega za zapovjednika za IP djelatnost mornaričkog odjela mornaričkog pješastva Korčula, to ne osporavam jer ja više nisam imao nikakvu formalnu vezu nego li čisto moralano-prijateljsku. Od siječnja 1993. do 1995. one su osiguravale šire područje Dubrovačko- neretvanske županije koje su postrojbe HV na Južnom bojištu oslobodile tijekom 1992.

Mate Laušić: Hrvatski vojnik:

78

HRVATSKA RATNA MORNARICA

HRVATSKI VOJNIK

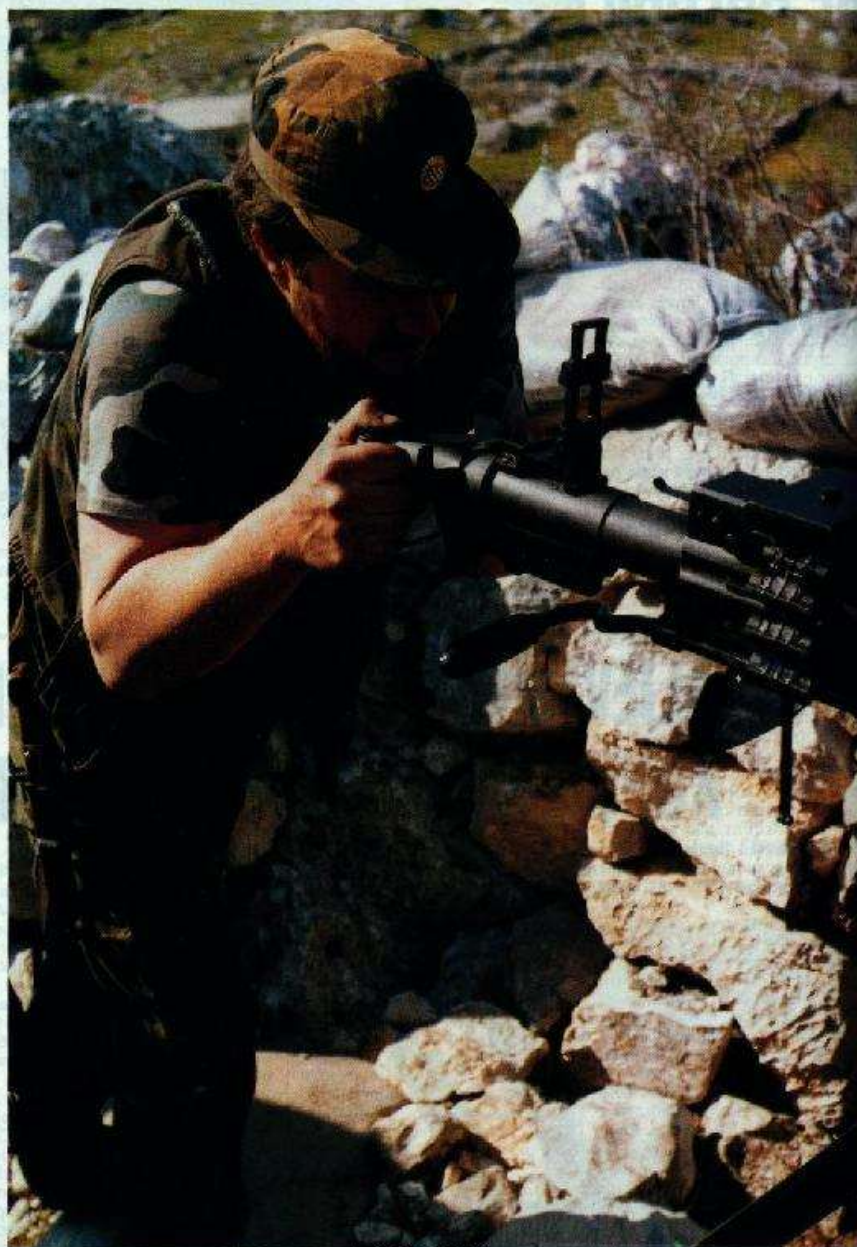
OD ČUKE DO ČUKE S MOMP-om PELJEŠAC

Od prvih početaka srpsko-crnogorske agresije na hrvatski jug, dragovoljci iz svih mjesta širom Pelješca ustrojili su postrojbe hrvatske obrane, Hrvatske vojske i krenuli. Krenuli i obranili

Tekst i snimke
Gordan Laušić

Pod začuđujuće toplim ožujskim suncem uspinjali smo se na najviše čuke južnoga bojišta, do pripadnika Mješovitog odreda mornaričkog pješništva Pelješac. Na izbočnom zapovjednom mjestu nedaleko od prvih položaja dočekao nas je zapovjednik MOMP-a poručnik Tomislav Ančić, dozapovjednik zastavnik Mario i zastavnik Vicko te stožerni narednici Tomislav i Budimir iz zapovjedništva Odreda. U ratom oštećenim kućama uredili su zapovjedništvo i bazno mjesto MOMP-a. Ugođaj kao da nije rat. Sunce, mir, zelenilo. U stvarnost nas vraćaju momci koji se spremaju za smjenu. Oružje, borbeni prsluci, kacige jasno ukazuju da je rat uokolo nas.

Pelješčani su već »stari iskusni lisci« što se tiče bojevanja na južnom bojištu. Povijest organiziranja obrane na Pelješcu vraća nas u lipanj 1991. kad se kreće s ustrojavanjem Stonske satnije sa zadacima organiziranja obrane dubrovačkog primorja i samog Pelješca. Poslije obavljanja svih neophodnih priprema, nabave oružja i vojne opreme

Na jednoj od čuka

satnija kreće 25. rujna u obavljanje svojih prvih borbenih zadaća na područje Župe dubrovačke i Slanog. Mironja dol, Rudine ostat će u sjećanju. Stalne borbe, bez odmo-

ra, s najnužnijim sredstvima. Opasnost nije prijetila samo s kamenjara, već i s mora. Jugomornarica! Uz »pomoć« specijalnih postrojbi HRM-a i MUP-a iz Splita u početku listopada

bivša JM se povlači iz stonskog kanala, a borci stonske satnije 5. listopada ulaze u Slano. Neprijatelj u Slanom trpi goleme gubitke, gubi tank, kamione... Borba prsa o prsa.

U pomoć su im pristigli i pripadnici pomorskih diverzanta Hrvatske ratne mornarice. Do sedmog prosinca, dana kad se ustrojava MOMP Pelješac, pripadnici stonske satnije drže obrambene položaje u Malom Stonu. Ustrojavanjem MOMP-a pod zapovijedanjem brigadira Ante Bilića 7. prosinca u Stonu situacija se mijenja. Usklađuje se djelovanje postrojbi, učvršćuje obrana Stona i Pelješca, stvaraju se uvjeti za pomicanje crta bojišnica u smjeru Dubrovnika. Svaki četnički pokušaj proborja obrane završava potpunim slomom. Posebice napadaji intenziviraju 13., 17. i 23. prosinca. Kako su pritom prošli, najbolje govori podatak da je 17. prosinac bio dan žalosti u Bileći jer je agresoru pri neuspješnom napadaju poginulo više od četrdeset vojnika. Usporedo s odbijanjem napadaja satnija, sada u sklopu Odreda Pelješac vrši i osigu-

ranje prijevoza hrane, opreme i obrambenih sredstava u Dubrovnik. Odred naoružanih brodova sa svojim brzim gliserima svakodnevno prebacuje u tada opkoljeni Dubrovnik tone neophodnih namirnica i opreme.

Sredinom rujna 1991. na otoku Pelješcu ustrojava se i druga postrojba Hrvatske vojske – Orebička satnija, koja tada djeluje u sklopu korčulanske bojne 116. brigade HV, na čelu sa satnikom Tihomir Antunovićem. Prvih dana djeluju kao pješačka postrojba, ali već u listopadu stižu topovi s kojima je moguće vrlo učinkovito gadati i pogađati brodovlje jugomornarice, koji svakodnevno provociraju. Nakon jedne takve provokacije, 16. studenog Orebičani i korčulanski topnici uzvraćaju. Od četiri neprijateljska broda, tri su pogođena, a dva potopljena. Lijep uspjeh, pogotovo kad se zna da u to vrijeme Hr-

vatska još nije imala kvalitetno topničko oružje, a ni potrebno streljivo. Vremena za proslave i odmor nije bilo, slijedi 23. studenog i odlazak u Dole, gdje tragično pogiba satnik Antunović. Pogibijom satnika Tihomira Antunovića dužnost zapovjednika satnije preuzima natporučnik Petar Borovina. Stvaranjem MOMP-a Pelješac, Orebička satnija ulazi u sastav MOMP-a, gdje zajedno s drugim postrojbama MOMP-a drži obrambene crte u Malom Stonu, sve do dolaska «tigrova». Potom, u lipnju odlaze na zasluženi odmor, sve do početka 1993. Sad su opet na jugu: južno bojište, od čuke do čuke. Treća ustrojena postrojba Hrvatske vojske na Pelješcu je Pelješka satnija ustrojena 1. listopada 1991. od dragovoljaca koji su mahom bili već uključeni u obranu i to poglavito u Stonskoj satniji, tako da je prvih dana svog postojanja Pelješka sat-

nija djelovala u sklopu Stonske satnije. Desetak dana nakon stvaranja satnija kreće u svoju prvu «pravu» borbenu zadaću, zauzimanje prislušne postaje bivše JA «rota» na Pelješcu. Brza, učinkovita akcija i rezultati nisu uzmanjali. Poslije te akcije i dodatnih priprema, satnija odlazi na položaje u Dole i brdo Zec kod Stona gdje iako bez potrebitog naoružanja i vojne opreme brani crte obrane. Ustrojavanjem MOMP-a Pelješac, satnija ulazi u sastav odreda. Kad govorimo o pelješkim dragovoljcima, MOMP-u Pelješac, iznimno važno je naglasiti da se i u danima najteže agresije Pelješac branio i obranio sa svojim pučanstvom, jer nije bilo kuće koja nije sudjelovala na ovaj ili onaj način u obrani. Bez stručnog kadra uspjeli su obraniti položaje u Malom Stonu i time spriječiti daljnje prodore neprijatelja prema dolini Neretve, te omogućili opskrbljiva-

Ratno zapovjedništvo MOMP-a

Pohvala veteranu južnog bojišta

nije Dubrovnika uz pomoć glisera Odreda naoružanih brodova. Dolaskom 1. «A» brigade Zbora narodne garde, «Tigrova», odred polako preda je položaje i odlazi u priču, odlaze na «odmor». Uvjetno rečeno «odmor», jer uslijedile su akcije za oslobodenje dubrovačkog primorja i debl-

kadu samog Dubrovnika. Dobro poznate akcije, koje su od lokalnog pučanstva zahtijevale pridržavanje određenih pravila, jer teško je bilo «odmoriti se» dok padaju granate. Po ukazanoj potrebi 1. siječnja prošle godine Odred se ponovno mobilizira, bolje rečeno okuplja jer potreba za pozivi-

ma praktički i nije bilo. Čak svi koji su se javili i nisu mogli otići na crte obrane.

Sunce u zenitu najavilo nam je vrijeme za polazak do crta obrane. Prašnjavim makadamskim putovima približavamo se selu urištenom vjetrovima rata. Nekada su tu bile četničke postrojbe. Danas sa-

mo poneki još neizbrisani grafiti ukazuju na 1991. Vremena su druga. Dok se penjemo na izbočeni položaj, u glavi nam se roje misli što je sve postignuto u borbi za slobodu, jer iako razrušene granatama isarane velikosrpskim idejama kuće su ostale hrvatske. Na vrhu pripadnici odreda kroz dalekozore i ciljnik strojnice kalibra 12,7 mm promatraju četničke bunkere na susjednom brdu. Primirje se manje-više poštuje, no valja biti oprezan, nikad se ne zna kad se «oni preko» mogu sjetiti malo provocirati paljbom iz protuzrakoplovnih strojica i topova. Krećemo dalje, put naših zadnjih položaja. Dok polako prolazimo, momci grade dodatna utvrđenja. Debeli bunker i sklonište glavu čuvaju, posebice na zemljištu gdje osim krotina ubija i kamen odbačen silinom eksplozije. Oružja i opreme ne manjka, lako je 26 stupnjeva Celzijusa noći znaju biti vrlo hladne. «Sve donedavno znao je pasti i snijeg, a tek kad zapluše» — govore nam momci dok sa sebe skidamo košulje i ostajemo samo u majicama. Zemlja kontrasta, topline i hladnoće, istodobno i pitomog i neobuzdanog divljeg kamenjara. Valja ovdje opstati, izdržati i vremenske nedaće i nalet neprijatelja, životinjske napasti kao što su zmije, miševi. Put nas vodi dalje. Do drugih «marinaca», drugih crta obrane.

Još pod dojmom terena, vremenskih uvjeta, svih blagodati i nedaća ovog područja vraćamo se u izbočeno zapovjedno mjesto. Tamo, skromno, vojnički mala svečanost. Zapovjednik uručuje pohvalu vojniku Dejanu Vučkoviću za vojničku stagu, ponašanje na crti bojišnice i razvoj borbenih mogućnosti odreda. Službeno, a neslužbeno za sve njegove ratne uspjehe do danas, za pokazani moral i vojničko držanje. Jer, kako kažu njihove kolege iz 4. gardijske «važno je biti — ne izgledati». Pelješčani to i jesu. Borci, veterani, čuvari mira na hrvatskom jugu, čuvari Dubrovnika i njegovog prekrasnog primorja. ■

KORČULANSKI »MORSKI PSI«

Mješoviti odred mornaričkog pješaštva Korčula — »morski psi« danas na krševitim terenima južnoga bojišta nastavlja tradiciju »korčulanske bojne«, dragovoljačke bojne osnovane tijekom srpnja 1991. Upravo veterani »korčulanske bojne« čine okosnicu »morskih pasa«, i danas novim generacijama »oštre zube«. A kako grizu najbolje znaju četnici

Tekst i snimke Gordan Laušić

se za rukovanje modernim pješačkim naoružanjem, protuzrakoplovnim sustavima te topništvom.

Usporedo s izobrazbom i napornim treninzima za stjecanje psihofizičke stabilnosti, svakodnevno su se vodile

Južno bojište, dvije riječi u kojima je sažeto sve, krševiti teren, kamenjar, vruća ljeta, oštre zime. Ču ke, koje naizgled sežu do neba. Kad promislimo, sigurni smo da tamo mogu opstati samo poskoci. Varamo se, tamo opstaju i morski psi. »Morski psi« u kamenjaru, svaštale; pomislit će mnogi. Ipak opstaju i odlično se drže. Nisu to obični morski psi, to su korčulanski »morski psi«. Mješoviti odred mornaričkog pješaštva Korčula, na čelu sa zapovjednikom bojnikom Zdravkom Zvelom, MOMP Korčula nasljednik je nekadašnje »korčulanske bojne« Zbora narodne garde, osnovanog još tijekom srpnja 1991., a u potpunosti ustrojenog 15. rujna 1991. Tih tegobnih dana, položaj Korčule, jednog od bisera Jadrana bio je vrlo nepovoljan gledajući s vojnostrateškog aspekta. Neprijatelj je s morske strane imao snažno utvrđena i opremljena uporišta na otocima Visu i Lastovu, a nakon silovitog i bezobzirnog napada i okupaciju dijela dubrovačkog primorja prijetila je opasnost da bivša JA i četničke bande zauzmu i poluotok Pelješac. Nije preostalo ništa drugo nego uz pomoć srca i ponešto naoružanja vratiti oružje Teritorijalne obrane i zauzeti vojarnu na samoj Korčuli. Brza, učinkovita akcija i zarobljena je iznimno velika količina oružja, vojna oprema i streljivo — dovoljno da se naoruža ne samo Korčula nego je poslano na crte bojišnice gdje je bilo najpotrebnije. Zarobljavanjem potrebitog oružja i opreme počela se provoditi sustavna izobrazba da bi dragovoljci, mahom ljudi koji su kontakt s vojskom imali prije pet, šest godina, kao ročni vojnici u »kasarnama JNA« osposobili

borbe za razbijanje pomorske blokade otoka od strane jugomornarice koja je time željela pučanstvo Korčule primorati na predaju. Različitim brodovljem probijala se blokada. Namirnice su se morale dopremiti po svaku cijenu. Jačanjem hrvatske obrane na otocima i ustrojavanjem postrojbi Zbora narodne garde na obali, koje su bile naoružane i topničkim oružjem, polako slabi stisak bivše JRM. Pomorska blokada su sve neučinkovitije, neprijatelj gubi brodovlje. Svima poznata blokada splitske luke završava porazom agresora, koji u panici svoje brodovlje povlači iz bračkog kanala. Bježeći pokušali su s lijeve strane obiti otok Hvar i spojiti se s brodovljem koje im je stizalo kao pomoć. Nisu računali na topnike s Pelješca i Korčule. Od brodova tri su pogodena, dva potopljena, fregata »Split«, koja je napadala grad po kojem nosi ime, teško je oštećena. Time je postalo jasno da je jugomornarica u potpunosti izgubila prevlast na Jadranu i da je njezina moć skršena zauvijek. Agresor ubrzano napušta hrvatski Jadran. S tom akcijom osnovan je Mješoviti odred mornaričkog pješaštva, jer postalo je jasno da je potrebno od dragovoljaca »korčulanske bojne«, koji već u listopadu 1991. drže crte obrane u Malom Stonu, te ostalih korčulanskih »veterana« ustrojiti postrojbu koja će svojim ustrojem, stegom, te dakako postignutim uspjesima ujediniti sve korčulanske obrambene snage. Planirano je i ostvareno. Stvoreni su »morski psi«. Dolaskom »tigrova«, 1. »A« brigade, započinje akcija za oslobodenje dubrovačkog primorja i deblokadu samog grada Dubrovnika. Silovite borbe. Baš tijekom tih akcija korčulansko mornaričko pješaštvo i topništvo upoznao je južno bojište, upoznao i steklo potrebno iskustvo. Iskustvo koje im je i te kako neophodno da danas bez problema izvrše svaku zadaću. Za

Svaki »morski pas« najprije dobro motri neprijatelja

vrijeme sudjelovanja u akcijama na južnom bojištu jedan dio odreda odlazi na Lastovo da «isprati» zadnje jugomornare, 25. svibnja 1992. Lastovo je napokon bilo slobodno.

Vajalo je osigurati vojarnu, očistiti ih od brojnih minsko-eksplozivnih naprava. Nimalo lak posao. Opasnost je vrebala na svakom koraku. Naizgled pitomo Lastovo krilo je u vojarnama stotine smrtonosnih »poklona« bivše JA. Dok se dio »morskih pasa«, na Lastovu bore s minama, njihove kolege na obali polako oslobađaju dio po dio dubrovačkog primorja. Sve do sredine lipnja, kad odlaze na zasluženi odmor. Odmor koji je kratko trajao. Cilj poznat, južno bojište. Stari, dobro znani kamenjar i sunce, nemilosrdna žega. Bez postavljenih pitanja, savjesno i disciplinirano izvršava se svaka postavljena zadaća.

Dok se uspinjemo na jednu od čuko, umorni već i od same pomisli koliko je do vrha, razgledavamo teren. Kako rado momci kažu: »Ovdje vam

najbolje rada kamenje, svake godine rekordna berba.» No i na naizgled bezivotnom području odvija se život. Tmaviti biljni izdanci, ponegdje i veliki grmovi makije. Na tlu iscrpljeni zimom suncaju se brojni gušteri. »Uskoro će i poskoci«, odgovaraju dečki dok kroz dalekozor posmatramo čelničke položaje. Nešto su mirni. Spuštamo se do jedne od baza MDMP-a. Selo razrušeno brojnim topničkim udarima.

Osvježavamo se hladnom mineralnom vodom i krećemo dalje. Dok se udaljavamo, susrećemo se s grupom »Morskih pasa« koji se vraćaju sa smjene na čukama. Već lagano pada mrak, vrijeme je da se vratimo u zapovjedništvo, skupimo dojmove. Valja nam te dojmove prenijeti na papir. Dok mi odlazimo prašnjavim makadamom za nama ostaju »Morski psi«, krša, kamenjara južnog bojišta. ■

»Oštri zubi« MDMP-a, minobacači

... i njihova posada

17.I.1992 U posjet Hrvatskoj stigao je predsjednik Republike Italije Francesco Cossiga; prvi strani državnik koji je posjetio međunarodno priznatu Republiku Hrvatsku.

31.I. 1992 Budući da srpska strana nije poštivala primirje, pripadnici Samostalne uskočke satnije HV-a krenuli su u smionu diverzantsku akciju na okupirani hrvatski teritorij, s namjerom rušenja Batinskoga mosta i presijecanja cestovne komunikacije između Baranje i Vojvodine, kojom je srpskim postrojbama u okupiranoj Baranji stizala pomoć iz Jugoslavije.

Diverzanti su preko Kopačkog rita ušli duboko u neprijateljsku pozadinu, ali su zbog tehničkoga kvara na vozilu (amfibiji) otkriveni; raspršeni na manje skupine, nakon borbe (od 2. do 7. veljače) 7 diverzanata je zarobljeno (još 1 naknadno), 3 su poginula, a 9 se uspjelo spasiti. Međudržavnim dogovorom, zarobljeni hrvatski diverzanti ("somborska skupina"), nakon 2 godine zatvora razmijenjeni su na kontrolnoj točki UNPROFOR-a kod Lipovca (12.I.1994.) za pripadnike srpske terorističke skupine "Štit".

2.II.1992: U godišnjem izvješću State Departmenta naveden je broj od preko 30.000 nestalih osoba na području bivše Jugoslavije.

Uz velik broj Hrvata, u izvješću se među nestalim spominju i 24 osobe srpske nacionalnosti iz Gospića; hrvatski tisak (tjednik Danas, 10.XII. 1991.) već je objavio vijest o ubojstvu Srba u Gospiću i na Banovini. Također iz osвете ili zbog koristoljublja, pojedini hrvatski građani srpske nacionalnosti ubijeni su u Osijeku, Sisku i Zagrebu (zločin nad obitelji Zec), a kao mjesto gdje je izvršena odmazda nad grupom Srba, spominju se Pakračka poljana i Paulin Dvor (19 ubijenih).

S mjesta predsjednika HDZ BiH smijenjen je Stjepan Kljujić, jedan od osnivača stranke, a postavljen je Mate Boban.

4.II.1992: Pilot Danijel Borović sa zrakoplovom jugovojske MIG-21 prebjegao je s bihaćkog aerodroma u HV; (15.V.) s dva zrakoplova istoga tipa na hrvatsku stranu prebjegla su još dva Hrvata (piloti Ivan Selak i Ivica Ivandić).

8.II.1992: Hrvatska zastava zavijorila je na svečanom otvaranju 16. zimskih olimpijskih igara u Albertvilleu (Francuska).

21.II.1992: Vijeće sigurnosti OUN-a donijelo je Rezoluciju (743) o pokretanju mirovne operacije i slanju međunarodnih zaštitnih snaga u Republiku Hrvatsku za razdoblje od 12 mjeseci (u sklopu tzv. Vanceovog plana za Hrvatsku); snage UNPROFOR-a trebale su preuzeti 3 zaštićene zone (UNPA), odnosno 4 sektora u RH - prostor 18 općina u kojima Srbi čine većinu ili pak značajnu manjinu stanovništva i gdje su međusobne napetosti dovele do oružanih sukoba u nedavnoj prošlosti.

Cilj ove operacije ispunjen je samo djelomično: JNA je napustila Hrvatsku, a teško oružje pobunjenih Srba stavljeno je u skladišta pod zajedničkim nadzorom UNPROFOR-a i Srba, no povratak prognanika, zaštita preostalih Hrvata u UNPA, otvaranje komunikacija i povratak pod hrvatsku vlast tzv. ružičastih zona (područja koja su Srbi osvojili, a u njima nisu bili većinsko stanovništvo) nisu ispunjene. Od Hrvata koji su ostali u UNPA zonama, više tisuća je protjerano, a više stotina je

ubijeno.

UNPA su obuhvatile 12.554 km (22 % od ukupnog teritorija RH); na tom prostoru je 1991. živjelo 536.370 stanovnika, od toga 258.298 (48,2 %) Srba, 205.075 (38,2 %) Hrvata i 72.997 (13,6 %) ostalih. Sektor Istok, sa sjedištem u Erdutu ("Istočna Slavonija" /s Baranjom i zapadnim Srijemom/ - 2153 km i 188.184 stanovnika prema popisu iz 1991. - od toga 49,1 % Hrvata, 30,4 % Srba, 20,5 % ostalih) - 4 općine:

Vukovar i Beli Manastir te dijelom Osijek i Vinkovci;

Sektor Zapad, sa sjedištem u Daruvaru ("Zapadna Slavonija" - 2112 km , i 99.452 stanovnika - od toga 43,3 % Hrvata, 35,4 % Srba, 21,3 % ostalih) - 5 općina: Pakrac, Daruvar, Grubišno Polje te dijelom Novska (istočni dio) i Nova Gradiška (zapadni dio);

Sektor Sjever, sa sjedištem u Topuskom (Banovina i Kordun) - 6 općina: Dvor na Uni, Kostajnica, Petrinja, Glina, Vrginmost, Vojnić i Slunj;

Sektor Jug, sa sjedištem u Kninu (sjeverna Dalmacija i Lika) - 5 općina: Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Korenica i D. Lapac.

U sektorima Sjever i Jug (UNPA "Krajina"), na 8289 km 1991. živjelo je 248.734 stanovnika (od toga 66,7 % Srba, 28 % Hrvata i 5,3 % ostalih).

22.II.1992: Njemački vicekancelar i ministar vanjskih poslova Hans Dietrich Genscher, jedna od najzaslužnijih osoba za međunarodno priznanje Hrvatske, došao je u službeni posjet Hrvatskoj.

25.II.1992: Glavni štab bošnjačko-muslimanske Patriotske lige usvojio je Direktivu za obranu BiH.

29.II.1992: Na referendum o neovisnosti BiH izašlo je 63,7 % upisanih glasača, uglavnom Muslimani i Hrvati, od čega se 99,4 % izjasnilo za stvaranje neovisne BiH.

2.III.1992: Srbi su u Sarajevu postavili barikade.

18.III.1992: Pod pokroviteljstvom Europske zajednice u Lisabonu je iznesen prijedlog o uređenju BiH (Cutillerov plan kantonizacije BiH ili Lisabonski sporazum), prema kojemu su Muslimanima trebale pripasti 52 općine (44 % teritorija), Srbima 32 (44 % teritorija), a Hrvatima 20 općina (12 % teritorija). Hrvatima bi pripale općine Neum, Čapljina, Čitluk, Ljubuški, Grude, Široki Brijeg (Lištica), Posušje, Prozor, Tomislavgrad, Livno, Kreševo, Kiseljak, Busovača, Vitez, Travnik, Vareš, Orašje, Bosanski Šamac, Odžak i Bosanski Brod; premda je prema tom planu 59 % Hrvata trebalo živjeti u "nehrvatskim kantonima", Hrvati u BiH potpisali su sporazum, no on nije proveden.

23.III.1992: Hrvatska je primljena u članstvo KESS-a (danas OESS).

27.III.1992: U Sarajevu, u zgradi skupštine BiH, samozvana "Skupština Srpskoga naroda u BiH" proglasila je "Ustav Srpske republike BiH".

Tijekom IV.-V.1992: Nakon sukoba oko Čapljine (7.III.) te srpskoga napada na Neum

22.III.1992 i Bosanski Brod 25.III.1992, započela je otvorena srpska agresija na BiH (napadnute su gotovo sve općine ili gradovi u BiH u kojima su živjeli Hrvati i

Muslimani): srpske paravojne formacije masakrirale su Muslimane u Bijeljini (1.-3.IV.1992), Zvorniku (10.IV.1992), Foči, Prijedoru, Višegradu (13.IV.1992); uz pomoć jugoslavenske vojske srpske postrojbe okupirale su istočni dio Mostara (3.IV.1992), Kupres (9.-10.IV.1992), Stolac (10.IV.1992), Doboj (3.V.1992), Bosanski Šamac i Brčko

(4.-7.V.1992), Bosanski Novi i Kalesiju (12.V.1992), Sanski Most (31.V.1992) te opkolile Sarajevo (5.IV.1992). Na području pod srpskom vlašću otvoreni su logori za nesrpsko stanovništvo (Omarska i Keraterm kod Prijedora, Brčko, Bijeljina i brojni drugi).

(3.IV.1992) Oslobođilačka akcija HV-a u Baranji nije uspjela; nakon početnog uspjeha, hrvatski vojnici su, uz gubitke, vraćeni na početne položaje.

(6.IV.1992) Države EZ-a priznale su BiH.

7.IV.1992 SAD je priznao Hrvatsku, Sloveniju („jebeni republikanci“ i BiH; Hrvatska je priznala BiH.

U ime Predsjedništva BiH A. Izetbegović uputio je načelniku generalštaba Vojske Jugoslavije Blagoju Adžiću najoštrij protest zbog napada jugovojske na hrvatski narod, odnosno na Široki Brijeg, Čitluk i Međugorje - jedno od najvećih katoličkih svetišta.

8.IV.1992: Predsjedništvo BiH proglasilo je neposrednu ratnu opasnost i osnovalo Glavni štab Teritorijalne Obrane BiH; odlukom “Predsjedništva HZ Herceg Bosne” u Grudama je osnovano Hrvatsko vijeće obrane (HVO) kao jedini institucionalni oblik obrane Hrvata u Bosni i Hercegovini.

HVO se uspostavlja kao vrhovno tijelo obrane hrvatskoga naroda u HZ HB (čl.1.), sa zadatkom obrane suvereniteta prostora HZ HB i zaštite hrvatskoga naroda, kao i drugih naroda u ovoj zajednici, napadnutih od bilo kojega agresora (čl. 2.).

Uloga hrvatskih postrojbi u otporu srpskoj agresiji na početku rata u BiH iznimno je velika. U BiH su (od 15.XII. 1991.) djelovale od HSP-a ustrojene Hrvatske obrambene snage (HOS), u čijim se redovima borio i znatan broj Bošnjaka-muslimana; HOS je raspušten nakon što su početkom kolovoza 1992. u Kruševu kod Mostara pripadnici HVO-a ubili zapovjednika HOS-a BiH general bojnika Blaža Kraljevića.

(9.IV.) Predsjedništvo BiH donijelo je odluku o ujedinjenju svih oružanih snaga na teritoriju BiH u Oružane snage BiH (OS BiH); pod zapovjedništvo oružanih snaga trebala se staviti muslimanska Patriotska liga, Zelene beretke (kao stranačka milicija SDA), TO BiH, HVO, HOS i druge grupe otpora.

10.IV. 1992: General Janko Bobetko, sudionik antifašističke borbe u Hrvatskoj u II. svjetskom ratu, postavljen je za zapovjednika Južnog bojišta. 10. travnja 1992.

formirano je i Južno bojište s ciljem objedinjavanja bojnih djelovanja hrvatskih snaga. Zapovjednikom Južnog bojišta, temeljem zapovijedi predsjednika RH dr. Franje Tuđmana, imenovan je general zbora Janko Bobetko, koji je uspostavom novog zapovjedništva krenuo s akcijama čišćenja dubrovačkog zaleđa i potpune deblokade šireg područja oko Dubrovnika. Stpunjem na dužnost general Bobetko je posjetio mjesta područja Južnog bojišta pa je 16 travnja 1992 Veli četvrtak ususret Uskrsu u nedelju posjetio Ston. Zapovjednik Ante Bilić poveo ga je u posjet vodu minobacača na brdu iznad samostana u Stonu. Penjajući se uz brdo, generala je pratio i pridržavao pukovnik Bilić. Dolaskom do voda minibacača, prijavak je podnio voditelj voda Mladen Grego, Blaćanin. Kad je odobrio prijavak, a

taj dan su srbo-četnici ispalili oko 300-tinjak mina po Stonu, general Bobetko priupita: A gdje ćete provesti Uskršnje blagdane? Na to mu odgovori vojnik Petar Prižmić „Kluko“, Blaćanin: Generale, po svoj prilici i uz ovoliko spsko-četnički bombi ja ću Uskrs dočekat u društvu pokojnog dide! Nego pukovniče Bilić, oli general Bobetko nije mogao upalit kad ste ga tiskali?? (napomena:vojnik Petar Prižmić „Kluko“ bio je vozač profesionalno a svi mi vozači znamo da kad bi nam na autu otišle baterije da smo auto palili tako što bi ga gurali i onda ubacili u drugu brzinu.) Nastupio je urnebesni smijeh, smijao se i general Bobetko.

11.IV.1992: Murat Šabanović zauzeo je višegradsku branu na Drini i zatražio da JNA zaustavi pokolj nesrpskoga stanovništva u Podrinju.

Psvokom koja odlazi izravno u eter radio-programa odgovara na laži generala jugovojске Kukanjca da se iz objekata JNA ne puca po civilima i resignirano prijeti rušenjem brane i katastrofom: Il' nas (Muslimane) odnijela Drina, il nas poklali četnici, isto nam je!

21.IV.1992 Srpske postrojbe potpuno su opkolile Sarajevo.

Sarajevo je u blokadi ostalo sve do 29.II.1996. U tom razdoblju gotovo neprekidnog srpskog granatiranja poginulo je oko 11.000 građana (od toga oko 1600 djece), a ranjeno je oko 50.000 građana; svjetsku javnost osobito su potresle slike masovnog ubojstva Sarajlija koje su stajale u redu za kruh u Ulici V. Miškina (27.V.1992.) i na tržnici Markale (5.II.1994.).

24.-28.IV.1992 Jake srpske postrojbe napale su pravcem Neum, Metković i Ploče, s ciljem konačnog zauzimanja doline Neretve i presijecanja hrvatskog teritorija (odvajanje i osvajanje južnog dijela Hrvatske); nakon žestokih borbi koje su trajale gotovo 3 dana i 3 noći, hrvatski branitelji izdržali su nemoguće, slomili nadmoćnijeg neprijatelja i prepolovili njegovu snagu.

27.IV.1992: Kina je priznala Hrvatsku i Sloveniju kao samostalne i suverene države; do 31.XII. 1995. Hrvatsku su priznale 124 države.

Savezno vijeće Skupštine SFRJ u Beogradu je proglasilo je Ustav Savezne Republike Jugoslavije (Srbija i Crna Gora).

28.IV.1992: Akcija HV-a za oslobađanje sela Podgradina u zadarskom zaleđu nije uspjela. (V.) Glavnina JNA preimenovana je u Vojsku Jugoslavije (VJ).

V.-VI.1992: Žestoke borbe u Bosanskoj Posavini; hrvatske postrojbe su u protuudaru oslobodile Modriču (do 20.V.1992) i velik dio Posavine te došle do Kotorskog i Rudanke nadomak Doboja (VI.1992).

2.V.1992: JNA je zarobila pa pustila predsjednika Predsjedništva BiH A.

Izetbegovića.Tom prilikom je zarobljen pripadnik MUP-a BiH, Gordan Kunjašić, Blaćanin.

4.V.1992: BiH je proglasila SRJ agresorom i zatražila međunarodnu intervenciju.

6.V.1992: U Grazu su se sastali predstavnik hrvatske nacionalne zajednice M. Boban i predstavnik srpske državne zajednice R. Karadžić; raspravljalo se o razgraničenju

Hrvata i Srba u BiH, da bi prestali razlozi za oružane sukobe Hrvata i Srba na cijelom teritoriju BiH; no hrvatsko-srpski oružani sukob u BiH nastavio se.

15.V.1992: VS UN-a (Rezolucija 752) zahtijeva da se postrojbe JNA i elementi HV-a povuku iz BiH ili stave pod kontrolu vlasti u Sarajevu.

15.V.1992: S dva zrakoplova tipa MIG-21 na hrvatsku stranu prebjegla su još dva Hrvata (piloti Ivan Selak i Ivica Ivandić).

17.-23.V.1992: Akcijom Jaguar HV je oslobodila brdo Križ u zaleđu Bibinja kod Zadra, s kojega su srpski teroristi ugrožavali promet Jadranskom magistralom.

18.V. - 30.VI.1992: Vojnom akcijom Spaljena zemlja HV je na Južnom bojištu započeo operaciju deblokade Dubrovnika.

Deblokirani su Pelješac (20.V.1992) i oslobođena je okolica Dubrovnika: Čepikuće (21.V.1992), Slano (25.V.1992), i cijelo dubrovačko primorje - Mokošica, Brgat, Bosanka, Rijeka dubrovačka i Župa dubrovačka (do 26.V.1992), čime je osigurana prometnica prema Dubrovniku. Istodobno, hrvatske postrojbe oslobodile su dio istočne Hercegovine (do 20.V.1992) i selo Ravno (30.V.1992).

22.V.1992 Hrvatska je primljena u OUN, kao 178. članica (primljene su i Slovenija i BiH); Predsjednik Republike Hrvatske F. Tuđman govorio je na Općoj skupštini OUN-a. Hrvatski narod jedan je od najstarijih naroda sadašnje Europe. On ima pisane dokumente kojima se ponosi i biljege o svojoj nacionalnoj i državnoj samostalnosti, te o pripadnosti zapadnoeuropskoj civilizaciji od VII. stoljeća pa nadalje u kamenu i na pergameni, u književnosti i umjetnosti, i što je najvažnije, u svom duhovnom biću. Hrvatski narod može biti ponosan na svoj udio u duhovnoj i materijalnoj kulturnoj baštini čovječanstva. Nije slučajno što je njezin mali dio prisutan i ovdje. Ulaz kojim prolazimo u dvoranu Glavne skupštine UN napravljen je od mramora s hrvatskog otoka Brača. U mojoj se domovini taj kamen smatra simbolom hrvatske opstojnosti. U njemu su se ogledali tijekom mnogih stoljeća svojim umjetničkim radom najveći hrvatski kipari kao što je Antun Augustinčić, čija se konjanička figura Spomenik mira nalazi u parku iza ove iste palače UN. (govor F. Tuđmana na Općoj skupštini OUN-a, 22.V. 1992.)

30.V.1992: Rezolucijom (757) VS UN-a uvedene su oštre sankcije (gospodarske, političke, znanstvene, sportske) protiv Srbije i Crne Gore; Hrvatska vojska nalazila se u BiH sukladno sporazumu s vlastima u Sarajevu.

do 30.V.1992: Jugoslavenska ratna mornarica napustila je posljednje okupirane hrvatske otoke Vis, Lastovo i Mljet. Moja opaska: Napokon admirale Letica!

3.VI.1992: Radna skupina bosanskih humanitarnih organizacija predala je međunarodnim institucijama detaljan popis 94 logora u BiH, na teritoriju pod srpskom vlašću, u kojima je bilo zatočeno 105.348 osoba nesrpskog podrijetla i 11 logora u Srbiji i Crnoj Gori s 22.710 zatvorenika.

6.-8.VI.1992: Vojnom akcijom Čagalj oslobođen je zapadni dio Mostara i veliki dio Hercegovine. Hrvatske postrojbe (HV i HVO) protjerale su neprijatelja iz doline Neretve oko Čapljine i oslobodile visoravan Dubrave; zatim Stolac i okolna sela (12.-13.VI.1992) te lijevu obalu rijeke Neretve i cijeli Mostar (do 21.VI.1992); pod

zapovjedništvom HVO-a i u HOS-u, u borbama za oslobođenje Mostara i na drugim bojištima borili su se i Bošnjaci-muslimani.

15.VI.1992: Ministar vanjskih poslova BiH Haris Silajdžić u pismu predsjedavajućem VS UN-a izjavio je da se HVO bori za slobodu i nezavisnost BiH, kao dio obrambenih snaga BiH.

20.VI.1992: Predsjedništvo BiH proglasilo je ratno stanje, opću mobilizaciju i radnu obvezu; kao agresori imenovani su Srbija, Crna Gora, bivša JNA i ekstremistički dio SDS-a.

21.VI.1992: Munjevitom akcijom Hrvatska vojska oslobodila je Miljevački plato (7 sela, oko 150 km) u općini Drniš (akcija Miljevci). Protuudar srpskih postrojbi Hrvatska vojska uspješno je odbila (23.VI.1992), nakon čega je uslijedila odmazda srpskoga topništva po dalmatinskim gradovima, ali i djelovanje hrvatskog topništva prema Kninu. VS UN-a osudilo je akciju i zatražilo povlačenje Hrvatske vojske na početne položaje (Rezolucija 762), što je Hrvatska odbila.

28.VI.1992: Francuski predsjednik F. Mitterand bio je u "posredničkoj misiji" u Sarajevu. Njegovim posredovanjem Srbi su napustili sarajevski aerodrom i izbjegli prijetnju moguće zračne intervencije Zapada ("zračni most" za Sarajevo otvoren je 2.VII.1992).

1.VII.1992: Srbi iz Gorskog kotara (sela Drežnica, Gomirje, Jasenka, Moravice) potvrdili su lojalnost Hrvatskoj i obećali hrvatskoj policiji predati oružje, koje im je prije godinu dana podijelila JNA; na tom je području izbjegnuto oružani sukob.

1.-13.VII. 1992: HV je deblokirao Dubrovnik (akcija Tigar).

HV je istjerao neprijatelja sa strateški iznimno značajne Ivanjice i Uskoplja i ovladao ključnim dominantnim kotama iznad Dubrovnika (Osojnik, Golubov kamen, Debela glava) te potisnuo srpske postrojbe prema Trebinju; Dubrovnik je potpuno deblokiran sa zapadne strane (otvorena je komunikacija Ploče - Dubrovnik) i stvoreni su uvjeti za priključenje dalekovoda u Rijeci dubrovačkoj u elektrosistem BiH, što je omogućilo rješavanje akutne krize električne energije za Dalmaciju i njezine otoke. Neprijatelj je onemogućen da izravno i neposredno gađa ciljeve u Dubrovniku, a ostvareni su uvjeti za proboj prema Konavlima (preko planinskoga zaleđa Dubrovnika iznad Župe dubrovačke i Gornjih Konavala).

3.VII.1992: "HZ Herceg Bosna" objavila je da zbog rasapa državne uprave uspostavlja privremenu izvršnu vlast na oslobođenom i obranjenom području i naglašava da ni na koji način ne dovodi u pitanje suverenitet i cjelovitost BiH te da je HVO sastavni dio jedinstvenih obrambenih snaga pod Predsjedništvom BiH.

4.VII.1992: Badinterova komisija potvrdila je da je raspad SFRJ dovršen i da ta država više ne postoji. Teritorijalna obrana (TO) BiH preimenovana je u Armiju BiH.

7.VII.1992: U borbi protiv srpskoga agresora u Posavini poginuo je Andrija Andabak, legendarni branitelj Nuštra i vinkovačke bojišnice.

A. Andabak, "maljutkaš" čija je borbeno skupina uništila 32 neprijateljska oklopa (30 tenkova, 2 transportera), posmrtno je promoviran u čin bojnika, a njegovim imenom nazvano je priznanje koje HV dodjeljuje za 3 ili više uništenih neprijateljskih oklopnih

vozila.

21.VII.1992: Predsjednici Tuđman i Izetbegović potpisali su u Zagrebu Sporazum o prijateljstvu i suradnji Hrvatske i BiH; dodatak tom sporazumu, kojim su predviđene zajedničke vojno-obrambene aktivnosti Hrvatske i BiH protiv srpskog agresora (HVO kao dio oružanih snaga BiH), potpisan je (23.IX.1992) u New Yorku.

23.VII. - 13.VIII.1992: U vojnoj akciji Oslobođena zemlja hrvatske postrojbe "očistile" su neprijateljske "džepove" u zaleđu Dubrovnika (od Zavale do Modroglavine) i uspostavile nove obrambene položaje na planinskom vijencu iznad južnog ruba Popova polja. Napokon nakon učestalih poziva Blačana, Velolučana i ostalih Korčulana i njihovih klubova da prihvaćam prijedlog da ih posjetim u Australiji i samo jedan uvjet: Hrvatska a ne Jugoslavenska zastava uz zastavu Australije. Mogući termin: poslije Dana mrtvih 1.11. do Božića. I neka odbor za posjet predsjednika općine Tončija Gavranića Australiji sastavi prijedlog i plan boravka i da ih samo jedno molim: dva termina za večere i to: sestre Mara, Marija i Jela rođene Gavranić Gamulin i ocu mi prve rodice jedan termin u Sydneyu i prvog rođaka Ivana Gavranića Českota u Perthy. Da se ne predomislim nakon sedam dana dobivam pismo odbora za posjet predsjednika općine Tončija Gavranića Australiji sa prijedlog plana boravka po danima i avio karte za polazak iz Beča 2.11.1992 i povratak iz Sydneya, 23.12.1992. (25.VII. - 9.VIII.) Hrvatski sportaši sudjelovali su na Olimpijskim igrama u Barceloni. Hrvatska je osvojila srebrnu medalju u košarci (zlatnu je osvojio Dream team SAD-a) i dvije brončane medalje u tenisu (Goran Ivanišević pojedinačno i s Goranom Prpićem u paru).

2.VIII.1992: Održani su drugi višestranački izbori za Sabor i predsjednika Republike Hrvatske.

Na predsjedničkim izborima u prvom krugu pobijedio je Franjo Tuđman (56,69 % glasova), ispred Dražena Budiše (21,91 %); na izborima za Sabor RH najviše glasova dobio je HDZ (43,72 %), a zatim HSLs (17,33 %), HSP (6,91 %), HNS (6,55 %), SDP (oko 5 %) i HSS (oko 4 %).

7.VIII.1992: VS UN-a osnažilo je mandat UNPROFOR-a u Hrvatskoj (Rezolucija 769); mirovne snage uz nadziranje UNPA preuzele su i nadzor međunarodnih granica RH.

12.VIII.1992: „Srpska Republika BiH” promijenila je naziv u “Republiku Srpsku”.

26.-27.VIII.1992: Na Londonskoj konferenciji zaključeno je da sve bivše jugoslavenske republike moraju priznati BiH, da se granice ne mogu mijenjati silom, da se manjinama moraju jamčiti prava te da svi prognanici imaju pravo na povratak.

3.IX.1992: U Genevi je počela Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji, kojoj su supredsjedali lord David Owen (EZ) i Cyrus Vance (UN).

Sabor RH donio je Zakon o oprostima od krivičnog progona počinitelja krivičnih djela u ratu protiv Hrvatske (počevši od 17.VIII. 1990.).

15.IX.1992: Ustavni sud BiH donio je odluku o neustavnosti Hrvatske zajednice Herceg Bosne.

6.X.1992: Srpske postrojbe ušle su u Bosanski Brod; najveći dio Bosanske Posavine našao se pod srpskom okupacijom.

Presudnim događajem za tijek borbi u Bosanskoj Posavini (ali i šire), smatra se uspostava “srpskog koridora” (26.VI.1992), koji je povezivao Srbiju i okupirana područja Hrvatske. Nakon toga srpske postrojbe (Vojska Jugoslavije i četnici) osvojile su Bosanski Šamac, Brčko, Derventu, Modriču i Odžak (4.-15.VII.1992), a početkom listopada hrvatske postrojbe napustile su Bosanski Brod i okolicu (kod hrvatskih branitelja ostao je dojam da je izostao jači otpor hrvatskih postrojba u Bosanskoj Posavini); pod nadzorom Hrvata uz rijeku Savu ostao je samo mostobran oko Orašja. Iz osvojenih naselja u BiH (Prijedor, Bosanski Novi, Sanski Most, Ključ, Kotor Varoš, Banja Luka, Brčko, Bijeljina, Bosanski Šamac i drugih gradova i sela) Srbi su protjerali gotovo sve Hrvate i Muslimane.

9.X.1992: Zbog učestalog djelovanja srpskoga zrakoplovstva na civilne ciljeve, Vijeće sigurnosti donijelo je rezoluciju o zoni zabrane letenja iznad BiH, koju je NATO počeo provoditi od 12.IV.1993.

12.X.1992: Kod sela Gorice u Bosanskoj Posavini, branitelji Brčkog uspjeli su nakratko presjeći “srpski koridor”.

Za trajnije presijecanje “koridora” bila je potrebna veća, zajednička akcija hrvatskih postrojba i Armije BiH do koje nije došlo; ipak u Bosanskoj Posavini nisu zabilježeni krvavi hrvatsko-muslimanski sukobi. HVO je držao područje hrvatske općine Ravne-Brčko s legendarnim selom Boderište, koje su zbog pokušaja proširenja “koridora” srpske postrojbe neprestano i žestoko napadale.

19./20.X. 1992: Okupatorska Vojska Jugoslavije napustila je Cavtat i Konavle.

Tome je prethodio sporazum na britanskoj fregati Avenger (24.IX.1992), koji su potpisali general VJ Pavle Strugar, general David Chranston (za Europsku misiju) i general HV Janko Bobetko, te dogovor Tuđman - Ćosić u Genevi (30.IX.1992).

Na sjednici skupštine općine Korčule usvojeno da se ustanovi Spomenica općine Korčula 1992 kao znak priznanja općine Korčula za vojnike i humanitarce koji su tijekom Domovinskog rata na području općine Korčula vojno ili humanitarno pomagali općini Korčula. Predsjednik općine Korčula odlučuje o prijedlozima za davanje priznanja. Grafičko riješenje je gratis izradio Stipe Nobilo.

20./21.X.1992: Hrvatska vojska izvršila je desant na Cavtat i spriječila da srpske postrojbe iz Hercegovine preuzmu okolne dominantne položaje, koje je napustila Vojska Jugoslavije.

22.-26.X. 1992:Hrvatska vojska izbila je na granicu Hrvatske prema Crnoj Gori i Hercegovini, čime je najjužniji dio Hrvatske oslobođen (akcija Oslobađanje Konavala). Status hrvatske Prevlake, na koju su došli promatrači UN-a, nije riješen; hrvatska strana problem razgraničenja s Crnom Gorom (odnosno SRJ) smatra sigurnosnim, a ne teritorijalnim pitanjem.Na granična područja uz Prevlaku došle su postrojbe samostalnog bataljuna ZNG-Korčula, na Popoviće, Molunat....

Tijekom jutra 27.X.1992 godine vojnik Petar Prižmić „Kluko“, Blaćanin je minom u more lovio ribu. Po prijavi, uz dogovor sa načelnikom PU Dubrovnik Josipom

Kukuljanom i zamolbu da civilna policija a ne vojna privede Prižmića u Dubrovnik i da ću poslati Mladena Gojuna da to obavi! Tako je to i izvedeno, a načelnik PU Dubrovnik Josip Kukuljan ga je poslao na medicinsko promatranje poradi mogućnosti da je PTSP uzrok nepromišljenog čina.

22.-27.X.1992: Uspješno izvedenom vojnom akcijom Vlastica hrvatske postrojbe uspostavile su nove obrambene crte u zaleđu Dubrovnika.

Jedinice Južnog bojišta izvršile su zadatak dobiven 10.IV.1992. (prijavak generala J. Bobetka hrvatskom predsjedniku F. Tuđmanu, 29.X.1992 na smotri hrvatskih postrojbi koje su izvojevale pobjedu na Južnom bojištu).S obzirom na to da su hrvatski vojnici držali dominantne kote prema Trebinju (5 km zračne linije od Trebinja), ulazak hrvatskih postrojbi u taj grad ovisio je samo o političkoj odluci. Od 27.IV.1992., zaključno sa 26.X.1992., koliko je HV bila u napadajnim akcijama na Južnom bojištu, oslobođeno je 1210 km kopnene površine Hrvatske (i 1080 km morske).Po povratku predsjednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman je navečer u 18,30 sati pristao brodom Petar Krešimir IV na rivu u Korčuli a onda u Blatu oko 20,30 sati povijesni govor predsjednika Republike u Blatu. Napustio je otok Korčulu iz Vela Luke nakon govora na rivi oko 22,00 sati.

Ja sam 30.11.1992 otputovao za Zagreb, posjetio ministra vanjskih poslova Matu Granića koji mi je dao diplomatsku vizu da je potvrdim u konzulatu Australije u Beču i da mogu otići u Australiju. Pritom mi je dao neke savjete na što sam mu odgovorio: Ne brigaj Mate, svugdje gdje god budem gostovao i obraćao se neću raditi greške Šeksa, Mesića i ostalih visokih dužnosnika koji se našim iseljenicima obraćaju kao da su državljani Hrvatske a nisu nego Australije ali hrvatskog podrijetla. Bravo Tonči i evo diplomatske putovnice.

Nađem se Ivanom Šegedinom, našim Žrnovčaninom i mojim dobrim prijateljom, on radi u Hrvatskom konzulatu u Beču ali poznaje i dobar je sa Austraskim konzulatom za Hrvatsku koji mi mora izdati vizu za Australiju jer smo još uvijek u viznom režimu ali Mate ti je dao diplomatsku vizu za ulaz u Australiju i to će brzo ići.A nego kako si došao? Na splitskom aerodromu sam ostavio auto, Milat Šavlija tamo radi u kontrolnom tornju i on mi je registrirao auto na njegovu parking kartu jer mu je besplatno, a kako će tamo biti mjesec i pol bio bih papreno plati.Onda 2.11.1992 dolazim po tebe ujutro u 7,00 u hotel Internacional gdje si odsjeo, pozdravit našeg Pupnaćanina Farca recepcionera i krenut za Beč, tamo smo 9,15 do 9,30, učinit ti vizu i onda te vozim na marendu i onda na aerodrom Beč, avion za Frankfurt je u 13,30 i odlazak iz Frankfurta za Singapur i onda za Sydney i čeka te 34 sati leta, bez pušenja, haha. Ma pogodi što će mi bit najteže, haha.

02.XI.1992 u Beču sve bude riješeno po dogovoru, u 12,30 na aerodromu i pozdravimo se, Ivan nazad u konzultat a ja na let. Sretno i pozdravi naše, Žrnovčane moje od mene, Blaćane od moje žene Blajke, Boženke rođene Petković. Hvala Ivane

odsrca, pravi si prijatelj. Uđem na kontrolu pregleda prtljage, nosi sam dva zalemljena važa slanih sardela i črnaca, malo su mi pogledali kroz prste i pustili i sad 34 sata leta. Letim u ponedjeljak a u Sydneyu u sridu ujutro. Bože, ovo je prvi put od 1974 kad sam počeo fumati da neću fumati, uff. I još nešto, izvještaj o Australiji predložiti ću kad se vratim 23.12.1992 godine.

24.X.1992: Na sjednici u Posušju prihvaćena je odluka o udruživanju "HZ Bosanska Posavina" u jedinstvenu "Hrvatsku zajednicu Herceg Bosna".

29.-30.X.1992: Srpske postrojbe osvojile su Jajce. Predstavnici HVO-a optužili su muslimanske ekstremiste za sprečavanje dolaska pojačanja gradu, a muslimanski predstavnici optužili su HVO za ubojstva i protjerivanje Muslimana iz Prozora (25.X.). Već u kolovozu 1992. zabilježen je sukob između Armije BiH i HVO-a u sarajevskim naseljima Otes i Stup (naseljen uglavnom Hrvatima), a u listopadu su počeli incidenti i sukobi u Travniku, Vitezu, Novom Travniku, Gornjem Vakufu (Uskoplju), Prozoru; hrvatsko-muslimanski sukobi olakšali su Srbima osvajanje BiH. Tijekom listopada u sklopu 3. korpusa Armije BiH u Zenici je osnovana 7. muslimanska brigada u koju su ušli "borci za vjeru" (mudžahedini, među kojima je bio velik broj muslimanskih dragovoljaca i fanatika iz stranih zemalja).

31.X.1992: Srbi su u Prijedoru donijeli Deklaraciju o suradnji i težnjama za ujedinjenje Republike Srpske Krajine i Republike Srpske. Pod svojim nadzorom srpske oružane snage držale su otprilike 70 % teritorija BiH. Najveći dio izbjeglica i prognanika iz BiH prihvatila je Republika Hrvatska - preko 400.000 osoba, pa je u RH tada bilo ukupno oko 700.000 izbjeglih i prognanih osoba.

1.XI.1992: U Zagrebu je održan sastanak Tuđman - Izetbegović o provedbi Sporazuma o suradnji i prijateljstvu RH i BiH te o prekidu sukoba između HVO-a i Armije BiH.

(2.XI.1992: Hrvatska je darovala Tuzli i njezinim braniteljima veliku ratnu bolnicu (tada najveću u BiH).

20.XI.1992: General Janko Bobetko imenovan je za načelnika Glavnog stožera HV-a (na toj dužnosti ostao je do 15.VII.1995.).

7.XII.1992: Postrojbe HVO-a i Armije BiH nanijele su teške gubitke srpskim postrojbama kod Teslića.

20.XII.1992: Navodeći kao izgovor ratno stanje SDA je odbila zamjenu A. Izetbegovića na mjestu predsjednika Predsjedništva BiH; prema Ustavu BiH predsjednik je u narednom razdoblju trebao biti Hrvat, no Izetbegović je ostao predsjednik do kraja rata.

22.XI.1992 su me ispratili sa Sydneyskog aerodroma ujutro u 6,30 a sletio sam na Splitski aerodrom oko 23,30. Dakle, nazad dan manje ali sve je to poradi vremenskih zona a let je opet trajao 32 sata, dva manje jer nisam morao ići u Beč.

Slijedi izvještaj, ovo sam napisao po zamolbi Dušana Kalogjere koji je na zamolbu Blaćana iz Australije napisao knjigu: „U potrazi za izgubljenom Korčulom“ i zamolio me da kako sam i ja bio po pozivu u Australiji da mu napišem članak:

Tonči Gavranić, dipl.ing.

32. Ulica br.2

20271 Blato

Mob. 091-985 1060

Predsjednik skupštine općine Korčula 11.06.1990 do 28.03.1993.

Posjet našim iseljenicima u Australiju od 02.11.1992 do 22.12.1992.

Nakon učestalih poziva naših iseljenika u Australiji, rodom iz Blata i otoka Korčule, a nakon što smo obranili otok Korčulu i poluotok Pelješac i kad je oslobođeno dubrovačko zaleđe, prihvatio sam poziv za posjet u Australiju. Iseljenici su mi i uplatili putne karte i moje je bio da idem do Beča u australsku ambasadu i za Hrvatsku i uzmem diplomatsku vizu jer mi je to sugerirao tadašnji ministar vanjskih poslova i moj likar dijabetolog dr. Mate Granić.

I tako, u ponedjeljak 02.11.1992 godine, iz Zagreba do Beča sa prijateljem Ivanom Šegedinom, tadašnjim djelatnikom ministarstva vanjskih poslova sam otišao u Beč, zatražio i u sat vremena dobio diplomatsku vizu za Australiju, odveo me na bečki aerodrom i odatle preko Franfurta i Singapura u srijedu 04.11.1992 sletio u Sydney. U „valiži“ sam imao dva limena važa, zavaren oliti zalemljen, slane ribe i 8 šteka cigareta, Filter 160 sam tada fuma. Moram reći da na carini u Sydneyu nisam imao problema, za slanu ribu sam rekao da je to osobenost otoka Korčule, Korkira Nigra odakle dolazim a za cigarete da sam nikotinski ovisnik a hrvatski su cigareti da punim proračun države koja je još u ratu.

Uz pozdrave dobrodošlice oko 30-tak iseljenika blajškoga porijekla koja me je dočekala bile su i tri sestre Gamulinke, najbliže rodice koje imam u Australiji. Dmaćin u Sydneyu mi je bio Markica Franulović Prcalo i žena mu Katica a i troje njegove dice, sin Marko i kćeri Mary i Jenny.

U periodu posjeta, od 02.11. do 22.12. redosljedno sam posjetio slijedeće destinacije i klubove naših iseljenika:

-Sydney-primio me mayor of Sydney gosp. Jeremy Bingham, a bio sam u našim klubovima: Dalmacija Sydney, Kralj Tomislav i Punchbowl u Sydneyu.

-Canberra-bio sam sa Ćirotom Lipovcem i Petrom Surjanom u parlamentu „parlament hause“ i imali sastanak sa potpredsjednikom parlamenta, nažalost zaboravio mu ime

-Adelaide-posjet nekim iseljeničkim obizeljima porijeklom iz Blata i otoka

-Blacktown, New South Wales-posjet nekim iseljeničkim obizeljima porijeklom iz Blata i otoka

-Brisbane-posjet nekim iseljeničkim obizeljima porijeklom iz Blata i otoka

-Broken Hill-posjet nekim iseljeničkim obizeljima porijeklom iz Blata i otoka

-Fremantle-posjet nekim iseljeničkim obizeljima porijeklom iz Blata i otoka i primanje kod fratra Čabraje.

-Geelong- posjet nekim iseljeničkim obiteljima porijeklom iz Blata i otoka
 -Cairns-domaćin i kod njega sam stanovao Petar Nadilo Čelan i žena mu Meri, bili i imali dobrodošlicu u klubu Jadran a primio nas je i mayor of Cairns Kevin Byrne. Posjetili smo i neke iseljeničke obitelji u okolici koje se bave uzgojem duhana u Mareebe.

-Perth-domaćin mi je bio Marko Nadilo a imao sam primanje kod mayor of Perth Reg Withers i Prime Minister of Australia Paul John Keating koji se tamo nalazio kad sam i ja bio. Budući da klub Dalmatinac nije htio istaknuti hrvatsku zastavu kod mog posjeta onda mi je mayor of Perth Reg Withers ustupio Burt Memorial Hall (memorijalni centar australskim žrtvama II-svjetskog rata) i tu sam održao predavanje a pozdravne govore su izrekli i mayor of Perth Reg Withers i Prime Minister of Australia Paul John Keating. Medijski je bilo izuzetno popraćeno, sa puno pohvala.

Posjetio sam i hrvatske katoličke centre ali budući nikad nisam htio u crkvama držat „političke pridike“ samo sam okupljenim iseljinicima u crkvama poželio blagoslovljen nadolazeći Božić, njima i njihovim obiteljima.

Hrvatske katoličke centri koje sam posjetio tijekom boravka u Australiji:

-Sydney-HKC St Johns Park, (Sveti Nikla Tavelić)-tamo smo se okupili u nedjelju 22.12.1992, i bilo je iza mise druženje na travnjaku uz crkvu i odatle su me odveli na aerodrom za povratak kući.

-FREMANTLE _HKC Zapadna Australija, (Sveta Ana), domaćin mi je bio fra Nikica Čabraja.

-Brisbane-HKC Brisbane, domaćin mi je bio fra Davor Dominović.

-SYDNEY: HRVATSKE ČASNE SESTRE ST JOHN PARK

Opći dojmovi posjeta Australiji kao i neki detalji kod posjeta:

Dakle, u Australiji sam bio sa diplomanskom vizom, a u vrijeme mog posjeta u Australiji su još bili iz Hrvatske: Vladimir Šeks, dr. Vesna Bosanac, Joso Škara, HDZ-ov saborski zastupnik i kasnije ministar rada i socijalne skrbi. Samo sam se susreo sa dr. Vesnom Bosanac u klubu Kralj Tomislav. Njih navodim jer su gdje god su nastupali započinjali sa Hrvatice i Hrvati i bile su vrlo loši medijski odjeci njihovih posjeta. Ja sam za razliku od njih započinjao sa dragi moji australski državljani hrvatskog, blajskog, korčulanskog podrijetla i već sam i prije naveo da su medijski odjeci za mene bili vrlo pohvalni i pozitivni.

Prvi oficijelni javni nastup u Sydneyu, u klubu DALMACIJA Sydney bio je jednu subotu, 29.11.1992 godine. Tom predavanju i zajedničkoj večeri je prethodilo gostovanje na SBS-radiju, hrvatsko govorno područje i to u četvrtak, 27.11.1992 godine a novinarka je bila Ina Vukić, Žrnovka. Znao sam da je „malo desna“ i u jednom trenutku me je prekinula iznenadnim pitanjem: Recite našim ljudima točan datum i sat Vašeg predavanja u klubu DALMACIJA Sydney? Vidjevši da je to „mala

podvala ili provokacija“ radi 29.11. (bivši Dan Republike U SFRJ) hladno ali sa smješkom sam odgovorio: Dan iza 28.11., što se datuma tiče ali predavanje se održava u nadolazeću subotu u 19,30 sati! Nadam se da će te i Vi Ina Vukić uspit zapamtiti i da ćete doći.

Inače, druženje i predavanje u DALMACIJA-Sydney bilo mi je dojmljivo, bilo je puno puno naših iseljenika a vrlo druželjubiv mi je bio predsjednik DALMACIJA-Sydney Ante Protić Breke. Nakon posjeta 1989. godine Duška Kalođere, predsjednika skupštine općine Korčula i dekana Pravnog fakulteta prof. Zvonimira Šeparovića i donacije općine Korčula klubu (tada je još bila SFRJ), moja posjeta 1992. je posjeta predsjednika skupštine općine Korčula iz Republike Hrvatske. Pitao sam Breketu kako je prošlo glasovanje članova kluba iz jugoslavenskog kluba u hrvatski klub a on mi je odgovorio: Tonči moj, na sastanku koji je imao samo jednu točku: Preimenovanje kluba u hrvatski socijal klub DALMACIJA-Sydney, sa predsjedničkog stila sam vidio da su bolje popunjeni desni redovi od lijevih redova u dvorani. Zato sam predložio: svi oni koji budu u desnim redovima su za prijedlog da se prihvati preimenovanje kluba u hrvatski socijal klub DALMACIJA-Sydney a oni u lijevim protiv tog prijedloga. I naravno nitko iz desnih nije prešao u lijeve redove a puno njih iz lijevih prešao u desne redove i velikom većinom je prihvaćen prijedlog. Tijekom mog predavanja bila su mi zanimljiva i ostala su mi u sjećanju dva pitanja: Prvo me je jedan blaćanin, pokojnem mi didi susid pitao: Predsjedniče, što Vi mislite o tome da mi je žena srpkinja (ni bila ku njega nego je ona bila u kuhinji kad je on to pitao)? Ja sam mu odgovori kontra pitanjem: Je li Vam dobra ki žena, je li dobra u kuhinji, je li dobra u postěji spavaće sobe? Ako Vam je odgovor na ova pitanja DA, preporučam Vam da je zadržite, da nebi slučajno ostali bez nje. A onda mi je jedan smokvičanin postavio pitanje o jednom pripadniku ZNG hrvatske vojske na općini Korčula koji je još u kolovozu 1991 prešao iz JNA nama: Kako to predsjedniče da ste uzeli četnika Stanojevića (inače pa je on oženi Smokvišku i trajno ostao u Smokvici) u ZNG? Ja sam mu odgovorio: Je li istina da Vaš otac i mat žive sami u Smokvici? Znam da ije, pa Ti kažem da časnik Stanojević čuva i mene i Tvoje roditelje, i sačuvao ih je od srpskog agresora jer Ti nisi moga jer si largo. Zaorio se pljesak u dvorani i ovi mi nikada nije mogao oprostiti takvi odgovor. Ali zato mi je desetak godina iza toga obitelj Stanojević iz Smokvice došla u posjet doma kad sam bio bolestan i donila malo pošipa ki znak zahvalnosti što sam ih „spasi od progroma proustaških elemenata, kad je bilo gusto“. Inače, da nebi bilo da samo hvalim Breketu, svaku pohvalu zaslužuju i Šijun iz Gršćice, i Joakim Posinak, i Ćiro Lipovac i Vlatko Rulo ali i sva ekipa, a posebno kuhinja koja je brinula za spizu moju dijabetičku.

Zanimljivo mi je bilo i gostovanje kod Mojmira Damjenovića Bragadina i posjet klubu Kralj Tomislav kojeg je on sagradio sa nekolicinom prijatelja. Mome mi je poklonio jedan komplet starokršćanske biblije čiji prevod na hrvatski jezik je on izfinancirao. U klubu Kralj Tomislav su bile slike velikih hrvatskih rodoljuba kroz povijest a dominantna je bila slika poglavnika Pavelića. Kako je tu večer u klubu bila i dr. Vesna Bosanac dao sam joj prednost da ona govori prije mene. Ratna ravnateljica

vukovarske bolnice iznijela je niz ratnih strahota i stradanja u Vukovaru, suze su išle uz pljesak. Nakon nje, na pozornicu sam se podigao ja, uzeo mikrofon i otišao najdalje što se moglo na pozornici od slike poglavnika Pavelića uz komentar: E neće meni poglavnik štitit leđa, nimalo. I nastao je smijeh i žamor a onda i spontani pljesak. Nastavio sam sa govorom i naglasio: Da je ostao poglanik, ja bi Vam ovo sad bio došao iz Korčule, Italija i bio bih dijaspora ki Vi. Zato slava partizanima koji su na oslobodili fašističke čizme i njihovih domaćih izdajnika. Pljesak iza izrečenog bio je mlak, stidljiv. A onda me je jedan blaćanin zapita: Kako to da mu je općina Korčula uskratila boračku penziju materi kad imam takvo dobro mišljenje o partizanima? Odgovorio sam mu (usput primjetio da na bradi ima flaster, valjka posljedica žileta od brijanja): Susid, znam ti mater vrlo dobro, Mirovinski fonda daje penzije i neznam da li prima ili ne. Općina Korčula Tvojoj materi daje socijalnu pomoć i radi pretvorbe jugodinarih u hrvatske dinare za Božić 1991 godine, sad je puno manje nula ali vrijednosno je ostalo isto oko 150DEM. Ali, nadam se da se ona ne buni kad se je sin sjeti i kapne koji australski dolar. I još samo ovo: mi muški znamo da kad se brijemo i ako ne možemo sami sebe gledat u oči u zrcalu da se žiletom urižemo i onda moramo stavit flaster. Ni ovi moj blaćanim mi ni oprost ovakav odgovor. Puno toga bi se još moglo napisat, puno puta bi se ponavljao o druželjubivosti i gostoprimstvu ali završit ću ovo moje sjećanje sa posjeta Australiji sa iznosom novca koji su iseljenici skupili i donirali Korčuli: Tri čeka sa iznosom 37.550 australska dolara, čekove odmah po povratku predao Ivi Farčiću, šefu porezne uprave općine Korčula i voditelju računodstva općine Korčula. I završit ću: Hvala dragi iseljenici australski državljani hrvatskog, blajkog i korčulansko porijekla, a najviše hvala onima što ste se vratili.

Tonči Gavranić, dipl. Ing

Blato, 13.02.2020.

Badnjak, Božić i Novu Godinu sam proveo doma, u krugu obitelji kako Bog zapovida.

(29.XII.) Sabor je izglasao Zakon o područjima županija, gradova i općina; Hrvatska je podijeljena na 20 županija i Grad Zagreb, koji ima status županije te 69 gradova, 418 općina i 2 kotara.

Krajem 1992. general A. Tus predlagao je (uz sporazum s bošnjačko-muslimanskim vodstvom) pokretanje vojne operacije protiv srpskih postrojbi u Bosanskoj Posavini i zapadnoj Bosni, ali takav plan nije odobren.

1993:

2.-4.I. 1993: U Genevi je Vance-Owenovim mirovnim planom predložena unutarnja podjela Bosne na 9 provincija (kantona) uz posebno područje Sarajeva (kao deseta provincija), koje ne bi bile međunarodni pravni subjekti.

Središta hrvatskih provincija (posavska, mostarska, i travničko-livanjska) predviđena su u Odžaku, Mostaru i Travniku, a u njima bi živjelo 513.433 (68,27 %) Hrvata iz BiH. Hrvatske provincije obuhvatile bi 25,4 % teritorija BiH; 3 srpske provincije obuhvatile bi 42,3 %, 3 muslimanske provincije 28,8 %, a sarajevsko područje obuhvatilo bi 3,5 % teritorija BiH. Plan su potpisali predstavnici hrvatske i muslimanske strane (u New Yorku 25.II.1993, u Genevi, 25.III.1993), a Srbi su ga odbili bez posljedica (3.IV.1993). Sudbina plana zapečaćena je nepostojanjem mehanizama (i političke volje), koji bi natjerali Srbe da vrate 20 % okupiranog teritorija BiH te izbijanjem sukoba između Bošnjaka-muslimana i Hrvata; postoji mišljenje da je rasplamsavanje hrvatsko-muslimanskoga sukoba bilo isprovocirano upravo ovim planom.

Provincije	posavska	mostarska	travničko-livanjska
Hrvati	142.384 (56,0 %)	193.016 (54,3 %)	178.033 (45,8 %)
Muslimani	47.260 (18,6 %)	102.035 (28,7 %)	145.424 (37,4 %)

(6135 km) općine Prozor, Konjic, Jablanica, Mostar, Posušje, Grude, Ljubuški, i Široki Brijeg, Čitluk.

4.I.1993 sam Ivi Farčiću dao tri čeka iz Australije sa iznosom 37.550 australska dolara da unovči u korist proračuna općine Korčula. Po povratku iz Splitske banke Korčula Ivo je vratio jedan u iznosu od 12200 australski dolara od Kluba Dalmacije Sydney jer je interni ček (za područje Australije a ne izvan). Nazvao sa Anteta Lipovca Čirota i rekao mu o problemu a on mi je rekao da dolazi 21. veljače 1993 i da će donit eksterni a uzet interni.

11.siječnja 1993 pozvao sam na čestitke za uspješnu Novu godinu crkvene zajednice na području općine Korčula u gradsku vijećnicu Korčula.

Pristigli:

- Don Pero Butigan, župnik Vela Luka
- Don Ivo Protić, župnik Blato
- Don Stanko Lasić, župnik Smokvice i Čare
- Don Mile Protić, župnik Pupnat
- Don Božo Baničević, župnik Žrnovo
- Opat Ante Matijaca, dom Frano Kuraja, don Toma Lučić, Korčula
- Don Jozo Azenić, župnik Lumbarda
- Don Vlado Markić, pelješki dekanat

- ČM Berislava Žmak, Družba Kćeri Milosrđa tsr Sv. Franje
- ČS Marija Lurdes-Sestre dominikanke Vela Luka
- SESTRE DOMINIKANKE KONGREGACIJE SV.ANĐELA ČUVARA

Uz prigodni pozdrav i čestitku za čestit i blagoslovljeni Božić i Novu 1992 godinu, uz čašu nazdravljenja, napomenuo sam da mi žao ali da se gasi općina Korčula ali se nadam da će pravni slijednici u svoje proračune uvrstiti da se uplaćiva zdrastveno osiguranja za sve članove crkvenih zajednica općine Korčula, nazdravio je i čestitao i dekan Korčulanskog dekanata i najstariji don Ivo Protić i naveo da se nada dobroj i plemenitoj suradnje crkvene i svjetovne vlasti na novim općinama i gradu proizašlim od bivše općine Korčula.

13.I.1993 dolazi mi član IV SO Korčula Ivan Grbin Žrnovo, sa zahtjevom da novce iz Australije, od Žrnovaca, dadem za izgradnju trafo stanice Žrnovska Banja, a rekla mu je Ina Vukić iz Sydneya da su kupili na mojem predavanju u Klubu Dalmacija Sydney za izgradnju trafo stanice Žrnovska Banja. Odgovorim mu: Ivane, za sve dosad trafo stanice model je: pola zainteresirani građani a pola općina. I zašto bi ja na kraju mandata i mene i općine Korčula to mjenjao? A što se Ine Vukić tiče reć ću ti slijedeće: To Žrnovsko „kur..nje“ je ukrala od Ivane Bačić-Serdarević napisani životopis od Mojmira Damjanovića Mometa, išla do Mometa i rekla da je to ona napisala i pokazala mu rukopis i da joj uplati za rukopis cca 10000 australskih dolara i da čemu dat rukopis da ga se štampa!

Malo poslije toga u Blatskom Fižulu članak Ivana Telente Brandinija da sam ukra 12200 australskih dolara od Australaca i da ga nisam uplati na račun općine nego na svoj račun i da sad završavam kuću!

Nakon par dana dolazi mi inspektor za poreznu iz policijske ispostave Korčula sa dopisom-tužbom državnog odvjetnika Vladimira Šeksa sa zatjevom za istragom za kaznenu prijavu od Ivana Grbina, Žrnovo i Ivana Telente Brandinija, Blato, da li želim odjetnika da me brani? Znao sam o čemu se radi kad mi je spomenuo Ivana Grbina, Žrnovo, a zašto Brandini nisam znao pa odgovorim inspektoru: Ne trebam odvjetnika, sam ću se braniti ali trebam Ivu Farčića kojem sam 4.1.1993 predao tri čeka iz Australije sa iznosom 37.550 australska dolara da unovči u korist proračuna općine Korčula. Po povratku iz Splitske banke Korčula Ivo je vratio jedan u iznosu od 12200 australski dolara od Kluba Dalmacije Sydney jer je interni ček (za područje Australije a ne izvan). Inspektor mi rekne da ga slobodno nazovem i ja nazovem Ivota, zamolim ga da učini kopije uplatnice na račun općine od dva eksterna naloga iz Ausralije i kopiju internog naloga iz Australije koji nije naplativ. Ivo učini, dođe mi u ured pojasni proceduru koju je napravio po mom nalogu nakon povratka iz Australije i preda inspektoru napravljene kopije. Prošlo je i više od mjesec i pol dana kad sam dobio dopis od državnog odvjetnika Šeksa u kojem je navedeno da se kaznena prijava odbacuje poradi neutemeljenih navoda. Uskratio sam pozdrav Ivanu Grbinu trajno a Ivanu Telenti Brandiniju sve dok nije doživio stečaj njegove firme KOMO a onda i stečaj obrta Giča poradi troje maloljetne djece i zamolbe da mu napravim

nacrte i proračun za čeličnu konstrukciju nadstrešnica koju je osnovao on i sin koji je u međuvremenu postao punoljetan a Ivan doživio u par navrata letove helikopterom poradi tromba u podkoljenici noge.

15.I.1993: Ministar obrane BiH, političar iz HDZ-a Božo Rajić, naredio je svim postrojbama Armije BiH u predviđenim hrvatskim provincijama da se podrede zapovjedništvu HVO-a, a svim postrojbama HVO-a u muslimanskim provincijama da priznaju zapovjedništvo Armije BiH; muslimanska strana to nije prihvatila.

22.I.1993: Započela je napadajna operacija HV-a Gusar (Maslenica).

Cilj HV-a bio je odbaciti neprijatelja od ceste Karlobag - Maslenica - Zadar i osigurati Masleničko ždrilo radi gradnje mosta te odbaciti neprijatelja od Zadra, osloboditi zadarsko zaleđe i Zrakoplovnu bazu Zemunik; hrvatske postrojbe su za 72 sata oslobodile, a zatim u teškim višemjesečnim borbama i zadržale Masleničko ždrilo i zaleđe Zadra te važnu stratešku točku na Velebitu (Tulove grede). VS UN-a (Rezolucija 802) zatražilo je povlačenje HV-a na položaje od prije početka akcije. Osobito žestoke borbe vođene su početkom veljače za sela Kašić i Novigrad, no hrvatski branitelji su rijetko viđenom poštovanju, usprkos znatnim žrtvama, uspjeli odbiti odlučne protuudare brojnijeg neprijatelja i nanijeti mu vrlo velike gubitke. Postavljanjem pontonskoga mosta, Dalmacija je smjerom Zadar -Maslenica - Karlobag opet cestovno povezana s ostalom Hrvatskom (do tada je cestovna komunikacija ovisila o trajektu otok Pag - kopno).

27./28.I.1993: Hrvatska vojska oslobodila je neka sela u okolici Sinja (Satrić i Potravlje) te HE Peruča (akcija Peruča).

Srpske postrojbe odbačene su 7 km prema Kninu. Prilikom povlačenja, četnici su s 30 tona eksploziva minirali branu hidrocentrale, želeći izazvati golemu ekološku i ljudsku katastrofu (velike ljudske žrtve u donjem toku rijeke Cetine); rušenje brane HE Peruča spriječio je engleski časnik Mark Nicholas Gray, koji je već u kolovozu 1992. podigao prelivni kanal i smanjio razinu vode u jezeru. U akcijama od 22. do 28. siječnja hrvatske postrojbe oslobodile su oko 850 km .

18.II.1993: Na pregovorima u Daruvaru između hrvatskih vlasti i lokalnih srpskih čelnika iz zapadne Slavonije (bez znanja vodstva „Republike Srpske Krajine”) regulirana su neka životna pitanja (Daruvarski sporazum); daljnji napredak pregovora onemogućila je vlast „RSK” iz Knina, uhitivši inicijatore dogovora sa srpske strane. Izvršen su imenovanja članova gradskih i općinskih izbornih povjerenstava, kao i članove biračkih odbora na području općine Korčula.

Nakon što su izbori provedeni i objavljeni službeni rezultati 07.veljače 1993-za sva općinska vijeća i gradsko vijeće Korčula a na općini Korčula, ja sam se vratio u Radež i imenovan za tehničkog direktora Radeža i ostala mi je još jedna obaveza:

Primopredajni zapisnik općine Korčula novoizabranim načelnici i gradonačelniku grada Korčule 28.travnja 1993 godine.

22.III.1993: Konstituiran je Županijski dom Sabora RH, koji tako postaje dvodoman. Prvi izbori za Županijski dom Sabora Republike Hrvatske održani su 7. veljače 1993.

godine. Iako je Županijski dom bio predviđen Ustavom iz 1990. godine, tek je drugi saziv Sabora (izabran na izborima izborima 1992. godine), donio zakon koji je utvrdio broj i granice županija koje je Županijski dom trebao predstavljati. Isti je saziv uveo novi sustav lokalne samouprave, odnosno gradove i općine, pa su se istovremeno s izborima za Županijski dom održavali lokalni izbori, na kojima su se birali predstavnici u županijske skupštine, odnosno gradska i općinska vijeća.

U svakoj se županiji biralo po 3 zastupnika, a predsjednik Republike Hrvatske je imao pravo imenovati do pet zastupnika.

Za izbore je uveden proporcionalni sustav, što je u praksi značilo da bi stranka koja osvoji najveći broj glasova mogla osvojiti 2 od 3 mjesta u pojedinoj županiji. Takav je sustav izuzetno pogodio tada najjačoj i vladajućoj stranci HDZ.

7. veljača 1993-lokalni izbori za općinsko vijeće obnovljene općine Blato

Provedeni su izbori na području Općine Blato u 8 izbornih jedinica i na 8 biračkih mjesta. Ukupan broj birača bio je 2.895, od toga je glasovalo 2.407 birača ili 83.14%, broj nevažećih listića je bio 79 listića, 3,28% .

Općinske liste dobile su slijedeći broj glasova:

1. HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA_HDZ -1738 glasova (72,20% glasova i 87,5% mandata)
2. SOCIJALDEMOKRATSKA STRANKA HRVATSKE-STRANKA DEMOKRATSKIH PROMJENA_SSH-SDP -379 glasova (15,70% glasova i 6,25 % mandata)
3. HRVATSKA NARODNA STRANKA-211 glasova (8,77 % glasova i 6,25% mandata)

Na temelju rezultata glasovanja za kandidatske liste, HDZ je dobio 7 mjesta:

1. Tonči Gavranić Gamulin- HDZ
2. Boris Grbin Grozde- HDZ
3. Ante Bosnić Čorko- HDZ
4. Zdenko Cetinić Pensa- HDZ
5. Boris Bačić Posinak- HDZ
6. Marko Donjerković Škvrk- HDZ
7. Vladimir Šeparović Markota- HDZ

u Općinskom vijeću, a SDPH 1 mjesto:

1. Branko Prižmić Bašama.

U izboru za člana predstavničkog tijela po izbornim jedinicama, kandidati HDZ-a pobjedili su u 7 izbornih jedinica, a kandidati HNS-a u jednoj izbornoj jedinici.

- 1.) Marin Milat Kisilo – HNS - I izborna jedinica
- 2.) Boris Šeparović Seme– HDZ- II izborna jedinica
- 3.) Katija Boroe Ciciriko– HDZ - III izborna jedinica
- 4.) Ivica Milat Stanić djevojačko Zrinović– HDZ - IV izborna jedinica
- 5.) Petar Franulović Repak– HDZ - V izborna jedinica
- 6.) Ivo Bačić Fratrić– HDZ - VI izborna jedinica
- 7.) Branko Bačić Baćac– HDZ - VII izborna jedinica
- 8.) Nikica Žaknić Beor– HDZ VIII izborna jedinica

Pitanje ili kontatacija: Kad u "intervjuima konstatiraš da si utemeljitelj HDZ-a (Branko Bačić) kako to da te 1990 nema nigdje a 1993 godine nisi nositelj zbirne liste HDZ-Blato nego u VII izornoj jedinici??

XIX. Županija Dubrovačko-Neretvanska

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE BLATO

Ukupno birača: 2.895, glasovalo: 2.407, nevažećih listića: 79

Pojedine općinske liste dobile su sljedeći broj glasova:

1. HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA - HDZ	1.738
2. SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA HRVATSKE - STRANKA DEMOKRATSKIH PROMJENA - SDP	379
3. HRVATSKA NARODNA STRANKA - HNS	211

U općinsko vijeće po općinskim listama izabrani su:

1. HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA - HDZ dobila je 7 mjesta
 1. Tonči Gavrančić - "Gamulin"
 2. Boris Gtbin - "Grozde"
 3. Ante Bosnić - "Čorko"
 4. Zdenko Cetinić - "Pensa"
 5. Boris Bačić - "Posinak"
 6. Marko Donjerković - "Škvrk"
 7. Vladimir Šeparović - "Markota"
2. SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA HRVATSKE - STRANKA DEMOKRATSKIH PROMJENA - SDP dobila je jedno mjesto
 1. Branko Prižmić - "Rašuma"

U općinsko vijeće po izbornim jedinicama izabrani su:

I	Marin Milat	HNS
II	Boris Šeparović - "Seme"	HDZ
III	Katija Boroje	HDZ
IV	Ivica Milat	HDZ
V	Petar Franulović - "Rupak"	HDZ
VI	Ivo Bačić - "Fratric"	HDZ
VII	Branko Bačić - "Baćac"	HDZ
VIII	Nikica Žaknić - "Beor"	HDZ

Konstituirajuća sjednica Općinskog Vijeća 12.04.1993.

Temeljem rezultata izbora održana je prva konstituirajuća sjednica Općinskog vijeća Blato održana je 12.04.1993 a a sazvaio je i vodio je Baldo Bušić, pročelnih opće uprave DNŽ-Dubrovnik. Od ukupno 16 vijećnika, 14 vijećnika bili su predstavnici HDZ-a, jedan vijećnik SKH-SDPH, i jedan vijećnik HNS.

Vijećnicima Općinskog vijeća izabrani su:

1. Tonči Gavranić Gamulin- HDZ
2. Boris Grbin Grozde- HDZ
3. Ante Bosnić Čorko- HDZ
4. Zdenko Cetinić Pensa- HDZ
5. Boris Bačić Posinak- HDZ
6. Marko Donjerković Škvrk- HDZ
7. Vladimir Šeparović Markota- HDZ
8. Boris Šeparović Seme- HDZ
9. Katija Boroe Ciciriko- HDZ
10. Ivica Milat Stanić-djevojačko Zrinović- HDZ
11. Petar Franulović Repak- HDZ
12. Ivo Bačić Fratrić- HDZ
13. Branko Bačić Baćac- HDZ
14. Nikica Žaknić Beor - HDZ
15. Marin Milat Kisilo- HNS
16. Branko Prižmić Bašama- SDPH

Predsjednikom Općinskog vijeća imenovan je dipl. inž. Tonči Gavranić Gamulin, zamjenik Zdenko Cetinić Pensa a načelnikom Općine Blato izabran je dipl. inž. Branko Bačić Baćac.

Također je imenovano Općinsko poglavarstvo u sastavu:

1. Branko Bačić Baćac- načelnik
2. Ivo Bačić Fratrić- zamjenik načelnika
3. Velimir Bosnić Bagatela- financije, direktor PZ Blato
4. Ante Milat Šavlija- gospodarstvo, direktor Radež d.d.-Blato
5. Rade Kaštropil - komunalne djelatnosti-direktor Vodovod Blato
6. Ivo Gavranić Jija- društvene djelatnosti-ravnatelj Srednje škole Blato

Prije konstituirajuće skupštine održani sastani u sastanci OO HDZ Blato.

Tonči Gavranić Gamulin, predsjednik OO HDZ Blato nedvosmisleno rekao: Tri godine kao profesionalni predsjednik SO Korčula je dosta profesionalne politike i za mjesto načelnika općine Blato, koje je profesionalno neće učestovati.

Onda je Ivo Bačić Fratrić predložio da za načelnika općine predlaže Branka Bačića, dipl. geodet te je izglasano Općinsko poglavarstvo sa načelnikom Brankom Bačićem.

Moja napomena: Knjiga koju pišem je sjećanja 35 godina poslije 1990 godine a sada je 2025 godina i mogu konstatirati da nikada u ovih 32 godine poslije izbora 1993 nitko i nijedna stranka u Blatu nije osvojila 1738 glasova (72,20% glasova i 87,5% mandata) sa napomenom da sam se 30.03.1994 godine svojevrijedno izbrisao iz članstva HDZ-a.

NAPOMENA: „Današnjim tobožnjim osnivačima HDZ-a ogranka Blato ili općinske organizacije Korčula“ molim lijepo neka se pronađu na listama 1990. ili na slikama osnivačke skupštine HDZ-a ogranka Blato ili općinske organizacije Korčula. Provjerio sam i iza 6 kolona u dvorani ali ni tamo ih nije bilo.

NEMA IH JER IH NIJE BILO!

NAPOMENA:

Čitajući knjigu ŽUPA BLATO, Blato 1998 godina, blagopokojnog župnika don Ive Protića na stranici 176 se navodi:

„Dana 13.studenog 1993. godine načelnik Branko Bačić predao dubrovačkom biskupu dr. Želimiru Puljiću ključ **nacionaliziranog župnog dvora**. Taj simbolični čin označio je povrat zgrade.“

Opaska Tonči Gavranić:

Nije istina dum Ivane, Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine objavljen je u „Narodnim novinama“, br.

92/96. i 92/99. (ispravak), a stupio je na snagu 1. siječnja 1997. godine.

U Republici Hrvatskoj denacionalizacija je uređena Zakonom o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (1996.).

Dakle, da je Župni ured bio nacionaliziran nije istina jer da je bio nacionaliziran onda se nije mogao izvršiti povrat 1993. a Zakon donesen 1996 sa stupanjem na snagu 1. siječnja 1997. godine. O župnom uredu odnosno o zdravstvenoj stanici Blato pisao sam detaljnije u I) UVOD-1989-1990.Evo i iz arhive općine Blato da Vas demantiram: Vraćena je u vlasništvo Župnom uredu Blato zgrada bivše Zdravstvene stanice Blato temeljem **Zaključka Općinskog vijeća Blato od 11. studenog 1993. godine. Tom prigodom načelnik Općine Blato održao je prigodan govor na pločati, u kojem je pozdravio sve nazočne, osobito biskupa dubrovačkog dr. Želimira Puljića. Također je istaknuo kako je zgrada vraćena u posjed prijašnjem vlasniku prije donošenja Zakona o denacionalizaciji, čije se donošenje tek očekuje.**

Dana, 28.travnja 1993 godine pozvao sam sve noizabrane načelnike i gradonačelnike grada i općina po zakonu o područjima gradova i općina na bivšoj općini Korčula i to:

1. Načelnik općine Vela Luka Sreten Žuvela Lese
2. Načelnik općine Blato Branko Bačić Baćac
3. Načelnik općine Smokvica Lenko Salečić

4. Gradonačelnik Korčule (obuhvaćalo je Čaru, Pupnat, Žrnovo, grad Korčulu i Lumbardu) dr. Ante Lakić

5. Načelnik općine Orebić dr. Damir Batistić

Predao sam im Primopredajni zapisnik na 23 stranice i naveo:

- Žao mi je što nisam uspio napraviti dva mega projekta i to:
 - Završetak regionalnog vodovoda N-P-K-L od Kneža do Blatskog polja sa asfaltiranom cestom Kneže-Babina-Blato.
 - Žao mi je što nisam uspio realizirati projekt zaobilaznica Orebić, rekonstrukcija Pelješke ceste i skraćivanje sa 65 km na 56 km i alternativni aerodrom Stonske Rudine.
 - Smetište Kokojevica-Lumbarda i smetište Sitnica

Ostavljam Vam Privalu, garnizon Korčula i rt Ražnjić u Lubardi kojem je vlasnik općina Korčula, evo kopije Ugovora.

Ostavljam Vam u Lovištu Bile dvore za koje je građevinsko zemljište predano Partizanskoj Vezi.

Ostavljam Vam u obavezi, pogotovo Veloj Luci stipendije djeci obitelji Anić koji su poginuli u požaru u Potirni 1985 godine i 400 milijuna lira oštete od osiguranja kao i obavezu Bepini Rakela, materi poginulom vatrogascu iz Dugog Rata, dostavu humanitarne pomoći i dodatka na mirovinu.

Žao mi je ali bio sam ratni predsjednik, obranili smo se uz minimalne gubitke života, 8 poginulih uz usporedbu sa II svjetskim ratom od 800 poginulih na području općine Korčule.

Nadam se da sam sa svima Vama u dvije godine i devet mjeseci uspješno surađivao, nastavite i Vi međusobno, popoli smo piće rastanka i otišli.

U Korčuli, 28.travnja 1993. godine

ŽIVOTOPIS AUTORA

Autobiografski podaci:

Rođen 21.10.1959.godine u Blatu-otok Korčula.

Osnovnu školu-Blato završio 1973/74 godine.

Gimnaziju-Blato završio 1977/78 godine.

Fakultet strojarstva i brodogradnje-Zagreb završio 1985.godine.

Insulin ovisan dijabetičar od 1983.godine.

Roditelji:

otac Tadija Gavranić Gamulin

majka Dragomira Gavranić Gamulin rođena Sokol Rabadan

Babe i djedovi:

Nikola Gavranić Gamulin

Mara Gavranić rođena Bačić Baćac

Antun Sokol Rabadan, Veli Antun

Lucija Sokol rođena Buškarijol Morotovica

Djeca:

Ivana, 1987.godine, samostalna arhitektica,fakultet-Blato.

Tadija,1991.godine, automehaničar,srednja škola-Blato.

Zvonimir,1993.godine, trgovac, gimnazija-Split.

Lucija,1995.godine, knjigovotkinja, fakultet-Kula Norinska.

Unučad:

Tonči Gavranić

Filip Gavranić

Barbara Gavranić

Sara Čosin

Viktorija Čosin

Vinko Jerković

Mateo Jerković

Bračni status:

2015 god sporazumni raskid braka sa majkom moje djece

2021 god oženjen, supruga Daria Burmas Gavranić-prof. logoped

Radna karijera:

RADEŽ-Blato

Tehnolog brodske opreme 1985-1986. god.

Konstruktor brodske opreme 1986-1990. god.

Rukovoditelj Konstrukcionog-projektnog ureda 1986-1990. god.

Tehnički direktor 1993-1994 god.

Generalni direktor 1994-1998, god.

Samostalni projektant brodske opreme od 1998-2004. god.

Samostalni projektant brodske opreme od 2015-2019. god.

Rukovoditelj odjela remonta i servisa 2019-2024. god.
Voditelj sustava kvalitete RADEŽ 2015-2024 god.

MONTMONTAŽA-GREBEN Vela Luka

Voditelj projekta minolovca Korčula 2004-2006 god.

Tehnički direktor 2007-2015 god.

Voditelj projekta jedrenjaka Kraljica mora 2004-2006 god.

Voditelj sustava kvalitete MM Greben 2007-2015 god.

Najveći poslovni uspjesi:

Uvođenje kompjutera, digitalne tehnologije u projektiranje Radeža 1993 god.

Članstvo Komisije za strojarstvo Hrvatskog registra brodova.

Ugovor sa MacGregorom-izrada poklopaca za American President Line-cca 5300 tona

Voditelj projekta minolovca Korčula

Voditelj projekta jedrenjaka Kraljica mora

Voditelj projekta rekonstrukcije starog Savskog mosta

Voditelj projekta rekonstrukcije starog Čiovskeg mosta

Društveni rad:

Član bratovštine Sv.Vincenca, od 1986.godine.

Predsjednik NK " ZMAJ "-Blato, u periodu od1986-1992 godine.

Jedan od deset utemeljitelja HDZ-a, 1990.godine, i na općini Korčula i predsjednik OO HDZ-Blato.

Ratni predsjednik SO Korčula, 1990-1993.godine, potpisnik Ugovora o predaji svih objekata i oružja sa komandantom garnizona VP 6636 te potpisnik akta o utemeljenju i ratni zapovjednik pričuvnog sastava samostalne bojne ZNG do 01.12.1992.

Prvi predsjednik OV Blato, po obnavljanju općine Blato, od 1993-1995.godine.

Pismenim zahtjevom od 30.03.1994.godine istupio iz članstva HDZ-a.

Jedan od pet utemeljitelja i obnovitelja Radićevog HSS-a u Blatu, te prvi predsjednik OO HSS-a Blato, od obnoviteljske skupštine 16.04.2000.godine.

Zahvala mojim učiteljima i profesorima:

Osnovna škola Blato, 1966-1974:

- Katica Žanetić Pudarić, učiteljica od prvog do četvrtog razreda
- Sloboda Kaštopil Culić, učiteljica Matematike 5 do 7 razreda
- Franko Bosnić Markun, učitelj matematike 8 razred
- Damir Žuvela, učitelj povijesti, naučio me da povijest počiva na odgovorima na pitanja: uzrok, povod i poslijedice
- Petar Buškarijol Buški, učitelj zemljopisa

Gimnazija Blato, 1974-1978:

- Frano Petković Kovač, profesor Filozofije, Logike, Sociologije i Teorije i prakse samoupravnog socijalizma, popularno TIPS, zaslužan što mi je pokazao kako logično razmišljati, što znači anarhizam i nikilizam i kako da ti vlast ne promjeni moralne i vrijednosne kriterije
- Vinka Žuvela, profesorica Hrvatskog jezika, njoj hvala što me naučila izričaju
- Tonči Andrejic, profesoru Matematike i Fizike, on me naučio kako matematički i fizikalno razmišljati za rješenje praktičnih a životnih problema i pitanja

Fakultet strojarstva i brodogradnje, 1979-1985:

- Osman Muftić, profesor Mehanike i prvi Ministar znanosti, tehnologije i informatike, puno mi je pomagao 1990 i 1991 kad sam bio ratni predsjednik SO Korčula
- Stjepan Jecić, profesor Statike, Kinematike i Dinamike odnosno Mehanike
- Ivo Alfirević, profesor Nauke o čvrstoći, Numeričkih metoda iz čvrstoće
- Fran Bošnjaković, profesor Nauke o toplini
- Mladen Fancev, profesor Mehanike fluida i Hidraulike
- Krešimir Franjić, profesor Mehanike strujanja tekućina i Projektiranja cjevovoda
- Tugomir Šurina, profesor na Katedri za strojarsku automatiku
- Vladimir Devide, profesor Matematike, po mojoj procijeni i ocijeni „najveći matematičar u Hrvata“
- Dragutin Šćap, profesor na Katedri za transportne uređaje i konstrukcije
- Marko Žaja, profesor Ekomomike proizvodnje
- Aurel Kostelić, profesor Katedre za elemente strojeva i konstrukcije, Primjena elektroničkih računala, Oblikovanje proizvoda", Konstruiranje pomoću računala, Znanost o konstruiranju, Informatika i modeliranje, Teorija proizvoda i Praktikum za konstruiranje pomoću računala na fakultetu.
- Novosel Mladen, profesor, predavao je kolegije Materijali, Toplinska obrada, Metali, predstojnik Zavoda za materijale (1980–82), prodekan (1976–78) te dekan (1984–86) kad sam diplomirao.

Svim učiteljima, svim profesorima VELIKO HVALA I NAKLON DO PODA jer ste VI uz „moju genetiku“ zaslužni za „sva moja postignuća, i stručna i ljudska“.

Poznata moja izreka kolegama inženjerima koje sam smatrao nestručnim:

„Kolega, preporučam Vam da tužite fakultet što Vam je izdao Diplomu jer na taj način ćete prebaciti odgovornost za vlastito neznanje na fakultet jer Vam je izdao Diplomu koja ne vridi“!

Crkveni autoriteti:

- Don Živko Ante Kustić (Split, 12. prosinca 1930. - Zagreb, 18. srpnja 2014.) bio je hrvatski grkokatolički svećenik, novinar i romanopisac. U Zagrebu je studirao teologiju. Za služenja vojnog roka u Nišu, 1953. zaljubio se u tri godine stariju Maricu Radenković, bolničarku, te se njome civilno oženio 1955., još za boravka u Nišu, kao bogoslov, nakon četvrte (od šest) godine studija, napustivši planove da se zaredi za svećenika. Tadašnji zagrebački nadbiskup koadjutor dr. Franjo Šeper se dosjetio da je za Katoličku crkvu šteta izgubiti tako pametna mladića, pa mu je 1957. njegov ispovjednik pater Scheibel predložio da se ipak zaredi, ali po grkokatoličkom obredu, po kojemu se, kao i u pravoslavlju, za svećenike mogu zaređiti oženjeni muškarci (ali se, jednom zaređeni, ne smiju ženiti, kao ni u rimokatolika). Stoga se Živko Kustić vratio na studij teologije, posebno je studirao istočni obred, te se i crkveno vjenčao u zagrebačkoj Crkvi sv. Petra, a onda je zaređen za grkokatoličkog svećenika Križevačke eparhije 4. svibnja 1958. Moj komentar: Svaka čast i naklon do poda za mudrog i pametnog zagrebačkog nadbiskupa koadjutora dr. Franjo Šeper koji se mudro dosjetio da je za Katoličku crkvu šteta izgubiti tako pametna mladića, bogoslova i oca i muža ali i dobrobit Crkva u Hrvata. Osobno sam ga poznao i kad je 1997 u kolumni Jutarnjeg lista, Jutarnja propovijed, maloj dnevnoj kolumni napisao: Da sam znao da će cijena stvaranja Hrvatske države biti ubojstvo obitelji Zec, pogotovo dvanaestogodišnje kćeri Aleksandre, samo zato jer su Srbi, nikada ne bih želio takvu Hrvatsku državu. (7. na 8. prosinca 1991., pripadnici postrojbe Tomislava Merčepa ubili su obitelj Zec, zagrebačku obitelj Zec - otac Mihajlo, supruga Marija i njihova dvanaestogodišnja kći Aleksandra - likvidirana je vatrenim oružjem u noći na 8. prosinca 1991. Imućni zagrebački mesar Mihajlo Zec ubijen je kada je pokušao pobjeći iz svoje kuće na Trešnjevci u koju su oko 23 sata upale naoružane osobe, a njegovu suprugu i maloljetnu kćer ubojice su odveli do planinarskog skloništa doma Adolfovac na Sljemenu te ih tamo pogubili. Nakon smaknuća, mrtva tijela su prekrili smećem.) Tada sam mu, jer sam ga osobno znao i puno puta smo raspravljali o mnogim moralno-etičkim aspektima, napisao pismo slijedećeg sadržaja: Poštovani don Živko, od 1991 do 1997 je prošlo šest godina, Vi ste kao svećenik i pisac kolumni Jutarnjeg lista, Jutarnja propovijed i

kolumni Glasa Koncila i dvije rubrike i to Pismu seoskog župnika- Don Jurina pisma i Našim razgovorima, mogli to još tada napisati ali niste! Znete li Vi onu lipu legendarnu dalmatisku pismu Đorđa Peruzovića Vašeg Splićanina: 'Di si bija kad je grmilo'? Za ispovijed i pokoru odsada je sada pjevajte triput dnevno, do kraja života! Vaš, Tonči Gavranić. Odgovorio mi je: Hvala Tonči na iskrenom pismu i prihvaćam preporučenu pokoru. Hvala ti da što sam naučio moralno i iskreno nešto od mlađega od sebe.

- Don Branko Sbutega (Kotor, 8. travnja 1952. - Kotor, 27. travnja 2006.), bio je katolički svećenik iz Boke kotorske, autor i suautor značajnih književnih djela, 1990-ih utjecajni pripadnik pokreta za neovisnost Crne Gore, humanist i borac za manjinska prava Hrvata Boke kotorske, župnik župe svetog Eustahija u Dobroti. Rodom Hrvat. Za đakona Kotorske biskupije zaređen je 1978. godine. Za svećenika zaređen je 15. kolovoza 1979. godine, u crkvi Gospe od Škrpjela u Boki kotorskoj. Godine 1982. postao je župnik župe Svetog Eustahija gdje je djelovao niz godina. Početkom rata na prostoru SFRJ bio je izložen napadima srpskih ekstremista u Crnoj Gori zbog čega je morao emigrirati. Don Sbutega je 1991. godine od Hrvatske biskupske konferencije dobio zaduženje da u Padovi otvori centar za pomoć izbjeglicama. Osobno sam ga poznao i prilikom jednog susreta u Zagrebu sa ponosom mu čestitao na stavu i mišljenju i pitanju što misli o Oluji i Srebrenici? Odgovor: 'Oluja' nije bila zločin nego se u njoj dogodio i zločin, a akcija Srebrenica je bila osmišljena kao zločin u kojemu se desilo i nešto što nije bilo zločin. Siguran sam da je i u Srebrenici neki srpski vojnik spasio nekog Muslimana. Ne vjerujem da je bez takve epizode prošlo. U 'Oluji', projektu oslobađanja svoga teritorija država Hrvatska je istolerirala neke zločine. U tom smislu nije ista priča. Ali da je zločina bilo – neosporno je, kao što je neosporno da 'Oluja' nije bila zamišljena kao zločinački projekt, za razliku od Srebrenice.
- Don Ivo Marinović Bršćan (1916 - 1998) , Blaćanin, mudar i oštrouman, kad bi ga zapitao Don Ivo, kako ste? odgovorio bi mi: Tonči moj, dobro sam a što je u korbanu (pokazujući na želudac) zna Svevišnji, ako i On zna?
- Papa Ivan Pavao II, Karol Józef Wojtyła Poljak, nakraće i najiskrenije, duša Slavenska
- Petković Marija (redovničkoga imena Marija od Propetog Isusa, poznata i kao Majka Marija Petković) (Blato, Korčula, 10. XII. 1892. – Rim, 9. VII. 1966.) bila je hrvatska časna sestra, utemeljiteljica redovničke zajednice Kćeri Milosrđa sv. Franje, jedine redovničke zajednice osnovane u Hrvatskoj. Blaženica je Katoličke Crkve od 2003. godine.
- Momčilo Popadić Pop, Pope ili Momo (Blato na Korčuli, 25. ožujka 1947. – Split, 20. studenog 1990.), poznat kao autor brojnih tekstova hrvatskih evergreena (npr. "Oprosti mi, pape"), hrvatski je novinar, književnik, pjesnik i esejist.[1] Hedonizam njegova pisanja, Momčila Popadića svrstava u doajene splitske pisane riječi zlatnog doba 70-ih i 80-ih godina 20. stoljeća, kao i

činjenica da je pisao jednako kao što je i živio, da mu je poezija bila što i disanje, da je živio za pisanje i od pisanja.

Moji najintelektualci i moralne veličine:

- Ivan Supek (Zagreb, 8. travnja 1915. – Zagreb, 5. ožujka 2007.), hrvatski fizičar, filozof, književnik i aktivist protiv nuklearnog naoružanja. Doktorirao je u Leipzigu pod vodstvom fizičara i nobelovca Wernera Heisenberga, s kojim je do 1943. radio na kvantnoj teoriji polja. Radom na zagrebačkom sveučilištu od 1946. podiže fiziku na europsku razinu, a 1950. vodi gradnju Instituta Ruđer Bošković kojem postaje prvi predsjednik. Kao dosljedan antifašist pridružuje se komunističkom pokretu i u kolovozu 1943. odlazi u Federalnu Državu Hrvatsku gdje radi u Prosvjetnom odjelu ZAVNOH-a. Godine 1944. u Topuskom, na Kongresu kulturnih radnika, održao je zapaženi govor o znanosti, na kojem je uputio prvi javni apel protiv uporabe nuklearnog oružja, a za stvaranje svjetske zajednice slobodnih i razoružanih naroda. Nakon toga prekida s Partijom. Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti bio je od 1991.- 1997. godine. Na tom mjestu ga je smjenio ili zamjenio akademik Ivo Padovan Berganj, Blaćanin.
- Mladen Žuvela (Blato, 20. srpnja 1936.), hrvatski visoki sudski dužnosnik u Hrvatskoj za vrijeme Jugoslavije te visoki sudski dužnosnik u neovisnoj Hrvatskoj. Sudac Ustavnog suda i Vrhovnog suda.
- Vladimir Gotovac, poznatiji kao Vlado Gotovac (Imotski, 18. rujna 1930. – Rim, 7. prosinca 2000.), bio je hrvatski pjesnik, esejist, filozof, disident i političar. Uz proljećara Dražena Budišu bio je vodeći hrvatski političar Trećega puta i predvodnik liberalne misli. Bio je predsjednik Matice hrvatske od 1990. do 1996. godine. U svibnju 1989. sa Slavkom Goldsteinom i Draženom Budišom osnovao je Hrvatsku socijalno-liberalnu stranku (HSLs), prvu hrvatsku političku stranku nakon ponovnog uvođenja višestranačja. Gotovac je 1992. godine izabran za zastupnika u Hrvatskom saboru, u kojem se prometnuo u jednog od najžešćih kritičara predsjednika Franje Tuđmana, kojeg je učestalo optuživao za autoritarnost. Zbog neslaganja s Budišom koji se zalagao za koaliciju s Tuđmanovom Hrvatskom demokratskom zajednicom (HDZ), napustio je HSLs i 1997. osnovao Liberalnu stranku kojoj je bio predsjednik do svoje smrti 2000. u Rimu. Poznat je po poviku „Čuvajte mi Hrvatsku od niskosti i mržnje!” To mu je poznati citat iz Govora ispred komande 5. vojne oblasti, 30.8.1991.

„Ja vas volim i ja se s vama ponosim. I kada bih trebao birati da li ću s vama umrijeti ili s ovim strašilima živjeti, izabrao bih smrt. Jer davno već u onom svijetu postoji jedan divni stih jednog velikog pjesnika koji kaže U Navarri se umiralo od srama. Mi

Hrvati kada ne bi imali ovo dostojanstvo i kada ne bi imali ovu ljubav mi bi umirali od srama, ali ovi ovdje nemaju od čega umrijeti jer nemaju ni dostojanstva ni ljubavi. Kada bi generali imali obitelj, kada bi generali imali djecu, kada bi generali imali bližnje, onda nikada ne bi zasjeo u ovoj zgradi. Ali generali nemaju djecu ja vas uvjeravam, jer onaj koji tuđu djecu ubija nema djece. Jer onaj tko tuđe majke uciviljuje nema majke. Jer onaj tko ruši tuđe domove nema doma. I oni moraju znati da na ovoj zemlji za njih nema ni majka ni djece ni doma. Umrijet će u pustoši svog mrtvog srca. Sramit će ih se njihova djeca, jer nisu im bili očevi. Sramit će ih se njihove žene, jer su bili ubojice tuđe djece. Sramit će ih se njihove obitelji, jer su uništavali tuđe obitelji.

Stojimo ovdje dragi Zagrepčani, znate li pred kojom zgradom? Pred "Hrvatskim radišom", sazidanim da bi hrvatski đaci i sirotinja se školovala, da bi hrvatska napredovala, da bi Hrvatska bila moderna nacija. Tu zgradu su gradili najhrabriji i najsiromašniji Hrvati da bi Hrvatska bila dostojna Europe. A tko je u njoj sada, ostaci komunizma, ubojice hrvatskog naroda! Oni imaju obraza da zaposjevši naše svete zgrade, naše zadužbine, govore o svom posjedu u Hrvatskoj. Oni nam prijete da će uzeti ono što je njihovo. Oni nam govore da će odlazeći ostaviti iza sebe pustoš. A mi znamo da će se vratiti jedino s onim što će ukrasti, jer nikada ništa drugo nisu ni imali. Sve što imaju, sve što jedu, sve što piju, sve što oblače vaše je. Vi to plaćate, vi zato radite, vi zato stradate. Oni će kažu ukrasti, a pitam tu gospodu, a gdje su oni to stekli bogatstvo koje je Hrvatska stjecala tisuću godina. Neka nam ispripovijedaju gdje su to njihovi gradovi stari tisuće godina, gdje su to njihovi dvorci, gdje su to njihove palače, gdje je to njihovo blago koje mi ovdje imamo i koje prijete da će nam uništiti. Neka unište svoje, ali lako im je, ne trebaju uništavati jer ništa od toga ni nemaju. Ono što oni žele, zapamtite dobro, žele nas izjednačiti sa sobom, žele da budemo divlji kao oni, žele da nemamo ništa kao oni, žele da budemo ubojice kao oni, žele da nemamo morala kao oni, žele da sjedimo u tuđim domovima i u tuđim gradovima kao oni. Nama to ne treba. Mi imamo svoju domovinu, mi imamo svoje gradove, mi imamo svoju kulturu, mi imamo svoju naciju. Neka odlaze odavde! Molim vas lijepo, kakvi su to ljudi, ako smijemo govoriti uopće o ljudima, koji sjede u tuđim kućama, koji se griju na tuđim ognjištima, koji žive u tuđim zgradama, koji uživaju tuđi novac i tuđi kruh, i usuđuju se ubijati one koji im to daju. Umrli bi davno da imaju i traga čovjeka u sebi. Umrli bi od srama, umrli bi od poniženja, umrli bi od onoga od čega svaki pošten čovjek umire kad je pogriješio. Ali demoni se kroz povijest provlače kao da su besmrtni. Ali neka ne zaborave da je smrt koja im je došla definitivna. Ono što je umrlo u Moskvi, umrijet će i ovdje, ono što umire sa ruskim generalima, umrijet će i ovdje. Moj kolega je rekao, uvijek će ostati jedno pero i uvijek će netko reći: ne. Ostat će hrvatski narod, ostat ćemo ovdje sa stotinama, sa tisućama pera, da pokažemo koliko smo i kako kroz ovu povijest učinili, da bi opstali, da bi bili ljudi, da nikad ne bi pristali da postanemo moralna strašila kao oni koji nam tvrde da nas štite. Od koga nas štite u našoj domovini? Od nas. Neka nas puste na miru, bolje ćemo se od njih snać. Neka nas puste na miru, mi ćemo osigurati svoju

slobodu, svoju nezavisnost i svoje dostojanstvo.

I napokon, vi majke i vi žene, koje ste tu došle u jedinstvenom skupu koji je ikada u Europi održan vi još jednom pokazujete da je Hrvatska u dubini svog srca ona koja je obrazovana i ona koja nije obrazovana, ona koja je muško i ona koja je žensko, prožeta istim veličanstvenim načelom ljubavi i dostojanstva. I zato sam počeo s tim da vas volim i zato sam počeo s tim da rađe s vama umirem nego sa ovima živim. I znam, sasvim sigurno znam da ću u ovoj ljubavi i s ovom ljubavi, u ovom dostojanstvu i s ovim dostojanstvom živjeti i kad me ne bude i to je moja radost i to je moja snaga kao i svih vas.

A neka ta snaga, neka ta ljubav i neka ta hrabrost vodi Hrvatsku, onu naoružanu i onu nenaoružanu, jer mi koji nismo naoružani nismo ništa manje hrabri, nismo ništa manje ponosni, nismo ništa manje zaljubljeni u svoju domovinu.

Ako nemamo oružje, imamo snagu ovoga što je tu, snagu svoje ljubavi, snagu svog dostojanstva, snagu svoje spremnosti da umremo ako ne možemo kao ljudi živjeti. I to je ono što ne damo! Ja se zato ne bojim.

Živa je, bila je živa i živjet će Hrvatska! Živjeli!“

Zaključno:

Razočaranost u put ustrojavanja tek stvorene države, koji je rezultirao izlaskom iz vladajuće stranke, te sustavno građenje nemorala i nepoštenja kao temeljnog vrijednosnog sustava društva i države. Pri tom su, uz vladajuću državnu i lokalnu političku elitu, na moju osobnu žalost aktivno sudjelovali, a danas još intezivnije sudjeluju, crkveni oci, braća i sestre Crkve u Hrvata (čast časnim i rijetkim iznimkama), kao i intelektualna elita Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, pri tome odajem iznimno priznanje jedinim časnim iznimkama akademiku Ivanu Supeku i Vladi Gotovcu-poslijednjoj moralnoj instituciji u Hrvata.

Odlikovanja i priznanja predsjednika Republike Franje Tuđmana koje sam dobio ali odbio preuzeti:

- Spomenica domovinskog rata 1990-1992, sudjelovanje u Domovinskom ratu kao dragovoljci, borci HV-a ili na drugi djelatni način
- Red hrvatskog trolista, osobite zasluge za RH stečene u ratu, izravnoj ratnoj opasnosti ili u iznimnim okolnostima u miru
- Red hrvatskog pletera, osobiti doprinos razvitku i ugledu RH i dobrobiti njezinih građana

Sva ta odlikovanja sam odbio preuzeti i kad je 2003 godine u Vladi dr. Ive Sanadera Jadranka Kosor postala potpredsjednica i ministrica obitelji, međugeneracijske solidarnosti i branitelja, dobio sam pismo sa iskaznicom branitelja za sudjelovanje u Domovinskom ratu kao dragovoljac, iskaznicu sam vratio i napisao da od HDZ-a (kojeg sam stvarao ali i 30.3.1994 sam ga napustio) ništa ne trebam i da im je moja adresa nepoznata.

Kad sam 1.1.2025 otišao u mirovinu, ponovo sam dobio da po članku 36 Zakona o Hrvatskim braniteljima Domovinskog rata imam pravo na uvećanu braniteljsku mirovinu što sam ponovo odbio ali ovaj put sa potpunim moralnim pravom da od „pravomoćno osuđene zločinačke organizacije“ ne želim ništa.

Tijekom predsjednikovanja kao predsjednik SO Korčula, od 11.6.1990 do 28.2.1993, uredno sam primao saborske zastupnike i čelne ljude političkih organizacija registriranih u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj i onda nakon raskida sa SFRJ u Republici Hrvatskoj:

- Ivica Račan i Zdravko Tomac, Celenstin Sardelić Blaćanin, Drago Dimitrović-Korčulanski zet, SKH-SDP, u dva navrata, Korčula i Blato
- Dražen Budiša, Vlado Gotovac i Mladen Vilfan, HSLS, isto dvaput, Korčula i Žrnovo
- Zvonimir Čičak i Drago Stipac, HSS, Blato i Smokvica
- Savka Dapčević Kučar-rođena Korčulanka, Niko Tripalo, Srećko Bijelić, Korčula
- Vladimir Šeks, HDZ, Korčula

- Žarko Domjan, Velimir Kikerec i Jure Šonje-setra Marija Franulović Lukrić-rođena Šonje, moja gimnazijska profesorica engleskog, Orebić

- **PREDSJEDNIK TUĐMAN NA KORČULI, 29.10.1992.** KORČULA, 29. listopada 1992 je u 19,30 sati uz korčulansku rivu pristao je brod HRM "Kralj Petar Krešimir IV" s kojim je stigao predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman s pratnjom. U ime Korčulana, predsjednika i njegovu pratnju pozdravio je nakon srdačnog dočeka predsjednik korčulanske općine Tonči Gavranić, zaželimši im ugodan boravak na otoku Korčuli. Predsjednik korčulanske općine zahvalio je predsjedniku Tuđmanu što je "usprkos velikim problemima uspio hrvatskom čovjeku vratiti dostojanstvo". Dobrodošlicu mu je poželio i župnik don Božo Banićević. Pozdravljeni od okupljenih Korčulana i Pelješćana uzvanici su sa svojim domaćinom prošetali po rivi, a predsjednik Tuđman sam je improvizirao binu uspevši se na krov jednog automobila i kratko se obratio okupljenim mještanima zahvalivši na srdačnom dočeku i doprinosu korčulanske općine u domovinskom ratu. Iz Korčule su otputovali u Blato na zapadnom dijelu otoka. U Blatu je Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman zajedno sa visokim dužnosnicima i članovima Vlade, predstojnik Predsjednikova ureda dr. Jure Radić, podpredsjednik Vlade dr. Mate Granić, ministar obrane gosp. Gojko Sušak, saborski zastupnik gosp. Antun Vrdoljak i zapovjednik HRM admiral Sveto Letica. Predsjednika je na ulazu u mjesto dočeka veliki broj mještana Blata, a u ime svih Korčulana predsjednika je pozdravio predsjednik Skupštine općine Korčula gosp. Tonči Gavranić. Tom prigodom u velikoj dvorani Doma kulture Predsjednik je održao govor na kojem je bilo nazočno više od tisuću ljudi. Nakon večere u Blatu, zaputili smo se u Vela Luku i tamo je predsjednik Tuđman se obratio Velolučanima i uputio se put rive i popeo se na brod HRM "Kralj Petar Krešimir IV" i sretno otputovao.

Posebna zahvala za obranu Juga Dalmacije, ranjenim i poginulim braniteljima-svim otočanima otoka Korčule kao i poluotočanima Pelješčanima, na rezultatima referenduma 19.05.1991 ali još više svim hrvatskim braniteljima pričuvnog sastava zbora narodne garde općine Korčula koji su se 100% odazvali na regrutaciju tijekom kolovoza 1991 i na mobilizacijske pozive 13.09-14.09.1991 godine i koju su i po cijenu vlastitog života dali obol u stvaranju Hrvatske i vijekovnom snu njihovih očeva, majki, djedova i baka, i policajcima PP Korčula, redovnim i pričuvnim i organiziranom odredu narodne zaštite, civilnoj zaštiti vatrodasnim dobrovoljnim društvima općine Korčula...

-poimenično hrvatskim braniteljima sa otoka Korčule i poluotoka Pelješca koji su svoj život dali za slobodnu Hrvatsku državu:

1. **Želimir Žanetić, poginuli pričuvni policajac PP Korčula, poginuo nakon „nezakonite i neuspješne samostalne akcije“ Stanka Šutala, zamjenika zapovjednika PP Korčula, 05.10.1991 godine kod Slanog**
2. **Tihomir Antunović, zapovjednik orebičke satnije pričuvnog sastava ZNG općine Korčula, poginulog 25.11.1991 kod Đonta Doli**
3. **Ranko Bonvardo dragovoljac iz pelješko – župske satnije, poginuo 18. prosinca 1991.na brdu Zec,**
4. **Gordan Lasić, pripadnik korčulanske satnije pričuvnog sastava ZNG općine Korčula, zapovjednik u satniji MB 82 mm poginulog 12.02.1992, most Bistrina**
5. **Ivan Kunjašić, prometna nesreća 3.05.1992. , u Smokvici pripadnik voda MB 120 mm**
6. **Željko Banićević, poginuo prometna nesreća 17.7.1993.u Smokvici pripadnik 1. Satnije MOMP Korčula**
7. **Branko Bosnić Bagatela, pripadnik blatske satnije, suicid na ratištu Svitava, 13.11.1993.**
8. **Alen Pecotić, poginuo 16.1.1994.u području Zavale pripadnik 1. satnije MOMP Korčula**

-poimenično hrvatskim braniteljima sa otoka Korčule i poluotoka Pelješca koji su teško ranjeni za slobodnu Hrvatsku državu:

- **Vlatko Bokšić**
- **Damir Šulentić**
- **Jadran Zlokić**
- **Zoran Tomaš**
- **Tonko Gugić**
- **Ante Nobilo**
- **Ivo Popović**
- **Branko Bačić Bačac**
- **Ante Radaić**
- **Jure i Damir Bikić**
- **Arsen Roso**
- **Damir Mušin**
- **Jakša Kriletić – Jordes**
- **Ante Šestanović**
- **Stanoje Antić**

-poimenično hrvatskim braniteljima sa otoka Korčule i poluotoka Pelješca koji su svoj život dali za slobodnu Hrvatsku državu-ne u oružanim sukobima nego li od karcinoma a nakon 1993 i razminiranja otoka Lastova:

- Danko Jurković, Vela Luka
- Ivica Šeparović Burčina, Blato
- Veljko Kabić, Knin

„NAVIK ON ŽIVI KI' ZGINE POŠTENO“...

Zaslužni pozitivci (koji su mi pomogli i po mom sudu i kriterijima) iz Kasarne Korčula, Ražnjić i Privala- garnizona VP 6636, da je preuzme općina Korčula:

- Tomislav Katić-zamjenik komandanta garnizona VP 6636, kasnije 23.9.1991 od strane predsjednika SO Korčule Tonči Gavranića imenovan zapovjednikom obrane općine Korčula
- stariji vodnik Dane Mileusnić (Srbin po nacionalnosti)- Privala, kasnije 23.9.1991 od strane predsjednika SO Korčule Tonči Gavranića imenovan zapovjednikom Privale
- zastavnik Veljko Kabić (Srbin po nacionalnosti), kasnije 23.9.1991 od strane predsjednika SO Korčule Tonči Gavranića prevedenim činom ušao u sastav samostalne bojne pričuvnog sastava ZNG općine Korčula, umro 1997 od karcinoma koji je vrlo vjerovatno posljedice razmiravanja Lastova

- zastavnik Miro Stanojević (Srbin po nacionalnosti), prihvatio garantno pismo i izašao iz JNA, oženio Ivanku Bleuš i nastanio se i živi u Smokvici. Kad sam 1992 godine bio u Sidneyu u klubu Dalmacija pita me javno jedan Smokvičanin: Predsjedniče, kako si nisi četnika Mira Stanojevića protjera sa otoka? A ja sam mu odgovorio retorički: A 'ko bi ti od četnika bio čuvao oca, mater i dom a ti tisućama milja daleko? Muk, a onda pljesak prisutnih.
- Istok Sitar (Slovenac po nacionalnosti)-sigurnjak JNA, kasnije 23.9.1991 od strane predsjednika SO Korčule Tonči Gavranića prevedenim činom ušao u sastav samostalne bojne pričuvnog sastava ZNG općine Korčula
- stariji vodnik Dragomir Rajačić (Crnogorac po nacionalnosti)-Ražnjić, po osobnoj želji kao časno pušten i otišao u Herceg Novi
- Vinko Galić (Srbin po nacionalnosti), 23.9.1991 po zamolbi i u suradnji od strane predsjednika SO Korčule Tonči Gavranića napustio garnizon
- Vodnik Saša Tančić (Srbin po nacionalnosti, rođen u Livnu a supruga bila trudna, obitelji su im bile u Livnu i tu nisu imali nikoga svoga, jedino što je Tančić tražio bilo je da se zbrinu vojnici koji su tada bili u kasarni i da se njemu i njegovoj obitelji osigura pratnja do Livna), prvi potpisao garantno pismo predsjednika SO Korčula.

Zaslužni pozitivci profesionalni policajci po mom sudu i kriterijima iz Policijske postaje Korčula

- Mladen Gojun-zapovjednik PP Korčula od 26.7.1991
- Vlatko Bokšić-policajac
- Zoran Tomaš-zapovjednik policijske ispostave Vela Luka
- Tonči Antunović-policajac, skinuo se pretkraj 1990
- Milica Simović-policajka koja pregledavala Gašpara Bjeloperu kad je na brodu Slavija bježeći iz Dubrovnika prema Rijeci se obukao u odoru časne sestre
- Damir Šulentić-policajac
- Edi Žuvela „Mede“-policajac

Zaslužni pozitivci političari koji su mi pomogli ali po mom sudu i kriterijima

- **CELESTIN SARDELIĆ, iskaz velikim slovima je moje poštovanje VELIKOM ČOVIKU**
- **IVICA RAČAN, iskaz velikim slovima je moje poštovanje VELIKOM ČOVIKU**
- **Marko Vlašić Čiče, saborski zastupnik SKH-SDP, jedini koji je glasovao za osamostaljenje RH 25.6.1991 godine**
- Ministar u 1. Vladi Dragutin Dražen Kalogjera
- Ministar znanosti, tehnologije i informatike u 1. Vladi Osman Muftić
- **Ministar pomorstva u 1. Vladi Davorin Rudolf**
- **Ministar financija Marijan Hanžeković**

- **Predsjednik 1. Vlade i Sabora Stjepan Mesić**
- **Predsjednik 2. Vlade Josip Manolić, potpisao financijsku pomoć 1.12.1991 za Radež, za Greben, za Inkobrod i Trikop, ja to zvao poklon za Božić 1991.**
- Ministar za narodnu obranu general pukovnik Martin Špegelj (do 02.07.1991.)
- Potpredsjednik Vlade Mate Granić (od 31.07.1991.)
- Ministar obrane Gojko Šušak (od 18.09.1991.)
- **Ministar vanjskih poslova Zdenko Škrabalo (od 09.06.1992.), šef klinike za dijabetes Vuk Vrhovec 1982 kad mi je otkriven dijabetes, LJUDINA**
- Ministar zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Ivan Cifrić (2.8.1991. - 12.8.1992.)
- **Ministar pravosuđa i uprave Ivica Crnić (od 15.04.1992.)**
- Ministar financija Božo Prka (od 07.07.1994. do 07.11.1995.)
- Ministar pravosuđa Miroslav Šeparović (od 18.05.1995.)
- Ministar u Vladi Adalbert Rebić, za izbjeglice i progranike
- Ministar u Vladi Pavo Handabaka, za izbjeglice i progranike
- **Tajnica Vlade Jagoda Premužić**
- Ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Stjepan Ivanišević
- Ministar zdravstva Andro Vlahušić
- Ministrica turizma Pave Župan Rusković
- Ministar gospodarstva, Ljubo Jurčić
- **mr. oec Bogumil Cota, blajski zet, direktor SDK (Služba društvenog knjigovodstva), najzaslužniji što je 13.3.1995 Vlada pod predsjedanjem Nikice Valentića donjela odluku da se dug brodogradilišta 3.Maj Rijeka i Uljanika Pula u iznosu od cca 6 milijuna DEM, bez kamata za petogodišnji dug (početak duga 1989) te priznajući kamate izračunate od službe SDK, priznala konačni dug od 11,590 milijuna DEM**
- **Stožerni general Anton Tus, KLASA OD GENERALA I ČOVIKA**
- Stožerni general Janko Bobetko, zamjerka zbog knjige „Sve moje bitke“ poradi lažnog prikaza Stonskog ratišta iz kojih se vidi da mu je podatke dao Šare , i zato što je u knjizi podastrijeo faximile zapovjedi o imenovanju zapovjednika obrane HVO što je bila odlična podloga za Haški Tribunal
- **Stožerni general Petar Stipetić, GENERAL GENTLEMAN**
- **Imra Agotić, hrvatski general i prvi zapovjednik Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva,**
- Karl Gorinšek , bio je hrvatski političar, politolog i vojni zapovjednik, u Domovinskom ratu general HV, 26. rujna 1991. godine postao je zapovjednik Operativne zone (ZP) Osijek
- General zbora Josip Lucić, DIF-ovac u generaciji Ivo Gavranić Jija i Nenad Šeparović Lumbrelin, igrali mali nogomet na DIF-u
- **Vid Stipetić, hrvatski admiral, od 1996. do 2002. godine obnašao je dužnost zapovjednika Hrvatske ratne mornarice.**

- Ivo Raffanelli hrvatski je kontraadmiral i bivši zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, 1991 bio je u Divuljama sa Gorkim Tičinovićem, debela pozitivna.
- General pukovnik Marijan Mareković, hrvatski general, bio je ratni zapovjednik Tigrova, zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH-a, a mene je posebno dojmio 28.11.1991 u Stonskom zaleđu
- Sekretar narodne obrane Dubrovnika gosp. Miljenko Bratoš, 25. listopada 1991. godine obilazeći prvu crtu bojišnice, poginuo je od „naših“
- Josip Reihl-Kir, zapovjednik osječke policije, ubijen iz zasjede – Tenja, 1. srpnja 1991. godine od „naših“.
- Žuvela Noema, Blajska nevesta, novinarka i urednica (1938). Diplomirala na Filološkom fakultetu u Beogradu. Od 1971. na Radio Splitu, 1981–85. njegova glavna urednica, a 1985–9. direktorica do umirovljena 1991. Supruga prof Mladena Žuvele, Blaćanina i člana predsjedništva CK SKH koja se 1989 suprostavila Miloševićevoj Srpskoj hegemoniji u bivšoj SRFJ. Omogućila mi je u rujnu 1991 radio most vezu putem radio-Splita sa Cvetkovićem VP Lastovo

Završavajući svoju knjigu Knjiga sjećanja „35 godina poslije“ oliti „kako je počeo rat na mom otoku“, ne mogu da ne bude koja „ćehlica“ oliti što su dr. Marko Kalogdjera i njegov brat dr. Jakša Kalogdjera uvijek govorili „običan blajski škerac“ pa onda par blajskih viceva, neki „komunistički“ do 1990 i drugi „post komunistički“ poslije 1990.

1. Prvi „komunistički“ iz 1961:

- a. Završen Vodovod i puštanje vode na česmi na Zlinjama, dolazi drugarica Ema Derossi-Bjelajac, hrvatska političarka i visoka stranačka dužnosnica u doba socijalističke Republike Hrvatske. Kako je tada Blato isto bilo „largo“ od Zagreba drugarica Ema kasni dobre dvije ure. Blaćani koji čekaju već dobrano beštimažu (psuju) kad se pojavi drugarica Ema i konferasijerka najavljuje: A sad će, dvije ure kasnije, drugarica Ema Derossi-Bjelajac, pustiti vodu. Na to će barba Franko Kutlić, blajski vic-maher, iz publike vikne: Neka pusti, a jedna je dvije ure trpila.

2. Drugi „komunistički“ iz 1963:

- a. Politbiro Komunističke Partije Hrvatske donese odluku sa u SR Hrvatskoj smanji broj općina na 115 što znači da će općina Vela Luka, općina Blato, ...i općina Orebić objedinit u jednu općinu Korčula. Dok Smokvićani slave da više neće biti pod općinom Blato i mjesni prenosivi razglasni sistem i dojavivač ide Smokvicom i kroz razglas viče: Dragi Smokvićani, kucnuo i taj čas, čas da i mi dignemo glas i otvorimo justa a Blaćani neka seru...U Blatu su mjesni drugovi pozvali druga Franju Bibera da on objasni Blaćanima dobrobit da Blato izgubi općinu i pređe pod općinu Korčula, koliko je to ekonomski isplativo ali Blaćani beštimažu i

viču i ne ide mu baš. Na to će barba Franko Kutlić, blajski vic-maher, iz publike vikne: Druže Biber čini mi se da si doša u zrnju ali mi se čini da ćeš počat u prahu....

3. Treći „komunistički“ neposredno prije izbora 1990:

- a. Šeta pijacom blajski župnik don Ivo Protić Gardenal, gleda župnu crkvu, kampanel i 1986 popločanu pijacu, i zadubljen u svoje misli ni ne primjeti da mu prilazi sekretar partije i kaže mu: Don Ivo, ovo se mislim kako već dvi tisuće godišć lažete narod, nitko Boga nije vidio a judi Vam viruju? E moj sekretaru, a sve Vas vidu i Vi lažete niti 45 godišć i više Vam niko ne viruje.

4. Prvi „post komunistički“ poslije 1990:

- a. Otiđe prvi Hrvatski predsjednik u Ameriku kod predsjednika Bila Clintona koji je upravo imao „ aferu Monike Leviski“. Primi ga Clinton i dr. Tuđman će njemu: Bil, ne mogu vjerovati, sve poluge vlasti, sudovi, tužitelji su protiv Tebe a narod je uz Tebe, kako je to moguće? Clinton mu odgovori: Franjo sve ti je da imaš dobre savjetnike i zamjenike. Tuđman će mu na to: Imam 26 savjetnika, ali ni to mi ne pomaže. Kako ti biraš savjetnike? Clinton mu odgovori: Evo naprimjer Al Gore, samo jedno pitanje sam mu postavio: Al Gore, Tvoj otac tvrdi da mu je sin a tebi nije brat, tko je to? I Al Gore odgovori: Al Gore, i ja ga odmah odaberem. Pokupi se predsjednik Tuđman, pozdravi Clintona i zahvali mu i zaputi se u Zagreb i tamo ga na aerodromu Pleso dočeka „od Tuđmana oktroirani gradonačelnik“ Zlatko Canjuga i pri spuštanje niz ljestve predsjednik Tuđman zapita Canjugu: Canjuga, Tvoj otac tvrdi da mu je sin a tebi nije brat, tko je to? Uf predsjedniče, moram razmisliti i onda ću Vam odgovoriti. Dobro Canjuga, do sutra u podne da si došao u ured na Tuškancu i rekao mi odgovor. Otiđe Canjuga, okupi se obitelj Canjuga, žena Piruška je uz njega, susjedi i prijatelji cilo popodne i noć a ne nađu odgovor na pitanje Tuđmana: Canjuga, Tvoj otac tvrdi da mu je sin a tebi nije brat, tko je to? Ujutro u panici Canjuga odluči: Ivica Račan je školovani političar, nije HDZ ali sigurno će on meni pomoći te otiđe u Sabor kod Ivice Račana i zapita ga: Ivica, Tvoj otac tvrdi da mu je sin a tebi nije brat, tko je to? Ivica Račan mu odgovori: Ivica Račan. Požuri Zlatko Canjuga do ureda predsjednika Tuđmana da nebi zakasnio i već sa stepenica počne vikati: Predsjedniče znam odgovor! Tuđman ga zapita: Ajde odgovori Canjuga, Tvoj otac tvrdi da mu je sin a tebi nije brat, tko je to? Predsjedniče, to je Ivica Račan! A Tuđman mu rekne: Budalo, nije nego Al Gore.

5. Drugi „post komunistički“ poslije 1990:

- a. Dođe kardinal Franjo Kuharić 28. travnja 1993 na proslavu sv.

Vincence u Blato. Iza održane Vele mise koju je provodio, don Ivo Protić Gardenal pozove na svečani ručak u samostan Sv. Marije Petković Propete. I sjede don Ivo i kardinal Kuharić, jedan nasuprot drugoga preko stola, ja sam kao predsjednik općine Korčula oliti potestat do don Ive a akademik dr. Ivo Padovan Berganj do kardinala. U jednom trenutku će kardinal Kuharić don Ivu Protiću Gardenalu: Don Ivo, prota je prota a Protić je mali prota, umanjenica. Na to će mu don Ivo: kardinale Kuharić, Kuharić je mali kuhar a Vi ste kardinal a ja sam nisam kardinal nego Gardenal. A sad je 13,30 i vrime kad ja iza obida redovito gren „ubit oko“ (malo prileći iza ručka).

- b. Akademik dr. Ivo Padovan Berganj, koji je sjedio do kardinala a do njega je sjedila teta Ivica, žena mu i 18 godišć mlaja od njega. Akademik dr. Ivo, inspiriran vicevima kardinala Kuharića i don Ive Protića, reče da će i on jedan blajski i počne: Iša Priša u krojača i pita ga za jedno polovno odijelo. Krojač mu pronađe jedno i ovaj ga isprova i zapita krojača: A koliko mi može durat (trajat) ovo odijelo? Odgovori mu krojač: Barba Priša, Vi ste malopostariji, ovo odijelo će potrajati Vam do kraja života i neće te ga potratit (potrošit) pa Vas mogu u njemu i sprovodit. I počne se smijati, on jedini i nitko drugi..Kako je nasuprot njega sjedi Markica Sardelić Marketo, isto blajski vic maher, on mu reče: dr. Ivo ma nećete ni Vi ga stratit do kraja života, aludirajući pritom na ženu mu Ivicu...i tada svi pa i ja pognem glavu i počnem se tresti od smiha....

Završavam knjigu sjećanja 35 godina poslije sa sretnim trenucima:

- 1. Međunarodno priznanje suverene Republike Hrvatske 15. siječnja 1992 godine**
- 2. Republika Hrvatska je 22. svibnja 1992. godine, na preporuku Vijeća sigurnosti i jednoglasnom odlukom Opće skupštine UN-a, primljena u članstvo Ujedinjenih naroda.**
- 3. Proces mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja započeo je 15. siječnja 1996. godine kad je Vijeće sigurnosti UN-a donijelo Rezoluciju 1037 i ustanovilo UNTAES, a završio je dvije godine poslije, 15. siječnja 1998., kad je okupirano područje istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema vraćeno u ustavnopravni poredak Republike Hrvatske i postalo dio teritorijalnog, monetarnog, carinskog, pravnog i svakog drugog kontinuiteta otad potpuno suverene i u pravom smislu cjelovite Republike Hrvatske....**
- 4. Republika Hrvatska članica je Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) od 1. travnja 2009. godine.**

Nesretan ali moralno-emotivno zadovoljan i što je napokon donesena presuda bez prava na žalbu protiv „zločinačke organizacije ADZ, da nije tipčaska greška jer je ispravno ADZ a ne HDZ“ i da mogu mirne duše reći „osuđena zločinačka

organizacija“ za koju Plenki, Branko Bačić i ostali su rekli da to nije HDZ koji su stvarali jer ga nisu stvarali nego ki lumpari se prilipili („osuđena zločinačka organizacija“ koju sam ja osnovao 3.3.1990 ali i napustio 30.03.1994).....:

Vrhovni sud Republike Hrvatske 13. listopada 2021 nako 13 godina sudskog procesa donio je odluku prema kojoj je djelomično potvrđuje presudu iz ponovljenog postupka u slučaju “Fimi media”. Prema toj odluci Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) zbog izvlačenja novca iz državnih institucija i tvrtki u državni proračun mora vratiti 14,6 milijuna kuna (gotovo dva milijuna eura), ali i platiti novčanu kaznu od 3,5 milijuna kuna (pola milijuna eura). Bivši predsjednik HDZ-a i predsjednik hrvatske Vlade Ivo Sanader mora vratiti 14,9 milijuna kuna (dva milijuna eura) nesrazmjera između imovine i zakonskih primanja, a osuđen je i na sedam godina zatvora. Uz Sanadera i HDZ osuđeni su i drugi suoptuženici poput Mladena Barišića i Branke Pavošević. Jedino je Ratko Maček, koji je u to vrijeme bio glasnogovornik Vlade koju je vodio Ivo Sanader, oslobođen optužbi.

Još jedan dokaz da sam još 1995 znao zašto sam izašao iz HDZ-a i da će HDZ odnosno ADZ biti „osuđena zločinačka organizacija. Mjesto radnje BLATO, Selska ulica 56, restoran. Pozvao me moje kumče, Miroslav Šeparović Buda, ministar pravosuđa, za stolom još Marin Mileta, saborski zastupnik HDZ a tada i zamjenik ministra pravosuđa i Juraj Buzolić, saborski zastupnik HDZ-a tijekom 1995-ih i šef Telekomunikacijskog centra Split. Ulazim, približavam se stolu i Miroslav se diže i poljubimo se i pozdravimo i upitamo jedno drugo Kako, si?... Mileta i Buzolić, prije nego sam im pružio ruku i pozdravili se me upitaju: Zašto si napustio HDZ???

Odgovorim im: I ja Vas pozdravljam a odgovor ćete dobiti malo kasnije. Sjednem do Miroslava i započne ono uljudbena i prijateljska komunikacija: Kako otac, kako majka, kako su dica? Kad smo to završili pita me Miroslav kako mi je kao direktoru Radeža i ja odgovorim da odlično, da sve vodi da ću na kraju godine ostvariti dobit od oko 15 milijuna kuna, rekordno u povijesti Radeža, da malo „zajebava 3. Maj, da nam duguje oko 11,5 milijuna DEM i da sam podigao tužbu i koliko znam sudac Dobrila je već donio presudu u korist Radeža... Kad je to čuo Buzolić obrati se Miroslavu i zapita kako ja mogu bit direktor Radeža a izašao iz HDZ-a?? Miroslav mu odgovori da u uvjetima natječaja bude da treba biti dipl.ing. strojarstva sa najmanje 3 godine iskustva ali ne piše da mora bit član HDZ-a. Na to Buzolić reče: Moj najbolji prijatelj je Srećko Kurtović, direktor BRODOSPLIT-a, pa ću ga sad nazvat i da nesmije više nijedan ugovor sa Radežom dok je Tonči Gavranic direktor. Odgovorim mu: Ja ću ga nazvati i onda dati Tebi a sad ti odgovoriti na pitanje sa početka: Zašto si napustio HDZ??? Moj odgovor: Radi budala i kriminalaca kao što si TI! Nazovem Kurtovića, reknem mu u kojem sam društvu i reknem da mu dajem Buzolića da ti rekne što je meni rekao: Moj najbolji prijatelj je Srećko Kurtović, direktor BRODOSPLIT-a, pa ću ga sad nazvat i da nesmije više nijedan ugovor sa Radežom dok je Tonči Gavranic direktor. I pritisnem dugme na zvučno i predam mobitel Buzoliću. Buzolić ga pozdravi i ponovi da nesmije više nijedan ugovor sa Radežom dok je Tonči Gavranic direktor. Na tome čemu Kurtović: Ja i Tonči smo studentske kolege iz Zagreba od 1982 godine.

Otkad se on vratio u Radež a ja u BRODOSPLIT-u, stalno surađujemo i izrazito od 1.8.1994 kad je postao direktor Radeža. Znam da se Tonči ispisao iz HDZ-a prije nego je izabran za direktora Radeža. Imamo tri ugovora, Radež će izraditi poklopce i RO-RO opremu vrijednu cca 15 miliona DEM, jedan smo već isporučili nedavno kad je premijer Valentić bio u Moskvi na primopredaju SUDOIMPORT-u jer nam je Vlada i Hrvatska Brodogradnja jamac. Reci Tončiju da u povratku svrati do mene, Ivica Gabrić njegov prijatelj dat će mu upit za još tri broda. Jeli ti sad jasno Buzoliću, koliko ću te poslušati a znam da si saborski zastupnik i šef Telekomunikacijskog centra Split samo zato što si član HDZ-a sumljive stručnosti. **Eto i 1995 sam znao da će osvanut dan da mogu mirne duše reći „osuđena zločinačka organizacija“ koju sam ja osnivao ali vjeruj te mi nisam stvarao.**

Korištena literatura, knjige, tiskovine i internetske stranice:

- Ivan Bilić: Kronologija raspada SFRJ i stvaranje Republike Hrvatske do 15. siječnja 1992.
- Janko Bobetko: Sve moje bitke
- Publicistika Aralica Ivan, Lučić Ivo, Nazor Ante, Tuđman Miroslav: OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE HAŠKOGA SUDA TUĐMANOVOJ HRVATSKOJ
- Hrvatska povijest Bičanić Ante (ur.), Nazor (ur.) Ante HEROJSKI VUKOVAR. Knjiga 1 i 2
- Jakov Stipišić-Ante Nazor, Spisi splitskoga bilježnika Ivana pok. Čove iz Ancone od 1341. do 1344., Splitski spomenici, dio prvi, Splitski bilježnički spisi, sv. I., MONUMENTA SPECTANTIA HISTORIAM SLAVORUM MERIDIONALUM, vol.53., Zagreb, 2002.
- A. Nazor – Z. Ladić, Povijest Hrvata – ilustrirana kronologija, Multigraf, Zagreb, 2003.
- Ante Nazor, Počeci suvremene hrvatske države (kronologija procesa osamostaljenja Republike Hrvatske: od Memoranduma SANU 1986. do proglašenja neovisnosti 8. listopada 1991.), Zagreb, 2007
- Ante Nazor, Oluja pobjede – fotomonografija o vojno-redarstvenoj operaciji „Oluja, Zagreb, 2007.
- Ante Nazor, Grad je bio meta: bolnica, dom umirovljenika ... (srpska agresija na RH i okupacija Vukovara 1991.), Zagreb, studeni 2008.; ISBN 978-953-7439-16-3
- Ante Nazor, Velikosrpska agresija na Hrvatsku 1990-ih / Greater-Serbian Aggression on Croatia in the 1990'S, Zagreb, prosinac / december 2011. ISBN 978-953-7439-39-2
- Ante Nazor: Počeci suvremene hrvatske države 1990.-1991., Hrvatski iseljenički zbornik, Hrvatska matica iseljenika Zagreb, 2009.
- Ante Nazor, „Pregled stvaranja suvremene hrvatske države i borba za njezinu

- cjelovitost“, Hrvatska policija u Domovinskom ratu, Zagreb, 2011., 14-66; ISBN 978- 953-161-248-7
- Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995., dokumenti (ur. Mate Rupić), knjiga 12: Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj (siječanj-lipanj 1994.), Zagreb-Slavonski Brod, listopad 2012., ur. Željka Križe Gračanin – Ivan Radoš
 - DAVOR MARIJAN, Hrvatski institut za povijest Zagreb, Hrvatska: Partijski vrh Hrvatske i tjednik Danas 1982. – 1983. godine
 - Raspad Jugoslavije i stvaranje Hrvatske države / Davor Marijan, Nikica Barić ; [izrada zemljovida Tomislav Kovačić] Marijan Davor Zagreb : AGM : Hrvatski institut za povijest, 2020.
 - Slom Titove armije : Jugoslavenska narodna armija i raspad Jugoslavije : 1987. - 1992. / Davor Marijan
 - Oslobođanje Konavala u listopadu 1992. : (prilozi za povijest Konavala u Domovinskom ratu) / [autori poglavlja Davor Marijan i Jakša Raguž] ; [suradnici - odabir fotografija Ana Holjevac Tuković, Petar Mijić] , autor Marijan Davor
 - Jugoslavenska narodna armija u ratu protiv Republike Hrvatske / Davor Marijan, Zagreb : Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Oružane snage Republike Hrvatske : Hrvatsko vojno učilište Petar Zrinski, 2008.
 - Hrvatska 1989.-1992 : rađanje države / Davor Marijan Zagreb : Hrvatski institut za povijest, 2017.
 - Domovinski rat / Davor Marijan Zagreb : Despot infinitus : Hrvatski institut za povijest, 2016.
 - Željko Seretinek: Ratni put korčulanskih postrojbi 1991-1995.
 - Željko Seretinek: Sjećanje na bitku u Korčulanskom kanalu 16. 11 .1990
 - STVARANJE I PRVA BORBENA DJELOVANJA ZAPOVJEDNIŠTVA I POSTROJBI HRM-a, Predavač: STJEPAN BERNADIĆ dipl.ing, Kapetan bojnog broda u mirovini, U SPLITU:19-20.travnja 2022
 - Dragovoljci HRM-a Split '91 i ja I Prvo izdanje
 - REPUBLIKA HRVATSKA I DOMOVINSKI RAT 1990.-1995. MEMOARSKO GRADIVO Knjiga 1. PRILOZI ZA POVI JEST HRVATSKE RATNE MORNARICE U DOMOVINSKOMRATU (1991.) Zagreb 2007
 - Arhivski sabirni centar Korčula-Lastovo-Sabirni centar-Hrvatska Žrnovo Mratin, Kampuš
 - **Svim autorima gore navedenih knjiga ispričavam se što nisam po pravilima struke navodio citate ali citata niti nema, samo su prepisani datumi i situacije (u navedenim knjigama ionako se navode da su korišteni izvodi državnog arhiva, arhiva HRT ili slično, ja sam koristio arhiv općine Korčula), ja sam autor u ovoj knjizi samo onoga što pišem i navodim u prvom licu jednine.**
- VAŽNA NAPOMENA: Nisam književnik, nisam pisac, samo sam emotivac i inženjer i sebi sam se obavezao, kao ratni predsjednik SO Korčula i ratni osnivač i zapovjednik

pričuvnog sastava Zbora narodne garde (ZNG) općine Korčula 1990-1993 godine:

- napisati „Knjigu sjećanja oltiri kako je započeo rat na mom otoku“,
- svaku godinu 25.11. ići na grob prvog poginulog hrvatkog branitelja Tihomira Antunovića u Viganj:samnom uvik i Blaćani-Ivo Bačić Fratrić i Petar Borovina, ratni zapovjednik Pelješke satnije nakon pogibelji Tihomira Antunovića (Pelješćani ga obožavaju), nažalost predstavnici intitucija ne dolaze a za to su plaćeni

- kao i postaviti spomen ploču nestalom i do sada nepronadjenog tijela pričuvnog policajca PP Korčula Želimira Žanetića kod Slanog 5.10. 1991.

Kad sam na 30-tu obljetnicu uz pomoć prijatelja Mladena Gojuna, Majskog Maškovića, uz donaciju firme Radež Blato i općine Blato (pola pola materijalnih troškova izrade i postavljanja) uspio da 5.10.2021 bude postavljena i blagoslovljena

ploča uz dostojanstvo i suze odahnu sam i obećao sebi da ću završiti knjigu sa naslovom Knjiga sjećanja „35 godina poslije“ oliti „kako je počeo rat na mom otoku“. Isto to sam obećao sebi i svima koje spominjem 25.11.2021 kad je u Vignju otvoren Trg Tihomira Antunovića sa spomen pločom na 30-tu obljetnicu.

Zaključna zahvala: Neizmjernu zahvaljnost dugujem obitelji Antunović iz Vignja jer sam u tragičnim okolnostima pogibelji Tihomira Antunovića upoznao obitelj:

Otac Josip, meni barba Joze

Majka Marija, meni teta Marija

Kćerku Stelu, tada petogodišnju curicu, princezu i vršnjakinju moje kćeri Ivane

Brata Tončija sa suprugom Sanjom

Brata Željka sa suprugom Draganom

Mnogobrojnu djecu i unučad prezimena Antunović

Kako svake godine na godišnjicu smrti prvo u 8,30 idemo na misu onda na groblje i tada na groblju mi Stela šapne da izrečem par riječi ali uvijek završim:

Obitelj Antunović je i mene oplemenila, naučila koje su prave ljudske vrijednost, naučila što znači bit ČOVIK sa velikim slovima. Znam da ima boljih govornika od mene ali znam da ja govorim iskreno, istinito i srcem i dušom a to je mnogima nepoznato. Neka ti vječna slava i spokoj Tihomire.....NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO...i priđe mi Stela i zagrlime.

HVALA TIHOMIRE, HVALA OBITELJI ANTUNOVIĆ, HVALA STELA.

PRILOZI: Reagiranja na novinske i HTV emisije, o iznesenim NEISTINAMA i moji demantiji sa popisom dokumentacije

Tonči Gavranić dipl.ing.

5.ulica br.15/2, 20271 Blato

Blato, 12/02/2001.godine

Predmet: Pismo Hrvata, državljanina RH na biskupske apele i ponašanje Crkve u Hrvata posljednjih godina a povodom "slučaja Norac"
(website http://www.inet.hr/~tgavrani/reagiranje_hbh_1.htm)

Poštovani oci biskupi,

Čitajući novine i prateći putem HTV-a najnovija događanja, kao vjernik, otac četvoro malodobne djece, osjećajući se intelektualcem sa odgovornošću, a prvenstveno kao čovjek katoličkog odgoja, morala i svijetonadzora od ranog djetinjstva, kao četerdesetogodišnjak sa izgubljenim moralnim idealom i uzorom, osjetio sam potrebu da reagiram i uputim Vam pismo sa željom da Vas potaknem na razmišljanje, da pokušam probuditi zatomljenu čestitost i moralnost ali i da mi odgovorite da se mogu korigirati ako sam u nesvjesnoj zabludi.

Ipak, radi lakšeg razumjevanja i ocijenjivanja razloga reakcije, želim istaknuti par nužnih napomena o sebi. Bivši sam član i osnivač Općinskog odbora HDZ-a KORČULE, iz čijeg sam članstva istupio na osnovu pismenog zahtjeva za ispis iz članstva, datiranog 30.03.1994.godine, kao i kasnije pismene ostavke na mjesto predsjednika Općinskog vijeća Blato. Bio sam ratni predsjednik SO Korčula (1990-1993) te predsjednik općinskog vijeća Blato, a po obnovi općine Blato 1993.godine, i to kao nositelj HDZ-ove općinske liste (76% glasova i 88% mandata). Niti ja niti itko iz moje obitelji nikada nije bio član Komunističke partije niti Saveza komunista niti Stranke demokratskih promjena niti Socijaldemokratske partije, sa dodatkom imenice Hrvatske. Sa suprugom predstavljam rijetki primjer fakultetski obrazovanih supružnika koji smo uredno vršili vjerske obrede i bili aktivni članovi vjerske zajednice župe Blato u vremenima partijskog jednogumlja i "vjerskih nesloboda". Prošle godine sam, sa ostalim članovima Inicijativnog odbora, sudjelovao u osnivanju OO HSS-Blato. Toliko da se zna i radi lakšeg pozicioniranja i ocijene.

Prozivanje novoizabrane vlasti, koja, pošteno rečeno nije dosad ispunila mnogobrojna predizborna obećanja, i nazivanje iste, od strane bivše HDZ-ovske vlasti, citiram "komunistima prožeti sa protuhrvatskim duhom koji napadaju one koji

su stvorili hrvatsku državu i obranili je od srpske agresije” je meni teško probavljivo jer su u našim postrojbama na otoku Korčuli bili zajedno i ravnomjerno zastupljeni i HDZ-ovci i SDP-ovci i HSLS-ovci i pripadnici ostalih političkih stranaka, unuci i djeca partizana, ustaša, domobrana, sokolaša, unitarista i jugonostalgicara. Navodim primjer da je prvi ranjeni hrvatski branitelj, u odori HV sa Korčule, bio je po nacionalnosti Srbin. To navodim da bi se napokon shvati da je za obnavljanje Hrvatske države bilo postignuto nužno “nacionalno jedinstvo i zajedništvo”. Nemam namjeru hvaliti predsjednika SDP-a ali podsjećam sve one, koji zaboravljaju, da se sjetite tko je na prostoru “bivše Juge” prvi glasno rekao NE Miloševiću i opstanku u Savezu komunista Jugoslavije kao temelja Jugoslavije. Dakle, Hrvatsku su branili i stvarali zajedno svi oni koji su na referendumu 19.05.1991. jasno rekli DA samostalnosti a pod vodstvom predsjednika Franje Tuđmana i odlukama Vlade nacionalnog jedinstva i odlukama hrvatskog Sabora, gdje je većinska stranka bio HDZ.

Najavljeno prozivanje, voljom naroda izabrane vlasti, počelo je proglasom Glavnog odbora HDZ-a i praktičkim pozivom na vojni udar. Tada se pozivaju na istovjetnost stava sa stavovima tada održanog sastanka Hrvatske biskupske konferencije a bez očekivane ograde HBK. Nastavljeno je pismom generala, na to se vezuje stvaranje psihoze obnove Jugoslavije samitom EU u Zagrebu kao i stalnim pretnjama izručivanja generala u Hag pa do pokušaja da se građanstvo stalno zastrašuje Haškim procesuiranjima legitimnih akcija oslobađanja Hrvatske.

Svaki put, manje-više javno, Crkva u Hrvata, ili neki pojedini crkveni dostojnici, jasno se svrstala uz takve političke stavove koje je promovirao HDZ. Uzelo bi puno prostora nabrajati, ali mi koji smo zadnjih desetak godina očekivali da Crkva reagira na evidentne devijantne pojave, osim poznatog izraza “grijeha struktura”, ali bez adresiranja, opravdano se pitamo zašto se tek sada podigao glas Crkve i parafrazirajući pitam: “Di ste bili kad je grmilo”?

Pitam članove Crkve u Hrvata, zašto nisu govorili o degradaciji države, a pogotovo ljudi, kad je uhićen ravnatelj HIS-a i bivši ministar pravosuđa, HDZ-ovac i Blaćanin? Tada ste, bez trunke srama i uz prešutnu potporu (tada niste izdali proglas, apel ili priopćenje), solidarizirali se sa onim što je napravila HDZ-ova vlast , te bezpogovorno prešli preko nezakonitog uhićenja i privođenja. A osumnjičeni za kriminalne radnje su se slobodno šetali po Hrvatskoj.

Pitam Vas javno zašto ste šutili kad je likvidirana obitelj (navodim kao primjer obitelj Zec), pogotovo žena i malodobna kćerka? Takvo ponašanje Crkve nije obeshrabrilo izvršitelje nego je doprinjelo da se dogode tome slični postupci i primjeri nestanka i likvidacija starijih, žena i djece?

Pitam Vas otvoreno kako ste mogli prihvatiti denacionalizaciju Crkvenih dobara kada

vjernicima, članovima crkvene zajednice tako od komunista otete domove i imovinu, HDZ-ovska vlast nije vratila? Nije li to klasični primjer odvajanja Crkvenih otaca od djece- vjerničkog puka?

Pitam Vas otvoreno zašto ste prihvaćanjem da svećenici postanu saborski zastupnici a kasnije i državni službenici-zaposlenici u školama, izgubili nužno potrebnu kritičnu distancu prema svjetovnoj-državnoj vlasti? Da li ima potrebitijih za sredstva državnog proračuna od Crkve?

Zašto niste kad je “ antiKristovska vlast “ smanjila prihode porodiljama primjerom pokazali da ste spremni odreći se dijela proračunskih prihoda u korist porodilja? A ne samo deklatorna demagogija!

Zašto javno ne progovorite o najunosnijem zanimanju-poslu i najbolje plaćenom poslu u Hrvatskoj a to je:”veliki hrvat”(napisano je malim slovom da shvatite koliko cijenim to zanimanje)?

Zašto se ne povodite za duhovnim vođom Hrvata u prošlom stoljeću i najvećim moralnim autoritetom u Hrvata, blaženim Alojzijem Stepincem, koji je komunističkom sudu rekao da će njihovu presudu poništiti povijest ali isto tako, bez obzira što je bio izuzetno državotvoran, nije se “umiljavao” ustaškoj vlasti?

Pitam Vas otvoreno je li apel splitko-makarskih i gospićko-senjskih biskupa evanđelski poziv Crkve na mir, ljubav i život vrijedan i dostojan čovjeka? Zašto ste niste pitali za doživotnog invalida koji je bio žrtva bezobzirne jurnjave automobilom Sinjom?

Zar ne želite shvatiti da svi mi, koji se ponosimo sa herojskim činima hrvatskog generala, ne možemo prihvatiti da ga skrivaju, ili se sam skriva, i da nije u mogućnosti ili ne želi iznjeti svoju obranu na navedene optužbe da je navodno sudjelovao u likvidacijama civila?

Zar ne možete shvatiti da postoji mogućnost da se hrvatskog generala zauvijek ušuti, a u cilju optužbi prema vlasti da nije zaštitila hrvatskog generala i heroja Domovinskog rata i da je to jedan od oblika diskreditacije aktualne vlasti a prema Domovinskom ratu?

Ili pak floskule o kriminalizaciji Domovinskog rata te progon i izručenje hrvatskih branitelja. Zar nam o tome najbolje ne govore podaci iz Haga. Sve izručene hrvatske branitelje izručilo je HDZ-ovo vodstvo tako da je i posljednjeg Tutu svojim potpisom izručio HDZ-ov ministar pravosuđa a uz to i Blaćanin a nikako novoizabrana vlast.

Dapače, okrivljenicima za Gospić, premda su Haški istražitelji istraživali, isto kao i za Ahmiće počeo je istražni postupak u Hrvatskoj sa predviđanjima da će i suđenje najvjerojatnije biti u Hrvatskoj. Dok ih je HDZ u Hrvatskoj samo skrivao u njihovim eventualnim kriminalnim djelima.

Treba naglasiti i to da sadašnjoj vladajućoj garnituri puno više odgovara da se govori o problemima iz prošlosti nego gorućim problemima sadašnjosti: nezaposlenosti, gospodarskoj stagnaciji i bezperspektivnosti, socijalnom blijedilu i sivilu, problemu droge i mladosti, reviziji pretvorbe i još mnogobrojnim problemima sa kojima se ne želi suočiti.

Mirka Norca, hrvatskog generala i časnika, molim da još jednom iskaže hrabrost i dostojanstvo te obrani poštenje i čast a pogotovo čist obraz, ovaj put pred istražnim tijelima Domovine koju je stvarao. Njegovi roditelji će se moliti za zdravlje svim onim snagama hrvatskog društva koji su omogućili da u Rijeci dokaže nevinost a ne u Hagu. Tamo bi ga poslali oni koji su sa splitskog aerodroma slali i ispraćali Blaškića, Kordića i ostale i uvjeravali ih da će se brzo vratiti. Tamo su slali oni koji su abolirali Srbe-zločince-iz mržnje prema Hrvatskoj ali se nisu udostojili abolirati žrtve Domovinskog rata Hrvate, Mađare, Čehe, Slovake i ostale, koji su eventualno napravili koje krivično djelo ali iz očaja, zbog napadnute Domovine, ubijenih roditelja, djece, prijatelja i suboraca. Istražnog suca molim da ne traži pritvor jer je desetak godina dug period mogućnosti uticanja na eventualne svjedoke pa je to danas nešto neprimjereno, ponižavajuće i nepotrebno.

Javno treba reći da se ovdje ne radi niti o kriminalizaciji Domovinskog rata, niti o progonu branitelja nego da se “mnogim dečkima i potencijalnim okrivljenicima” teško odreći zanimanja-profesije “veliki hrvat”, te da se preko imena hrvatskog generala kriju oni kojima je Domovski rat bio brat a ne rat, a prvenstveno ubiranje materijalnih naknada i boniteta , mirovina i svih ostalih blagodati i privilegija, koje su nepravedno stekli. Tu mi ni na kraj pameti ne pada svrstati hrvatskog generala Mirka Norca.

Poručio bih na kraju: Hrvatska nikad, pa ni tad, neće biti u nikakvim balkanskim asocijacijama. Niti će drugima više prepustiti da nam sude i presuđuju. To Vam je poruka onih koji su od samog početka, uključujući u to i obiteljsko nasljeđe, bili u prvom redu za stvaranje i obranu države, ali bez naplate. Na njihovu žalost oni to ne znaju jer su tada imali važnija posla u privatizaciji” za sebe”, stvaranju privilegija “za sebe”kao i stvaranja bogatsva nezaslužnog”za sebe i svoje”. A Crkva je “mudro” ali nemoralno šutila. Tu bih izdvojio neke biskupe, čija imena ne bih spominjao zbog njih samih ali ih se rado spominjem u molitvi i zahvali Bogu što nam ih je darovao.

Stoga vodstvu Crkve u Hrvata i lokalnom svećenstvu upućujem apel: udaljili ste me iz

crkve zbog usvojenih duhovnih osnova i nemorala ali nećete iz Crkve, nećete od mene učiniti nevjernika, dapače. Još više se osjećam odgovorni katolik jer ste mi osobnim primjerima pokazali da vidim kakav katolik se ne smije biti. Nakon velikana, danas Crkvi u Hrvata (čast izuzecima) stoluju oni koji se ne mogu solidarizirati sa siromaštvom materijalnog a bogastvom duhovnog i koji preferiraju blagodati života obilja ali su zato siromasi duha.

S poštovanjem,

Tonči Gavranić, dipl.ing.

Tonči Gavranić dipl.ing.

5.ulica br.15/2, 20271 Blato

Blato, 01. 11. 2001.godine

SLOBODNA DALMACIJA

Uredništvo

Hrvatske mornarice 4, 21000 Split

Predmet: Reagiranje ratnog predsjednika SO Korčula ' 90-'93.god. na neistine izrečene u članku "HTV-ove izmišljotine o brani hrvatskog juga"(2) u Slobodnoj od 31.10.2001.godine kao i u emisiji HTV-a: " Prkos je strujao gradom-Dubrovnik 10 godina poslije" (website http://www.inet.hr/~tgavrani/reagiranje_htv_2.htm)

Sukladno Zakonu o javnom informiranju, molim Vas da mi kao ratnom predsjedniku SO Korčula '90-'93.god., omogućite da u SLOBODNOJ DALMACIJI odgovorim na netočne navode novinara Vedrana Bebića izrečene u SLOBODNOJ DALMACIJI od 31.10.2001 godine, u članku "HTV-ove izmišljotine o obrani Hrvatskog juga" (2), kao nastavku izrečenih neistina aktera i autora emisije" Prkos je strujao gradom-Dubrovnik 10 godina poslije" i novinskog članka generala Nojka Marinovića u GLOBUS-u od 19.10.2001.godine.

Gospodine Beniću,

I ja tvrdim da je smiješno da je general Nojko Marinović osvojio garnizon JNA u Korčuli, ali to je rečeno i u Vašoj emisiji kao i u članku GLOBUS-u od 19.10.2001. gdje je detaljno opisano kako se to dogodilo 26.09.'91.godine. Dakle, nismo mi Korčulani to tako shvatili nego je tako decidirano rečeno. Vaše igrancije sa sekundama i sa datumima i sa onim što je pisala SLOBODNA 28.09.'91. o odlasku regruta JNA je pokušaj "malog djeteta" da sebe i svoje istomišljenike opravda za izrečene laži. Istina je da general Nojko Marinović nije došao 26.09.'91. nego 30.09.'91. te da je 26.09.'91. u svim vojnim objektima na otoku vijorila hrvatska zastava i da su je postavili otočani-Korčulani.

Istina je da su aktivni i pričuvni policajci poslati u mjesto Grude 03.10.'91., da su tamo bili oni jedini-bez Dubrovčana-policajaca i bez nekoga tko poznaje taj teren, da je sa 29 policajaca bilo i šest dragovoljaca ne-policajaca (ukupno 35 ljudi) te da je

najvažnije naglasiti da se jedan policajac iz "tako smišljenog izleta" nije vratio (Želimir Žanetić) a da su petorica završila u Trebinju. Naglašavam bitnu činjenicu, Vaših sugrađana nije bilo. Vaše igre sa izvorima koji su Vam rekli i imena onih koji nisu htjeli poći i o broju (29 ili 35), kao i činjenica da su u Veloj Luci prosjedovali ne mogu osporiti činjenicu da su Korčulani tamo bili kad Dubrovčana nije bilo.

Krivi datumi, pogrešne konstatacije, netočni podaci. Time se Vi služite da bi sebe i Dubrovnik prikazali kao žrtve politike iz Zagreba. Vi se koristite i pokrivete svojom profesijom novinara i urednika HTV-a, da biste imali i dobili prostor za neistine i krive objeckije, i na televiziji i sada u novinama. Ja sam u dosadašnjem reagiranju, a bila su dva, uvijek u potpisu bio sa imenom i prezimenom i funkcijom koju sam obnašao u periodu '91.-'93. I takva reagiranja dobila su prostor jedino u Dubrovačkom vijesniku. Objavljivanje Vašeg članka i članka načelnika i gradonačelnika sa bivše općine Korčula pokazuje da su političari i novinari privilegirani za dobijanje prostora u medijima u odnosu na izravne aktere događanja, nas običnih građana.

Odgovarajući na Vaše "novinarske opservacije", općinjene time da je Dubrovnik bio prepušten agresoru, dopustio sam "srcu i duši" da rekнем i ono što mi uljudbenost nekad ne dopušta.

Naprijed navedeni stavovi su odgovor na neistine i netočne teze aktera emisije " Prkos je strujao gradom-Dubrovnik 10 godina poslije" kao i na autora emisije Vedrana Benića. Vedrana Benića koji je osmislio emisiju i našao aktere koji će reći ono što on misli, za što nema nikakvih argumenata. Sada u SLOBODNOJ DALMACIJI od 31.10.2001 godine u članku "HTV-ove izmišljotine o obrani Hrvatskog juga" (2), reagira na članak Dinka Oreba, u kojem reagiraju načelnici općina i gradonačelnik sa područja bivše općine, na njegovu TV-emisiju. Koje li simbolike: na dan kada je prije deset godina u Dubrovnik uplovio konvoj LIBERTAS sa Stipom Mesićem, Franjom Gregurićem, Milanom Ramljakom i ostalim visokim političkim dužnosnicima iz Zagreba, novinar Vedran Benić je okupio ekipu aktera kojima je glavna vodilja i misao da je Zagreb prepustio Dubrovnik agresoru te da im nitko nije pomogao. To se zove "zamjena teza" ili "100 puta izrečena laž postaje istina".

Istine radi, radi onih koji su Hrvatsku branili na svakoj njezinoj stopi, na sve moguće i dopuštene načine, prisjećam se da se tada u hrvatskoj javnosti govorilo o tome da postoji "Bežigrad ". Napominjem, nije se govorilo o predjelu u Ljubljani, gdje je nogometni stadion.

Na kraju, iskrena isprika čestitim, domoljubnim i poštenim Dubrovčanima, koji su tijekom Domovinskog rata iskazali najviše ljudske i domoljubne odlike, ali koji su, na žalost Dubrovnika, tada bili manjina u Dubrovniku a i danas se ne čuju.

Ovime, sa svoje strane prekidam trakavicu reagiranja o tome tko je oslobodio i kada garnizon JNA na Korčuli. Istina je samo jedna i neupitna: Korčulani a ne Nojko Marinović.

Predsjednik SO Korčula 1990-1993.godine
dipl.ing. Tonči Gavranić

Tonči Gavranić dipl.ing.
5.ulica br.15/2, 20271 Blato
Blato, 01. 11. 2001.godine

SLOBODNA DALMACIJA

Uredništvo

Hrvatske mornarice 4, 21000 Split

Predmet: Reagiranje ratnog predsjednika SO Korčula ' 90-'93.god. na neistine izrečene u članku "HTV-ove izmišljotine o brani hrvatskog juga"(2) u Slobodnoj od 31.10.2001.godine kao i u emisiji HTV-a: " Prkos je strujao gradom-Dubrovnik 10 godina poslije"
(wbsite http://www.inet.hr/~tgavrani/reagiranje_sd_4.htm)

Sukladno Zakonu o javnom informiranju, molim Vas da mi kao ratnom predsjedniku SO Korčula '90-'93.god., omogućite da u SLOBODNOJ DALMACIJI odgovorim na netočne navode novinara Vedrana Bebića izrečene u SLOBODNOJ DALMACIJI od 31.10.2001 godine, u članku "HTV-ove izmišljotine o obrani Hrvatskog juga" (2), kao nastavku izrečenih neistina aktera i autora emisije" Prkos je strujao gradom-Dubrovnik 10 godina poslije" i novinskog članka generala Nojka Marinovića u GLOBUS-u od 19.10.2001.godine.

Gospodine Beniću,

I ja tvrdim da je smiješno da je general Nojko Marinović osvojio garnizon JNA u Korčuli, ali to je rečeno i u Vašoj emisiji kao i u članku GLOBUS-u od 19.10.2001. gdje je detaljno opisano kako se to dogodilo 26.09.'91.godine. Dakle, nismo mi Korčulani to tako shvatili nego je tako decidirano rečeno. Vaše igrancije sa sekundama i sa datumima i sa onim što je pisala SLOBODNA 28.09.'91. o odlasku regruta JNA je pokušaj "malog djeteta" da sebe i svoje istomišljenike opravda za izrečene laži. Istina je da general Nojko Marinović nije došao 26.09.'91. nego 30.09.'91. te da je 26.09.'91. u svim vojnim objektima na otoku vijorila hrvatska zastava i da su je postavili otočani-Korčulani.

Istina je da su aktivni i pričuvni policajci poslati u mjesto Grude 03.10.'91., da su tamo bili oni jedini-bez Dubrovčana-policajaca i bez nekoga tko poznaje taj teren, da je sa 29 policajaca bilo i šest dragovoljaca ne-policajaca (ukupno 35 ljudi) te da je najvažnije naglasiti da se jedan policajac iz "tako smišljenog izleta" nije vratio (Želimir Žanetić) a da su petorica završila u Trebinju. Naglašavam bitnu činjenicu, Vaših sugrađana nije bilo. Vaše igre sa izvorima koji su Vam rekli i imena onih koji

nisu htjeli poći i o broju (29 ili 35), kao i činjenica da su u Veloj Luci prosjedovali ne mogu osporiti činjenicu da su Korčulani tamo bili kad Dubrovčana nije bilo.

Krivi datumi, pogrešne konstatacije, netočni podaci. Time se Vi služite da bi sebe i Dubrovnik prikazali kao žrtve politike iz Zagreba. Vi se koristite i pokrivete svojom profesijom novinara i urednika HTV-a, da biste imali i dobili prostor za neistine i krive objekte, i na televiziji i sada u novinama. Ja sam u dosadašnjem reagiranju, a bila su dva, uvijek u potpisu bio sa imenom i prezimenom i funkcijom koju sam obnašao u periodu '91.-'93. I takva reagiranja dobila su prostor jedino u Dubrovačkom vijesniku. Objavljivanje Vašeg članka i članka načelnika i gradonačelnika sa bivše općine Korčula pokazuje da su političari i novinari privilegirani za dobijanje prostora u medijima u odnosu na izravne aktere događanja, nas običnih građana.

Odgovarajući na Vaše "novinarske opservacije", općinjene time da je Dubrovnik bio prepušten agresoru, dopustio sam "srcu i duši" da rekнем i ono što mi uljudbenost nekad ne dopušta.

Naprijed navedeni stavovi su odgovor na neistine i netočne teze aktera emisije " Prkos je strujao gradom-Dubrovnik 10 godina poslije" kao i na autora emisije Vedrana Benića. Vedrana Benića koji je osmislio emisiju i našao aktere koji će reći ono što on misli, za što nema nikakvih argumenata. Sada u SLOBODNOJ DALMACIJI od 31.10.2001 godine u članku "HTV-ove izmišljotine o obrani Hrvatskog juga" (2), reagira na članak Dinka Oreba, u kojem reagiraju načelnici općina i gradonačelnik sa područja bivše općine, na njegovu TV-emisiju. Koje li simbolike: na dan kada je prije deset godina u Dubrovnik uplovio konvoj LIBERTAS sa Stipom Mesićem, Franjom Gregurićem, Milanom Ramljakom i ostalim visokim političkim dužnosnicima iz Zagreba, novinar Vedran Benić je okupio ekipu aktera kojima je glavna vodilja i misao da je Zagreb prepustio Dubrovnik agresoru te da im nitko nije pomogao. To se zove "zamjena teza" ili "100 puta izrečena laž postaje istina".

Istine radi, radi onih koji su Hrvatsku branili na svakoj njezinoj stopi, na sve moguće i dopuštene načine, prisjećam se da se tada u hrvatskoj javnosti govorilo o tome da postoji "Bežigrad ". Napominjem, nije se govorilo o predjelu u Ljubljani, gdje je nogometni stadion.

Na kraju, iskrena isprika čestitim, domoljubnim i poštenim Dubrovčanima, koji su tijekom Domovinskog rata iskazali najviše ljudske i domoljubne odlike, ali koji su, na žalost Dubrovnika, tada bili manjina u Dubrovniku a i danas se ne čuju.

Ovime, sa svoje strane prekidam trakavicu reagiranja o tome tko je oslobodio i kada garnizon JNA na Korčuli. Istina je samo jedna i neupitna: Korčulani a ne Nojko Marinović.

Predsjednik SO Korčula 1990-1993.godine
dipl.ing. Tonči Gavranić

Tonči Gavranić dipl.ing.
5.ulica br.15/2, 20271 Blato
Blato, 19. 10. 2001.godine

GLOBUS-nacionalni tjednik

n/r uredništvu tjednika

**Predmet: Reagiranje ratnog predsjednika SO Korčula ' 90-'93.god. na neistine izrečene u članku sa Nojkom Marinovićem "JNA je uoči napada....." objavljenom u GLOBUS-u br.567/19.10.2001.
(website http://www.inet.hr/~tgavrani/reagiranje_globus_3.htm)**

Poštovano uredništvo,

Sukladno Zakonu o javnom informiranju molim Vas, da prema mogućnostima i uobičajenoj praksi GLOBUS-a, objavite reagiranje na neistine koje je izrekao general-bojnik Nojko Marinović. Ovo reagiranje upućujem da se istina o Dubrovniku može čuti i od aktera koji su bili angažirani na pomoći Dubrovniku, u obrani grada ali i Hrvatske. Pogotovo zato jer takvi nisu u mogućnosti imati prostor u medijima kao oni koji ga imaju i previše, najčešće za vlastitu pohvalu i promociju. U najvećem broju slučajeva, nezasluženo. Za sve navedene činjenice, mišljenja i ocijene prilažem preslike dokumenata-dokaze jer me dosadašnja praksa uvjerila da se od onog koji demantira traže dokazi dok se istovremeno "miljenicima medija" dopušta da prikažu i iznose svoja viđenja bez popratnih dokaza.

Autor javne reakcije, Tonči Gavranić je bio predsjednik SO Korčula u periodu 1990-1993.godine te ratni zapovjednik pričuvnog sastava ZNG-Korčula, do pripojenja postrojbe u sastav HRM, 01.12.1991.godine.

Kao bivši predsjednik SO Korčula reagiram na izjavu gosp. Nojka Marinovića da je sa 6 specijalaca i 15 vozila (odmah ga pitam tko je upravljao sa 15 vozila ako je bilo samo 6 specijalaca-možda na daljinsko upravljanje) upao u "kasarnu Korčula" i praktično oteo oružje a usputno oslobodio kasarnu iz ruku JNA.

Kao Hrvat-građanin RH reagiram na "duh članka" u kojem prevladava teza da je državni vrh prepustio Dubrovnik na milost i nemilost agresoru. Takovu duhu u prilog ide i nedavna HTV-emisija " Prkos je strujao gradom-Dubrovnik 10 godina poslije" u kojoj je gospodin Marinović bio akter.

Odgovor, istine radi, gospodinu Nojku Marinoviću, general-bojniku:

-13/14.09.1991.godine, iz brodogradilišta Greben-Vela Luka, radnici i poslovodstvo poduzeća oduzimaju brod JRM i sa diverzantima iz HRM-a prebačen u Omiš-prvi brod u satavu HRM-a.

-13.09.1991.godine ustoličeno Zapovjedništvo pričuvnog sastava ZNG-Korčula u Blatu, preoteto oružje od JNA iz potkopa Ražnjić i Privala te je mobilizirana i naoružana samostalna bojna ZNG-Korčula.

-17.09.1991. općina daje Garanciju časnicima, dočasnicima i vojnicima Vojne pošte 6636-Korčula a sukladno pozivu koji je uputila Vlada RH-prilog preslik br.1.

-21.09.1991.godine postojbe samostalne bojne ZNG-Korčula preuzimaju objekte garnizona Korčula, izuzev zapovjedno-upravne zgrade koja su preuzeli 25.09.1991.

-25.09.1991.godine potpisan Sporazum između Općine Korčula i garnizona JNA-Korčula o primopredaji garnizona, objekata, opreme, oruđa i oružja na raspolaganje i upravljanje općini Korčula-prilog preslik br.2.

U 12,00 sati, putem Radio Splita, kapetan fregate JRM Cvetković iz Lastova postavio ultimatum da do 16,00 sati se sve vrati na prijašnje stanje ili će Korčula biti sravnjena sa zemljom.

Od tog datuma JNA je formalno-pravno, a ne samo politički, neprijateljska vojska na općini Korčula. Imamo mobilizirana 594 vojnika i 60 pričuvnih policajaca na 19 600 stanovnika općine. Sve troškove snosi sama općina Korčula. Prestoji nam osposobljavanje oštećenog topništva. Otvoreno pitam: Koliko je u tada Dubrovnik imao službeno mobiliziranih vojnika i policajaca? Da li je netko branio civilnoj i vojnoj vlasti Dubrovnika da postupi na isti način? Napominjem usputno: tek nakon pomorske bitke u Korčulanskom kanalu 16.11.1991.godine, kad smo porazili JRM i onesposobili i uništili pet brodova i prekinuli pomorsku blokadu srednjo-Dalmatinskog akvatorija, ministar obrane RH Gojko Šušak je priznao potrebu izvršene mobilizacije i refundirao sredstva općini Korčula. Gospodine Nojko Marinoviću, Vi ste tada još uvijek komandant u Trebinju, pukovnik JNA.

-26.09.1991. u jutarnjim satima podignut stijeg RH u vojarnama diljem Korčule

-27.09.1991. iskrcavaju se vojnici JRM na Privalu, otok je okružen sa tridesetak brodova JRM, pozivamo promatrače EU ("sladoledare") iz Dubrovnika da se uvjere da naše vojne objekte napada JRM (dostavljamo im potpisani sporazum iz kojeg se vidi da je općina Korčula vlasnik objekata) ali oni tek dolaze 29.09.'91. da bi mogli sa žaljenjem konstatirati činjenice. Pošto posjedujemo samo lako naoružanje, jer su topovi onesposobljeni, ne možemo se suprostaviti tolikoj armadi. Pozivamo u pomoć

HRM ali objektivno nitko nam ne može pomoći. Tada je JRM sa Privale odnjela oko 800 podvodnih mina tipa SAG-1 i SAG-2, te oštetila vozni park Privale te objekte na Privali.

-07.10.1991. JRZ izveo avio raketiranje radio-centra Sv.Staž iznad Žrnova te brdo Vrbovica iznad Vele Luke.

-16.11.1991. samostalna bojna ZNG-Korčula napala je brodove JRM. Zauvijek smo otjerali JRM iz srednjo-Dalmatinskog akvatorija.

U vojarnu Korčula niste došli 26.09.'91 kako navodite u članku nego 30.09.1991.godine - tijekom noći - u dogovoru sa zapovjednikom postojbe samostalne bojne ZNG-Korčula, gosp.Zdravkom Žuvelom, a on je od predsjednika SO Korčula Tonči Gavranica - mene osobno - dobio ovlaštenje da se Dubrovniku, a ne Vama osobno, daje potrebna vojna sredstva i oprema. O tome može najbolje posvjedočiti revers sa datumom 30.09.'91 i Vašim imenom-prilog preslika br.3.

Dalje, laž je da ste upali sa specijalcima jer da je tako pokušano danas ne biste bili među živima. Osim, ako to nije Vaša poetska sloboda izražavanja i ako specijalcima ne nazivate "osobnu zaštitu" sa kojom ste došli na Korčulu.

Dalje, laž su navedena vozila, i to ni manje ni više nego 15 komada. Istina je da ste u vojarni Korčula dobili 5 kamiona napunjenih oružjem i streljivom koje ste Vi tražili i odabrali. Odabrano oružje je trajektom Mediteranske plovidbe Korčula – među tim oružjem je bili su tri ZIS-a 76mm i jedan minobacač 120mm – uredno prebačeno prema Dubrovniku.

Dalje, laž su helikopteri koji su doletjeli? Stvarno, dolijetanje helikoptera daje dramatičnost priči ali žalosno je što je to "izmišljena a ne stvarna priča".

Želio bih komentirati rečenicu: "Bio sam spreman darovati dušu Bogu a život Hrvatskoj". Pošto Vas rezervisti sa Korčule dobro poznaju još iz vremena "provođenja rezervi JNA" ali i iz vremena aktivne vojne službe, jedan od onih koji su Vas dočekali u vojarni-Korčula 30.09.'91. i koji je u ime Rez.ZNG-Korčula potpisao revers o datom oružju (vidi prilog preslika br.3) imao je osobno sa Vama problema zbog blagdanskoj jela za Božić 1972.godine, za vrijeme služenja vojnog roka na Pećinama u Šibeniku '72.godine.

Do 05.10.1991., kad je okupirano Slano, općina Korčula je u više navrata upućivala oružje za Dubrovnik, sa uredno potpisanim reversima da je oružje preuzeto jer smo imali organiziranu i civilnu i vojnu vlast. Tako je jednom prilikom došao i kasnije ubijeni, blagopokojni Sekretar obrane Dubrovnika gosp.Miljenko Bratoš

(20.09.1991.godine) te je u Korčuli, od pričuvnog sastava ZNG-Korčula dobio oružje. Revers o preuzetom oružju, sa datumom 20.09.1991. osobno je potpisao (vidi prilog preslik br.4).

Nabrajam najočitije primjere pomoći usmjerene Dubrovniku:

- Policijskoj Upravi Dubrovnik je u Inkobrodu Korčula predan oklopnjak MAJSAN, što je izrađen u Inkobrodu. Primopredaja je izvršena 27.08.1991.godine. Osobno je došao načelnik Policijske uprave Đuro Korda.

- Imenovanjem dr.Jure Burića povjerenikom za južnu Hrvatsku i njegovim dolaskom u općinu Korčula, dato je 200 cijevi za obranu Dubrovnika.

- Vojna oprema za 30-tak dubrovačkih studenata po zamolbi gosp. Hrvoja Kačića.

-02/03.10.1991.godine grupa od 35 aktivnih i pričuvnih policajaca, pod zapovjedništvom Stanka Šutala-zamjenika zapovjednika PS Korčula, otišla u Dubrovnik i odatle upućena u područje Gruda. Oni su otišli ili slobodnom voljom ili pod prisilom od strane načelnika PU Đure Korde (vidi prilog preslik br.5).

Rezultat : ostavljeni na Grudama sa lakim naoružanjem i streljivom donesenim sa sobom, bez hrane i bilo kojeg suporta, na njima potpuno nepoznatom terenu. Kad su se vratili u Dubrovnik Vama su se javili u vili "Palme". Koliko ste bili svjesni u neozbiljnost takve Vaše akcije (te da ste ih poslali da budu topovska hrana) najbolje govori podatak da na Vašu zapovijed da mogu ostaviti oružje i vratiti se na Korčulu, nitko nije poslušao zapovijed i ostavio oružje, nitko nije sankcioniran što je odbio Vašu zapovijed a bilanca te akcije je slijedeća:

1. Petorica aktivnih i pričuvnih policajaca su zarobljena i odvedena na mučenja u četničke kazamate u Trebinju, Bileći i ostala mučilišta hrvatskih bojovnika.
2. Jedan pričuvni policajac teško ranjen, prebačen u trebinjsku bolnicu a odatle u VMA-Beograd. 27.11.'91 zajedno sa Kikašem razmjenjen za Aksentijevića.
3. Pričuvni policajac Želimir Žanetić nestao, vodio se kao nestali te po oslobađanju Slanog na dubrovačkoj patologiji identificirano je tijelo iz vreće u crkvi u Slanom kao Želimir Žanetić.
4. Ministar unutarnjih poslova umirovio Stanka Šutala-zamjenika zapovjednika PS Korčula, zbog nezakonitog postupanja. Postrekači te akcije iz Dubrovnika nisu

sankcionirani (vidi prilog preslike br. 6, 7 i 8).

Ta zapovjed nije izdata zapovjedniku PS Korčula gosp. Mladenu Gojunu (inače Dubrovčaninu) nego zamjeniku zapovjednika te zapovjednik nije smio biti upoznat. I to ide u prilog tvrdnji o neorganiziranom djelovanju PU Dubrovačke, sa načelnikom Đurom Kordom na čelu. Tome u prilog navodim da je nedugo potom ministar unutarnjih poslova smijenio Đuru Kordu i imenovao Josipa Kukuljana, iz Rijeke, za načelnika policije, koji je uspio zavesti reda u Policijsku upravu-Dubrovnik (vidi prilog preslike br. 9, 10,11, 14 i 15).

Komentirao bih isticanje razumjevanja zapovjednika Ante Marinova, koji Vam je odobrio da se vratite u Dubrovnik tj. nije striktno primjenio zapovijed iz Zagreba da budete u zapovjednom mjestu Metković . Ante Marinov je oficir koji je do sredine kolovoza '91.godine bio na čelu nelojalne Teritorijalne obrane operativne zone Split, koji je na zahtjev Štaba TO-Korčula i predsjednika općine Korčula odbio izdati "formalnu zapovijed" o vraćanju oružja općinskoj Teritorijalnoj obrani, koja je dokazala lojalnost vrhovnom zapovjedniku oružanih snaga republike Hrvatske, predsjedniku Republike (vidi prilog preslike br.12 točka 4. i preslike br.13 točka 1a). On je oficir, koji je dopustio da se u lipnju 1991.godine u Štabu TO operativne zone Split zapovjedniku TO općine Korčula Marku Mujanu postavi pitanje je li spreman sa posebnom jedinicom TO izvesti napad na zgradu sjedišta OO HDZ-Korčula????

A sada neke činjenice vezano za "duh članka" da je državni vrh prepustio Dubrovnik agresoru tj. da Zagreb nije adekvatno brinuo i pomogao Dubrovniku. Iznjet ću jedan segment od razgovora sa predsjednikom Tuđmanom a vezano za temu - Dubrovnik (napomena: zbog neslaganja sa politikom HDZ-a i predsjednika Tuđmana, 30.04.1994.godine ispisao sam se HDZ-a). Dakle, ovim ne branim tadašnju HDZ-ovsku vlast i predsjednika Tuđmana nego branim istinu.

06.10.1991-nedjelja-9,00 sati. Predsjednik SO Korčula Tonči Gavranić u Osnovnoj školi Čara razgovara sa obiteljima trojice policajaca, koji su otišli prema Dubrovniku, jer ni obitelji ne znaju gdje se oni nalaze. Tijekom razgovora, negdje između 9,30 i 10,30 sati stigao je poziv Centra za obavještanje da se predsjednik Gavranić javi u Centar jer je putem Centra zvao predsjednik Tuđman. Predsjednik SO Korčula Tonči Gavranić ih moli da jave da će za pola sata biti u Korčuli i neka Centru ostave broj telefona da se može javiti predsjedniku Tuđmanu.

06.10.1991-nedjelja-11,30 sati. U uredu predsjednika SO Korčula, putem Centra za obavještanje, uspostavljena je telefonska linija sa predsjednikom Tuđmanom. Tijek razgovora slijedi:

predsjednik Tuđman-uobičajeni konvencionalni dio razgovora (pozdrav, pitanje kako

ste i slično)-: " Ovdje sa mnom je premijer Gregurić i razmatramo mogućnosti kako bi pomogli obrani Dubrovnika. Imamo obavjesti iz Dubrovnika da im općina Korčula ne hoće pružiti pomoć, pa radi toga zovem. Dubrovnik traži da im se dostavi ~1500 cijevi, sa Korčule, od 3000 koliko ih imate. Znači da je obrana Dubrovnika izuzetno važno pitanje a pogotovo što uskoro idemo u Brisel i ako ne budemo mogli obraniti Dubrovnik kako možemo očekivati međunarodno priznanje Hrvatske, tijekom budućih pregovora? Molim, odnosno zahtijevam, da im pomognete u svakom pogledu.

predsjednik SO Kočula Gavranić-uobičajeni konvencionalni dio razgovora (pozdrav, pitanje kako ste i slično)-: " Predsjedniče, od ministra obrane Luke Bebića dobio sam zapovjed da od ~3000 cijevi, koliko mi na Korčuli od preotimanja od JNA- 13.09.1991.godine -navodno imamo, polovinu odnosno 1500 cijevi uputimo Dubrovniku. Ti podaci su netočni podaci, mi smo dosad Dubrovniku uputili i vojnu i civilnu, reverse istih ću Vam putem Centra za obavješćavanje uputiti. Inače, predsjedniče, odgovorni ljudi iz Dubrovnika, da bi pokrili sebe, optužuju druge, ovaj put Korčulane. Pitajte ih koliko su napravili, kao naprimjer od onoga što ste im u kolovozu na skupštini grada Dubrovnika sugerirali? Ti isti sada optužuju druge, ni civilni ni vojni život u Dubrovniku ne funkcionira te oni za to optužuju druge umjesto da se organiziraju i ozbiljno rade poslove za koje su zaduženi.

predsjednik Tuđman- " Molim Vas, još jednom učinite sve da pomognete Dubrovniku. I mi ćemo se angažirati i uputiti im pomoć ali i Vi u susjedstvu napravite sve što možete. Što Vi smatrate potrebnim da se napravi u Dubrovniku?

predsjednik SO Kočula Gavranić- " Predsjedniče, mi ćemo nastaviti pomagati Dubrovniku u opremi i materijalnim sredstvima, angažirali smo ljudstvo na Pelješcu i još ćemo se više angažirati na Pelješcu, koji pripada općini Dubrovnik, ali nek se i u Dubrovniku provede mobilizacija jer smo mi na općini Korčula napravili mobilizaciju i uključili 5% ukupnog stanovništva. Tako može i treba Dubrovnik.

Što se tiče pitanja " Što smatram potrebnim da se napravi u Dubrovniku?", iako sam dijabetičar, nisam bio u vojsci, civil sam po vokaciji, smatram da u Dubrovniku treba uvesti vojnu upravu u upravljanju gradom.

Ja ću Vam odmah po završetku razgovora uputiti dokaze o pomoći Dubrovniku, ali samo još jedan podatak: općini Dubrovnik odnosno bolnici smo poslali 10 boca tehničkog plina-kisika i sada nam ne vraćaju prazne boce a mi drugih nemamo i ne možemo ponovo poslat novu pošiljku.

Nakon još par konvencionalnih rečenica, razgovor je završen.

Kao dokaz ovom razgovoru mogu reći da je taj dan, 06.10.1991. održan zajednički sastanak Predsjedništva i Izvršnog vijeća SO Korčula na kojem su bili i saborski zastupnici sa područja općine Korčula te je pod točkom Ad.2. stavak 1. o tom zahtjevu predsjednika RH i predsjednika Vlade RH donesen Zaključak koji se nalazi u prilogu preslika br. 11, točka Ad.2. stavak 1. kojeg u prilogu šaljem.

Očito je predsjednik Tuđman i Vlada RH želio da svi, i mi u susjedstvu i Zagreb, pomognu opkoljenom Dubrovniku.

Slijedeće činjenice mogu potvrditi zauzetost Vlade i predsjednika, kao i općine Korčula, za pomoć Dubrovniku:

18.10.1991.godine putnička brodica TAMARIS Mediteranske plovidbe Korčula probija pomorsku blokadu Dubrovnika i premda je JRM pucala po brodici, Dubrovniku je dopremljena humanitarna pomoć. Nakon toga je još dvaput to ponovljeno.

24.10.1991.godine u Omišu održan sastanak potpredsjednika Vlade dr.Mate Granića sa predsjednicima dalmatinskih općina sa glavnim temom: Koliko koja općina u Dalmaciji može uputiti pomoći Dubrovniku. Uključen i zapovjednik HRM admiral Sveto Letica i zapovjednik vojnog područja Mate Viduka.

Vlada RH upućuje u Dubrovnik trojicu ministara, Davorina Rudolfa, Ivicu Cifrića i Petra Kristu, da pomognu funkcioniranju vlasti u Dubrovniku te da neposredno kontaktiraju Zagreb.

4. Imenovanje dr.Jure Burića povjerenikom za južnu Hrvatsku i njegov obilazak općine Korčula kojom prilikom je dobio 200 cijevi.

5. Dva konvoja brodova "LIBERTAS", prvi početkom studenog na kojem su bili formalni predsjednik SFR Jugoslavije Stipe Mesić, današnji predsjednik, premijer Gregurić i još puno visokih dužnosnika vlasti iz Zagreba.

6. Vojna oprema za 30-tak dubrovačkih studenata po zamolbi Hrvoja Kačića.

U prilogu ovom pismu dostavljam šestnaest relevantnih dokumenata-dokaza za gore navedene činjenice. Od Vas, general-bojnice Nojko Marinoviću tražim samo jedan dokaz koji bi, ne dokazao nego bio indikacija da ono što ste izjavili u GLOBUS-u nije notorna laž.

Na kraju, pošto sam inzulin-ovisan dijabetičar već 20 godina, razumijem Vaše zdrastvene tegobe i iskreno želim da ih imate što manje. Želio sam da, ovo pismo-reagiranje, bude sa što manje osobnih konotacija pa ako su mi se dogodile primite unaprijed moju ispriku. Ali, Nojko Marinoviću, Vi ste već u više navrata, kao i ovaj put u GLOBUS-u, iznjeli neistine na račun općine Korčula i Korčulana općenito. Dubrovčani će se sjetiti humanitarne pomoći u najtežim momentima koju su pružali

Korčulani. Osobno su mi u više navrata iskazivali zahvalnost.

Ovo pismo-reagiranje, sa prilogom-preslika dokumenata, dostavljam i Vama osobno. Volio bih , ako Vam zdravstvena situacija dopušta, da pročitate i date svoj komentar. Posebito na revers o datom oružju, sa datumom 30.09.'91. i Vašim imenom na tom reversu. Ujedno iskazujem najbolje želje da Vas zdravlje posluži.

Molim uredništvo GLOBUS-a da, istine radi, na adekvatan način učini dostupnim čitateljima ovo pismo-reagiranje.

Sa poštovanjem,

Predsjednik SO Korčula 1990-1993.godine
dipl.ing. Tonči Gavranić

P.S. Ovo pismo Vam šaljem putem kopjuterskog faxesa, te iz tog razloga nije potpisano. Iz istog razloga nisam u mogućnosti poslati prilog-preslike br.1 do 16. Njih, zajedno sa pismom, danas šaljem putem pošte.

Prilozi preslike br :

Općina Korčula-GARANCIJA, od 17.09.1991.
Sporazum o primopredaji, od 25.09.1991.
REVERS izdatih sredstava, od 30.09.'91.
REVERS izdatih sredstava, od 20.09.'91.
INFORMACIJA vezano za događaje u PS Korčula, od 04.10.1991.
ZAKLJUČAK SO Korčula, od 08.10.1991.
Hitna poruka KRIZNOM ŠTABU OPĆINE DUBROVNIK, od 10.10.1991.
Pismo ministru gosp. Ivanu Vekiću, od 07.10.1991.
ZAKLJUČAK Predsjedništva SO Korčula, od 07.07.1991.
ZAKLJUČAK SO Korčula o stanju u PS Korčula , od 08.07.1991.
ZAKLJUČCI Predsjedništva SO Korčula, od 06.10.1991.
ZAKLJUČAK Predsjedništva SO Korčula, od 02.07.1991.
ZAKLJUČAK Predsjedništva SO Korčula, od 04.07.1991.
ZAKLJUČAK Predsjedništva SO Korčula, od 05.07.1991.
ZAKLJUČAK Predsjedništva SO Korčula, od 05.07.1991.
REVERS, Šipan 04.06.1992.

Blato, 03. 10. 2001.godine

NAPOMENA od 22.5.2025:

Pošto sam od 1.1.2025 u mirovini, odlučio sam se napokon završiti ovu knjigu jer je prvi naslov bio 10 godina poslije, drugi naslov 20 godina poslije, treći naslov je bio 30 godina poslije i tek ovaj četvrti početak knjige sjećanja 35 godina poslije ću završiti do datuma 11.6.2025 dakle 35 godina poslije.

Intenzivno pišući često bih se poslužio internetom ali i čitao izdate knjige o ratu na jugu Hrvatske ali i podatke o piscima tih knjiga.

Nigdi nisam pronašao podatak o tome kako je general Nojko Marinović i kada je i kuda došao od garnizona Trebinje do Vile Palme u Dubrovniku.

Evo sada istine:

Kamion furgon pošte Korčula je 10.9.1991 došao do garnizona Trebinje, samo sam ja i dvojica vozača furgona pošte Korčula te KOS-ovac iz VP 6636 Korčula koji je sa Nojkom kontaktirao i koji je Nojku javio da je furgon pošte čeka ispred garnizona Trebinje, Nojko je izašao, nije želio ići do stana u Trebinju nego je uskočio u furgon odostraga i furgon je većinom išao šumskim putevima do Gornjeg Brgata i do vile Palme. Nojkova žena sa djecom bili su kao izbjeglice smješteni u hoteskom apartmanu u Lombardi. Valjda je i sam bio svjestan i sam poznao rezervne vojne stariješine sa Korčule i imao sigurnost da će mu zaštititi ženu i djecu?

Knjigu 35 godina poslije želio bih završiti sa riječima zahvalnosti i sa porukom:

- Svim poginulima braniteljima koju su svoj život darovali za slobodu i suverenitet jedine nam Hrvatske: **NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO!**
- Svim roditeljima poginulih ili ranjenih branitelja, svi ljudima dobre volje, svim poštenim i moralnim poruka: Dosta nepotizma i ulizica i uhljeba, dosta privilegija i zakona po kojima da svi nismo isti pred zakonom, dosta nepoštivanja različitosti i ako to bude da na kraju mogu sretno i ponosno uzviknuti: Hrvat sam i time se ponosim.

U Blatu, 11.06.2025.